دافغانستان کالنۍ ۲٤ کال

دلوی اوتوانا خدای په نامه دافغانستان کالنۍ ددی کښې سره سم پنځیل (۲٤) مطبوعاتی کال پل ږدی.

دغه خپرونه چه ددولت دکالینو فعالیتونه اودمملکت دنورو حیاتی چارو معرف ده، په هره کښه کښې یو لړ ضروری معلومات اومطالب لری چه دعلاقه لرونکو توجه ئې ځانته را ګرځولی ده.

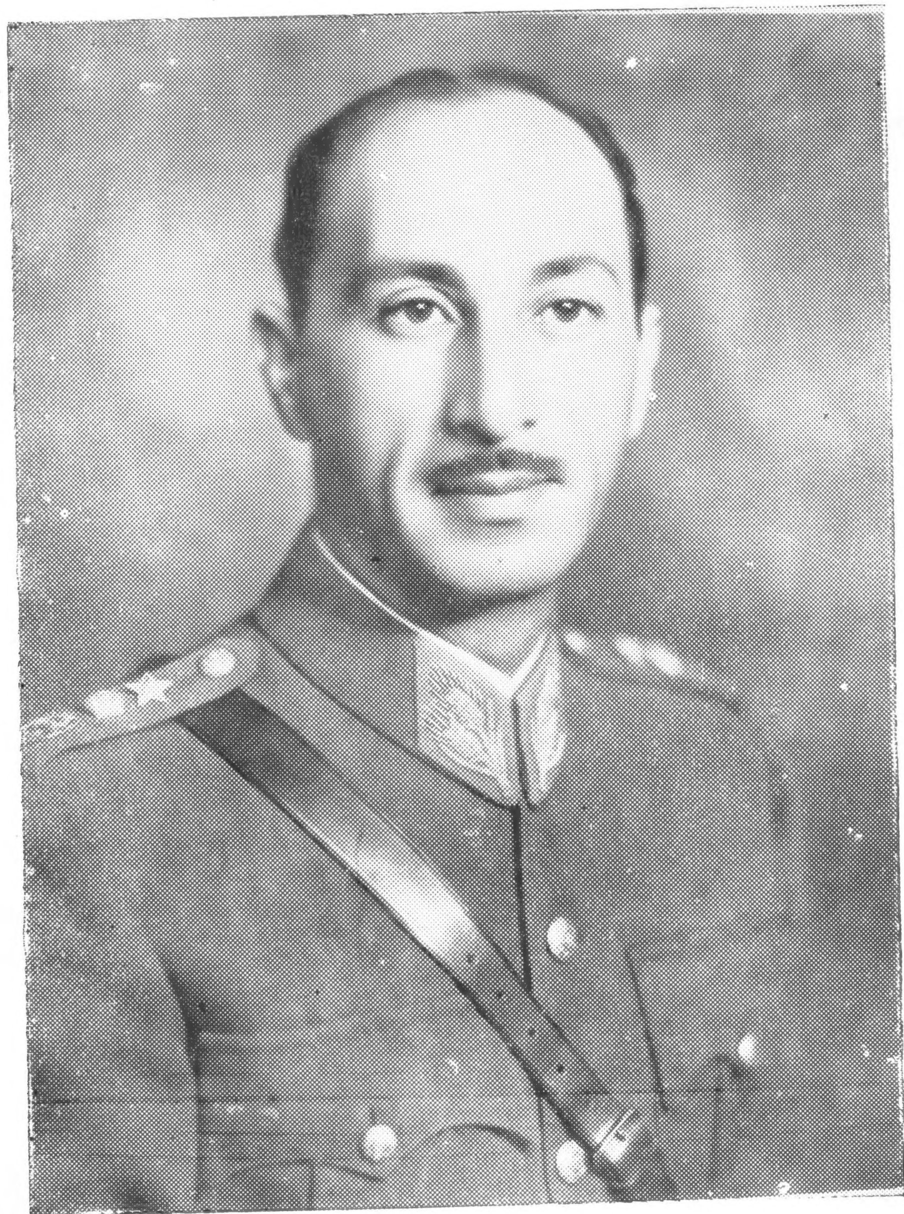
مونږ کوښښ کوو چه دغه مطالب کرار لوستونکو ته داسې وړاندی کړو چه له ډیرو نه ډیر دکتنې او استفادې وړوی.

له همدی کبله په دی کښه کښې ترخپلی وسعې پورې له لنډوالی څخه کار اخیستل شویدی، په تیره بیا ددولت دکارونو په برخه کښې دمطالبو دلنډیز په خپرونی باندی له ډیرو تفصیلاتو اوجزئیاتو څخه مخنیوی شویدی آرزو موده دې لپاره چه دغه خپرونه په ډیره ښه او غوره شکل او صحافت باندی وړاندې کړو، خو متاسفانه چه دځینو نارسائیو له کبله مو خپلی هیلی پوره سرته ونشو رسولای.

هیله لرو چه ددغو نارسائیو دلری کولو سره سم په یو وخت دغې خپرونی ته ښه او منلی شکل ورکړو ترڅو چه دعلاقه لرونکو قناعت او خوښونی ته لاپسې نژدی شی .

دی کښې شك نشته چه ددې خپرونې موفقیت تریوی اندازی ددولت دارګانو په همکاری پوری اړه لری انتظار کیږی دغه همکاری ورو سته اوپسې ښه صورت مینده کړی اوواداری دکوښښونو سره مرستیال وګرځی

(اداره)

معظم ټولواک

قسمتی از ارشادات ذات شاهانه

بمناسبت عید فطر:

... امیدواریم ملت ما در انجام همه مسؤ لیتهای اجتماعی خاصه در ادای وظایفیکه به پیشگاه خدای بزرگ متعال دارند، همیشه موفق و کامیاب باشند.

بمناسبت عید اضحی:

... در این ایام ،مسلمانان از اطراف جهان بسوی خانهٔ خدارو میاورند ودر کمال بندگی وعشق دعوت حق رالبیك میگویند و بفرمان الهی موظف اند که آیینهٔ دل را از غبار کدورت پاك گردانند.این آیین ستوده مظهر بزرگ محبت ویگانگی ومثال کامل ازخودگذری وفداکاری است. ملت ما هرقدر این وظایف رانکوتر انجام دهند، بسعادتیکه جهان بشریت طالب آن است، نزدیك تر میگردند.

به بزرگان ولایت جنوبی:

... حکومت شما برای آرامی وترقی قوم بتمام قوه مصروف بوده

خو شبختانه پیشرفتهای هم درجمیع امور موفقانه محسوس است. وظیفهٔقوم آنست که هرچه ازدستشان درباب سعادت وپیشرفت وطن میایددریغ نکنند

درمورد پلان‌پنجسالهٔ کشور:

پلان پنجساله راکه درین اواخر حکومت بغرض آبادی وپیشرفت کشور طرح نموده به‌نگاه‌ما نتایج سودمندی بارمیاورد. دراین‌پلان‌توسیع معارف حفظ صحت عامه ،تقویهٔ بنیان مالی واقتصادی کشور ،استفاده ازثروت‌های طبیعی، انکشاف زراعت وصنایع وترمیم وتمدید جاده‌ها پیشبینی گردیده، امیدواریم باعملی شدن این پلان، به‌توفیق‌الهی‌وهمت هموطنان آرزوهای که برای سربلندی وبزرگی ملت خود داریم، تاحدی برآورده شود .

والاحضرت شهزاده احمد شاه دافغانی سره میاشت
دټولنې افتخاری رئیس

دوالاحضرت شهزاده احمدشاه

له وینا و څخه

دسری میاشتی افتتاحیه وینا :

بیوزلو سره مرسته او خوا خوږی ، داسلام دپاك دین دمهمو شعایرو څخه ده . [هغه کسان چه خوارانو اوغم ځپلو سره کومك کوی ، اوهغو دمصایبو په تخفیف کښی زیار باسی ، لوی اخلاقی اواجتماعی کارسرته رسوی] دسری میاشتی خیریه ټولنه چه ددغه لوړ او سپیڅلی مقصد دپاره د وجود ډ گر ته راوتلی ده ، دغه نیك وظایف ئی هم دننه په هیواد کښی اوهم ئی په دباندنی ملکو نو کښی په ښه توگ ، سرته رسولی دی .

داموسسه سره ددی ټولو موفقیتونو چه دهغی په برخه شوی دی ، غواړی چه په دغه لاره کښی نورهم زیات ، توفیقات ومومئ اودخدماتو ساحه ئی لا پسی پراخه شی . ددی موسسی دغه نیکی آرزوگانی زیاتره دگرانو وطندارانو په مادی اومعنوی مرستو پوری ، تړلی دی .

[دپاك خدای هغه کسان خوښیږی ، چه په اجتماعی کارونو کښی برخه اخلی .]

دنوی کال تبریکی پیام :

داډیر دخوشحالی او امیدواری ځای دی چه افغانی سری میاشتی ټولنه کال په کال په تدریجی ډول اوپه کلکو گامونو ، مخ پروړاندی در و می اوخپلو اساس هدفونو ته نژدی کیږی اوزمونږ خلك هم اوس ددی موسسی په اساس نصب العینونو او ملی اوبین المللی تکالیفو ښه ترا پوهیدلی ا و په پراخه حوصله ، دهغی سره دمادی اومعنوی مرستی کولو دپاره چمتو شویدی .

ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم

د دربار وزارت

تشکیل :

ددرباروزیر — ع،ج سردار احمد علی

معین — ع،ص حاجی امین الله

دسلطنتی تشریفاتودریاست کفیل

ع،ص سردار محمد علی

دحرم‌سرای ناظم:

ع ، ص محمد آصف

دمحاسبی لوی‌مدیر:

ع‌میر امام الدین

دحضورددواخانی لوی‌مدیراود

داکترمعاون: ع ،میر عبدالغنی

دتنظیماتومدیر:

ص‌محمد زمان

دلوازمو مدیر:

ص شیر احمد

دپانهومدیر:

ص‌محمد عظیم

ع،ج سرداراحمدعلی

دنقلیه مدیر	ص میر اکبر
دخزانی «	ص‌عبدالباقی
دکارخانی ناظر	ص محمدعثمان
فراشباشی	ص خوشدل

دهمایونی دمبارک حضور مصاحبان :

ع،ص سردار خلیل الله

ع،ص سردار عبدالرزاق

دارالتحریر شاهی

تشکیل :

دشاهانه ذات دحضور د سرمنشی کفیل	ع،ص حافظ نور محمد
دلمړی ځانګی آمر	ص،غلام محمد

ښاغلی حافظ نور محمد دکار په حال کښې

د دوهم ځانګی مدیر	ع،عبدالقدوس
ددماموریتونو اوپانهومدیر	ع،محمد دلاور
د عرایضو مدیر	ص،عبدالنبی
دکتابخانی مدیر	ص،محمدهمایون

اعطای نشانها

ذواتیکه درسال ۳۵ بدریافت نشانهای مختلف نایل شده اند :

اول: قرار پیشنهادصدارت اعظمی حسب اعتبار نامه نمبر۲۱۶ بر۳۵۹ مؤرخ ۲۳ ر۱ر ۳۵ برای ع، ج دوکتور عبدالمجید نشان معارف اول.

دوم: قراراعتبارنامه نمبر ۴۷۳ ر ۲۵٦٤ مؤرخ ۷ ر ۵ ر۳۵ برای بناغلی دی، اس، کاله‌غندمشراول اتاشه نظامی سفارت کبرای هند درکابل نشان استور درجه دوم.

سوم: برای هیأتی که جهة مطالعه وتدقیق مسایل عسکری بهند، مصر، چکو سلوا کیه واتحاد شوروی اعزام شده ووظایف خودرا به‌حسن صورت انجام داده اند :

۱ـ فرقه مشر ع، ش عبدالرازق رئیس هیأت قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۵ بر۳۸۱۱ مؤرخ ۸ر۷ ر۳۵ نشان استور درجه دوم .

۲ـ فرقه‌مشر ع، ش عبدالرازق قوماندان هوائی قراراعتبارنامه نمبر ۸۱۷ بر۳۸۱۳ مؤرخ ۸ ر۷ ر۳۵ نشان استور درجه دوم.

۳ـ فرقه‌مشر ع، ش خان‌محمد قوماندان فرقه۷ قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱٦ ر۳۸۱۲ مؤرخ ۸ ر ۷ ر۳۵ نشان استور درجه‌دوم.

٤ـ کندکمشر ش محمدقدیر قرار اعتبارنامه نمبر ۸۱۸ر ۳۸۱٤ مؤرخ ۸ ر۷ ر۳۵ نشان استور درجه‌سوم.

۵ـ کندکمشر ش قمرالدین قراراعتبار نامه نمبر۸۱۹ر۳۸۱۵ مؤرخ ۸ر۷ر۷ نشان استور درجه سوم.

٦ـ تولیمشر غ عبدالله قراراعتبارنامه نمبر ۸۲۰ ر۳۸۱٦ مؤرخ ۸ر۷ر۳۵ نشان استور درجه‌سوم.

چهارم: قرار اعتبار نامه نمبر ۸۸۰ر۳۷ ۴۰۴مؤرخ۲۸ر۷ر۳۵ برای کندکمشر سوار ش محمد سرور نشان استور درجه سوم.

پنجم: قرار اعتبار نامه نمبر ۸۹۹ بر ۴۰۸۴ مؤرخ ز ۳۰ر۷ر۳۵ برای تولیمشر غ سردار عبدالولی مربوط فرقه نمبر ۸ کنیل قوماندان کندك لوای نمبر ۷۲ نشان عزت

ششم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲۶۷۹ ر ۲۲ر۷ ر۳۵ برای ص سلطان محمود غازی، عضو تفتیش ریاست اداری صدارت نشان عزت.

هفتم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲۶۸۰ ر ۲۲ ر۷ ر۳۵ برای ع، ص سردار محمد فاروق سراج رئیس المپیك نشان صداقت.

هشتم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲۷۲۹ ر ۱۳ ر ۸ر۳۵ برای بناغلی محمد علم غواص مدیر روز نامه اصلاح نشان درجه سوم معارف.

بیرغ په افغانستان کې

لههغه وخته چه دافغانستان نوم دتاریخ په کربنو کښې وینو نو ور سره ور سره ددې ملك زوړښار ښایسته نوم بخدي‌زمونږ توجه‌ځان‌ته را اړوی چه‌نوم ئې دلوړو بیرغونو سره غبرگ د تاریخ په پاڼو لیکل شوی دی.

دزردشت‌او اوستا نه‌مخکښې‌دافغانستان‌دپهلوانانو‌او‌حکمرانانو‌دبیرغونو ذکر خراسانی فردوسی چه ددنیا یومشهور او رزم سرا شاعر دی کړی او‌تل ئې په خپلو قصیدو او قطعاتو کښې یادکړی دی‌اودلمړی ځل دپاره د«زال» دزابلستان دحکمدار دبیرغ یدی ډول تعریف کوی :

برون آمد از گرد فرخنده‌زال — بخورشیدرخشان‌براورده یال
د ر فشش چو سیمرغ و لاسپید — کشیده‌سرش‌سوی تابنده شید

رستم دزال‌ځوئ چه د افغانستان دډیرو مشهورو افسانوی‌قهرمانانو نه دی دفردوسی په قول ده به اژدها پیکر بیرغ دراوداود «زری زمری سر» به ئې په‌نیزه کښې جگاوه.فردوسی د انغانستان دپهلوانانو دبیرغونو صفت تر « فرا مرز » درستم دځوي پورې رارسولی اودده بیرغ ئې د ده دپلار دبیرغ په شېر باله .

پس او نبر د ه فرا مرز بود — که‌بافروبابر زوبا ا رز بود
ابا کوس وپیل وسپا ه گرا ن — همه جنگجویا ن و کنـدران
ز کشمیرو ا ز کا بل ونیمروز — همه سرفرازا ن گیتی فروز
در فشش بسان د لاو ر پد ر — که کس‌را نبودی زرستم گذر
سرش هفت همچون سراژ د ها — تو گفتی زبند آمد سستی رها

دفردوسي دقصيدو نه معلوميږي چه دهغه وخت د افغانستا ن د بيلو بيلو ولايتو سرداران بيل بيل بيرغو نه در لو دل چه د جنګ په ور ځو به ئې جګول لکه چه «اشکش» دکوچيانو او بلوڅو دسردار بيرغ په يو عسکري رسم ګذشت کښې داسې ښئي :

پس ګستهم «اشکش » تيزهش	که بالای ودل بود بامغز خو بش
سپا هی ز ګردا ن کوچ و بلوچ	سګاليده جنګ مانند قو چ
که کس درجهان پشت ايشان نديد	برهنه يك انګشت ايشان نديد
د ر فش برا ورده پيکر پلنګ	همی ازدرفشش ببا ريد چنګ

څرنګه چه دتاريخ دمخو نو او ددوی دعنعناتو نه څرګنديږي د افغانستان آريانيانو داوستا نه مخکښې بيرغ پيژانده له هغې سرودنه چه ددرنا، ريشيانو دآريا د «ياما دافغانستان داريا ئيانو د لمړی پادشاه د لور په نا مه ويلی او په «هری» او «رنګشه» چه دمهابارا ته يوه برخه ده ښکاره کيږی چه په نوموړې سرودکښې دياما لورته داسې خطاب کوی :

ته چه دنـړی پهره خوا کښې د طاوس د ښکو د بيرغ سره ګـر ځی ته د«وندآ يا» په غره کښې اوسيږی اوهرې خواته دې الوتو نکی مرغان، اوزې ورې، زمری او بړو نه ښه دی تا دزنګ ددايمی آواز په مينځ کښې درې سريزه نيزه په لاس کښې نيولې ئی - امر اوسپوږمۍ دستادنيزې دڅوکو دبيرغونو علامې دی -

په اوستائی دوره کښې دميلاد(ع) نه زرکاله پخوادافغانستان اوسيدونکو عسکر ی لښکرته سپاده ويل - په دی وخت کښې عسکری ټولګيو بيرغونه او نوری بيلو نکی عسکری نښې درلودی - «درفشه زمونږ د مملکت دزند په ژ به کښې بيرغ اوجنډی ته ويل - چه تر اوسه هم هغه کلمه درفش پاتې ده - «اور» او«در فشام يعنی هغه لوړ بيرغونه چه بيلو نکی نښې دی او ستا هغه بخدی دپخوا نی افغانستان و پا يتخت خاص بو لی .

په دې ترتیب د افغانستان اریائیانو دویدې او مخکښې داوستائي ددورې نه بیرغ پېژانده او چه عنعنات د بیرغونو نسبت آریاد یا مالورته کړیدي نو بې شکه پخپله یا د شاه چه د آریانا «افغانستان» دپاد شاهي لمړنی موسس وو ـ مخصوص بیرغونه اوجنډې درلودې ـ داویلې شو چه د مملکت په هر گوټ کښې دعسکرو او پهلوانانو ټولگیو ـ بیرغونه او بیلونکې نښې درلودې .

لکه څرنگه چه ځينې مؤرخین لیکي ـ شنې نښې داسلام نه مخکښې خسرو زر د شتیانو پارسیانو ته مخصوصې وې ـ که دا خبره رشتیا وگڼو دا گمان کولای شو چه زردشتي افغانستان په هغه وخت کښې دخپلو بیرغو د پاره شین رنگ خوښاوه ـ بیدې نشو قانع کیدې چه د افغانستان ددولتیانو « غربي یونان په دوره کښې ددریم ق-م پېړي نه راپدې خوا بیرغ وجود نه درلود او په ملي اویا اقلاً دېخوانی یونان په ددونه استعمالیده ـ خو هغه څه چه د افغانستان د کوشاني او یفتلي پادشاهانو د طلائي او سپینوازو دپیسونه له لمړۍ بیرغونه ترپنځمې پېړي پورې څرگندیږي دهغې سلسلې پادشاهانو بیرغونه په لاندې ډول وو :

هغه بیرغ چه د افغانستان اسلامي دوره په دوهمه هجري پېړۍ « کال ١٢٩ ق گڼې دیو لوی سیاسي پښتون جگ کړشو په لاندې ډول ووددي بیرغ نیزه څوارلس گزه اوږده او څو گزه د خامتا تو ره تو ته ئي ترې تاو کړې وه او هغه بیرغ ته ئي «رایت ظل «وایه ، ددې بیرغ جگوونکې په مرو کښې مشهور ابومسلم خراساني وو ـ په کوم وخت کښې چه داسړي دعربو دامپراطورۍ دغوز ولو عزم او په بني مروان باندې ئي تعصب وکړاو د بني عباس دکور دسیاسي استفادې په اثرهٔ په افغانسان کښې دیو مستقل دولت نه جوړولو شروع وکړه نوموړي بیرغ دبني عباس د خلافت دلمړي مدعي «ابراهیم امام» له خوا دابو مسلم دپاره خراسان ته ولیږل شو اولومړۍ خپل شعار په توره جامه اولونگۍ کې کښېښود او دا بیرغ ئي د١٢٩ هجري کال دروژې د ٢٧ ورځ په مرو کښې وچت کړی وو ـ شك نشته چه دهغې ورځې نه وروسته ترڅو چه ابو مسلم

ژوندی‌وو په اسلامی افغانستان کښې بېرغ په‌هم دغه قسم‌پاتی‌شو. دابو مسلم دمرگ ور وسته د۱۳۹ هجری کال دشعبان په ۲۵ نېټه بیا هم د اسلامی افغانستان حاکمانوچه په لمړنیوختوکښې دعربو دخلفاؤ له خوا مقرر شول مخصوص بېرغ ئې دلود. کوم وخت فضل بن یحیی برمکی دهارو ن خلیفه دحضور نه په ۱۷۰-۱۹۰ق» کلوموقتا په مفتوحه افغانستان کښې په‌آبائی حکومت مقرر شولو هارون وفرمایل. دخراسان نیزه اورایت دفضل‌په نامه وتړلی اوهم دی هغوته فرمان ورکړشی.

دهارون دمرگ‌او‌دامین دخلافت نه‌وروسته‌دافغانستان مشهورسړی دطاهر ذوالیمینین دمحمدامین‌دخلافت‌درسیدواومامون‌ته دامیری تسیار لودپاره دمرونه بغدادته‌دسپه‌سالار په‌صفت‌ولېږل‌شواوفضل بن‌صهل‌سرخسی خراسانی‌دمامون وزیر په‌یومناسب وخت‌کښې نجومی بیرغ تړی‌اوطاهرئې ورکړ اوونې‌ویل. دا بیرغ په‌داسې وقت‌کښې تړل شویدی‌چه تقریباً شپیته‌کاله باید راټیټ نشی‌اولکه څرنګه چه‌ئې ویلی ووهم هغې وشول. چه لوموړی بیرغ د یعقوب بن لیث سیستانی دنیولوتروختنه‌پوری ۵۶ کاله‌دطاهر په کورنۍ کښې په لویدیز افغانستان کښې لوړ اور پیده. طاهر او دهغه خلیفه گانه‌په لویدیز افغانستان کښې تر ۲۰-۲٤۹ پوری‌مستقل حکومت وکړاوپر سیره په‌نوموړی بیرغ کاله‌کله به‌ئې دبغداد نه‌هم‌اخیست.څرنگه‌چه‌دمامون دخلافت نه‌ور وسته (۲۳۰ - ۲۱۳) معتمم‌خلیفه(۲۲۷-۲۱۸)امیرعبدالله دطاهر ذوالمینین څوی‌خراسان امیر ته ۲۳۰ - ۲۱۳ (عهد لـوا) ور ولېږه او کـلـه چـه فضـل بـن سهـل په‌وزارت او امیری اواختیار درلود ذوی‌الریاستین په‌لقب د مامون له‌خوا مقررشومتو کال‌هغه‌ته‌یو بېرغ وزاوچت‌کړل چه دنیزی‌سرتی‌دوه‌شعبی لرلی. هم ددی پښتون وزیر په‌وخت کښې وو چه‌مامون الرشید خلیفه دهغه په تحریک دعباسیانو شعارچه توروودزردشتیانو په‌نښنه رنگ بدل کړ نه پو هیږ و چه دبیرغ اوبیکری درنگ‌دی بدلون به‌په‌اسلامی افغانستان کښې څه‌تاثیر کړی وی

دافغانستان دبیرغونو دخرنګوالی تفصیلات دصفاری پښتنی کورنی ۲۵۳ ـ ۲۹۱ په وخت کښې اوس په لاس کښې نشته غیر لدی چه افغانی سامانی پادشاهانو ۲۷۹ ـ ۳۷۹ ـ چه دصفاریانو ځای نیولی وو کله که به ئی داسلامی خلافت له خوایه دطاهریه امیرانو په شان به بیرغونه اخیستل او دا بیرغونه چه د یسر • مذهبی او معنوی خوا در لوده او چتول ـ لکه چه خلیفه مکتفی ۲۸۹ ـ ۲۹۵ امیر احمدبن اسمعیل سامانی ته ئی ۲۹۵ ـ ۳۰۱ لوا اوعهد ولیږل ـ البته دبیرغ هوټې توری وې .

د (۳۸۷)او(۵۹۸) قمری کلودافغانستان د غزنوی شهنشاهی په د ورو کښې دسلطان محمود غزنوی دشاهی رسالې نظامی بیرغونه له۳۸۷ نه تر ۴۲۱ کاله پوری دیوه زمری او دڅو تورو داشکالو درلودونکی وو ـ سلطان مسعود د سلطان محمود زوی له ۴۳۱ نه تر۴۲۱ پوری مخصوص شاهی بیرغ درلود چه دغوره جنګ کښې به د شاه مخې ته اوستل کیده • په نورو اوقاتو کښې به دغه بیرغ له سلطانی چتره سره غبرګ په حرکت کښې ؤ • نظامی جنرالانو هم بیرغونه درلودل هغه وخت چه سلطان مسعود خپل صاحب ته دسپه سالاری رتبه ورکړه وئی ویل چه هغه ته دې کوس فراخ نشانونه ،منجوق (دبیرغ ماهیچه) او غلامان ورکړل شی دغه قسم تلک نومی هندوته په غزنی کښې دهندوانو دسپه سالاری په رتبه په جو اهرو ښایسته غاړکۍ ،چتره طبل او منجوق ورکړل شول اوهندوستان ته د تګ په وخت کښې ئی خلعت، کوس او علم یوړل. التونتاش د خوارزم نائب الحکومه او عسکری قوماندان دجیحون بلی غاړې ته دلشکر کشی په وخت کښې به خپل بیرغ دعسکرو په مینځ کښې د راؤ. دمسعود دشاهی ګارډ توليشرانو ،دسرای غلامانو اوسرهنګانو به هم هریوه دزمری علامه وکښله. دافغانی ولایانو نائب الحکومه ګانو هم بیرغونه د سلطنت له مرکزه ځخه وړل مثلاً هغه وخت چه د هستان، نساءاودفراوه د حکومتو فرمانونه د سلطان مسعود له حضوره د داؤد،طغرل او بیغوی سلجوقی په عنوانو صادر شول دوشاخه خولی،لوا،په افغانی دود ګنډلی جامې،یویو آس،رستام او دترکانو له رواج سره سم «کمر بزر» هم ورسره وو ـ

علاوه پردغو شیانو د هغې زمانې په رواج برابر دبغداد د خلافت له مرکز
څخه به هم دافغانستان دغزنوي سلاطینو دپاره لوا،عهد او کرامات رسیدل
فعلاً په یقیني صورت سره نشو ویلی چه د افغانستان دغزنوي ددورو
بیرغونو څه «رنګ» درلود؟ هو! په دوهمې هجري پېړۍ کښې دابا مسلم
په عصر کښې د افغانستان دبیرغو او رسمي دریشیو رنګ تور او دغه
رنګه دمامون دعصر دلنړې مودې په استثنا سره دنورو عباسي خلفاؤ رسمي
شعار هم تور ؤ او تور رنګ تقریباً مذهبي شعار بلل کیده ـ دغزنی
په دربار کښې توره قبا،توره دوشاخه خولۍ دلوی حاجب (ددرباروزیر)
رسمي لباس بلل کېده. دغه راز د سلطان د دربار رسولدارانو او تشریفاتي
مامورینو په رسمي او قاتواو دخلیفة المسلمین دسفیرانو د منلو په وختو
کښې تور لباس اغوست اوتورې خولۍ به ئې په سر کړې . بايد
وو یاشي چه دافغانستان ملي او نظامي
بیرغونه دابا مسلم له وخته څخه دغوریانو تر وخته پورې تور وو . پدې
ترځ کښې کولی شو چه یوازې دافغانستان د سلطنتي بیرغو رنګونه
مستثنا کړو او وواېو چه د افغانستان سلطنتي بیرغونه سره وو ځکه
په هغه وخت کښې دافغانستان دشاوخوامملکتودشاهي چترو او بیرغو رنګ
سورؤ ځکه هغه وخت چه دسلطان مسعود دعسکري قوماندان التونتاش
اودماوراي جیحون دوا کدار ترمنځ جګړه ونښته دابولفضل په قول سره
دعلي تګین دماوراء جیحون دواکدار د سرې جنډې څخه معلومیده چه دی
په هسکه غونډۍ ولاړ ؤ. د « فرشته » مورخ هم دغوري سلاطینو
ددورې چه دغزنوي سلاطینو جانشین وو دشاهي بیرغو رنګ سور
ښودلی. دی اووائي کړم وخت چه سلطان قطب الدین غوري له ٦٠٢
نه تر ٦٠٧ کاله پورې خلج غوري محمد بختیاري ئې دهند د « بهار»
په علاقه کښې حاکم مقرر کړو نوسور بیرغ ئې چه دهغه وخت دپاچایانو
دپاره مخصوص ؤ ورکړ . د افغانستان دغوري سلطانانو په دوره کښې
له ٥٤٣ نه تر ٦٠٩ کاله پورې نده معلومه چه ددوی ملکي او نظامي

بيرغونو څه رنګ دراود ؟ مګر فرضاً ويلی شو چه البته د غزنوی سلاطينو د بيرغو رنګونه به ئی ساتلی دی او لکه چه پورته وويل شوه چه دافغانستان د غوری سلاطينو علامه سور رنګ وونو البته د غه «رنګ» به ئی دسلطان بارګاه په څېر په چترو او بيرغو کښې هم استعمالاوه – دغوريانو د (۵۴۳) او ۵۵۱ کلو دسلطنت موسس سلطان علاؤ الدين جهانسوز وروسته له جنګه اوماتی او دسلطان سنجر سلجوقی د دستګيرتوب نه پس بيا د افغانستان سلطنت ته ورسيد او طبل و علم ئی دسلجوقی شاهانو نه لاس ته راوړل ليکن فعلاً څه معلومات په لاس کښې نلرو چه دسلجوقی شاهانو او د (۴۷۰) او (۶۲۸) کلو دافغانستان دخوارزم شاهی دوری دبيرغو رنګ څه ډول ؤ ؟ – د لته د مغولو او چغتائيانو د دوري دبيرغو بحث زموږ مقصد ندی او د صفوی او دهند د ګورګانيانو د دورو بحث هم زمونږ د بحث له موضوع څخه وتلی شوی دی بلکه دلته غواړو چه د (۶۴۳) او (۷۹۱) قمری کلو د افغانستان دسوريه شاهانو او د (۸۰۷) او (۹۱۲) کلو دافغانستان د تيمور يه شاهانو دسلسلې بيرغو ته وګورو : لومړنی سلسله ئی سر بيره پر مای بيرغو کله کله ئی ځينی بيرغونه د چنګيز له اخلافو څخه اخستل چه پدې ارکښې د هلاکو له مرګه وروسته آباقاخان په (۶۴۳) و (۶۷۷) کلو کښې د ملک شمس الدين محمد بن ابی بکر کرت حکومت په هرات کښې تصديق کړاو بيرغ ئی ورته ورکړ • ملک شمس الدين کهين کرت د لومړنی ملک شمس الدين زوی هم دخپل پلار په قسم د آباقاخان له خوا بيرغ او طبل موندل. مغلی ارغون هم له شمس الدين کهين سره د آباقاخان رويه وکړه او طبل و بيرغ ئی ورته وابښول. د وروستنی سلسلې يعنی دافغانستان د تيموری شاهانو د بيرغو په باب کښې دومره پوهيږو چه د ميرزا الغبيګ او د ميرزا علاؤ الدوله د (۸۵۰) او (۸۵۳) کلو په مشهور جنګ کښې دافغانستان د بادشاه په ښی خوا کښې د ميرزا عبداللطيف او په کيڼی خوا کښې ئی د ميرزا عبدالعزيز دالغ بيګ دزامنو چتر او زرنګاره بيرغ ځړيد و او دده او ترمنځ د ميرزا علاؤ الدوله

دلواء ما هیڅ څرګندېږي. د افغانستان د(١١٢١) او (١١٤٥) کلو دهوتکي شاهانو د بیرغو په باره کښې څه نشو ویلی چه مأخذ نلري (١١٦٠) او(١٢٥٨) کلو دابدالي سلاطینو په دوره کښې د افغانستان نشان لکه چه داحمدشاه بابا د(١١٦٠) او(١١٨٦) کلو او د شاه شجاع د(١٢١٩) او(١٢٢٣) یا د(١٢٥٥) او(١٢٥٨) ؟ کلو له سکو څخه را څرګندېږي دغنمو وږی، تورې او ستوري وو نو ځکه ویلی شو چه لەدغو شکلو او یاد دغو شکلو دیوه شکل له څخه په افغاني بیرغو کښې کار اخستل کېده لیکن داخبره نده معلومه چه د هغو بیرغو رنګ څه رنګه ؤ ؟ هو ! صرف ویلی شو چه د هغه وخت په غیر منظمو عسکرو کښې کوس وهل کېده او بیرغ جګېده مګر د پاچا شخصي او منظمو عسکرو مخصوص بیرغونه درلودل د محمد زیو په دوره کښې په ١٢٥٩ کال د امیر دوست محمد خان پر تخت کښېناستو نه د ضیاء الملت والدین امیر عبدالرحمن خان د سلطنت تر اوړې پورې عسکري بیرغونو مختلف رنګونه درلودل او زیاتره شنه او سره بیرغونه په عسکري قطعاتو کښې ځړېدل ـ په(١٢٧٩) او(١٢٨٣) یا په (١٢٨٥) او(١٢٩٦) کلو دامیر شیرعلی خان دسلطنت په دوره کښې په نظامي مثلث شکلو سرو او شنو بیرغو کښې بەطیبه کلمه، دخدای (ج) ورسول (ص) اودخلفای راشده نومونه سره له قرآني آیتو چه جهاد او فتحې ته راجع وو دسپینو کرښو په ذریعه لیکل کېدل ـ امیر عبدالرحمن خان په (١٢٩٧) او(١٣١٩) کلو کښې د بیرغ رنګ تور او نشان ئې، محراب ومنبر توپک، توره، توپ دغنمو وږی کړل چه د سپینو کرښو په ذریعه به ئې لیکل او هم ئې دغه نشان په افغاني مسکوکاتو کښې رواج کړ، د نومو ړی امنبر په وختو کښې د بیرغ او علم ترمنځ څه فرق نه کېده، یوازې دغه علم ؤ چه په عسکري قطعو او شاهي مقاماتو کښې به ځړېده ـ نور دولتي دائر هم د ګمرکي په استثناء د دغه علم له ځړولو او ځګولو څخه محروم وې ـ سراج الملة والدین امیر حبیب الله خان په (١٣١٩) او(١٣٣٧) کلو کښې عسکري بیرغ «د علم» «او عقاب» په نامو مخصوص کړ چه علم ئې خاص دلواء دپاره او عقاب ئې

دکښېك دپاره وو. دعقاب اودعلم ترمنځ نور څه فرق موجودنهؤ غیر د دې څخه چه دعقاب ټوټه دعلم له ټوټې څخه وړوکې وه دباد شاه خصوصي بیرغ سور اودپادشاه نوم په سپین رنګ لیکل کېده. امیر حبیب الله‌خان ددولتي دائرو پرځای خپل‌مشرور ورته خپلې ښځې اونورو خپلو مشرانوته اجازه ورکړې وه چه‌په خپلو شخصي منازلو کښې دې دشنه رنګ‌بیرغونه وځړوي اوددغو شخصي بیرغونښانونه لهمیاشتې، شق القمر، افغاني ښې لرونکې خولۍ، افسري خولۍ، اروپائي برلرونکې‌خولۍ‌او افغاني جغه لرونکو خولیونه عبارت وو. په ۱۳۳۷ کال داستقلال له اعلان نه وروسته شخصي بیرغونه‌منع شول اوعقاب هم‌له‌عسکري علم څخه لرې شو. دولتي بیرغونه چه‌مملکت په دائرو اویا دهیوادنه‌بانده پهافغاني نمایندګیو کښې ځړېدل هم‌له تورو ټوټو، دمحراب اومنبر دنشان نه‌عبارتؤ چه دبیرغو په دوو څنډو کښې به‌ئې دوه نورو اړه بیرغونه ځړېدل چه ترنشان‌لاندې ئې دوه متقاطعې تورې اوپه‌یوه هګۍ‌شکلې دائره کښې به‌دلمر اشعې په‌سپینو کرښو سره رسم شوې‌وې. عسکري علم هم یوه توره ټوټه وه چه لاندې علائم پکښې موجودوو: دعلم دیوه مخ‌په څلور وڅنډو کښې‌دجبرائیل، میکائیل اسرافیل اوعزرائیل‌نومونه وو. په‌فوقاني ضلع کښې ئې (بسم‌الله الرحمن الرحیم) دبیرغ په‌لاندنۍ‌مستطیله قاعده کښې (دولت علیه مستقل افغانستان) دبیرغ په‌منځنۍ‌برخه په‌یوې‌دایره کښې (الله اکبر) دمرکزکینې‌خواته‌ددوو نیمو دائرو یعنې‌دقوسینو ترمنځ پدې ډول آیتونه لیکل شوي وو چه په پورتنۍ نیمه دائره کښې (انافتحنالك فتحاً مبیناً) په لاندنۍ نیمه دائره کښې (ان الله یحب‌الذین‌یقاتلون فی سبیله) دقوسینو ترمنځ محراب، منبر اودهغو په دوو څنډو کښې‌دوه واړه بیرغونه اوترنشان‌لاندې‌دوه متقاطعې‌تورې او داټول ئې دلمر دوړانګې‌دیوې بیضوي دائرې په دننه کښې وه دمرکزښۍ خواته‌ئې دقوسینوترمنځ دغه آیتونه داسې لیکل شوي وو:

په‌پورتنۍ نیمه‌دائره کښې (وینصرك الله نصراً عزیزاً) په‌لاندنۍ نیمه دائره کښې(صفاً کانهم بنیان مرصوص) ددې‌قوسینو په مرکزکښې په طغرائي

خط سره د بادشاه نوم لیکل شوی ؤ - د علم په بله خوا کښې د هغې ټوټې
په څلورو څنډو کښې د خلفای راشدین نومونه - په پورته حصه کښې ئې
طیبه کلمه په لاندنۍ برخه کښې ئې (واعلموا ان الجنة تحت ظلا ا اسیوف)
د ټوکرې په منځ کښې د (الله) او د (محمد) معظم نومونه - د مرکز د ښۍ
خوا په دوو نیمو دائرو کښې دغه آیت شریف (انهم لهم المنصورون وان جند
نا لهم الغالبون یاایها الذین آمنوا ان تنصر والله ینصرکم) او د دغو داوړو نیمو
دائرو په منځ کښې په طغرائی لیک سره د بادشاه نوم - د مرکز کیڼې خواته
د ټوسینو په منځ کښې دغه آیتونه لیکل شوی وو: (نصر من الله وفتح قریب
وبشر المومنین ینصرکم ویثبت اقدامکم) د دغو دواړو نیمو دائرو په منځ کښې
د محراب ومنبر وړوکی نشان او د هغه په دوو څنډو کښې نیزه، بیرغ بر چه
تبر، توپک، توره، توپانچه، او تر نشان دلاندې تله، ستورې او د لمر وړانگې
رسم کېدلې مگر دا ټولې او ټول نشانونه په توره ټوټه کښې په سپین رنگ
سره لیکل کېدل - یوازې د پادشاه شخصي بیرغ سور او نشانونه ئې زر دوزي
کېدل - علم مبارک له غزنه څخه پورته دارد و تر قرار گاه پورې جگېده -
د پادشاه علم یوازې په عسکري مراسمو کښې راکښل کېده پاد شاه شخصي
بیرغ هم درلود چه په یوې خوا کښې به ئې په طغرائی خط سره د پاد شاه نوم
لیکل کېده او په بله خوا کښې به ئې افغانی جغه لرونکې خولۍ، د لمر وړانگې
او د خولۍ تر تصویر دلاندې دوه متقاطعې تورې په سپین رنگ سره رسم
کېدلې - په ۱۳۴۶ قمری کال کښې د افغانستان د جنډې تور رنگ په توره
سره او شنه بدل شول او نور خصوصیات ئې برخپل حال پاتې شوه په ۱۳۴۷ کال
کښې حکومت پیشنهاد وکړ چه د محراب ومنبر د نشان په عوض کښې دې
د لمر دغره شکل د افغانستان په بیرغ کې ومنل شي خو دغه نظر یه رده شوه
بیا په هغه کال کښې اغتشاشیانو د خپلو بیرغو د پاره تور رنگ غوره کړ
مگر اعلیحضرت سعید شهید محمد نادر شاه علیه الرحمه ژر تر ژره اغتشاشیانو او ددوی
تورو بیرغو ته خاتمه ورکړه او په مجدد صورت سره د ملي بیرغ رنگ توره
سور او شین شو او نشان ئې محراب ومنبر او د غنمو وږی په سپین رنگ سره
غوره شوه.

د ملي شورئ

تشکیل :

رئیس	ع،ج،س،ا محمد نوروز
لمړی معین	ښاغلی مولوی صالح محمد

ښاغلی محمدنوروز دملی شورا رئیس دکارپه وخت کښی

دوهم معین	ښاغلی حاجی فقیر محمد «شفا»
لمړی منشی	»محمدرحیم« شیدا»
دوهم منشی	»محمد کبیر «عبرت»
دلیکنی دلوی مدیر کفیل	»محمدداؤد
دمحاسبی او لوازمو لوی مدیر	»محمد نعیم
دکمیسیونو دمدیر کفیل	» زین العابدین «جمالی»
داوراقو مدیر	»فیض محمد
دتبلیغاتو او نشریاتو دمدیر کفیل	»حفیظ الله «منبر»

اجراآت سال دوم دورهٔ نهم
مجلس شورا یملی

اجراآت شورایملی در ۱۳۳۵ بدوحصه منقسم می‌شود که یکی آن مربوط بامور داخلی شوراودیگر آن مربوط بامور دولت میباشد :

الف: مربوط بامور داخلی شورا:

۱- تصویب مؤرخ ۱۲ جوزای مجلس عمومی راجع بسه فقره: اول کمیسیونهای هشت گانهٔ شوراکه عبارت انداز کمیسیون وضع تفسیر وتغییر قوانین کمیسیون امور داخله، سمع شکایات وامور قبایل، کمیسیون امور مالی بودجه و اقتصاد، کمیسیون امور خارجه، کمیسیون امور عدلیه، کمیسیون امور دفاع ملی، کمیسیون معارف، صحیه ومطبوعات، کمیسیون مخابرات، فوایدعامه معادن وزراعت، تاییدشده است که برای سال ۱۳۳۵ نیز مانند سال ۱۳۳٤ کارکنند. دوم همان اعضای محترم سابق ورؤساومعاونین ومنشی‌های کمیسیون های هشت گانهٔ مذکور مانندسال ۱۳۳٤ درسال ۱۳۳۵ نیزاجرای وظیفه بدارند. سوم راجع به‌روزهای کارمجلس عمومی وکمیسیون‌ها که مانندسال ۳٤ روزهای کارمجلس عمومی یکشنبه، دوشنبه، وسه‌شنبه وایام کار کمیسیونهای هشت گانه‌شنبه، چهارشنبه وپنجشنبه تعیین وتاییدشده وضمناً اضافه گردیده که هرگاه‌درروزهای کارمعینهٔ مجلس عمومی کار نباشد کمیسیونهای هشت گانه کار کرده میتوانند.

۲- تصویب مؤرخ ۲۸ جوزا ۳۵ مجلس عمومی ازاثر مطالعه راجع به‌فیصله مؤرخ ۱۹ جوزاء کمیسیون قوانین به‌پذیرفته شدن استعفای بناغلی عصمت الله‌وکیل سرکانی ازعضویت دو کمیسیون یعنی کمیسیون امور قوانین وکمیسیون امور داخله وهکذاازاثرمطالعه‌فیصله ۱٤ جوزای کمیسیون امور خارجه قبول شدن استعفای بناغلی عبدالحق وکیل بگرام ازوظیفه‌منشی گری کمیسیون امورخارجه درحالیکه عضویت‌مذکور درآن کمیسیون باقی‌مانده وپذیرفته شدن بناغلی هدایت‌الله وکیل کوزکنر بوظیفه‌منشی گری کمیسیون امورخارجه بـرعلاوه وظیفه‌معاونت مذکوردران کمیسیون.

۳ـ تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی راجع بمطالعه و تائید فیصله تاریخی ۹ سرطان ۳۵ کمیسیون تدقیق وثایق درمورد اعتبارنامه ها سه نفر و کلا که عبارت اندازښاغلی حاجی محمدسلیم وکیل جوند وښاغلی محمداسلم وکیل شهرك وښاغلی دادمحمد وکیل کرچی تلات .

٤ـ تصویب مورخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی راجع به انفکاك ښاغلی غلامجان وکیل اندراز عضویت کمیسیون امور قوانین وشامل بودن مشارالیه تنها بعضویت کمیسیون امورمعارف، صحیه ومطبوعات ـ وشمولیت ښاغلی محمداکبر وکیل دایکندی بعضویت کمیسیون امورمخابرات، فوایدعامه، زراعت و معادن و صنایع ازاثر پیشنهاد دار الانشاء شور اباساس درخواست نامه های دونفر وکلای موصوف .

۵ ـ تصویب مؤرخ ۲۳ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی از اثر قرار های ۳ کمیسیون که عبارت از کمیسیون امور مالی وبودجه و کمیسیون زراعت مخابرات، فواید عامه معادن وصنائع وکمیسیون معارف صحیه ومطبوعات بوده مبنی براینکه (پلان پنج ساله اقتصادی را از تاریخ ۱۷ جوزا الی تاریخ صدور فیصله های شان از مطالعه گزارش داده یاد داشت های در اطراف آن اخذ وهر ۳ کمیسیون در اثر مفاهمه واینکه موضوعات پلان یك بدیگر ارتباط دارد یك تعداد وکلا را از هر کمیسیون تعیین و پیشنهاد داده اند که اعضای انتخابی هر ۳ کمیسیون یك کمیسیون مشترك را تشکیل و نمایندگان داحضارو را ات نموده تحقیق وتدقیقات لازمه تکمیل وبعداً فیصله خود را صادر وبمجلس عمومی تقدیم دارند مجلس عمومی در نتیجه غور و نظریات کمیسیون های سه گانه را معقول دانسته و تشکیل یك کمیسیون مشترك بیست وشش نفری را تایید نمود .

٦ ـ تصویب مؤرخ ۸ برج اسد ۳۵ مجلس عمومی از اثر قرار کمیسیون مشترك پلان پنجساله اقتصادی راجع به تایید انتخاب و تعیین ښاغلی دوکتور فقیرمحمد «شفا» معین دوم شورا بحیث رئیس کمیسیون مشترك مذکور .

۷ـ تصویب مؤرخ ۸ برج اسد ۳۵ مجلس عمومی راجع به پذیرفته شدن بناغلی محمد عظیم وکیل جدران بعضویت کمیسیون امور مالی و بودجه باساس درخواست خودش وقرار کمیسیون مذکور .

۸ ـ تصویب مؤرخ ۲۶ سنبله ۳۵ مجلس عمومی از اثر مکتوب نمبر ۱۹۱۵ر۳۰ اسد ۳۵ مدیریت اداری ولایت جنوبی وفیصله ۳ر۳۱ سنبله ۳۵ کمیسیون امور تدقیق وثایق راجع به تعیین یك هیأت که عبارت بوده از بناغلی جان محمد وکیل زرمت وبناغلی هدایت الله وکیل کوز کنر وبناغلی محمد محسن وکیل موسی قلعه برای کشف حقایق موضوع اتهام بناغلی خان وکیل جاجی میدان در شورای ملی بفقره قتل یك نفر مغان نام .

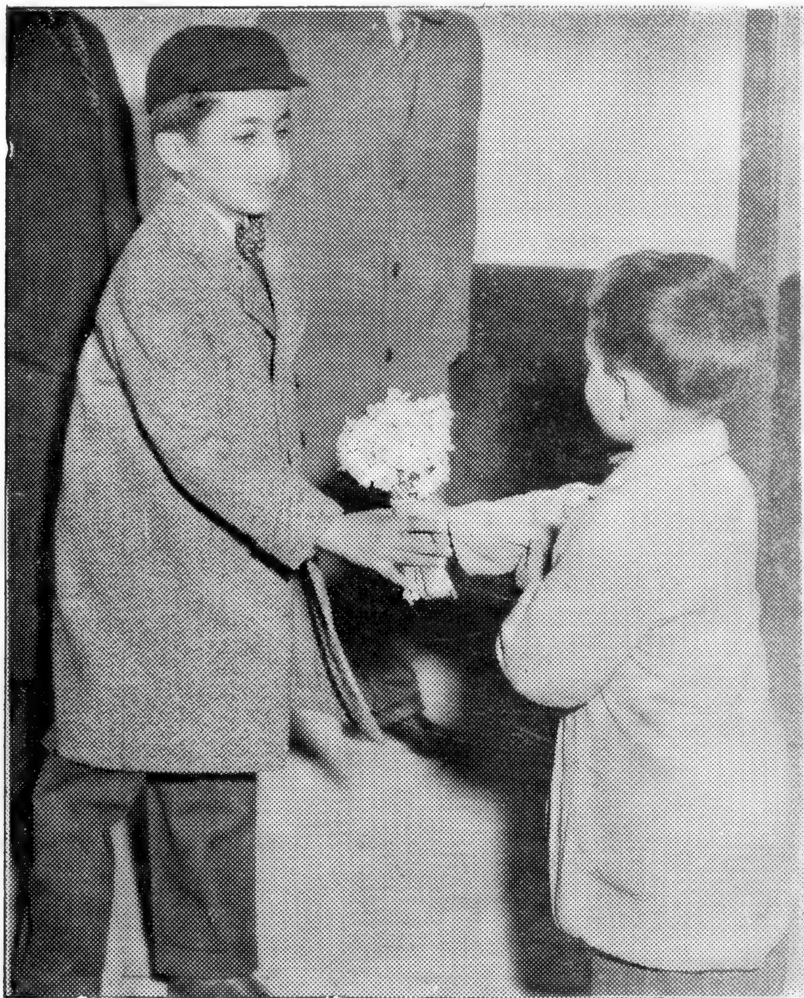
۹ـ تصویب مؤرخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی ازاینکه اصولنامهٔ پروژه خرد ضابطان مکتبی قوای بری وهوایی منضمه مکتوب ۳۵۱۹ر۲۰ جدی ۱۳۳٤ مدیریت ذاتیه ریاست اردوی وزارت دفاع ملی مصوبه مجلس عالی وزرا وفیصله مورخ ۱۳ سنبله ۳۵ کمیسیون امور قوانین وقرار مورخ ۲۳ سنبله کمیسیون امور دفاع ملی مورد مطالعه قرار داده وچون درماده (۱۹) پروژه آن معاشات خرد ضابطان به افغانی تعیین وگنجانیدن مقدار معاش از حیث تحول بصورت قانون ـ مغایر تکنیك قانون واشکال پذیر بود و هم بعضی وکلا در مجلس اظهارات دیگری نمودند بنابران تصویب بعمل آمد که پروژه مذکور بیک کمیتهٔ ده نفری که از کمیسیون قوانین وکمیسیون دفاع ملی مشترك باشد محول شود تادرموضوع غور نموده بعد ازتکمیل با نظریهٔ خویش بهمجلس عمومی تقدیم دارند .

۱۰ـ تصویب مورخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی ازاثرمطالعهٔ فیصله تاریخی ۲۰ سنبله ۱۳۳۵ کمیسون تدقیق وثایق درموضوع وکالت شورای ملی اهالی ارزگان و اوراق مربوطه که بین دو نفریکی خدای رحیم ودیگری عبدالجلیل درموضوع انتخاب شد بحیث وکیل عرایض بهشورارسیده بود .

درنتیجه غور مجلس عمومی چنین تصویب بعمل آمد که باستثنای خدایرحم

درمجلس شورای ملی یکی از وکلا درمورد بعضی از فقرات توضیحات میخواهد

والاحضرت شهزاده محمد داؤد پښتونیار درنخستین‌روز شمول درښوونځی
از یکی از متعلمان دستهٔ گل میپذیرند

وعبدالجلیل مذکور اصولا شخص دیگری بوکالت اهالی ارزگان مطابق لایحه انتخابات، انتخاب شود.

۱۱ـ تصویب مؤرخ ۱۵ میزان مجلس عمومی باثر مطالعه فیصله تاریخی ۶ میزان ۳۵ کمیسون امورتدقیق وثایق شوراو مکتوب ۲۰۷۳ مؤرخ ۱۹ر۶ر۳۵ مدیریت قلم مخصوص وزارت داخله و اعتذاریهٔ مریضی و ضرورت بناغای سلطان محمد وکیل شورای ملی مرکز حکومتی اعلی فراه ضمیمهٔ آن که وکیل موصوف به آن نسبت ازوظیفه وکالت استعفا نموده ازطرف مجلس عمومی پذیرفته شده که عوض مذکور شخص دیگری اصولا انتخاب شود.

۱۲ـ تصویب مؤرخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی از اثر پیشنهاد دارالانشای شورا ازاینکه اگرچه ابتدای رخصتی سنوی ازاول عقرب مقرراست با آن برای وارسی مسائل لازمی وضروری وکلای شورای ملی تادهم برج عقرب بمرکز حضور داشته باشند.

۱۳ـ تصویب مورخ ۷ عقرب ۳۵ مجلس عمومی بعد آنکه پروژه اصولنامه بنار والی و اوراق مربوط آن در مجالس منعقده اول پنجم وششم برج عقرب مطالعه گردید از باعثیکه ازطرف مجلس دربارهٔ بعضی مواد آن یادداشت های اخذ گردید لذا مجلس عمومی یك کمیسیون موقت مرکب ازپانزه نفرتعین وتصویب نمود که با احضار نماینده دولت درمواد یاد داشت شده وباطراف آن غور وتدقیق نموده پروژه را بعد ازتکمیل با نظریه وقرار خویش بمجلس عمومی تقدیم دارند.

بـ مربوط بامور دولت:

۱ـ تصویب مؤرخ ۲۰ جوزا ۳۵ مجلس عمومی : راجع به پروتوکول امتداد مدت اعتبار معاهده بی طرفی وعدم تجاوز متقابله بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی مورخ ۲۴ جون ۱۹۳۱ که بداخل دوماده برای مدت ده سال دیگر بتاریخ ۲۵ قوس ۱۳۳۵ـ ازطرف بناغلی سردار محمد نعیم وزیر خارجه افغانستان بناغلی گرومیکو معین وزارت خارجه دولت شوروی درکابل بامضار سیده است پروتوکل مذکور

بتاریخ ۱۶ جوزا ۳۵ ـ ازطرف کمیسیون خارجه تصویب شدو بتاریخ ۲۰ جوزا به تصویب مجلس عمومی شورای ملی رسید .

۲ ـ تصویب مورخ ۲۰ جوزا ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمهٔ اصولنامه استماع دعاوی درمورد جلوگری از اتلاف حقوق صغار پس از تصویب ۱۱۸۶ ر ۱۵ ر ۱۲ ر ۳٤ مجلس وزرا و تصویب ٤ حمل ۳۵ مجلس اعیان وصدور فیصله ۱۳ جوزای ۳۵ کمیسیون امور اداری عدلیه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۳ ـ تصویب مورخ ۲۰ جوزای ۳۵ مجلس عمومی ضمیمه وتوقیف خانه‌ها درخصوص کسانیکه درمقررات جزائی وجنائی از محاکم شرعی و اصولی ومجالس مشوره محکوم بجریمه نقدی میشوند اگر پول جریمه مذکور از محکوم به تحصیل نرسیده ودرعین زمان فوت نماید از تحصیل آن صرف نظر شود ـ بعد تصویب ۸۱٦ ر ۱٤ ر ۸ ر ۳٤ مجلس وزراء و تصویب ۱۹ عقرب ۳٤ مجلس اعیان بمجلس عمومی تصویب شده است .

٤ ـ تصویب مؤرخ ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی راجع بموافقه مجدد اساسی بین افغانستان وملل متحدو سازمانهای بین المللی کار وارزاق و زراعت ، عرفانی ، علمی وتربیوی ، هوانوردی ملکی ، اتحادیه مواصلات ومخابرات بین المللی وسازمان صحی ومترولوژی جهان که بتاریخ ۲۰ ثور ۱۳۳۵ درکابل منعقد شده ومحتوی شش مواداست ـ پس از تصویب ۱۲۲٦ ر ۲۹ حوت ۳٤ مجلس وزرا وصدور فیصله ۲٦ جوزای ۳۵ کمیسیون امورخارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۵ ـ تصویب مورخ ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی راجع به تعدیل ماده (٦۲) اساسنامه دافغانستان بانک درمورد هیأت مراقبت ذخیره بانکنوت پس از تصویب ۷۸۷ ر ۷۳۰ ر ۳٤ مجلس وزرا و تصویب تاریخی ٦ عقرب ۳٤ مجلس اعیان وصدور فیصله مورخ ۲٤ جوزای ۳۵ کمیسیون امور قوانین بمجلس عمومی تصویب شده است .

٦ ـ تصویب ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمهٔ ۲ اصولنامه ضابطان احتیاط

در مورد غیرحاضری ضابطان احتیاط پس از تصویب ۱۰۲ر۲۷ حمل ۳۵ مجلس وزرا و تصویب ۲۹ ثور مجلس اعیان وصدور فیصله ۱۳ جوزا کمیسیون امور دفاع ملی وصدور فیصله ۱۷ جوزای کمیسیون امورقوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۷ـ تصویب مؤرخ ۲۸ جوزای ۳۵ مجلس عمومی : راجع بموافقت نامه سرویس هوائی بین حکومت شاهی افغانستان وحکومت اتحاد جماهیر شوروی بداخل ده مواد ـ بعهٔ ۹ مادهٔ دیگر ضمیمهٔ موافقت نامه مذکور ـ وچار ماده پروتوکول علیحده مربوط بموضوع مذکور پس از تصویب ۲ر٤ حمل مجلس وزرا وفیصله تاریخی ۲۳ جوزای کمیسیون امورخارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۸ـ تصویب مورخ ۲ سرطان ۳۵ مجلس عمومی : راجع باصولنامه تریاک که محتوی ۹ مواد است پس از تصویب مجلس عالی وزرا ومجلس اعیان و صدور فیصله مورخ ۱۷ جوزای کمیسیون قوانین وفیصله ۲۳ جوزای ۳۵ کمیسیون زراعت شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۹ـ تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمهٔ ۳ اصولنامه مکلفیت عسکری راجع به اداره کنندگان دستگاه های فنی . پس از تصویب نمبر ۲۳۶۲ر۱۵ دلو ۳۰ مجلس وزراوصدور فیصله ۸ سرطان کمیسیون قوانین وفیصله کمیسیون دفاع ملی به مجلس عمومی تصویب شده است .

۱۰ـ تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی : تعدیل ماده ۱۱ اصولنامه محاکمات مامورین ملکی راجع به هیأت تحقیق مامور مظنون ولایات وحکومت اعلی مرکب از مامورین میباشد پس از تصویب ٤،۹۲۱ جدی ۳٤ مجلس وزراء و تصویب مورخ ۸ دلو ۳٤ مجلس اعیان و صدور فیصله مورخ ۱۰ سرطان ۱۳۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱۱ـ تصویب مورخ ۱۱ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی ، راجع بتعیین

ښاغلی میرزا عبد العلی وکیل بگرامی و ښاغلی محمد سرور وکیل جلدك برای سال ۱۳۳۵ جهت مراقبت ذخیره بانکنوت به دافغانستان بانك به اساس ماده (۶۱) اساسنامه دافغانستان بانك .

۱۲- تصویب مورخ ۲۳ سرطان ۳۵ مجلس عمومی ، راجع بنشر چهارصدملیون افغانی بانکنوت جدید پس ازتصویب نمبر (۹۷) مجلس عالی وزراء وصدور فیصله مورخ ۲۲ سرطان ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه به مجلس عمومی موافقه وتصویب و علاوه شده اینکه ریاست دافغانستان بانك در آینده حتی الامکان بنشرات بانکنوت جدید مبادرت نکرده پولهای مورد ضرورت خود را از مدارك قرضه های مؤسسات تکافو نماید .

۱۳- تصویب مؤرخ ۸ اسد ۳۵مجلس عمومی. راجع بوضع پروژه‌اصولنامه هوانوردی ملکی که محتوی نوزده‌مواداست پس ازتصویب مجلس عالی وزرا وتصویب بمجلس عالی اعیان وصدور فیصله های جداگانه کمیسیون امور قوانین وکمیسیون امورخارجه شورا بمجلس عمومی پس از موافقه تصویب‌شده‌است.

۱۴- تصویب مورخ ۱۳اسد۳۵ مجلس: راجع به مبلغ (هفتادو۹ملیون وشش‌صدوپنجاه وهشت هزاروشش صدودو افغانی وبیست‌وشش پول) مصرف خارج موازنه بودجه ۱۳۳٤که ازطرف مجلس عمومی‌موافقه ومنظورشده‌است پس ازصدور فیصله ۷ اسد ۳۵کمیسیون امور مالی و بودجه شورا به مجلس عمومی تصویب شده‌است .

۱۵- تصویب مؤرخ ۲٤ اسد ۳۵ مجلس عمومی : در خصوص چهار مواد موافقت نامه اخذ قرضه یکصد ملیون دالر امریکائی حکومت افغانستان از حکومت اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی به تکت پولی دوفیصد وکریدت طویل‌المدت پس ازتصویب مجلس عالی وزرا وصدورفیصله تاریخی ٦سرطان کمیسیون مالی و بودجه وفیصله۱۳ سرطان کمیسیون امورخارجه‌شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱۶- تصویب مؤرخ ۲۷ اسد ۳۵ مجلس‌عمومی راجع به بودجه معاشات

و مصارف عادی سال ۱۳۳۵ باقسمت سرمایه گذاری که بودجه دوایر دولت بوضع عادی عبارت از مبلغ و نهصدوسی وشش ملیون وچهارصدو پنجاه و یکهزار و سه صدو شصت وچهار افغانی وهشتادوشش پول، وقسمت سرمایه گذاری سال ۱۳۳۵ عبارت از مبلغ چهارصدو یك ملیون وسی وپنجهزار وشش صدو پنجاه افغانی و پنجاو پنج پول، بوده بشمول دوازده مواد قانون موازنه عمومی ۲۵ و ده مواد فیصله مورخ ۱٦ اسد ۳۵ کمیسیون مالی و بودجه که در مورد موضوعات بودجه مذکور بوده منظور شده است .

۱۷ـ تصویب مؤرخ ۳۱ اسد ۳۵ مجلس عمومی: راجع به پلان پنجساله اقتصادی مصوبه مجلس عالی وزرا بعد مطالعه قرار مورخ ۱۳۰ سد ۳۵ کمیسیون مشترك تدقیق پلان اقتصادی مذکور ودادن توضیحات مفصل در اطراف آن از طرف شاغلی سردار محمدداؤد صدراعظم افغانستان درمحضر نمایندگان ملت مجلس عمومی به قیدسه مواد تصویب نمود .

۱۸ـ تصویب مورخ ۱۷ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: درخصوص بودجهٔ سال ۱۳۳۵ خزینه تقاعد که عبارت از مبلغ (چار ملیون و نهصد وهجده هزاروچهارصدو بیست وسه افغانی وهفتاد هفت پول) واردات ومبلغ (چهار ملیون وهشت صدو هشتا دوپنج هزارو نهصدوچهل وچهار افغانی ودو پول) معاشات ومصارف بوده بعد تصویب مجلس عالی وزرا وفیصله تاریخی ۱۷ سنبله ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱۹ ـ تصویب مؤرخ ۱۹ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: از اثر مطالعه پیام شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به پارلمانهای جهان در موضوع تقلیل سلاح وتحریم اسلحه ذروی ـ ازانجاکه افغانستان همواره آرزومند ایجاد روابط حسنه بین ملل ومردم جهان است و برای حسن تفاهم واستقرار صلح وامن گیتی ازصرف مساعی خودداری نکرده ونخواهد کرد ـ ازپیام متذکره شورای عالی اتحاد شوروی حسن استقبال وآرزو شده است که تحریم سلاح اتومی وتقلیل تسلیحات مدهشه مورد توجه تمام ملل بزرگ قرار گیرد تا بشریت از آشوب وعواقب وخیم این مسابقات درامان بماند .

۲۰ـ تصویب مؤرخ ۲٤ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: راجع بوضع اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری که محتوی نه فصل و (۱۲۷) مواد بوده با تعدیل ماده ٤۹ پروژه مذکور بعد تصویب مجلس عالی وزرا و اعیان وصدور فیصله های کمیسیون امور قوانین و کمیسیون امور دفاع ملی شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۲۱ـ تصویب مؤرخ ۲٦ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: راجع به کنوانسیون ادویهٔ مخدرهٔ تاریخی ۱۹ فروری ۱۹۳۵ منعقده جینوا در مورد تولید خرید، فروش، ورود وصدور ودیگر مقررات مربوط به تریاک طبیعی، مورفین، استیل مورفین، برگ کوکا، ایلکونین کوکائین خام و بنگ هندی پس از تصویب ۳۵٦ـ ۱۷ سرطان ۳۵ مجلس عالی وزرا وصدور قرار تاریخی ۲۹ اسد ۳۵ کمیسیون خارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است

۲۲ـ تصویب مؤرخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی: راجع به تعدیل تبصره ماده (٥٤) اصولنامه استخدام، ترفیع وتقاعد مامورین ملکیه راجع بمامورینیکه آرزو داشته باشند عوض معاش تقاعد زمین بگیرند وکسانیکه استحقاق تقاعد خودرا دراول معاش گرفته باشند زمین برایشان داده نمیشود بعد تصویب ٥٠۱ ۲۸ اسد ۳۵ مجلس وزرا و تصویب مورخ ۱٦ سنبله ۳۵ مجلس اعیان و قرار مورخ ۲۷ سنبله ۳۵ کمیسیون قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است.

۲۳ ـ تصویب مورخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی، درخصوص تعدیل ماده (۸) پروژه اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری بعد تصویب مجلس عالی وزرا وتصویب مجلس عالی اعیان وصدور فیصله کمیسیون دفاع ملی وصدور فیصله کمیسیون قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است.

۲٤ ـ تصویب مورخ ۸ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به تشکیل وزارت پلان با مبلغ بودجه وگراف تشکیل ولایحه وظایف آن پس از تصویب ٥٤٦ ۲۳ سنبله ۳۵ مجلس عالی وزرا وقرار تاریخی ۲ میزان کمیسیون امور مالی وبودجه شورا به مجلس عمومی تصویب و ضمنا علاوه شده است که تشکیل وو ظایف وزارت پلان به تشکیلات عمومی شامل و بشورای ملی ارائه شود .

۲٥ ـ تصویب مورخ ۱٥ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به گراف تشکیل وزارت

تجارت که وزارت اقتصاد ملی جدیدا باین نام تبدیل و تعدیل گردیده است بالایحه وظایف وتشکیلات وزارت تجارت که بعد تصویب ۵۵۵ـ ۲۳ سنبله ۳۵ مجلس عالی وزرا وقرار تاریخی ۳ میزان کمیسیون امور مالی و بودجه شورا به مجلس عمومی باایزاد این تبصره درآخر ماده هفدهم آن شخص وزیر تجارت درمسأله مراقبت وکنترل اوضاع و نرخهای بازارها ازحیث اهمیت موضوع شخصا مراقب وهم متوجه باشد) تصویب و وزارت اقتصادملی را ازاول برج عقرب ۳۵ لغو وعلاوه گردیده که تشکیل ولایحه وظایف وزارت تجارت به تشکیلات عمومی کشور شامل وبشورای ملی تقدیم شود.

۲۶ ـ تصویب مورخ ۱۵ میزان ۳۵ مجلس عمومی تعدیل ماده (۳) ضمیمهٔ مورخ ۳۰ برج اسد ۱۳۳٤ اصولنامه استخدام، ترفیع وتقاعد مامورین ملکیه ازاینکه (کسرات ایام خدمت درصورتیکه ازثلث سال زیاد باشد سال تمام حساب میشود وکسرات کمتر ازثلث سال داخل حساب نمی آید) بعد تصویب ۶۰۷ اول میزان ۳۵ مجلس عالی وزرا و قرار تاریخی ۱۳ میزان کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است :

۲۷ ـ تصویب مورخ ۲۱ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به ۹ ماده موافقه نامه تجارتی تبادل اموال وده مواد موافقه نامه تادیه جات وپروتوکول قیمت ها واندازه مال التجاره بین حکومت شاهی افغانستان وحکومت جمهوری توده ئی پولیند که بتاریخ ۲ آگست ۱۹۵۶ برای مدت ۳ سال بین نماینده گان مملکتین بامضا رسیده بافهرست اجناس اموالیکه افغانستان به پولیند وپولیند به افغانستان صادر ووارد میکنند پس از تصویب ۵۰۲ـ ۲۸ اسد ۳۵ مجلس وزرا وفیصله تاریخی ۹ میزان کمیسیون امور خارجه وفیصله مورخ ۱۶ میزان ۵۳ کمیسیون امور مالی وبودجه شورا ازطرف مجلس عمومی تصویب شده است.

۲۸ـ تصویب مورخه ۲۱ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع بقرارداد پنج ملیون دالر قرضهٔ اکزم بانک بکریدت فیصله سه دالر بمدت چهل سال برای حکومت افغانستان وموافقت نامه مبلغ ۹ ملیون وپنجصدوشصت هزار دالر معاونت دولت اتازونی

برای انکشاف حمل و نقل هوایی افغانستان پس از تصویب ۳۲۲-۶ سرطان و ۶۰۵ اول میزان ۳۵ مجلس عالی وزرا و فیصله تاریخی ۱۷ میزان کمیسیون امور مالی و بودجه و فیصله مورخ ۲۰ میزان کمیسیون امور خارجه شورا ازطرف مجلس عمومی تصویب شده است.

۲۹ - تصویب مورخ ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به فیصلهٔ ها ئیکه از ریاست عالی تمیز منقوض میگردد بهمان محکمه مرافعه که حکم را صادر نموده ارجاع گردد پس از تصویب ۱۱۸ر۳ر۲ر۳۵ مجلس عالی وزرا و تصویب مورخه ۹ ثور ۳۵ مجلس اعیان و فیصله کمیسیون عدلیه و فیصله کمیسیون قوانین شورا ازطرف مجلس عمومی تصویب شد.

۳۰ - تصویب ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به تعدیل ماده (۲) حقوق صادرات اصولنامه تعرفه گمرکات پس از تصویب ۴۷۷ ر۲۱ ر۵ ر۳۵ مجلس عالی وزرا و قرار تاریخی ۲۵ میزان ۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا.

۳۱ - تصویب ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به ربع تفاوت معاش برای مامورینیکه اصولا مستحق ترفیع میشوند ولی بنابر عدم کمبود ترفیع کرده نتوانند - بنام ضمیمه اصولنامه استخدام، ترفیع و تقاعد مامورین ملکیه پس از تصویب ۴۵۳ ر۱۴ر۵ر۳۵ مجلس عالی وزرا وصدور قرار تاریخی ۲۵ میزان ۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شد.

۳۲ - تصویب مورخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی: راجع بوضع اصولنامه اداری محاکم عدلیه بعد تصویب مجلس عالی وزرا و مجلس اعیان وصدور قرار تاریخی ۱۷ میزان کمیسیون امور عدلی و قرار مورخ ۲۵ میزان امور قوانین شورا که پس از تدقیق آن در جلسات ۲۲ ر ۲۸ر۲۹ میزان اخیرا درجلسه ۳۰ میزان مجلس عمومی باایزاد، اصلاح و تعدیلات که در بعضی مواد پروژه اصولنامه مذکور بعمل آمد تصویب شد.

۳۳ - تصویب مورخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی: راجع به بودجه سال ۱۳۳۵ تصدیهای دولتی و توحید عمومی آن پس ازصدور قرار تاریخی ۲۷ میزان ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه ازطرف مجلس عمومی بودجه مذکور که مجموعا

عبارت ازمبلغ (سه صدوهشتاد ملیون ودوصد وچهارده هزار وسه‌صدو دوافغانی وبیست وهشت پول) بوده تصویب شد، اما مبلغ (یك صد وپنجاه‌هزارافغانی) که بنام بخششی در بودجه ریاست انحصارات دولتی، تکلیف شده است بشماره اول تصویب تنقیص گردیده وهکذا بشماره دوم تصویب قید شده که نسبت افزودی کارها تشکل جدید شعبات لازم منظور است اما معاش اشخاصیکه در چوکی موجوده تزئید شده تزئیدات مذکور منظور نیست.

۳٤ـ تصویب مورخ ۳۰ میزان ۱۳۳۵ مجلس عمومی : پروژه اصولنامه خوردضابطان مکتبی‌قوای بری وهوائی اردوی‌شاهی افغانستان که قرارتصویب ۷میزان ۳۵ مجلس عمومی بکمیتهٔ مختلط از اعضای دوکمیسیون (دفاع‌ملی وامور قوانین) شورا ازاثرصدور یاد داشت های مجلس وبودن موضوع معاش بماده (۱۹) پروژه مذکور محول شده بود اخیراً کمیتهٔ مذکور دراطراف‌آن غور ودرنتیجه ماده (۱۹) پروژه مذکور را حذف وقرارخویش را صادرنمود و مجدداً مورد مطالعه مجلس عمومی قرارگرفته و پروژه مذکور با ستثنای ماده (۱۹) آن تصویب شده است .

فقراتیکه‌درکمیسیونهای‌سال‌دوم‌دوره‌نهم‌شورای ملی فیصله‌شده

الف : کمیسیون امور خارجه :

اول ـ قرار مورخ ۱۶ جوزا ۳۵کمیسیون درباره پروتوکول امتدادمدت اعتبار معاهده بی‌طرفی وعدم تجاوز متقابله مورخ ۲٤ جون ۱۹۳۱ بین‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی وافغانستان .

دوم ـ قرارمورخ ۲۳ جوزا ۳۵ راجع به موافقه نامه بین حکومت شاهی افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی در موضوع سرویس هوائی .

سوم‌ـقرارتاریخی۲۶جوزا۳۵درموردقرارداد‌تخنیکی‌بین افغانستان‌ویوـان

چهارم ـ قرار مورخ ۳۱ سرطان ۳۵ در موضوع موافقه نامه قرضه یکصد ملیون دالر از دولت اتحاد جماهیر شوروی .

پنجم ـ قرار مورخ ۵ اسد ۳۵ در موضوع پروژه هوانوردی ملکی .
ششم ـ قرار مورخ ۲۹ اسد ۳۵ درباره کنوانسیون ۱۹ فروری ۱۹۲۵ جینوا راجع بزرع تریاك .
هفتم ـ قرار مورخ ۹ میزان ۳۵ درمورد قرارداد تبادلهٔ اموال و تادیه‌جات و پروتوکول قیمت ها و اندازه مال‌التجاره بین حکومت شاهی افغانستان و دولت پولیند .
هشتم ـ قرار مورخ ۲۱ میزان ۳۵ راجع به انکشاف حمل‌ونقل هوائی در افغانستان و قرارداد قرضه پنج ملیون دالر بین حکومت شاهی افغانستان واکزیم بانك امریکا .

ب :ـ کمیسیون اموردفاع ملی :

۱ـ قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ کمیسیون راجع به دوماده مقررات غیرحاضری ضابطان احتیاط .
۲ـ قرار مورخ ۱٤ جوزا ۳۵ در مورد ضمیمه نمبر (۳) اصولنامه مکلفیت عسکری .
۳ـ قرار مورخ ۱۲ سرطان ۳۵ درمورد تعدیل ماده (۸) اصولنامه ترفیع و تقاعد عسکری .
٤ ـ قرار مورخ ۳۰ سرطان ۳۵ در مورد تعدیل ماده (٤۹) اصولنامه ترفیع و تقاعد عسکری .
۵ـ قرار مورخ ۳۰ سنبله ۳۵ در مورد پروژه قانون خوردضابطان قوای بری و هوائی

ج ـ کمیسیون امور اداری وزارت عدلیه :

۱ ـ قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ راجع به ضمیمه اصولنامه استماع دعوی صغار در محاکم ثلاثه .
۲ـ قرار مورخ ۱٤ میزان ۳۵ در موضوع لایحه پروژه اصولنامه اداری محاکم عدلیه .
۳ـ قرار مورخ ۱۷ میزان ۳۵ درمورد فیصله هائیکه از ریاست عالی تمیز منقوض می گردد .

د- کمیسیون امور فواید عامه- معدن و صنایع- زراعت و مخابرات:

۱- قرار مورخ ۲۳ جوزا ۳۵ در موضوع پروژه قانون زرع تریاك .

۲- قرار مورخ ۲۲ سرطان ۳۵ در مورد تدقیق پلان پنجساله اقتصادی .

هـ- کمیسیون وضع - تفسیر و تغییر قوانین:

۱- قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ درمورد کسانیکه در فقرات جزائی وجنائی ازمحاکم شرعیه ومجالس مشوره محکوم به جریمهٔ نقدی میشوند اگر فوت گردد از پول جریمهٔ آن صرف نظر شود .

۲- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ درموضوع پروژهٔ قانون هوانوردی ملکی .

۳- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ درمورد پروژهٔ قانون تریاك.

٤- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ درمورد دومادهٔ غیر حاضری ضابطان احتیاط .

۵- قرار مورخ ۲٤ جوزا ۳۵ درموضوع مادهٔ «٦۲» اساس نامه دافغانستان بانك تحت عنوان « دورهٔ وظیفه » .

٦- قرار مورخ ۸ سرطان ۳۵ در مورد ضمیمهٔ نمبر (۳) اصولنامهٔ مکلفیت عسکری.

۷- قرار مورخ ۱۰ سرطان ۳۵ در موضوع تعدیل ماده «۱۱» اصولنامه محاکمات مامورین .

۸- قرار مورخه ۲۹ اسد ۳۵ درموضوع پروژه جدید اصولنامه ترفیع تقاعد عسکری.

۹- قرار مورخه ۲۹ اسد راجع به فصل نهم قانون ترفیع و تقاعد عسکری .

۱۰- قرار مورخه ۱۳ سنبله ۳۵ راجع به پروژهٔ اصولنامهٔ خورد ضابطان قوای بری وهوائی.

۱۱- قرار مورخه ۱٤ سنبلهٔ ۳۵ راجع به تعدیل مادهٔ (٤۹) پروژهٔ قانون ترفیع و تقاعد عسکری .

۱۲- قرار مورخه ۲۱ سنبله ۳۵ راجع به تدقیق اساس نامهٔ کوپراتیف مامورین .

۱۳- قرار مورخه ۲۷ سنبله ۳۵ راجع به تعدیل ماده «۵٤» اصولنامهٔ ترفیع تقاعد مامورین ملکیه .

۱٤ـ قرار مورخه ۲۷ سنبله ۳۵ راجع به تعدیل ماده «۸» اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری .

۱۵ـ قرار مورخه ۱۱ میزان ۳۵ راجع به تدقیق تعلیمات نامه‌ها .

۱٦ـ قرار مورخه ۱۳ میزان ۳۵ راجع به کسور ایام خدمات مامورین ملکیه.

۱۷ـ قرار مورخه ۲۰ میزان ۳۵ راجع به پروژهٔ اصولنامه اداری محاکم عدلیه .

۱۸ـ قرار مورخه ۲۵ میزان ۳۵ راجع به ماده «۲۳» اصولنامه سابقهٔ مامورین ملکیه درمورد ربع تفاوت معاش مامورین ملکیه .

۱۹ـ قرار مورخه ۲۵ میزان ۳۵ درمورد تعدیل ماده (۲) حقوق صادرات اصولنامهٔ تعرفهٔ گمرکات .

۲۰ـ قرار مورخهٔ ۲۵ میزان راجع به فیصله ها ئیکه ، از ریاست تمیز منقوض میگردد .

۲۱ـ قرار مورخه ۲۷ میزان ۳۵ درمورد پروژهٔ اصولنامهٔ ښاروالی .

و ـ کمیسیون امور معارف مطبوعات وصحیه:

۱ـ قرار مورخه ۳۱ جوزا ۱۳۳۵ درموضوع قرارداد ثقافتی بین حکومت شاهی افغانستان ودولت جمهور مصر .

۲ـ قرار تاریخی ۲۲ سرطان ۳۵ راجع به تدقیق پلان پنجسالهٔ اقتصادی.

ز ـ کمیسیون امور مالی ـ بودجه واقتصاد:

۱ـ قرار مورخه ٦ سرطان ۳۵ درموضوع امضای موافقه نامه یکصدملیون دالر ازدولت اتحاد جماهیر شوروی .

۲ ـ قرار مورخهٔ ۲۲ سرطان ۳۵ درباره نشر چهارصد ملیون بانک نوت جدید.

۳ ـ قرار مورخهٔ ۱۷ اسد ۳۵ راجع به پول‌ها ئیکه به موجب فرامین و احکام درسال ۱۳۳۵ خارج موازنهٔ عمومی صورت گرفته.

٤ ـ قرار مورخه ۱٦ اسد ۳۵ راجع به تدقیق بودجه های دولتی.

۵ ـ قرار مورخه ۱۷ اسد ۳۵ راجع به تدقیق بودجه خزینهٔ تقاعد.

٦ ـ قرار مورخه ۲۵ اسد ۳۵ راجع به تدقیق پلان پنجساله اقتصادی.

۷ـ قرار مورخه ۲ میزان ۳۵ درمورد تشکیل وزارت پلان .

۸ ـ قرار مورخه ۳ میزان ۳۵ راجع به تعدیل تشکیل وزارت اقتصاد ملی بشکل وزارت تجارت.

۹ ـ قرار مورخه ۱۶ میزان ۳۵ راجع به موافقه نامه تجارتی وتادیه جات قیمت واندازه مال التجاره بین حکومت شاهی افغانستان وپولیند.

۱۰ ـ قرار مورخه ۱۷ میزان ۳۵ درمورد موافقه نامه راجع به انکشاف حمل ونقل هوائی درافغانستان باقرار داد قرضهٔ پنج ملیون دالر بین حکومت شاهی افغانستان واکزم بانك امریکا.

۱۱ ـ قرار مورخه ۲۷ میزان ۳۵ درموضوع تدقیق بودجه تصدی های دولتی

ح ـ کمیسیون وثایق:

۱ ـ قرار مورخه ۳۰ سنبلهٔ ۳۵ راجع به تدقیق وثیقه خدایرحیم خان وکیل ورزگان ولایت قندهار وعدم موافقه کمیسیون به وکالات مذکور.

۲ ـ قرار مورخه ٦ میزان ۳۵ درموضوع استعفای حاجی سلطان محمدخان وکیل مرکز اهالی حکومت اعلی فراه.

ط ـ کمیسیون های مشترك :

۱ ـ فیصلهٔ مورخه ۲۹ اسد ۳۵ کمیسیون مشترك تدقیق پلان اقتصادی پنجساله راجع به تدقیق پلان مذکور .

۲ ـ قرار مورخه ۲۹ میزان ۳۵ کمیسیون مشترك قوانین ودفاع ملی که حاوی ازده نفر میشود درموضوع تدقیق پروژه اصولنامه خوردضابطان قوای بری وهوائی.

اجراآت مدیریت نشرات وتبلیغات دارالانشای شورای ملی

مدیریت نشرات وتبلیغات دارالانشای شورای ملی در سال دوم دورهٔ نهم یعنی درسال ۱۳۳۵ طبق گذشته دربیشرفت امرمحوله تاجائیکه امکان پذیر بود اهتمام ومسارعت لازم نموده ازسعی وکوششیکه برای انجام وظیفه بکار برده میشود خودداری نکرده استچه رویهمرفته بسلسله امور مربوطه ازیکطرف اصولنامه‌ها وضمائم آنها راکه جدیداً مراحل قانونی آنها طی شده است ترجمه

طبع ، نشر و توسط مقام مربوطه بمهر قوانین همایونی موشح نموده برای استفاده آماده ساخته است (چون دراین جا بار دیگر تذکار هریك از اصولنامه های مذکور وضمائم آنها باعث ایزاد کلام میشود لهذا ازذکر آنها انصراف بعمل آمد) وهم وقتاً فوقتاً درانتشار گزارشهای یومیهٔ مجالس شوری اعم ازجمیع فقرات وتصاویریکه درطول سال مذکور ازمجلس گزارش یافته است سبقت نموده است ازجانب دیگر درترتیب رویدادها ونشر مجلهٔ شوری که بعدازهردو ماه یکبار به زبانهای پښتو وفارسی نشر وحاوی تمام گزارشهای مجلس است توجه بعمل آمده بمطالعهٔ علاقمندان گذاشته شده است .

راجع به توسعه وتنظیم کتابخانهٔ شوری که مدیریت نشرات درسال گذشته داخل اقدامات سریع گردیده در تهیه وخریداری یك تعداد کتب متفرقه شامل کتابهای حقوق وقوانین ملل وغیره ازممالك خارج مانند مصر وایران توسط نمایندگی های افغانی اجراآت لازم بعمل آورده بود یك تعداد ازکتابهای متذکره وارد وبرای استفاده درکتابخانه گذاشته شده است. امید میرود متعاقبا سائر آن کتب مطلوبه ازمراجع مذکور وارد وبه معرض استفاده قرار داده شود.

د اعیانو ریاست

تشکیل:

رئیس	ع، ج، س، ع فضل احمد مجددی
لمړی معین	• • • •
دوهم معین	ښاغلی حافظ عبدالغفار

ښاغلی فضل احمد مجددی وقتیکه دراطراف یکی از فیصله‌های مجلس عالی اعیان اظهار نظر میکند

غړی	ښاغلی	محمد امین خوگیانی
»	»	عبدالله جاغوری
»	»	عبدالحکیم مشرقی وال

غړی	ښاغلی	حافظ محمدا نور بسمل
»	»	خواجه جا نگل
»	»	ایشان امان الدین
»	»	عبدالحکیم بارکزی
»	»	حاجی شرف الدین
»	»	محمدخان سلیمان خیل
»	»	نظرمحمد زرمتی
»	»	محمد میر
»	»	آخند زاده محمد رسول
»	»	عبدالستار
»	»	علی احمد
منشی	»	محمود

امور ریاست اعیان

وظایف اساسی این مجلس تشریك مساعی در تصویب پروژه واصولنامه های موضوعه مملکت با مجلس شورای ملی است که خواه با ثر پیشنهادوزارت خانها و دوایر دولتی ابتداء باین مجلس واصل گردیده و بعداز غور ومداقه تصویب وبه غرض طی مراتب اصولی بریاست شورای ملی فرستاده میشود وخواه بدواً پروژه اصولنامه های مذکور در مجلس شورای ملی به تصویب رسیده سپس به مجلس اعیان رویت داده میشود .

پروژه های که امسال از دوایردولتی بریاست اعیان رسیده (شش پروژه) ومعلوماتیکه ازمجلس شورای ملی بمجلس اعیان رسیده وتصویب شده (١٤)است .

موادیکه در مجلس شورای ملی به تصویب رسیده و پس ازتصویب آن مجلس به غرض طی مراتب اصولی واصل مجلس اعیان گردیده بعد از غور ومداقه مجلس اعیان تصویب گردیده شکل اصولی گرفته است :

(١) بعضی اصلاحاتیکه در لایحهٔ قانون زرع تریاك ازطرف کمیسیون مربوطهٔآن درریاست شورای ملی آمده وبغرض اخذ نظریه ریاست اطلاع داده بودند مجلس اعیان به اصلاحات مندرجه اوراق مذکور موافقت نموده درجلسه تاریخی ٢٦ جوزا ازصورت موافقت خود بمجلس شورای ملی اطمینان داده است .

(٢) پروتوکول مدت اعتبار معاهده بیطرفی و عدم تجاوز متقابله بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی که در جلسه تاریخی ٢٧ جوزا ١٣٣٥ پروتوکول متذکره مطابق شرایط معینه اش به مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بود درمجلس اعیان پس از غور و مداقه مجلس در جلسه ٣٧ر٣ر٣٥ عینا مطابق تصویب شورای ملی تائید وتصویب گردیده بریاست شوری اعاده شد .

(٣) تعدیلات وارده در ضمیمه اصولنامه توقیف خانه و محابس بتاریخ ٢٠ جوزا ازطرف مجلس شورای ملی بتاریخ ٢٧ جوزا ٣٥ ازطرف مجلس اعیان موافقه وبه شورای ملی اطمینان داده شده .

(٤) موافقه نامه سرویس هوائی بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی درده ماده که پس ازتصویب ریاست شورای ملی بتاریخ ۹ر٤ر ۳۵ بمجلس اعیان رسیده بودلایحه مذکورپس از غور ومداقه در جلسه شنبه ۱۵ سرطان ۳۵ باتفاق آراء تصویب و بریاست شورای ملی عودت داده شد .

(۵) موافقه مجدد اساسی بین افغانستان و ملل متحد و سازمان های بین المللی که به مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بتاریخ ۹ر٤ر۳۵ به مجلس اعیان رسیده درجلسه یوم یکشنبه ۱٦سرطان ۱۳۳۵ به اتفاق آراء تصویب و امضاء و سواد مصوبهٔ فوق الذکر بریاست محترم شورای ملی فرستاده شده .

(٦) موافقه نامه قرضه یکصد ملیون دالر امریکائی از اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی که پس ازتصویب شورای ملی بتاریخ ۳۰ اسد ۳۵ مجلس اعیان رسیده در جلسه شنبه ۱٦ سنبله ۱۳۳۵ مطرح غور ومداقه قرار گرفته به اتفاق آراء تصویب شده است .

(۷) کنوانسیون جینوا نسبت ادو یه مخدره مندرجه ۱۸ ماده که ازطرف مجلس محترم شورای ملی به تصویب و بتاریخ ۲۰ر۷ر۳۵ به مجلس اعیان رسیده بود ودرجلسه یوم شنبه ۱۷ میزان ۱۳۳۵ تحت غور ومداقه قرار گرفته باتفاق آراء تصویب وامضا وبریاست شورای ملی فرستاده شده.

(۸) تعدیل اصل (۳) ضمیمه اصولنامه ترفیع وتقاعد مامورین ملکی که ازطرف کمیسیون قوانین ریاست شورای ملی بتاریخ ۱۳ میزان به تصویب رسیده بود بتاریخ ۲۱ میزان به مجلس اعیان واصل شده بود ضمیمهٔ مذکور درجلسهٔ شنبه ۲۷ میزان ۳۵ تصویب شد.

(۹) قرار داد پنج ملیون دالرقرضه اکزم بانك و۹ ملیون وپنجصدوشصت دالر طور رایگان ازطرف حکومت امریکا بعد از تصویب شورای ملی درمجلس اعیان بتاریخ ۵ عقرب موافقه وتصویب شد.

(۱۰) تعدیلات برخی حصص پنج مواد اصولنامهٔ محاسبات عمومیه که

ازطرف مجلس شورای ملی تصویب شده بود درجلسه یکشنبه ٥ عقرب ١٣٣٥ درموضوع موافقه وازصورت تصویب مجلس اعیان بشورای ملی اطمینان داده شد

(١١) موافقهٔ نامه تجارتی اموال وتادیه وپرو توکول قیمت و اندازهٔ مال التجاره بین افغانستان وحکومت جمهوری توده ئی پولیند که بتاریخ ٢١ میزان ٣٥ ازطرف شورای ملی به تصویب رسیده بود بتاریخ ٦ عقرب به مجلس اعیان واصل و در جلسه یوم شنبه ١١ عقرب ١٣٣٥ از طرف مجلس اعیان تصویب وسواد مصوبهٔ مذکور بریاست شورای ملی فرستاده شده.

(١٢) ضمیمهٔ اصولنامه ترفیع وتقاعد مامورین ملکی نسبت بهربع معاش مامورین که بنا برعدم کمبود ترفیع نمی توانند ازطرف مجلس شورای ملی تصویب و بتاریخ ١٤ عقرب ٣٥ واصل مجلس اعیان گردیده درجلسهٔ یوم شنبه ١٨ عقرب ٣٥ به اتفاق آراءعینا به تصویب رسیدوسواد مصوبه بریاست شورای ملی ابلاغ شد.

(١٣) به مجلس تعدیل ماده (٣) حصه حقوق صادرات تعرفه گمرکات که ازطرف مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بود بتاریخ ١٩ عقرب ١٣٣٥ به مجلس اعیان واصل ودرجلسه یوم یکشنبه ١٩ عقرب مصوبهٔ مذکور تصویب بریاست شورای ملی ارسال شده.

(١٤) پروژهٔ اصولنامه خوردضابطان مکتبی قوای بری و هوائی اردوی شاهی افغانستان حاوی (٢٤) ماده که پس از تصویب مجلس شورای ملی واصل شده بود درجلسه یوم شنبه ٢ قوس ٣٥ با اتفاق آراءعینا تصویب شد لوائح وپروژه هائیکه ازوزارت خانه ها بعدازتصویب مجلس عالی وزراء به مجلس اعیان واصل پس ازتصویب مجلس اعیان به مجلس شورای ملی جهة طی مراتب فرستاده شده عبارت است:

(١) حسب پیشنهاد وزارت عدلیه ضمیمهٔ اصولنامهٔ استماع دعوی به فیصله محاکم ابتدائیه که هرگاه بضرر صغار تمام شود برای جلوگیری ازضرر صغار و غور مزیدآن طور فیصله ها خواه محکوم علیه مرافعه طلب شود یا نشود حتما به محکمه مرافعه وهمچنان سلسلتا به محکمه تمیز رویت داده شود بتاریخ ٤ حمل درمجلس اعیان تصویب گردید.

یکی از جلسات مجلس عالی اعیان

(۲) به اثر پیشنهاد وزارت دفاع ملی لایحهٔ راجع به دو ماده مقررات غیر حاضری نسبت ضابطان احتیاط بعد از تصویب مجلس عالی وزراء بتاریخ ۲ ثور ۳۵ به مجلس اعیان واصل گردیده در جلسه شنبه ۲۹ ثور ۳۵ مطرح غور ومداقه قرار داده عیناً تائید وتصویب شد.

(۳) بر حسب پیشنهاد وزارت دفاع ملی لایحهٔ راجع به تعدیل ماده (۸) اصولنامهٔ ترفیع وتقاعد عسکری بعد از تصویب مجلس عالی وزراء بتاریخ ۲۶ جوزا به مجلس اعیان واصل گردیده در جلسه شنبه ۸ سرطان ۳۵ مطرح غور مداقه ومذاکره قرار گرفته تعدیل مادهٔ متذکره تائید و تصویب شد.

(٤) لایحهٔ اصولنامهٔ اداری محاکم عدلیه که از طرف وزارت معزی الیها حاوی (۲۸٤) ماده ترتیب ودرجلسهٔ تاریخی ۱۷ر۳ر۳۵ مجلس عالی وزراء موافقه مجلس عالی اعیان واصل گردیده بود در جلسات متعدد تحت غور ومداقه هیئت کمیسیون مجلس قرار گرفته بعد از مفاهمه با نمایندهٔ وزارت جلیلهٔ عدلیه لایحه مذکوره در مجلس عمومی ارائه ودر چند جلسه تحت مطالعه مذاکره قرار گرفت بعد از غورومداقهٔ مزید با تعدیلات لازمه به تائید وتصویب رسیده وبه مجلس شورای ملی فرستاده شد.

(۵) تعدیل مادهٔ (٤۹) اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری در جلسه تاریخی ۲۲ سرطان تصویب شد.

(٦) تعدیل تبصرهٔ اصل (٥٤) اصولنامه ترفیع و تقاعد مامورین ملکی که بتاریخ ۳۱ اسد ۳۵ بعد از تصویب مجلس عالی وزراء در جلسه شنبه ۱٦ سنبله ۳۵ تصویب شد.

در پایان متذکر میشویم که تعداد اعضای مجلس فعلاً (۱۷) نفر است وامسال دو نفر کم شده که یك نفر فوت ویك نفر به تقاعد سوق داده شده وعوض شان تا حال تعیین نگردیده از طرف دیگر تزئیدی در تعداد اعضای مجلس بعمل نیامده است.

اما در نظر است تا در تعداد اعضاء وتشکیلات فعلی این مجلس تجدید نظر بعمل آورده شود.

په کابل راډیو کښې دخپلواکۍ دجشن په مبارکې شپه کښې

دښاغلي سردار محمد داؤد صدراعظم وینا

دبخښونکي او مهربان خدای په نامه زما ګرانو وطنداړانو!

خدای ته شکر کوم او تاسې ته دزړه له کومې دوطن دخپلواکۍ دبېرته لاس ته راوستلو دجشن مبارکي وایم:

پدې موقع کښې چه زمونږ دملي خوښیو لوی فرصت دی، زما زړه ستاسې له زړونو سره دوطن دخپلواکۍ ګرانه خاطره نوي کړي او تجلیلوي ئې.

ښاغلی صدراعظم دوینا په وخت کښې

زما ورونړو !

ستاسي څخه خواهش کوم چه دافغانستان او دافغانستان دخلقو دنیکمرغی دپاره دلوی خدای دربار ته زما په دعا کښې شریك شي .

ترهرڅه لومړی ددی هیواد هر فرد ته چه په هر گوټ او گوښه کښې وی، دملی وظیفې په حیث دنظری او عملی یووالی، روحی هم آهنگی او قلبی همکاری توصیه وکړم .

زه ستاسي دحکومت دمسئول فرد په حیث ددی مسئولیت په پیژندلو باندی ایمان او عقیده لرم، زما اوزما دملگرو کامیابی دهغو وظایفو په اداکولو کښې چه مونږ ته را سپارل شوی دی دملت همکاری ته اړه ده، په عین زمان کښې زه داخپله وظیفه بولم چه دهغو همکاریو څخه دزړه له کومی تشکر وکړم، چه خلکو له خپل حکومت سره کړیدی؛ ددی ممنونیت له څرگندولو سره دنوری زیاتې همکاری هیله او امید هم څرگندوم زما توقعات ټولو خلکو ته متوجه دی، په تیره بیا دوطن له ځوانانو څخه امید لرم، چه دهغه مشترك مسئولیت په وړاندی، چه دخلکو نوری طبقې ئې له زلمیانو اوخپل حکومت څخه انتظار لرم په قوی روح اوپه بشپړ شعور دخلکو انتظاراتو اودوطن اړتیاوته داسی ځواب ورکړی، چه هغه د زلمیتوب دروح او هغه درد سره وړوی چه یوازی اویوازی دیوه وروسته پاتی ملك دیوه درد مند زلمی زړه ئې حس کولای شي .

دوطن گرانو زلمیانو ! دی ته ضرورت نشته چه زه تاسي د مملکت احتیاجاتو اود خلکو هغو حقوقو ته ملتفت کړم، چه په زلمی طبقه باندی ئې لری؛ ستاسي سترگی خاصی دی، دنیا وینی، په دنیا کښې خپل وطن هم وینی، نویوه خلاصه سترگه، او یو درد مند زړه کفایت کوی، چه مونږ خپل

مسئولیتونه اووظیفې وپیژنو اوهغه په ځای کړو، زه یوه وار بیا یوشی تاسی ته وایم، اوهغه داچه زمونږ مسئولیت ډیر درونددی، دامسئولیت داوس اوآینده دپاره مونږ ته راله غاړی دی، لکه چه نن ورځ مونږ دخپلو نیکه ګانو دفداکاری دګټی په اثر جشن کوو، او په هغه خوشاله یو او ویاړو، همداسی په راتلونکی نسل زمونږ او ستاسو اعمالوته ګوری.

یو ملت قدر کوی مګر عفونه کوی، هغه څوك چه خلك ئی عفو نکړی خدای به ئی عفو نکړی؛ زمونږ تیرو خلکو، دنن ورځی خوشالی مونږ ته راګټلی ده او خپل حساب ئی پاك راپری ایښی دی.

خوزمونږ وظیفې ترهغو ډیری دی، زمونږ په زمانه اوعصر کښی خپلواکی یوازی خپله سیاسی معنی نلری، نن ورځ په خپلواك ژوند کښی دژوندانه ټولی خواوی شامل دی، ددنیا په ننني ژوند کښی روح اومادی دواړه راځی زمونږ ژوندون دمادی اومعنی روح اوکارته اړدی دکار قوت بی دروح له قوته کمزوری دی دروح قوت بی دکار له قوته نیمګړی ګڼل کیږی ـ بشپړ قوت دروح اوکار دمطلق اتفاق څخه لاس ته راځی.

افغانستان ددنیا دنورو ملکونو په قطار کښی دخپل ژوندون دادامی دپاره باید دا بشپړ قوت ولری. ددی معنوی اومادی قوت بشپړوالی دحکومت یوازنی نصب العین دی، دانصب العین حکومت دمملکت داړتیاؤ له نقطهٔ نظره په طبیعی ډول غوره کړی دی، اودافغانستان خلکو خپل تصمیم په وروستی لویه جرګه کښی دیوی ټاکلی وظیفی په حیث حکومت ته سپارلی دی غواړم چه پدی مبارکه موقع کښی چه دخپلو وطندارانو سره غږیږم دافغانستان دحکومت په نامه ډاډدرکړم چه زه اوزما همکاران دافغانستان په ملی او بین المللی

چاروکښې دملت دتصميم په اساس دخپل گران پاچا اعليحضرت په لارښود نه دهغوماى وظائفو په اداينه کښې سعي اومجاهده وکړم چه دملت له خوا حکومت ته سپارل شويدي، او خپلې دې سعي او مجاهدې ته به انشاء الله دوام ورکړو، پروسږکال په همدې موقع کښې ما اوزما همکارانو دخپلو چارو په باب کښې تفصيل ورکړی ؤ سږکال هم هيله لرو چه دوطن خارجي اوداخلي اوضاع دخپلو گرانو وطندارنو سره منځ ته راواچوو. زمونږ لومړنی ملي وظيفه دافغانستان مطلق او بشپړ خپلواکي او دافغانستان و له خاوري څخه دفاع ده، دشاهانه ننگيالي اردو او دوطن خدمتگارانو پدې لار کښې خپلې وظيفې شرافتمدانه پاى ته رسولي دي او پاى ته به ئې ورسوي. افغانستان دهيچا سره ددښمنۍ آرزو نلري اودهرچا سره ددوستۍ آرزو پالني افغانستان، په سوله باندې عقيده لري اودتجاوز دښمن دي البته سوله بې دملي ناموس اوشرافت څخه څه مفهوم اوقيمت نلري او دمسلمان اوافغان په حيث زمونږ په نزد کښې دملي نواميسو اوشرافت ساتل ترهرڅه دمخه دي ديوه سوله غوښتونکي اوخپلواک مملکت په حيث زمونږ ستر نصب العين دخلکو دژوند دسويې لوړول اودهغو معنوي اومادي هوسائي او پدې لار کښې بايد دناپوهي، نارو غتيا او نيستي په ضد مجادله وکړو، زمونږ آرزو داده چه دامن اوآرامي لمر ځليدونکي وي اومونږ ددې لمر په رڼا کښې دخپل زحمت خوله لهخوارو سره گډه اوخپل کورونه ودان کړو خپلې اوپه نږو مځکو اووچو ستونو ته ورسوو اودخپلو ملي پانگو څخه کار واخلو پدې لار کښې هيڅ ملاحظه زما په نزد قيمت نلري زما دحکومت اقتصادي رويه ددې آرزو گانو اوارتياو په بنسټ طرح شويده، پدې حياتي مفکوره کښې استقلال زمونږ دلوی استقلال جزدی دکال په ترڅ کښې دمملکت اقتصادي اومالي حالت دپام وړ تغير نه دی موندلی، حکومت دوطن دودانۍ او دمملکت دانکشاف دپاره داسې اقداماتو ته لاس اچولی دی چه له شه مرغه ئې گټوری نتيجې ورکړيدي سره له دې چه دپاکستان اقتصادي بلوکاډ موجود او په هغه مملکت کښې زمونږ دترانزيت لاره تړلې وه او ددې

بلوکاڼ د ادامې او د نورو فزیکي ناخاپه او بدو پیښو پهاثر زمونږ مالونه په اجباري او عمدي ډول ډیره موده ځنډول شوي ؤ بیاهم زمونږ دوداتولو پرو ژې او انکشافي پروګرامونه د وقفې سره مخامخ نشول اوونه ځنډېدل د ملي عو املو زیاتوالی ، دمالي چارو د صلاح د محصولاتو او مالیو ترتیب د صادراتې او وارداتې مالو د معقول او منظم جریان د پاره د دولت پر له پسې کنترول په استعاري چارو کښې جدي مراقبت د حساب له نوی سیستم څخه استفادي د خارج اوداخل په مارکیټو کښې د مالو دقیمتو کتنو اوڅارنو مونږ خپلو مطالبوته نژدې کړو ، دوارداتو او صادراتو او نقلیاتو دسهامې شرکتو په تاسیس سره پهسلاؤ ملیونه افغانیو دملت راکډې پیسې په کار وا چولې شوې، دبیفایدې تولیدو څخه ووتلې ، او حکومت دملي اواجتماعې چارو پهوړاندې بیولو اوپراخولو کښې په ډیرو تصدیو او آسانتیاسره موثر رول ولوباوه اودملت پانګې ئې ترخپلې وسې پورې تقویه اوحمایه کړې . د ۱۳۳۵ کال عادي بودجې اوسرمایه ګذاری ثابته کړه چهددولت دلګښتو اووارداتو ترمنځ بشپړ تعادل موجوددی، اودمالی منابعو له نقطهٔ نظره مونږ راتلونکی وخت ته هیله مند کوی او له بلې خوا دبودجې انکشافي پرمخ تګ چهدوړاندې تګ ډیر لوی معرفی کونکی دی ثابتوی، هیله لرو چهد صحیح پلان اومنظم عملي پلان په اساس اودمملکت دلومړنیو اړتیاوسره سم اودوخت په اقتضا ، دکرهڼې دچارو داصلاح کولو، دشاړو ځمکو دوداولو ، دنباتې اوحیوانی ناروغیو دمحوکولو ،دبندو اوویالو دجوړولو ، دمعارف دتکامل اوپراختیا ، اود عامه روغتیا دساتلو، دنقلیاتو دتنظیمولو ،دښارو دپراختیا ، دمخابراتو ددستګاؤ دتاسیسولو ، دورکشاپو د جوړولو د ملي او بین المللي هوائي میدانو اوسرویسو دپرانستلو اود کانو دانکشاف اونورو خپلو ضروریاتو، دپاره زیاروباسو .

خارجي هیوادوته زمونږدتجارت پراختیا ، دنویو تجارتي تړونولا سلیک دپخوانو موافقت نامو نوی کولو اواوږ دولو۔ لهنورو ممالکو سره زمونږ

داقتصادي روابطو زياتوالي، په بين المللي اقتصادي او پولي مهمو کنفرانسو کښې زمونږ گډون — دراکړې ورکړې زياتوالي، تگ‌اور اتگونو، خبرو اترو او تړونو زمونږ په ملي پراختيا او اقتصادي جنبشونو باندې گټوراو خوندور تاثير کړيدی. اوزمونږ دتجارت موازنه په قناعت بښونکي ډول سره څرگندوي دژوندانه په مختلفو برخوکښې دمملکت عمومي پراختيا — حکومت دمشکلاتو اوارتيا او دليري کولو دوسائلو برابرولوته متوجه کړ. پدې برخه کښې له خارجي منابعوڅخه، داقتصادي مرستي لاس ته راوړل محسوس کيږي. په همدغه وخت کښې ؤچه زمونږ له دوست دولت شوروي روسيې سره، ديوې اوږدې مودې دمرستي په باب کښې موافقې ته ورسيدو، دافغانستان حکومت دلوئي جرگې دتصميم په اساس اودهغو وظيفوله مخې چه ملت په دغه جرگه کښې حکومت ته سپارلي وي دغه اقتصادي مرستي بنه هر کلي وکړاوهغه ئي ومنله، همدغه رنگه دفضائي ملکي چاروديپراختيا دپاره، زمونږ ددوست هيواد، دامريکا دمتحده ممالکوڅخه ديوې نوې مرستي داخستلو موقع، چه پخوا هم مونږ دغه دولت له مرستوڅخه کار اخستي دي لاس ته راغله، چه دغه اقتصادي مرسته موهم په بنه هر کلي ومنله، دلوئي جرگې له تصميماتوڅخه يو تصميم دافغانستان د خاورې ددفاع دپاره دمملکت دتقويه کولو فکرؤ، چه هغه هم ددفاعي وسائلو برابرولوته اړوؤ، ددې نصب العين په تعقيب يعنې دمملکت دتسليحاتي تقويې دپاره، له شوروي روسيې او چکوسلواکيې سره دوسلو اوجبه‌خانې داخستلو تړونونه لاسليك شول، چه هيڅ ډول سياسي قيدو شرط نلري ددغو نظامي لوازموتاديات به ديوه کريدت په حيث دافغانستان دحکومت له خوا په اتوکلو کښې وشي.

له هغو اقداماتوڅخه چه دولت دکال په ترڅ کښې دصنعتي فعاليتو په برخه کښې کړيدي څرگنديږي، چه صنعتي ژوند په مملکت کښې په تدريج سره دپراختيا اوودې په حال کښې دی، له يوې‌خوا دمملکت دضرورت وړې صنعتي مهمې برخې، چه بايد په آينده کښې ديکار شي، او له بلې‌خوا سره له‌ځينوموانعو د داسې پروژو دبشپړ کولو دپاره لکه دسروبي بريښنا. دگلبهار فابريکه

د جبل‌السراج دسمنتو دفابریکې دپاره ور تدبیرونه شوي او هیله ده چه په ډېر نژدې راتلونکې وخت کښې دزیاترو دغو صنعتي دستگاوو له تولیداتو څخه استفاده وشي، دنغلو دبرېښنا، دپلخمري ددوهمې برېښنا، دکابل پلخمري او هرات‌دپاره دترمیم ددستگاوو دآزوتي سرې‌دفابریکې اوعمومي لابراتوار دپروژې دپاره عملي اقدامات شویدي.سربیره پردې د حکومت له خوا په کابل کښې‌دیوې چینې جوړولود فابریکې‌دپرانستلو اود سگرټوجوړولو یوې فابریکې دپکار اچولودپاره په‌خارجي‌پانگه، منظوري ورکړې شویده اوله بلې‌خوا دمیوو دساتلو-چرمگرۍ، کاپرېل‌جوړولواودپلخمري دسمنتو دفابریکې دپروژو سنجش جاري دي، لاسي صنایع چه دمملکت دضرورت وړو صنایعوله‌مهمو شیانو څخه دي تر نورو ډېره‌دحکومت توجه جلب‌کړې ده اوسربیره پردې چه‌په عمومي پلان‌کښې‌ئې لوړ مقام‌نیولی دی ددغو لاسي صنائعو دیوې برخې پروژو عملي کول دجلا تشکیلاتو په ذریعه دوام لري؛ هغه پرمخ تگ چه دمملکت دمعدني موادو دپر اختیا په‌باب کښې شویدي، دپاملرنې وړدی. دمملکت دجیالوجي سروې اساسات چه د۱۳۳٤ کال په‌سر کښې شروع شویدي، په‌بریالیتوب‌سره مخ په وړاندې‌درومي،دمملکت دستروا‌ړې تیاوې له‌مخې‌دکابل‌دولایت‌مهمې‌برخې-جنوبي خوا-غزنې-هزاره‌جات مشرقي، پروان اوقندهار (۱۳۵۰۰۰) کیلو متره مربع پراخه‌ساحه، دطبقات‌الارضي‌معاینې‌لاندې‌راغلې‌ده،اودهغودجیالوجي نقشې ترتیب‌شویدې‌چه دکانو اوصنعت دپراختیا دپاره ډېر اهمیت لري، دهمدې مطلب سره سم دمځکې لاندې اوبودپلټلو په‌برخه کښې چه‌انسان، حیوان‌اوکرهڼې ته‌په‌کار دي هم کامیابي حاصله‌شوې، چه‌مهمه‌کامیابي‌ئې‌دقندهار دښار دپاره دتحت الارضي اوبو موندل دي دمعدني تیلو دپلټلوو‌ړ‌برمه کاري دسږکال دجوزا څخه وروسته په‌مساعده نقطه په‌سرپل‌کښې شروع شوې، چه‌تراوسه تر۳۰۰ مترو ډېره ژوره شوې ده اوپه‌دې برخه کښې دکار جریان د هیلې سره سم دی اواحتمال لري چه‌له ۵۰۰ مترو څخه تر ۱۵۰۰ مترو پورې ژورځای

څخه تیل راووځي البته دغه برمه کاری دمځکې دطبقاتو دپیژندلو صفت لري او دکامیابۍ په صورت کښې به دتیلو دانکشاف سررشته مملکت ته عرضه کړي دمملکت دشمالي برخود تېښو دسکرو انکشاف دصنعتي اړتیاو دپوره کولو دپاره دپلان سره سم جاري دی او هیله ده چه دصنایعو په ساتلو کښې کار ورکړي شي، همدغه رنګه دافغانستان دقیمتي تیږو دوایستلو دپاره چه داسعار دلاس ته راوستلو دپاره ښه منبع ګڼله کیږي ترتیبات نیولي شویدي .

دمملکت دکرهنی چاروته توجه کول لههغو مهمو مسائلو څخه دی چه حکومت مشغول لوی پدی برخه کښې دتحقیقاتو او کتنو په ترڅ کښې دغله جاتو حبوباتو، سبزیجاتو ونښو، میوه لرونکوو نو او نورو دتخم داصلاح کولو په زیاته اندازه دکرهڼې دوزارت لهخوا پهمرکز او ولایاتو کښې ترتجربې لاندې دوام لري چه دمثبتو نتیجو دلاس ته راوستلو نه وروسته به دبزګرانو داستفادې دپاره دهغو دزیاتولو دپاره اقدام وشي. دکرهڼې دآلاتو داصلاح کولو او دکیمیاوي سري داستعمالولو دپاره چه دکرهڼې دتوالیداتو دډیرولو مهم عامل دی هم اقدامات شویدي .

له ناروغتیاؤ او آفاتو څخه دنباتاتو دساتلو دپاره هم ډېر، کار شویدی څرنګه چه په غوربند او بغلان کښې دونودمیږو او دانګورو په باغو کښې داُتشک په مقابل کښې مجادله شوی چه نتیجهٔ ئې دپاملرنې وړده همدغه رنګه زیات ترتیبات نیول شویدی چه په راتلونکو کلو کښې دمجادلې لمن پراخه شي. همداشانې دحیوانی ناروغیو او طفیلیاتو په مقابل کښې دمجادلې دپاره دمختلف ناروغیو دواکسینو او دمهمو ناروغتیاوسره لکه تباکو او بلیک لیک، او دځګر دچنجي دمجادلې دپاره ددواؤ دلاس ته راوړلو په باب کښې اقدامات شویدی چه دهغو په وجه دخدای په فضل دتباکو دناروغی لمن چه په مملکت کښې پراخه وه لنډه شوې ده . دداخلي څارویو دنسل داصلاح کولو دپاره دیوشمیر خارجي نسلي څارویو دواردولو دپاره لکه میرینوس پسونه، غواوی او آسونه او چرګي اقدام شوی او ترکتني

لاندی دی. لدی امله چه وریښم دمملکت دټوکرانو په اوبدلو اوخارج ته په صادرولو کښې یوه مهمه صنعتی ماده ده دپیله ورېمی د پراختیا او دپیله ورېمی دښه نسل دتخم دبرابرولو دپاره دننه په مملکت کښې پراخ اقدامات شوی دی اوهیله ده چه دمملکت دوریښمو په تولیداتو کښې په نژدی راتلونکې وخت کښې دقدر وړ زیا توالی وشی . د معارف په برخه کښې زیار ایستل شویدی چه دښودنی اوروزنی اساسی پروګرامونه له نویو اصولو اودمملکت له اجتماعی اواقتصادی ایجاباتو سره برابروی .

د پوهنې په برخه کښې د ابتدائی او منځنیو تعلیماتو په باب کښې دپروګرامو شکل له پخوانی کلاسیکې ډول څخه دیوه نوی حیاتی اوفعال پروګرام په څېر تحول کړیدی چه په هغو کښې عملی کارو د شاګردانو ویښولو اودوړو صحت ته اهمیت ورکړی شویدی . سربیره پدی د عمومی تعلیماتو دپاره ۱۲ اساسی ښوونځی دوه نوی مینځنی ښوونځی اودبی سوادی سره دمجادلې دپاره ۵۰ کلیوالی ښوونځی اویو شمیر دلویانو کورسونه پرانستل شویدی اومخصوص کتابونه ئی خپاره کړیدی .

دعملی اوفنی کسانو دروزنی دپاره دکرهڼی ښوونځی دتخنیك ښوونځی اومینځنی ښوونځی پراخ کړی شویدی . دکرهڼی پوهنځی اود انجنیری فاکولته نوی پرانستل شوی او د سیانس په پوهنځی کښې د هواپیژندلو اومځکې پیژندلو څانګې اود ادبیاتو په پوهنځی کښې دخارجی ژبو څانګه پراخه شویده. دمعلم دروزنی دپاره ابتدائی دارالمعلمین له ۱۱ کلو څخه ۱۲ کلوته لوړ شوی اود پیدا ګوژی نوی کورسونه دسیانس اوادبیاتو دپو هنځیو دپاره پرانستل شویدی دپیدا ګوژی نوی جوړی شوی موسسی دمعلمینو اودارالمعلمینو داصلاح کولودپاره په فعالیت پیل کړی اود اوسنیو معلمینو دسویې دلوړولو د پاره دژمی کورسونو جوړ شوی دی ـ له خارجی مملکتو سره دفرهنګی روابطو دزیاتولو دپاره کلتوری هیئتونه زمونږ دوستو مملکتو ته لیږل شوی اوهمدغه رنګه دافغانستان عرفانی هیئتو په بین المللی کنفرانس کښې ګډون کړیدی. دعامه روغتیا په برخه کښې دخدمت دپاره

دافغانستان حکومت په مرکز کښې په صحي فعاليتوسربېره دمملکت ولاياتوته هم توجه کړېده ، دغه فعاليتونه د عامه روغتيا دلابراتوارو ، دغابښو جوړولو دموسسو دښځو دشفاخانو اودعامه روغتيا دمامورينو دکورسو جوړول اوپه داخل او خارج کښې دوقايوی اومعالجوی طب ، دفنی کسانو روزنه د مملکت دټولو برخو اړتياؤ دلرې کولو دپاره احتوا کوی ، همدغه رنګه د عامه روغتيا دمرکزې موسسې دپلان اوپروژې دجوړولو او دروغتيا د لويو اراکينو دپاره دلوړو کورسو دپرانستلو دپاره اقدام شويدی .

له بلی خوا په مرکز اوولاياتو کښې په تيره بيا په بيلو بيلو ولاياتو کښې داکسريز ددستګاؤ ددرولو او کوچنيانو اوميندو دساتنې دخانګو دپاره د وسائلو دبرابرولو په باب کښې عملي اقدامات شويدی .

دکابل دزيږنتون شفاخانه پرانخه شوی اودکوی ، لوئې تبې ، وچکی او ملاريا دناروغيو دمجادلې دپراختيا او انکشاف په لاره کښې دمملکت په اکثرو برخو کښې زيار ايستل شويدی ، پدی ځای کښې لازم بولم چه له خپلو ټولو وطنو الو او ورونو څخه غوښتنه وکړم ، چه دخپل ځان او خپل اولاد دروغتيادساتلو دپاره زيار وباسی ، اوتر هغه ځايه پوری چه ممکن ده له دغو وسائلو څخه کار واخلی ، خپل صحت ته دخلکوپاملرنه يوازې شېدی چه په موثر ډول زمونږ هيلې ترسره کولای شي .

صحت اومعارف په خاص ډول په خپله پراختيا کښې د خلکو مرستې ته اړدی په تيره بيادوړوصحت لهساتلو اوتعليم دپاره چه بې وزلی مخلوق دی دهغوی دپلارا ومور اولويانو توجه لازمه ده اوخرګنده خبره ده چه دمملکت راتلونکی حال دهغه دراتلونکو نسلو په صحت پوری تړلی دی د مملکت دچارو يوه مهمه برخه چه په دېرجديت سره ئې دحکومت توجه ځانته ګرزولی ده دعدلی چارو مادی اومعنوی پراختياده په تېرکال کښې دعدلي دچارو د پرمخ تګ ا ودقضا اوعدلی محکمو دلوړمقام دشؤنو دساتلو دپاره موثر مالی اقدامات شويدی اوهمدغه رنګه دقضاتو دمعنوی مقام دلوړتيا په برخه

کښې پاملرنه شویده او همداشانی د محکمو دادارې چارو دتنظیم د پاره مقررات او تعلیماتنامې جوړې شویدې دهغه اهمیت په وجه چه مخابراتی وسائل ئې دمملکت په وړاندې تګ کښې لرې حکومت چه دوه کاله پخوا موجوده مخابراتي دستګاوې د ورځې د اړتیا د لرې کولو د پاره کافي نه بللې دیوشمیر مخابراتي دستګاؤ په واردولو لاس پورې کړ تیر کال ددغو دستګاؤ یوشمیر وارداو په هغوځایو کښې چه پخوا جوړې شوې ؤ دهغو ددرولو کار شروع شو ددریو تلګرافي دستګا و له جملې څخه چه په نظر کښې وې چه په کابل کښې نصب او په کار واچول شي دوه دستګا وې ئې نصب او په کار واچول شوې داتومات تیلفون دستګاه چه په مرکز کښې درول تقریبا په سلو کښې پنځوس مونتاژئې خلاص شوې او په ښار کښې دننه دلین غزولو کار نژدې دی چه خلاص شي، هغه تلګرافي دستګاه وې چه په نظر کښې دی چه په ولایاتو کښې ودرولې شي دهغو دودانیو کار خلاص شوی او دتړلو او درولو کارئې قسما شروع شوی دی په ولایاتو کښې پنځه ویشت نوی پوسته‌خانې پرانیستل شویدی. دکریرسیستم تړونونه چه کابل په مزارشریف او کابل په سپین بولدك پورې وصل کوی له خارجي کمپنیو سره لاس لیك شول، دکابل راډیو د پاره دلنډې څپې د یوې قوی دستګاه دواردو او په باب کښې اقدامات شویدی او دهغې داستدیو او برا ډکاست دودانۍ کار شروع شویدی دمخابراتي او پستي دستګاؤ دپاره دفني کسانو دروزنې اودنویو ودانیو دجوړولو موضوع هم دحکومت له نظره څخه لرې نه ده او په دې یوه کال کښې پدې باب کښې هم اقدامات شویدي.

دفوائد عامې دکار او په برخه کښې دکار دفواؤ د یوې قوماندانۍ دتشکیل دپاره چه دکار منظم تجهیزات لرې دلویوسیاسي لارو، هوائي میدانو، بندواوداوبو دذخیرو دجوړولو دپاره دتعلیم اودکاردقوې له حیثه توجه شویده.

سروې ګانې اودانسکشافي ماشینو او آلاتو د اخیستلو تړونونه

دمتخصصینو او انجنیرانو استخدام ددولت داړتیاؤ دلری کولو دپاره د مختلفو ودانیو جوړول دفوائدعامی دچارو دترسره کولودپاره دودانیو جوړول لکه دښوونځیو، شفاخانو اوهوټلو دودانیو وداتول هغه فعالیتونه دی چه د کار دډول او نوعیت له مخی شروع شوی او دوام لری.

له دوستو دولتو سره دافغانستان روابط دبی طرفی په اساس دوام لری اوددی عنعنوی سیاست دساتلودپاره ددنیا له خلکو او ملتو سره ددوستانه علائقو دپراخولو دپاره زیار ایستل شویدی .

دا فغانستان حکومت ددغه سیاست په ساتلو اودوام سره هرهغه گام چه په بین المللی ساحه کښی، دسولي دتقویې دپاره اخستل شوی دی تائید کړیدی . دغه بیغرضانه سیاست حکومت ته موقع ورکړیده چه له ټولو متحابه دولتو سره خپل ښه روابط وساتی اوخپلی خالصانه آرزوگانی دبشرد نیك مرغی اوددنیا دخلکو اوملتو ترمینځ ددوستی په باب کښې څرگندی او ثابتی کړی . له دی امله افغانستان وکولای شول چه په بین المللی همکاری کښې په ښه توگه ډیره برخه واخلی .

ددوستانه روابطو دپراخولو په برخه کښی دافغانستان حکومت داسلامی هیوادو لکه سوډان، المغرب او تونس دخپلواکی هرکلی کړی او دغه هیوادونه ئی په رسمیت سره پیژندلی دی. او له هغو سره ئی دډیپلوماسی روابطو دټینگولو تیاري په نظر کښی ونیو . دجاپان له دولت سره دلویوسفیرانو په بدلو سره بریالی شو له فنلاند ـ مجارستان او آیرلند سره ئی د ډیپلوماسی روابط ټینگ کړی. همدغه رنگه ئی دیمن له اسلامی دولت سره دډیپلوماسی روابطو تاسیسول په نظر کښی ونیول ددی کال په ترخ کښی فرصت پیدا شوچه د ځینو دوستو دولتو مشران افغانستان ته سفر وکړی، جلالتماب اونو دبرما سیاسی مشر، جلالتماب بولگانین اوجلالتماب خروسچف زمونږ دگاونډی اودوست هیواد شوروی روسی مشران جلالتماب عدنان مندرس اوجلالتماب اتم مندرس دترکیی دجمهوریت مشران اوجلالتماب اسکندر میرزا د پاکستان رئیس جمهور افغانستان ته راغلل افغانستان له هغو

دولتوسره چه دغو گرانو میلمنو دهغو له خوا نمایندگی کوله پخپلو روابطو کښې دښه پیژندگلوی دمفاهمی دروح دتقویه کولو او د افغانستان او دغو دولتو ترمنځ دښو روابطو او نیکو نیتونو دخرگندولو له امله ښی نتیجی لاس ته راوړی، چه افغانستان هغوته دقدر په نظر گوری، او هغه له خارجی دنیا سره پخپلو روابطو کښې نیک مرغه او گټورگامونه بولی، له گاونډیو هیوادوسره دافغانستان روابط دمفاهمی د مرستی دضرورت او دښو روابطو دساتلو په اساس ولاړدی، دافغانستان اوشوروی روسیې ترمنځ دعدم تعرض دتړون اوږدول، اوزمونږ دگاونډی ملك ایران سره دهیرمند داوبو د ویشلو دموضوع په باب کښې ددوستانه خبرودپاره موافقه کول، دافغانستان اود هغه دگاونډیو دولتوتر منځ دښو روابطو او دوستانه آرزوگانو د موجودیت ستر مثالونه گڼل کیږی .

د پښتونستان د خلکو روابط د پاکستان له حکومت سره تراوسه پوری د کشیدگی په حال کښې دی او د پښتونستانیانو ورونو حقوق تراوسه پوری هغسی چه زمونږ د ورونو قناعت په پښتونستان کښې حاصل کړی، تر سره شوی ندی. دغو اوضاعو دافغانستان او پاکستان تر مینځ د بهترو روابطو د ټینګیدلو کار له ځینو مشکلاتواوموانعوسره مخامخ ساتلی دی چه زمونږ افکارئې ځانته اړولی اوطبعاً اندیښنه مونږفارغ نشی پرېښودلای . په تیره بیا پدی وخت کښې چه مونږ په افغانستان کښې دخپلواکۍ داسترداد دخاطری له امله جشن کوو زمونږ د پښتونستانو ورونو سیاسی هیلی او مشروع آرزوگانی په ډیرښکاره اوخرگندول زمونږ سترگو ته دریږی اومونږ ځانته متوجه کوی . پدی وروستیووختو کښې جلالتماب سکندرمیرزاد پاکستان رئیس جمهور زمونږدگران ټولواك اعلیحضرت معظم همایونی په بلنه کابل ته راغی. هیله ده چه ددغه سفر په پای کښې به دی د دواړو مسلمانانو هیوادو تر مینځ د ښو روابطو د پیداکیدو دپاره دافغانستان په آرزو ښه پوهیدلی

وی همدغه رنگه عقیده لري چه جلالتماب د پاکستان رئیس جمهور به یقین حاصل کړی وی چه افغانستان دپښتونستان په باب کښې دخپل ځان دپاره کومه غوښتنه نه کوی. دافغانستان له نقطهٔ نظر څخه د اختلافاتو دحل کولو اساس د پښتونستان د خلکو اومشرانو قناعت دی. څکه چه د پښتونستان د خلکو او مشرانو قناعت دافغانستان په نزد داختلافاتو له حل کولوسره مترادف دی. پههغه گډه ابلاغیه کښې چه دپاکستان دجلالتماب رئیس جمهور دسفر په پای کښې خپره شوه د دواړو مسلمانو هیوادو ترمینځ دټولو اختلافاتودلری کولو دپاره آرزو څرگنده شویده او د دی آرزو د تر سره کولو دپاره د دواړو دولتو د روابطو دښه کولودپاره، دوستانهخبرواتروته اشاره کوی دافغانستان حکومت تل د قضایاؤ دحل کولو دپاره د مسالمت او خبرو له لاری خپل چمتووالی څرگند کړیدی اوهیله لری چه دپاکستان د جلالتماب رئیس جمهور سفر عملا د دواړو هیوادو دخیر دپاره یونیك اوگټورگام ثابت شی. دافغانستان حکومت د بین المللی ثابتو اصولو او اساساتو او دخلکو دحقوقو په احترام خپل ټاکلی اوڅرگند موقف دبشری ټولنو ترمینځ دعدالت او مطلق مساوات او ددنیاد ملتونودبشری حقوقو داستر داد دپاره د هرډول توپیر دملا حظی څخه په بیرته ساتلی دی.

ددی بی غرضانه سیاست په اساس ئی دالجزائردغوښتنو په قضیه کښې چه له بده مرغه تراوسه پوری دشمالی افریقی دقضیو په جمله کښې حل اوفصل شوی نده او همدغه رنگه دفلسطین دعربو د حقوقو په باب کښې خپله پوره همدردی اوملاتړی څرگنده کړی ده. پهدی وروستیو وختو کښې دسویز دکانال دملی کولو دپاره زمونږ د دوست او ورور دولت مصر اراده او تصمیم دنړۍ او د توقع په خلاف انعکاساتو سره مخامخ شوی دی د افغانستان حکومت له مصر سره خپله خواخوږی څرگنده کړی، اوددغه دولت دآزادی دحق اود مصر دخلکودملی ارادواوآرزوگانودتطبیقولو او ټاکلو پهباب کښې خپله ملاتړی څرگندوی، پهدی برخه کښې زمونږ هیله

د شمالی افریقا د آزادی غوښتونکو د مطالباتو د موضوع په شان واحد شکل لری او هیله لرو چه غربی لوی دولتونه د سولی او روغی له لاری دمصر دپیاوړی ملت دثابت حق احترام وکړی او نه دی پریږدی چه دغه قضیه چه جهانی اهمیت لری دقوی دبی ځایو او بی موقع تظاهراتو له کبله ناوړو عواقبو ته ورسیږی .

دتیر کال په ترڅ کښی افغانستان ددنیا له بین المللی موسسو سره دمرستی په لاره کښی زیاته فعاله برخه اخستی او ددغو موسسو دسیاسی ، اقتصادی فرهنګی او بشری مأمولو مقاصدو درسیدو په لیاره کښی ئی دخپلی وسی پوری ګړه مرسته نده سپمولی او خپل تکالیف ئی په ځای کړیدی . افغانستان دهغی عقیدی له مخی چه دملګرو ملتو دموسسی په باب کښی ئی لری ددغی موسسی دمنشور په احترام ئی دیوه هیله من هیواد په حیث دبین المللی سولی او کراری دپاوه تر پخواډیره مرسته کړی او په ټولو بین المللی موضوعاتو کښی ئی خپله بی غرضانه علاقه ښکاره کړیده دملګرو ملتو دموسسی له تخصیصی موسساتو سره دافغانستان روابط ډیر نژدی شوی او نه یوازی دافغانستان نمایندګانو ددغو موسسو په بین المللی مجلسو کښی برخه اخستی ده بلکه ددغو موسسو نمایندګانو ، مامورینو او متخصصینو هم افغانستان ته سفرونه کړی او دحکومت له مختلفو څانګو سره ئی مستقیمی لیدنی او کتنی کړیدی حکومت دهغو ګټورو تجربو له مخی چه له دغه ډول همکاریو څخه ئی لاس ته راوړی دی ددغو روابطو د پراخولو تر پخوا زیات معتقد شویدی ، افغانستان پدی وختو کښی په بین المللی موفقاتو کښی همکاری کړی ده او دبین المللی مختلفو کنوانسیونو لکه دژنو سید دجرم کنوانسیون دجګړی دزخمیانو او ناروغانو دکنوانسیون دهوادحالاتو دتحقیق دجهانی موسسی دکنوانسیون ، دمخابراتو دبین المللی اتحادئی دکنوانسیون ، دغلامانو دخرڅولو دکنوانسیون پروتوکول تصویب کړی دی چه په اکثرو دغو موافقتنامو پوری دالحاق مراتب هم ترسره شویدی .

ګرانو ورونو او وطنوالو !

تردې زيات نه غواړم چه ستاسې وخت ونيسم که څه هم زما دپاره دخوشحالۍ او خوشۍ ځای دی چه ستاسو سره خبرې وکړم دادی غواړم چه دڅارو ددغه لنډ پوت څخه وروسته یوځل بیا ددغه ملي اختر مبارکي د زړه له کومې تاسو ته ووایم او ستاسو دهر یوه دصحت او نېکمرغۍ دپاره دعا وکړم .

پخوا تردې چه خپل صحبت پای ته ور سوم یوځل بیاغواړم چه دعاوکړم:

تل دې وی دافغانستان خپلواکي ؛ ښاد دې وی د خپلواکۍ دشهیدانو ارواح . ژوندی دې وې زمونږ ګران ټولواك اعلیحضرت محمدظاهرشاه !!

مختصر بودجه ۱۳۳۵ دولت

مادهٔ(۱) پیش بینی بودجه مصارف دوائر شامله موازنه عمومی محتو یه جدول الف مجموعاً عبارت ازمبلغ ۱۸۲۲۴۸۰۱۱۵ـ افغانی بوده و بهقسمتها ی متذیله منقسم میگردد:

الف ـ بودجه مصارف عادی وسرمایه گذاری دولت که ازمنابع واردات استمراری تدارك میشود ۹۳۹۰۲۴۱۱۵ـ افغانی

ب ـ بودجه سرمایه گذاری (انکشافی) که ازمدارك واردات واستقر اض صورت میگیرد ۳۴۵۶۰۰۰۰ـ افغانی

ماده (۲) تکافوی مبلغ ۱۸۲۲۴۸۰۱۱۵ـ افغانی مصارف ماده اول که درجدول (ب) بودجه سال مالی ۱۳۳۵ تخمین گردیده ازمنابع آتی بعمل می آید:

الف ـ ازمدارك واردات استمراری	۹۳۹۰۲۴۱۱۵ـ افغانی
ب ـ ازمدارك واردات باساس پلان	۳۸۰۰۶۱۲۵۰ر۰ «
ج ـ ازمدارك قرضه خارجی	۵۰۳۳۹٤۷۵۰ر۰ «
	۱۸۲۲٤۸۰۱۱۵ـ «

مجموعهٔ مصارف سال ۳۵ وزارتخانها و دوایر دولتی

مصارف

	تفصیلات	افغانی
۱	وزارت دربارشاهی	۱٦۸۹۸٦٦۰
۲	ریاست شورای ملی	۵۷۱۹۰۱۸
۳	« اعیان	۸۱۳٤۱۰
٤	صدارت عظمی	۱۰۷۵۲٦٦۱
۵	وزارت دفاع ملی	۲۸٤۵۹۰۳٦٦
٦	« خارجه	۲۳۰۷۷۲۸٤
۷	« داخله	۹۳٦۵۳٦۸۲

	تفصیلات	افغانی
٨	وزارت عدلیه	٧٤٢٧٩٤٠
٩	« مالیه	١٢٤٥٦٢٩٤١
١٠	« معارف	٩٨٨٣٥٤٠٧
١١	« صحیه	٤٨٣١٩٠٥٣
١٢	« مخابرات	٥٠١٨٣٠٠٧
١٣	« تجارت	١٤٧٢٢١٧١
١٤	« فوایدعامه	٧٠٠٧٢٧٨٤٩
١٥	« زراعت	٥٨٧٦٦٧٨٨
١٦	« معادن وصنایع	٣٦٣٧٩٨٦٤
١٧	ریاست مستقل مطبوعات	٢٣٤١٣٤٨٧
١٨	« قبایل	٤٤٨٢٥٥٤٦
١٩	« پوهنتون	٣٥٦٥٨٤٤١
٢٠	« موسسات صحی	١٤٩٩١٨٢٨
٢١	« فاکولتۀ طب	٦٤١٩٧٤٥
٢٢	« المپیک	٧٧٤٦٦٨
٢٣	مدیریت عمومی‌هوابازی ملکی	٢٢٠٦٥٣٤
٢٤	« مترولوژی	١٢٣٧٨١٥٦
٢٥	امداد حکومت به موسسات	٤٦٦٢٠٧٢٠
٢٦	تکت پولی اقساط قرضه	٥٧١٨٨١٣٩
		١٨١٩٩٠٧٣٦٥

سرمایه‌گذاری

٢٧	قرضۀ عامه برای ساختن سرکها	٢٥٧٢٧٥٠
	میزان	١٨٢٢٤٨٠١١٥

الف مجموعه مصارف سال ۱۳۳۵

وزارت ها و دوایر دولتی

توحید پولهای سرمایه گذاری داخله بودجه های وزارتخانها:

شماره	اداره	مبلغ
۱	وزارت دربار شاهی	۱۷۴۵۶۹۸
۲	ریاست شورای ملی	۱۰۰۰۰۰
۳	« اعیان	۳۰۴۰۰۰
۴	صدارت عظمی	۳۵۸۵۲۴
۵	وزارت دفاع ملی	۳۰۷۱۷۶۷۱
۶	« خارجه	۲۸۲۹۸۵۶
۷	« داخله	۹۵۷۳۸۵۶
۸	« عدلیه	۱۶۴۱۶۰۰
۹	« مالیه	۱۱۶۹۱۳۵۵
۱۰	« معارف	۷۵۴۶۹۷۷
۱۱	« صحیه	۲۴۷۹۳۸۰
۱۲	« مخابرات	۵۵۷۲۵۵۷
۱۳	« اقتصاد ملی	۴۶۳۱۳۰
۱۴	« فوایدعامه	۳۵۸۲۹۱۱۳
۱۵	« زراعت	۴۰۴۴۵۸۵
۱۶	« معادن وصنایع	۱۶۶۰۴۰۶
۱۷	ریاست مطبوعات	۸۷۳۶۶۹۷
۱۸	« قبایل	۵۶۸۳۰۵
۱۹	« پوهنتون	۱۶۳۸۰۹۵
۲۰	« موسسات صحی	۲۰۳۶۷۶۳
۲۱	« فاکولته طب	۳۸۱۲۱۸
۲۲	« المپیک	۱۳۳۹۶۶
۲۳	مدیریت هوا بازی ملکی	۸۷۰۶۶۳
۲۴	« متر ولوژی	۱۵۴۰۸۵۵
	میزان	۱۳۲۴۶۵۲۷۰

واردات

فصل	ماده	انواع واردات	
		قسمت اول حصهٔ (الف)	
		مالیات عواید سرمایه	
١			
	١	مالیات مؤسسات	افغانی
	٢	» انفرادی	١٤٢٠٠٠٠٠٠
	٣	» اضافی	
٢	١	» اضافی‌وآسیابی	٢٨٠٠٠٠٠٠
٣	١	» اراضی	٤٠٠٠٠٠٠٠
٤	١	» مواشی	٥١٥٠٠٠٠٠٠
٥	١	» گمرک	
		مالیات استهلاک حصهٔ (ب)	
٦			
	١	» شکر	٤٠٠٠٠٠٠٠
	٢	» پترول وروغنیات	٩٣٠٠٠٠٠
	٣	» تیل‌خاک	٩٦٠٠٠٠
	٤	موتر تیزرفتار وجیپ	١٠٠٠٠٠٠٠
	٥	مالیات نمک	١٢ ٤٠٠٠٠
	٦	» رخت ونخ ماشین‌وطنی	١٠٠٠٠٠٠٠
	٧	» اموال لوکس	٢٠٠٠٠٠
٧	١	» اسعار	٤٥٠٠٠٠٠٠
		صکوک و اوراق بهادار	
٨	١	وثایق عدلی وتجارتی	١٨٤٦٠٠٠٠
	٢	پاسپورت وویزه	٢٦٥٠٠٠

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
	٣	حق التصدیق	٢٥٠٠٠
	٤	تذکرهٔ تابعیت	٥٧٠٠٠٠
	٥	سائر محصول صکوك	٧٠٠٠٠٠٠
	٦	محصول ده ډکه حقوق	١٦٨٠٠٠٠
	میزان		٨٧١٥٠٠٠٠٠

قسمت دوم واردات

تصدیهای دولتی

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
	١	ضرابخانه	١٠٠٠٠٠٠٠
	٢	جرایدومجلات	٣٠٠٠٠
	٣	معادن	٦٠٠٠٠٠٠
	٤	انحصارات دولتی	٤٠٠٠٠٠٠٠
	٥	وسایط نقلیه	٢٠٠٠٠٠
	٦	صنایع محبس	٦٠٠٠٠٠
	٧	مطبعه	١٣٠٠٠٠
	٨	شفاخانه‌ها	٥٤٠٠٠٠
	٩	دیپوی ادویه	٥٠٠٠٠٠٠
	١٠	« تعاونی	٥٠٩٥٠٠٠٠
	١١	مسلخ	٢٠٠٠٠٠٠
	١٢	صنایع تجارتی	٤٥٠٠٠
	١٣	فابریکهٔ سپورت صدارت	

حق الامتیاز

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
١٠			
	١	نصوار دهن	٣٥٠٠٠٠٠

	٢	نصوار دماغ	١٥٠٠٠
	٣	تنباکوی چلمی	
	٤	سگرت	١٠٠٠٠٠٠
	٥	موتر	٢٨٠٠٥٠٠٠
	٦	روده	٨٠٠٠٠٠
	٧	روغنیات	٢٠٠٠٠٠
	٨	شیرینی باب	٨٠٠٠٠
١١	١	رادیوو اعلانات	
١٢	١	محصول تیلفون، پسته وتلگراف	١٢٠٠٠٠٠٠
		میزان	١٦١٠٩٥٠٠٠

قسمت سوم

١٣		**واردات اموال غیر منقول**	
	١	فروش املاك بصورت نقدوقسط	١٠٦٠٠٠٠
	٢	مستردی تقاوی	٥٠٠٠
	٣	حاصلات املاك واشجار	٤٥٠٠٠٠٠
	٤	حاصلات فابریکه‌ها	٣٠٠٠٠٠
	٥	کرایه اموال منقول وغیر منقول	٤٠٠٠٠٠
	٦	رسم ارضیه	٧٠٠٠٠٠
١٤	١	فروش وواردات اموال منقول	١٨٥٠٠٠٠
١٥		**قیم منقول**	
	١	تکیت پولی	٨٠٠٠
	٢	محصول تبادله خزاین	٦٠٠٠٠

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
	۳	محصول پوستی	۲۸۹۰۰۰۰۰
	٤	مفاد سهم وقرضه	۳۷۷۸۳۰۰۰
۱٦		**قسمت چهارم**	
	۱	باقیات وارداتی	۱۸٦۰۰۰۰۰
	۲	باقیات مصارفی	٥٥۰۰۰۰
۱۷		**جریمه‌جات**	
	۱	جرایم وارداتی	۱٦۰۰۰۰۰
	۲	جرایم مالیات وگریزی	۱۳۰۰۰۰
		میزان	۲٥۸۳۰۰۰۰
		قسمت پنجم	
۱۸		**واردات متفرقه**	
	۱	اعانه	۱۱۱۰۰۰۰
	۲	عواید سپورتی	٦٥۰۰۰
	۳	باز گشتی معاش ومصرف	۱٦۰۰۰۰۰
	٤	متفرقه	٤۸۹۳۳۰٦۱
	٥	از درك پیشکی کـه از بودجه سال ۳٤ برای ۳٥ تادیه گردیده	٥٦۱۱۱۸۹
	٦	موجودی سر سال خزاین	٥٦۸۸۷۱۷٦
	۷	واردات دولت باساس پلان عمومی اقتصادی درد افغانستان بانك	۱۰٦۰۹۸۱۸۹
			۲۲۰۳۰٤٦۱٥

میزان قسمت اول	٨٧١٥٠٠٠٠٠
« « دوم	١٦١٠٩٥٠٠٠
« « سوم	٣٧٧٨٣٠٠٠
« « چهارم	٢٥٨٣٠٠٠٠
	١٣١٦٥١٢٦١٥

١٩ قروض

الف قرضهٔ داخلی:

١ قرضه عامه برای ساختن سرک‌ها	٢٥٧٢٧٥٠
٢ب : قرضه خارجی باساس پلان اقتصادی ٥٩ر٢٤ ملیون دالر	٥٠٣٣٩٤٧٥٠
میزان عمومی	١٨٢٢٤٨٠١١٥

مختصر پلان پنجساله اقتصادی افغانستان

برای رفع پسمانیهای مکرر چند قرن اخیر افغانستان ، خرابی وضع اجتماعی واقتصادی کشور نقایص وکمبود های که درهمه رشته های حیاتی، بملاحظه میرسید دولت وارگانهای مسؤل دولتی از چند سال باینطرف باسعی تمام کوشیدند بیك سلسله فعالیتهای منظم، مرتب وجدی دست بزنند وروی یك پلان مرتب که حوایج اولی وضروری را از حوایج ضروری درجه دوم تفریق کند، برای پروگرام های اولی وخیلی ضروری حق اولیت داده شود، ساحه فعالیت وکار وپیمانه کار درمدت معین تثبیت شود، به ترتیب پلان پنجسالهٔ اقتصادی اقدام شد . این پلان مراحل قانونی خودرا طی کرده وبمعرض تطبیق واجراء قرار گرفت اینك رؤس مطالب پلان درذیل تقدیم میشود .

« اداره »

۱- زراعت وآبیاری:

زراعت از نظر اهمیت وقدامت ، مهمترین فصل پلان راتشکیل میدهد، زیرا افغانستان یك مملکت زراعتی بوده ۸۵ فیصد نفوس آن احتیاجات اولیه خودرا تماما از راه فعالیت زراعتی ومالداری تهیه می نمایند وهمچنان تمام مواد صادراتی مملکت رااستحصالات زراعتی تشکیل میدهد. اراضی افغانستان دارای استعداد انکشاف زراعتی خیلی زیاد میباشد که هرگاه مساعی وتوجه خاصی بامور زراعتی کشور بعمل آید ، استحصالات به پیمانهٔ زیاد بلند رفته ازجانبی درعایدات زارعین افزودی بعمل آمده وازطرفی اندازهٔ صادرات مملکت رونق گرفته اسعار مزید جهت انکشاف اقتصادی مملکت فراهم خواهد شد.

درممالکیکه دارای نفوس فاضله نمیباشد انکشاف صنایع لزوماً باید بعداز اصلاحات وبهبود اوضاع زراعتی بدست گرفته شود و در صنایع ازآن عده نفوس مملکت استفاده گردد که زراعت به وجود آنان احتیاج نداشته باشد.

درفصل زراعتی پروگرامها و پروژه‌های که‌مدنظر گرفته شده عبارت ازپروگرامهای مدافعوی، پروگرامهای اصلاحی و پروژه های توسعوی میباشد یعنی ازیکطرف برای مدافعه ازخطرات امراض و آفاتیکه حیوانات وحبوبات مملکت به‌آن‌مواجه میباشد، پروگرامهای تربیهٔ افرادفنی وتهیهٔ ادویجات ضروری‌مدنظر گرفته‌شده‌وازطرف دیگرجهت اصلاح نسل‌حبوبات و نوع نباتات مملکت تاسیس ستاسیون ها ومراکزتربیه واصلاح نوعیت‌نباتات و جنسیت حیوانات پیش‌بینی گردیده‌است. همچنان برای اینکه‌اکثر حصص اراضی حاصل خیز مملکت‌مجدداً تحت‌آبیاری وزراعت درآورده شود، تعمیر بندها وحفرآنها نیز شامل‌فصل زراعت وآبیاری گردیده‌تادرتوسعهٔ ساحهٔ زراعت واراضی زراعتی مملکت اقدام‌لازمه عملی گردد.

درین قسمت پروگرامهای مهمهٔ زراعتی و آبیاری ونتایجیکه بدست می‌آید بصورت خیلی‌مختصرقرارآتی است:

پروژه	مصارف در ظرف پنجسالهٔ پلان	اراضی جدید تحت زرع
۱- وادی‌هیرمند ومربوطات آن	۱۰۶۵ملیون‌افغانی	۵۰۰۰۰۰ جریب
۲- پروژه های توسعوی آبیاری‌وزراعتی	۶۲۴ « «	۷۵۹۰۰۰ «

در ظرف تطبیق پلان پنجسالهٔ زراعتی مملکت طوریکه از ملاحظهٔ اعدادفوق‌واضح‌است بامصرف «دوهزار ودوصدو نودوچهارملیون وسه صدوسی وچهار هزار افغانی» درحدود یك‌ملیون و دو صد و پنجاه و نه هزار اراضی جدید که تقریبا ۷ فیصد اراضی موجودهٔ زراعتی میباشد تحت آبیاری وزراعت درآمده، از یکطرف دراندازهٔ استحصالات زراعتی مملکت افزودی قابل‌قدری رونما وازطرف دیگرزمینهٔ مساعدی برای اسکان یکعده زیاد از نفوس کوچی مملکت فراهم میگردد.

۲ـ مواصلات و نقلیات :

اهمیت انکشاف و توسعهٔ مواصلات و نقلیات در مملکت ما کمتر از انکشاف زراعتی نبوده ودر حیات اقتصادی و پیشبرد همه پروژه های آتیهٔ مملکت مواصلات و نقلیات زراعتی اهمیت بسزائی را داراست. اما متأسفانه این موضوع حیاتی نسبت بمقام رشته های امور دیگر عقب مانده و در مورد آن اقدامات قابل توجهی صورت نگرفته است . ازین حیث برای انکشاف آن از دو سال باین طرف پروژه هائی سردست گرفته شده که درانکشاف وتکمیل آن درپنجسال آینده یك حصهٔ بزرگ از احتیاجات کنونی مملکت مرفوع خواهد گردید .

طوریکه درپلان احداث و اصلاح سرکها پیش بینی شده در طی پنجسال تقریبا بطول یکهزار کیلومتر سرکهای مهم مملکت پخته کاری وقیر ریزی خواهد گردید ومبلغ هنگفتی برای ترمیم وحفظ و مراقبت سرکهای موجوده نیز تخصیص داده شده است که در اثر انکشافات و اصلاح راههای مملکت بملیونها دالرازدرك مصرف پترول، استهلاك پرزه جات موتر وروغنیات وغیره صرفه خواهد شد . ودرمورد مخابرات نیز سرمایه های هنگفتی تخصیص داده شده که درظرف سالهای آینده بعلاوهٔ تکمیل تعمیرات متعددومربوط دستگاهای مخابراتی درقسمت تیلفون وتیلگراف سیم دار و بی سیم با آلات واداوات مربوطهٔ آن در حصص مختلفه مملکت انکشاف مهمی بنماید .

در حصهٔ نقلیات متجاوز از هژده الی بیست هزارعراده لاری وتیزرفتار در سال با پرزه جات کافی وارد گردید وبغرض ترمیم موتر ها ورکشاپهای متعدد درمناطق مختلف مملکت تاسیس میگردد .

تعداد عراده جات فوق ممکن است عدم کفایت ضروریات حمل ونقل روزافزون مملکت را بنظروانمود کند ولی درحالیکه سرکها اصلاح گردیده ازموترهای ثقیل الوزن کار گرفته شود وموتر ها درنقاط لازمه ترمیم گردد یقینا حصهٔ زیادنیازمندی نقلیات مملکت بدینوسیله برآورده خواهد شد. برای تاسیس خطوط هوائی بین المللی وخطوط فضائی داخلی برعلاوهٔ ساختمان میدانهای

طیاره در هرات، کابل، مزارشریف تعمیر میدان هوائی بین المللی در قندهار نیز روی دست گرفته شده که در موعد پلان تکمیل خواهد گردید .

۳- خدمات عامه :

الف- **معارف** : چون یکی ازهدفهای مهم پلان عمومی واقتصادی مملکت تربیه و رسانیدن افراد فنی وعلمی درشقوق مختلفه میباشد لهذا توسعه معارف مملکت نیز اهمیت بسزائی دارد وانکشاف اقتصادی واجتماعی مملکت مربوط به تربیه ومجهز شدن افراد مملکت بوده تنویر افکارو رهنمائی توده اسباب تکامل مملکت را فراهم میسازد ، واز همین رهگذر در پلان عمومی اقتصادی توسعهٔ معارف از مهمترین فصول بشمار میرود. درظرف پنجسال پلان نظر به پروگرام وپروژه های توسعوی معارف برتعداد مکاتب ابتدائی موجوده نود باب مکتب جدید افزود خواهد گردید همچنان به تعداد پنجصد باب مکاتب جدید دهاتی، پنجاه کورس اکابر ، دوازده باب مکتب ثانوی در نقاط مختلف مملکت افتتاح خواهد گردید .

درقسمت تدریسات عالی، دوفاکولتهٔ جدید- یکی فاکولته انجنیری وزراعت ویکی فاکولته ادویه سازی، تاسیس وبسال اول پلان بکارآغاز خواهد کرد.

ب- **صحت عامه** - واضح است که صحت بالای قوای جسمی وروحی تاثیر بارزی داشته جسم قوی وعقل سالم بالای کار انسان وبدین وسیله بالای قوهٔ تولید مملکت موثر است ونظر به احصائیه های موجوده صحی بسی امراض حیات عامه را تهدید می نماید و از همین رهگذر اصلاحات و بهبود صحت عامه نیز درقطار پروژه های مهمهٔ مملکت تثبیت گردید . باساس تطبیق پلان ها وپروژه های مربوط بصحت عامه پانزده شفاخانهٔ جدید «ده بستره یی» وموسسات اکسریز در ولایات مزارشریف، مشرقی، جنوبی وحکومت اعلی گرشك جدیداً تاسیس خواهد گردید. همچنان لابراتوارهای جدید و موسسهٔ جدید صحت عامه برای پیشبرد معلومات دکتورها ، تربیهٔ نرسها - وپرستارهاوغیره در ظرف مدت پلان تاسیس و بکار آغاز خواهد نمود .

۴- صنایع و معادن :

الف ـ **صنایع**: نظر بملاحظات اوضاع اقتصادی مملکت، تاسیس واحداث صنایع مخصوصا صنایع روستایی برای بلند بردن سویهٔ حیاتی افراد و تزیید تولیدات و بوجود آوردن مشاغل جدید در اوقات تالی اهمیت قابل قدری را داراست. چون تا حال درمملکت اساسات صنایع گذارده نشده لزوما توسعه وانکشاف صنایع حایز اهمیت درجه دوم میباشد اما متذکر باید شد که انکشاف وتوسعهٔ صنایع فصل مهم پلان عمومی اقتصادی را تشکیل داده درظرف مدت دوران پلان یك عده پروژه های نامکمل بپایهٔ تکمیل رسیده و یك عده پروژه های صناعتی تاسیس وتکمیل خواهد گردید در قسمت تولید برق برای پروژه های صناعتی در ختم پلان پنجساله در حدود یك لك وپنجاه الی یك لك وهفتاد و دو پنجهزار کلیوات برق جدیداً تولید و ملیونها متر پارچه جات و تکه باب نیز تهیه خواهد گردید که در نتیجه ازین ناحیه یك مقدار زیاد اسعار خارجی صرفه خواهد شد .

ب- **معادن** : برای استفاده از ذخایر پترول مملکت تشکیلاتی تخصیص داده شده تا در برمه کاری و باقی کارهای مربوطه اقدام نمایند همچنین بغرض تعقیب تفحصات برمه کاری مذکورو انکشاف استخراج اصولی معادن از قبیل زغال سنگ و نمك وغیره نیز وجوه کافی تخصیص داده شده است تا ازیك طرف بخواست خداوند (ج) پترول استخراج گردیده و از طرف دیگر در استحصالات دیگر معادن افزودی مهمی بعمل آید .

۵- تجارت:

تجارت در افغانستان از حیث اینکه مملکت زراعتی بوده و موادخام آنهم باید درخارج صادر وعوض آن موادطرف احتیاج مملکت وارد گردد اهمیت خاصی دارد اما نظر به اینکه تاکنون انتظام درستی در تجارت وارد نگردیده، استفادهٔ شایانی ازآن بعمل نیامده است باین منظوردرپلان تجارت یك سلسله اقدامات مفید و تشبثات موثری چه درقسمت تجارت خارجی و چه

در قسمت تجارت داخلی، در نظر گرفته شده است .

رؤس این اقدامات عبارت ازاصلاح‌صورت وستاندرد مواد مهمه‌صادراتی از قبیل پشم، پخته وغیره بذریعهٔ شرکتهای مربوط وتدارك بازار های‌اصلی وعرضهٔ اموال دران‌بازارها تشکیل شرکتها واتحادیه های‌واردات وصادرات وتجارت داخلی، واردات تجارت داخلی در ولایات میباشد . همچنین برای انتظام امورتجارت ورفع منازعات تجارتی ترتیب وتدوین قوانین‌ومقررات لازمه واصلاح وتشکیل مزید محاکم تجارتی تجویز گردیده است .

۶- پول وبانکداری :

درقسمت بانك سعی بعمل‌آمده است تا معاملات بانکها ازیکطرف مدد فعالیتهای اقتصادی شده و ازطرف دیگر حتی‌الامکان وظیفهٔ مهم‌پولی‌را که تثبیت قوهٔ اشتراء پول ملی میباشد اجراء کند . بروی این مفکوره پیش‌بینی شده است‌که بانکها برای‌دوران تولیدات واستحصالات موجوده واضافی که از تطبیق پلان اقتصادی بدست‌آید، کریدت های لازمه توزیع بنمایند .

بانك صنعتی بیك سرمایهٔ کافی تاسیس گردید . امکانات اصول کریدت برای مؤسسات مربوطه تامین وباین وسیله کریدت صناعتی مملکت اصلاح خواهد گردید .

بغرض تثبیت اشتراء افغانی، توزیع اسعار بمدارك صحیح و احتیاجات مفید تروضروری تر افراد مملکت درنظرگرفته شده است، تا تدریجا الی اخیردوره تطبیق پلان، کلیهٔ اسعار تحت کنترول مستقیم گرفته شود. تجدید نظر برمقررات اسعار پیش بینی شده‌است‌تااینکه کنترول اسعار به مملکت مؤثرگردد. معاملات تنزیل اسناد ووثایق قیمتی که در مملکت سابقه ندارد تحت اجراء گرفته خواهد شد . برای تنظیم معاملات بانك و حمایهٔ و دایع مشتریان وجلب‌پس‌اندازهای افراددربانکها وتشویق ومطمئن ساختن اشخاص وموسسات بافتتاح حسابات‌جاری‌وامانات دربانکها قانون بانکها تجدیدمیشود.

۷- فینانسمان پلان :

فینانسمان مهمترین فصل پلان بوده و درین قسمت است که اهمیت اقتصادی و مالی کلیه عوامل مربوط به امکانات عملی و اجرای کارها و فعالیتها تدقیق و ازلحاظ مدت اجراء و نتایج درجات تقدیم و تاءخیر آن در داخل مدت پلان تثبیت شده‌وفینانسمان مصرف آنها بوسیله منابع واردات بعمل آمده است و پروژه های مربوط به فعالیتهای انکشافی تدقیق شده‌است با در نظر داشتن احوال و عوامل فوق‌الذکر درجات آنها تعین و مطابق اساسات‌علمی و مقتضیات اجتماعی ومالی واقتصادی تصنیفات آنها درفینانسمان پلان در نظر گرفته شده است .

تصنیف پلان ازلحاظ مصرف اساساً به سه قسمت‌جداشده است‌بشرح ذیل ،

الف ـ فصل حکومتی

ب ـ فصل بلدی

ج ـ فصل خصوصی

فصل حکومتی به ۲ قسمت از هم جدا شده است :

اول ـ مصارف عادی

دوم ـ مصارف انکشافی که شامل قسمتهای ذیل است :

الف ـ زراعت وآبیاری

ب ـ مواصلات و مخابرات

ج ـ خدمات عامه

د ـ معادن

هـ ـ متفرقه

فصل بلدی ـ این فصل شامل پروژه های مربوط به انکشافات بلدی میباشد .

فصل صناعتی ـ تمام پروژه های متعلق به فعالیتهای صناعتی دولتی و خصوصی درین فصل گنجانیده شده است .

مصارف عادی و انکشافی دولت در پنجسال پلان طبق آتی است :

به ملیون افغانی

۱۳۳۵	۱۳۳۶	۱۳۳۷	۱۳۳۸	۱۳۳۹
۴۹۵ ر۱۷۷۹	۱۹۷۰ر۲۷۹	۲۹۲ ر۲۰۷۰	۲۱۶۲ر۵۲۵	۳۲۱ ر ۲۰۷۹

واردات پلان هم به سه قسمت از هم تفریق و تصنیف، گردیده است :

۱ ـ واردات حکومت

۲ ـ استقراض و امداد خارجی

۳ ـ سرمایهٔ خصوصی

واردات حکومت را مالیات ومحصولات‌وعایدات‌تصدیهای‌دولتی تشکیل میدهد.

مالیات‌و محصولاتیکه درین‌پلان پیش‌بینی گردیده باستثنای یك‌قلم‌آن که‌عبارت ازمالیهٔ‌اموال لوکس‌میباشدهمان‌مالیات ومحصولاتی‌است‌که درسابق هم‌گرفته‌میشد ،ازین قرار بجای‌اینکه مالیات ومحصولات جدید وضع گردد ، سعی‌شده‌است که‌سیستم وشرایط مالیات و محصولات موجوده بطوری اصلاح وریفارم گرددکه‌متضمن انکشاف وضع زراعت ـ تجارت ـ صنعت اقتصادی مملکت وتزئید عواید دولت گردیده واداره آن‌بشکل منظم‌درآید . بروی این اساس البته نرخ بعضی ازمالیات تقلیل ودرنرخ قسمت دیگر آن تزئید بعمل‌آمده است.تزئید واردات دولت ازناحیه تصدیهای انحصاری وتجارتی وصناعتی طوری فکر شده که نرخهای اموال مربوطه به احتیاجات اولیه درمملکت‌پایان آمده‌وهم بوسیله تزئید مقدارتوریدات واستحصالات وعرضه آن‌باشرایط سهل‌ونرخ نازل‌حوائج ملی رفع گردد.

مصرف حکومتی اعم از قسمت عادی و انکشافی ازواردات مالیات واستقراض خارجی ومحصولات خصوصی دولتی بعمل‌آمده است که سرجمع مبالغ‌واردات مـذکور متوازن بمصارف است.

فینانسمان‌مصارف انکشافات بلدی‌قسماً ازوارداتدولتی‌که فوقاً توضیح گردیده‌پیش بینی ومتباقی تاجائیکه ازعواید بلدیه ها تلافی گردد ازعواید

خودآنها درمو ردیکه عواید خودآنها تکافو نکند بقرضه داخلی و خارجی جبران شده است . فینانسمان مصارف انکشافات خصوصی مانند صنایع و تجارت وامثال فوق بسرمایه‌های خودانهاو کریدت های بانکی داخلی و یا استقراض خارجی اتکاء دارد.

فینانسمان اسعاری پلان:

مصارف اسعاری پلان عمومی اقتصادی مملکت از دومدرك پیش بینی شده است: یکی ازمدارك داخلی یاعوایداسعاری که‌از ناحیهٔ صادرات بدست می آید ودیگرمدارك خارجی که‌شامل قروض، معاونت‌های خارجی میباشد.

عوایداسعاری داخلی برای مصارف عادی بودجوی دولت وتادیهٔ اقساط وتکتانه قروض دولتی مربوط به‌فعالیتهای انکشافی دولت و آن تشبثات خصوصی صناعتی که کار آن درحال جریان است وهمچنین برای تاءدیات تجارتی وامثال آن تخصیص داده شده ودرمورد مصارف انکشافی جدیدداخل پلان چنین فکر شده است که‌ازمدارك خارجی و استقراض وکسب معاونتهای مالی فینانس گردد.

سرجمع اسعاری سنوات پلان، بملیون دالر مربوط به‌پروژه‌های دولتی وخصوصی:

۱۳۳۵	۱۳۳۶	۱۳۳۷	۱۳۳۸	۱۳۳۹
۷۷ر۵٤۱	۸۳ر۹۳۵	۹۸ر۵۲۶	۱۰۳ر۰۲۵	۱۰۱ر۹۱۸

میزان ٤٦٤ر۹٤۵

صدارت عظمیٰ

تشکیل :

صدراعظم — ج ع ج ل ع والاحضرت سردار محمد داؤد

لمړی معاون — ع ج س ا علی محمد

دوهم معاون — ع ج ل ع والاحضرت سردار محمد نعیم

دقلم مخصوص مدیریت :

داکتر محمد حسن (شرق) شپږمه رتبه مامور د پنځمې رتبې کفیل

مامور په (۸) رتبه یوتن

دوزیرانو عالی مجلس :

ع ج محمد مریدوزیرانو عالی مجلس دمنشی وکیل

مدیر په ٤ رتبه — ص محمد اختر

تاپیست په (٥) رتبه — ص سعیداحمد

مامور په (٦) رتبه — یوتن

د تحریراتو مدیریت :

مدیر په څلورمه رتبه — ص غلام جیلانی

مامور په (٦) » — دوه تنه

» » (٨) » — یو تن

» » (٩) » — »

د قوانینو مدیریت :

څلورمه رتبه مامور — ص فقیر نبی (الفی) دمدیر دکفیل په حیث

(٥) »ماموران — دوه تنه

(٦) » » — » »

لسم » مامور — یوتن د تایپست په حیث

د عارضینو مدیریت :

دخلورمه رتبه مامور	ص داکتر محمد حسن شرق دمدیر دکفیل په حیث
(٦) رتبه ماموران	دوه تنه
(۷) « مامور	یو تن
(۸) « «	« «
(۱۰) « «	« «

دمامورینو مدیریت :

خلورمه رتبه مامور	ص محمد ابو بکر دکفیل په حیث
شپږمه « «	یو تن
اتمه « «	« «

دمحاسبی مدیریت :

(٤) رتبه مامور	ص فضل حق د مدیر په حیث
(٦) « «	(۱) تن
(۷) « ماموران	(۲) تنه
(۹) « «	(۲) «
(۱۰) « «	(۲) «

دپاڼو مدیریت :

(٤) رتبه مامور	ع محمد رفیق د مدیر په حیث
(٦) « «	(۱) تن
(۸) « «	(۳) تنه
(۹) « «	(۳) «
(۱۰) « «	(۲) «

دحفظیی خانګه :

(٦) رتبه مامور	(۱) تن
(۹) « ماموران	(۲) تنه

(۱۰) رتبه مامور (۱) تن

د تبییض خانگه:

(٦) رتبه مامور (۱) تن
(۷) « ماموران (۲) تنه

دمحاکماتو لوی ریاست:

لوی رئیس له رتبی وتلی ....

د تمییز محکمه:

(۲) رتبه مامور	ع، ص محمد شریف (تره کی) د کفیل په حیث
(۳) « «	....
(٤) « ماموران (۲) تنه	ص فیض محمد ....
(٥) رتبه ماموران (۲) تنه	ص حبیب الله ...
(۸) « مامور (۱) تن	
(۱۰) « « (۱) «	

دمرافعی محکمه:

(۱) رتبه مامور	ع، ص محمد شفیع د رئیس په حیث
(٤) « «	ص محمد هاشم د کفیل په حیث
(٥) « ماموران (۲) تنه	ص محمد انعام کفیل ـ ص عبدالهادی کفیل
(۸) « مامور (۱) تن	
(۱۰) « « (۱) «	

د ابتدایی محکمه:

(۲) رتبه مامور	ع: ص عبدالسلام د رئیس په حیث
(٤) « ماموران	ص نورالدین ـ ص میر غلام محمد
(٥) « «	ص میر عباس ...
(٦) « مامور (۱) تن	
(۸) « « (۱) «	
(۱۰) « « (۱) «	

دیوان، دارتباط مدیریت:

(٤) رتبه مامور ص فقیر نبی (الفی) دمدیر دکفیل په حیث
(٦) « ماموران (٢) تنه
(٨) « مامور (١) تن
(١٠) « « (١) «

دپلټنې لوی رئیس له رتبې نه وتلی (دمحاسباتو دعالی دیوان اودا داری پلټیې لوی آمر) ...

(٨) رتبه مامور (١) تن
(١٠) « « (١) « دتپایپست په حیث

دمحاسباتو عالی دیوان:

(١) رتبه مامور ع،ص حبیب الله درئیس په حیث
(٣) « « حقوقی متخصص ...
(٣) « « دمدعی العموم په حیث ..

(الف) دارالانشا:

(٣) رتبه مامور ....

ددارلانشاء دتحریراتوخانګه:

(٤) رتبه مامور ص محمد صدیق دکفیل په حیث
(٦) « « (١) تن
(٨) « ماموران (٢) تنه
(٦) « « (٣) «

ددارالانشاء دپاڼو خانګه:

(٦) رتبه مامور (١) تن
(٧) « ماموران (٢) تنه
(٦) « معتمد (١) تن

(ب) توحید :

(۳) رتبه مامور (۱) تن
(۹) « « (۱) «

دتوحید دوارداتو څانګه:

(۵) رتبه مامور ص محمدنعیم
(٦) « ماموران (۲) تنه

دتوحید دمصارفاتو څانګه:

(۵) رتبه مامور ص محمداسحق
(٦) « ماموران (۲) تنه

دتوحید ددولت داموالوددارائی څانګه:

(۵) رتبه مامور ....
(٦) « ماموران (۲) تنه

(ج)مراقبین:

(۵) رتبه سرمراقبان (۱۷) تنه
(٦) « مراقبان (۳٤) «
(۵) «فنی برآوردیان (۲) «
(۵) «صحی فنی‌ماموران (۲) «
(۵) « انګلیسی ترجمان (۱) تن

(د)محاکم:

لمړی محکمه :

(۳) رتبه‌مامور ص میرمحمد
(٤) « غړی (۳) تنه (ص عبدالغفار ـ ص محمد حسین ـ ....)

دوهمه محکمه :

(۳) رتبه‌مامور ع‌محمد سلیم .
(٤) « غړی (۳) تنه‌ـ غلام‌جیلانی کفیل....

دریمه محکمه.

(۳) رتبه مامور ع عبدالعلی

(٤) « ماموران (۳) تنه (ص سعدالله کفیل ـ ص عبدالرزاق کفیل ـ ....)

د پلټنې ریاست:

(۱) رتبه مامور ع ص پاینده محمد د رئیس په حیث

(۳) « « ع محمد عمر د معاون په حیث

(٤) « « ص محمد یوسف (وحدت) د مدیر د کفیل په حیث

(٦) ماموران (۲) تنه

(۸) « « (۲) «

(۱۰) « مامور (۱) تن

لمړی گروپ:

د «الف» کمیسیون:

(۳) رتبه مامور ع عبدالله (غفار شاد) د گروپ د رئیس په حیث

(٤) « « ص محمد یوسف د کفیل په حیث

(٥) « « (۱) ص عبدالغنی « «

د (ب) کمیسیون:

(٤) رتبه مامور ص محمد زمان و کفیل په حیث

(٥) « « ص محمد اکبر د کفیل په حیث

(٦) « « (۱) تن

دوهم گروپ:

د (الف) کمیسیون:

(۳) رتبه مامور ع غلام دستگیر د رئیس په حیث

(٤) « « ص عبدالله رمق

(٥) « « ص حضرت الدین د کفیل په حیث

د(ب) کمیسیون :

(٤) رتبه مامور	ص حشمت الله
(٥) » »	ص فتح محمد د کفیل په حیث
(٦) » » (١) تن	

دریم گروپ :

د(الف) کمیسیون :

(٣) رتبه مامور	....
(٤) »	ص عبدالرؤف د کفیل په حیث
(٥) » »	ص محمد انور » »

د(ب) کمیسیون:

(٤) رتبه مامور	ص حبیب الله
(٥) » »	ص غلام نبی، د کفیل په حیث
(٥) » » (١) تن	

څلورم گروپ :

د(الف) کمیسیون :

(٣) رتبه مامور	ع عبدالغفار د رئیس په حیث
(٤) » »	ص عبدالوکیل د کفیل په حیث
(٥) » »	ص عبدالغفور » »

د(ب) کمیسیون:

(٤) رتبې مامور	ص سردار سلطان محمود د رئیس په حیث
(٥) » »	ص غلام دستگیر د کفیل په حیث
(٦) » » (١) تن	

د المپیک ریاست:

(١) رتبه مامور	ع، ص محمد فاروق (سراج) د رئیس په حیث

د اجرائیې خانگه :

(٤) رتبه مامور	ص عبدالمجید ابدالی

(۱۰)رتبه‌ما مور(۲)تنه
(۸) » » (۱) تنه

فنی خانګه:

(۵)رتبه ٔما مور ص نورمحمد
(۷) » » (۲) تنه
(۱۰) » » (۱) تن

د نشراتو خانګه:

(٦)رتبه‌ما مور(۱)تن
(۱۰) » » (۱) »

دپانوخانـګه :

(۱۰)رتبه‌ما مور(۱) تن

دسپورت فابریکه:

(۵)رتبه‌ما مور(۱) تن
(۸) » » (۱) »

ریاست دیوان محاسبات

این موسسه که سومین سال تاسیس آن میباشد دارای تشکیلی است که شامل ۹۴ نفر میباشد.

وظایف و صلاحیت دیوان محاسبات حسب آتی است:

۱ـ مراقبه تمام واردات، مصارف، واموال دولت وامانات نقدی و عینی که از طرف دوائر اخذ گردیده است بااسهام وسندات قیمت بها و بالعموم صرف و قبض قیم.

۲ـ کنترول حسابات محاسبین نقدی وعینی ودیگر قیمات.

۳ـ محاکمه محاسبین وعندا للزوم محاکمه آمران اعطای درجه دوم و مامورین تحقق.

۴ـ تدقیق حسابات بلدیه و اردات محلی واصدار فیصله درآن باره.

۵ـ تدقیق وثبت تخصیصه های معاشات ذاتیه.

۶ـ مراقبه وثبت تمام قروض، دیون، وتعهدات دولتی وتمام ضمانت کریدت اسناد قیمت بهای خزانه وپیشکی ها.

۷ـ تدقیق حسابات قطعی وعمومی وتنظیم راپور مطابقت حسابات.

۸ـ در حین ایجاب تقدیم راپور بصدارت عظمی و شورای ملی راجع باصلاح یا تعدیل اصول مالی، حسابی وتحقیق واردات.

۹ـ اجرای وظائفیکه باقانون محاسبه عمومیه بودجه، ودیگرقوانین بدیوان محاسبات سپرده شده است.

۱۰ـ تدقیق معاملات وحساباتیکه از طرف صدراعظم، شورای ملی یامجلس اعیان حواله میشود.

۱۱ـ تدقیق حسابات نهائی وبیلانس های متعلق به اموال وسرمایه‌های متد اول وثابت دولتی که مطابق قانون مخصوصه آن صورت میگیرد.

وارسی امور حسابی دوائر دولتی باساسی هدایت قانون محاسبات عمومیه حسب ذیل صورت میگیرد:

۱ـ خطای مادی وجود نداشته باشد.

۲ــ در داخل بست وتخصیصات باشد .
۳ــ به فصل و مواد بودجه مطابقت داشته باشد .
٤ــ بقوانین ونظامات و مقررات برابر باشد .

روی چهار اصل فوق وارسی دیوان محاسبات از امور حسابی دوائر دولت به اقسام ذیل منقسم میگردد :

قسمت اول : ویژه قبل ازاجرای تادیات متجاوز از پنجاه هزارافغانی ومقاولات بیشتراز یك صدهزار افغانی دوائرکه درچوکات وظائف‌اندازه آن محدود گردیده باتخصیصات متداوله مرکزی وولایتی که ازجزیی تاکلی بوقت و زمان معین اجرا میشود .

قسمت دوم : ویژه بعد اجراء حواله های نقدی و مقاولات‌دوائرکه کمتر از اندازه قسمت اول بود وجمع وخرج وباقی وحساب موجودیت اجناس دولت توسط محاسبین خود شان تدقیق وتحت اجرا آمده پس از سپری‌شدن مدت‌قانونی‌اش بضمیمه‌حسابات‌موعدی‌محاسبین‌بدیوان‌محاسبات مواصلت‌میکند.

نتایجی‌که از وارسی امور دوایر دولتی گرفته‌شده.

این یك امر مسلم است که موضوع محاسبات دولت واصول تدقیق ومراقبه آن چه از نظر قانون وچه از لحاظ طرزالعمل محتاج اصلاحات وطرف توجه و نگرانی حکومت قرار داشت ـ تا بروی اساسات و پرنسیب های علمی و مقتضیات‌عصر وزمان و ایجابات محیطی در آن تجدید نظر شده و بشکل بهتر ، عصری تر و آبرومند تری در آورده شود چنانچه بتأسی همین پلان ومفکوره اصلاحی بودکه درآغاز سال ۳۳ ازیکطرف دیوان محاسبات بوجود آمد و از جانب دیگر قانون محاسبات عمومیه در مملکت پهن و هم سیستم دفترداری چه نقدی وچه جنسی بحال موجوده تبدیل گردید .

مسأله تطبیق یك سیستم جدید مخصوصاً تحت اداره قانون جدید در یك مملکت برای نخستین بارکارساده ئی نبوده و خاصةً ازنگاه سوی، اشخاص رسیدۀ کافی در مملکت ما امر مشکلی محسوب میگردد .

ذوانیکه به سلسلهٔ ترفیعات سنوی درسال ۳۵ ترفیع نموده اند

ښاغلی محمد شفیع رئیس محکمهٔ مرافعهٔ ریاست محاکمات صدارت عظمی برتبه اول

ښاغلی محمد عمر معاون ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی برتبه ۲

ښاغلی پیرمحمد مدیر عمومی دیوان محاسبات صدارت عظمی برتبه ۳

دهقان سالخورده مصروف فعالیت است

لهذا ریاست دیوان محاسبات که نقطه نهائی و مرجع تمرکزی و مراقبه کلیه حسابها و اموال دولت است پیش از پیش مشکلات فوق را درك وجهت ازاله وجلوگیری از خبط وخطا های نظری وعملی توام با تاسیس وموجودیت خود از یکطرف ضرورت تاسیس یك کورس را بغرض تنویر افکار و توسعه معلومات عمومی مامورین مؤظف وبالاخره بمنظور ایجاد وحدت عمل درطرز اجراآت دوائر ، بشمول مامورین دوائر مرکزی و ولایات و مامورین خود دیوان محاسبات احساس وچنانچه بتاسیس آن موفق ودوره های متعدد کورس مذکور را بسر رسانیده واز طرف دیگر ازراه فرستادن هیئت های رهنمائی بشعبات مرکزی ونظر به پیش آمد خوب وهمکاریها آمران دوائر توانست مجاری امور بصورت عمومی بداخل چوکات علمی وقانونی درآورده شود بالخاصه حسابات عینی (جنسی) که از سالهای متوالی این قسمت محاسبه مهم دولت بحال تمرکزی نیامده بود علاوه برین که موجودیت آن بحال مرکزی توام به اسناد موجودی مصرف وباقی صورت گرفت مرام و آرزوی دیرینه ما که مسأله قیمتدار ساختن آن بود برآورده شد این کار بذات خودکار بسیط وساده نبود ثقلت کار واهمیت آنرا در مملکت هرکس فهمیده میتواند ،، در حصهٔ پیشرفت وتطبیق عمل آن باز هم تائید همکاری آمرین ذیعلاقه رانموده و اینکه حساب گرفته شد وتا جائیکه از نگاه مراقبین مؤظف دیده شده نتایج آنرا میتوانیم اطمینان بخش بگوئیم وامید داریم در سالهای مابعد نظر به حسن نیت وهمکاری کابینه حکومت جوان خوب تر دیده وبرآن متوصل شویم بیشتر چیزیکه جهت اصلاح اموردوائر مفید ومؤثر ثابت گردیده یکی مسأله ویزه های یومی است که قبل از اجراطرف غور ومداقه قانونی دیوان محاسبات قرار گرفته ازسهویات مادی وعدم مطابقت بقوانین و اصول وغیره جلوگیری میگردد ودیگری وارسیهای استثنائی است که بموجب امر مقام منیع صدارت عظمی وملحوظات اصلاحی وقتا فوقتا صورت گرفته ونتائج آن به رادیووجراید نشر گردیده است .

انجمن ریاست :

انجمن ریاست ازیکطرف محکمه تمیز (مالی) بوده درحال عدم قناعت یکی ازطرفین درفیصله محکمه‌مربوطه خود ریاست تمیزآن‌میباشد که فیصله آخرین‌خویش‌راصادروازجانب‌دیگردرقسمت‌تدوین‌تعلیمات‌نامه‌هاوقانون‌داخلی دیوان محاسبات وغیره رسیدگی ومزیداً دراطراف نتائج تفتیش هیئت‌های اعزامی خویش‌بصفت هیئت تحقیق‌غور وقرارخویش‌راصادر مینماید. فقراتیکه درانجمن تصویب شده (نزده فقره) میباشد اینك مختصر سه فقره رادر ذیل به‌استحضار میرسانیم:

۱ ـ بررسی سامان سرك سازی وقیربزی ښاروالی کابل که توسط هیئت دیوان محاسبات ازحالت متفرق جمع‌ودر داخل‌حسابات وباز خواست آورده شده این موضوع بذات خود خیلی گران وقابل اهمیت بوده مراتب به‌تصویب انجمن رسیده است.

۲ ـ تصویب‌انجمن‌راجع به‌توزیع‌روغن‌مخلوطی‌مغازه کوپراتیف‌مامورین

۳ ـ موضوعات مالی فقرات تفتیش گذشته مدیریت لوازم وزارت جلیله معارف که طرف فیصله محکمه مالی دیوان محاسبات درحال‌دفع وجرمدعی العموم‌و ومدعی‌علیهما قرار گرفته بغرض‌اجرا بمرجعش ابلاغ گردیده بعلاوه کورسهای گذشته درامسال یك کورس(۳۲) نفری ازمامورین‌وزارت خانها وخود ریاست دیوان محاسبات وغیره که‌در آن شامل‌شده بودندتوسط معلمین لایق تدریس وبعد ازفراغ بمراجع مربوطه سوق‌داده شده‌اند که ازرهگذر طرز اداره حساب نقدی وعینی کاری خوب گرفته شد.

دونفر ازمامورین ریاست دیوان محاسبات که درشق اداره عامه بطور فیلوشپ بترکیه اعزام شده بودند بعدازفراغ برای مدت ششماه دیگر بغرض تحصیل ومطالعات به‌دیوان محاسبات ترکیه گماشته شده بودند این دو نفر بعداً از فراغ تحصیل واپس بوطن‌مراجعت و برریاست‌دیوان محاسبات‌مصروف انجام وظیفه میباشند.

سه نفر ازمامورین این ریاست بغرض تحصیل درشق‌اداره عامه بشمول امور بودجه‌وحساب بطور فیلوشپ‌ازطرف (آی.سی.۱۰) به‌تهران برای یکسال‌اعزام

شده اند. اکنون کورس مجدد دیگر که مامورین جدید الشمول آن بکلوریا دیده وغیره بوده مخصوص خود ریاست دیوان محاسبات افتتاح گردیده تا ازیکطرف بشمول تمام مامورین دیوان محاسبات تحت معلمی متخصص ترکی در تدریس محاسبه دولت به سیستم مضاعف و تفسیر قانون محاسبه عمومیه قرار گرفته ازجانب دیگر مامورین جدید الشمول تحت اثر یك عده معلمین داخلی ازطرز محاسبه عینیات و بودجه دولت ومزایده ومناقصه واعاشه و باربندی وغیره به پردازند.

متخصص مالی وزارت مالیه بعدازوقت رسمی بصفت مشاور حسابی ریاست دیوان محاسبات شامل کار است تا بصورت لازمه دراطراف موضوعات لازمه از نامبرده مشوره مالی وحسابی خویش حاصل و بعد ازغور درساحه عمل بگذاریم.

ریاست تفتیش

الف. اموریکه در سال ۱۳۳٤ تحت دوران بوده ویا دراخیر سال رسیده ومحول بطی مراحل اصولی شده ودر سال ۱۳۳۵ پس ازانجام تفتیش وتحقیق واکمال موضوع مراتب حصول خود را ازنقطه نظر حصول هدایات واوامر مقام صدارت عظمی وصدور قرارهای کمیسیون تحقیق وثبت نتائج و نظریات وارسال دوسیه‌های انجام شده بمرجع مربوطه تا باساس آن مامورین مسئول وغفلت کار بمحاکمه ومجازات اصولی سوق داده شوند و بمامورینکه در وظیفه خود ابراز صداقت ولیاقت کرده‌اند تحسین وتقدیر نامه اعطا گردد :

۱ ـ امور حکومت محلی سپین بولدك مربوطه ولایت قندهار
۲ـ » » چهاردهی » » کابل
۳ـ » شعبه جزاء احصائیه محکمه ابتدائیه مرکز حکومت اعلی غزنی
٤ـ » مدیریت عمومی تفتیش وزارت داخله.
۵ـ » » » محاکمات » »
٦ ـ » » » مامورین » »

۷- « حکومت محلی میدان مربوطه ولایت کابل .
۸- « « « پشتون کوټ مربوطه حکومت اعلی میمنه
۹- « شعبه جزا احصائیه محکمه ابتدائیه مرکز حکومت اعلی میمنه.
۱۰- « اراضی حبیب‌الله ومحمدنسیم در بغلان .
۱۱- « عرائض علیه محمدایوب حاکم سابق خان‌آباد .

ب- اموریکه درسال ۳٤ به بازرسی وتفتیش آن آغاز واوراق آ ن بریاست تفتیش رسیده ومراحل خود را از قبیل تحقیق وصدور قرار تحقیق و حصول احکام وثبت اورا ق بمنظور تامین مراتب تشریح قسمت الف در سا ل ۳۵ بمراجع مربوطه آن فرستاده شده است :

۱- امور حکومت محلی اندخوی مربوطه حکومت ا علی میمنه .
۲- « شعبهٔ جزاء احصائیه محکمه ابتدائیه مرکزولایت مزار شریف .
۳- امور حکومت محلی آقچه مربوطه ولایت مزار شریف .
٤- « « « سرپل « « «
۵- « « « غوربند مربوطه حکومت اعلی شمالی .
۶- « شعبهٔجزاء ، محکمه ابتدائیه، معارف، احصائیه، حکومت کلان کاپیسا مربوطه حکومت اعلی شمالی
۷- امور شعبه جزاء ، محکمه ابتدائیه ، مرکز حکو مت اعلی پروان .

ج- اموریکه درسال ۱۳۳٤ تاحال تحت دوران واقع ومراحل اصولی آن انجام نشده است .

۱- تفتیش وباز رسی امور اداری ښاروالی کابل که از سال ۳٤ تحت بازرسی قرار دارد .
۲- تفتیش وبازرسی امور مدیریت ترافیك ښاروالی کابل .
۳- امور علاقه داری شکی مربوطه حکومت سپین بولدك ولایت‌قندهار .
٤- امور بلدیه هرات .
۵- امور خریداری چوبهای کمپنی مریسن کنود سن .
۶- امور دشت ارچی ومسائل املاکی ولایت قطغن .

ښاغلی سردار محمدداؤد صدر اعظم افغانستان وښاغلي صدراعظم چکوسلواکی موقع امضای اعلا مية مشترك درپراګ

از مناظر پذیرا ئی بناغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم افغانستان در کراچی (پاکستان) بناغلی سهراوردی
صدر اعظم پاکستان با بناغلی صدر اععظم افغانستان دیده میشوند

د ـ تفتیش و بازرسی اموریکه مطابق پروگرام مرتبه سال ۱۳۳۵ صورت گرفته ومراحل خودرا ازقبیل حصول هدایات وصدورقرار های انجمن تحقیق و احکام مقام صدارت عظمی طی کرده و بمامورین قابل تحسین وتقدیر امر اعطای تقدیر نامه وتحسین نامه داده شده و مامورین قابل محاکمه ومجازات بمحاکمه ومجازات سوق داده شده اند واوراق بعد از ثبت و اکمال بمرجع مربوطه فرستاده شده است .

۱ـ امور حکومت محلی گذره مربوطه ولایت هرات بوسیله کمیسون گروپ اول

۲ـ » » شین دند » » » » » » »

۳ـ » » کلان بادغیسات » » » » » » »

٤ـ » » محلی بگرامی مربوطه ولایت کابل بوسیله کمیسیون گروپ چهارم .

۵ـ امور حکومت محلی کلنگار مربوطه حکومت کلان لوگر بوسیله گروپ دوم .

٦ـ امور سال ۳۵ حکومت محلی اندخوی بوسیله کمیسیون منتخبه .

۷ـ » » شعبات مرکز حکومت اعلی میمنه بوسیله کمیسون منتخبه

ه ـ اموریکه مطابق پروگرام درسال ۳۵ تحت تفتیش قرار داده شده تحت دوران وتحقق است .

۱ـ امور مدیریت مامورین واجرائیه وریاست تفتیش وزارت معارف بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ چهارم .

۲ـ امور حکومت محلی یکا ولنگ مربوطه حکومت کلان دایزنگی بوسیله کمیسون الف گروپ اول .

۳ـ امور حکومت محلی بهسود مربوطه حکومت کلان دایزنگی بوسیلهٔ کمیسون گروپ اول .

٤ـ امور حکومت محلی دایکندی مربوطه حکومت کلان دایزنگی بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ اول .

۵ـ امور شعبهٔ جزاء و شعبه حقوق شعبهٔ تحریر احصائیه معارف محکمه

ابتدائیه حکومت کلان دایزنگی بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ اول .

۶ـ امور مدیریت جنگلات حکومت کلان با د غیسات بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ اول .

۷ـ امور مدیریت زراعت ولایت هرات بوسیله کمیسون ب گروپ اول .

۸ـ امور شعبه حقوق ، جزاء ، شعبه احصائیه ، مدیریت اداری ، محکمه ابتدائیه مرکز هرات بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ اول .

۹ـ امورشعبهٔ جزاء وحقوقـ احصائیهـ محکمه ابتدائیه، مرکز حکومت کلان قلات بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ سوم .

۱۰ـ امور اداری ریاست پوهنتون بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ چهارم .

۱۱ـ امور مدیریت مامورین وقرار داد های مستخدمین خارجی وشعبهٔ مجلس وزارت معادن و صنائع بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ سوم .

و ـ اموریکه مستقیماً ازمدیریت اداری ریاست تفتیش اداری تحت وارسی قرار گرفته است .

۱ـ موضوع تحقیق اوراق تفتیش شرکت اتحادیه پنبه که ازطرف وزارت مالیه بعمل آمده است .

۲ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت مشاهدات مناطق علفچر وللمی زار ولایت مزار شریف .

۳ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت مشاهدات مناطق علفچر وللمی زار ولایت قطغن .

۴ ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت مشاهدات قنوات ولایت قندهار .

۵ـ موضوع شکایات حسابی بین سفارت کبرای افغانستان مقیم مسکو ومدیریت محاسبه وزارت خارجه .

۶ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش داری در بعضی موضوعات محاکماتی درریاست محاکمات ابتدائی .

۷- اشتراک نمایندهٔ ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت اعزامی وزارت مالیه بمزار شریف.

۸- اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت دعوی علفچر بین یک قسمت اهالی مشرقی وجنوبی.

۹- موضوع ادعای ورثه گلان دریورو وزارت مالیه

۱۰- موضوع دوسیه نسبتی ملا وزیر احمد، قاضی سابق محکمه رستاق

۱۱- موضوع عرائض وشکایات یک عده اهالی ارزگان - موضوع ازدارالحکومه گی قندهار خاتمه داده شده است.

۱۲- اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت تحقیق موضوع حریق لیسه حبیبیه که انجام شده.

۱۳- اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت منازعه محبوسین ولایت کابل.

۱۴- موضوع منازعه اراضی ضیاءالدین نام علیه محمد برات

۱۵- « اراضی نواباد محمد محسن ساکن قطغن

۱۶- « قطعه چک پترول که بغرض تحقیق بمرجع آن ارسال شده است.

ز- اموریکه مراحل خودرا طی نکرده وتحت دوران میباشد.

۱ موضوع دعوی زمین بناغلی محمد حیدر اعتمادی وفرقه مشر احمدعلی

۲- « « زمین وحفر نهر اهالی الیاس خیل وفرقه مشر سعدالله

۳- « تحقیق اوراق شرکت برق سروبی که تفتیش آن ازطرف وزارت مالیه صورت گرفته است.

٤- موضوع اراضی بیک ونونیاز بین حکومت ویک عده اهالی

٥- موضوع دوسیه موضوع منازعه اراضی موسی کاظم و ورثه میرغلام

٦- موضوع دوسیه نسبتی بناغلی میاحسین رئیس توزیع شرکت برق وغندمشر عبدالمجید.

۷- موضوع دوسیه حاصلات املاک ملک قیس وملک محمدجان.

ریاست المپیک

درسال ۳۵ ترتیب پروگرام های نمایشهای سپورتی روز مخصوص جشن اطفال وجشن استقلال وجشن پشتونستان وهفته مخصوص سره میاشت وغیره روزهای مهم دراستدیوم همچنین درسال ۳۵ ریاست المپیک با ۸٤ کمیته المپیک دنیا درتماس بوده وقانون نامه‌های جدیدوفتبال وهاکی اتلتیک را ازآنها خواسته وترجمه نموده است.

ترتیب وتنظیم مسابقات بزرگ بزکشی ۲۲ میزان روزتولدی اعلیحضرت همایونی بین ولایات مزار، قطغن ومیمنه گرفته شد ودراثر حسن انتظام بی سابقه ازحضور مبارک اعلیحضرت همایونی یک نشان صداقت به بناغلی محمد فاروق سراج رئیس المپیک اعطا شد.

یک منظره از بزکشی

بترتیب فلم گیری هیئت فرانسوی از بزکشی افغانستان، بکمک ریاست المپیک تکمیل شد. اساسنامه جدید برای مسابقات بزکشی یگانه ورزش های باستانی مملکت ترتیب گردید. قرار دعوت ریاست المپیک افغانی یک تیم هاکی و یک تیم فتبال از هندوستان و یک تیم فتبال از شوروی بافغانستان وارد و در جشن استقلال مسابقات دوستانه با تیم های معارف، کلب آریانا و پوهنتون کابل نمودند.

قرار دعوت کمیته تربیه بدنی دولت اتحاد جماهیر شوروی در مراسم جشن (سپورتاکیاد) مسکو از طرف افغانستان بناغلو محمد فاروق سراج رئیس المپیک

بزکشی کهنسال

شجاعت و تهور از سیمایش مشهود است

یك منظره از پهلوانی بروز جشن استقلال ـ اهالی شهر بولع زیاد این مسابقه را تماشا میکنند

ومحمدمحسن صافی مدیر عمومی سپورت معارف درمسکو شرکت نمودند .

در شانزدهمین المپیای بین المللی ملبورن قرار فیصله حکومت متبوعه یك تیم هاکی افغانی عبارت ازشانزده نفر ورزش کار و دو نفر آمرین تحت سرپرستی بناغلی محمدفاروق سراج به آسترالیا مسافرت نمود که درنتیجه درگروپ خودتیم افغانی نمره سوم راحایز شده اعنی : اول ، هند ، دوم سنگاپور ، سوم افغانستان . ودراثر اینکه دردوران المپیا دوضع تیم افغانی وروبه بازیکنان آن همه مطابق قوانین ومقررات سپورتی بین المللی بود ازطرف کمیته المپیك بین المللی دیپلوم افتخاری المپیك به بناغلی سراج رئیس هیأت افغانی تصویب شده است .

امثال نماینده افغانستان بازهم به جمله اعضای فیدریشن سپورت ممالك شرقی انتخاب شده است که درزمرهٔ اعضای مدیرکسل ممالك شرقی داخل باشد.

موضوع عضویت المپیك افغانستان وداشتن یك نفر نماینده دائمی ویك کرسی وحق رأی در مجلس بین المللی C.j.O که تاحالا افغانستان نمایندهٔ دائمی ندارد - درمجلس بین المللی پیشنهاد شده که نتیجه آن درماه سپتمبر به مجلس بین المللی که درصوفیه مرکز بلغاری دایرمی شود معلوم خواهد شد .

مدیریت تدقیق وتدوین قوانین:

مدیریت تدقیق وتدوین قوانین درسال **۱۳۳۵** ازامورآتی وارسی کرده است:

۱- تدوین
۲-تحقیق وتدقیق
۳-پاسخ پرسشهای حقوقی واتخاذتجاویزقانونی
۴-توسعه کتابخانه .
۵-اموردفترداری

۱- امورتدوین:

الف-پروژه مجازات عمومی-که اولین مسوده آن درسال جاری ترتیب وتدوین گردیده البته بعد از غور مکرر در اطراف مواد آن به مجلس عالی وزراء تقدیم خواهد گردید .

ب :- پروژه عفو و تخفیف ، مکافات ومجازات محبوسین .

این پروژه نیزدر اواخر سال ۳۵ ترتیب یافته که بعد از تدقیقات لازمه مجلس عالی وزراء تقدیم میگردد .

ج :- پروژه استرداد مجرمین ، این پروژه نظر باحساس اشد ضرورت ولزوم وجود چنان دستور در ردیف سائرد ساتیر و اصولنامه های مملکت در اواخر سال ۳۵ تحت تدقیق قرار یافته است وتا هنوز تتبع و کار سازی این مدیریت در زمینه ادامه دارد .

۳- امور تدقیق وتحقیق :

درظرف سال (۱۹۵٦) هفت نسخه کنوانسیون های آتی که مصوبات کانفرانس های سازمان ملل متحده بوده (و سکرتر جنرال یو- ان ، آنرا بممالك عضو ملل متحد فرستاده تاشمول ویاعدم شمول خود را به آن اعلام دارند) و در دو متن بزبان های انگلیسی و فرانسوی (که هردو متن آن یك اعتبار دارد) تحریر گردیده و توسط مدیریت عمومی سیاسی وزارت امور خارجه به این مدیریت مواصلت ورزیده است .

تمام کانوانسیون‌های متذکره توسط این مدیریت ترجمه و تحت تدقیق وتحقیق قرار گرفت که بعد از غور مزید ومکرر در اطراف مواد هر یك از کانوانسیون‌های متذکره وابراز نظریات با نضمام مکاتیب جداگانه بمنظور معلوم گردیدن تصمیم حکومت در زمینه به مجلس عالی وزراء تقدیم گردیده است .

محتویات و موارد کانوانسیونها قرار ذیل است :

(۱) کنوانسیون ترافیك سرك وترانسپورت‌موترکه بتاریخ ۲۳ اگست- ۱۹ ستمبر بنا بر دعوت منشی ملل متحد در جینوا منعقد گردیده در آن نمایندگان ۲۸ مملکت و مشاهدین شش مملکت دیگر (باستثنای افغانستان اشتراك داشتند .

کنوانسیون متذکره مشتمل بر ـ الف یك مقدمه و ۳۵ مواد و ۱۰ ضمیمه
ب :ـ پروتوکول مربوط بقلمرو هائیکه فعلا تحت اشتغال اند ، میبا شد .
که پروتوکول آن دارای (٤٦) مواد بوده در یك کاپی بمتن انگلیسی و فرانسوی در ژنیو بتاریخ ۱۹ ستمبر ۱۹٤۹ تحریر و تصویب گردیده که در امضاء و تصویب این پروتوکول نمایندهٔ افغانستان نیز وجود داشت .

۲ ـ کنوانسیون مربوط به مقاولات بین المللی مقررات گمرکی سیاحین و توریدعراده‌ها ـ از ۱۹ می تا ٤ جون ۹۵٤ در نیویارك انعقاد گردید .
مشتمل بر یك مقدمه و ۲۵ مواد و یك پروتوکول که دارای ٤٤ مواد است میباشد

۳ ـ کنوانسیون تکس عراده‌ها برای استعمال شخصی در ترافیك بین المللی که بتاریخ ۱۸ می ۱۹٤٦ درجینوا انعقاد یافت (و محض درخصوص تکس عراده‌جات نیست که در ترافیك بین المللی استعمال میگردد) . و متشکل از ۱٦ مواد و یك پروتوکول امضاء میباشد .

٤ ـ کنوانسیون گمرکات راجع به ورود موقت عراده جات تجارتی معهٔ پرتوکول امضاء ـ که بتاریخ ۱۸ می ۱۹۵٦ درجینوا ازطرف ملل متحد بعمل آمده (محض درزمینه اجراآت گمرکی در مورد شناسنامه ها و یزه دخول وخروج آن عراده جاتی که بصورت موقت ازیك مملکت طرف قرارداد به مملکت دیگر قرارداد خارج وداخل میگردد بحث میراند) .
مشتمل بر چهل وپنج مواد و یك پرتوکول امضا میباشد .

۵ ـ کنوانسیون گمرکات درخصوص کانتینر عراده ها ـ معه پرتوکول امضاء آن :ـ بتاریخ ۱۸ می درجنوا از طرف موسسهٔ ملل متحد بعمل آمده وسکرتر جنرال یوـ ان آنرا بمالك عضو فرستاده تا شمول و عدم شمول خودرا باآن اعلام دارند و مشتمل بریك مقدمه و بیست سه ماده و پرتوکول امضا ودوضمیمه میباشد .

٦ ـ کنوانسیون قرارداد بین المللی حمل ونقل مال التجاره توسط سرك که درجینوا بتاریخ ۱۹ می ۱۹۵٦ دوکاپی بلسان انگلیسی و فرانسوی که هردوی آن یکسان اعتبار دارد بعمل آمده و محتوی است بر مقدمه . تعریف وپنجاه مواد .
۷ ـ کنوانسیون گمرکات راجع به ورود موقت طیاره‌های شخصی و کشتی های

تفرجی :- که درجینوا بروز ۱۸ می ۱۹۵۶ (دریك کاپی واحد بلسان انگلیسی وفرانسوی) عقد گردیده وشامل یك مقدمه - تعریفات و ٤٥ مواد است .

۳- پاسخ پرسشهای حقوقی واتخاذ تجاویز قانونی .

علاوه برامور تدقیق وتدوین این مدیریت بسوالات وپرسشها ی حقوقی وقانونی اکثر دوائر دولتی وملی که ازرهگذر عدم وضوح قانون و یاغیره مشکلات قانونی وحقوقی بوده وبا اینکه دربعضی مواد اصولنامه ها ی مرعیه ومجریه ساکت بوده این مدیریت به جوابات مقتضی قانونی وحقوقی پرداخته است .

آنچه که در اصولنامه ها مسکوك عنه قرار یافته بعد اتخا ذ تجا ویز قانونی وابراز نظریات بمنظور استهداء طی مراحل قانونی بمجلس و زراء رویت داده شده است .

ازهمین جاست که بتاریخ ۸۱ر۱۲ر۳٤ کتباًبه سایر وزارت خانه ها وریاستها ومؤسسات دیگر ازقبیل بانکها وغیره بصورت متحد المال اخبار گردیده تا اگردرساحات اموراداری اوشان بکدام مشکلات قانونی وحقوقی مواجه میگردند ویا در اصولنامه های مرعیه و مجریه مملکت اشکالی درك مینمایند مشکلات خودراتوام با نظریات خویش به این مدیریت گسیل فرمایند .

باساس آن احصائیه چنان پرسشها در سال ۳۵ در حدود پنجاه قطعه استعلام ومکاتیب وبطور اوسط بالغ به دوصد مسأله گردیده است .

۴- توسعه کتابخانه :

درظرف سال ۱۳۳۵ این مدیریت به ملحوظ توسعه کتابخانه مجدداً باسفارت خانه های افغانی مقیم قاهره- بغداد- دهلی جدید- لندن- روم وسوریه درتماس آمده ولست های مفصل کتب قانونی وحقوقی را مکررا درخواست وبالاثر آن یك تعداد کتب حقوقی وقانونی حسب ذیل ازممالك آتی الذکر باینمدیت مواصلت ورزیده است .

۱- لندن :- ۸۲ نسخه قوانین مرعیه ومجریه دولت انگلستان .

۲- روم :- مجموعه قوانین مرعیه ومجریه دولت ایتالیا .

۳- مصر :- ۷۳ جلد کتاب علمی حقوقی وقانونی .

برعلاوه اینمدیریت ازنزد اشخاص انفرادی یك تعداد کتب مهم علمی وحقوقی وقانونی که بلسان انگلیسی تحریر گردیده دریافت وخریداری نموده است .

د پوهنې وزارت

تشکیل:

د وزیران کابینه	ع،ج داکتر علي احمد پوپل
تدریسي معین	ع،ص داکتر محمد انس
اداري معین	ع،ص عبدالاحمد عطائی

دفني بورد غړی :

ع، ص داکتر میر نجم الدین انصاري

دفني بورد غړی :

ع،ص عبدالغفور برشنا

تعلیمي مشاور :

ع،ص عزیزالرحمن فتحي

دفني بورد افتخاري غړی :

ع،ص داکتر عبدالحکیم ضیائي

ع،ج داکتر علي احمد پوپل

دفني بورد افتخاري غړی : ع،ص صدیق الله رشتین

دثانوي تدریساتو ریاست:

رئیس	ع،ص داکتر محمد اکرم
مشاور	ع،ص محمد اسمعیل ساعی
معاون	ع، محمد صدیق
غړی	ص، محمد حیدر

دمسلکي تدریساتو ریاست :

رئیس	ع،ص داکتر محمد حیدر
معاون	ع، محمد هاشم محمدي

دابتدائی تدریساتو ریاست:

رئیس	ع،ص محمد آصف مایل
معاون	ع، داکتر غلام فاروق اعتمادی
غړی	ص، یار محمد

ددارالتالیف ریاست:

رئیس	ع،ص حمیدالله عنایت سراج
معاون	ع، محمد یعقوب معنون

دتالیف او ترجمې مدیریت:

مدیر	ص، عتیق الله معروف
غړی	ع،ص غلام سرور گویا اعتمادی
غړی	ص، عبداللطیف اریان
غړی	ص، عبدالغنی

دعرفان دمجلې مدیریت:

مدیر	ص، محمد حیدر ژوبل
غړی	ص، محمد اکبر روشن ضمیر

دکتابخانې مدیریت:

مدیر	ص، عبدالباقی طلوع

دپلټنې ریاست:

رئیس	ع، ص عزیز محمد
معاون	ع، عبدالاحد
غړی	ع، محمد اکرم
»	ع، محمد طاهر
»	ع، غلام نبی
»	ع، غلام محمد

غړی	ص، قاری غلام محمد
»	ص، عبدالاحمد
»	ص، محمدایوب
»	ص، محمد موسی
»	ص، محمد اکبر

د پښتو ټولنې ریاست:

رئیس	ع،ص گل پاچا الفت
غړی	ص، محمد ابراهیم ثابت
»	ص، محمد ابراهیم خواخوږی
دپښتو دتدریساتو لوی مدیر	ع، قیام الدین خادم
» » معاون	ص، محمد سمیع
دترجمې لوی مدیر	ع، عزیزالرحمن
دترجمې مدیر	ص، نعمت الله
دلغاتو دځانګې مدیر	ص، عبدالغنی
دکابل دمجلې مدیر	ص، محمد دین ژواك
غړی	ص، عبدالصمد
»	ص، حفیظ الله
»	ص، محمدحسن
»	ص، سید میرمحمدحیدر
دلغاتو دقوانینو مدیر	ص، نوراحمد شاکر
غړی	ص، محمدعالم

د انجمن تاریخ ریاست:

رئیس	ع،ص احمدعلی کهزاد
معاون	ع، داکتر عبدالرحیم ضیائی
غړی	ع، محمد ابراهیم خلیل

غړی	ص، محمد یونس مراد
»	ص، محمدا نور
»	ص، محمدنبی کهزاد
دآریانا دمجلی مدیر	ص، غلام سرور همایون

دتجارتی صنایعو دمؤسسی ریاست:

رئیس	ع،ص عبدالرسول
د اجرائیی مدیر	ص، غیاثالدین
د محاسبی مدیر	ص، عبداللطیف
« معاون	ص، عزیزالله
فنی مدیر	ص، سعدالدین

دپوهنی دمطبعی لوی مدیریت :

دلوی مدیر کفیل	ع، صوفی فخرالدین
معاون	ص، عبدالغفور
مصحح	ص، عبدالسلام
»	ص، عبدالمحمد
د پښتو مصحح	ص، شاه محمود خرگند

داوراقو لوی مدیریت :

دلوی مدیر کفیل	ص، محمد امین
د اجرائیی معاون	ص، عبدالرشید
دحفظیی معاون	ص، غلام صدیق

د سپورت لوی مدیریت :

لوی مدیر	ع، محمد محسن

دتعمیراتو لوی مدیریت :

لوی مدیر	ع، محمداسحق

دپوهنی دشفاخانی سرطبابت:

سرطبیب	ع، داکتر محمد عزیز سراج
دغابنو داکتر	ع، عبدالله طرزی
داکتر	ص، محمداسمعیل

دآریانا دائرة المعارف ټولنه:

آمر	ع،ص سیداحمد شاه هاشمی
غړی	ص، علام علی
»	ص، عبدالنبی

دقلم مخصوص لوی مدیریت:

د لوی مدیر وکیل	ع، محمدعلم
معاون	ص، عبدالله

دمامورینو اومعلمینو لوی مدیریت:

دلوی مدیر کفیل	ع، محمدعلم
دمامورینو مدیر	ص، عبدالفتاح
د معلمینو مدیر	••••••

د موزه اوحفریاتو لوی مدیریت:

دلوی مدیر وکیل	ع،ص احمدعلی کهزاد
غړی	ص، محمدنادرسروری
»	ص، محمدابراهیم

دلوازمو لوی مدیریت:

دلوی مدیرکفیل	ع، عبدالعزیز
معاون	••••••
دجنسی محاسبی مدیر	ص، محمدعلی
دنقدی محاسبی مدیر	ص، محمدانور
دانبارو مدیر	ص، غلام حسین

دانبارو معاون	ص، غلام حیدر
دجنسی لوازمو د تصفیې مدیر	ص، عبدالحکیم
د نقدی « «	ص، شهاب الدین
دخریداری دمدیریت کفیل	ص، محمدامان
دمعاینې دهیأت غړی	ص، محمدنادر

دخارجه ارتباط دچارو مدیریت:

دمدیر وکیل	ص، توریالی اعتمادی

داحصائیې مدیریت :

دمدیر وکیل	ص، عبدالعلی

دکلوپ مدیریت:

مدیر	ص، محمدایوب

دحبیبیې دلیسې مدیریت:

دمدیر وکیل	ص، محمدصدیق
معاون	..

داستقلال دلیسې مدیریت:

آمر	ع ص داکتر محمداکرم
معاون	ص، عبدالمجید

د نجات دلیسې مدیریت :

آمر	ع،ص حمیدالله عنایت سراج
معاون	ص، فقیرمحمد

دغازی دلیسې مدیریت:

مدیر	ص ، عبدالحبیب حمیدی

دملالې دلیسې مدیریت:

مدیره	ص ، کبرا بیگم
معاونه	ص ، صالحه خانم

دزرغونې دلیسې مدیریت:

مدیر ص ، محمد عمر

معاونه ص ، زرین خانم

دنوې کابل دلیسې مدیریت:

مدیر ص ، محمداکبر

دښارد ښوونځیو مدیریت :

مدیر ص ، عبدالغفورزویاند

معاون ص ، مزمل نالان

دمیرمنو د ابتدائي ښوونځیو مدیریت:

مدیره ص : عالیه بیگم

دبلخې رابعې دمنځنې ښوونځې مدیریت

مدیره ص ، حمیرا بیگم

درحمن بابا دښوونځې مدیریت :

مدیر ص ، در مرجان

دخوشحال خان دښوونځې مدیریت:

مدیر ش ، حیات الله

دشرعې علومو دمدرسې مدیریت:

آمر ع ، ص مولینا عبدالحق

دارالمعلمینونه:

دمنځنې ددارالمعلمین مدیر ص ، نعمت الله معروف

دابن سینا دلیسې مدیر ص ، حفیظ الله

دتجارت دلیسی مدیریت :

مدیر	ص ، حمایت الله

دثانوی تخنیك مدیریت

مدیر	ص ، عبدالمجید

دکرهنی دلیسی مدیریت:

مدیر	ص ، دین محمد

دکابل دمیخانیکی دښوونځی مدیریت:

مدیر	ص ، غلام سخی
معاون	ص ، محمد یعقوب

دصنایعو دښوونځی مدیریت:

مدیر	ص ، عبدالنبی

امور وزارت معارف

تحولاتیکه درامور عرفانی مملکت درسال ۱۳۳۵ دراثر مساعی وزارت معارف رخ داده است خیلی زیاد است ماذیلا بطور خلاصه اجمال آنرا می نویسیم:

مرام تعلیم وتربیت مطابق بمقتضیات زمان ودوش بدوش با تحول اجتماعی پیش میرود. روی همین اساس وزارت معارف بمنظور تطبیق تعلیم وتربیت با تحولیکه در حیات اجتماعی و اقتصادی مملکت وارد مینماید در صف پروگرامهای کلاسیك ونظری سابق وقتاً فوقتاً تحولی واردمینماید متودهای تعلیم وتربیت جدید راکه بیشتر جنبه عملی وحیاتی دارد تطبیق میکند. چنانچه پیش ازاین برای آموختن خط وسواد ومبادی حساب ومعلومات ضروری دینی پروگرام مکاتب ابتدائی شامل یکدسته معلومات نظری بوده جنبهٔ حیاتی وعملی کمتر درآن مراعات شده بود ولی درین اواخر ازیکطرف دراثر جریان عمومی تغییر اصول کلاسیك نظری گذشته بمتود های فعال وعلمی جدید دردنیا وازجانب دیگر بنابر احساس احتیاج باشخاص فنی وعملی برای بکار انداختن دستگاه حیات جدید درشعب صنعتی زراعتی واقتصای مملکت وزارت معارف باین فکر افتاده است تاپروگرامهای مکاتب را بیشتر جنبهٔ حیاتی وعملی بدهد. برای این مقصد مشوره بامنابع عرفانی خارجی لازم دیده شد و چندی قبل یك هیأت عرفانی را از پوهنتون کولمبیا دعوت نمود تا بافغانستان آمده پروگرامهای مکاتب را تحت غور و دقت بگیرند همچنان نماینده های یونسکوراکه برای خدمت درافغانستان می آیند متوجه این هدف ساخت تاراه‌های صحیح وکوتاهی برای رسیدن باین مرام جستجو نمایند.

چون برای بکار انداختن اصول جدید تعلیم، معلم عنصر اول ومهم است لهذا هیأت‌های عرفانی ومتخصصین اولتر دارالمعلمین را مرکز فعالیت قرار داده برای تهیهٔ معلم دردارالمعلمین وبرای تنویروانکشاف معلمین ومامورین موجودهٔ معارف دورك شاپها وبرای تطبیق پروژه‌ها در مکاتب تجربوی

وسایر مکاتب کار میکنند.تاحال برای رسیدن بمنظورحیاتی وفعال ساختن تعلیمات ابتدائی تشبثات آتی بعمل آمده است :

۱ - ازآنجا که پیشهٔ بیشتر اهالی افغانستان زراعت است وباید اکثریت مردم بزراعت آشنا باشند وزارت معارف در پروگرام مکاتب ابتدائی زراعت عملی را شامل نموده است وزمین های الحاقیه مکتب را بدسترس استفاده معلمین وشاگردان مکاتب گذاشته است تاخودشان عملیات باغبانی وزراعت را در آن انجام داده ذوق و استعداد پیشهٔ زراعت درطلاب مدارس بیدار شود وضمناً باطرز کشت و کارو اصول مجادله با امراض و آفات زراعتی آشنا شوند . در دارالمعلمین ابتدائی نیز بدرس زراعت عملی توجه بیشتر شده است.

۲-در پروگرام های کاردستی در مدارس ابتدائی توجه بیشتری شده واضافه بر کارهائیکه شاگردان روی کاغذ ومقوا میکنند بمشورهٔ مشاورین یونسکو مخصوصاً مسترمورو کارگاه سادهٔ بافندگی بالای طلاب ساخته شده است تا طلاب باصول بافت آشنا شوند واستعمال کارگاه های سادهٔ دستی را بیاموزند .

۳-بمقصد اینکه طلبه درمدارس ابتدائی یك استعداد وذوق بصنایع وحرف محلی پیدا کنند در نظر است صنائع محلی در مکاتب ابتدائی همان محل داخل پروگرام گردد تا از یکطرف طلاب بصنائع آشنا شده وبعد از فراغ دورهٔ ابتدائی اگر به تعلیمات بلندتر دوام ندهند صاحب پیشه و کسبی باشند و ازطرف دیگر صنائع محلی درمحیط مکتب اصلاح شده برود . در ین امر تا حدی پیشرفت حاصل شده است.

٤-درمکاتب تحت پروژهٔ انکشاف دهات ومکاتب تجربوی کابل تحت نظر متخصصین اصول فعال تدریس، تماس زیاد اولیاء طلاب و ساکنین دهکده با مکتب ، ایراد کنفرانسها برای معلومات مردم دهکده ، اصلاح زراعت ، کورس های اکابر وارتباط شاگردان بامحیط بیرون مکتب

وآشنا شدن آن‌ها با حیات ، بصورت جدی تطبیق شده وراه های بهتر برای بیداری طلاب واهالی جستجو میشود .

۵ـ دردرس معلومات حیاتی واجتماعی شاگردان ازمحیط طبیعی ومحیط اجتماعی باخبرساخته میشوند ، قریه ومحل خودرا خوب می شناسند ، از اینکه کدام پیشه وصنائع . کدام نوع زراعت وتجارت درقریه رواج دارد مطلع میشوند ودر ساعات تطبیقات بیرون مکتب رفته ودستگاها وکار گاها را می بینند . کشت ، وزراعت ، مال التجاره ، اصول تجارت ومعاملات دهکده را با معلمین معاینه میکنند واز آن معلومات میگیرند ، اشخاص تاریخی دهکده وکلان های موجودهٔ قریه را می‌شناسند ، آب وهوای دهکده ، مناسبت وارتباط قریه را باشهر ومملکت ودرصنوف بلندتر روابط مملکت را با دنیا می آموزند که این معلومات در بیداری وحیات آیندهٔ شاگردان تاثیر خوبی دارد .

رو بهمرفته وزارت معارف در تحول واصلاح پروگرام های خود متوجه است استعداد های فطری شاگردان را انکشاف بدهد تا بهمهٔ شان مجال رشد واستفاده ازاستعداد فطری وذوق طبیعی را داده وشاگردان را در رشته های حیاتی رهنمایی کند . روی همین اساس مطابق پلان پنجساله در نظر است درپروگرام صنوف دوره دوم مکاتب ابتدائی حرفه‌های محلی ازقبیل نجاری بافت (ازهر نوعی که باشد) کاشی سازی پوستین دوزی وغیره در هرسال دردو مکتب اضافه شود . چنانچه درسال ۱۳۳۵ این تحول در نقاط ذیل عملی شده است ــ ولایت کابل ، ولایت مزارشریف ، ولایت قطغن ، حکومت اعلی غزنی ، حکومت اعلی پروان .

تدریسات ثانوی :

بهاساس انکشافی که درپلان پنجسالهٔ معارف درنظر بود ، امسال قدم اول آن درین قسمت برداشته شد وبرای آنکه بیک تعداد متعلمین لایق مراکز ولایات واطراف دوردست موقع داده شود تا از تحصیلات متوسطه و ثانوی بی بهره نمانند ، ریاست تدریسات ثانوی درپلان انکشافی خود منظوری افتتاح

شعبات لیلیه را در پهلوی تعلیمات نهادی متوسطه برای (۵) ولایت حاصل نموده است، چنانچه لیلیه های مربوط متوسطهٔ گردیز و متوسطهٔ خان آباد در اوایل سال جدید افتتاح خواهند شد.

وزارت معارف از یکطرف برای بلند بردن سویهٔ تعلیمات آنانیکه دورهٔ ابتدائی را تکمیل و خواهش ادامهٔ تحصیلات بیشتر را داشته باشند، همیشه کوشان است و از جانب دیگر در تربیه و تهیهٔ نفرو رزیده، مجرب و صاحب معلومات برای پیشبرد امور اداری و اقتصادی مملکت جدیت تام بعمل می آرد.

از آنسوئیکه در مناطقیکه وسائل آماده و مهیا میگردد، یعنی همینکه از نقطه نظر عمارت، معلم و تعداد کافی متعلم وغیره زمینه را مساعد می یابد در ارتقای مکاتب ابتدائی به متوسطه و متوسطه به لیسه اقدام می ورزد. بهمین ترتیب است که در پنج ماه اخیره سه باب مکتب ابتدائی (بعنوان مزار شریف، ابتدائی ذکور مرکز، گرشک، و سلطان پور ننگرهار) را متوسطه و در دو متوسطه (یکی در مرکز مزار و دیگری در مرکز جلال آباد) صنف دهم را تشکیل نموده است.

تدریسات مسلکی:

تعلیمات مسلکی، تعلیمات حیاتی است و بنابر احتیاجات روزانه بیشتر تحول می پذیرد.

از این رهگذر از یکطرف پروگرامهای این مکاتب نظر به ایجابات روز و وقتاً فوقتاً تحولاتی را ایجاب میکند و از طرف دیگر ساحهٔ این مکاتب از نقطهٔ نظر شعبات جدید توسعه می پذیرد.

درطی سال گذشته عامل مهمیکه در اینگونه تحولات رول بارزی را بازی نموده پلان پنجساله کشور، تحولات سیستم مالی مملکت و سیستم های جدید تعلیمی میباشد.

پلان پنجساله:

پلان پنجساله احتیاجات جدیدی را بمیان آورد که بموجب آن وزارت معارف در توسعهٔ مکاتب مسلکی خود پرداخت. این توسعهٔ بد و قسمت

منقسم میگردد. یکی انکشاف مکاتب موجوده و دیگری تاسیس مکاتب جدید.

۱- انکشاف مکاتب موجوده: وزارت معارف در پلان پنجساله انکشاف جدی مکاتب تخنیکی وزراعت کابل را در نظر گرفته و میکوشد به تعداد متعلمین آن افزایش بعمل آید.

۲- تاسیس مکاتب جدید:

الف - دارالمعلمین ها: علاوه بر دارالمعلمین کابل دو باب دارالمعلمین دیگر (یکی در قندهار و دیگری در جلال آباد) تاسیس گردید.

ب - مکاتب میخانیکی: در نظر است یك مکتب میخانیکی در قندهار و بزودی تاسیس شود. عمارت آن تحت تعمیر و نزدیك است تکمیل شود. قسمت بزرگ سامان از طرف یونسکو تهیه گردیده و در آینده نزدیك وارد میگردد.

یك مکتب دیگر باین نام در خوست (سمت جنوبی) تاسیس می یابد. وزارت معارف تمام ترتیبات مقدماتی آنرا گرفته و برای تهیه سامان آن هیأتی بهند اعزام داشته تا بزودی ممکنه ماشینها و لوازم فنی آنرا خریداری نماید.

سیستم مالی: سیستم جدید مالی وزارت معارف را وادار ساخت تا در پروگرام مکتب تجارت تجدید نظر نماید و در پروگرام جدید جنبه های اقتصادی و مالی را نیز احتوا کند. باین منظور مجالس متعددی بین نمایندگان وزارت معارف - مالیه - پوهنتون محاسبات و متخصصین جوان حسابی و اقتصادی بعمل آمد. پروگرام جدید طرح گردید و هنوز هم در باره بعضی مواد آن تجدید نظر لازمی است و براجع بان مذاکرات لازمه جریان دارد.

سیستم های تعلیمی: تعلیمات ابتدائیه در تحول است و باید از جنبه های نظری و اصول کلاسیك به جنبه‌های عملی و اصول فعال سوق داده شود. از این جهة در پروگرام دارالمعلمین ها تجدید نظر لازم دیده شد. از یکطرف

عداد مضامین مسلکی انکشاف پذیرفت و از طرف دیگر یکسال متمم بدارالمعلمین ابتدائیه افزود گردید. مضامین جدید عبارتند از: رشد طفل ـ روحیات جوانان، اساسات اجتماعی ـ اجتماعیات تربیوی.

سال متمم که سال دوازدهم دارالمعلمین ابتدائیه را تشکیل میدهد به سه دوره منقسم میگردد:

در دورهٔ اول شاگردان بفراگرفتن تعلیمات مسلکی مصروف میشوند و در دورهٔ دوم بصورت عمومی در مکاتب تجربوی تدریس مینمایند ودردورهٔ سوم بفراگرفتن امور زراعت می پردازند. برای اینکه اینگونه فعالیتهای در تمام سال تعلیمی جریان داشته باشد، متعلمین به سه گروپ تقسیم میشوند وهر گروپ بنوبهٔ خود بیکی از فعالیتهای سه گانهٔ فوق مصروف میباشند. درپروگرام عملی دار المعلمین به آرت وزراعت مقام مهمی داده شده است تا معلمین آینده بتوانند این ذهنیت هارا در شاگردان خود انکشاف دهند.

انجمن تاریخ:

به سلسلهٔ فعالیت های نشراتی و تحقیقاتی، امسال در انجمن تاریخ کار های ذیل انجام شده:

۱ـ نگارش دوره های باقیماندهٔ تاریخ افغانستان شامل دورهٔ غوری‌ها خوارزمشاهیان، سلاجقه بداخل ۲۵۷ صفحه.

۲ـ نگارش تاریخ دورهٔ مغل‌ها وایلخانی‌ها شامل ۱۹۸ صفحه.

۳ـ بالا حصار کابل وپیش آمد های تاریخی آن رساله ایست بقلم بناغلی احمدعلی کهزاد که درمجلهٔ آریانا نشر شده ودرنظر است بصورت کتابی هم چاپ شود.

۴ـ تاریخچهٔ افغانستان به لسان انگلیسی تدوین وجهة استفادهٔ خارجی‌ها نشر شده است.

۵ـ برکتاب افغانستان درقرن نزده تجدید نظرشده وچون نسخه های آن نایاب گردیده بود دوباره زیر چاپ گرفته شد.

چاپ ونشر کتاب تاریخی «گلشن امارت» که شامل شرح وا قعات شهزادگی وزمان سلطنت اعلیحضرت امیر شیرعلی خان است .

۷ـ انتشار کتابی بنام «هو تکی ها» تألیف ښاغلی بینوا (بدو ره هوتکی ها خوب روشنی انداخته)

۸ـ رجال وپیش آمد های تاریخی درطی قرن ۱۸و۱۹که شرح واقعات تاریخی افغانستان را درقرن های فوق حاویست و درنظر است با نگلیسی ترجمه وبصورت کتاب علیحده نشر شود .

۹ـ « یك مرد بزرگ » نام کتابیست درشرح احوال شیخ سعدالدین انصاری (بقلم ښاغلی محمدابراهیم خلیل)

۱۰ـ جلد دوم پادشاهان متأخر افغانستان (درمجلهٔ آریانا نشر شده بود اخیراً بصورت کتابی طبع ونشرشده است .)

۱۱ـ «جنگ نامهٔ میرمسجدی خان» که در مجلهٔ آریانا نشر شده بود بصورت کتابی طبع ونشر شد .

۱۲ـ ترجمه وچاپ جلد دوم تاریخ قدیم افغانستان به لسان پښتو .

طبع ونشرمجلهٔ ماهوارآریانا ومجلهٔ سه‌ماهه افغانستان که ازارگان‌های نشراتی مؤسسهٔ تاریخ بشمار میرود دوام داشته که مجلهٔ آریانا بزبان ملی ومجلهٔ افغانستان بزبان فرانسوی وانگلیسی مرتب نشر میشود .

انجمن آریانا دائرة المعارف

انجمن آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۵ یك قسمت از پروگرام وسیع خویش را در بارهٔ تهیهٔ موضوعات داخلی ، خارجی و علمی (پښتو دائرة المعارف) باموفقیت اجراء کرده است وهکذا به تهیهٔ مضامین علمی وفنی ومعلومات داخلی (افغانستان) چه بذریعهٔ اعضاء انجمن وچه درخارج انجمن ذریعهٔ ارباب دانش وطن ومتخصصین، داخل اقدامات وفعالیت بوده است. برعلاوه یك مقدار زیاد موادی‌راکه درسال‌های گذشته تهیه‌شده بود تصحیح وتصفیه کرده وبرای طبع آماده ساخته است ونیزدرین سال‌رویهمرفته

تقریباً دوهزار اسمای تاریخی ومحلی افغانستان را با معلومات مختصر ومفصل جغرافیائی فراهم ساخته واکثر این آرتیکل ها ومعلومات تصفیه وبرای طبع نیز آماده شده است وبلکه تدریجاً زیر طبع می باشد. انجمن آریانا دائرة المعارف نسبت بسالهای قبل دراین سال مؤفقیت بیشتری را از نقطهٔ نظر نشریات نصیب شده که اینک نشرات آن طور اجمال حسب ذیل ذکر می یابد .

الف - نشرات فارسی :

۱- طبع و نشر « قاموس جغرافیائی افغانستان » بصورت کتاب مستقل در ۳۹۸ صفحه که ازالف ممدوده الی حرف ج ، حاوی ۲۹۱۵ عنوان میباشد.

۲- اجزاء ۱۴-۱۵ آریانا دائرة المعارف درمجلات (۲۰۰) صفحه ئی .

۳- جلد سوم آریانا دائرة المعارف در (۱۰۰۰) صفحه از کلمه اسب آبی الی اوکرائن که حاوی ۴۹۷ عنوان مستقل و ۲۲۴ تصویر میباشد .

٤- طبع (۳۰۰) صفحه ازجلددوم « قاموس جغرافیائی افغانستان » از صفحه یك الی ۳۰۰

تعمیر و ترمیم:

۵- ترديف حرف (ب) وترتیب عناوین آن به جدول مردف الفامبیتیك .

ب - شعبهٔ پښتو آریانا دائرة المعارف:

۱- شعبهٔ پښتوی آریانا دائرة المعارف دراین سال درحدود (۱۷۷۰) صفحه مضامین دائرة المعارف را به پښتو ترجمه و آنرا با اصل تطبیق وبرای طبع آماده کرده است .

۲- طبع و نشر جزء ۱۱ و ۱۲ پښتو آریانا دائرة المعارف در ٤۰۰ صفحه ازعنوان اردن الی افغانستان .

۳- طبع ۱۰۰ صفحه ازجزء ۱۳ دائرة المعارف از ٤۰۱ الی ۵۰۰ .

متذکر باید شد که امسال کتب مطبوع انجمن آریانا دائرة المعارف بیشتر استقبال شده ویك تعداد کافی آن بفروش رسیده است .

تعمیر و ترمیم :

امسال علاوه براکمال تعمیر غرفهٔ ننداری مربوط معارف وکمپ معارف درچمن حضوری وحفر ۳ دوره ارهت درزمینهای فارم زراعتی درقسمت مقبرهٔ

سید جمال الدین افغان وحفر یک چاه آب درمکتب سیدجمال الدین وکندن اراضی درلیسهٔ زراعت ولیسهٔ استقلال وعلاؤ الدین (٦) تعمیر برای مکاتب اکمال گردیده و(۱۷) عمارت ترمیم واصلاح ورنگمالی شده وکار (۷) عمارت شروع گردیده درآیندهٔ قریب تکمیل خواهد گردید.

لوایح وتعلیماتنامه‌های جدید که درسال ۱۳۳۵

وضع وتدوین شده

الف- درتدریسات ابتدائی :

درسال ۱۳۳۵ ازطرف وزارت معارف لوایح وتعلیماتنامه های وضع وتدوین شده است. لوایح وتعلیماتنامه ها زود زود تغییر نمیکند واز دورهٔ سال ۱۳۳۵ تنها بعضی تغیرات درپروگرام درسی مکاتب بغرض حیاتی شدن تعلیم درمکاتب وارد شده وتعلیماتنامه های ذیل درتدریسات ابتدائی برروی اساسات گذشته تجدید نظر وطبع شده است :

۱- پروگرام درسی مکاتب ابتدائی .
۲- تعلیماتنامهٔ تدریسات ابتدائی .
۳- تعلیماتنامه مکاتب دهاتی .
٤- تعلیماتنامه زراعت عملی در مکاتب .
٥- ترجمهٔ پروگرام مکاتب ابتدائی وتعلیماتنامه ها به لسان انگلیسی.

ب- در تدریسات ثانوی :

همچنین درتقسیم ساعات روزانه مکاتب ذکور ونسوان لیسه‌ها ومتوسط تجدید نظر بعمل آمده است و لایحهٔ جدیدی تثبیت وعملی گردیده است .

چون وزارت معارف درین چند سال اخیر برای تشویق و ترغیب طلاب معارف (ذکورواناث) واحیای ذوق بدیع آنها نمایش آثاررسامی وکارهای دستی طلاب رادایر مینماید وسرازسال جاری طلاب ولایات نیزدرآن سهیم گردیده است چون تعلیماتنامه که درآن هدایات لازمه داده شده معلم ومتعلمیکه میخواهد درنمایش سهیم گردیده ونظربه لیاقت خود حایزدرجه وجایزه گردد وآنهارا درتهیهٔ آثار رهنمائی کنند ضروری بود لذا اینچنین تعلیماتنامه تثبیت وبتمام ولایات ومکاتب مرکزی خبر داده شد .

اگرچه قبلاً دردورهٔ ابتدائیه مکاتب بعضی صنوف، هفتهٔ یکساعت ودر بعضی دیگر هفتهٔ دوساعت قرآنکریم تدریس میگردید ولی بازهم بملاحظه میرسید که یکتعداد زیاد ازفارغین صنف ششم وبالاتر ازآن قادر به قرائت صحیح قرآنکریم نیستند، پس دراثرپیشنهاد ریاست تدریسات ثانوی و تصویب مجلس معارف هم دردورهٔ دوم ابتدائیه وهم درصنوف ۷ـ۸و۹ که قبلاً دوساعت برای تدریس قرآن کریم ودینیات تخصیص داده شده بود یك یك ساعت دیگر نیز برای تدریس قرآن کریم در تقسیم ساعات عمومی افزود گردید.

این تجویز جدید درمناطق سرد سیروگرم سیر ازپانزدهم حوت ۱۳۳٤ و پانزدهم سنبله ۱۳۳۵ عملی گردیده است.

ج- درتدریسات مسلکی :

تدوین تعلیماتنامهٔ مکاتب ثانوی و مسلکی به اشتراك مساعی ریاست های ثانوی و مسلکی ومعاونت سایر دوایر وزارت معارف تعمیل گردیده بانجام رسید ولی تا اینندم ازشورای عالی معارف نگذشته است.

تفتیش ووارسی ازامور تدریسی واداری مکاتب

ریاست تفتیش که برحسب مقررات لایحهٔ تفتیش عنداللزوم ازمکاتب ومدیریت‌های معارف مربوطه ذریعه مفتشین مرکز بازدید و وارسی مینماید درسال جاری به‌تفتیش‌های عرفانی ذیل پرداخته است :

۱ ـ تفتیش امور عرفانی ولایت مشرقی مشتمل بر امور تدریسی واداری و (۱۷) باب مکتب باامور مربوطهٔ مدیریت معارف.

۲ ـ بازدید امور مربوطهٔ مکاتب شهر و(۱۲) باب مکاتب منسوبهٔ آن.

۳ ـ تفتیش ومعاینهٔ مدیریت معارف بدخشان و(٦) باب مکاتب منسوبهٔ آن

٤ ـ تفتیش ومعاینه مدیریت معارف قطغن و(۱٦) باب مکاتب منسوبهٔ آن

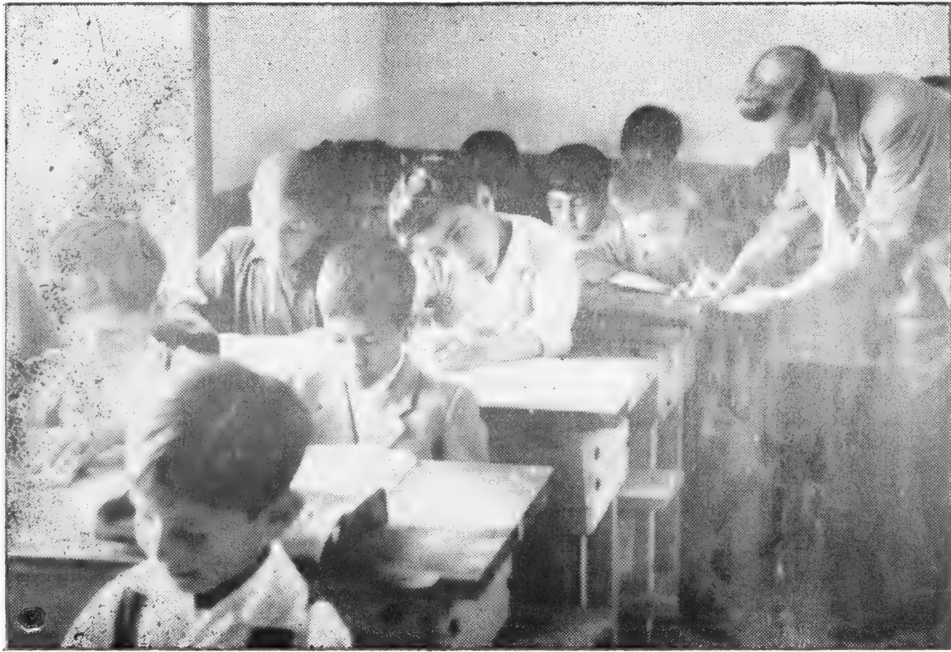
همچنین یکنفر مفتش جهت معاینه وتفتیش مکاتب ولیسه‌های نسوان نیز گماشته شد تاتمام مکاتب نسوان مرکز را معاینه کند.

۵ ـ دربن اواخر یك هیأت سه نفری برای تفتیش مدیریت عمومی معارف

ذواتیکه در سال ۲۵ ترفیع نموده اند

بناغلی عبد الحق آمر مدرسهٔ علوم شرعیهٔ یغمان برتبه اول
بناغلی محمد اسحق مدیر تعمیرات معارف برتبه ۳

شهزاده محمد ود « پیغونبار » ده سائر اقتداه ن . رحال درس « سواون چوکی سوم »

قندهار وحکومت اعلی گرشك ومکاتب مربوطهٔ آنها اعزام شده است.

مفتشین مرکز طبق مقررات لایحهٔ تفتیش طور قیدی ثلث مکاتب ولایات راتحت بررسی قرار داده که اوراق تفتیش آنهادرکمیسیون تدقیق وزارت تحت غورومداقه قرار گرفته. مفتشین مرکز باسرمعلمین، معلمین وسایر کار کنان معارف درخود ولایات نیز رهبری وراهنمائی نموده یك سلسله هدایات کتبی هم صادر شده تا برروی آن نواقص تدریسی واداری رامرتفع سازند.

وارسی ازجریان امور تدریسی لیسه‌ها ومتوسطه‌هاچه‌درمرکزوچه‌درولایات توسط اعضای تفتیش وریاست تدریسات وقتاً فوقتاً صورت گرفته که این وارسی بیشتر جنبهٔ راهنمائی وکمك را برای معلمین وادارهٔ مکاتب دارا میباشد درمرکزکه لیسه‌های بزرگ مادرآن متمرکزاست ریاست تدریسات وقتاً فوقتاً ازاشخاص ذیصلاحیت وزارت خانه‌ها وموسسات دیگرنیز علی الخصوص درحین امتحانات خواهش نمود تاازجریان امتحانات وسویهٔ طلاب وارسی نمایند ودربارهٔ بهبود امورعرفانی نظریات خود را ارائه کنند.

شخص وزیر معارف نیز درجریان سال تعلیمی وقتاً فوقتاً ازامور درسی وجریان امتحانات ششماهه وسالانهٔ لیسه‌های مرکز وارسی نموده راجع به پیشرفت درس وجریان بهتر امور اداری اوامر وهدایات لازمه اعطاء کرده است وهم دربعضی مکاتب معلمین ومتعلمین لایق را بغرض تشویق از نقد وجنس بخششی داده است. هکذا درجریان همین سال ازلیسه‌ها ومتوسطه‌های مربوطهٔ ثانوی واقع غزنی جلال آباد وگردیز دیدن نموده است.

تاسیس مکاتب جدید و طلاب جدیدالشمول

درسال ۱۳۳۵ بتعداد ۹۱ باب مکتب دهاتی ذکور (۲) باب دهاتی اناث و(۱۸) باب مکتب ابتدائی ذکور و۳ باب مکتب ابتدائی نسوان -۱۸ باب کورس اکابر (۲) باب متوسطهٔ ذکور، (۱) باب متوسطهٔ نسوان و(۲) باب لیسه تاسیس یافته است. طلاب جدیدالشمول که تاحال شامل مکاتب ابتدائی پسران ودختران شده به (۱۳۰۰۰) نفر بالغ میشود تعداد فارغ التحصیلان دورهٔ ابتدائی (۳۶۷۴) نفر

وازمکاتب مسلکی (۵۷۱) وازمکاتب ثانوی ازچانس اول (۸٤) نفر میباشد .

درسال ۱۳۳۵ باساس فعالیتهای سال اول پلان پنجسالهٔ اقتصادی مملکت وزارت معارف درساحه‌های مختلف بافتتاح مکاتب واجراآت آتی توفیق یافته است:

۱ ـ تاسیس مکاتب جدید ۲ ـ تعداد طلاب جدید الشمول و فارغ التحصیلان

۱ ـ تاسیس مکاتب جدید :

الف ـ تأسیس مکاتب ابتدائی اساسی :

مرکز کابل ـ (٤) باب مکتب. دو باب برای پسران ودو باب برای دختران

ولایت کابل: دو باب مکتب برای پسران.

ولایت قندهاردو باب

ولایت مشرقی، دو باب برای ذکور ویك باب برای نسوان .

ولایت جنوبی یك باب

ولایت مزار شریف یك باب

حکومت اعلی گرشك ۵ باب

ب ـ تاسیس مکاتب دهاتی:

این نوع مکاتب که بمقصد تعلیم معارف وتنویر اهالی دهات دور دست ومجادله بابی سوادی تاسیس میشود در پنج سال پلان در نظر است پنجصد باب ازین نوع مکتب باز شود ودرظرف چند ماه اخیر این سال (۹۱) باب مکتب دهاتی ذکور و(۲) باب دهاتی نسوان در دهات دور دست مملکت باز شده است.

برعلاوهٔ تاسیس وافتتاح مکاتب جدیدعده‌ای ازمکاتب ابتدائی به‌متوسطه ومکاتب متوسطه به لیسه‌ها یامکاتب عالی ومسلکی ارتقا یافته قبلاً توضیح گردید .

ج ـ تاسیس کورسهای اکابر:

باساس تاسیس کورسهای اکابر که برای باسوادساختن اشخاص کلان سال

و بغرض مجادله با بی سوادی در نظر است که درهرسال (۵۰) باب ازین کورسها افتتاح شود ودرظرف چند ماه سال۱۳۳۵ تنها را پور افتتاح (۲۸) کورس ازولایات رسیده است.

۴ـ تعداد طلاب جدید الشمول مکاتب به‌تفریق صنوف :

طلابیکه به‌صنوف اول مکاتب پسران جدید شامل‌شده‌اند (۱۰۰۰۰) نفر

طلابیکه به‌صنوف اول مکاتب دختران جدیداً شامل‌شده اند (۳۰۰۰) نفر

شاگردانیکه ازصنوف ششم یعنی دورۀ نهائی فارغ‌شده اند (۳۶۷۴) نفر

ازمکاتب مسلکی به‌تعداد ذیل فارغ التحصیل برآمده وشامل شده است:

	جدیدالشمول	فارغ التحصیل		
دارالمعلمین	۱۲۷ نفر	۹۸ نفردر چانس اول		
ابن سینا	۳۵۱ »	۱۰۶ نفر	»	»
زراعت	۵۳ »	۱۵	»	»
تخنیك ثانوی	۸۱ »	۲۶	»	»
مکتب میخانیکی	٦٤ »	۷۰	»	»
مدرسه علوم شرعیه	٤۰ »	۲۵	»	»
دارالعلوم عربیهٔ کابل	٤۳ »	۲۲	»	»
دارالحفاظ	۱۹ »	٤	»	»
تجارت	۱۰۰ »	۱۷	»	»
صنائع کابل	٤۹ »	۳۵	»	»
دشیی دارالمعلمین	۳۷ »	۳	»	»
ابتدائیهٔ سپین کلی	۹۲ »	۲۸	»	»
ابتدائیهٔ علاوالدین	۷۰ »	۱۷	»	»
سیدجمال الدین	۲۳۷ »	۸۵	»	»

استفاده از کمکهای یونسکو

در سال ۱۳۳۵ در حدود (۱۵۰) سکالر شیب و فیلوشیب با فغانستان داده شده است که درحدود ۱۱۰ آنرا ادارهٔ همکاری بین‌المللی امریکا و متباقی را ملل متحدو مؤسسات اختصاصی آن داده اند .

اشخاصیکه برای ۱۱۰ فیلوشیب وسکالرشیب اداره همکاری بین المللی امریکا نامزد شده اند قسمت اعظم آن تا حال به ممالکیکه برای شان تعیین شده‌است حرکت نکرده اند .

فیلوشیب وسکالرشیب گیرندگان ملل متحدو مؤسسات اختصاصی اکثر عازم خارج گردیده اند .

الف ـ سامان ولوازم :

معادل ۱۲۵۰۰۰ دالر سامان برای لابراتوارهای پوهنځی سیانس خریداری شده که یك قسمت این‌سامان بکابل وارد و متباقی آن بسرحد افغانستان مواصلت نموده است .

معادل ۲۳۰۰۰ دالر سامان برای مکتب جدید میخانیکی خریداری شده (هنوز مواصلت نکرده است) .

معادل ۲۰۰۰ دالرسامان برای مطبعه معارف خریداری شده این سامان قرار است تا اخیر سال ۱۳۳۵ بکابل برسد) .

ب ـ یونسکو :

ازختم‌سال گذشته باینطرف علاوه برمتخصصین سابق‌یونسکو متخصصین آتی علاوه شده اند :

۱ ـ متخصص مطبعه ـ دو نفر متخصص تدبیر منزل ویك نفر متخصص کتابخانه .

۲ ـ تهیه و تدارك برای نهمین کنفرانس یونسکو که در ماه نوامبر در دهلی منعقد خواهد شد .

افغانستان از لحاظ اهمیتی که بکار و فعالیت یونسکو قایل است درین کنفرانس علاوه برسهم بارزیکه درنظر دارد بگیرد، خود را برای اشغال کرسی در هیأت اجرائیهٔ یونسکو نیز داوطلب ساخته است .

۳ ـ در اثر مذاکرات و مکاتبهٔ که از یك سال باینطرف صورت گرفته یونسکو قبول نمود که معادل (۱۲۵۰۰۰) دالر سامان لابراتوار را از سهمیهٔ دولت شوروی به‌آن مؤسسه برای فاکولتهٔ سیانس تا ختم سال جاری عیسوی بکابل بفرستند .

ج ـ فرستادن هیأت های کلتوری :

هیأت کلتوری افغانستان برحسب دعوت حکومات جمهوریت‌تودهٔ چین و پولند ، ازدو مملکت مذکور دیدن نمودند. همچنین یك هیات معلمین افغانی ازروسیهٔ شوروی دیدن نمود . هیأت های افغانستان در کنفرانس‌های منطقوی توکیو و هزدهمین کنفرانس تعلیم و تربیت منعقدهٔ جینوا شرکت نمودند . هیأت کلتوری چکوسلواکیه و یك هیأت اطبای روسی از افغانستان دیدن نمودند .

د ـ شرکت در مسابقات :

درظرف ٦ ماه سال گذشته و٦ ماه سال جاری مسابقات رسامی بین‌المللی اطفال در ناروی ـ جاپان و هند و در مسابقهٔ که از طرف خود یونسکو درین زمینه ترتیب شده‌است، شرکت نموده است . همچنین به هیأت های علمی جاپان وفرانسه ـ آلمان و یکنفر عالم سویدنی رهنمائی و کمك گردید .

هـ ـ برای معرفی معارف افغانستان در داخل و خارج کشور کتاب مصور بزبانهای انگلیسی، فارسی وپشتو تهیه گردید .

و ـ روزملل متحد با مراسم مخصوص وتوزیع نشریه ها جشن گرفته شد .

ز ـ کمك از بعضی منابع دیگر.

ح ـ از ختم سال گذشته تا ایندم (۱۰۲) سکالرشیب و فیلوشیب بشمول فیلوشیب های داخلی و مشترك از منابع مختلف بین‌المللی ودولت امریکا

گرفته شده . محصلینیکه از طرف پوهنتون وهم بپول شخصی خویش عازم خارج شده اند درین عدد شامل نیستند .

اقدامات برای تقویهٔ زبان پښتو

اقداماتیکه در قسمت تقویهٔ زبان پښتو بعمل آمده است،عبارتست از طبع ونشر کتب قاموس ورسائل بغرض فراهم آوری منابع وذخائرمطالعه توسط پښتوټولنه و وارسی از جریان کورسهای اکابر پښتو که بمنظور آموختن این لسان ملی بمامورین دولت درسرتاسر کشور افتتاح یافته است .

الف: درپښتو ټولنه :

۱ ــ ترتیب وتدوین قاموس بزرگ پښتو که قریبا حاوی(۴۰) هزار لغت است و در حدود دو هزار صفحه تخمین شده .جلد اول آن در مجالس مسلکی دیده شده وزیر چاپ است که عنقریب از طبع برخواهد آمد .

۲ ــ طبع و نشر کتاب (خوږی نغمی) در ۱۸۶ صفحه

۳ ــ « « « (پښتنی سندری) « ۳۰۶ «

۴ ــ « « « (پښتو نثر ...نه) ۱۱۴ «

۵ ــ « « « (پښتانه شعراء د ریم توك)

۶ ــ « « « « (دپښتو دغم او شادی دودونه)

۶ ــ ترجمه و طبع جلد سوم سیرت النبی در ۴۰۰ صفحه

۸ ــ « « العالم فی العام ۲۰۰۰ « ۳۵۰ «

۹ ــ « « جوامع الکلم .

۱۰ ــ « « کیف تکامل الشخصیه .

۱۱ ــ طبع و نشر و ترجمه بعضی لوایح ـاصولنامه ها وفرمانهای شاهی و غیره .

۱۲ــ طبع و نشرمجلهٔ کابل در ۵۰صفحه مصوردرهرپا نزده روزیکبار .

۱۳ــ طبع و نشر کتاب «لوړ خیالونه»او«زوړ فکرونه» در ۹۷ صفحه.

۱۴ ــ « « « داورلمبی در۶۰ صفحه .

۱۵ ـ طبع و نشر «کتاب پښتانه د اقبال په نظر کښی» در ٦٦ صفحه .
۱٦ ـ « « « دمنطق کتاب در ۵۹ صفحه .

ب در کورسهای اکابر پښتو:

کورسهای مرکزی	۲۵۷	کورس
« ولایات	۲۸٦	«

جمله ۵٤۳ کورس

امتحان های گرفته شده از کورس مرکزی:

سمستر اول	۲٤	کورس	
« دوم	۲٦	«	
« سوم	۳۵	«	
سمستر چهارم	۳	«	
« پنجم	٦	«	جمله ۲۸ کورس
« ششم	۲	«	

امتحان های انفرادی ۱۰۰ نفر
شهادتنامه های توزیع شده ۲۵ قطعه

ج ـ مدیریت عمومی کورسهای پشتو:

وزارت معارف مدیریت عمومی کورس های پشتو را یك ادارهٔ علیحده مربوط بشخص وزیر دانسته در ظرف سال ۳۵ کنفرانس مهمی مرکب از اشخاص ذی صلاحیت وزراء و رؤساء در وزارت معارف تشکیل داده که راجع به پیشرفت امور پشتو، اصلاح کتب درسی، ترمیم تعلیمات نامه و دوام کورسهای پشتو و تقویهٔ آن از حیث لوازم و اشخاص در ظرف ۲۵ ماده بوزارت معارف و مدیریت عمومی کورسهای پشتو توصیه نمودند. همان بود که حسب امر وزیر معارف کتب پښتو ـ کلی، از طرف بناغلی قیام الدین خادم مدیر عمومی کورسهای پشتو، ۱۲ کتاب. ٦ سمستر پښتو کلی، با تعمق زیاد اصلاح و ترمیم گردیده ۱۲ کتاب اختصار و تسهیل شد که کتب مذکور جهت طبع بمطبعهٔ دولتی فرستاده شده که بنوبت خود طبع

خواهدشد. درظرف سال ۳۵ هیأت های امتحانهای سمستر ۵و۶ تحت ریاست شاغلی خادم منطقهٔ غزنی، ولایت قطغن ومزار ومیمنه را امتحان گرفته نتائج را بمرکز آوردند وبه بعضی جاها شهادتنامه ها نیز فرستاده شده است امتحانهای سمستر های اول و۲و۳ الی ٤ در ظرف سال ۳۵ گرفته شده ونتائج آن بکتب ثبت شده است.

وزارت معارف برای سال۳٦ در نظر گرفته است که به بودجه و تشکیل مدیریت عمومی کورسهای پشتو تجدید نظر نمایند وآنراتاحد ممکن تقویه نمایند. وهم وزارت معارف در نظردارد بعضی ازمعلمین لایق مکاتب را بادارهٔ کورسهای پشتو بدهد تا امور آن تقویه شود.

تالیف، ترجمه، تدوین، نشر، اصلاح کتب درسی رسایل ومجلات

امسال بتعداد	۲۲۸۲۱۳	جلد کتب درسی
و	۲۲٦۰۰۱	جلد مجله ورساله
و	۱۸۳٤۳۲	قطعه پروگرام، نظامنامه، پارچه امتحان

ازطبع فارغ وباستفاده گذاشته شده. همچنان بغرض فراهم آوردن تسهیلات بیشتر برای چاپ کتب درمطبعهٔ معارف ۸ پایه ماشین طباعتی جدیدو۸صندوق سامان کار آمد ماشین و لوازم طباعتی وارد شده است.

متکفل امور تالیف، ترجمه، تدوین و نشر کتب تعلیمی، درسی، معاون درس ومطالعه، ریاست دارالتالیف است. برای کلیه مکاتب افغانستان و این کتب بزبان پښتو وفارسی جهة استفادهٔ تعلیمی شاگردان عموم مکاتب مرکز وولایات تهیه وطبع می شود. روی همین اساس این ریاست به توسط مدیریت تألیف و ترجمه وسایر شعبات مربوط درزمینه نسبت بهسالیان پیش مصدر خدمات بیشتری شده است که مفاد آن مختصراً ذکر میشود:

(۱) کتب درسی: ـ درقسمت کتب درس ـ تألیف وتصحیح کتب و بعدازآن ترجمهٔ این گونه کتب را بزبان پښتو میتوان ذکر کرد.

الف ـ تألیف کتب درسی جدید: ـ بهسلسلهٔ تألیف کتب پښتو برای مناطق فارسی زبان که روش جداگانه‌ای را از نظر آموزش وپرورش ایجاب میکند. همچنانیکه کتاب اول آن بروش مایکل وست درسال گذشته تکمیل و بطبع سپرده شده بود ـ امسال دوجلد دیگرآن که عبارت ازکتاب دوم و سوم این سلسله باشد برای صنوف پنجم وششم مکاتب فارسی زبان تألیف شد که اخیراً پس از طی مراتب اصولی تالیف وترجمه که نزد ریاست دارالتالیف موجود میباشد بطبع سپرده شد. سال گذشته در پروگرامهای کیمیاء وبیو لوژی تجدید نظر بعمل آمده بود وپرو گرام جدید برای تدریس این د و مضمون از طرف متخصصین فن: علماء وشورای عالی وزارت معارف بتصویب رسیده بود، امسال باساس آن تصویب ریاست دارالتالیف موفق آمد که کتب بیولوژی صنف هفتم، بیولوژی صنف هشتم و بیولوژی صنف نهم را طبق پروگرام جدید تألیف کند وبطبع بسپارد.

علاوه برآن باید متذکر شد که یکی دوتا ازین کتب بیو لوژی باعین تصاویر واشکال به پښتو نیز ترجمه شده و آمادهٔ طبع میباشد.

کتب حساب صنف هفتم وهشتم که درسال گذشته طبق مفردات پروگرام جدید تألیف شده بود، امسال پس ازاخذ نظریات متخصصین مراتب اصولی تألیف وترجمه را پیمود. برای مکاتب پښتو زبان به پښتو ترجمه شدو نسخ فارسی وپښتوی آن بطبع سپرده شد.

همچنین کتب هندسهٔ صنوف هفتم وهشتم پس از تألیف به پښتو ترجمه وجهة چاپ به مطبعه ارسال شد. پروگرام عربی نیز سال گذشته تعدیل یافته بود. بنابرآن دارالتالیف بهتألیف وتدوین کتب جدید یکه با این پروگرام مطابقت داشته باشد پرداخت ودرنتیجه توسط یك کمیسیون منتخب در ظرف همین سال توانست سه جلد کتاب عربی را بنحوی مطابق این

پروگرام جدید تألیف کند که درعین حال ممدآموزش لسان فارسی شاگردان نیز بتواند واقع شود .

همچنانیکه برای مناطق فارسی زبان کتب قرائتی جهة آموزش لسان پښتو بروش جداگانه ومخصوص تألیف شده است برای مناطق پښتو زبان جهة آموزش لسان فارسی نیز یك سلسله کتب جداگانه تحت تألیف گرفته شده چنانچه از آن جمله کتاب قرائت فارسی اول آن برای صنف چهارم شاگردان پښتو زبان درسال گذشته تألیف گردیده وبه چاپ سپرده شده بود و امسال روی همین اساس کتاب قرائت دوم فارسی برای صنف پنجم شاگردان پښتوزبان بروش خاص تألیف شد .

درقطار اینگونه کتب که تازه تألیف شده ومنتظر نوبت چاپ میباشد کتاب جغرافیهٔ صنف هفتم وجغرافیهٔ صنف دهم و تاریخ صنف نهم را نیز میتوان ذکر کرد .

در سال گذشته از تغییر پروگرامهای کیمیا نیز ذکری نموده بودیم امسال درکیمیای دورهٔ متوسط (صنوف هفتم، هشتم ونهم) مطابق به مفردات پروگرام جدید تعدیلات لازم بعمل آمد و فعلاً کتب مذکور آمادهٔ طبع میباشد. تجدید نظر وتعدیلی که در این سه کتاب بعمل آمده است با نها جنبهٔ حیاتی بیشتر بخشیده است .

بعلاوه یك تعداد کتب دیگر به متخصصین مربوط تفویض شده تاطبق پروگرامهای مرتبهٔ وزارت معارف که قبلاً بدسترس شان گذاشته شده کتب مذکوررا تألیف وباسرع اوقات آماده کنندکه پس ازطی مراتب اصولی برای طبع ارسال شود. این قبیل کتب عبارت است ازکتاب کیمیاء برای صنف دهم، کتاب کیمیاء برای صنف یازدهم، کتاب کیمیاء برای صنف دوازدهم ، کتاب جغرافیه برای صنف یازدهم ، کتاب قرائت پښتو برای صنف دهم شاگردان پښتو زبان، بیولوژی برای صنف یازدهم وبیولوژی برای صنف دوازدهم .

ب- اصلاح کتب درسی - از آنجاکه همه ساله به تعداد بیشتر کتب بنابر ازدیاد مکاتب ابتدائی، متوسط وثانوی ومسلکی ضرورت محسوس میشود وکتبیکه یك بار طبع شده طبع مجددرا ایجاب میکند، لهذا ریاست دارالتألیف قبل ازآنکه کتب مورد بحثرا برای طبع مجدد (دوم - سوم) بمطابع بفرستند یك بار دیگر در آن تجدید نظر و مرور می نماید تا اگر اغلاط طباعتی درآنها وجود داشته باشد تصحیح گردد. به سلسلهٔ این اقدام امسال درحدود (۱۲۰) جلدکتاب مطالعه وتصحیح شد وبرای همه این کتب ترتیبات مقدماتی اتخاذگردید تابرای ضرورت سالهای آینده بهچاپ برسند.

ج- ترجمهٔ کتب درسی - چون نصاب تعلیمی در کلیه مکاتب افغانستان عزیز یك چیز است بنا بران کتبیکه بحیث کتب درس تألیف میشود طبعاً باید ازفارسی به پښتو ترجمه شود تابدسترس شاگردان مکاتب پښتوزبان نیز برسد. روی این اساس کتبی که امسال از فارسی به پښتو ترجمه شده عبارت اند از کتاب حساب برای صنف هفتم - کتاب حساب برای صنف هشتم - کتاب هندسه برای صنف هفتم - کتاب هندسه برای صنف هشتم- تاریخ برای صنف نهم- بیولوژی برای صنف نهم .

(۲) کتب معاون درس - درقطار ترجمهٔ کتبیکه معاون درس واقع میشود امسال بهترین کتابیرا بنام منطق وفلسفهٔ تألیف فرانسوا گریگوار میتوان ذکرکرد. این اززبان فرانسوی بفارسیترجمه شده و علاوه برآنکه معلومات مفید به معلمینوصاحبان ذوق مطالعه ارائه میدارد ضمناً بحیثممد و معاون درس منطق در صنف (۱۲) بشاگردان نیز کمك خوبی مینماید .

اگر قارئین گرامی بخاطر داشته باشند دو سال قبل از تدوین یك قاموس لغات فارسی ذکری بمیان آورده بودیم . برای آنکه این قاموس باسرع اوقات تکمیل وطبع شود امسال از جریان کار تدوین آن مراقبت جدی بعمل آمده است تاهرچه زودتر پس ازطبع بدسترس استفادهٔ خواهشمندان آن گذاشته شود .

همچنان رساله دیگری بنام «سوزاك» طبع و نشرشد. این رساله که حاوی معلومات صحی بسیار مفید میباشد طور مجانی ورایگان توزیع گردید وبدسترس طلاب کلیه مکاتب، مؤسسات صحی، شفاخانه‌ها، حربی شوونځی مؤسسهٔ خیریهٔ نسوان وسایر اشخاص گذاشته شد.

(۳) کتابخانه:

درجریان سال ۱۳۳۵ کتابخانهٔ معارف نظر به عدم اکمال تعمیر نتوانست به داد و ستد کتب برای عام بپردازد وساحهٔ فعالیت آن منحصر بر فع ضرورت های متخصصین واستقبال بعضی مراجعین درخود کتابخانه بود. اما چیزیکه پس ازین قدر انتظار طولانی امید افزائی میکند اقدام تنظیم وعرضهٔ کتب است به سیستم جدید (دیوی) که جدیدترین سیستم تمام دنیا می باشد.

باساس مفاهمه وموافقهٔ قبلی وزارت معارف دربرج سنبله ۱۳۳۵ یکنفر متخصص کتابداری ازطرف مؤسسهٔ یونسکو وارد افغانستان شد.

هدف یونسکو از این مساعده تأسیس کتب خانه های عامه در مملکت می باشد تا به ذرایع ممکنه وسهل طبقات مختلفهٔ جامعه را از ناحیهٔ توزیع کتب وسائر وسائل تنویر ذهنی و فکری مستفید بسازد اما نظر به نبودن موضع مناسب وازاینکه متخصص مذکور برای تأمین این مرام وقت کافی نداشت، عجالةً وزارت معارف چنین سنجید تا درقرائت خانهٔ جدیدی که درفوق عمارت سابقهٔ کتابخانهٔ معارف اعمار گردیده وروبه اکمال میرود الی تکمیل تعمیر مستقل برای کتابخانهٔ عامه وشعبهٔ دیگری بنام دکابل عمومی کتابخانه به تشکیل سابقهٔ کتابخانهٔ معارف افزوده وفعلاً به مساعدهٔ بودجه اشخاص وکتب کتابخانهٔ معارف تدویر می یابد.

متخصص مذکور با یکنفر کونترپارت خود که درسال گذشته برای تطبیقات عملی از طرف وزارت معارف هند فرستاده شده وفعلاً مهتمم این شعبهٔ کتابخانهٔ معارف می باشد، به اشتراك اعضای علمی کتابخانه معارف بکار آغاز نمودند.

مراحل تصنیف کتب (کلاسیفکیشن) بصورت عصری وسیستم دیوی ·
تهیهٔ کارت های لازمه ونمبر گذاری شقوق کتابخانهٔ اطفال- کتابخانهٔ کلانسالان وقرائت خانه - نصب جداول وپاکت های مخصوص کارتها واعلانات درهرکتاب تحت اجراء وترتیب بوده وبه سرعت تامه پیش میرود در عین زمان برای اینکه ترتیب کتب واکمال تعمیر ولوازم موجبهٔ آن دروقت واحد انجام پذیرد ، وزارت معارف به تهیهٔ موبل ولوازم ضروریهٔ آن پرداخته وحصهٔ بیشتر آن تهیه وتکمیل گردیده است و ازجانب دیگر تعمیرات ولایت کابل نیزبه انجام کارپرداخته وفعلاً قرائتخانه ویک‌اطاق دیپوی کتب را تکمیل وآمادهٔ استفاده ساخته اند. امیدواریم بقایای کار تعمیر ملحقات دیگر کتابخانه نیز بزودی انجام یابد ·

درین شعبهٔ کتابخانهٔ معارف علاوه براینکه وسائل مطالعه درداخل قرائت خانه فراهم می‌شود برای اشخاص کتب نیز توزیع می‌شود ·

(٤) مجلهٔ عرفان : مجلهٔ عرفان نشریهٔ وزارت معارف است. درسال ۱۳۳۵ بیستمین سال نشراتی خودرا پیمود ودرهرماه در۵۰تا٦٤ صفحهٔ مصور نشرشده و۱۲ شمارهٔ آن مرتب ومنظم ازهر کدام بتعداد(۲۰۰۰) نسخه طبع وتوزیع شده است. تحول بارز صوری ومعنوی آن امسال نیز دامنهٔ سال گذشته بود که ببخشهای معین تقسیم شد مانند علوم وزندگانی بشر ترتیب وفلسفه های تربیتی گزارشهای معارف، ثقافت وفرهنگ افغانستان، ادبیات وهنر درافغانستان وجهان اجتماعیات وحقوق، شخصیتهای برجسته، نگاهی بکتابها وجراید، آراء وعقاید درمعارف که بیشتر موضوعات آن بمسایل بالا تماس کرده تتبعی وتحقیقی بوده وازنگاه تربیت وتعلیم وفرهنگ افغانستان خوانندگان خودرا تنویر کرده است بخصوص معلمان ومتعلمات رابکار آمده است ·

بعلاوهٔ نشرمجله رساله‌های مستقل دیگری نیز وقتاً فوقتاً درموضوعات تربیتی وفرهنگی وادبی نشر وبدسترس علاقه‌مندان گذارده شده چنانچه

درین سلسله رسالهٔ «یادبیدل» در ۲۰ صفحه «مهرگان نامه» در ۲۲ صفحه و «روز ملل متحد» در ۱۶ صفحه از یك تادو هزار نسخه نشروتوزیع شده .

۵ـ اخبار عرفانی: اخبار عرفانی بصورت بولتن ماهانه یك دوبار امسال بقطع کوچك مانند پارسال درچهار صفحه هرشماره بتعداد هزار نسخهٔ چاپ ونشر وتوزیع شده است .

۶ـ مجلهٔ بخوان وبدان: مجلهٔ بخوان وبدان نشریهٔ دیگر یست. این مجله که بمقصد مجادله با بیسوادی و برای تقویهٔ سواد فارغ التحصیلان مکاتب دهاتی وکورسهای اکابر وسایرکم سوادان جامعه درهرماه هزار نسخه نشر ومجاناً توزیع میشود، امسال مرتباً نشر وبدسترس استفادهٔ مستحقین آن حتی دردورترین دهات ونقاط مملکت رسانیده شده است .

ایراد کنفرانسها واستفاده ازسایر وسایل بمنظور تقویهٔ معلومات شاگردان

برای تقویه وازدیاد معلومات شاگردان ازوسایل دیگر ازقبیل کنفرانسها وغیره نیز استفاده شده است .

اصول تعلیم جدید شاگردان را بکتاب وچهاردیوار عمارت مکتب مقید ومحدود نمی گذارد وبایدازوسایل دیگر تعلیم نیزاستفاده نمایند. بناءطلاب درمکاتب علاوه برکتب ازکنفرانسها، دیدن فلمهای تعلیمی وتربیوی، تصاویر ونقشه ها، تطبیقات دربیرون مکتب، دیدن جاهای تاریخی، ملاحظه ومعاینهٔ ابنیه وجاهای مهم وغیره استفاده مینمایند، مخصوصاً درشق تعلیمات بصری ازفلم های تعلیمی وتربیتی وتصاویر درامورتدریس کارگرفته شده است ودودستگاه «سینما» سیار همیشه درولایات ده بده ومکتب بمکتب گردش نموده فلمهای تعلیمی وتربیوی را به طلاب مکاتب واهالی نمایش داده است .

مطابق پلان پنجساله هرساله دودستگاه سینما سیار خریداری وبکار انداخته میشود. درینجا باید متذکر شدکه درسال ۱۳۳۵ دو دستگاه مکمل

ازین نوع سینما با موترهای حامل آن از طرف ایشیا فوندیشن بوزارت معارف طور هدیه داده شده است که در تعلیمات بصری مکاتب از آن استفاده میشود .

تحقیقات باستان شناسی و حفریات در سال ۱۳۳۵

درظرف سال جاری فعالیت های باستان شناسی وحفریات باساس ذیل صورت گرفته است :

(۱) حفریات درسرخ کوتل: در بهار این سال مرحلهٔ ششم حفریات از ۲۷ ثور الی ۳۰ سرطان از طرف موسیو شلوم برژه مدیر هیأت حفریات فرانسوی به همکاری ښاغلی محمد ابراهیم عضو و نمایندهٔ موزهٔ کابل عملی گردید که خلص نتائج آن قرار آتی است: پلان آتشکده بمراتب تکمیل شد هفده پته زینه بزرگ سنگی آتشکده پایان از سطح جلگه وسرك مزار شریف کشف گردید و گفته میتوانیم که زینهٔ بزرگ آتشکده درحدود (۳۵۰) پته میبا شد .

(۲) تحقیق درپای دیوار حصار بلخ : موسیو لوبر مهندس هیأت حفریات فرانسوی برای چندروز متصل برج عیاران درپای حصار کهن بلخ کاوشهایی بعمل آورد ودرنتیجه معلوم شد که قسمت فوقانی حصار بلخ مربوط با دوار اسلامی وحصص پایان آن مربوط به عصر کوشانیهای بزرگ است .

(۳) حفریات منديگگ : موسیو کزال عضو هیأت حفریات فرانسوی به همکاری ښاغلی محمد ابراهیم عضو و نمایندهٔ موزهٔ کابل دورهٔ هفتم حفریات تپه (مندیگگ) را ازاول میزان تا ۲۶ قوس سال جاری بپایان رسانیدند . (مندیگگ) در ۵۰ کیلو متری شمال غرب قندهار واقع است. حفریات از ۱۳۲۹ دراینجا ادامه دارد. دراثر حفریات سال جاری درتپه های سمت جنوب غربی تپهٔ مرکزی واضح شد که دامنهٔ شهر بزرگی در ۳۰۰ سال ق م دراینجا وجود داشت ، خبر مهم دیگر کشف دیوار حصاری است بهمحیط تقریباً یك کیلومتر

ونشان میدهد که در (۳) هزار سال ق م قلعه مندیگک حصاری مستحکم داشته.
یک تعداد هیکل های گلی حیوانات وربه النوع حاصل خیزی کشف شده
مهمتر از همه سرسنگی ربه النوع مذکور است.

(۴) تعیین جای حفریات درغزنی: - درسال جاری با آمدن پروفیسر توچی
و بومیاچی دانشمندان ایطالوی، محل حفریات آینده درغزنی تعیین شد
ومطالعاتی در کتیبه های کوفی بعمل آمده است و از مناره ها و مقابر
دیدن کرده اند

(۵) گردش هیأت باستانشناسی هندی: - در سال جاری در (بهار)
هیأت باستان شناسی هندی بکابل آمده و با یک نفر عضو و نمایندهٔ موزه کابل
یک مسافرت مکمل در دورادور افغانستان بعمل آوردند. این هیأت از نقاط
مختلف تاریخی و باستانی افغانستان دیدن نموده وعکس هایی بر داشتند.
راپور مقدماتی آنها بانگلیسی در دهلی چاپ ونشرشده است.

(٦) دیدن ازموزهٔ کابل: - موزهٔ کابل به حیث یک کانون فرهنگی
وهنری وباستان شناسی وتاریخی مملکت در تمام طرف سال از تماشا کنندگان
داخلی وخارجی وطلاب معارف استقبال نموده چنانچه شاگردان و محصلین
مدارس ومکاتب پسرانه ودخترانه بصورت دسته جمعی از موزه دیدن کرده
وبا رهنمایان موزه تماس گرفته اند. سیاحان وخارجی ها ومهمانان بزرگ
دولتی از موزهٔ کابل همیشه دیدن نموده اند وآثار موزه طرف توجه شان واقع
شده است. رجال معروفی که امثال بموزهٔ کابل تشریف برده اند عبارتند از:
ښاغلی عدنان مندرس صدراعظم ترکیه، ښاغلی سکندرمیرزا رئیس جمهور
پاکستان. ښاغلی چوئن لای صدراعظم چین وهمراهان شان، رجال برجسته ای
که درظرف سال مهمان دولت بودند همه بموزه آمده وازآثار تاریخی کشور
تقدیر کرده اند هیات های علمی و باستان شناسی ایطالوی وهندی مطالعات مفصل
درشقوق مختلف موزه مخصوصاً مسکوکات وکتیبه های کوفی غزنوی بعمل آوردند
که درمعرفی سوابق تاریخی وطن کمک شایان خواهد کرد.

سهم وزارت معارف در پروژهٔ دهکده

دراثر تجویز حکومت بهیخواه وهمکاری وزارتخانه‌ها و بکمك متخصصین ملل متحده وارادهٔ همکاری بین‌المللی امریکا از مدتیست تحت نظارت وزارت تجارت پروژه‌ای بنام دهکده طور امتحانی شروع بفعالیت کرده‌است.

این پروژهٔ انکشاف دهات درپروگرام اصلاحی مملکت درنظر وزارت معارف دارای اهمیت بسزائی است.

چنانچه ازهمین باعث‌است که وزارت معارف دراین پروژه سهم بارزی گرفته دردهات ومناطق تحت پروژه مکاتب دهاتی وکورسهای اکابر را باز نموده است. مجلهٔ بخوان وبدان وسینما سیار رابیشتر دردسترس استفادهٔ شان گذارده وبرای تنویر وانکشاف کلان‌سالان آن نواحی مراکز اجتماعی افتتاح کرده سعی می‌ورزد عمارات مکاتب را که درحوزهٔ مناطق تحت پروژه واقع است دردسترس استفادهٔ پروژه بگذارد وبرای بلند بردن سویهٔ تعلیمی شاگردان دهکده مکاتب اساسی متوسط را دردهات و مناطق تحت پروژه بازنماید وانکشاف دهد.

روی همین اساس وزارت معارف ازیکطرف متخصصین ویکتعداد معلمین را دراختیار پروژه گذاشته ومرتباً نشرات، کتب تعلیمی و لوازم تحصیل بدانجاها ارسال میدارد وازطرف دیگر نمایندهٔ این وزارت درجلسات کمیسیون دهکده که چیرمن (رئیس) آن نمایندهٔ وزارت اقتصاد ملی‌است سهیم میگردد علاوتاً صنف اخیر دارالمعلمین کهغایهٔ ایشان معلمی‌است دردهکده رفته و درآنجا عملاً کار وبامردم تماس مستقیم حاصل می‌نمایند، برای تمرکز همهٔ این فعالیتها درداخل وزارت معارف تصمیم اتخاذ گردید وباساس آن پس ازمنظوری مقامات صلاحیت‌دار مدیریتی بنام مدیریت تعلیمات اساسی و امور مربوط بدهکده دراواخر سال ۳۴ وابتدای ۳۵ تأسیس گردید.

وظائف این مدیریت قرار آتیست:

۱ـ امورعرفانی مربوط بدهکده ۲ـ ترتیب وتدوین پروگرامهای طلاب دارالمعلمین که جهة تطبیقات برای مدتی دردهکده کار خواهند کرد .
۳ـ ترتیب وجمع آوری راپورهای مربوط به امور دهکده که باید مرتباً بوزارت معارف برسد .

٤ـ تماس وهدایت دادن باشخاصیکه ازطرف وزارت معارف در ین پروژه معرفی شده اند ،

٥ـ شرکت درکمیسیون دهکده .

٦ـ مذاکره بامتخصصین خارجی وملل متحد دربارهٔ امور عرفانی دهکده .

۷ـ تولید همکاری و هم آهنگ ساختن کارهای متخصصین خارجی درقسمت امور عرفانی دهکده .

۸ـ تعلیمات اکابر وتعلیمات سمعی وبصری .

درسال ۱۳۳۵ تحت اثر این مدیریت یك مرکز تعلیمات سمعی و بصری به همکاری I.C.A درمرکز وزارت معارف تاسیس شده . علاوة جهة فرا گرفتن تعلیمات سمعی وبصری معلمین مکاتب ابتدائی کورسی دایرشد که یك نفرمعلم ازهرمکتب بحیث نمایندهٔ مکتب خود در آن کورس شامل گردیده است .

علاوه برمتخصصین یونسکو دردروس ذیل درتعلیم وتربیهٔ متعلمین بذل مساعی نموده اند خصوصاً مستر سلیم ودوکتور مورو ودرسابق مستر بادستاک درتعلیم وتربیهٔ کورسهای مذکور سهم بزرگ گرفته اند :

اول ـ درتدریس ومراقبت کورس کارگران دهکده یکدسته فارغ التحصیلان صنوف ششم که کار کرده تربیه میشود .

دوم ـ درتدریس وتربیهٔ کورس زعامت (طلاب صنوف اخیر دارالمعلمین ابتدائی .)

سپورت و حفظ الصحه

سپورت:

از شروع سال جاری مدیریت عمومی سپورت اقدام بترتیب پروگرمهای سپورتی نموده ودر برج حمل اولین تورنمنت بهاری را اعلان کرد و در نظر بود تاحلول جشن استقلال یکدوره تورنمنت ختم ودرخزان دورهٔ دوم شروع گردد. گرچه این پروگرام تطبیق شد مگر بعلت بارانهای متوا تر در برج حمل مسابقات صورت نپذیرفت. تورنمنت ها ئیکه در جریان سال ۳۵ صورت گرفته نسبت بسالیان پیش مورد دلچسپی بیشتر واقع شده وفعالیت سپورتی طلاب مکاتب را بهتر نشان داده است . پاره ای ازاجرآت مدیریت سپورت معارف را چنین میتوان خلاصه کرد:

۱ـ درسال جاری دروزارت معارف بورد سپورت ترتیب وتشکیل شد که اعضای آن از طرف مجلس به ترتیب ذیل انتخاب گردیدند:

ښاغلی محمدفاروق سراج رئیس المپیک .ښاغلی دکتور محمدعثمان رئیس فاکولته طب ښاغلی دوکتور محمد عمر وردك رئیس تنظیفات ښاروالی ـ ښاغلی دوکتور محمدحیدر رئیس تدریسات مسلکی ـ ښاغلی داکتر محمد اکرم رئیس تدریسات ثانوی ـ ښاغلی حمیدالله کفیل ریاست دارالتالیف . ښاغلی محمد محسن صافی مدیرعمومی سپورت ښاغلی مولوی محمدعلی استاد پوهنځی ادبیات ښاغلی محمدحسن معلم سپورت ښوونځی حبیبیه.

برای بورد سپورت یك اساس نامه هم ازطرف مدیریت عمومی سپورت ترتیب یافته که هنوز مراحل خودرا طی نکرده .

۲ـ میدانهای باسکتبال ښوونځی نجات وښوونځی حبیبیه بصورت عصری درآورده شده.

۳ـ نقشه های اتاق های متعدد برای تبدیلی لباس وتعمیر تشناب ها برای میدانهای سپورت .

۴ـ سه هزار دست لباس توسط شعبهٔ دوخت مؤسسهٔ نسوان تکمیل و بمکاتب

مرکز توزیع گردیده همچنین برای ولایات درحدود (سه‌هزار) دست لباس تهیه وارسال‌شد ، یك تکه برای ساخت بلیزر سپورت ازشرکت نسا جی خریداری شده .

۵ـ یکمقدار سامان واجناسیکه قبلاً فرمایش داده شده بود از ریاست تهیه بدست‌آمده بمکاتب مرکز وولایات توزیع شده .

٦ـ درحدود چهارهزار پطلون دراز برای رسم گذشت آینده به هند فرمایش داده‌شد که‌از خریداری آن نمایندگی‌ما درهند اطمینان‌داده‌است .

۷ ـ یك نفر متخصص سپورت از امریکا وارد و بعداز مطالعه اوضاع سپورتی لیسه‌های مرکز راپور مفصل‌ترتیب کرده که‌ازآن‌استفاده میشود.

۸ ـ درجملهٔ کورس های زمستانی یك‌کورس سپورت‌نیز گرفته شد‌تمامی معلمین سپورت مرکز ومعلمین‌سپورت ولایات‌سردسیر درآن‌شامل‌شده اند.
این‌کورس مخصوص برای‌بلند بردن سویه تعلیمی شاملین آن میباشد .

۹ ـ توزیع انعامات ۳٤ سپورت ها در برج قوس صورت گرفت .
ښوونځی حبیبیه اول کپ و بیرق‌معارف‌را اخذنمود .

۱۰ـ دویدنهای زیاده ازسه‌هزار متربه اساس نظریه متخصص سپورت مستر تایمن فقید بعلت‌خوردی‌سن طلاب درمعارف منع‌قرارداده‌شد چه نامبرده درنظریهٔ‌خود نگاشته است که‌این‌قبیل دویدن ها برای کسانیکه از (۲۵) سال‌کمتر داشته‌باشند مضرتمام میشود بنا برانچون متعلمیکه‌دارای‌سن‌مذکور باشد درمکاتب مربوطه وزارت معارف وجود نداشت دویدن‌های مذکور هم ازجمله سپورت های معموله خارج ساخته‌شد.

حفظ‌الصحه:

تشبثات آتی توسط سرطبابت معارف صورت گرفته :

۱ـ افتتاح کورس کمك‌های اولیه(First Aids) درښوونځی ملالی که تعداد مشمولین‌آن به(٤۰) نفر معلمات میرسد .

۲ـ افتتاح دومعاینه خانه‌برای‌متعلمات درښوونځی‌زرغونه وښوونځی‌ملالی-

۳ ـ نصب دستگاه جدید دندان درشفاخانهٔ وزارت معارف .

٤ـ نل دوانی بصورت عصری درشفاخانهٔ وزارت معارف .

٥ـ طبع تکت نسخه‌های دوپارچه برای متعلمین ومتعلمات (۳۰)هزارورق.

٦ـ کارت صحت طلاب بیست هزار ورق که توسط آن تمام متعلمین ومتعلمات معاینهٔ مکمل شده وراپور صحت شان درآن اوراق قید میشود .

۷ـ اقدامات برای توزیع شیر پودری به متعلمین ومتعلمات .

۸ ـ اقدامات برای ایراد کنفرانس های صحی درمکاتب از طرف سرطبابت .

۹ ـ اقدامات برای نشان دادن فلم‌های صحی درمکاتب ازطرف سرطبابت.

۱۰ ـ اقدامات برای خریداری بکس‌های کمك های اولیه برای مکاتب ومیدانهای سپورت وزارت معارف ،

۱۱ - پیشنهادات برای اصلاح آب نوشیدنی و بیت الخلا های مکاتب شهر کابل .

۱۲ ـ اقدام برای استخدام یك متخصص فنی تغذیه ازطرف (F.A.O.) که توسط او نوعیت فقدان غذائی درطلاب تعیین وتثبیت میشود .

۱۳ـ مریضان که ازطرف شعبه داخله وازشفاخانه وزارت معارف ادویه اخذ نموده اند (۲۲۵۰) نفرمیباشد .

۱٤ ـ مریضان که ذریعه سرویس دندان تداوی ودندان شان پر کاری وکشیده شده قرار ذیل است :

اول ـ دندان اشخاصیکه پرکاری گردیده		۱۰۰۰ نفر
ج ـ « «	کشیده شده	۵۰۰ «
د ـ « «	تداوی شده	۹۲۵ «

۱۵ـ متعلمین مکتب رحمن بابا که آبله کوبی چیچك شده ۱۰۰ نفر

۱٦ ـ متعلمین ومتعلمات که ازطرف سر طبابت واکسینا سیون محرقهٔ گردیده اند . (۲۵۰۰۰) نفر

دعدلیې وزارت

ع،ج سیدعبدالله

وزیر : ع،ج سیدعبدالله

معین :

ع،ص عبدالکریم حقانی

دمخصوص قلم مدیریت :

مدیر : ....

دقوانینو دتدوینولوی مدیریت

دمدیرکفیل :

ع،محمد موسی شفیق

دتمیز ریاست :

رئیس :

عبدالجلیل انصاف

غړی مولوی عبدالبصیر

» سیف الرحمن

» عبدالحنان

» عبدالباقی

» عبدالرشید

» عبدالجلیل

دلیکنومدیر : ....

دجمعیت العلما ریاست:

رئیس : ......

غړی مولوی حفیظ الله

غړی » فضل ربی

» » عبدالجلیل

» » سیدمحمدعمر

» » میافضل الرحمن

غړی	مولوی مطیع اله
»	« عبدالله
»	« میا عبداله
»	« عبدالواحد
»	« عبد الغنی
»	« محمدامین آزاد
»	« محمد اعظم
»	« گل علم
»	« عبدالعزیز

دتفتیش لوی مدیریت:

مدیر: ع ، فضل الرحمن

دماموریتو مدیریت:

مدیر: ص ، غلام محمد

دالفلاح مدیریت:

مدیر: ص ، محمدیعقوب کومك

معاون: ص ، عبدالاحد عشرتی

دلوازمو مدیریت:

مدیر: ص ، محمدابراهیم

دپانو مدیریت:

مدیر: ص ، عبدالستار

امور وزارت عدلیه

وزارت عدلیه در سال ۳۵ قدم‌های مفیدی در راه بهتری ساختن وضع عدلی و تامین عدل و انصاف در مملکت برداشته و برای این منظور با مور ذیل تشبث شده است:

(الف) اصولنامه اداری محاکم عدلیه

برای اینکه اجرای امور اداری محاکم صورت بهتری بگیرد، یك اصولنامه حاوی قواعدیکه قضاة و مامورین محاکم را در اجرای امور اداری رهبری کند وضع شد. درین اصولنامه تمام مسائل فقیهه و اصول و قواعدی که تا کنون درین باب موجود بود جمع و هم از تجارب ممالك اسلامیه که درین راه پیش قدم گفته میشدند نیز استفاده نموده و بنام (اصولنامه اداری محاکم عدلیه) ۲۸٤ ماده را ترتیب و به غرض طی مراتب معموله به مقامات صلاحیت دار تقدیم نموده است که اخیراً به تصویب مجلس شورای ملی نیز رسیده است.

مهمترین نتائجی که تطبیق این اصولنامه را بار خواهد آورد ازین قبیل خواهد بود:

تجدید وظایف و صلاحیت محاکم سه گانه (ابتدائیه مرافعه، تمیز) و حسن وارسی هر محکمه بامور مربوطه اش.

تنظیم رؤیت دعاوی بطوریکه از تراکم قضایا و هجوم و ازدحام مراجعین جلوگیری شود و حق شان در ترتیب و نوبت بامال نگردد. لزوم بیان اسباب موجوده حکم توضیح شرائط ارجاع قضایا از محاکم مرافعه و تمیز و شرائطیکه توفر آن درصورت مرافعه و یا تمیز طلبی ضروریست بیان حدودیکه درداخل آن فیصله‌های ابتدائیه و مرافعه نهائی بوده مرحله و یا مراحل بالاتر را طی نمیکند وضع یك اساس واضح برای قبول اعتراضات مدعی و مدعی علیه بیان صلاحیت تمیز بعد از نقض و اجراآتیکه تمیز درصورت ارجاع و فیصله ثانی در محاکم پائینتر خواهد نمود تعیین فیصله‌هائیکه استثنا و بدون در نظر گرفتن قناعت و عدم قناعت طرفین مراحل ثلاثه قضائی را طی خواهد کرد.

بطور عام فراهم نمودند عوامل و وسائل سرعت جریان کار و پیشرفت امور محاکم را بار می آورد.

(ب) تعلیماتنامه تفتیش مسلکی:

به‌غرض جلو گیری از تخلفات ادرای وشرعی درمحاکم وتنظیم‌شعبات عدلی وبرای اینکه ازصحت اجراآت ودوران آنها حسب مقررات‌شرعی اطمینا نی بوزارت حاصل باشد باید باز رسی منظم وتفتیش‌درست ازامورمحوله محاکم وشعبات عدلیه وقت بوقت بعمل آید.

تاآغازسال ۱۳۳۵ مقرراتی درین زمینه موجود نبود که شعبهٔ تفتیش واعضای آن درهمه‌امور مربوط شان رهبری نموده و بصورت یك مجموعه منظمی بدسترس شان باشد. برای‌تکمیل‌این نقیصه وزارت عدلیه اصول ومقررات تفتیش‌را در(۷۱)ماده‌وضع وبه‌شکل یك «تعلیما تنامه تفتیش مسلکی» ترتیب دادکه بعدازطی مراتب اصولی‌درسال ۱۳۳۵ بمعرض اجراء گذاشته شده‌است.

تطبیق این‌تعلیما تنامه بازرسی امورشرعی واداری محاکم را درتحت یك‌نظم واحد ومعینی درآورده حوزه صلاحیت مفتش را نیز معین ساخت که این همه در رسیدن به یك نتیجه مفید و تأمین اهداف تفتیش تاثیر مهمی دارد.

(ج) تعلیماتنامه‌تزکیه‌شهود:

چون شهود یکی‌ازعوامل مهم وبارز دررسیدن بیك فیصله حق وصحیح میباشد تزکیه آنها امریست دارای اهمیت‌زیاد درمحاکم وبه‌نزد قضا تیکه زمام فیصله بدست‌شان است تاکنون مقررات منظم وموحدی درین خصوص موجود نبوده یك‌عده‌مشکلات وحق‌تلفی های زیادی ازین رهگذر بوجود می‌آید وزارت عدلیه درسال ۱۳۳۵ درصددعلاج این‌مشکل نیزافتاد ومقررات شرعیه راکه درین‌زمینه بطورپاشان موجود بودند در(۳۹) ماده گرد آورده وبنام «تعلیمات نامه‌تزکیه شهود» بعدازطی‌مراحل لازمه بدسترس محاکم گذاشت. امیداست یك‌عده‌مشکلات واسباب‌حق‌تلفی‌ها باین‌وسیله‌رفع گردد.

(د) نشردوباره مجله‌الفلاح:

مجله الفلاح که وسیله تبلیغاتی این‌وزارت بوده ازمدت‌درازی باینطرف

متوقف مانده بوده وزارت عدلیه بمنظور اینکه بایداز نشریات این مجله درراه تنویر افکار عامه وفراهم نمودن معلومات شرعیه وعدلیه برای همگان استفاده بعمل آید دوباره به نشر آن اقدام نمود : مجله مذکور ازآغاز سال۱۳۳۵ به نشریات خود دوباره شروع وطبق مرامنامه ایکه درشماره اول این دورهٔ مجله انتشار یافته مشغول خدمات تبلیغی خویش میباشد.

(ه) تعلیماتنامه وصایة :

موضوع وصایة حقوق صغار را همیشه در بر میگیرد که کوچك ترین اهمال درآن حیات یك مشت اطفال را بخاك برابر میسازد - برای اینکه این امر مهم تحت انتظام در آمده وتصرفات اوصیاء تا اندازه ممکنه زیر مراقبت و نگرانی بوده حقوق صغار تلف نشود وزارت عدلیه مقررات وصایه را در(۷۱) ماده ترتیب و بنام «تعلیماتنامه وصایة» بمقامات صلاحیتدار تقدیم نموده است .

(و) تعلیماتنامه وکالة دعوی:

تاکنون درمملکت ما وکالة دعوی کدام صورت منظمی بخود نگرفته وطوریکه لازم است درراه خدمت عامه استفاده ازان بعمل آمده نمیتوانند .

برای جبیرهٔ این نتیجه مهم وزارت عدلیه دراطراف موضوع مطالعاتی بعمل آورده ومواد را بهم پیوسته و به مقامات صلاحیتدار تقدیم نموده است- تعلیماتنامه وکالة حسن دفاع ازحقوق مردم راتامین خواهدکرد.

(ز) تعلیماتنامه تحریر وثایق:

تحریروثایق عدلی که بحیث اسناد شرعی دارای اهمیت زیاد در معاملات مردم میباشد ازاموری است که مستلزم دقت وغور تمام میباشد. درسال۱۳۳۵ وزارت عدلیه برای تنظیم این موضوع وحسن ترتیب آن یك تعلیماتنامه در(٤٠) مواد تدوین و بمقامات صالحه تقدیم نموده است .

(ح) بکار انداختن مدیریت عمومی تدوین قوانین :

ضرورت تالیف کتب درموضوعات عدلی وقضائی وتدوین لوایح ورسایلیکه محاکم عدلیه را بصورت منظم درامورشرعی واداری شان رهبری کنند دروقت حاضر فوق العاده احساس میشود ازموضوعات معینه که وزارت عدلیه درین

دوره اصلاحی خودضرورت واهمیت آنرا احساس نموده، تالیف کتب وتدوین رسایل وقوانینی میباشد که مورد احتیاج شدید هموطنان علی العموم و محاکم عدلیه علی الخصوص است و بهبودی اوضاع عامه مملکت وکامیابی تجاویز ونقشه ها ایکه برای پیشبرد وطن طرح گردیده تا اندازهٔ زیاد بیك اساس معین وواضح حقوقی وقانونی ضرورت دارد برای اینکه همه هموطنان از حقوق وواجبات خود درمقابل یکدیگر ودولت بخوبی پی ببرند لازم است شریعتیکه حاکم اعمال شان است بصورتی عرض وجود کند که همه ازان استفاده کرده بتوانند .

بمنظور رسیدن باینهدف وزارت عدلیه دراواخرسال ۱۳۳۵ شعبه ایرا که بنام مدیریت عمومی «تدوین قوانین» در تشکیلات خودداشت بکار انداخت . وزارت میخواهد باینوسیله از فقه اسلام برای مملکت قوانین منظم و مرتبی بسازد ودرساحه‌ها ایکه هنوز قوانین وجود ندارد مطالعاتی بعمل آورده وبرای ساختن قوانین آن اقدام ورزد این مدیریت کتب ووسایل و قوانین کشورهای دیگررا که وزارت عدلیه بان ضرورت پیدا میکند نیز ترجمه مینماید همچنان قوانین عدلی ممالك دیگر رامطالعه وبرای اصلاح دستگاه عدلی مملکت پیشنهاد های لازمه میکند . تکمیل و تنظیم کتابخانه وزارت عدلیه نیزازاهدافی است که وزارت توسط این مدیریت به تامین آن اقدام میکند .

هکذا علاوه براصلاحات مهمهٔ فوق دربرخی ازمور متفرقه که محاکم قدمهای اصلاحی دیگر نیز برداشته شده که در بهبودی اوضاع عدلی مملکت کمك میکند ازینجمله مقرراتیرا نام برده میتوانیستم که راجع بقضایای ارجاعی ریاست تمیز وضع وبه علاج بعضی از پیچیدگیها ومشکلاتیکه درین ساحه موجود بود پرداخته اند. همچنان به تنظیم مکاتیب اوراق منجمله وقایع جزائیه وکتب سنوات ماضیه که وضع پراگنده وپاشان داشت توجه مبذول وهمه آن تحت ترتیب وتنظیم درآمده اند هکذا برای حفظ حقوق صغارمقرراتی وضع

شده تادعاوی حقوقی صغار خود بخودمحاکم ثلاثه‌راطی کنند .

بطور عام اصلاحاتیکه حقوقاً از آن تحت (الف) (ب) (ج) (د) (ه) (و) (ز) و (ح) نام بردیم باعث تنظیم امور محوله بقضات محاکم بوده یك عده مشکلات و پیچیدگیهای متعددی را که اسباب تلف وقت شان میشد رفع می‌سازد. از ینرو اصلاحات و فعالیت‌های مذکور بذات خود وسائل موفقیت محاکم و قضاة را فراهم می نماید .

اقدامات ذیل وزارت عدلیه نیزدربلند بردن شان ومحاکم وجلب مردم نسبت به محاکم وقضاة ودر حسن جریان امور مربوطه محکمه ها وازینرو در موفقیت شان علی العموم تاثیر مستقیم ویا غیر مستقیم دارد :

(الف) برای حفظ تثبیت‌موقع بلند قضا، رتبه های قضاة مملکت باین ترتیب تثبیت گردیده:

درریاست تمیز :

به تشکیلات ریاست تمیز توجه خاصی مبذول گردیده باینصورت که : حیثیت ورتبه رئیس تمیز معادل نائب الحکومه ها .

اعضای تمیز : ۲ چوکی برتبه اول - دوچوکی برتبه (۲) و سه چوکی برتبه (۳)

درسائرمحاکم:

قضاة مرافعه ولایات برتبه اول

» » حکومات اعلی «دوم

» ابتدائیه ولایات وحکومات اعلی برتبه سوم

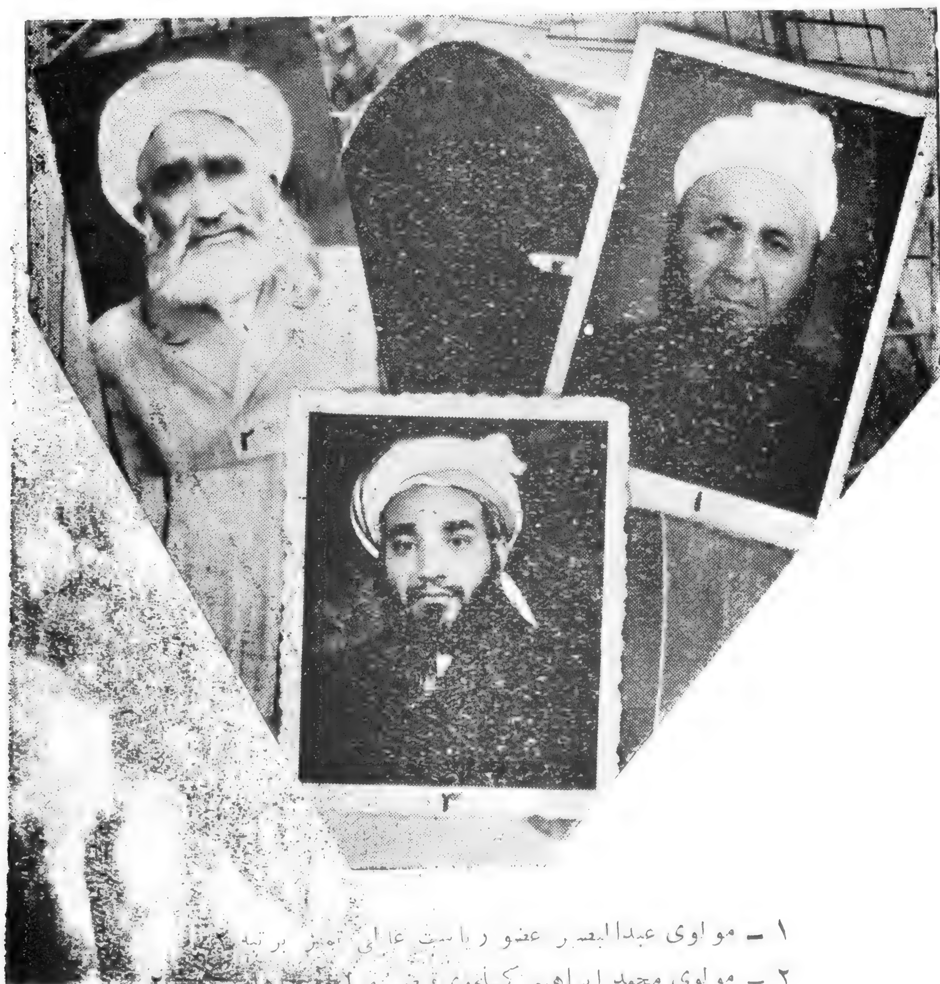
» حکومات کلان برتبه چهارم

» » درجه‌اول » پنجم

» » » دوم «ششم

» » » سوم وچهارم برتبه هفتم

ذواتیکه درسال ۳۵ به یک رتبه ترفیع نایل گردیده اند :

۱ — مولوی عبدالبصیر عضو ریاست عالی تمیز برتبه ۲

۲ — مولوی محمد ابراهیم کاموی مفتی مرافعه کندهار برتبه ۲

۳ — مولوی سید سیف الرحمن برتبه ۳

گلبهار و پل آن که روی دریای « شتل » خودنمائی دارد

همچنان دررتبه‌مفتی‌های محاکم مملکت تعدیلات و ترقیاتی بعمل آورده شده.

(ب) در انتخاب قضاة نیز حتی الوسع از غور و دقت زیاد کار گرفته شده ومیشود تااین وظیفه سنگین تنها به دوش آن های بیافتد که درین شق لایق وتعلیمیافته بوده وکفایت علمی و اداری داشته باشند. درسال ۱۳۳۵ (۱۰) نفر از فارغ التحصیلان دارالعلوم عربیه و(۲۷) نفر از فارغ التحصیلان پوهنځی شرعیات در وزارت عدلیه مقرر شده اند و هم اکنون یك عده از فارغ التحصیلان دار العلوم عربیه‌ومدرسه قضاة و (۲۷) نفرازفارغ التحصیلان پوهنځی شرعیات بوظیفه قضاء مصروف هستند دیده میشود که تعلیم عالی مسلکی یکی از اسباب مهم موفقیت درین ساحه میباشد.

(ج)موضوع دیگریکه برای استقرار و از اینرو موفقیت محاکم اهمیت بسزادارد، داشتن یك مقرد رست ومستقل برای محکمه‌هاست.وزارت عدلیه به‌ساختمان تعمیرات محاکم مملکت توجه‌ونگرانی دارد.

تاکنون کار عمارات محاکم مرافعه برخی ازولایات شروع وبرای این منظور یك اندازه پول جهت اعمار وتکمیل عمارات محاکم‌مرافعه به‌ولایات مشرقی - قندهار- مزارشریف - قطغن وولایت کابل تخصیص شده‌است.

درقسمت بازرسی محاکم در سال ۱۳۳۵ به‌تعداد (بیست) نفرازطرف مدیریت عمومی تفتیش این وزارت تحت محاکمه گرفته شده وهم‌امورعدلی ولایت هرات وحکومت اعلی پروان تفتیش گردیده اند.

همچنان وزارت عدلیه ترتیب گرفته تامجموعه های ثبت وثائق و فیصله های محاکم مختلفه هر ولایت رادر مرکز آن گرد آورده وبه بازرسی آن جمعاً ذریعه مُفتشین خود بپردازد برین اساس کتب ثبت‌وثائق محاکم مربوط ولایت کابل رادرسال ۱۳۳۵ درمرکز گرد آورده ومفتشین‌وزارت به تفتیش آن پرداخته‌اند.

(۳) احصائیه مجموعی دعاوی:

احصائیه مجموعی دعاوی که سال گذشته در محاکم عدلیه مملکت دایر ووقایعیکه درآن اجراء شده قرار ذیل است :

۱ـ دعاوی حقوقی ـ ۵۵۵۷

۲ـ دعاوی جزائی ـ ٦٤۱٦

۳ ـ وثائق ـ ۱٤٤۸٤۳

ازاینجمله فقرات حقوقی وجزائی که درریاست تمیز تائید شده جمعاً به (٦۲۰) وآنچه ارجاع شده به (۱۹۰) فقره بالغ میگردد و فیصله های تخفیفی وتزئیدی (۲۰۲) میباشد اشخاصیکه محکوم به قصاص شده اند (۵) نفر و آنهائیکه محکوم به حبس دوام شده اند (۳) نفر میباشند .

درسال ۱۳۳۵ عرایضیکه ازطرف مدیریت قلم مخصوص امر گرفته شده بالغ به (۱٤۵۰) قطعه گردیده وشماره مکاتیب این وزارت به (۱۰۲۷۲) می رسد .

دخارجه‌چاروو‌زارت

دخارجه‌چاروو‌زیر — ع،ج،ل،ع سردار محمد نعیم

درتبی‌دچوکات‌نه‌دباندی، دلوی سفیرپه‌حیث مشاوران: دوه‌تنه

په‌لمړی‌رتبه‌دمختاروزیرپه‌حیث: دوه‌تنه ع،ص عبدالحی عزیزوزیرمختارمشاو

سیاسی‌معین — ع،ج محمدهاشم میوندوال

اداری‌معین — ع،ج محمد عثمان امیر

دشفراوقلم‌مخصوص‌مدیریت :

مدیرپه (۳) رتبه — ع، نثار احمد

دقلم‌مخصوص منشی‌په(٤)رتبه — ص،غلام‌محمد نیك زاد

غړی په (۸) رتبه یوتن

» » (٦) » »

» » (۹) » دری‌تنه

دسیاسی لوی‌مدیریت :

لوی مدیرپه(۲) رتبه — ع،ص عبدالرحمن پژواك

۱- دسیاسی لمړی خانگه :

مدیرپه (۳) رتبه . — ع،سیدمسعودپوهنیار

غړی په (۷) رتبه یوتن

» » (۹) » »

۲-دوهمه‌سیاسی‌خانگه:

مدیرپه (۳) رتبه — ص،عطاءالله ناصر ضیاء

غړی په (۷) رتبه یوتن

» » (۹) » »

۳-دریمه‌سیاسی‌خانگه :

مدیرپه (۳) رتبه — . . . . .

غړی په (۷) رتبه یوتن

غړی » (۹) » »

۴ـ اقتصادي څانګه:

مدیر په (۳) رتبه — ع، نوراحمد اعتمادی
غړی « (٦) تن
« « (۸) دوه تنه

۵ـ دملګرو ملتو دچارو څانګه:

مدیر په (۳) رتبه — ص، دکتور عبدالغفور روان دکفیل په حیث
غړی « (۵) « یو تن
« « (٦) « څلور تنه
« « (۷) « یو تن

٦ـ دمطالعاتو څانګه:

دڅانګې آمران په (۱) رتبه څلور تنه
متتبع « (۲) « اته تنه
سکرتر « (۵) « څلور تنه

۷ـ دکتابخانې څانګه:

دکتابخانې آمر په (۷) رتبه یو تن
« معاون « (۸) « «
دمطبوعاتي معاون په (۸) رتبه یو تن

دتشریفاتو ریاست:

رئیس په (۲) رتبه — ع، ص، جلال الدین طرزی
غړی « (۵) « — ص، محمد ایوب عزیز دتشریفاتو معاون
« « (۵) « — ص، عبدالواحد تشریفاتو اداری معاون
« « (۹) « یو تن
« « (۱۰) « «

داداری اوی مدیریت:

اوی مدیر په (۲) رتبه — ع،ص محمد شعیب

۱ـ دقونسلگری او تابعیت مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه . . . . .
غړی « (۸) « یوتن
« « (۱۰) « «

۲ـ دویزی مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه — ع،محمد قسیم نعیم
غړی « (۸) « یوتن
« « (۹) « «

۳ـ دمامورینو مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه . . . .
معاون « (٦) « یوتن
غړی « (۸) « «
« « (۹) دوه تنه

۴ـ دمحاسبې او لوازمو مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه — ص،عبدالستار
معاون « (٥) « یوتن
د نقدی او تحقق څانګه:
مامور په (٦) رتبه یوتن
غړی « (۷) « «
« « (۸) « دوه تنه
« « (۹) « «
« « (۱۰) « «

دلوازمو خانګه:

مامور په (٦) رتبه یوتن
غړی « (٧) « «
« « (٨) « دوه تنه
« « (٩) « «
« « (١٠) « «

د رشیف لوی مدیریت:

لوی مدیر په (٢) رتبه — ع، ص عبدالرؤف

١ـ داجرائیی خانګه:

معاون په (٥) رتبه — ص، محمدولی
غړی « (٧) رتبه یوتن
« « (٨) « «
« « (٩) « دوه تنه
« « (١٠) « شپږ تنه

٢ ـ دتبییض خانګه:

معاون په (٥) رتبه — یوتن
غړی « (٧) « — «
« « (٨) « — «
« « (٩) « — دوه تن
« « (١٠) « — پنځه تنه

٣ ـ دحفیظې خانګه:

معاون په (٥) رتبه — ص، غلام صدیق
غړی « (٧) « — یوتن
« « (٨) « — دوه تنه

»	»	(۹)	»	دری تنه
»	»	(۱۰)	»	څلور تنه

افغانی نمایندگی په خارج کښې

په واشنگټن کښې افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج محمد کبیر لودین
لمړی سکرتر په (۳) رتبه	ع، فیض احمد شیرزاد
دوهم سکرتر « (٦) « یو تن	
اتشه « (۹) « دوه تنه	

په ماسکو کښې افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج عبدالحکیم شاه عالمی
لمړی سکرتر په (۳) رتبه	ع، عبدالقیوم
دوهم « په (٦) « یو تن	
آتشه په (۹) « »	

په لندن کښې افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج دکتور نجیب‌الله
لمړی سکرتر په (۳) رتبه	ع، عبدالقیوم عطائی
دوهم « « (٦) » یو تن	

په پاریس کښې افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج غلام محمد شیراز
لمړی سکرتر په (٤) رتبه یو تن	ص، عبدالقادر
دوم » « (۷) » یو تن	
اتشه » « (۹) » »	

په انقره کې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع ، ج سردار اسدالله
لمړی سکرتر په (٤) رتبه	ص ، محمدابراهیم
دوهم « « (۷) «	یوتن
ترجمان	یوتن

په تهران کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	....
لمړی سکرتر په (۳) رتبه	ع ، محمد یونس شارژدافر
دوهم « « (۷) «	یوتن

په قاهره کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع ، ج صلاح الدین سلجوقی
لمړی سکرتر په (٤) رتبه	ص ، سدوخان
دوهم « « (۷) «	یوتن

په جاپان کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع ، ج دکتور عبدالمجید
لمړی سکرتر په (٥) رتبه	ص ، سیدمحمدقاسم

په حجاز کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع ، ج فیض محمد ذکریا
لمړی سکرتر په (٥) رتبه	ص ، سید محمد امین
دوهم « « (۷) «	یوتن
دریم « « (۸) «	«

په دهلي کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع ، ج محمد عمر

لمړی سکرترپه (٤) رتبه ص، گلاب شاه
دوهم « « (٦) « دوه تنه
دریم « (٨) « دری تنه

په کراچی کښی افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر ......
لمړی سکرترپه (۳) رتبه ع، محمد نعیم یونسی «شارژدافر»
دوهم « « (٦) « دوه تنه
دریم « « (٨) « « «

په چین کښی افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر ع، ص عبدالصمد
لمړی سکرترپه (۳) رتبه ص، عبدالباقی لطیفی

په پراگ کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (۱) رتبه ع، ج محمد عارف
لمړی سکرتر « (٥) ص، عبدالباقی

په بغداد کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (۱) رتبه ع، ج محمدقاسم
لمړی سکرترپه (٥) « ص، عبدالمنان
دوهم « « (٧) « یو تن

په اندونیزیا کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (۱) رتبه ع، ج عبدالهادی داوی
لمړی سکرتر« (٥) « ص، حبیب الله

په روم کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (۱) رتبه ......
لمړی سکرتر« (٥) « ص، عبدالغنی «شارژدافر»

په بن کښې افغاني وزارتمختاري:

مختار وزیر په (۱) رتبه	ع،ج دکتورغلام فاروق
لموی سکرتر « (۵) رتبه	ص، محمد شریف اژیر
دوهم « « (۷) «	ص، محمد عتیق

په یونو کښې افغاني نمایندگی:

نماینده په (۱) رتبه	ع،ج عبدالحمید عزیز
دنمایندی مرستیال په (۲) رتبه	یو تن
لمړی سکرتر په (۳) رتبه	ص، دکتورعبدالحکیم طبیبی
آتشه	یو تن

په مشهد کښې افغاني جنرال قونسلگری:

جنرال قونسل په (۳) رتبه	ع، غلام احمد نوید
لمړی سکرتر « (٦) «	یو تن
دوهم « « (۸) «	«

په بمبئی کښې افغاني جنرال قونسلگری:

جنرال قونسل په (۳) رتبه	ع،ص عبدالروف ضیائی
لمړی سکرتر په (٦) «	یو تن
دوهم « « (۵) «	«

په پشاور کښې افغاني قونسلگری:

قونسل په (٤) رتبه	ع، غلام حسن صافی
لمړی سکرتر « (۷) «	یو تن
دوهم سکرتر « (۸) «	دوه تنه

په کوټه کښې افغاني قونسلگری:

قونسل په (٤) رتبه	......
لمړی سکرتر « (۷) «	یو تن
دوهم « « (۸) «	«
ترجمان « « (۸) «	«

اعلیحضرت معظم همایونی باجلالتمآب سهراوردی صدراعظم پاکستان درحال صحبت درقصر دلگشا

جیمز ریچارد رئیس کمیته شرق میانه موقع مذاکره باښاغلی صدراعظم

ښاغلی جیمز ریچارد موقع ملاقات باښاغلی وزیر امور خارجه

امور وزارت خارجه

امور وزارت خارجه درطی سال ۱۳۳۵ ازهرحیث مطابق سیاست ملی ومصالح مملکت جریان داشته ودر راه توسعهٔ مزید مناسبات بین المللی افغانستان قدمهای جدید برداشته شده است . اینك اجراآت مهم برخی از شعبات وزارت اجمالاً از نظر گذرانیده میشود .

ریاست تشریفات

زعمای ملل دوست ومتحابه که درین سال دراثر دعوت حکومت متبوعه بافغانستان تشریف آورده اند:

۱ـ جلالتماب عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه وجلالتماب ادهم مندرس کفیل وزارت امور خارجهٔ آن مملکت با یك تعداد ذوات معیتی شان بتاریخ ۲اسد وارد کابل شده وبعد اقامت شش روزازکابل حرکت کردند .

۲ـ بتاریخ ۱۵ اسد جلالتماب اسکندر میرزا رئیس جمهور اسلامی پاکستان به اثر دعوت اعلیحضرت همایونی با اعضای معیتی شان برای مدت ۶روز مهمان ما بوده وبتاریخ ۲۱ اسد کابل را بعزم کراچی ترك گفتند .

۳ـ همچنین جلالتماب چو ئن لای صدر اعظم جمهوریت مردم چین با جلالتماب مارشال هولانگ معاون صدراعظم حکومت چین وذوات معیتی شان در اثر دعوت شاغلی محمد داؤد صدراعظم بتاریخ ۲۹ جدی واردکابل گردیدو بتاریخ (۵ر۱ر۳۵)ازمیدان هوائی قندهارو طن عزیز ماراترك گفتند.

قبول اگریمان وتقرر نمایندگان دول متحابه در افغانستان .

۱ـ اگریمان جلالتماب دکتور آرنولد هلب بحیث وزیر مختار هالند در کابل بتاریخ ۲۱ ر۱ر۳۵ منظور وجلالتماب موصوف اعتماد نامه خود را بتاریخ ۲ر۸ر۳۵ بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۲ـ جلالتماب شلدن بیتزملز سفیر کبیر امریکا در کابل اعتماد نامه خود را بتاریخ ۱۷ر۲ر۳۵ بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۳ـ جلالتماب بوکدن سرونور بینیا وزیر مختار یوگوسلاوی اعتماد نامه خود را به روز ۱۲ر۳ر۳۵ بحضور اعلیحضرت معظم همایونی تقدیم نمودند.

٤ـ اگریمان جلالتماب ایرواوزی بحیث وزیر مختار دولت فنلند در کابل

اعلیحضرت معظم همایونی بمعیت جلالتماب سکندر میرزا رئیس جمهور پاکستان
موقعیکه میدان هوائی خواجه رواش را بقصد قصر گلخانه ترک میفرمایند .

بتاریخ ۲۱ر۳ر۳۵ منظور وجلالتماب موصوف بروز ۲عقرب ۳۵ اعتماد نامه خودرا بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۵ـ همچنین اگریمان جلالتماب گوید وریای وزیر مختار ایتالیا در کابل بتاریخ ۱۷ر۴ر۲۵ منظور وجلالتماب موصوف اعتمادنامه خودرا روز ۳ میزان ۳۵ بحضور ذات اشرف ملوکانه تقدیم نمودند .

۶ـ بتاریخ ۲۰ر۸ر۳۵ جلالتماب پول ایکونوموکورانی بحیث وزیر مختار دولت یونان در کابل منظور گردیده است .

۷ـ همچنین بتاریخ ۲۰ر۸ر۳۵ اگریمان جلالتمآب کاز یمیر سیدور بحیث وزیر مختار دولت لهستان در کابل صادر شده است .

۸ـ اگریمان جلالتماب ژوزه ریکارد گومزاسه بو وزیر مختار دولت هسپانیه در کابل به تاریخ ۲۳ر۹ر۳۵ صادر گردید .

۹ـ اگریمان جلالتماب میکل کورنا جیلیت بحیث سفیر کبیر برتانیا در کابل بتاریخ ۷ر۱۱ر۵۳ منظور گردید .

۱۰ـ اگریمان جلالتماب آوان اونگ سفیر کبیر برما در کابل بتاریخ (۲۴ر۱۱ر۳۵) صادر گردید .

تعیین و تقرر نمایندگان افغانی در خارج:

۱ـ عالیقدر جلالتماب سردار اسدالله سفیر کبیر افغانی در انقره در عین زمان بحیث وزیر مختار و نماینده اعلیحضرت همایونی در بلگراد بتاریخ ۲ر۱ر۳۵ اعتماد نامه خود را به رئیس جمهور یوگوسلاوی تقدیم نمودند .

۲ ـ اگریمان عالیقدر جلالتماب دکتور عبدالمجید بحیث سفیر کبیر افغانی در توکیو به تاریخ ۱۹ر۱ر۳۵ واصل وجلالتماب موصوف اعتمادنامه خود را بتاریخ ۳۱ می تقدیم کردند .

۳ـ اگریمان عالیقدر جلالتماب جنرال محمد قاسم بحیث وزیر مختار افغانی در بغداد بتاریخ ۲ر۲ر۳۵ واصل واعتماد نامهٔ خود را بحضور شاه عراق بتاریخ ۱۱ سرطان ۳۵ تقدیم نمودند ـ

٤ـ همچنین جلالتمآب جنرال محمد قاسم اعتماد نامه خودرا بحیث وزیر مختار و نماینده افغانی درعمان اعتماد نامه خودرا بحضور اعلیحضرت پادشاه اردنیه هاشمی تقدیم نمودند .

۵ـ اگریمان عالیقدر جلالتماب غلام یحیی طرزی سفیر کبیر افغانی در مسکو که در عین زمان بحیث وزیر مختار اعلیحضرت درهلسنکی ازسویدن مواصلت و جلالتماب شان به تاریخ ۲۲ سنبله ۳۵ اعتماد نامه خود را تقدیم نمودند .

٦ـ بتاریخ ۳۰ سرطان ۳۵ عالیقدر جلالتماب جنرال محمد عارف وزیر مختارافغانی درپراگ مواصلت وجلالتماب شان اعتماد نامه خودرا بتاریخ ۱۱ سنبله ۳۵ تقدیم کردند .

۷ـ همچنین بتاریخ ٤ دلو ۳۵ اگریمان جنرال محمد عارف بحیث نمایندهٔ اعلیحضرت در وارسا مواصلت نمود .

۸ـ اگریمان جلالتماب صلاح الدین سلجوقی سفیر کبیر اعلیحضرت متعین قاهره بحیث وزیر مختار افغانی در لبنان بتاریخ ۲۱ عقرب ۳۵ مواصلت و اعتماد نامه خود را بحضور رئیس جمهور لبنان بتاریخ ۱٦ میزان تقدیم نمودند .

۹ـ جلالتماب محمد کبیر لودین سفیر کبیر افغانی در واشنگتن که در عین زمان امور نمایندگی افغانی در برازیل را نیز بعهده دارند اعتماد نامه خود در برازیل بتاریخ ۱۹ میزان ۳۵ تقدیم نمودند .

۱۰ـ اگریمان جلالتماب محمد هاشم میوندوال معین سیاسی وزارت امورخارجه بتاریخ ۱۱ قوس ۳۵ از لندن مواصلت نمود .

۱۱ـ اگریمان جلا لتماب دکتور نجیب الله بحیث سفیر کبیر افغانی درواشنگتن بتاریخ ۱۸ر۸ر۳۵ مواصلت وجلالتماب موصوف اعتماد نامه خودرا بتاریخ (۱۱ر۱۲ر۳۵) تقدیم نمودند .

۱۲ـ اگریمان عالیقدر جلالتماب عبدالحکیم وزیرداخله بحیث سفیر کبیر افغانی درمسکو به تاریخ ۲ر۱۰ر۳۵ مواصلت نمود .

۱۳- همچنین اگریمان جلالتماب موصوف بحیث وزیر مختار افغانی درهلسنگی بتاریخ ۹ ر۱۱ر ۳۵ به کابل رسید .

۱٤- اگریمان جلالتماب عبدالحکیم سفیر کبیر افغانی در مسکو که درعین زمان حیثیت وزیرمختار ونماینده افغانی درسویدن رانیز دارند بتاریخ (۲۰ر ۱۰ر۳۵)مواصلت نمود .

۱۵ - اگریمان جلالتماب جنرال محمدعمر سفیرکبیرافغانی دردهلی که درعین زمان سمت سفیر کبیرو نماینده اعلیحضرت همایونی رادر برما نیز دارند بتاریخ (۱۸ر۸ر۳۵) مواصلت نمود .

مدیریت مامورین

مامورین آتی الذکر درمرکز وزارت خارجه ونمایندگی های افغانی درخارج تعیین ومقرر گردیده اند:

الف - مقرری های خارج:

۱- ع،ج محمد عمرسابق سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی درتهران بحیث سفیرکبیر اعلیحضرت همایونی دردهلی .

۲- ع،ج دکتورعبدالمجید سابق وزیرمعارف بحیث سفیرکبیر اعلیحضرت همایونی درجاپان .

۳- ع، ج عبدالحکیم سابق وزیر داخله بحیث سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی درمسکو.

٤- ع،ج محمدعارف سابق وزیر دفاع ملی بحیث وزیر مختار افغانی درپراگ .

۵- ع،ج محمد قاسم سابق رئیس ارکان حربیه عمومیه وزارت دفاع ملی بحیث وزیر مختار افغانی دربغداد .

٦- ع، سید تاج الدین سابق مدیرعمومی آرشیف وزارت امور خارجه بحیث جنرال قونسل افغانی درمشهد.

۷ـ ع' فضل احمد شیرزاد سابق مدیر شعبهٔ اول سیاسی وزارت امور خارجه بحیث سکرتر اول ومستشار سفارت کبرای اعلیحضرت همایونی درواشنگتن .

۸ـ ص' محمد ابراهیم سابق معاون مدیریت عمومی قلم مخصوص وزارت خارجه بحیث سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در انقره .

۹ـ ص' سدو منگل سابق معاون شعبهٔ اجرائیه مدیریت عمومی آرشیف وزارت خارجه بحیث سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در قاهره .

۱۰ـ ص' سید محمد قاسم سابق معاون اداری ریاست تشریفات وزارت خارجه بحیث کفیل سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در جاپان .

۱۱ـ ص' دکتور عبد الحکیم طبیبی سابق کفیل مدیریت سوم سیاسی وزارت امور خارجه بحیث کفیل سکرتر اول نمایندگی دائمی افغانی در یونو .

ب ـ مقرری‌های داخل وزارت :

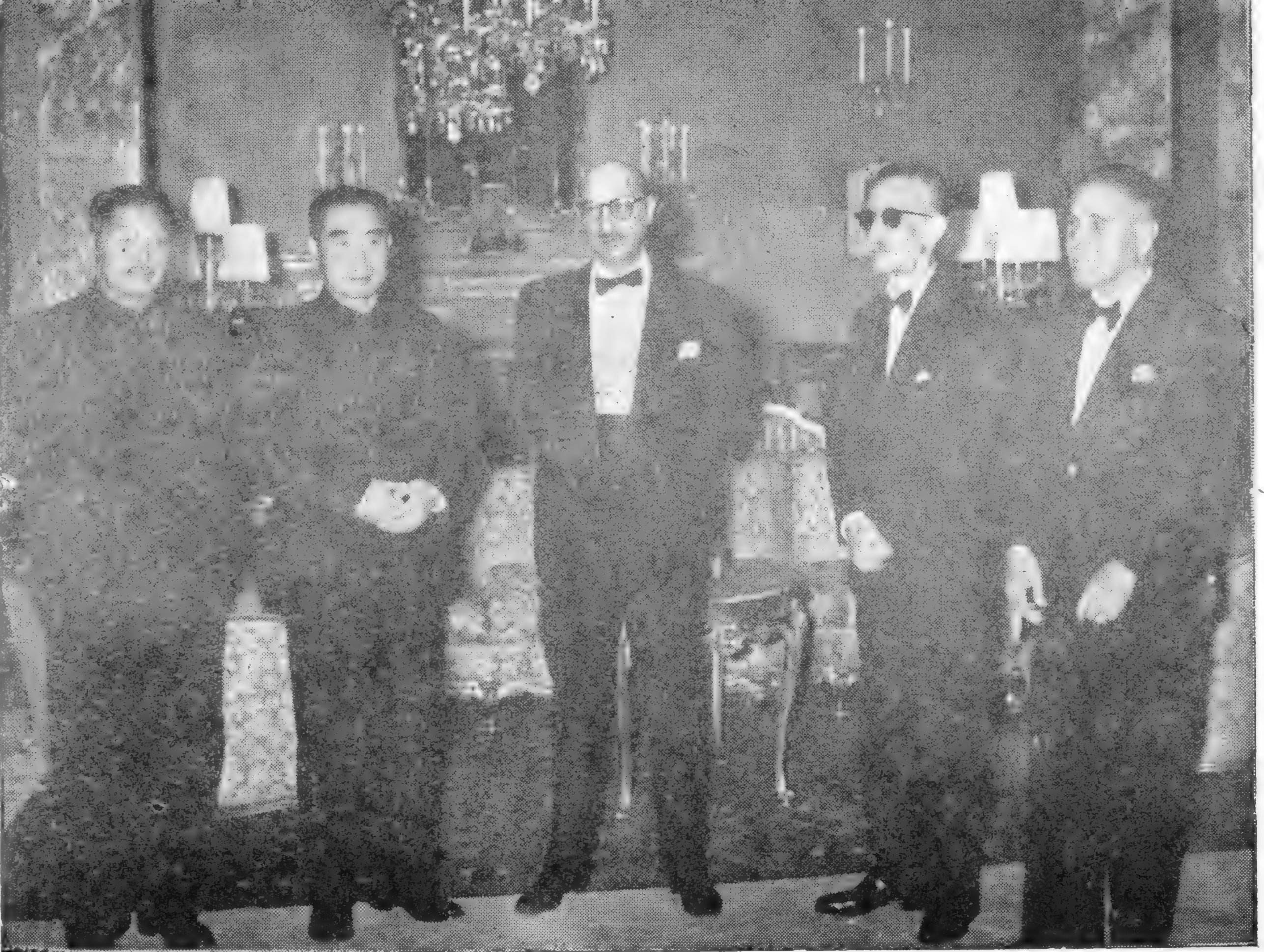
۱ـ ع'ص عبدالروف سابق مدیر مامورین بحیث مدیر عمومی آرشیف .

۲ـ ع' سید مسعود سابق مدیر شعبهٔ قونسلگری بحیث مدیر شعبهٔ اول سیاسی .

۳ـ ع' نثار احمد سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در انقره بحیث مدیر عمومی شفر وقلم مخصوص .

۴ـ ص' غلام محمد نیک‌زاد سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی درواشنگتن بحیث معاون مدیریت قلم مخصوص .

۵ـ ص' محمد ایوب عزیز سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در قاهره بحیث معاون شعبهٔ تبیض مدیریت عمومی آرشیف .

باریابی جلالتماب چوئن‌لای بحضور ذات شاهانه

از مناظر پذیرائی بناغلی صدر اعظم وبناغلی وزیر امور خارجهٔ افغانستان در انقره

جلالتمآب چوئن لای صدر اعظم جمهوریت مردم چین موقع ورود شان بکابل وتعاطی بیانیه ها

دداخلي وزارت

تشکیل :

د وزارت کفیل	ع،ج سیدعبدالله
معین په (۱) رتبه	ع،ص عبدالرحیم
دنا قیلینو لوی مدیر په (۳) رتبه	ع، خداداد
دپلتنی لوی مدیر په (۳) رتبه	ع، محمدکبیر
د(جنوبی ، غرب) دپلتنی دگروپ آمرپه (۳) رتبه	ع، عبدالسمیع
دمحاکماتو لوی مدیر په (۳) رتبه	ع، محمدطاهر
مدعی العموم په (٤) رتبه	ص، شاه‌جان
داحصائیی لوی مدیر په (۳) رتبه	ص، فقیر محمد
دسجل دثبتولو مدیر په (٤) رتبه	ص، نظرمحمد
دمامورینو مدیر په (٤) رتبه	ص، عبدالرحیم
دمحاسبی مدیر په (٤) رتبه	ص، عبدالرشید
د(مزار ،قطغن ، میمنه اوبدخشان) په‌پلتنی دگروپ‌آمر په(٤) رتبه	ص،سیدبهاوالدین
د(کابل، مشرقی غزنی، اوپروان) دپلتنی دگروپ آمرپه(٤) رتبه	ص، میرعثمان
دقلم مخصوص مدیر په (٥) رتبه	ص،محمدابراهیم
داحصائیی دلوی مدیریت‌مرستیال په(٥)رتبه	ص، گل‌محمد
دمحاسبې‌دمدیریت دتحقق مامور په(٥) رتبه	ص، سیدکمال
د(جنوب غرب)دپلتنې‌د گروپ غړی په (٤) رتبه	ص، فقیرمحمد

امور وزارت داخله

امنیت کشور:

طوریکه احصائیه وقایع سال گذشته(۱۳۳٤) باسال ۳۵ مقایسه میشود تقریبا شش فی صد درواقعات جزائی تقلیل بعمل آمده که البته با این تطبیقات و کم شدن وقایع وجرایم - میتوان بهبود وضع اجتماعی وآرامی مردم وامنیت کشور راقیاس واندازه نمود .

برعلاوه روی کار آمدن پروژه های اقتصادی وعمرانی و مشغول شدن مردم بکار وتحصیل معاش واجرت در برابر کار وفعالیت و تقلیل تعداد بیکاران) دراین امر تاثیر بارزی داشته وباتوسعه وانکشاف پروژه های مذکور دربهبود اوضاع واحوال اجتماعی امیدواری های بیشتری هم موجود میباشد.

اقدامات وزارت داخله در امور احصائیه نفوس :

احصائیه نفوس وثبت سجل احوال عبارت است از تعیین تعداد نفوس مملکت احصائیه تولیدات و فیات، وازدواج وثبت سجل احوال افراد است که قسمت دوم ثبت اسامی نصب عکس ها وتشریح حال عمومی شان در کتب بنام اساس وهمچنین توزیع تذکره های تابعیت دارای فوتو بهمه افراد ذکور مملکت ازطفل یك روزه ببالا است

این سیستم ازجدید ترین سیستم های دنیاست جهت اجرای مرام فوق سه اصولنامه و دو تعلیمات نامه تدوین نمودکه مراحل قانونی را طی کرد اصولنامه های مذکور مراحل قانونی خودراطی نموده ومرعی الاجرا شده است

درسال ۳۵ نوبت کار احصائیه وثبت سجل احوال ولایت قطغن رسیده دراین سال نفوس ولایت قطغن بدفاتر ثبت سجل قید وبه افراد ذکور آنجا تذکرۀ جدید توزیع شد برای این کار وزارت داخله سی نفر سرگروپ بشمول مدیران ومامورین احصائیه و نمایندگان رسمی وزارت خانه ها و نود نفر کاتب وسی نفر عکاس مؤظف ساخته است .

نتائج حاصله :

در نفوس مزارشریف متذکر میشویم که در اثر مساعی مدیریت احصائیه ازسال ۱۳۳۰ الی ۱۳۳۵ تـزاید سه ونیم چندمحسوس گردیده نتائج دیگر

جاها در تزاید نفوس اطمینان بخش است و بصورت عمومی میتوان دوچند شدن نفوس را ادعا نمود .

راجع به اینکه وزارت داخله تاکجا به ترتیب احصائیه نفوس بصورت صحیح وکامل موفق شده باید گفت که نفوس شماری در ممالك دیگر به این ترتیب میشود که تمام خانه ها اپارتمان ها - دوکان‌ها کاروانسرای‌ها وهوتل‌ها نومره بندی شده هیئت ها تعین میشوندوورق های سوالیه مطبوع راکه ازطرف متخصصین احصائیه ترتیب شده می گیرند واوراق قرار اظهار خود مردم خانه پری میگردد در این اوراق فوتو نصب نمیباشد ودرجائی ثبت نمی شود تذکره هم بکسی داده نمیشود این‌اوراق به مراکز جمع وبعد ازتصنیف وترتیب این ها نفوس مملکت ازنگاه کمیت وکیفیت شمار می شود .

دراین صورت اسناد فقط به اظهار هرنفر است . مگر دراین جا برای مردم تذکره داده میشود اسناد به تصدیق مدیران ناحیه قریه دار ها حکام وعلاقه داران میشود فوتوها در دفاتر سه نقله اساس نصب میگردد هیئت‌ها قریه داران مدیران ناحیه وحکام وعلاقه داران مسئولیت دارند . تذکره که داده میشود بصورت کتابچه دارای اوراق متعدد وفوتو میباشد .

دراین سیستم که روی دست ماست علاوه براینکه وضع نفوس مملکت به یك قطعیت ریاضیه معلوم میشود ازلحاظ وضع اجتماعی، معارف، صحت‌عامه خدمت عسکری وامنیت ملی، مملکت خدمات قابل وصفی انجام میشود .

امور ناقلین :

مدیریت عمومی ناقلین وزارت داخله در سال ۳۵ علاوه بر تشکیل دوماموریت های ناقلین غرض تسریع امورمربوطه به ناقلین ورفع مشکلات مردم ناقل در ولایات مزارشریف و قطغن و اسکان یك تعداد خانواری درولایات‌موصوف، اسکان یك‌هزارخانواراقوام‌مختلف رادر بغراء کوشیده است .

مراقبت اوضاع مامورین:

مدیریت محاسبات وزارت داخله‌درطول‌سال‌ازامور ذیل‌وارسی کرده‌است:

الف- اوراقیکه برای‌فیصله‌به محکمه‌ابتدائیه فرستاده شده ۲۱-فقره

ب- اوراقیکه دراثر مرافعه خواهی‌وتمیزطلبی مامورین‌محکوم، بریاست محاکمات فرستاده شد:

۱- به محکمهٔ مرافعه ۸ فقره

۲- « « تمیز ۹ «

ج- اوراقیکه در اثر مرافعه خواهي و تمیز طلبی وزارت، بر یاست بمحاکمات فرستا ده شده:

۱- بمحکمه مرافعه ۱۰فقره

۲- « تمیز ۳ «

د- اوراقیکه بعدازفیصله از ریاست محاکمات بوزا ت واصل گردیده وپس از تحقیقات اصولی‌امرتطبیق فیصله های مذکور به مراجعش‌داده شده:

۱- از محکمه مرافعه ۶ فقره

۲- « « تمیز ۵ «

ه- اوراقیکه بعد ازغورمدیریت عمومی محاکمات نسبت نواقص بغرض اصلاح به مراجعش اعاده گردیده ۱۵-فقره

و- فیصله های که از ولایات و حکومات اعلی بوزارت واصل و بعداز غورمدیریت عمومی محاکمات‌امرتطبیق‌فیصله به مراجعش‌داده شده ٤۱ فقره

تربیه مامورین مسلکی:

تعلیمات نامه جدیدی بمکتب ژاندارم و پولیس بحیث پروژه بمعرض‌تطبیق قرار گرفته به اساس تشکیل جدید وتعلیمات نامه‌آن یك تعداد فارغ‌التحصیلان صنف ۹ به صنف احضاریه با شمول بکلوریا پاس بـه صفت آمران پولیس وهمچنان یك تعداد ضابطان مسلکی ژاندارم وپولیس به‌کورس اکمال غرض آموختن تحصیلات پولیس وژاندارم شامل‌مکتب گردیده اند بغرض استخدام معلمین مسلکی نیز اقدامات لازمه بعمل‌آمده یك تعداد نفـر بغرض تحصیل ویك تعداد هم بطور سکالرشیپ وفیلوشیپ بخارج‌اعـزام شده است.

دمخابراتو وزارت

تشکیل:

وزیر	ع،ج، محمد مرید
معین	ع،ص، غلام صفدر «سکندری»

دقلم مخصوص مدیر

ع، میرفیض احمد «مؤدودی»

ع،ج،محمدمرید

د پست ریاست:

رئیس ع،ص، غلام فاروق

د پست لوی مدیر ع، محمدامان

د واردی مدیر ص،محمد یوسف

دتفتیش مدیر ص،محمد سرور

د پستی پارسلاتومدیر ص، محمدنبی

دصادوی مدیر ص، محمد یاسین

د موزیم مدیر ص، گل علم

دتحصیلی دخانگی مدیر ص، شهسوار

د تیلفون او تیلگراف ریاست:

د تیلفون رئیس

ع،ص، محمد حسین «شکور»

د تست او معاینې لوی مدیر	ص، محمدحسن کفیل
د تعلیم او تربیه »	ع، حاجی غلام سرور
دمخابراتودلوی مدیر کفیل	ع، محمد عظیم
د ورکشاب مدیر	ص، نصرالله «ملکیار»
دیکه تودتیلگرافخانی مدیر	ع، عبدالحبیب
دیکه توت د تیلگرافخانی معاون	ع، عبدالله
د مرکزی تیلگرافخانی مدیر	ص، امیرالدین
دمهتاب قلعه دتیلگرافخانی مدیر	ص، عبدالحق
دمهتاب قلعه تیلگرافخانی معاون	ص، عبدالمجید
دلین دتمدید مدیر	ص، غلام رسول
دتیلگراف د مکتب مدیر	ص، سراج الدین

د رادیو د تخنیکی ریاست:

رئیس	ع،ص، عطاالله
معاون	ص، عبدالرحیم
د اداری مدیر	ص، جلال الدین
د ستدیو مدیر	ص، محمدمهدی
د برودکاست مدیر	ص، محمد حسن
د فنی مدیر	ص، دوست محمد

د اداری ریاست:

اداری رئیس	ع،ص، عبدالاحد «فدائی»
دمحاسبی لوی مدیر	ع، حاجی سلطان‌علی
د ترانسپورت مدیر	••••••
د اوراق لوی مدیر	ع، غلام دستگیر
د خزانی مدیر	ص، عبدالسلام خزانه دار
د دیپو مدیر	ص، عبدالغفور
د جنسی مدیر	ص، محمد حسین
د نقدی مدیر	ص، سید عظیم الدین
د خریداری مدیر	••••••
د تصفیه مدیر	ص، سلطان محمد
دجرم داثبات‌مدیر	ص، سلطان‌محمد
دمامورینو مدیر	ص، ولی احمد
داوراقو د دارالانشاء معاون	ص، غلام جان

دبین‌المللی خارجی چلک آفس لوی مدیریت:

دارتباط لوی مدیر	ع، عبدالقیوم
د ارتباط مدیر	ص، حیدرعلی

امور وزارت مخابرات

امور تیلفون :- امور بسته کاری ومونتاژ دستگاه جدید تیلفون شهر کابل که فعلاً پنجهزار لینش بکار انداخته میشود دردوران سال ۳۵ جریان داشته ودران دونفر متخصص المانی و۲۵ نفر اینجنیر ومیخانیك های افغانی در تمام سال مشغول بوده اند علاوه بر دستگاه تیلفون کار بسته کاری ماشینهای تصفیه هوا ومرکز گرمی توسط اینجنیرهای خارجی وعملهٔ داخلی ازماه عقرب باینطرف جریان داشته که قسمت مهم کار آن بسر رسیده است.

کیبل دوانی درشهر : کیبل دوانی شبکه شهری باساس یك پروژه وسروی شهر ازسال گذشته باینطرف یعنی قبل ازآغاز بسته کاری دستگاه شروع شده است در سال گذشته تمدید (۳۵) کیلو متر کیبل دوانی شهر صورت گرفته بود درظرف سال جاری (۳۷) کیلومتر کیبل دوانی باقیمانده هم انجام ورو یهمرفته (۷۲) کیلو متر کیبل دوانی داخل شهر طبق نقشهٔ مرتبه خاتمه یافته است دستگاه تیلفون اتومات ذریعهٔ کیبل‌ها در (۳٤) نقطه مختلف شهر بمراکز ارتباطی مخصوص که بنم کابینت تیلفون یادمیشود ارتباط داده شده است وازین کابینت به تعداد (۹۰) وال بکس و۱۷ پول بکس درجاده های مختلف تقسیمات شده که بالوسیله تیلفونهای مشترکین توسط لین سروبی ویالینهای هوائی بانها ارتباط داده میشود. بایدتذکر داد که کیبل دوانی داخل شهر یك امر بسیطی نیست زیرا شبکه شهری از نقاط مختلف ازقبیل جوی، نهر، دریا، معابر وغیره عبور میکندکه در بسی ازقسمت ها این شبکه باترتیبات حفاظتی مخصوص ودرداخل نلهای چودنی وآهنی تمدید شده است وزارت مخابرات برای انجام کیبل در حصص کابینت ها ووال بکس ها درحدود (٤۰۰) پایه نصب کرده کار ساختمان ساکت ها وجین کاریهای تمدیدکیبل ونصب پایه‌ها درتمام مدت سال دوام داشته ودر ظرف این مدت بیش ازیك صد نفر عمله روز مره دران مشغول بوده است. برعلاوه کیبل دوانی لینهای هوائی جدید بشعبات رسمی وملی طور متفرقه مجموعاً بفاصله ۸۰ کیلومتر جدید تمدید شده است.

انکشاف مخابرات تیلفونی ولایات : برای بهبود وضع مخابره تیلفون و تیلگراف سمت شمال مملکت وزارت مخابرات در اخیر سال ۳٤ موفق شد که قراردادی راجع بخریداری یك دستگاه چینل سستم برای کابل مزار شریف باکمپنی زیمنس امضاء کنند ازروی قرار داد زیمنس مکلف است که درظرف ۱۲ ماه دستگاهای مذکوررا ساخته وآمادهٔ حمل بافغانستان بسازد چنانچه باساس آن دستگاهای مطلوبه حالا ازجرمنی نقل داده شده است پس از ورود در افغانستان در ظرف ۳۵ هفته بسته کاری و مونتاژ آنرا کمپنی تمام خواهد کرد این دستگاه قابلیت شش مخابرهٔ تیلگرافی وچهار مخابرهٔ تیلفونی‌را داردکه درآن واحد بکار انداخته میشود مراکز آن دربلوله، پلخمری، مزار شریف تاسیس میشود .

وزارت مخابرات نه تنها تاسیس یك دستگاه سه چینله بین کابل ومزار شریف را درنظر گرفته بلکه تاسیس‌دودستگاه چینل سستم سه‌چینله را برای کابل، قندهار، وسپین بولدك نیزطبق فیصلهٔ کنفرانس بین‌المللی ژنو مدنظر گرفته وقرار داد آنرا باکمپنی زیمنس‌امضاء کرده است بموجب این قرار داد زیمنس مکلف گردیده که لین بین کابل، قندهار واسپین بولدك‌راکه چهارصدمیل طول دارد به ترتیبیکه برای‌چینل سستم مساعد شود اصلاح نماید‌مراکز این‌دستگاه درکابل، غزنی، مقر، هرات، قندهار و سپین بولدك خواهدبود بااین‌دستگاه ۱۲ مخابره تیلگرافی وهشت مخابرهٔ تیلفونی درآن‌واحد امکان پذیراست .

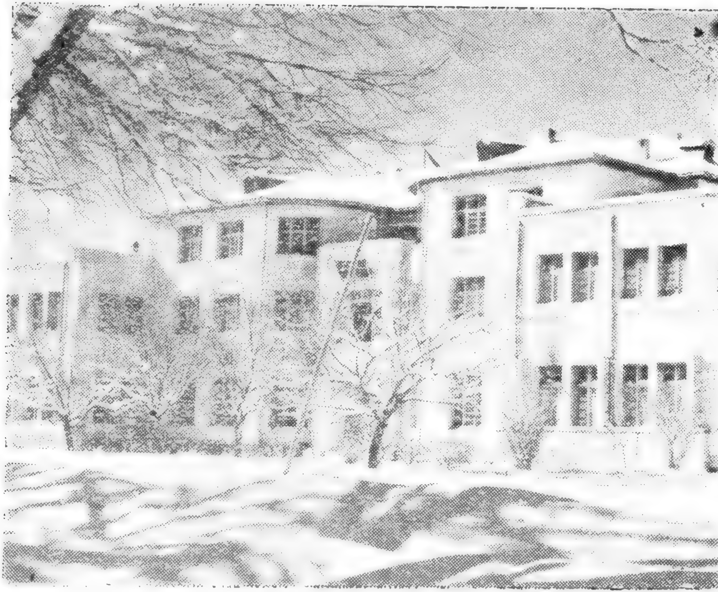
لینهای موجوده ازکابل تاقندهار وازسمنگان تامزارشریف بسیم آهنی رویه‌جستی ازسابق تمدیدشده که برای مخابره چینل سیستم‌از نقطهٔ نظر تخنیك مساعد نیست وزارت مجبوراست که‌لینهای آهنی‌آنرا بیك جوره لین مسی تبدیل‌و یك‌تعدادزیادپایه‌های آنراجدید کندوچون درسمت قندهاردودستگاه بکارانداخته میشود لازم‌است که‌دوجوره لین‌مسی بانصوب‌تمدید شود قرار تورید پنج هزار پایه فلزی و۱۸ هزار براکت و۱۷۰ تن سیم مسی که که‌برای اصلاح لینهای مذکور ضرورت است درین اواخر باکمپنی وستوك

انتورك دولت اتحاد شوروی بامضاء رسیده است که سامان مذکور در دوران سال ۱۹۵۷ با افغانستان وارد و متعاقباً باصلاح این اقدام خواهد کرد که این اصلاح این طبق قرار داد دستگاه های چینل سستم توسط متخصصین کمپنی صورت خواهد گرفت.

اینکه چرا بسمت قندهار دو دستگاه بکار انداخته می‌شود ودر این مزار صرف یکی - علت آن اینست که در سمت قندهار یك دستگاه برای مخابره داخلی مانند سمت مزار شریف بکار انداخته خواهد شد، دستگاه دومی برای تامین مخابرات بین المللی در نظر گرفته شده است. فعلاً این لین مرکز کابل را با حوزه جنوب آسیا وشرق میانه وصل میکند و بعد از آنکه حصهٔ دوم آن تمدید شود قندهار را به فراه وهرات وصل واز طریق اسلام قلعه مخابرات ترانزیتی را با یران عبور داده ارتباط مخابراتی جنوب آسیا وشرق میانه را با حوزه مدیترانه واروپا برقرار خواهد کرد. ازطرف دیگر درقدم دوم کابل بتورخم و پشاور نیز وصل خواهد شد که در مخابرات بین المللی وجریان مخابرات داخلی بین کابل ومشرقی کمك بارزی خواهد نمود با بکار افتادن این دستگاه‌ها که یك تکنیك عصری وجدید است و برای مرحلهٔ اول در مملکت وارد شده آغاز به فعالیت خواهد کرد برای چندین سال دیگر احتیاج مخابراتی بین مرکز وولایات وحتی بخارج بشکل قناعت بخش تامین خواهد شد.

نصب سوچبوردهای تیلفون:

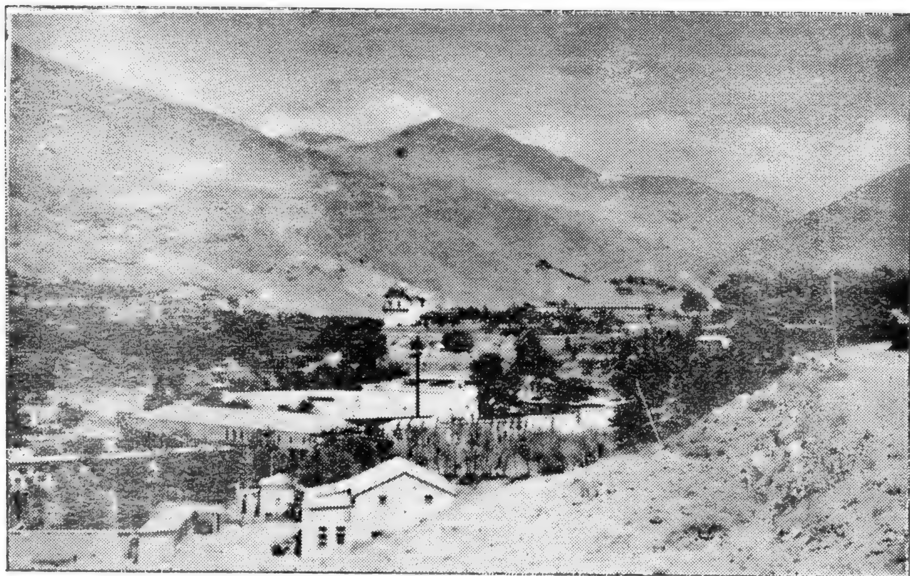
وزارت مخابرات درسال جاری موفق شده است که یك تعداد سوچبوردهای (۳۰) لینه ۱۵ لینه (۱۰) لینه و ۵ لینه تیلفون را بمراکز پروان، نجراب، بگرام جبل سراج، فابریکه، گلبهار، پنجشیر وچهار آسیا، قزل قلعه، کلفت، آقچه جدیداً بکار اندازد. لین های تیلفون برای ضرورت فعلی درمرکز وولایات مجموعاً بطول ۷۰۵ کیلو متر بصورت یك لینه و دو لینه درسال جاری نیز جدیداً تمدید شده است.

گو شه ای از وزارت معادن وصنایع

یکی ازمؤظفین دستگاه تیلفون اتومات درحال [illegible]

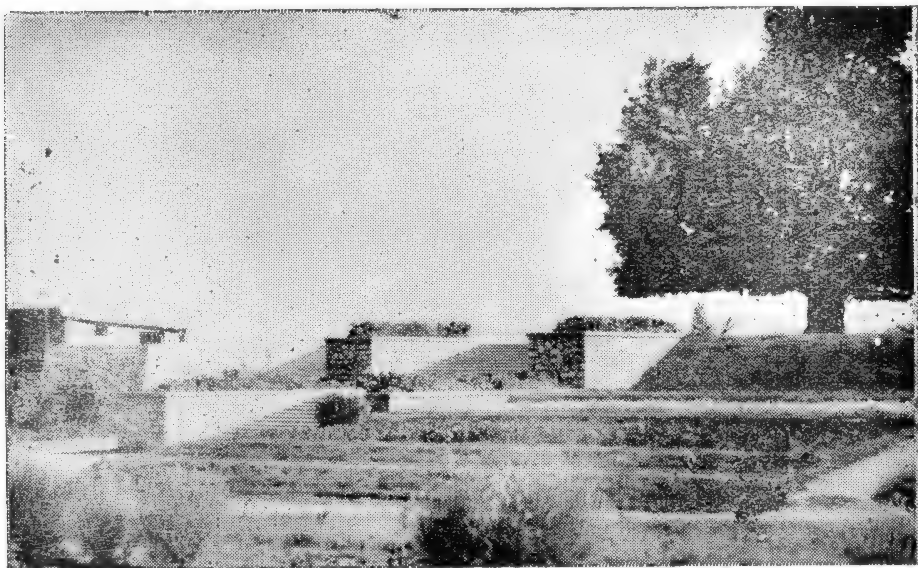

دورنمای حصه‌ای از جبل‌السراج

....

یکی از مناظر دلکش کاریز میر

دستگاه تیلگراف:

وزارت مخابرات در نصب ومونتاژ یك دستگاه تیلگراف بی سیم بیست کیلوواته که کار آن در سال گذشته آغاز شده بود موفق شد بسته کاری آنرا تکمیل وآمادهٔ کار بسازد که فعلاً حصه دو کیلو واتهٔ این دستگاه به تیلگراف بی سیم به استیشن های خارجی لندن، طنجه و مسکو کار میکند بادستگاه مذکور چندین مرتبه مخابره امتحانی تیلفونی وفریکانسی شفت بین کابل وپاریس وکابل ـ لندن بعمل آمده که از آن نتیجهٔ خوبی گرفته شده است . توقع میرود که مخابرهٔ تجارتی تیلفون وتیلگراف در بین کابل وممالك اروپائی وشرق وسطی توسط دستگاه مذکور عنقریب صورت بگیرد ناگفته نماند که دستگاه (۲۰) کیلو واته خاصیت برود کاستنگ را هم دارد که بقوهٔ پنج کیلوواته از آن کار گرفته شده میتواند حصه ۲۰ کیلوواته این دستگاه به نسبت مشکلی که در قسمت پاور رسانی آن دست داده تاکنون تجربه شده نتوانسته است و امید است که حین ورود ترانسفارمر لازمه حصه بیست کیلو واته دستگاه که از بسته کاری فارغ شده بعد مراحل امتحانی بکار انداخته شود برعلاوه یك دستگاه یك کیلو واته هم در ابتدای سال ۳۵ از بسته کاری فارغ وبعد مراحل امتحانی بکار آغاز کرده است .

از دستگاه های ولایات که در نظر بود در پلخمری، قندوز، فیض آباد، گردیز، فراه، جلال آباد و قندهار نصب شود دستگاه فراه به نسبت ضرورت و احتیاج مخابره تیلفونی بین کابل وهرات در سال جاری به هرات نقل داده شده وکار بسته کاری آن درین اواخر تکمیل شده است که بعد مراحل امتحانی بکار آغاز خواهد کرد. دستگاه قندهار نیز از بسته کاری فارغ وفعلاً بصورت تیلگرافی از دستگاه مذکور استفاده میشود کار بسته کاری دستگاه های پلخمری، قندوز وجلال آباد روی دست گرفته شده وبسته ـ

کاری دستگاه های باقیمانده نیز متعاقباً آغاز خواهد یافت . سه دستگاه انتقالی تیلفون که برای دفتر تیلفونخانه بی سیم مرکز خریداری شده بود وارد و بسته کاری شده و مراحل امتحانی این دستگاه های انتقالی قسماً طی‌شده وقسماً باقیمانده که آنهم بزودی تمام خواهد شد .

برای ارتباط تیلگرافخانه مرکز به تیلگرافخانه آخذه مهتاب قلعه و تیلگرافخانه‌مرسله یکه توت باندازه تقریباً (۱٤) کیلو متر کیبل تحت‌الارضی فرمائش داده شده بود کیبل مذکور در سالجاری وارد و کارلین دوانی آن بین سه تیلگرافخانه مرکزی تااندازه بسر رسیده ویک قسمت باقیمانده آن نیز عنقریب بپایه تکمیل خواهد رسید .

پرسونل فنی :

وزارت مخابرات شش نفر میخانیك را که در سال گذشته برای ستاژ در تخنیك تیلفون به المان و چهار نفر را برای ستاژ در شق تیلگراف بی‌سیم فرستاده بود همه آنها بعدازدورهٔ ستاژ یکساله موفقانه عودت کرده اند برعلاوه وزارت مخابرات در سال ۳۵ سه نفر طلبه را برای تحصیلات عالی بسویس ودو نفر ستاژیر را به آلمان غربی اعزام کرده است .

بر علاوه نفری که بخارج اعزام شده (۲۰) نفر میخانیك در شق بسته کاری دستگاه اتومات وتقریباً ده نفر در شق جین کاری وکیبل دوانی عملاً زیر تربیه گرفته شده است. دو نفراز طلابی که درسابق برای تحصیل در خارج فرستاده شده بود نیزامسال عودت کرده‌وبکار مشغول اند مکتب تیلگراف هم دربرج قوس‌امسال ۲۵ نفرفارغ‌التحصیل‌دادکه درتیلگرافخانه های مرکز وولایت و ورکشاب تقسیمات شده اند .

تنظیم امور پست :

اجراآت امور پستی علی العموم در سال ۳۵ نیزمانند سال ۳٤ طور منظم وحسب مطلوب‌در جریان بوده وازلحاظ تسریع‌وتوسعه وتنظیم مزید برسال گذ شته در امور پستی قرار آتی اجراآت فوق العاده بعمل‌آمده است .

۱ـ ارسال ومرسول پارسل پست فضائی از کابل به هند وازطریق هند به ممالك ماورای آن بادفتر پست هند موافقه وجریان یافته است .

۲ـ برعلاوه ارسال ومرسول پارسل پست فضائی ازافغانستان به ممالك خارجه توسط طیاره ك.ل.م. تحت اقدام است .

۳ـ ارسال ومرسول پسته‌های فضائی ترانزیتی‌ازشوروی برای‌پاکستان تایلند، اندونزیا ازطریق کابل بادفتر پست شوروی باساس موافقه سال گذشته جریان پذیر گردید .

٤ـ ارسال ومرسول پسته های زمینی‌ترانزیتی ازشوروی برای‌پاکستان تایلند، واندونزیا ازطریق‌هرات وقندهار وشوروی‌موافقه وجریان داده‌شده.

نوت:ـ درگذشته ارسال ومرسول مذکور تنها برای هند در جریان بود.

۵ـ پسته های فضائی‌سربسته ازنیویارك بکابل‌موافقه وجریان‌یافته‌است.

٦ـ ارسال ومرسول‌پسته های فضائی‌به مسکو وازطریق ماسکو به‌ممالك ماورا ذریعۀ کمپنی هوا پیمائی باساس موافقه از تاریخ ۱٤ دلو ۳۵ هفته سه روز صورت جریان را بخود گرفته .

۷ـ ارسال ومرسول پسته های فضائی از کابل به هند و توسط هند به ممالك ماورا وعکس‌آن ذریعۀ طیاره دآریانا شرکت تحت اقدام است.

۸ـ ارسال ومرسول پسته های داخله فضائی ازکابل به قندز هفته‌چهار مراتبه ذریعۀ طیاره د آریانا شرکت موافقه و جریان داده شده و همچنان در ارسال و مرسول پسته های فضائی بین کابل ومزار شریف که درسال گذشته هفته سه مرتبه جریان داشت به چهار مرتبه توسعه داده شده .

۹ـ دربندر قزل قلعه، کلفت وخوست وکلنگار یك‌یك پسته خانه‌جدید تاسیس گردیده .

۱۰ـ ارتباط حمل ونقل پستی توسط نفر بین قزل قلعه وامام صاحب که (۳٤) میل مسافه دارد وهمچنان بین‌کلفت وقرقین‌که (۱۲) میل مسافه‌دارد جدیداً قایم گردیده .

۱۱- حکومت محلی کتواز بحکومت کلان تبدیل و پسته خانه حکومت محلی آن نیز بحکومت کلان توسعه یافته .

۱۲- در تعداد انواع مراسلات و پارسلها فی صد (یازده) نسبت بسال گذشته افزود بعمل آمده .

تعمیرات جدید

تعمیراتیکه درسال ۳٤و۳۵ بنا شده ویك قسمت آن تکمیل و یك قسمت زیر کار است ازاین قرار است :

الف- مرکز :

۱- اکمال تعمیر اتومات جدید .

۲- اکمال تعمیر پسته خانه جدید مرکزی .

۳- تعمیر برودکاست رادیو درسال ۳۵ به یکه توت شروع شده .

٤- « استدیوی موج کوتا درسال ۳۵ درکارته ولی مقابل کلوپ عسکری شروع شده .

ب- ولایت قندهار :

۱- اکمال دوعمارت آخذه ومرسله تیلگراف بی‌سیم .

۲- تعمیر مدیریت مخابرات شروع شده .

۳- اکمال تعمیر پسته خانه حکومت کلان قلات .

٤- تعمیر پسته خانه حکومت کلان ارزگان (نیمکاره)

۵- تعمیر پسته خانه حکومت کشکنخود .

٦- تعمیر جای رهایش برای مدیر مخابرات .

ج- ولایت مزارشریف :

۱- تعمیر پسته خانه حکومت کلان شبرغان .

۲- تعمیر پسته خانه حکومت کلان بلخ .

۳- تعمیر پسته خانه بندر کلفت (نیمکاره)

٤- تعمیر رهایش گاه برای مدیر مخابرات .

د ـ ولایت قطغن :

۱ـ اکمال تعمیر آخذه ومرسله تیلگراف خانه بی‌سیم پلخمری دوعمارت.

۲ـ » » » » » قندز دوعمارت .

۳ـ تعمیر پسته خانه وتیلفونخانه پلخمری درسال ۳۵ شروع شده .

٤ـ سه‌عمارت برای‌رهایش‌ماموریـن مخابرات‌در بغلان مرکزی درسال۳۵ شروع‌شد .

ح ـ ولایت جنوبی :

۱ـ اکمال دوعمارت آخذه ومرسله تیلگرافخانه بی‌سیم گردیز .

۲ـ تعمیر آخذه رادیوی خوست درسال ۳۵ شروع شده .

۳ـ تعمیر پسته خانه وتیلفون وتیلگرافخانه خوست شروع شده .

و ـ ولایت مشرقی :

۱ـ اکمال تعمیر آخذه ومرسله تیلگرافخانه بی‌سیم جلال‌آباد دوعمارت.

۲ـ تعمیر تلگرافخانه تورخم .

ز ـ حکومت اعلی میمنه :

۱ـ تعمیر تیلگرافخانه بی‌سیم.

۲ـ زمین تعمیر مدیریت مخابرات خریداری شده .

هـ ـ حکومت اعلی بدخشان :

۱ـ اکمال عمارت آخذه ومرسله تیلگرافخانه بی‌سیم دوعمارت .

ط ـ حکومت اعلی غزنی :

۱ـ تعمیر مدیریت مخابرات وتیلفونخانه در سال ۳۵ شروع شده .

دفوایدعامی وزارت

دوزارت کفیل
اداری معین

ع،ج محمدکبیر
ع،ص سیداحمدشاه
مشاورین دوه تنه ....

دقلم مخصوص مدیریت :

لوی مدیر ع، سید محمد مومن ستومان

د نشرا تو د مدیریت کفیل
بناغلی محمداکبرشایگان شهریاری

د مامورینو لوی مدیریت :

مدیر په (۳) رتبه بناغلی محمدآصف

دفنی او مسلکی پښتنی لوی مدیریت

لوی مدیر په (۲) رتبه بناغلی
میرعنایت‌الله حباب

ع،ج محمدکبیر

اداری مدیر په (٤) رتبه بناغلی محمد اسلم
غړی د مرکز د پاره په (٥) رتبه کفیل بناغلی محمداسحق
» » » » (٥) » » محمد یعقوب
» » » » (٥) » » غلام غوث
» » » » (٥) » » میرعبدالله
» » » » (٥) » » بسم الله
» » » » (٥) » » سیدمحمد
» » » » (٥) » بناغلی ایاز الدین
دکنترول او سنجش د مدیریت کفیل په (٤) رتبه بناغلی عبدالغفار

دتعمیراتو لوی مدیریت :

لوی مدیر کفیل بناغلی سید برهان الدین
داجرائیی مدیر په (٥) رتبه بناغلی آدم خان

درنگکولو مدیر په (۳) رتبه ښاغلی محمدعلی
دکابل هوتل او داتوماتو دتیلفونو دتعمیرو مدیر په (۵) رتبه
ښاغلی محمدانور
دخارجه چارو دوزارت دتعمیر مدیر په (۵) رتبه کفیل
ښاغلی محمد حبیب
درادیو دبرودکاست دستدیو مدیر په (۵) رتبه
.....
دارگ شاهی دتعمیر مدیر په (۵) رتبه ....
د داشو مدیر په (۵) رتبه ښاغلی محمدنبی

دمحاسبی لوی مدیریت:

مدیر په (۳) رتبه ښاغلی محمدطاهر
دتحقیق مدیر په (۵) رتبه « عبدالرشید
دجنسی مدیر « (۵) « « خواجه فقیراحمد
د دیپو مدیر « (۵) « « عنایت الله عزیزی
دلوازمو مدیر « (۵) « « سید جلال

دبنداو نهر لوی مدیریت:

لوی مدیر په (۳) رتبه ښاغلی محمد عظیم
دغزنی دبندونو لوی آمر په (۲) رتبه « عبدالباقی

دمعابرو لوی مدیریت:

لوی مدیر په (۳) رتبه ښاغلی امیرمحمد
دمراقبت او حفاظت مدیر په (٤) رتبه « محمد سرور
دلارو او پلونو مدیر په (٤) رتبه ......

دپانو مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه ښاغلی محمد اسلم

د فني لوی مديريت :

دداخلي فني معاون په (۳) رتبه ښاغلی عبدالحميد
« « معاون په (۵) رتبه « شيرآقا
اداری مدير په (۵) رتبه ......
د ساختمان مدير په (٤) رتبه ښاغلی محمد رضاء
سيويل انجنير په (٤) رتبه « يار محمد
دتجربوی عمرانی مواد دڅانګی مدير په (۵) رتبه ....
دسروی دڅانګی مدير په (۵) رتبه ښاغلی محمد امين
» » » (۵) « « محمد ايوب
» » مدير په (۵) رتبه ښاغلی عبدالاحد
دبراورد او سنجش دڅانګی مدير په (۵) رتبه
ښاغلی محمد علی
دفنی تعميراتو دڅانګی مدير په (٤) رتبه
ښاغلی محمد افضل
د پلان او پروژی د څانګی مدير په (٤) رتبه
ښاغلی غلام محمد

امور وزارت فواید عامه

درسال ۳۵ در زمینه‌های مختلف عمرانی کشور ، صرف فعالیت شد عمارات بزرگ بسر رسید سرکهای جدید آباد شد. سرکها یکه منحیث سیلاب‌های موسمی از بین رفته بودند دوباره ترمیم واصلاح گردید متباقی کارهای بند سراج غزنی وبند زنه خان در ین سال انجام شد قسمتهای بزرگ بقایا به‌تحصیل رسید. لایحهٔ کار وزارت‌فوایدعامه (که‌برروی آن کارهای عمرانی محاسبه‌میشوند) تنظیم‌شد نرخهای عادلانهٔ مواد ومصالح واجرتهای مزدور وکسبه بوجود آمد. ملیونها افغانی حسابهائیکه به‌تعویق افتاده بود تصفیه گردید. وملیونها حسابهائیکه در خود سال موجود بود بر اساس لایحهٔ مذکور برآورد ومحاسبه شد. دربرج میزان این سال که پلان عمومی پنجسالهٔ اقتصادی مملکت طرح وتصویب گردید وهدفهای پنجسالهٔ کارهای مربوط بامور عمرانی آن پذیدار شد. تشکیلات وزارت فواید عامه وقوماندانی عمومی قواء کار درزمینه‌های آن کلیهٔ نیرو های خود را متمرکز گردانید. کلیهٔ کارهای سهمیهٔ شش ماهه‌اخیر سال ۳۵ پلان مربوط فواید عامه به تکمیل رسید .

قوای کار

درسال ۱۳۳۵ فعالیت واجراآت قواء کار قسمت عمدهٔ کارروایی های وزارت فواید عامه را اختوا میکند. این تشکیل که دراواخر سال ۱۳۳٤ بوجود آمد بلا فاصله اجراآت عملی آن درمرکز وولایات به‌پیمانهٔ وسیعی شروع ودرقسمت امور سرکسازی مصدر تولید انکشافات بزرگی گردید.

الف ـ تشکیل:

مفکورهٔ تشکیل قواء کار بتاریخ اول دلو ۱۳۳٤ بعد از طی مراتب اصولی منظور وجامهٔ عمل پوشید بعدازین تاریخ‌است‌که وزارت فوائدعامه ازحیث قوه مستغنی وحایز سرعت وصحت عمل گردید .

قواء کار بصفت یك دستگاه منظم کار بوجودآمده‌وتشکیل آن‌شامل قرارگاه قوماندانی‌ودوائرمربوطهٔ آن،مدیریت عمومی میخانیکی،چاریونت کار، غند تعلیمی وغندکار میباشد.

قرار گاه قوماندانی باوزارت فوائد عامه تماس نزدیك داشته و بحیث قوهٔ اجرائیهٔ آن باخذ واجراء پروژه‌های کار اظهار آمادگی میکند قرارگاه درعین حال مرکز ادارهٔ تمام قطعات مربوطه نیز میباشد.

مدیریت عمومی میخانیکی جمیع امور تخنیکی و ترمیمات را بدوش داشته تورید و بکار انداختن وسایط تخنیکی، حسن استعمال ومحافظهٔ آنها جزوظیفه آن است. چون وسایط تخنیکی وماشین باب دارای سرعت وقدرت بزرگ کار میباشد، لذا اینمدیریت درتطبیق پروژه‌های کار سهم بزرگی دارد.

یو نتهای چار گانه واحد های کار اند که مشتمل بر یك تعداد عمله ووسایط تخنیکی میباشند. درتشکیل آنها تناسب نفر و وسایط تخنیکی طوری است که هر یونت طور مستقل از عهدهٔ یك وظیفهٔ راهسازی بدر شده میتواند.

غند تعلیمی تعلیم و تربیهٔ عموم افراد را بالخصوص از نقطهٔ نظر استحکام ار دو بدوش داشته و تعلیم و تربیهٔ آن متضمن د و منظور مهم میباشد یکی درتطبیق پروگرامهای مسلکی و دوم مساعد شدن زمینه جهت انجام وظیفه راه سازی. به عبارهٔ دیگر برای اینکه افراد مربوطه از عهدهٔ وظائف محوله بدر شده ومسالهٔ استخدام وادارهٔ آنها نیز بحسن صورة جریان یابد، لازم است بدواً تحت یکسلسله تعلیم و تربیه درآورده شوند.

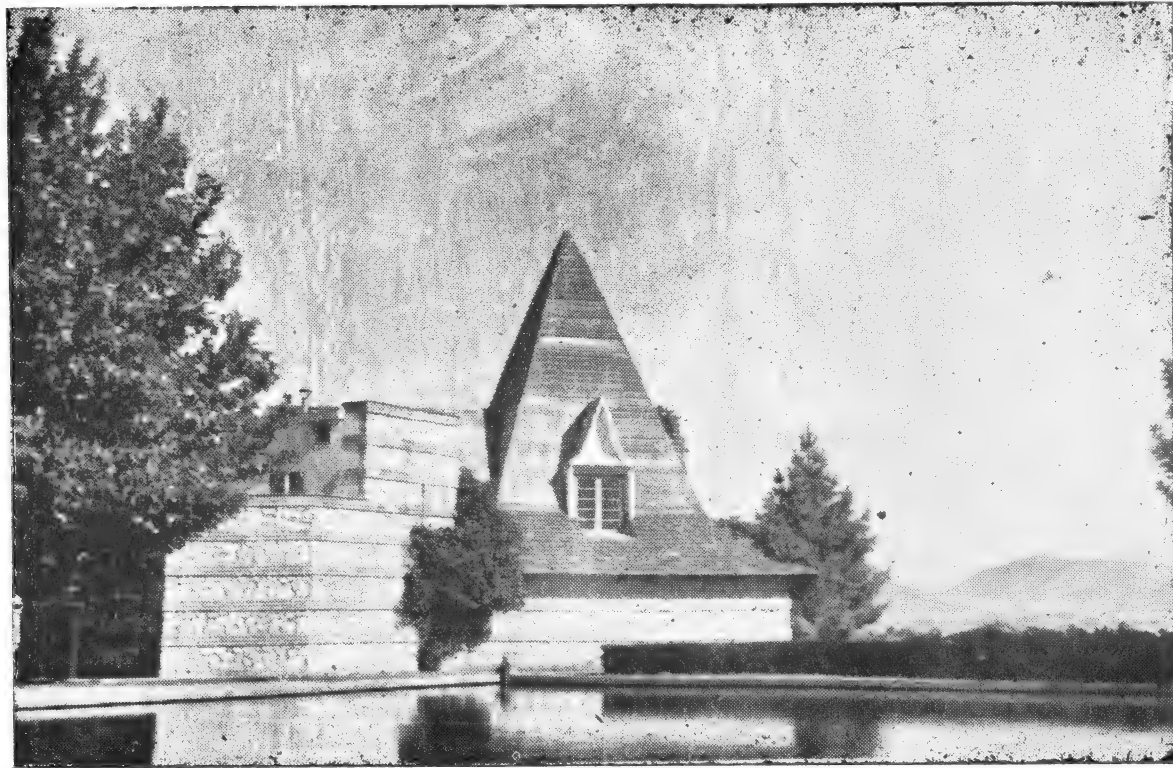
غندکار متشکل از یك تعداد افراد وفاقد وسایط تخنیکی میباشد. این غند بوظائف مطابق خصوصیات آن گماشته میشوند. باید متذکر شد که کار راهسازی علاوه از وسایط تخنیکی خواهان پرسونل کار نیز میباشد و استفاده ازین قوت بالخصوص در کشور عزیزما که وسایط تخنیکی فراوان بدست نیست بیشتر جنبهٔ عملی دارد. معهذا این غند نیزوقتی وسایط تخنیکی کافی بدست آید بحال یك یونت تعدیل خواهد شد.

ب ـ اجراآت : در ظرف سالیکه اکنون پایان یافت مساعی قواء کار وقف دومنظور مهم بوده است: یکی تکمیل پرسونل و وسایط مورد

ذواتیکه ۳ به سلسلهٔ ترفیعات سنوی به رتبهٔ ۳ ترفیع کرده اند

۱- نباغلی محمد آصف مدیر مامورین وزارت فواید عامه ۲ نباغلی عبدالباقی مدیر فنی بند و نهر ۳ نباغلی محمدرضا مدیر فنی معابر ٤ نباغلی محمدعظیم مدیر بند و نهر ٥ نباغلی امیرمحمد مدیر معابر ٦ نباغلی عبدالحمید مدیر فنی معابر ۷ نباغلی مسجدی مدیر فنی معابر ۸ نباغلی حفیظ‌الله مدیر فواید عامهٔ مشرقی

قسمتی از عمارت زیبای کاریز میر

احتیاج و دوم پیشبرد وظیفهٔ اصلی، اعنی سرکسازی. باوجودآنکه تکمیل عناصر تشکیل کاری است وقت‌طلب و مشکل وانجام وظیفهٔ اصلی نیز به‌آن وابسته است ولی قوای کار وقتی اثبات وجودنمود بلامعطلی به‌فعالیت عملی دست زد ودر هردو مورد فوق به‌فعالیت خویش ادامه داد که اینک به توضیح آن پرداخته می شود.

۱- درمورد تکمیل پرسونل، وسایل ووسایط کمبود، تدارك واستخدام پرسونل بفراخور اهمیتیکه در راه تقویهٔ بنیهٔ این دستگاه داشته ودارد ار بدو مرحله‌مورد توجه‌قرار داده‌شد. برای بدست‌آوردن اشخاص مسلکی و صاحب تخصص جدو جهد لازمه بعمل آمد با وجود آنکه بنا بر وسعت تشکیل تعدادزیاد اشخاص فنی ومسلکی مورد احتیاج بوده و می‌باشد باز هم یکتعداد معتنا به آن تکمیل گردید وتمام کسانیکه در وظایف غیر مسلکی استخدام شده بودند بساحهٔ مسلك برگردانیده شدند. الحال آنچه احتیاجاتیکه باقی مانده برای تکمیل آن نیز اقدامات موثر از قبیل تاسیس کورسهای تخنیکی وغیره جاری است همچنان برای تشویق و ترغیب اشخاص جهة داخل شدن به‌کار نیزچاره های تجویز و برفع آن همه مشکلاتیکه در مورد وظیفهٔ اجیران باطراف حایل بود کوشیده‌شد.

در خلال فعالیتهای دیگریکه در قسمت تدارك وتهیهٔ وسایل و رفع احتیاجات یونتهای مربوطه بعمل‌آمد، مسئلهٔ اعاشه ، البسه وادویه در راس آنها قرار دارد. اعاشه‌شدن‌قطعات در بدو مرحله جامهٔ عمل پوشید. چون درجهٔ اعاشه وکلوری تابع اندازه وخصوصیت کار نمی باشد بنابران این‌موضوع در بارهٔ کارکنان قوای کار باکمیت وکیفیت خوبی عملی گردید چنانچه برای هرنفر روزانه تامین (۶۷۰۰) کلوری تجویز و بمنصهٔ عمل گزارده شد.

موضوع البسه وسایل رهایش نیز به‌وضعیت اطمینان بخشی درآورده‌شد عملهٔ کار درهرجا بالوازم‌کافی مجهز خیمه بستره و البسهٔ کافی بدسترس

شان گزاشته شد تااز آسیب سرما و گرما که حسب ایجاب وظیفه واقامت درمیدانها وخیمه‌ها بیشتر به آن معروض می باشند آسوده بمانند .

درخصوص معالجه وادویه نیز پیشرفتهای قابل ملاحظهٔ بعمل آمد . ادویهٔ مکفی تهیه و دکتوران لایق جهةوقایهٔ صحت عملهٔ کار گماشته شد ند . چنانچه بهبودیکه‌امروز درامور صحیهٔ قواءکار حکمفرماست نتیجهٔ مستقیم آنست . طبعاً بهرپیدا نهٔ که‌توجه درین قسمت افزایش یابد بهمان اندازه منسوبین کار با نیروی‌صحت وانرژی بیشتر آمادهٔ کار می شوند . بنا سیء این‌مفکوره درآوان‌تشکیل بهریونت یك‌یك‌شفاخانهٔ (۱۰) بستره‌ای و در مرکز یك‌شفاخانهٔ (۵۰) بستره‌ای بالوازم کافی‌تاسیس و علاوةً همکاری وزارت جلیلهٔ صحیه و وزارت جلیلهٔ دفاع ملی درزمینه جلب گردید .

۳- راپورکار :

۱- متوافق باروی کار شدن تشکیل که مصادف بموسم سرما بود سه واحد کار در سرك تورخم - جلال‌آباد و یونت چارم در ولایت قطغن به ساختمان سرك قندوز - امام صاحب گماشته شدند بعدها قوت کار در مشرقی تقلیل داده‌شد.علت این‌بود که درانموقع از یکطرف کار سرك مذکور روبه تکمیل گذاشته واستخدام قوت زیادرا ایجاب نمی کرد واز طرف دگر گرمی موسمی‌تعطیل‌کاررا دران‌منطقه استلزام می‌نمود معهذاچون پخته کاری آن مهم‌بود یونت اول جهة‌پیشبرد کارپخته کاری درانجا باقی ماند. این‌یونت الی‌اوایل ثور۱۳۳۵ باجدیت تمام‌به‌پخته کاری ۳۵ کیلومتر سرك از جلال آباد الی بتی‌کوت موفق گردید . که‌حجم کار کردگی آن به ۵۲۰۰۰ متر مکعب بالغ می گردید . باید متذکر شد که با ستثنای همین حصه کارپخته کاری متباقی حصص سرك‌مذکور یعنی از تورخم الی بتی‌کوت قبلاتکمیل گردیده بود. چون این‌حصه هم تکمیل شد عبور ومرور ترافیك تماما بالای سرك جدید جریان یافت. بالاخره دراواخر سال۱۳۳۵

قطعهٔ مذکور نسبت شدت گرمی بمرکز احضار و بکار سرك کابل- چهاریکار گماشته شد . باینصورت قطعه ایکه درآنجا نسبت گرمی به تنزیل کار وشیوع امراض مواجه بود دراینجا مصدر کارروایی‌های خوبی گردید . این یونت در مرکز سرك باغ بالا را بطول ۱۸۰۰ متر طوراساسی ترمیم نموده سپس ساختمان سرك کابل چهاریکار ادامه‌داد . دراواخرخزان غند تعلیمی نیز بعداز فراغ از کارهای مرکز به‌آن کار اشتراك داده شد . زیرا نسبت فرارسیدن زمستان وقت تنگ و نیمکاره ماندن کارآن سرك باعث تولید سکته درعبور ومرور ترافیکی می‌گردید . باینصورت تااوایل جدی که‌کار درآن ساحه جریان داشته سرك متذکره ازکابل الی سرای‌خواجه بطول ۳۵ کیلومتر اولا خامه کاری وبعد پخته کاری گردید سپس قوت های مذکور باثر حلول زمستان بتاریخ ۱ر۱۰ر۱۳۳۵ بمشرقی انتقال داده شد از انجمله ساختمان اساسی میدان‌طیارهٔ جلال‌آباد وترمیم سیل‌بردگیهای سرك تورخم - جلال‌آباد وآماده ساختن آن برای قیرریزی به یونت اول محول گردید .

غندتعلیمی به‌سرکند وباباه متمکن وساختمان سرك تنگی ابریشمین از سرکندوباباه بطرف آب‌دبری سپرده شد. یونت‌اول‌اولا میدان طیارهٔ جلال‌آباد را بوسعت ۲۰۰۰ در۱۰۰متر تسطیح ورولکاری وسپس‌حصهٔ وسط آنرا بفراخی ۱۶۰۰ در۴۵ جغل‌اندازی وپخته‌کاری نمود. حجم‌مجموعی کارکردگی آن درحصهٔ‌خامه‌کاری ۳۸٤۰۰ مترمکعب ودرقسمت‌پخته‌کاری وجغله اندازی به ۱٤۰۰۰ مترمکعب بالغ‌میگردد.

بعدازآن این‌یونت به‌ترمیم سرك‌تورخم-جلال‌آباد شروع وتااواخرسرماه به‌آن کارادامه‌خواهندداد.

۲- یونت ٤-درآوان رویکارشدن تشکیل باامام صاحب اعزام‌گردید تادرآنجا به‌ترمیم سرك قندوز - امام صاحب وقزل قلعه که‌آن‌وقت شدیداً محتاج‌ترمیم وجغله ریزی بود بپردازند. این یونت‌تااوائل بهار علاوه برترمیمات عمومی بطول (۵) کیلومتر سرك مذکور را طور اساسی جغله

اندازی وراه کوتل مجرا که صعب المرور بود اصلاح نمود :

علاوه بران مسئله حفظ ومراقبت خط مواصلاتی بین قندوز و قزل قلعه بطول (۷۱) کیلومتر نیز بهمین یونت محول بود که ضمن این وظیفه پل اتقلان را نیز ترمیم وتقویه نمود :

اینوقت آن یونت بالاخره بتاریخ ۱ر۲ر۳۵ بهمکاری یونت ۲ و ۳ درخامه کاری سرك جدید قزل قلعه ـ قندوز اشتراك درآبدان اخذ موقع وتا حلول سرما به این کار ادامه دادچون بعدازاین تاریخ ادامهٔ کار دران جا نسبت برف باری وسردی متعذر بود بنا بران یونت مذکور بجای یونت ۲، درالچین موظف وتجدید گردید که بعداز انجا م این وظیفه بشمول ساختمان جسر آلچین به علی آباد انتقال نماید .

۳ـ یونت ۲ ـ و ۳ دراوائل حمل ۳۵ به قطغن اعزام گردیدند وکار سرك جدید قندوز قزل قلعه بایشان سپرده شد. یونت ـ ٤ نیزازوظایف سابقه فارغ ودرین کار باایشان پیوست. سرك قزل قلعه ـ وقندوز یك حصه مهم خط مواصلاتی است که از کابل شروع وبه آنطرف هندوکش ازولایت قطغن عبور و به قزل قلعه منتهی میشود ، قبل ازاین بین قندوز وقزل قلعه سرك اساسی ـ وجود نداشت و علت آن خامه گی زمین قلت سنگ وجغله وآب بوده است .

قراریکه قبلاً اشاره شد تمرکز سه یونت در ان ناحیه دلچسپی خاص وزارت فوائد عامه رابا حداث سرك مذکور نشان میدهد . این سرك قزل قلعه وقندوزرا ازراه دشت شیر ماهی وآبدان امام صاحب به مسافهٔ ٦۲ کیلو متر وصل میکند . تاکنون ۱۸ کیلومتران تکمیل و ۲۰ کیلو متر آن تنها خامه کاری گردیده است . پخته کاری ازقزل قلعه شروع ومنطقهٔ کوتل ریگی ودشت شیرماهی را که سد بزرگ علیه عبور ومرور ترافیکی بودعبور وبه آبدان نزدیك شده است . ازین راه اولین بار بتاریخ ۸ر۷ر۱۳۳۵ عبور و مرور ترافیك جاری وراه سابقه که بسیار طولانی وصعب المرور بود متروك گردید . بالاخره کار پخته کاری نسبت شدت سرما بتاریخ ۵ر۱۰ر۱۳۳۵ متوقف ویونت ٤ به پلخمری ـ دوشی موظف گردید.

مصادف باهمین وقتیکه کار سرك قزل‌قلعه جریان داشت یونت۳ ـ ازصف یونت ۲و۴ خارج وبتاریخ ۱۸ سنبله ۳۵ به کلفت اعزام گردید. این یونت بالخصوص درمنطقهٔ ریگك یك‌تعداد زیاد بند شهای عبور ومرور رابـر طرف وبه خامه کاری وپخته کاری اساسی سرك توفیق یافت.طول کار شدگی بشمول ترمیمات پخته‌کاری سابقهٔ آنطرف ریگك تاکلفت ۴۹ کیلو متر بالغ وفعالیت یونت درآن ادامه‌دارد .

۴ ـ غندتعلیمی که بدواً درسرك مشرقی بادیگر قطعات اجرای فعالیت مینمود به‌اوایل بهار جهةاجرای‌کارهای مرکز بکابل خواسته شد . درینجا ساختمان سرك کابل چهلستون ترمیم واصلاح سرك چهلستون ـ دارالامان . اصلاح وترمیم سرك کابل یکه‌توت . سرك مقبـره اعلیحضرت شهید (رح) همکاری ساختمان سرك میدان هوائی وتعمیر قصر چهلستون، تسویهٔ منطقهٔ نندارتون بین‌المللی .اصلاح وترمیم سرك بینی‌حصار وپخته‌کاری‌سرك کوتل یك‌لنگه ازفعالیتهای آنست که‌طول مجموعی آنها به ۲۲ کیلو متر میرسد . بعداز فراغت ازکارهای فوق غندمذکور بتاریخ ۲۷ر۷ر۱۳۳۵ بسرك کابل چهاریکار بکمك یونت اول گماشته شد . کـه‌تفصیلات آن در مادهٔ اول توضیح گردیده است .

۵ـ غندکار بعدازفراغت ازمشرقی در اوایل بهار بـا نجام کـارهای باقی مانــده تنـگی‌غارو موظف گـردید . این‌قطعه درتنـگی غارو علاوه بروظیفه اصلی بکارمهم وعاجل‌دیگر نیز برخورد . ازقبیل برطرف نمودن سنگك کوچهاوسنگك‌ریزی های‌زمستان گذشته‌وبهار امسال وبازنگهداشتن راه‌ازکابل الی‌سروبی .این‌غند درحصهٔ‌وظیفهٔ‌اصلی نیزرسیدگی خوبی نشانداد چنانچه اکثرنقاط اصلاح طلب‌تنگی غارورا سرنگپرانی وفراخ نموده است .

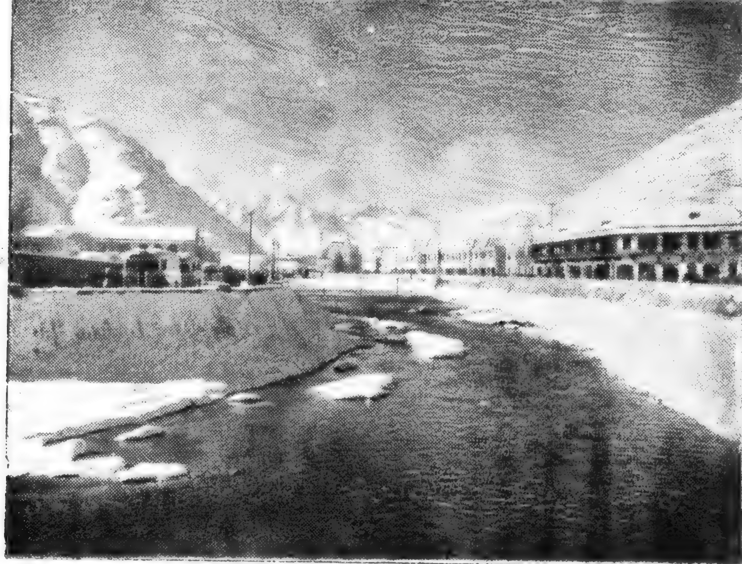
درآوان بهار ۳۵ یك‌تولی این‌غند بدرهٔ شکاری نقاط‌اصلاح طلب سرك‌را اصلاح نمود. بتاریخ ۸جوزا ۱۳۳۵ زلزلهٔ سیغان و کهمرد واقع و باثر آن در درهٔ شکاری نیز انهدامات وسنگك کوچها واقع وراه مسدود گردید .

برای برطرف نمودن موانع مذکور یك تولی دیگر نیز ازغندکار به معاونت تولی اولیهٔ بکمك دوکمپرویسور ویك عراده بولدوزررا درظرف سه روز باز نمودند . همچنان فعالیت تولی اخیر الذکر درباز نمودن سرك درهٔ کهمرد نیز قابل ذکراست . خوانندگان عزیز بیادخواهند داشت که درواقعهٔ زلزله راه کهمرد ازدوآب الی درهٔ آجر بکلی مسدود وارتباط مواصلاتی قطع گردیده بود . این بندش هاذریعهٔ تولی مذکور بزودی ممکنه رفع و ترافیك الی مرکز حکومت کهمرد (روی سنگ) دوباره جاری وامداد به آسیب رسیدگان ممکن شد. این هردو تولی بعداز فراغت ازکارهای فوق باصلاح وتوسعه کاری سرك درهٔ شکاری ادامه داده تااواخر قوس ۱۳۳۵ در آنجا باقی ماندند . وبعداً نسبت حلول سرماه بهقطعهٔ اصلی درتنگی غارو الحاق نمودند . غندکار بالاخره به۱۰ر۱۰ر۱۳۳۵ بسروبی وآبدبری انتقال وبساختمان سرك ازپوزهٔ نغلوالی آبدرگی موظف گردیدند .

چون قسمت کلی غندکارامسال درتنگی غارو متمرکز بود، ساحهٔ فعالیت آن درآنجا ازدهن تنگی الی گزك ۱۰ کیلومتر واز آنجا تا پل شیول بابا وگوگامنده ۲۰ کیلومتر پخش ودرقسمت دیوارکاری ها نیز از کار قرارداد پهاوارسی مینمود .

۶ـ مدیریت عمومی میخانیکی .اینمدیریت که متصدی تکمیل وتکافوی احتیاجات قطعات ازحیث وسایط تخنیکی وپرسونل فنی آن میباشد، چه درحصهٔ رفع احتیاجات فوق وچه درمورد ترمیمات آنهارسیدگی خوبی ازخود نشا نداده همواره قطعات را باوسایط تخنیکی فعال مجهز داشته است . اینکه قواه کار تاکنون باجرای حجم بزرگ خامه کاری بشمول سرنگیرانی وبالخصوص بانجام ۱۲۳ کیلومتر پخته کاری موفق گردیده است طبعاً فعالیت وسایط تخنیکی نیزدرآن سهم بزرگی دارد .

اخیراً که توریـد وسـایـط تخنیـکی فرمایش داده شـده، شـروع گردیده است وظایف این مدیریت نیز از پیش کسب اهمیت مینماید. زیرا وسایط تخنیکی مستلزم حسن استعمال ـ نگهداشت ـ مراقبت

دورنمای مسجد شاه دشمشیره (ع) وجادهٔ اندرابی وقسمتی ازدریای کابل

ازعمرانات جدید مرکز کابل

کارگران سیلو مشغول فعالیت دیده میشوند

قسمتی از داخل سیلوی مرکزی

ترمیم وغیره می باشد . وحسن جریان امور فوق هریك مستوجب طرح لا یحه مصارف، ترتیب تعلیماتنامه‌ها وفراهم آوری شرایط مساعد جهة استخدام اشخاص فنی بمقصد بکار انداختن آنها، ترتیب و تدوین لوایح حفظ و نگهداشت دفاتر سجل ووضع اصول ومقررات محاسبوی وامثال آن میباشند.

در بارهٔ پلانهای روی دست و پیش بینی‌های آینده باید متذکر شد که وزارت فوائدعامه بکمك قوای کار باساس پلان پنجساله اقدامات و سیعی در ساحهٔ مواصلاتی پیش رو دارد . منجمله ساختمان اساس ۱۵۰۵ کیلو متر سرك که ۱۰۷۰ کیلومتر آن قیرریزی نیز میشود بشرح ذیل شامل پلان است :

(کابل- چهاریکار، چهاریکار- دوشی، قندوز- قزل‌قلعه، مزارشریف- کلفت، مزار- درهٔصوف) درسمت شمال .

(کابل- جلال آباد ازراه تنگی‌غارو، جلال آباد- تورخم) درسمت مشرقی

(کابل-غزنی، غزنی-مقر، مقر-قلات، قلات- قندهار، قندهار-سپین بولدك) درسمت مغربی، عرض این سرکها رویهمرفته ده‌متر خواهد بود .

ازجمله این سرکها قیرریزی خواهدشد: (درسمت شمال کابل- چهاریکار، درسمت مشرقی کابل، تنگی‌غارو، سرگندوباباـ تورخم، درسمت مغربی، کابل- قندهار، قندهار- سپین بولدك) .

نوت:- این سرکها بعرض شش‌متر اسفالت خواهد گردید .

وزارت فوائدعامه جهة انجام این وظایف عمده وسایل ووسایطیکه در اختیار دارد ازحیث قوت قوی کار وازحیث وسایط وسامان موجوده و بالخصوص آنهائی است که تازه خریداری شده است .

سامان مذکور درشرف ورود اند ودر بین آنها سامان ولوازم قیرریزی نیز شامل است ولی باید دانست که قیرریزی اصلاح راه های موجوده و احداث راه‌های جدید را ایجاب میکند واجرائ آن بروی سرکهای موجوده که از حیث اوصاف وشرائط فنی نواقص کلی دارند موافق نیست .

درقسمت ساختمان اساسی سرکها نتایجیکه تاکنون بدست آمده موفقیت آمیز است ، زیرا احداث وتمدید خطوط مواصلات در مملکت عزیزما افغانستان

که قسمت بیشتر اراضی آن کوهستانی می باشد کار آسانی نیست . کذا این کار بسیار وسیع وشامل تمام اطراف و اکناف مملکت ووارسی با آن بیکبارگی ممکن نمی باشد باوجود آن امیداست درسایهٔ تطبیق پلان پنجساله این مامول هرچه زودتر برآورده شود .

تعمیرات

۱ـ تعمیراتیکه امسال درآنها کارشده عبارت انداز:ـ

هوتل کابل ، قصرهای چهلستون، مقبرهٔ اعلیحضرت شهید (رح)، ورکشاپ میخانیکی، قواء کار درآقا علی شمس، قصرجدید وزارت خارجه، تعمیر ستدید و ستیشن برودکاست برای موج کوتاه رادیو درمیدان طیاره سابقه ویکه توت، خزانهٔ پس انداز دافغانستان بانك درارگ شاهی، زیارت ومسجد دامنه تپهٔ مرنجان، تعمیر تیلفون اتومات درچهار راهی پښتونستان . علاوتاً تعمیرات ذیل ترمیم شده اند :

عمارت فوائد عامهٔ سابقه درچمن حضوری، مهمانخانهٔ دولتی دارالامان قصر بزرگ پارلمان در دارلامان . ترمیمات سوختگی قسمت غربی مکتب حبیبیه .

۲ـ مهمترین موفقیت تعمیری سال ۱۳۳۵ همانا بسررسیدن قصر های چهلستون بوده است. امسال مدیریت عمومی تعمیرات توانست قصر سابق چهلستون را به تزیینات حجاری ونجاری والحاقیه های جدید آن تکمیل نماید . وعلاوتاً درگوشهٔ ازباغ چهلستون مهمانخانهٔ نوی را درمدت خیلی کوتاهی ازتهداب تاسقف وسامان تزیینی ولوازم آن مجهز نماید. درباغ و نقشهٔ آن نیز تغییراتی وارد گردیده است . باغ جدید چهلستون باکردها خیابانها، دیوارها وتسطیحکاری های جدید بادو قصر نوخود یکی از نقاط زیبای پایتخت گردیده است .

۳ـ درهوتل کابل نیزکار بعمل آمده است . کارهای تعمیری کلی در این قدرمدت بسر رسیده است . علاوتاً برای تکمیل گولایی زیر هوتل تنظیم

خیابانها و تسطیح میدان آن نیز دراین مدت سعی بعمل آمده است . و هم چونکه علاوه برآباد نمودن هوتل تهیه و بدست آوردن سامان و لوازم مدرن را برای هوتل کابل نیز بعهده مدیریت عمومی تعمیرات است از آنرو درزمینه باکمپنی‌های خارجی داخل مفاهمه بوده وقسمتی از این سامان که فرمایش داده شده بود و بکابل رسیده است بلافاصله بموضع مذکور نصب گردیده است .

٤ ـ قصرجدیدیکه برای وزارت امور خارجه در باغ ارگ ساخته میشود آنرا مدیریت عمومی تعمیرات بسرپرستی مستقیم خود نساخته بلکه اعمار آنرا با نمایندگی کمپنی او نیماك اطریش درکابل سپرده و مدیریت عمومی تعمیرات وظیفه‌دار مراقبت کار بوده و باید کار مطابق نقشه و شرایط معینه پیشرفته ومواد وپیداوار داخلی مطابق لوایح نرخ وزارت فوائدعامه بدسترس گذارده شود و بالمقابل وظیفهٔ نمایندگی کمپنی اونیماك آنست که کارها وامور مربوطه‌را مطابق بشرایطیکه با مدیریت موصوف بسته‌اند انجام داده وهم خودشان موادو لوازم خارجی‌را برای تعمیریکه می‌سازند بامسئولیت خود تهیه نمایند .

این قصرامیداست باساس شرط قراردادیکه درزمینه بین مدیریت عمومی تعمیرات و نمایندگی کمپنی اونیماك درکابل عقد گردیده است درظرف ۱۸ ماه کار بسر برسد .

قسمت کلی کارهای تعمیراتی اکثر از تعمیرات فوق الذکر بانجام رسیده است و آنهائیکه زیادتر طرف احتیاج واقع بوده بطور اساسی وکار تمام تکمیل گردیده است وعماراتیکه بکلی تکمیل گردیده عبارت است از قصرچهلستون ، عمارت سابقهٔ فوائد عامه درچمن حضوری ، مهمانخانهٔ دولتی دارالامان وقصر بزرگ پارلمان در دارالامان .

مراجعات وفرمایشهائیکه بوزارت فوائدعامه درقسمت تعمیر بعمل آمده عبارت انداز:

تعمیرهای برودکاست و ستیدیوی موج کوتاه رادیو کابل بنابر خواهش وزارت مخابرات . عمارت بزرگ مکتب حبیبیه ولیلیهٔ یکهزار نفری دارالمعلمین بدرخواست وزارت معارف ، خزانه

دافغانستان بانك بخواهش دافغانستان بانك. تعمیرات چارمنزلهٔ جدیدهوتل کابل با متدادجادهٔ شاهی و کوچهٔ شیربچه‌ها . تعمیرجدیدوزارت معادن بخواهش وزارت مذکوروالحاقیهٔ مکتب تخنیك عالی.

برای اعمار این تعمیرات که شامل پروگرام پلان پنجسالهٔ اقتصادی کشور است با کمپنی های خارجی ونماینده گی های آن درکابل مفاهمه بعمل آمده است.

٦ـ افتتاح کورس نجاری وگلکاری برای تربیهٔ نجاران وگلکاران کوشش شده است که درظرف کمتر از شش ماه به‌تعداد کم از کم ۲۰۰ نفر نجار و گلکار تربیه‌شده بدسترس وزارت خواهد گذاشت.

مدیریت عمومی فنی معابر

چون رویهمرفته تمام پلانها، پروژه‌ها، برآوردها وغیره‌مسایل راهسازی وپلسازی توسط این مدیریت عمومی طرح گردیده وتحت نظر مدیریت موصوف توسط مهندسین خارجی وداخلی ومعاونین مهندس درساحهٔ عمل گذارده میشود. پس نظر باین امر تمام آنهمه پلانهائیکه درقسمت سرکها بعمل آمده وتحت اجراء قرار گرفته استهمانا توسط این مدیریت عمومی ترتیب وسکیچها وپروژه‌های آن درساحهٔ عمل گذارده شده‌است. علاوتاً برآوردهای کارهای انجام‌شده نیزازوظایف این مدیریت عمومی بوده‌وتمام کارهای انجام‌شده توسط این مدیریت عمومی برآورد نیز گردیده است. اما باید ذکر نمود که تنها درقسمت سرکسازی وپلسازی، نه‌درتمام امور ...

۲ـ طوریکه‌درمبحث قوای کار تذکرداده شده سرکهای درپلان پنجساله کشور شامل ۱۵۰۵ کیلومتر بوده که‌ازجمله‌تخمین ۸۰۰ کیلومتر آن‌قیرریزی نیز خواهدشد.

۳ـ برای سروی وپروژهٔ سرك سالنگ با کمپنی تخنوپروم اکسپورت اتحاد جماهیراشتراکیهٔ شوروی قرارداد عقدشده است و مهندسین کمپنی مذکور مشغول مطالعات وتهیه پروژه میباشد. چندسال قبل‌هم وزارت فوائدعامه برای مطالعه کشیدن سرك سالنگ که نسبت براه موجوده خیلی کوتاه است اقدامانی

نمود و حتی در سال ۱۳۳۳ یك هیأت آلمانی را برای سروی آن فرستاده بود ولی بنا بر عوامل ملی پروژهٔ آلمانی ناقص ماند. و در سال ۱۳۳۵ موضوع سروی مجدد آن با نمایندگی تخنو بروم اکسپورت اتحاد شوروی بمیان آمد سرك سالنگ نسبت بسرك سابقه تخمیناً ۲۰۰ کیلومتر کوتاه تر است.

٤ـ در پلان پنجساله اقتصادی کشور میدان های هوائی کابل و بگرام شامل اند و بزرگترین همه میدان هوائی بین المللی قندهار است که بصورت یکی از میدانهای عصری جهان ساخته خواهد شد.

٥ـ در سال ۱۳۳٤ کمپنی کوکس سروی و تهیهٔ پروژهٔ میدان هوائی کابل را بعهده گرفته بود ولی بنا بر بعضی عوامل پروژهٔ مذکور نا مکمل ماند. ودرین اواخر از کمپنی تخنو بروم اکسپورت شوروی دعوت بعمل آمده است تا میدان مذکور را سروی کنند و پروژه برای آن ترتیب نمایند چنانچه مهندسین آمده و شروع بکار هم نموده اند.

٦ـ میدان هوائی بگرام. این میدان در دشت هموار بگرام تاریخی ساخته خواهد شد و یك میدان عالی خواهد بود برای سروی و تهیهٔ پروژهٔ آن مهندسین تخنو بروم اکسپورت شوروی خواسته شده است.

۷ـ ولی آن حصه کارها ئیکه توسط قرار دادیها و تیکه داران صورت میگیرد قسمت مهم آن تحت اثر مدیریت عمومی معا بر صورت گرفته و مراقب تمام کارهای شان میباشد.

مدیریت حفظ و مراقبت مدیریت عمومی معا بر، برای سه هزار و نهصد نفر معابر که مشغول حفظ و مراقبت سرکهای مربوط ولایات میباشد، در تمام افغانستان در بست مدیریت های فوائد عامهٔ ولایات و حکومات اعلی طبق معمول همه ساله لباس و آلات کار و لوازم ضروریه تهیه نموده و بدسترس شان گذاشته است.

احداث بندها و انهار در افغانستان

۱ـ درین نزدیکی ها پروژهٔ مقدماتی باریکاب باسول و همچنان پروژهٔ معلوماتی نهر کریم الله لغمان و بندمچلغو ولایت جنوبی که قبلاً با کمپنی کوکس

قرارداد وپروتوکول بعمل آمده بود، با ترتیب راپورها ونقشه‌های آن بدسترس وزارت فوائدعامه گذاشته شده‌است درنظراست باجراء پروژه های ساختمانی آن اقداماتی بعمل آید. همچنان باساس پروژه‌های ساختمانی برخی ازکارهای تزئیناتی وکانکریتی وسرنگپرانی واحداث پرچاوه‌ها بندسراج وبند زنه‌خان انجام‌شده‌است.

برای اعمار نهرمرغه‌قندهار اقداماتی بعمل آمده‌مبلغ دوصدهزار افغانی برای مصارف آن تعین‌وتخصیص آن‌صادروکارهای نهرمذکورجریان‌دارد.

۲ـدرپلان‌اقتصادی کشوردرامور آبیاری که‌به‌سرسبزی وشادابی مملکت سهم بارزی‌دارد توجه‌خاصی بعمل آمده وزارت‌فوائدعامه توانست‌با ادارهٔ متحدهٔ اتحادشوروی (تخنواکسپورت)درقسمت‌خریداری وتوریدآلات وسامان مکفی برای بندوانهار وهمچنان‌با عزام متخصصین تخنوبروم‌اکسپورت برای اجرای کارهای اکتشافی درساختمان‌کانال آبیاری جلال‌آباد وسه‌بندر مخزن آب درناحیه‌های پالتو، سرده، خروار قراردادهای‌را منعقدساخته‌باساس آن‌عنقریب آلات‌وسامان‌مذکوروارد ویک‌تعداد متخصصین که‌دراین‌اواخر درمناطق‌مذکور رسیده اند‌بکارهای مقدماتی پروژه‌های مذکورآغاز نموده‌اند.

۳ـدرپلان‌پنجساله کانال‌جلال‌آباد مخزن‌آب خروار لوگر، مخزن آب سرده، مخزن‌آب‌پالتوی‌غزنی ودرصورت امکان پروژه های قندز وکوکچه ومچلغو نیزشامل‌خواهندشد.

برای‌ساختمان‌اینها بانمایندگی تخنوبروم‌اکسپورت‌اتحادشوروی‌قراردادی عقدگردیدکه حسب‌آن یکتعداد متخصصین از روسیه‌آمده راجع به کانالها ومخازن متذکره بمطالعه و سروی بپردازند. هکذا با ادارهٔ متحده تخنو اکسپورت وتخنوبروم اکسپورت اتحاد شوروی درخصوص خریداری سامان واسباب ماشینی قرار دادی امضاء گردیده است که گروپ اولی متخصصین مذکور در برج قوس ودستهٔ دیگرآن بعدتر وارد کابل شده الان مصروف مطالعات مقدماتی کانال جلال‌آباد و بندهای سرده خروار میباشند.

بطور تخمین میتوانیم حدس بزنیم که کانال مشرقی درحدود ۱۵۰هزار جریب زمین را آبیاری ودر صورت امکان نیروی برق هم ازآن حاصل خواهد شد .

نشر مجله «بنیکنه»

چون وزارت فوائدعامه ضرورت نشریك مجلهٔ مسلکی و علمی را همیشه احساس می نمود نظر باینکه اینگونه مجلات مخصوصاً برای یك وزارتخانه ایکه خادم خدمات عامه وعمرانی کشورمیباشد نه تنها آینهٔ انعکاس اجراآت میگردد بلکه شبیه تاریخی است که کارآنرا حفظ مینماید واز طرف دیگر وقتاً فوقتاً وسیلهٔ نشرکارهای آن میشود وافکار مفیدنویسندگان وفضلاً کشور را از خود منعکس می سازد . اینك درسال ۱۳۳۵ بهمکاری ریاست مستقل مطبوعات مراحل قانونی حصول امتیاز این مجله بنام «بنیکنه-فوائدعامه» طی گردید وشروع به نشر نموده است .

همچنین یك اقدام دیگری بمقصد تقویهٔ کار های عمرانی از طرف وزارت فوائد عامه بعمل آمد و باساس پیشنهاد وزارت فوائد عامه مقام صدارت عظمی اساسنامهٔ شرکتی رابنام شرکت تعمیراتی منظور واساسنامهٔ آن مراحل قانونی خودراطی نموده وبسرمایهٔ پنج ملیون افغانی مصروف فعالیت میباشد. امیداست تشکیلات شرکت مذکور برای پیشبرد امورعمرانی مفیدواقع شود.

دمعادن او صنایعو وزارت

تشکیل :

وزیر	ع، ج دکتور محمد یوسف
معین	ع، ص سید عبدالاحد

د کانو رئیس ع، ص دکتور سلطان احمد «پوپل»

دصنایعو رئیس ع، ص سید احمد علی شاه «معصومی»

دقلم مخصوص د مدیریت کفیل : ع، ص سید امان الله عبادی لوگری

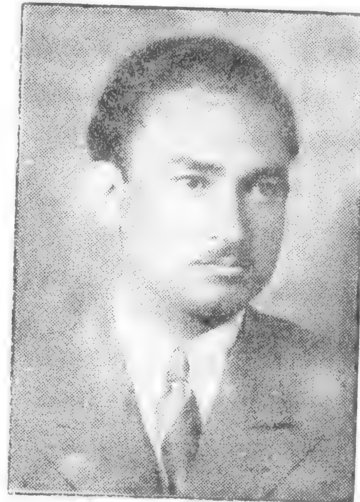
مدعی العموم او دمامورینو دشانگی آمر : ص، محمد طاهر

دمحاسبې مدیر ص، رمضان علی

دجنسی محاسبې دمدیریت کفیل : ص، محمد اسمعیل

دفنی بورد غړی ع، ابوبکر

« « « ص، عبدالرسول

ع، ج دوکتور محمد یوسف

دکشفیاتو د مدیریت کفیل	ص، احمد علی عاکفی
داستخراجو د مدیریت کفیل	ص، مظفرالدین یعقوبی
دپلان او پروژی دمدیریت کفیل	ص، غلام دستگیر عزیزی
د تدویر لوی مدیر	ع، محمد شریف
د منجمنت دمدیریت کفیل	ص، دوست محمد «فضل»
دمراقبت او کنترول دمدیریت کفیل	ص، غلام دستگیر عظیمی

دکان او کارګرو آمر ص، محمدباقی یوسف زی
« « دمدیریت غړی ص، فخرالدین
« « ص، فقیرمحمد بایزی
دګمرکو درنګ خانګی متخصص په (٤) رتبه ص، عبدالرحمن
دبریکت سازی دفابریکی مدیر ص، محمد انور
دترانسپورت دمدیریت کفیل ص، محمدموسی
دیلمنئی لوی مدیر ع، خواجه ګلبدین

دکانو مدیریتونه :

۱ـ دتالقان دکانو لوی مدیر ع، محمدکاظم
۲ـ داندخوی دکانو دمدیریت کفیل ص، خلیل الرحمن
۳ـ دمزارشریف « « « ص، محمد امین ریاض
٤ـ دکلفګان دکانو مدیر ص، غلام صدیق

دمعادن او صنایع دتشکیلاتو لیست :

د رتبی دچوکات نه دباندی	یو تن
په (۱) رتبه	»
» (۲) »	۳ تنه
» (۳) »	۸ »
» (٤) »	۱۵ »
» (۵) »	۲۱ »
» (٦) »	۳۸ »
» (۷) »	۱٦ »
» (۸) »	۵۱ »
» (۹) »	۳ »
» (۱۰) »	۷۳ »
» (۱۱) »	۹ »
	۲۳۹ ـ تنه

امور وزارت معادن وصنایع

معادن در افغانستان :

درسال ۳۵ معادن ذیل مورد استفاده واستخراج بوده است:

(۱) معادن زغال سنگ:

درمعادن ایشپشته وکرکر عملیات استخراج زغال به پیمانه وسیع صورت گرفته ازمعادن دره صوف ومعدن میرزا والنگ سرپل که تازه کشف گردیده هم به پیمانه محدود برای رفع احتیاجات محلی استفاده شده است .

درمعدن کرکر که ذخیره نسبةً بزرگ دارد علاوه بر عملیات استخراج آنی یك سلسله عملیات اساسی هم بمنظور انکشاف آینده معدن صورت گرفته که آن عبارت است ازکشیدن صوف ها ودهلیز های طولانی در عمق معدن. عملیات مذکور که یك قسمت بزرگ قوای ریاست اتحادیه زغال در سال جاری بآن مصروف بوده است زغال را ازمعدن بشکل علمی درآورده درآینده موقع خواهد داد که پیمانه استخراج را تاحدی که پلان پنجساله تقاضا دارد، بلند برود .

(۲) معادن نمك :

عملیات استخراجی درمعادن نمك تالقان ـ کلفگان و نمکسارهای اندخوی ومزار شریف ادامه داشته واحتمال دارد که درخاتمه سال، میزان استخراج نمك بقدر ۱۷ الی ۸ فیصد نظر باستخراج سال ماقبل بلند تر باشد.

علاوه بران معادن بیرل چپه دره ودره نور مشرقی و معدن گوگرد مزارشریف نیز مورد استفاده بوده است .سنگ بیرل برای صدور بخارج استخراج میشود اما سنگ گوگرد برای استفاده داخلی استحصال می گردد.
گویا فعلاً یك تعداد محدود از ذخایر زیرزمینی مملکت تحت استخراج میباشد واکثریت معادن ماهنوز مورد استفاده قرار نگرفته علت این امر در بعضی موارد فقدان راه ووسائل حمل ونقل کافی وارزان دربین معادن ونقاط استهلاك یاسرحدات صدور مال ازمملکت میباشد ودرباره موارد دیگر جریان

امور سروی و پیمایش ذخیره، زیراکه استخراج هر معدن بکار افتادن یك سرمایه معتنا به را ایجاب میکند و تشبث با آن قبل از معلوم نمودن ذخیره وثابت نمودن اینکه استخراج معدن یك امر اقتصادی و باصرفه میباشد جایز نیست ازاینجا که احتیاج مملکت به زغال سنگ هم درساحه محروقات اهالی وهم درشق صنعتی روز بروز افزایش می یابد لهذا وزارت معادن و صنایع بسیار باین قسمت متوجه میباشد وعلاوه بهعملیات اساسی که در معدن کرکر جهة افزایش پیمانه استخراج بعمل آمده (که در بالا شرح دادیم) سعی خواهد شد که هرچه زودتر یك سرك نزدیك از انجام دره شکاری بهدره صوف مزارشریف کشیده شود زیراکههم ذخیره معدن مذکور وسیع تر وهم جنسیت آن عالیتراست عملیات سروی این سرك توسط وزارت فواید عامه تکمیل گردیده در سال آینده کار تعمیر آن ازطرف وزارت موصوف شروع میشود توام با آن وزارت معادن وصنایع نیز پلان استخراج معدن مذکور را طرح وشروع به کار خواهد کرد.

معدن دیگری که استخراج آن درسال آینده مد نظر است، معدن سلیت کهنه خمار میدان است که قبلا یك اندازه سنگ سلیت جهة پوشش عمارات ازآن استخراج شده اماجنسیت این سلیت آنقدرها خوب نبوده است واکنون درنظر است که برای تجسس نوع بهتر سنگ مذکور یك صوف افقی درمعدن زده شود.

همچنان درنظر است که درسال ۳۶ کاراستخراج معدن لاجورد بدخشان ومعدن کروم لوگرد نیز بصورت فنی شروع و باستخراج وصدور سنگ رخام قندهار که دراروپا برای آن خریدار موجود میباشد اقدام گردد.

مهترین اقدام در راه انکشاف معادن :

برای انکشاف امورمعادن، وزارت معادن وصنایع دراوایل سال ۳۴ به تاسیس موسسه سروی جیولوجی کشور اقدام نمود. این اقدام مهتمرین قدمی بود که در راه انکشاف آینده معادن مملکت برداشته شد وتهداب تمام عملیات آینده

در ساحه اکتشاف واستخراج معادن خواهد بود . چونکه تا ساحه مملکت سروی جیالوجی نشود راجع به ذخایر آن اقدامی نمیتواند شد. سروی جیالوجی ساختمان عمومی طبقات الارضی مملکت را واضح ساخته ودرعین حال معادنی را که درحین سروی جیالوجی تصادف مینمایند تدقیقات نموده و نمونه های آنرا حاضر و مورد تجزیه های کیمیاوی وتدقیقات پترو گرافی قرار میدهد. تکمیل سروی کشفیات مزید معادن وذخایر طبیعی را خیلی سهولت می بخشد وجیالوجست ها ومتخصصین معادن براساس نقشه جیالوجی ازساختمان طبقات خصوصیات پترو گرافی (یعنی حجر شناسی) وشرایط پیدایش معادن که ارتباط خاصی با ساختمان طبقات الارضی ساحه دارد آگاه میشوند تا کنون (۲۳۳) هزار کیلو متر مربع از ساحه افغانستان به اسکیل ازنظر ساختمان جیالوجی نقشه شده است.

درسنه ۱۳۳۵ مؤسسهٔ سروی جیالوجی خود را بیشتر توسعه داده دو نفر جیالوجست دیگر را استخدام نمود . سامان یك لبراتوار پترو گرافی را از خارج خریداری ولبراتوار های مذکور راتاسیس کرد که فعلاً یك نفر انجنیر جیالوجست ویك نفر پتروگراف ویك عده محصلین جیالوجی در آنجا مصروف تدقیقات احجار میباشند. برای تشخیص فوسیل های حیوانی ونباتی چون وسایل تشخیص آن یعنی لابراتوار پالئونتو لوجی و کتابخانه مکمل نشریات پالئونتولوجی عالم در مملکت ما موجود نبود با سروی جیولوجی جاپان مفاهمه و موافقه شده که تاسیس آن موسسه جاپانی این وظیفه را برای ما انجام دهد . موزیم مواد معدنی بصورت عصری زیر ترتیب گرفته شد یك عده نمونه های احجار و معدنیات هم از طرف وزارت جیالوجی چین بما اهداء شد که در تکمیل موزیم ما خیلی کمك نمود . وزارت جیالوجی روسیهٔ شوروی بااهدای سه سیت مکمل نقشه های جیالوجی روسیهٔ شوروی خصوصاً قسمت های همجوار افغانستان بما کمك بزرگی نموده یك عده کتب مهم جیالوجی را نیز بما اهدا کرد موسسه ایکافه یونو یك عده کتب مخصوص تدقیقات معادن رادیو اکتیف را از سال نمود که خیلی مورد استفاده متخصصین قرار گرفت .

درضمن این اقدامات راجع به تکمیل سروی جیولوجی مملکت اقدامات ما درباب سروی توپوگرافیك هوائی افغانستان نیز با کمپانیها دوام دارد و پیشنهاداتی که درآن زمینه گرفته شد تحت غور میباشد .

درشق هیدرولوجی، درشق تدقیق آبهای تحت الارضی مهمترین اقدام وزارت معادن دایر برتهیه آب آشامدنی شهرهای کابل وقندهار میباشد که درهردو کار مؤسسهٔ سروی جیولوجی بحیث مشاور جیالوجی کمك نموده پیشرفت امور را ازنقطهٔ نظر جیالوجی وارسی. ونظارت ونقاط برمه کاری را تعین کرده است وبفضل خداوند متعال هردو به نتیجه خوبی رسیده اند. در کابل تاکنون سه چاه ذریعهٔ انجنیر (مایای) جاپانی مستخدم ریاست بنار والی کابل برمه کاری شده که هر چاه آن ۴۰۰۰ متر مکعب آب فی ساعت میدهد؛ کار آن ادامه دارد .

درقندهار تاکنون درچهار نقطه برمه کاری شده وسه چاه آن بصورت آرتیزین میباشد یعنی آب آن بفشار داخلی بیرون می جهد جمعاً (۱۰ چاه) درقندهار حفر میشود دستگاهی که در قندهار برمه کاری مینماید مربوط این وزارت میباشد ومیخانیك های جوان وفعال افغان مربوط شق هیدرولوجی در نظر یك برمه کار جرمنی بعملیات برمه کاری مصروفند. درعین حال یك هیئت جیالوجی موضوع آب تحت الارضی ساحه خوست ولایت جنوبی را نیز تدقیقات ونقاط برمه کاری را تعین کرد . بعد از فراغت دستگاه برمه کاری از قندهار به برمهٔ کاری در خوست نیز اقدام خواهد گردید درعین حال یك دستگاه جدید برمه کاری ازاتحادشوروی نیز خریداری شده که تاعمق (۱۵۰) متربرمه مینماید یك عده سامان ضروری مربوط دستگاه مذکور هنوز ازشوروی نرسیده که این دستگاه نیز درمحال خوست بکار خواهد افتاد .

یکنفر برمه کار لایق که درحقیقت انجنیر برمه کاری میباشد برای هیدرولوجی استخدام شده که اکنون درکابل است ویك عده میخانیك های

جوان را برای کار های عملیات آینده برمه کاری هیدرولوژی تعلیمات نظری میدهد .

درشق هیدرومتری نیز اقدامات وزارت معادن کامیابانه بوده اگرچه تاکنون به استخدام یکنفر انجنیر کامیاب نه شده اند مگر امید است بزوی یکنفر دستیاب گردد شعبهٔ مذکور فعلاً در مرکز تاسیس و شروع بجمع آوری جمله معلومات هیدرومتریك نموده است. شعبهٔ مذکور بامؤسسهٔ هیدرومتریك آی- سی- ای که دروادی هیرمند میباشد نیز در تماس قریب است در نظر داریم یکنفر از انجنیران جوان افغان برای مدت کوتاه به آنجا اعزام گردد تا تعلیمات ابتدائی وتمرینات مقدماتی را در آنجا فرا گیرد حینکه انجنیر هیدرو متری ازخارج آمد این نفر بحیث همکار افغان در زیر نظر وی اجرای وظائف خواهد نمود .

درشق تدقیقات مواد رادیو اکتیفی :

تدقیقات مواد رادیو اکتیفی نیز روی دست گرفته شده یك هیأت سروی جیولوجی افغان که در بین آن یکنفر متخصص خارجی تدقیقات رادیواکتیفی نیز میباشد چندی قبل در درهٔ غوربند - بامیان - دره شکاری ودر طول دریای پلخمری وازآنجا الی درهٔ صوف و سرپل و غیره تدقیقات ابتدائی رادیو اکتیفی نموده ودراثر تدقیقات مذکوردردرهٔ بامیان بکشف یك ساحه مساعد کامیاب شده برای اینکه تدقیقات مذکور بپایه تکمیل برسد به آلات وادوات دقیق تر ضرورت است که اخیراً آردر خریداری آن باامریکا صادر گردیده حینیکه سامان مذکور برسد تدقیقات رادیو اکتیفی به پیمانه وسیعتر عملی خواهد شد .

درعین حال در اوایل دلو همان هیأت با یك پایه آله گایگر کونتر ازراه تنگ غارو بسمت مشرقی خصوصاً درهٔ نور، لغمان، شنواروغیره ساحه‌های مشرقی که از نقطهٔ نظر جیالوجی برای پیدایش مواد رادیو اکتیفی مساعد دیده می شود اعزام گردیده که هنوز هم مصروف کارند ودرعین زمان

ساحه های باقیمانده ولایت مشرقی را نقشه گیری جیالوجی مینمایند .

تدقیقات مواد خام چینی :

تدقیقات موادخام چینی سازی که عبارت از کـاولین ـ فیلدسپارت ـ کوارتس میباشد نیز مطمح نظر گردیده است چونکه اخیراً فابریکه «دشاکر چینی سازی لمتد» در جنگلك کابل تحت اعمار است که انشاالله در اوایل سال ۳۶ تعمیر آن بسر میرسد و ماشین های آن که ازجاپان خریداری و بکابل رسیده است نیز نصب و شروع بکار خواهد نمود اکنون باید موادخام مذکور در نواحی کابل تجسس شود در اثر کوشش بناغای کاتو انجنیر چینی سازی و متخصصین معادن یك قسمت مواد خام آن که عبارت از کاولین باشد در کلنگار وسنگ نوشته در لوگر و یکمقدار دیگر آن (که فیلد سپات) باشد در دره نور مشرقی در جوار معدن بیریل بدست آمده است که فعلاً هیئت مذکور در دره نور مشرقی مصروف همین تدقیقات میباشد حین مساعدت هوا نقاط دیگر پیدا یش این مواد معدنی بشمول سر چشمه نیز تحت تدقیقات مزید قرار داده میشود .

شمولیت در کنفرانسهای علمی :

داکتر پوپل جیالوجست رئیس معادن بحیث نمایندهٔ وزارت معادن و صنایع در جلسهٔ بیستم کانگریس بین المللی جیالوجی در مکسیکو که از تاریخ ۱۳ الی ۱۱ ستامبر ۱۹۵۶ دوام نمود شرکت ورزید و یك نقشه جدید جیالوجی افغانستان را به موسسه نقشه گیری جیالوجی عالم در آنجا تقدیم نمود که خیلی مورد توجه واقع گردیده ازموسسه جیالوجی ما تقاضا شد که پس از طبع نقشه مکمل جیالوجی افغانستان به اسکیل ۱ بر پنج ملیون ، چند نسخه آنرا به موسسه مذکور ارسال دارد نماینده افغانی در تمام جلسات کانگرس مذکور شمولیت ورزیده و توجه کانگریس را به کمك های مزید تخنیکی جیالوجی با موسسه جیالوجی افغان جلب نموده وهم در کنفرانسهای علمی که در آن کانگریس همه روزه جریان داشت شمولیت ورزیده واستفاده شایانی برای موسسه جیالوجی خود نمود .

این بود اقداماتی که درسال ۱۳۳۵ برای انکشاف امورمعادن بعمل آمده . اقدام دیگری که درین سال به آن آغاز گردیده وشاید پس ازانجام بزرگترین قدم محسوب گردد تسوید قانون معادن افغانستان است که پس ازمشوره با بعضی متخصصین خارجی اکنون توسط یك هیئت درخود وزارت روی دست گرفته شده وامید است درسال ۱۳۳۶ تسوید ابتدائی آن با نجام برسد .

وزارت معدن درسال ۱۳۳۵ به کشف یك عده ذخایر معدنی کامیاب شد که تنها یك قسمت محدود آن دارای اهمیت اقتصادی میباشد :

۱ـ معدن زغال مرزاولنگ :

این معدن بمسافه اندك ازشهرسرپل بطرف جنوب درکنار سرك پیاده رو سرپل الی بلچراغ واقع بوده وبنام معدن زغال مرزاولنگ موسوم گردیده است جنسیت زغال آن رقم پارچه بوده ومشابهت تام بازغال دره صوف دارد ذخیره فعلی مکشوفه زغال مذکور در حدود یك صد هزارتن میباشد تاکنون یك اندازه زغال ازآنجا استخراج گردیده که به رفع حوایج محروقاتی ریاست تفحصات پطرول صرف شده در اثر کوشش ریاست مذکور سرك موتررو به طول تخمین (۷۰) کیلومتر الی معدن ساخته شده است چون معدن مذکور میتواند محروقات زغال حکومت کلان شبرغان وآقچه وغیره را تکافو نماید و لایت مزارشریف نیز متوجه اهمیت موضوع گردیده ودرنظر گرفته شده که سرك مذکور را الی زیر معدن احداث نمایند .

۲ـ ذخایر جدید بیریل دردره نورمشرقی :

دراثر تدقیقات وکشفیات مامورین بیریل دردره نور مشرقی چندین ذخایر جدید بیریل جدیداً مکشوف گردیده است که درآن مقدار فیصدی بیریل الی ۲ فیصد میرسد درحالیکه سابقاً ازیك فیصد تجاوز نمینمود. درسال آینده استخراج بیریل دراین نقاط نیزروی دست گرفته میشود .

۳ـ معدن فیلدسپارت درسرچشمه :

قریب موضع سرچشمه یك ذخیره بزرگ سپارت که یك مادهٔ مهم برای ساخت چینی میباشد نیزذریعه جیالوجستهای سروی جیولوجی مکشوف شده

که ذخیرهٔ وافر و جنسیت عالی دارد این سنگ عنقریب برای ضرورت فابریکه چینی سازی جنگلک استخراج خواهد گردید .

٤- معدن خاک کاولین :

درحصهٔ کلنگار لهوگرد بدست آمده است این ماده مهم ترین رکن چینی سازی است قراریکه متخصصین چینی سازی «دشا کر کمپنی» درجنگلک آنرا امتحان نموده اند برای چینی سازی خیلی کارآمد میباشد برعلاوهٔ آن در حصه بریکوت مشرقی اسبتس (سنگ ریشه) درولایت غزنی (سنگ تالک) ودردشت حاجی توپ خاکریز قندهار معدن مس مکشوف شده که تدقیقات راجع به آنها هنوز بانجام نرسیده است .

احصائیه استخراج معادن :

احصائیهٔ ۹ ماههٔ استخراج اول سال ۳۵ معادن فعال وزارت معادن وصنایع قرار ذیل است :

اسم معدن	مقدار سیر		قیمت به افغانی	
۱- معدن نمک تالقان	۹۷۶ر۲۷۶ر۱- فروش شده		۴۲۷ر۴۶۹ر۴-	افغانی
۲- نمکسار اندخوی	۵۹۰ر۰۸۴ر۱-	«	۰۰۵ر۰۶۵ر۵	«
۳- معدن نمک کلفگان	۱۷۵ر۲۰۵-	«	۲۴۴ر۸۹۴	«
۴- نمکسار مزارشریف	۰۱۹ر۱۲۹-	«	۸۵۹ر۷۴۱	«
۵- معدن زغال کرکر	۹۹۱ر۴ تن-	«		«
٦- معدن ایشپشته	۹۴۰۰ تن-	«		«

۷- معدن بیریل مشرقی استخراج شده ۵۰ر۲۵ تن کوتاه

۸- لاجورد فروش شده ازتمام درجه‌ها ٤٢٤- کیلو ۲٤٤ر۲۷ دالرامریکائی

۹- سلیت استخراج شده ۰۰ر ۸ مترمربع فروش ۰۰۰ر۱ مترمربع

سروی معادن نفت در صفحات شمال مملکت :

خلاصه عملیاتی که درسال ۱۳۳۵ درین راه ازطرف ریاست تفحصات پترول بعمل آمده قرارذیل است :

اولین جوپه سامانی که جهت برمه کاری پترول ازسویدن خریداری شده بود در برج حمل سال ۳۵ باافغانستان وارد گردید .

درماه ثور نقطه اول برمه کاری درکوه انگوت سرپل توسط جیالوجست ها تعین گردید وپیش ازآغاز به برمه کاری بدوآب مورد ضرورت عملیات توسط بمبه ها وامتداد نل با نجارسانده شده بعدازآن درماه جوزاء کار نصب اولین برج برمه شروع گردید این برج درمدت هفده روز نصب گردید و درعین زمان تعمیر اتاقهای لازمی برای رهایش وتاسیس ورکشاب ولابراتوار بپایه تکمیل رسید ویك جنریتر برقی درآنجا نصب گردید. بتاریخ ۲۱ جوزا عملیات برمه کاری توسط ماشین کریلیوس پ۳ باپلهای الماس بقطر ۱٤٦ میلیمتر شروع گردید .

عملیات برمه کاری درکوه انگوت مدت پنج ونیم ماه یعنی از ۲۱ جوزا الی ٤ قوس درهرهفته شش روزودرشبانه روز ۲٤ ساعت دوام داشت . پل الماس برمه درین مدت باطبقات مختلف جیالوجی که آثار تیل وغاز آب شور در آن مشاهده میشد تصادف نموده وبالاخره درعمق ۸۱۷٫۷۱ مترمتوقف ساخته شد. هسته طبقات واعماق مختلف زمین باراپورها ونتایج لابراتواری آنها حفظ ومرتب گردیده وبراساس آن گرافهای لازمی به اسکیل های ۱٫۱۰۰۰ و۱٫۵۰۰ و ۱٫۱۰۰ ترتیب شده است یك مقدارازهسته های مستحصله هم بغرض معلومات میکروپالی- انتالوجی وغیره تحقیقات لازمه بخارج فرستاده شده است. درنظراول بصورت اجمالی میتوان گفت که نتایج این برمه از نقطهٔ نظر تفحص رویهمرفته مساعدوامیدبخش میباشد اماچون هنوز تحقیق نتایج ونمونه های مستحصله بپایان نرسیده بیش ازین چیزی نمیتوان گفت باید هموطنان عزیز ملتفت باشند که کارتفحص پترول علاوه برلوازم علمی وتخنیکی بحوصله وسیعی محتاج است بعداز خاتمه عملیات برمه اول نقطه برمه دوم در ۱۳۰۰ متری غرب نقطهٔ اول ازطرف کارکنان فنی انتخاب گردید وکار آب رسانی وامتداد سرك آن تکمیل گردید وبرمه کاری آغازشده است .

علاوه بر آن درسال ۱۳۳۵ ریاست تفحصات پترول موفق گردید که یك ورکشاپ نسبهٔ مکمل با یك شفاخانه درمحل برمه‌کاری تاسیس و گاراج ها وتحویلخانه‌ها واطاقهای رهایش موردضرورت‌را تعمیر نماید .

اینك مختصر اقداماتی‌را که‌درراه تقویه وانکشاف صنایع بصورت عموم درسال ۱۳۳۵ بعمل‌آمده باطلاع میرسانیم ؛ درضمن آن اقدامات وزارت راجع به صنایعی که‌مخصوصا تذکر داده شد نیزروشن خواهدشد این اقدامات سه‌جنبه داشته‌است :

اول ـ تکمیل و انجام پروژه های صنعتی روی دست . دوم مطالعه امکانات وسروی پروژه های جدید .

سوم ـ تاسیسات صنایع کوچك .

اول پروژه های بزرگ صنعتی روی دست که درسال ۱۳۳۵ وزارت به تکمیل وانجام آنها بیتر مصروف بوده تاهر چه زودتر بمرحله تولید وارد گردیده وفشار اسعاری مملکت را تخفیف بدهد وامور مهمی که‌درهرپروژه انجام یافته ازین قرار میباشد :

الف ـ دستگاه‌تولید برق سروبی: این پروژه که به تفاوت موسم وقوه‌آب دریای کابل از ۱۳۹۰۰۰ـ الی ۲۲۰۰۰ کیلووات برق برای‌شهر کابل وفابریکه های نساجی گلبهار وسمنت سازی جبل السراج و سایر فابریکه ها فراهم میکند ،درسال ۱۳۳۵ بسیار پیشرفت نموده و مهمترین کار های آن‌بپایان رسید وامور مذکور عبارت بود از :

تکمیل‌قسمت بند بیتونی.

تکمیل تونل فشار بطول ۳۵۰۷ متر ـ ارتفاع ۶متروعرض قاعده(۵)متر

تعمیر قصرآب به‌قطر ۳۹ متر وارتفاع ۴۷ متر

بسته‌کاری‌نل فشار بطول ۹۰ متروقطر ٤متر

بسته‌کاری دوعدد توربین‌عمودی‌هریك‌بقوه ۱۵۰۰۰ـ اسب

بسته کاری دو عدد جنریتر هریك بظرفیت ۱۱۰۰۰ کلیو ات امپیر

بسته کاری وترانسفارمر های سروبی و برشناکوت .

نصب پایه های آهنی بین سروبی و برشناکوت بفاصله تخمین ۷۲ کیلومتر ولین دوانی بالای پایه های مذکور، تمدید لین‌های کیبلی و تعمیر برج ها درداخل شهر .

بالاخره نصب پایه های برق بین سروبی و گلبهار بفاصله تخمین ۸۰ کیلومتر

باین‌صورت گویا مهمترین کارهای فابریکه برق سروبی درسال ۱۳۳۵ انجام یافته وامیدواریم که در ماه‌های اول سال ۱۳۳۶ فابریکه مذکور به‌تولید آغاز نماید .

ب- دستگاه تولید برق‌خان‌آباد - پروژه برقی دیگری که در ین سال زیرکار بوده دستگاه تولید برق خان‌آباد است که برق دیزلی فعلی آنجارا توسط برق آبی تکمیل میکند و ظرفیت آنراتا ۱۴۰۰ کیلو وات بالا میبرد واین‌موسسه علاوه به‌تنویر شهر خان‌آباد برای کارخانه های تصفیه پنبه وتیل کشی‌وصابون سازی‌قندوز نیز نیروی محرکه فراهم میکند. امیدواریم در جریان سال ۱۳۳۶ کاربسته کاری ماشین های آن شروع‌شود .

ج-فابریکهٔ نساجی گلبهار: درین‌پروژه بزرگ درسال ۱۳۳۵ بیشتر عملیات تعمیر جریان داشت وازآنجمله تعمیر بنای سوچ‌بورد : ورکشاپ. تحویلخانه‌ها وفابریکه بافت به‌تکمیل رسید - کاربسته کاری ماشین های نختابی وماشین های‌بافت ردی شروع گردید . ماشین های فابریکه به پیمانهٔ زیاد مسلسل میرسد ودرصورتیکه کدام حادثهٔ غیر مترقب رخ ندهد نظر به جریان فعلی امور بسته کاری میتوان امیدوار شد که شق نختابی فابریکه دراوایل سال ۱۳۳۷ شروع بکار نماید .

د-توسعه فابریکه نساجی پلخمری: بسته‌کاری ٤٨ پایه‌ماشین بافت اتوماتیک درپلخمری درسال ۳۵ انجام یافت واین‌ماشینها علاوه برافزایش

قوه تولید پلخمری یك تعداد عمله را نیز برای استفاده از ماشین های بافت خود کارکه برای باراول در مملکت ماوارد میشود تربیه میکنند اکنون کار تربیه عمله مذکور در پلخمری جریان دارد.

علاوه برماشینهای مذکور بنای فابریکه الحاقی جدید جهة نصب (۳۰٤) دستگاه ماشین بافت خودکار دیگر در پلخمری تکمیل شده است.

هـ‌ـ صنایع پنبه قندوز: بنای فابریکه های تیل کشی و تصفیه تیل وماجرین سازی درقند ز تکمیل گردید و بسته کاری ماشین ها ی مذکور شروع شده است.

تعمیر دستگاه صابون سازی مربوط بفابریکه مذکور در سال ۱۳۳۵ شروع گردید نصب ماشین های جین درخواجه غار آغاز شد.

ز ـ فابریکه سمنت سازی جبل السراج: این فابریکه تولید روزانه تخمین صد تن سمنت تعمیر میشود. کار تعمیر بنای اصلی فابریکه با بنای ورکشاپ خاتمه یافته وعملیات بسته کاری ماشین ها درجریان است. امید میرود درظرف سال ۳٦ فابریکه شروع بکار کند.

ح ـ فابریکه چینی سازی شاکر: تعمیر یك فابریکه چینی سازی بظرفیت روزانه ۵۰۰۰ تکه چینی درسال ۳۵ به رهنمائی وتشویق وزارت وتصدی واقدام یك نفر ازتجار مملکت شروع گردید وکار آن بسرعت پیش رفت نموده امیدوار است درسال ۱۳۳٦ به تولید شروع نماید.

ط ـ فابریکه بریکت سازی: برای بریکت نمودن زغال یك فابریکه بظرفیت سه تن فی ساعت خریداری شده وامید است در جریان سال ۱۳۳٦ بسته کاری آن درجوار کابل خاتمه یافته شروع بکار کند.

ظرفیت این فابریکه برای احتیاج بریکت شهر کابل کافی نیست ومحض بصورت امتحانی بکار انداخته میشود.

درصورتیکه محصولات آن طرف قناعت واقع شود به خریداری چند دستگاه دیگر اقدام خواهد شد.

ی- نصب وخریداری ماشین های جدید دیزل :

درسال ۱۳۳۵ برای تخفیف قلت برق درشهر کابل دوپایه ماشین دیزل هریك بقوه (۵۰۰) کیلوات دربرشنا کوت نصب گردید و همچنان برای پلخمری دوپایه ماشین بظرفیت ٦٤٠ کیلوات خریداری شد .

سروی شبکه شهری برق اندخوی نیز تکمیل گردید.

دوم- مطالعه وسروی پروژه های جدید :

الف- فابریکه سمنت پلخمری :

این فابریکه برای تولید ۲۰۰تن سمنت در روزکه درآینده به ٤۰۰ تن توسعه یافته میتواند پیش بینی شده درسال ۱۳۳۵سروی ابتدائی آن تکمیل گردیده موضع آن درپلخمری تعین گردیده موادخام مورد ضرورت درقرب وجوار موضع مذکور پیدا شده وعمل تجزیه وتحلیل آن انجام یافته است .

ب - فابریکه های حفظ میوه :

چون ساختمان دوفابریکه کانسرومیوه درکابل وقندهار در نظر است درسال ۱۳۳۵ قبل از همه احصائیه تخمینی میوه در قندهار و کابل و پروان ترتیب گردیده سپس امور سروی ابتدائی توسط متخصصین چکوسلواکی انجام یافت وپس ازوصول پروژه انتهائی بکارآغاز خواهد شد .

ج - فابریکه های چرمگری :

برای احداث فابریکه های چرمگری نیز بدواً احصائیه تخمینی پوست های گاوی - گوسفندی و بزی در هرات - قندهار وکابل ترتیب گردیده در سال ۱۳۳۵ سروی ابتدائی آن انجام یافت و پس از تکمیل پروژه بکار شروع خواهد شد .

د - فابریکه ساخت کاشی - کپریل وخشت وسایر لوازم تعمیر :

امور سروی ابتدائی وتجزیه وتحلیل موادخام ضرورت آن درسال ۱۳۳۵ انجام یافته وموضع آن درده کپك کابل تعین گردید. اکنون منتظر پروژه نهایی می باشیم .

ه ـ دستگاه دوم تولید برق پلخمری :

امور سروی ابتدائی یك دستگاه تولید برق بظرفیت ۸۰۰۰ کیلوات در پلخمری گردیده تا برای فابریکه سمنت سازی وورکشاپ ترمیم موتر وغیره تاسیسات صنعتی شهر مذکور نیروی محرکه فراهم کند .

و ـ بندو دستگاه تولید برق نغلو:

یك تعداد از متخصصین مشغول مطالعه وسروی ساختمان یك بند بزرگ بروی دریای کابل در نقطه نغلو جهة ذخیرۀ آب وبنای یك مرکز تولید برق بظرفیت ۳۰ الی ٤۰ هزار کلیوات میباشد بندمذکور علاوه برتولید درخود نقطه درنتیجه افزایش وتنظیم جریان آب قوۀ تولید برق را درسروبی نیز با نصب توربینها وجنریترهای اضافی دوچندان خواهد ساخت . اما این کار بسیار بزرگ وپرمصرفی است که البته پس از تکمیل سروی وپروژۀ فنی بدان غور خواهد شد .

ز ـ دستگاه ترمیم موتر وفلزکاری کابل :

قبلا تعمیر یك دستگاه ترمیم ماشین ونجاری درجنگلك کابل ازطرف شرکت نساجی شروع گردیده بود که بعضی ازقسمت های آن تکمیل شده وبعضی زیر کار است. درنظر است که این تاسیسات توسعه وتکمیل گردیده به یك دستگاهی که مستعد ترمیم یك هزار عراده موتر درسال باشد باریخته گری وفلزسازی وغیره لوازم آن تبدیل گردد. سروی ابتدائی این پروژه تکمیل شده است ومتخصصین مشغول ساختن پروژۀ آن میباشند .

ح ـ دستگاهای ترمیم موتر هرات وپلخمری :

تعمیر چنین دودستگاه دیگر ترمیم موتر بقوۀ هریك سالانه پنجصد موتر در هرات و پلخمری درنظر است . سروی مقدماتی آنها نیز انجام یافته و پروژۀ آنها روی دست است .

ط ـ لابراتوار عمومی:

امور سروی ابتدائی یك لابراتوار عمومی صناعتی ومعدنی درکابل انجام یافته پروژۀ آن نیز ترتیب گردیده است .

ی ـ فابریکهٔ تهیهٔ کود آزوتی :

متخصصین کار سروی این پروژه را ختم نموده اند در نتیجه مطالعات به این تصمیم واصل شدیم که فعلا نظر به مشکلات وموانع از نظر قوه برق ومواد خام پروژهٔ مذکور به آینده محول شود .

ك ـ فابریکهٔ الـکل سازی بغلان :

برای استفاده ازمیلاس لبلبو ساختن یك فابریکه الـکل زیر نظر گرفته شده بود که سروی آن تـکمیل گردید .

در نتیجه چون عجالةً مصرف الـکل صنعتی وطبی کشور خیلی کمتر از ظرفیت خورد ترین فابریـکه الـکل سازی است که طور اقتصادی کار کند لهذا عملی ساختن این پروژه به آینده محول گردید .

ل ـ دستگاه آب رسانی شهرمزار شریف :

پس ازسروی مکمل شهرمزارشریف ودهدادی ودریافت منبع مناسب جهة گرفتن آب، راپور متخصصین راجع به آب رسانی شهرمزار شریف تر تیب گردیده وزیرغور و بحث است .

م ـ پروژهٔ توسعه فابریکه قند سازی بغلان :

این پروژه مقصد توسعه قوهٔ تولید فابریکه بقدر ۱۵ فیصد ازتولیدات فعلی وتوسعهٔ دیـگ بخار آن تا به ۳٦ تن فی ساعت وهمچنان تاسیس یك دستـگاه لبنیات به ظرفیت روزانه ۱۰۰۰ لیتر شیر ـ ۲۵ کیلو گـرام مسکه و۹۰ کیلوگرام پنیرروی دست میبا شد .

سوم ـ موسسات صنایع کوچك :

موسسات کوچـکی که درین سال به تثبیت اشخاص مختلف از وزارت جوازنامه گرفته وبااستفاده ازمواد اصولنامه تشویق صنایع بـکار افتاده قرار ذیل است :

الف ـ موسسهٔ مصنوعات کیمیاوی درکابل که درآن عطریات ـ کریمهای روی و غیره ساخته میشود .

ب ـ موسسهٔ صنعتی توفیق در کابل که در آن منسوجات نخی وغیره تولید میگردد.
ج ـ موسسهٔ تخنیکی نیاز در کابل که در آن ماشینهای کوچك تخنیکی ترمیم میگردد.
د ـ موسسهٔ ورکشاپ صالح در کابل که در آن آلات برقی ترمیم میگردد.
هـ ـ موسسهٔ تیل کشی وصابون سازی صالح بای در اندخوی.

تقویه و انکشاف صنایع دستی :

مسئلهٔ تقویه وانکشاف صنایع دستی یکی از مسایل مهم ودرعین حال دشوار وغامض اقتصادی افغانستان است زیراکه حرفه‌ها و صنایع دستی در مملکت بسیار ومتنوع، متشتت وغیر متمرکز است وهر شق آن درهر نقطه یك نوع کمك وتقویت جداگانه راایجاب میکند. ازطرف دیگرچنانچه معلوم است صنایع دستی درزیر فشاررقابت صنایع ماشینی خارج درحال اختناق رسیده وگذشته از اجناس وارداتی ساخت خارج حالا برقابت صنایع ماشینی داخلی نیز مصادف گردیده ودرآینده روز بروز بیشتر مصادف خواهدشد. لهذا مسئلهٔ تقویت صنایع ذکور درعین حال که مهم وضروری است طرح یك پلان مفصل ودقیقی راایجاب میکند که شقوق مهم واساسی صنایع مذکور راانتخاب نموده طرز ومقدار کمك ومعاونت را با آنها از نظر تخنیکی ومالی وهم از ناحیهٔ تشکیلات بارعایت اوضاع عمومی اقتصادی مملکت تعیین نماید ویك موازنهٔ درست دربین صنایع ماشینی ودستی بر قرار سازد.

تطبیق چنین یك پلان نظر به تشتت ذاتی صنایع مذکور ایجاد تشکیلات مناسبی را ایجاب میکند که درتمام نقاط مملکت رسیده بتوانند و در هرجا همان نوع کمکی راکه مورد ضرورت است فراهم کند.

وزارت صنایع ومعادن ازابتداء ملتفت این نکات بوده ولهذا قبل از همه توسط یك تعداد متخصصین که شعبات مختلف ملل متحد دراختیارش گذاشته بودند موضوع را بطور اساسی زیر مطالعه گرفت.

پس از تکمیل مطالعات مذکور بکمك بانك زراعتی و صنایع دستی دبلا درین ساحه وارد گردیده وبیك سلسله عملیات شروع نموده بود بطرح یك

پلان جامع شروع نموده که درمدت چهار سال آینده درمعرض اجراء گذارده خواهد شد. خطوط اساسی پلان مذکور پس از طی مراتب توسط جراید باطلاع عامه رسانده خواهدشد.

کمکهای بین المللی در امور صنایع ومعدن :

موسسات بین المللی در بعضی شقوق تا یك اندازه باما کمك نموده اند مثلا شعبهٔ امداد تخنیکی ملل متحد درقسمت صنایع دستی با وزارت صنایع ومعادن معاونت نموده بعضی متخصصین را بافغانستان ارسال نموده وپارهٔ آلات وسامان تعلیمی وتجربی نیز فرستاده است. همچنان در قسمت وضع قوانین توسط متخصصین خود راجع بقانون معادن بما مشوره داده یك تعداد سکالرشپها درشقوق مختلف صنایع ومعادن توسط موسسهٔ ملل متحد وادارهٔ بین المللی کار حاصل کرده ایم که جوانان افغانی آن به توسعه معلومات وآموختن تکنیکهای جدید درخارج مصروف میباشند. ما ازین معاونتهای موسسهٔ مذکور ممنون میباشیم وامید واریم که دامنهٔ همکاری هاروز بروز وسیعتر گردد.

دروغتیا وزارت

د وزارت کفیل — ع،ج، دکتور عبد الظاهر

معین — ع،ص، دکتور عبد الرحیم

ع،ج دکتور عبدالظاهر

د قلم مخصوص د مدیریت کفیل:
ص، محمد یعقوب

د پلټنې مدیر ص، عبد القادر
دفنی مشاوریت مدیر ......

د صحي چارو د ریاست کفیل:
ع ص، دکتور عبدالرحمن حکیمی
د نشراتو د مدیریت کفیل:
ص، محمد آصف عباسی

دصحی انجنیر مدیر:
ص، حاجی محمد

دبین المللی مدیر ص، محمد موسی

د ساري امراضو دکنترول او احصائیې مدیر ص، احمدعلی معاون دکتور

د احصائیې خانګی آمر	ص، عبدالقیوم
د تشکیلاتو لوی مدیر	ع، دکتور غلام ذکریا
د شفاخانو مدیر	ع، میرمحمدامین
د اکسریزاولابراتواردمدیریت کفیل	ع، عبدالاحمد
د صحی قوانینو مدیر	......
د مرکزی صحی لوی مدیر	ع، دکتورمحمدآصف فقیری
د اداری د ریاست کفیل	ع،ص حبیب الله
د مامورینو مدیر	ص، سید ایشان
د محاسبې او لوازمو لوی مدیر	ع، عبدالغفار

د جنسي محاسبي مدير	ص، عبدالقدوس
د نقدي محاسبي دمديريت کفيل	ص، حاجي محمدانور
د جنسي محاسبي دمديريت کفيل	ص، صمدعلی
د ترانسپورت دڅانګي آمر	ص، احمدعلی
د خريداري دمديريت کفيل	ص، عبدالاحمد
د تدقيق او معاينې مدير	ص، عبدالحبيب
د پانړو مدير	ص، عبدالخالق
دغابنو جوړولو د مؤسسا تو آمر	ع، دکتور عبدالغنی
د ښځو د سناتوريم سرطبيب	ص دکتور محمد موسی
د توبرکلوز دمجادلې آمر	ص، دکتور ميرغلام حيدر ماهر
دکابل دمحبس دشفاخانې سرطبيب	ص، دکتور محمدسرور
د واکسين د تهيې آمر	ص، عبدالستار معاون دکتور
دکابل داکسريز دموسسې آمر	ص، دکتور ميرفخرالدين
داسپرتکشي دڅانګې آمر	ص، عبدالرحمن دواساز
دوړوا وموردحمايې دڅانګې آمر	ص، محمد حبيب معاون دکتور
د ويدي کلنيک آمر	ص، دکتورمحمدانور
د لابراتوار آمر	ص، ميرعبدالمحمد
د اکسريز آمر	ص، محمدجان

امور وزارت صحیه

اقدامات درقسمت طب و قایوی

مفهوم طب وقایوی درمملکت ماجدید است . طب معالجوی از هزارسال یاشاید از بدوخلقت انسانی به وجود آمده وتوجه بیشتر بشر را بخود جلب کرده است.

نظر بگذشته درمورد طب وقایوی نشان میدهد ر قصهای حکیم جادوگر برای این بود که محیط مریض را ازعلل آلام پاك بسازد وبعد ازاینکه طب یونانی قبل ازتولد مسیح (ع) بدنیا آمده این مساله ازمحیط مریض دور گردیده وبه خود مریض متوجه شد. به عبارهٔ دیگر آن عصرعلت مرض را درخود مریض جستجو میکردند باین اساس مردم ازمحیط صرف نظر کردند وتااینکه درقرون اخیره علت مرض رادرمحیط مریض یافتند واین امر سبب بوجود آمدن حفظ الصحه محیطی ویاطب وقایوی شدوبالاخره فهمیده شد که اهمیت طب وقایوی بیشتر بوده وفوائد اقتصادی تری را دارا میباشد وازطرفی پرسونل کمتری بکار دارد. وزارت صحیه نیز دراین اواخر باین مساله مهم ملتفت شد چنانچه دوکتورانیکه تماماً درشق طب معالجوی تربیه میشوند مسائل طب وقایوی رانیز درپروغرامهای فاکولته داخل نمودوهمچنین به تاسیس کورسهای عالی موفق گردید ...

وزارت صحیه درقسمت طب وقایوی که نزد مااهمیت بسزا وروز افزون داشته وبهر اندازهٔ که توان مالی وپرسونل فنی اجازه داده است به امراض مهمهٔ که درمملکت موجود بوده یکی بعددیگر بصورت توسعه وی مجادله کرده است.

مجادله باامراض

درسالهای گذشته امراض مهمهٔ ملاریا - حمای لکه دار - توبرکلوز چیچاك - محرقه وغیره بیشتر توجه وزارت صحیه رابخود جلب کرده ومجادله های ضدملاریا وحمای لکه دار مخصوصاً بانتائج درخشانی انجامیده ولی بااینکه ازتعداد مصابین این دومرض خیلی کاسته شده وباآنهم اساس مهم مجادله به امراض مذکور ازبین بردن ناقل مرض یعنی قلع وقمع ناقل مرض ملاریا

(پشهٔ ملاریا) ومحوساختن ناقل مرض حمای لکه‌دار (شپش) که در دوصورت باید ادویه ضد حشرات تطبیق گردد وزارت صحیه دو اساس مهم مجادله‌را مورد توجه قرار داده است :

۱ - باوجودیکه ازتعداد مصابین مرض بصورت فوق العاده تنقیص بعمل آمده است باآنهم برای اینکه مجادله بهمان شدت سالهای پار دوام داشته باشد روی این منظور مجادله حمای لکه‌دار که به‌فضل خدای متعال در این یکی دوسال اخیراز تعداد مصابین آن کاسته شده و لی طوریکه ملاحظه میگردد مجادله نه‌تنها به‌شدت سال اول ادامه‌دارد بلکه درپلان پنج ساله وزارت صحیه درنظر گرفته شده تا این مجادله به‌نقاط بیشتر مملکت توسعه یابد ثانیا از آنجا که اساس دوم وبزرگ مجادله مراقبت ازتولید مقاومت در ناقل مرض علیه مجادله میباشد ومتاسفانه دراین اواخر تولید این نوع مقاومت در ناقلهای مرضی ضد وسائل مجادلوی در بعضی ممالک به‌مشاهده رسیده ازاین رومجبور درمجادله‌ملاریا درسال جاری تغیرات مهمی‌رو داده است که باوجود ادامه نوع سابق که عبارت ازکنترول ملاریا بتوسط استعمال ادویه ضد پشه فعالیت جدید مجادلوی راکه عبارت ازجلو گیری مریض شدن پشه ویا به عبارهٔ دیگر تداوی منبع مرضی علاوه گردید به‌اصطلاح تخنکی نوع مجادله ازکنترول به‌ایراد یکاسیون یعنی امحای مرض تبدیل گردید .

مرض خبیث وخانمانسوز دیگریکه وزارت صحیه آنرا دشمن اول افراد این مملکت میداند، مرض‌سل یاتوبرکلوزاست وزارت‌صحیه کوشش کرداین مرض‌را ابتداء درمرکز سروی کرده وبرای تشخیص وتداوی ومجادلهٔ اصلی آن درمرکز مجادله توبرکلوز کابل پرسونل فنی را تربیه نماید تابعد از تربیه بایک تعداد کافی پرسونل بتواند مجادله‌را به‌عین شرایط به‌نقاط‌دیگر مملکت توسعه بدهد. چون درمملکت ما مانند سائر ممالک جهان‌ممکن نیست بستره‌های کافی درشفاخانه‌ها جهت تداوی این مرض احداث گردد لهذا دراواخرسال گذشته برای بار اول ذریعهٔ مرکز مجادله توبرکلوز تداوی

خانگی مریض ، طوریکه ازطرف کمیتهٔ متخصصین توبرکلوز سازمان صحی جهان توصیه گردیده بود درشهر کابل شروع گردید تربیهٔ این نوع پرسونل وقت کافی (یك یادوسال) بکار دارد اما دراثنای پیشرفت مجادله در شهر کابل پروگرام تربیوی این نوع پرسونل نیز توسعه می یابد بالاخره مجادله دیگریکه توجه این وزارت رادر ظرف سال گذشته جلب نموده بود عبارت ازمجادله به امراض محرقهٔ - شبه محرقه - چیچك وسگ دیوانه که متاسفانه درسالهای گذشته مجادله به این امراض نتائج کاملا تسلی بخش بار نیاورد وبرای رفع علل مهمیکه درگذشته باعث ناکامی این مجادله ها شده بود وزارت صحیه را به اقدامات لازمهٔ آتی وادار ساخت :

الف) ساخت واکسینها - وزارت صحیه درسال جاری کامیاب شد تادرساختن واکسینهای ضدمحرقه- شبه محرقه - چیچك وواکسین سگ دیوانه تغیرات مهم وارد نماید وواکسینها را به اصول جدید توأم باقوای متناسب آن تهیه وقبل ازتطبیق کردن توسطلابراتوار های بزرگ عالم امتحان وپس ازاخذ نتائج مثبتهٔ حاصله درمحل تطبیق وعمل قرار دهد . جای بسی مسرت است که فعلا درموسسهٔ تهیهٔ واکسین وزارت صحیه واکسینهای متذکره مساوی به استاندرد بین المللی آماده وتهیه میگردد ازاین رهگذر درآینده مجادله ها علیه این امراض موفق وکامیاب عملی خواهند شد؛ ازطرف دیگرچون وسائل حمل ونقل واکسین دراکثر حصص مملکت حسب دلخواه موجود نبوده ورسانیدن واکسین تازه تحت شرایط مخصوصه ازقبیل درجهٔ برودت درایام تابستان وغیره تااندازهٔ ناممکن بودازاین لحاظ اکثرمجادله ها مخصوصاً مجادله با مرض چیچك بی نتیجه میگردید وزارت صحیه پس ازاینکه واکسین خشك را توسط مؤسسه تهیه واکسین باتطبیقات تجربوی بدست آورد وثابت شد که واکسین خشك درخود پایتخت مملکت ما تولید وقناعت بخش بوده مستلزم نگهداشت مخصوصه که برای واکسین عادی ضروراست نمی باشد ازاین رو امید است نتائج مجادله بعدازین بصورت خیلی بهتر دست بدهد . ناگفته نباید گذاشت

که مؤسسهٔ تهیه واکسین موفق شد در سال جاری برعلاوهٔ دیگر واکسین ها واکسین سگ دیوانه را به میتود جدید که قوهٔ آن بزودی از بین نرفته و برای ماها دوام کند تولید نماید به این اساس شش مرکز تداوی سگ دیوانه بصورت مجانی درهرات ـ مزارشریف ـ قندهار ـ پلخمری ـ جلال آباد و گردیز افتتاح گردیده است . درینصورت امید است مجادله به این مرض مهلك برای آینده سهلتر شود .

مجادله به امراض امعائی از قبیل محرقه ـ اسهال ـ پیچش ـ طفیلات معائی وغیره که مخصوصا درموسم گرما دراکثر نقاط مملکت تعداد زیاد مصابین را تشکیل میدهد . این قسم امراض اضافه تر در نتیجهٔ ملوث شدن آبهای مشروب سبزیجات وازاثر غیر فنی کثافات وغیره بوجود می آید . وزارت صحیه در نظر دارد مخصوصا درشق صحی پروژهٔ دهکده حفرچاهای فنی وتعمیرمبرز های اصولی را عملا به اهالی آموخته ازفوائد آن مردم را آگاه سازد . تهیه آب مشروب و تعمیر مبرزهای صحی ازمسائل مهمهٔ انجنیری صحی بشمارمیرود که امید است پس ازآنکه کورس سانیتیرین وزارت صحیه فارغ التحصیلان خود را درسال آینده بدسترس وزارت صحیه بگذارد این پروگرامهای مهمهٔ صحی حسب دلخواه بمعرض اجراء گذاشته شود ودر مقابل امراض متذکره مجادلهٔ مؤثرانهٔ صورت بگیرد

امورانجنیری صحی :

قبلا وزارت صحیه یك انجنیر صحی برای امورصحت عامه شهر کابل ازسازمان صحی جهان طلب کرد چنانچه انجنیر مذکور بکابل وارد و فعلا درریاست بنا روالی اجرای وظیفه میکند همچنین شعبهٔ انجنیری صحی جهة عملی ساختن پلان دهکده ازنواحی شیوه کی ـ بگرامی ـ سیاه سنگ ـ چهارآسیاب و یك حصهٔ درهٔ لوگر برای آبرسانی وکنترول صحت دراهالی ومجادله ازنشو ونمای مگس ساختمان بیت الخلاهای صحی وپودر پاشی نقشه برداری کرده وضمنا ازقراءِ شیوکی، سیاه سنگ ـ مموزی ـ سهاك قلعهٔ حسن خان بالاوپائین ـ ولایتی ـ بگرامی ـ چهارآسیاب ازاینکه بچه وسیله آب نوشیدنی خود را تهیه مینمایند احصائیه صحیح لازمه بدست آورده است ادارهٔ انجنیری صحی وزارت صحیه باهمکاری

سا نیتیرین سازمان صحی جهان موفق شده است تا یك تعداد چاهای صحی و فنی برمه‌ئی برای استفادهٔ اهالی آنجا حفر وضمنا یك تعداد بیت الخلاهای صحی که از نشو و نموی مگس محفوظ میباشد تعمیر نماید . علاوتا این شعبه جهة تمدید نل آشامیدنی ریاست مرستون نقشه‌های لازمه تهیه و بدسترس ریاست موصوف گذاشته‌است . نا گفته نماند که علاوه بر این خدمات منظور اصل تهیه و تربیه پرسونل فنی است که عدم پرسونل فنی کافی طوریکه بارها تذکر داده شده ساحهٔ فعالیت وزارت صحیه را محدود میسازد و به مجردیکه تعداد این نفر فنی بیشتر گردد وزارت صحیه فعالیت خودرا توسعه خواهد بخشید . پلان و نقشهٔ تعمیرات و وسائل آب رسانی همه از شعبهٔ انجنیری صحی وزارت صحیه صورت میگیرد .

تماس با مؤسسات صحی در خارج

وزارت صحیه برای پیشبرد مرام خود همیشه داخل فعالیت بوده با مؤسسات خارجی تماس گرفته است و این تماسها اولتر از همه با مؤسسهٔ صحی جهان و یونیسف و (آی . سی . ای) بوده . چنانچه تا حال راجع بموضوعات آتی با مؤسسات متذکره داخل مفاهمه شده است :

۱ـ تأسیس مؤسسهٔ صحت عامه وزارت صحیه .
۲ـ پلان‌های دست داشتهٔ وزارت صحیه .
۳ـ مجادله مرض سل .
٤ ـ کمك‌های نرسنگ مربوط پلان پنجساله .
٥ ـ معاونتهای پلان احصائیه وی قسمت پلان پنجساله وزارت صحیه .
٦ـ هلت اید جوکیشن .

درمجالس متذکره شخص وزیر صحیه نیز حضور داشته و مباحثات لازمه نموده و نظریات خودرا رسماً بدفتر منطقوی جنوب شرق آسیا ارسال نموده است . که در پلان پنجساله تحت اجراء قرار داده خواهد شد . علاوتا در سال جاری پلان آپریشن کنترول پروژهٔ توبرکلوز (تداوی مریضان خانگی توسط ایزونیازید) بین سازمان صحی جهان و وزارت صحیه ترتیب و امضاء شد . همچنین

براساس پلان پنجساله درمورد احتیاجات نرسنگ وتربیه پرو گرام تربیوی نرسهای مردانه وزنانه قابله‌ها ومعاونین آنها باسازمان صحی جهان داخل مذاکره گردید که نظریات شان اخذ گردید.هکذادراثر مذاکرات بامشاورین احصائیه‌وی سازمان صحی جهان که‌دراین‌اواخر بکابل وارد شده بودند به منظورعملی‌ساختن پلان‌پنجساله درباره پیشرفت انکشاف احصائیه و فیات وتولدات وعلل‌فوت‌تااکنون درافغانستان وجودندارد باایشان داخل مفاهمه شدیم چنانچه پلان آپریشن‌آن ترتیب‌وتحت غور میباشد ممکن است عنقریب به امضاء برسد ...

متعاقباً نظر به‌پلان‌پنجساله‌افغانستان‌دراثر مذاکراتی که‌باسازمان‌صحی‌جهان بعمل‌آمد پیشنهادات مارا به‌پیشرفت تعلیمات صحی عامه ترتیب و عنقریب دران‌باره اجراآت مهمه بعمل‌خواهد آمد..

استفاده‌از مساعدت موسسهٔ صحی جهان و یونیسف

مساعدت هائیکه از موسسهٔ صحی جهان و یونیسف بدست آمده است ذیلا توضیح میشود :

در قسمت ملاریا :

علاوه بر کمکهائیکه برطبق پروگرام مرتبه‌ازچند سال باین‌طرف‌ادامه دارد در سال (۱۹۵٦) برای تحصیلات عالی یکنفر بصورت فیلو شب بین‌المللی برای مدت یکسال منظور گردیده بود که باساس آن دکتور موظف ریاست مجادله ملاریاء در شق مذکور اعزام شده است ، وعلاوتا معادل مبلغ (٤٧٠٠٠) دالر سامان ولوازم مجادله از طریق یونیسف ارسال گردیده است .

در قسمت توبر کلوز :

برای مرکز مجادلهٔ توبرکلوز در سال (۱۹۵٦) تیم فنی سازمان صحی جهان مشتمل بر یکنفر متخصص توبرکلوز دو نفرنرسهای صحت

عامه و یکنفر تخنیشن اکسریز و یکنفر تخنیشن لابراتوار بوده علاوةً معادل مبلغ چهارهزار دالر سامان ولوازم نیزار سال گردیده است.

موسسه تهیه واکسین :

وزارت صحیه بایونیسف موافقه کرد تا عمارت مؤسسه تهیهٔ و اکسین را باالحاقیه های لازمه برحسب ایجابات فنی اعمار نماید و یونیسف تعهد نمود که در سال (۱۹۵٦) تخمینا بیست هزار دولار سامان و لوازم آنرا معاونت نماید چنانچه سامان و لوازم متذکره وارد و در موسسه تهیه واکسین بکار انداخته شده است علاوتاً در سال مذکور یك متخصص لابراتوار و برای پنج نفر فیلوشب نیز داده شده است .

معاونت در لابراتوار صحت عامه :

بر علاوهٔ ادارهٔ پروژهٔ سابقه در سال (۱۹۵۵) یك نفر تخنیشن لابراتوار (بین المللی) جهت تربیه و تعلیم کورس لابراتوار نیزاعزام نموده است .

اداره صحت (مشاور صحی) :

این پروژه از سال (۱۹۵۱) شروع و الی (۱۹۵۸) ادامه‌دارد، مصارف تخمینی آن (۵۲۵٦) دولار سامان‌ولوازم راکه‌درهرسال معادل سه صدولار میشود متقبل شده اند .

معاونت اداری :

این پروژه ازسال (۱۹۵۵) آغاز گردیده که مراد آن عبارت ازتربیه نفر در شق اداری صحت عامه میباشد وتاسال (۱۹۵۸) ادامه خواهدداشت معاونت سازمان صحی جهان در این شق در حدود معادل (٤۲۱٦) دولار می باشد .

توسعه و لایتی صحت عامه:

این پروژه که راجع به تربیه وتعلیم نرسها کورس قابله‌گی وحمایه. طفل و مادر در ولایت قندهار میباشد از سال (۱۹۵۵) شروع و تا سال

(۱۹۵۸) دوام میکند ، معاونت آن در حدود معادل (۲۲۲۳٦) دولار تخمین شده است .

احصائیه های حیاتی وصحی:

در سال (۱۹۵٦) سازمان صحی جهان یکنفر متخصص احصائیه را به این وزارت اعزام کرد تا اخیر سال (۱۹۵۷) به کشور ما کار کند . معاونتیکه در این باره بعمل آمده در حدود معادل (۲۰۰۰)دولار سازمان ولوازم میباشد .

معاونت درموسسهٔ صحت عامه :

در سال (۱۳۳۵) یکنفر متخصص بمصرف سازمان صحی جهان بکشور ما اعزام گردید تادر پلان مؤسسه صحت عامه نظریات خود را ارائه نماید شخص موصوف وارد ونظریات خویش را در بارهٔ تاسیس نمودن مؤسسه صحت عامه تقدیم کرده است .

مکتب پرستاری مردانه :

در سال (۱۹۵٦) یکنفر معلم پرستاری سازمان صحی جهانوارد مملکت ما گردیده است ،

معاونت تخنیکی

تعلیمات صحی :

وزارت صحیه در نظر دارد قلت پرسونل فنی خود را بادایر نمودن کورسهاازقبیل ریفرشر کورس، کورس قابله گی وسانیترین جبران نماید همچنان آرزو دارد تا کورسهای معلمین را در مؤسسات کارکنان قریه و پروژهٔ انکشاف دهاتی تأمین نماید و در تمام این شقوق تعلیمات صحی یکی از ضروریات وزارت صحیه محسوب میشود این پروژه ازسال (۱۹۵۷) آغاز خواهد شد .

حمایه‌مادروطفل:

معاونتیکه برای‌این مؤسسه منظوری داده شده معادل مبلغ (۱۵٦۰۰)

دولار بوده که از سال (۱۹۵۰) آغاز و تا سال (۱۹۵۷) ادامه دارد .
مرام این کمک محض حمایه مادر وطفل است .

حفظ الصحهٔ محیطی :

این پروژه از سال (۱۹۵٦) شروع و تاسال (۱۹۵۷) دوام خواهد داشت . مرام این پروژه انجنیری صحی بوده ومصارفیکه برای آن قایل شده اند درحدود (۱۵۳۳۲) دولار میباشد در سال (۱۹۵٦) درحدود یازده هزار دولار سامان ولوازم از سال گردیده است .

معاونت به ښاروالی کابل :

درماه نومبر ۱۹۵۵ دراثر تقاضای وزارت صحیه یکنفر انجنیر صحی جهة اداره سانیتشن وسائل آبرسانی، وبدررفتها و جمع نمودن موادو دور انداختن (کثافات) ارسال گردید این پروگرام درسال (۱۹۵٦) شروع ومصارف آن بصورت تخمین (۱۵۸۹۷) دولار سنجیده شده است .

معاونت به مکتب مامورین صحت عامه :

این پروژه که برای خدمات صحی جامعه اشخاصی را تربیه مینماید که محیط مریض را تداوی کند یعنی محیط را ازآلایشات ـ ملوثات پاک سازد تا مردم معروض خطر مکروب واقع نگردند پروژهٔ مذکور درسال (۱۹۵٦) آغاز و برای این منظور یکنفر معلم از طرف سازمان صحی جهان برای تربیه طلاب ارسال شده است که تا سال (۱۹۵۸) بوظیفه ادامه بدهد، مصارفیکه برای پروژهٔ موصوف قائل شده اند درحدود (۷۰۰۲) دولار میباشد وعلاوتاً معادل مبلغ یکهزار دولار سامان ولوازم را بدوش گرفته اند .

معاونت در کورس عالی :

وزارت صحیه آرزو دارد که پروگرامهای صحی را درسائر نقاط کشور پخش نماید بنابر آن به تربیه دوکتوران لائق مخصوصاً درشق صحت عامه که احتیاج شدید محسوس میگردد تا اصولهای مودرن کانترول صحت عامه را فرا بگیرند به این اساس درسال ۱۳۳۵ یک عده دوکتوران را دراین کورس

شامل و دونفر پروفیسر نیز ازسازمان صحی جهان برای همکاری و معاونت به این کورس وارد گردیده درنظر است درسال (۱۹۵۷) نیز این پروژه ادامه داده شود مصارف آن در حدود (۵۲۰۰) دولار تخمین شده است .

حمای لکه دار :

مجادله حمای لکه دار همه ساله در سرتاسر کشور مخصوصاً درموسم زمستان توسط پودر پاشی دی دی تی بعمل می آید .

معاونت یونیسف درسال ۳۵ عبارت از (مقدار ۶۰۰۰) پوند پودر دی دی تی تخنیکل وچهار صدعدد گن دستی میباشد .

تربیه دوکتوران و متخصصین

این موضوع نزدوزارت صحیه نسبت به تمام پروبلم های دیگر اهمیت بیشتر و بزرگتر رادارد ؛ زیرا در صورتیکه حکومت در توسعه بوده وی وزارت صحیه هیچ نوع خود داری نکرده و درحقیقت تنها عاملیکه فعالیتهای وزارت صحیه را تااندازهٔ محدود میسازد پرسونل فنی رسیده درشقوق مختلفهٔ طب است ازقبیل متخصصین -داکترها -معاونین داکتر-قابله ها-تخنیشن های لابراتوار تخنیشن های اکسریز -متخصصین صحت عامه و غیره گرچه تربیهٔ متخصصین وداکترها بوزارت جلیلهٔ معارف متعلق و توسعه تربیوی در آن شقوق راوزارت معارف طبق خواهش وزارت صحیه در پروغرامهای پلان پنج سالهٔ خود درنظر گرفته است ولی یکتعداد پرسونل فنی دیگر هستند ازقبیل مامورین صحت عامه، تخنیشنهای لابراتوار واکسریز ومتخصصین مجادله به امراض ملاریا-حمای لکه دار-توبرکلوز وغیره چون وزارت صحیه مؤسساتی برای مجادله باین نوع امراض بدسترس خود دارد درضمن مجادله توسط متخصصین داخلی وخارجی برای اینکه بتوانند مجادله ها رادر آینده قریب به نقطه دوردست مملکت توسعه بتواند کورسهای دائر نموده که از آن نتائج خوبی بدست آمده است .

وزارت صحیه درنظر گرفته است برای موفقیت درتطبیق پلان پنجسالهٔ صحی حتی الامکان تعداد مشمولین این کورسهارا بیشتر ساخته وعندالضرورت

کورسهای جدیدی افتتاح نماید وزارت صحیه در پلان پنجسالهٔ تعمیر و تکمیل مؤسسه صحت عامه را نیز در نظر دارد.

البته تشکیل و تکمیل این نوع کورسها برای وزارت صحیه اهمیت حیاتی دارد زیرا این نوع پرسونل فنی بر علاوهٔ آنکه احتیاج شدید امروزهٔ ما را در توسعه مجادله‌های بزرگ ضد امراض رفع مینماید پرسونل بس مهم فردای مؤسسهٔ صحت عامه را نیز تشکیل خواهند نمود.

طوریکه اطلاع خواهند داشت تاکنون تربیه طبی در مملکت عزیز ما بیشتر در شقوق طب معالجوی بوده و متخصصینیکه مرض و عوامل مرضی را در محیط تجسس و تشخیص و بالاخره قلع و قمع نماید موجود نبود در حالیکه تربیهٔ مامورین صحت عامه برای جلوگیری از شیوع امراض خیلی‌ها لازم بوده وزارت صحیه آرزو داشت این قبیل پرسونل فنی را که در حقیقت عبارت از داکتران هستند که محیط مریض را معالجه نموده و یک محیط سالم برای ادارهٔ زندگی بشر بوجود می‌آورد هرچه زودتر تربیه نماید ولی از باعث نبودن معلمین لایق موضوع به تعویق افتاده بود بالاخره در اوائل سال جاری این کورس به اشتراک شانزده نفر متعلمین افتتاح و دائر گردید امیدواریم یک تعداد بیشتر متعلمین صنف (۹ و ۱۰) را در این کورس شامل سازیم زیرا پروژه های بزرگ صحی ما مخصوصاً پروژه های دهکده ها که در پلان پنجساله مقام برجستهٔ دارد بدون موجودیت این نوع افراد عملی نخواهد توانست ...

علاوتاً وزارت صحیه یک کورس عالی صحی در سال جاری دائر ساخت تا دکتوران و متخصصین رسیده وزارت صحیه از یکطرف از پیشرفت های مهمه طب عصری معلومات حاصل نموده اصولهای طب وقایوی را بیاموزند تا در تطبیق پروگرامهای صحی در ولایات حسب مرام وزارت صحیه فعالیت نموده باشند در سال گذشته از آن استفاده شایانی بعمل آمده در سالهای آتی نیز این کورس ادامه دارد. همچنین وزارت صحیه آرزو دارد تعداد بیشتر متعلمین را در کورس های تکنالوژی معاونین لابراتوار، مفتشین قابلگی ملاریا و تخنیک اکسریز و غیره

همه‌ساله بپذیرد وامیداست وزارت محترمه معارف کما فی السابق در حصهٔ دادن متعلمین درکورس های فوق بما معاونت نماید . ضمنا برای پیشبرد سویهٔ خویش بامؤسسهٔ صحی جهان ومؤسسهٔ (آی.سی.ای) ومؤسسهٔ صحی جهان داخل مفاهمه‌شده یکعده دکتوران وغیره‌پرسونل بمصرف مؤسسات مذکور برای توسعه معلومات درشقوق مختلف ضورفیلوشب اعزام شده اند .

اول ـ برای سه‌ماه درشق امراض زهروی درواشنگتن .

دوم ـ درشق ملاریا برای‌مدت ۵ ماه‌درهند ـ سیلون ـ عراق ـ یونان ـ ایتالیا و انگلستان .

سوم ـ برای‌مدت شش‌ماه درکوبور هند .

چهارم ـ فیلوشب درشق سنیتیشن برای‌مدت نه‌ماه در بیروت .

پنجم ـ برای یکتعداد پرستاران درشق سنیتیشن به تهران .

ششم ـ برای‌مدت دونیم‌ماه درشق توسعه پروژه انکشاف دهاتی ضور فیلوشب درسیلون ـ برما ـ هند ـ فلیپائن منظورشده است .

هفتم ـ چهار نفر دکتوران برای‌مدت سه ماه در شقوق اناتومی او جی ریدکشن وملاریا، درسیلون وهند موافقت حاصل شده است .

هشتم ـ برای چار ماه ضور فیلوشب درشق اداری به استرلیا موافقت حاصل شده است .

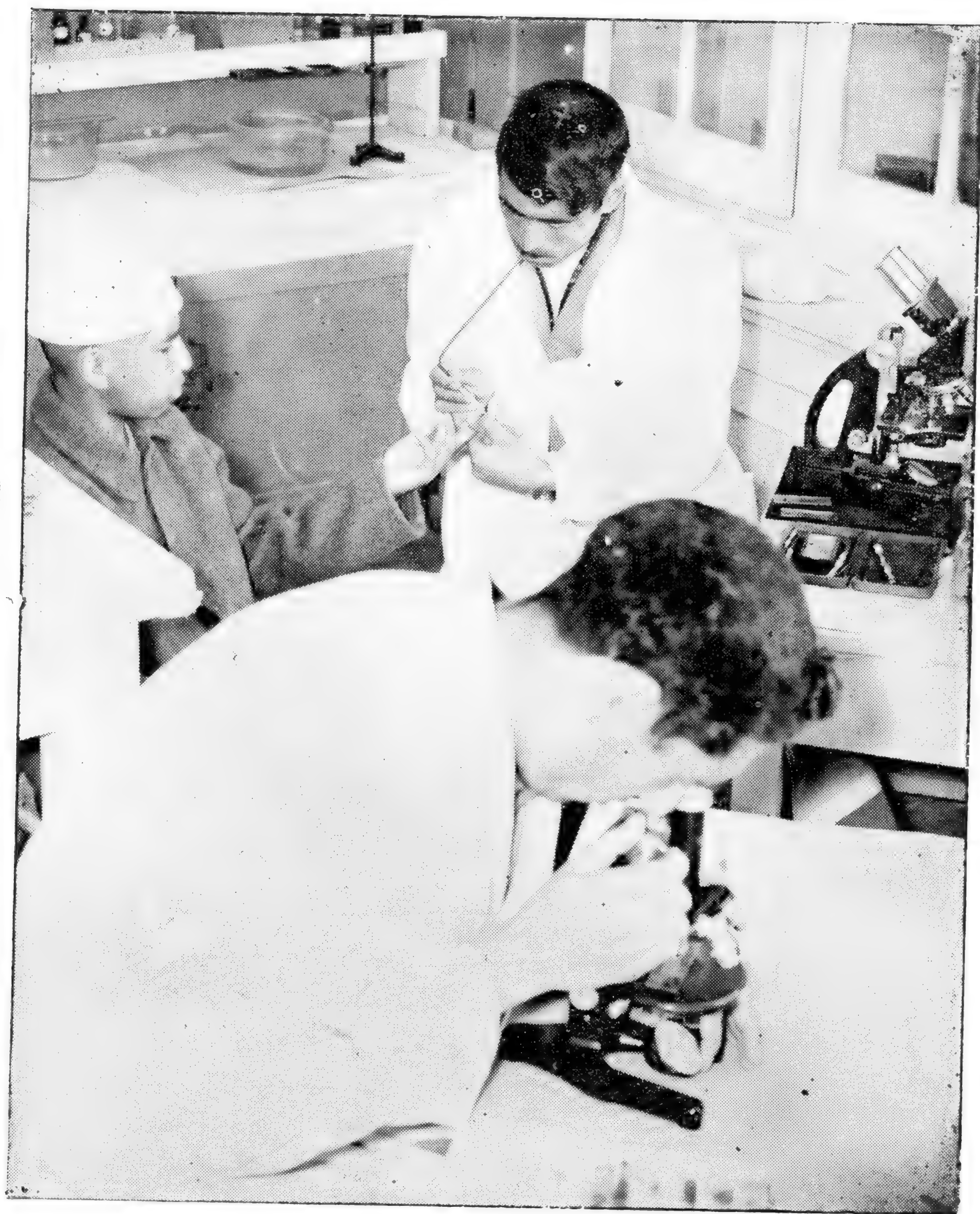
نهم ـ یکنفر ضور فیلوشب در شق اداری حفظ الصحه عازم لندن گردیده است .

شفاخانه‌ها

در بارهٔ فعالیتهای شفاخانه ها که مربوط طب معالجوی است وزارت صحیه دراین قسمت به اساس پروگرامهای سالهای ما قبل اجرا آت مقتضیهٔ در زمینه تهیه و تدارک ادویه ما یلزم طبی شفاخانه‌ها ، طرز تداوی و معالجه افراد مریض ، مراقبت و کنترول شعبات صحی مربوطه ، از دیاد بستره در

شعبهٔ جراحی شفاخانهٔ علی آباد جراحان مشغول دقیق ترین عملیات دیده میشوند

لابراتوار تجزیهٔ خون وادرار (باکتر لوژی)

شفاخانه های غزنی ـ پروان ـ شفاخانهٔ زایشگاه کابل، افتتاح شفاخانه مستورات در گردیز و همچنین افتتاح شعبه دندانسازی مزارشریف واکمال بعضی تعمیرات مؤسسات صحی در ولایات موفق گردید . علاوهٔ اقدامات لازمه افتتاح یك شفاخانهٔ ده بستره ای درکتواز نیز تکمیل گردیده است چنانچه سامان ـ لوازم و برسونل فنی آن تهیه شده است . مخصوصا در شق تشخیص بیشتر کوشش بعمل آمده ولابراتوار غزنی افتتاح دکتوران مؤظف مزار شریف ومشرقی نیزاعزام و عنقریب افتتاح خواهد گردید . وزارت صحیه دراین راه خدمات شایان تقدیری نموده وباهمکاری کامل اقدامات خود را بخوبی انجام داده درتامین و تجهیز سرویسهای مهم وامای صحی برای همه در نقاط مختلفه مملکت اقدامات مهم بعمل آورده وسرویسهای مجهز ومؤثری برای سلامتی ملت و صحت همکاری ایجاد و بکار انداخته است . علاوتا دربعضی جاهائیکه شفاخانه وجود نداشته و ساکنین آن در معرض مریضی‌های خطرناك قرار میگیرند شفاخانه های سیار را بکار انداخته‌است تااین ذریعه بتواننداحتیاجات بهداشتی ساکنین مناطق مزبور را تامین نماید .

احصائیهٔ امراض:

وزارت صحیه در شق احصائیه اهمیت خاصی قائل گردیده واین شق‌را که اساس تمام مطالعات علمی شمرده میشود قبلا دائرنموده بود خوشبختانه درسال جاری این دائره بیش ازپیش توسعه و انکشاف نموده و متخصصین احصائیه صحی که از طرف سازمان صحی جهان بعهده گرفته شده بود بدسترس وزارت صحیه گذاشته شده است . امید قوی میرود که بزودی مطالعات اساسی تولدات ـ وفیات ـ امراض وعلل مریضی وغیره پروگرامهای صحی باید به‌آن استوار باشد تکمیل گردیده وفعالیتهای وزارت صحیه را به اساسات‌متین علمی استوار بسازد .

فعالیتهای نشراتی وتبلیغاتی

مدیریت نشریات کوشیده است همیشه بغرض جلب توجه مردم بامراض و علل آن فعالیتها ی شعبات صحی مملکت مضا مین عملی صحی د ر مجله روغتیا نشر وبمعرض استفاده عامه گذاشته است. علا وة برای اینکه اطفال مادران نیز بو ظا یف صحی و تربیوی خود مستشعر شده با یشان از ر اه تبلیغ صحی و تربیتی معاونت شده باشد مجلهٔ بنام روغتیا زیری بزبان ساده وعام فهم بصورت رایگان نشر مینمایند . و ضمنا به نشر پو سترها مقامات در جراید و رادیو کنفرانسها و نمایش بعضی فلم های صحی و تربیوی مفید نیز اقدام نموده است - علاوتا برای زیادت معلومات ارباب ذوق خاصه اهل طب کتابخانه‌ای به جدید ترین سیستم دائرنموده‌است . هنوز هم‌وزارت صحیه باساحهٔ فعالیت خود دراین زمینه قناعت نداشته باین منظور باسازمان صحی جهان درتماس‌آمده و مبلغ صحی راخواهش نموده است که عنقریب وارد و شروع بکار خوا هد کرد .

قوانین صحی وفعالیتهای وزارت‌صحیه‌درقسمت اکسریز ولابراتوار

برای اینکه امورصحی این وزارت‌اکسریزلا براتوار باساس‌قوانین‌صحی استوار گردد مجبور بودیم دومرحلهٔمهمی راپیمائیم‌اول‌اینکه بایدقوانین‌صحی بعضی ممالك دیگری که باوطن عزیزمامنحیث اموراجتماعی‌وکلتوری‌شباهت بیشتری دارد مطالعه و ترجمه گردیده و ازآن جمله موادیکه دروطن‌ماقابل تطبیق باشد مورد مطالعه قرار بگیرد و ثانیا مسائل خصوصی‌متعلق به جمله امور صحی مملکت بایدمورد بر رسی قرار گرفته و مواد قانو نی برای آن وضع گردد . یکنفر مشاور سازمان صحی جهان برای اساسات ابتدائی این مرام بزرگ بکابل وارد گردیده و مو ضوعات مهمهٔ این موضو ع را باماموربن وزارت صحیه مورد مطالعه قرار داد وامیداریم در سال (۱۳۳۶) این مرام مهم وزارت صحیه جامه عمل بپوشد .

درقسمت اکسریزولابراتوار که برای تشخیص امراض درطب معالجه وی و طب و قایوی رول مهمی را می بازد مثلا معاینهٔ آبهای آشامیدنی ومعاینه مواد غذائی و غیره بموجودیت لابراتوار ها ضرورت بزرگی احساس میگردد همچنین برای مجادله توبرکلوز که یکی ازمسائل مهمهٔ آینده وزارت صحیه میباشد موجودیت اکسریزولابراتوار ها در همهٔ نقاط مملکت حتمی شمرده میشود. وزارت صحیه سعی نموده بمجردیکه از کورسهای تکنالوژی و لابراتوار ها وتخنیك اکسریز نفرفنی بدست بیاید لابراتوارها واکسریزها و غیره و سائل تشخیص را در نقاط مختلف مملکت دائر نماید.

در سال جاری وزارت صحیه توانست یك یك لابراتوار مکمل در پلخمری ـ مزار شریف، گردیز ـ غزنی ومشرقی افتتاح نماید و همچنین یك دستگاه مکمل اکسریز دیگر برای کابل از خارج خریداری و عنقریب به نصب و تدویر آن موفق خواهد شد.

روزنتون

ریاست روزنتون از بدو تأسیس تا حال سه هدف مهم حیاتی را که عبارت از مسائل صحی ـ تربیوی واجتماعی میباشد تعقیب نموده است.

۱ ـ فعالیتهای صحی :

الف) شفاخانه زایشگاه :

مؤسسه زایشگاه که همیشه برای بهبود اوضاع صحی مادران و اطفال مملکت خدمت میکند فعالیت امسالهٔ آن بهپیمانهٔ خیلی وسیع صورت گرفته است. چنانچه کسانیکه از نزدیك مشاهده نموده اند اعتراف خواهند کرد که مؤسسه زایشگاه یکی از مراکز مهم صحی مملکت بشمار میرود تمام شعبات آن باآلات و لوازم طبی عصری مجهز بوده انتظام و رسیدگی در امور مراجعین از ممیزات این مؤسسه است.

البته دراینجا مراجعین به بهترین اصول پذیرفته شده ازطرف داکتران لایق معاینه وتداوی میشوند. علاوةً این شفاخانه و اقعات نور مل زایمان را ذریعهٔ دامسلری مدوایفیری (ویزتهای قابلگی خانگی)وارسی کرده وواقعات غیر نارمل را ذریعه خودشفاخانهٔ زایشگاه تداوی ووارسی میدارند گویا باین اساس از بستر شفاخانه زایشگاه استفاده اعظمی بعمل می‌آید.
خدماتیرا که مؤسسه زایشگاه در طول سال ۳۵ بـه طبقهٔ نسوان افغانی مخصوصاً شهر کابل تقدیم کرده است احصائیه آن حسب ذیل میباشد:

شق ولادی.

ولادتهای نورمال	۳۹٤ نفر
سزارین ها	۵۱ »
فورسپس ها	۲۲ »
مریضانیکه بهاثر دردکاذب داخل بستر شده و بعداً صحت ازشفاخانه خارج شده	٦۹ »
هسترك تومی	٦ »
جملـــه	۵٤۲ نفر

مریضان ژینوکولوجی شفاخانه زایشگاه:

کورتاژ	٦۸ نفر
خون آمدنها	۷٦ »
وقائـع متفرقه	۵٦ »
سقط	۲٤ »
عملیات لاپراتومی	۷ »
جمله	۲۳۱ نفر

پولیکلنیك های ولادی شفاخانه زایشگاه:

طفلیکه جدیداً چشم بدنیا گشوده در آغوش پرستار «زیزنتون»

اطفال کودکستان در حال صرف شیر

اطفال کودکستان یکی از رقصهای محلی‌را تمثیل مینمایند

	کلنیك شفاخانه زایشگاه	کلنیك جاده میوند	کلنیك معاینه‌خانه مرکزی
مریضان راجستری سابقه	۳۴۰۸ نفر	۲۱۶۹ نفر	۱۱۷۸ نفر
« « جدید	۱۰۳۳ «	۶۸۳ «	۳۲۷ «
« ژینوکلوژی سابقه	۱۷۶۱ «	•	•
« « جدید	۱۹۴۲ «	•	•
جمله	۸۱۴۴ نفر	۲۸۵۲ نفر	۱۵۰۵ نفر

نا گفته نگذاریم که در احصائیه فوق از ویزت های تکرار صرف نظر شده وصرف تعداد اصلی مریضان مدنظر گرفته شده‌است .

کورس قابلگی شفاخانه زایشگاه :

کورس قابله‌گی این مؤسسه در هذا سنه یك عدهٔ قابله را تحت تربیه قرارداده وهم‌یك عده قابله‌که دورهٔ تعلیمی‌کورس رابه پایان رسانده بودند شامل دوره ستاژ نمود .در سال ۳۵ فارغ التحصیلان‌کورس در خود شفاخانه داخل وظیفه شدند . قرار است‌که در اواسط برج دلو همین سال یك عدهٔ متعلمات جدید به‌کورس مذکور شامل وپروگرامهای مخصوص کورس را بالای شان آغاز نمایند .

شفاخانه زایشگاه‌کابل فعلا دارای شصت بستر منظم بوده‌که هر یك آن به آلات وادوات عصری طبی مجهز میباشند . امیداست که درسالهای آینده دامنهٔ فعالیت این مؤسسه بیش‌از پیش وسیعتر گشته ومصدر خدمات زیادتر به جامعه گردد :

ب) پولی‌کلنیك اطفال ومراکز خیریهٔ روزنتون :

ریاست روزنتون در تأسیس پولی‌کلنیك هأی‌اطفال کوشیده است تا این مؤسسات مانند سائر شعب توسعه وانکشاف نماید .

درپولی‌کلنیك ها اطفال مریض مراجعه‌کرده توسط دوکتوران مؤظف معاینه وتداوی میگردند. برعلاوهٔ معاینات صحی اقسام مختلف ادویه ـ شیر ـ صابون ـ و ویتامین ها به قسم مجانی به اطفال داده میشود. همچنان به‌مادران اطفال توصیه های صحی اعطاء میگردد تا درمورد اطفال خود تطبیق نمایند.

ریاست روزنتون فعلاً دارای دو پولی کلنیك اطفال بوده که یکی آن درعمارت معاینه خانه مرکزی ودیگرآن درمعاینه خانه چمن حضوری دائر ومشغول فعالیت میباشند . در نظراست که درآیندهٔ قریب امور پولی کلنیك در مراکز خیریهٔ شیرشاه مینه ـ شهرنو وجادهٔ میوند نیزافتتاح و احتیاجات طبقات آن نواحی را مرفوع سازد .

احصائیه معاینات مراجعینیکه در پولیکلنیك های مربوطه از حمل الی اخیر جدی سال ۱۳۳۵ صورت گرفته مجموعا (۱٤۸۰۵) نفر میباشد .

ج) مراکزخیریهٔ روزنتون :

این مراکز نیز در تأمین صحت وقایه اطفال بمقابل امراض تا اندازهٔ خدمت نموده است . دراین مؤسسات غالباً اطفال سالم تحت مراقبت وکنترول صحی قرار داده میشود بدین ترتیب اطفالیکه به فواصل معین در اینجاء مراجعه میکنند زیر مراقبت گرفته ودرتحت نظارت داکتر بزرگ میشوند برعلاوه دساتیر مهم وتوصیه های مفید صحی از طرف مؤظفین این مراکز به مادران داده میشود تادرطرز تغذی پرورش وبعضی واقعات تشوشات هضمی وغیره اطفال معلومات کافی داشته باشند . دراین مراکز پودر ـ صابون و ویتامین ها نیز طور رایگان داده میشود تا درآنجاء تداوی گردند .

فعلاً ریاست روزنتون دارای چهار مراکزخیریه بود ودرنقاط مختلف و مزدحم شهر واقع شده اند تا مراجعین بسهولت و آسانی بآنجاء رسیدگی بتوانند . فعالیتهای مرکز خیریهٔ جاده میوند شهرنو و مرکز خیریهٔ شیرشاه مینه و مرکز خیریه شهرآراء در طول سال (۱۳۳۵) قرار ذیل است .

۱ ـ تعداد عمومی مراجعین مراکزخیریه ازحمل الی برج جدی سال ۱۳۳۵ ۲۳۱٦٦ نفر

۲ ـ تعداد استفاده کنندگان شیرسیکم	۱۷۸۸٦	»
۳ ـ » » » » » خالص	۱۷٦۰	»
٤ ـ » » » » » صابون	۱٦٤۳۸	»
٥ ـ » » » » ویتامین ای ڈی	۸۳۰۹	»

۶ـ مصرف شیر سیکم عبارت از	۴۴۱۲۴ پوند
۷ـ « « خالص	۱۹۳۸ «
۸ـ « صابون	۱۶۴۳۸ کلچه
۹ـ « ویتامین ای ۰ دی	۲۷۹۲۷۰ کپسول

د) لابراتوار مرکزی صحت عامه :

شعبات مختلفهٔ این موسسه که با بهترین وعصری ترین آلات ولوازم عصری مجهز است یك قسمت بزرگ احتیاجات طبی مراجعین خودرا مرفوع میسازد.

در هریکی ازشعبات لابراتوار وظیفه داران لائق و آزموده باکمال احترام وشفقت ازمراجعین خودپذیرائی کرده وازخواهش شان رسیدگی مینماید.

شعبات مختلفهٔ این مؤسسه :

شعبه سیرولوژی ـ شعبه هماتولوژی ـ شعبهٔ باکترلوژی ـ و شعبه کیمیاوی حیاتی .

معاینات مختلفیکه در ظرف سال ۱۳۳۵ بعمل آمده است :

شعبه سیرولوژی	۶۶۳۷ نفر
« هماتولوژی	۲۷۰۰ «
« باکترلوژی	۱۸۶۶ «
« کمیاء حیاتی	۱۶۰۹ «
جمله	۱۲۸۲۲ «

قسمت تربیوی واجتماعی

وړکتون های روزنتزن :

البته واقف خواهند بود که وړوکتون (کودکستان) درممالك متمدنه یکی ازبزرگترین ومهمترین موسسات تربیوی بشمارمیرود چه دراینجاست که اطفال یانسل آینده اساس زندگی اجتماعی را که در حیات شان رول بس بزرگی را بازی میکند قرارمیگیرند.

ریاست روزنتون درتشکیل وتوسعه کودکستان های مربوطه روی همین منظوردرنظر گرفته‌شده‌وبه اساس‌همین‌فلسفهٔ‌اجتماعی داخل فعالیت گردیده‌است

پروگرامهای متنوعه که‌درورکتون‌های روزنتون مورد تطبیق قرار میگیرد اساس تربیه آینده اطفال راتشکیل میدهد.اطفالیکه دراین موسسهٔ شامل میشوند عموما سنین شان برای‌شمول به‌مکاتب‌ابتدائی مستعدنمی باشد ازهمین سبب است که تدریس به‌نوعیکه در مکاتب معمول ومتداول است درکودکستان‌ها وجود نداردچون آنها برای خواندن ونوشتن وغیره آماده نمی‌باشند لهذا به‌عوض خواندن ونوشتن فعالیتهای تربیوی دیگری ازقبیل موسیقی، ترانه‌خوانی، جمناستیک ـ کاردستی ـ افسانه‌ها وغیره تطبیق‌میگردد

اطفال کودکستان تحت انتظام صحیح مشغول آتن ورقص دیده‌میشوند

این همه بذات خود یکنوع تربیهٔ مخصوصی را به اطفال وانمود میسازد. برعلاوه پروگرامهای مختلف ورنگارنگیکه دراثنای جشن های اطفال ازطرف اطفال وړوکتون ها به منتهی انتظام ودسپلین تطبیق گردیده خاطرات خیلی خوشی را باقی گذاشته است.

فعلا ریاست روزنتون دارای دوکو دکستان که یکی آن بنام حمید وړوکتون در جادهٔ ولایت ودیگری بنام ناز ووړوکتون در شیر شاه مینه واقع است، میباشد.

درسال جاری به تعداد دوصد نفر طفل درحمیدوړوکتون و به تعداد یکصد نفر دیگر درناز ووړکتون تحت تربیه گرفته شده اند که ازآنجمله به تعداد (۶۲) نفر اطفال ازکودکستان حمید وبتعداد ۴۰ نفر ازکودکستان نازو که دورهٔ معینه کودکستان راسپری نموده وآمادهٔ شمول مکتب شدند، بوزارت جلیله معارف معرفی گردیدند تا به مکاتبیکه قریب منازل شان باشد داخل نمایند ودرعوض آنها یك تعداد اطفال دیگر شهر خاصه اطفال غریب شهر تحت تربیه قرار داده شوند.

توسعه وانکشاف این موسسات تربیوی درنظر گرفته شده وامید قوی میرود که درآینده قریب کودکستان عصری با تمام لوازم مخصوصه درنقاط مختلف مملکت بوجود آید.

ریاست روزنتون وموسسه صحی جهان

ویونیسف

ریاست روزنتون درقسمت فعالیت های صحی اضافه ترممنون معاونت ومساعدت هائیست که ازطرف موسسه بین المللی یونیسف وموسسه صحی جهان صورت گرفته چه امداد موسسات متذکره که وقتاً فوقتاً بعمل آمده دامنهٔ فعالیتهای روزنتون راوسیعتر گردانیده است.

کمکهای این موسسات عبارت ازپر سونل طب - آلات و لوازم طبی اقسام ادویه جات ویتامین‌ها - شیرپودر-صابون‌وغیره میباشداین‌مساعدتهای شعبات زایشگاه لابراتوار پولی کلنیک‌های اطفال ومراکز خیریه روزنتون راتقویه داده ودرظرف چند سال نتائج بس مفیدی را بار آورده است .
ریاست روزنتون نیز برای رفاهیت پرسونل‌سازمان صحی جهان ویونیسف اقدمات موثری نموده ودرقسمت احتیاجات ضروریهٔ آنهاکه عبارت از تهیه منازل - مصرف ترانسپورت - محروقات وغیره میباشد صرف مساعی نموده ووسائل استراحت آنها رافراهم آورده است.

موفقیتهای ریاست مجادلهٔ ملاریا

کمك‌ها ومساعدتهای‌راکه ادارهٔ یونیسف ازقبیل دی.دی.تی - ادویه - سامان دواء پاشی وموترهامعهٔ سامان به‌این‌موسسه داده به‌سه‌نوع آتی‌میباشد:

۱ - یك اندازه سامان واموال رادراواخر سال ۳٤ به‌این ریاست داده بودکه درسال ۳۵ به‌حساب امدادیهٔ مذکور معامله شده است ...

۲ - یك مقدار دی دی تی وسامانیرا که درسال جاری‌کمك شده بود درسال ۱۳۳۵ بحساب امدادیهٔ ادارهٔ موصوفه معامله شده است .

۳ - یك اندازه مال راموسسه مذکور بریاست مجادله داده این اموال درپشاور واصل ویاجدیداً بکابل‌وارد شده‌باشد که این اموال نیز به اعانه موسسه متذکره قید شده وپس ازوصول مال بل و بیجك بحساب شان معامله خواهدشدسه‌نوع‌امدادیهٔ‌فوق‌موسسه‌موصوفه‌را‌بصورت‌قیمتدارذیلاً‌توضیح‌میکنیم:

الف) امدادیهٔ سال ۱۳۳٤ که‌به‌سال ۱۳۳۵ بحساب‌یونیسف معامله‌شده (۱۸۷۸۹۹۸ر۲۷) افغانی .

ب) امدادیه سال ۱۳۳۵ که بحساب یونیسف معامله شده است. ازدرك سامان موتر (۵٤۹۰۱ر۳٦) افغانی

سامان ذیل که اغلب آن مواصلت و بعضی در پشاور رسیده است و عنقریب بکابل مواصلت خواهد کرد بحساب سال (۱۳۳۵) معامله خواهد شد.

۱ - دی دی تی	۸۲۱۲۷۰ر۵۸ -	افغانی
۲ - ادویه	۸۵۹۱ر۰۵ -	»
۳ - سامان دواپاشی	۱۳٤۳۱ر۶۶	»
٤ - موتر	۷۷۰۲۳۵ر۷۶ -	»
۵ - سامان موتر	۱۱۹۶ر۰۸ -	»
جمله شد	۱۶۱٤۷۱۵ر۱۳	»
جمع کل	(۳۵٤۸۶۱۶ر۷۶)	افغانی

طوریکه قبلا درجملهٔ کمک‌های سازمان صحی جهان ویونیسف نیز گفته است همچنین ازجمله دکتوران لایق آن موسسه طور فیلوشب به صوب دهلی یونان ایطالیاء ولندن عازم شده اند .

علاوةً دکتور ویشواناتای هندی که از طرف سازمان صحی جهان بکابل آمده بود که از نزدیك صورت کنترول و مناطن ملاریائی افغانستان را مشاهده وملاحظه نماید، نظریه دادند که در دو منقطهٔ مشرقي وقطغن باید امحای ملاریاء شروع شود بعد ازدکتور موصوف به برج میزان سال جاری یك هیأت تحت ریاست مستر اوری ژان انگلیسی(ملاریا لوجست) که اعضاء آن مستر بیوتی که سویسی (انتوما لوجیست) ومستر ستیفف امریکائی (انجنیر صحی)ومستر پیتر بلنزانگلیسی (مستحضرملاریا) ومس لووی انگلیسی (معاینهٔ لابراتوار) بودندپس ازسروی منطقهٔ لغمان درمشرقی ومناطق خان آباد وقندوز درولایت قطغن نظریات خویش را راجع به امحای ملاریا ئی دو منطقهٔ فوق بریاست مجادله ملاریا تقدیم نموده اند به تعقیب هیات ثانوی پرو فیسور جیولی لی ایتالوی بکابل تشریف آورده و نظریهٔ دکتورویشوا ناتای و نظریات هیأت دومی را تائید نموده و نظر یه دادند که باید متخصصین

افغانی فعلـی مجادلـهٔ ملاریاء جهة تحصیل درشق امحای ملاریا در مناطق مختلفهٔ هندوسیلون اعزام گردند تادر آینده ازمعلومات جدیدهٔ خود برای امحای ملاریا استفاده کرده بتوانند ·

برحسب نظریهٔ پروفیسور موصوف عنقریب دونفرمتخصص ملاریا یعنی دکتور غلام حیدر ودکتورغلام سخی طورفیلوشپ ـ ازطرف سازمان صحی جهان به هند وسیلون وهمچنان عبدالکریم انتومالوك ودکـتور عبدالرحیم ارجمند به دهلی جدید سفرمینمایند ·

الف) اجراآت مجادله ملاریا در مملـکت درسال ۱۳۳۵ بطور اختصار قرار ذیل است :

	تعداد نفوس		تعداد سطح سپری شده
۱ـ ولایت مشرقی ـ	۲۵۱٦۳۱	(به‌شمول مناطق جدید)	۷۷۹٦۷٤٦
۲ ـ « قطـغـن ـ	۳۷۷۳۰۰	»	۱۷۷۸۰٤۳۵
۳ ـ « کابل و پروان	٤۲۸٤۱۰		۵۳۷٦۰۷۸
٤ـ حکومت اعلی گرشك	۱۳۰۵۲۸		٤٦۵۳۳۰۵
۵ ـ ولایت قندهار	۱۰۹۳۱۱	به‌شمول مناطق جدید	۳۸٤٦۲۱٦
٦ ـ « جنوبی	۸۷۰۰۰	»	٤۳۸۷۵۰۰
۷ـ « مزارشریف	٤۸۰٤۰		۱٦۳۹٦٤۰
۸ ـ « هرات	۱۵۳۹٦۷	به‌شمول مناطق جدید	۸۲٦۸٤۵۰
	۱۵۸٦۱۸۷ نفر نفوس		۵۳۸٤٦۸۲۰ متر مربع سطح

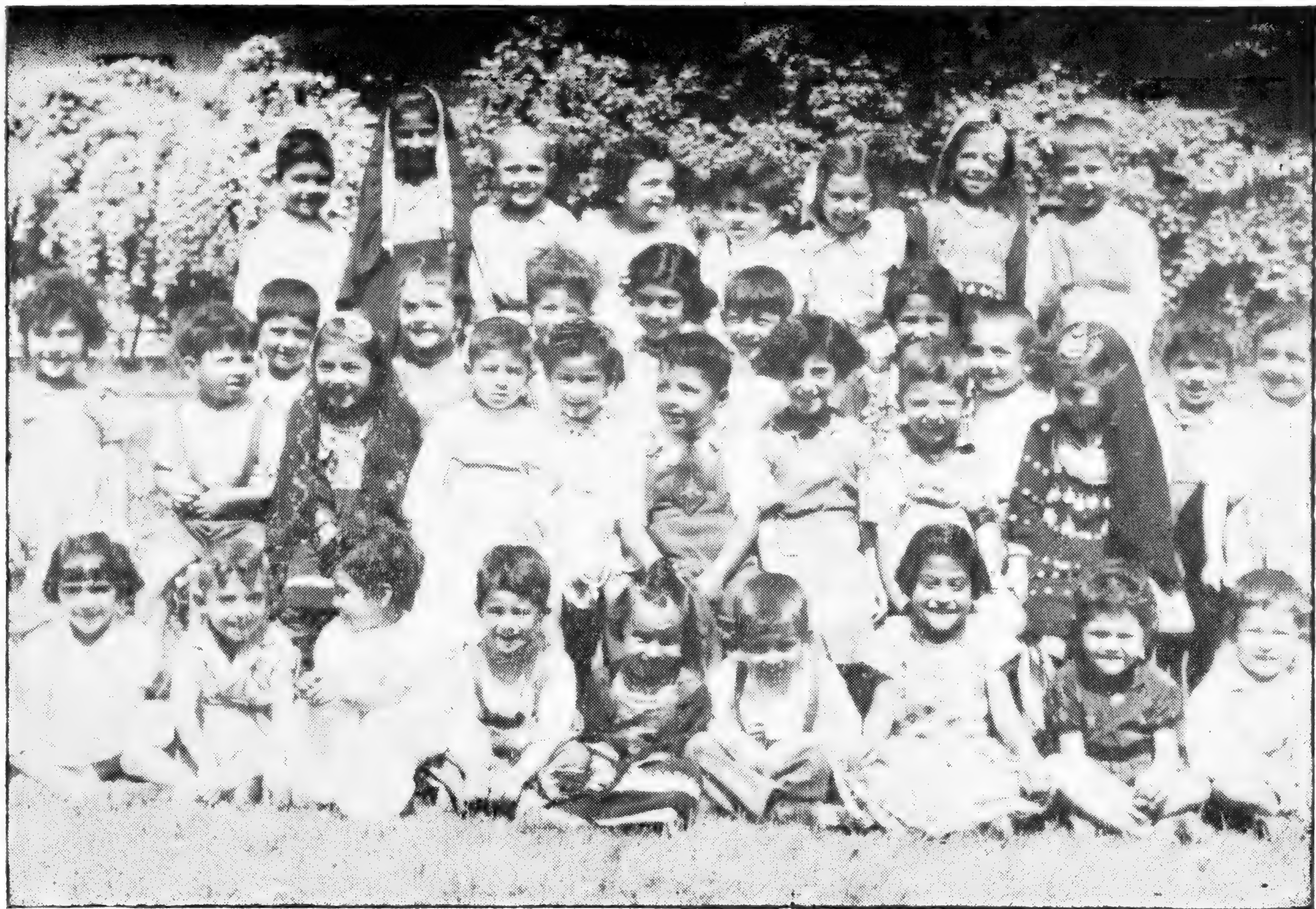
پس مجموعه سطح سپری شده مملـکت ۵۳۸٦۸۲۰ متر مربع ومجموع نفوس تحت کنترول ۱۵۸٦۱۸۷ نفر میباشد که این ازدیاد مناطق و نفوس جدید را دراکـثر ولایت قرار یکه فوقا اشاره گردیده در بردارد ·

از آتن های ملی سمت شمال مملکت توسط یکی از اطفال کودکستان

یکی از اطفال پنجشیر درحالیکه «دف» بدست داشته و بسوی کمرهٔ عکاسی خیره شده

یکعده از اطفال کودکستانهای مرکز کابل

ب) نتایج مجادله ملاریا درمملکت قرار سروی‌های عملیات ادویه پاشی (معاینات علمی طحال وخون)درخزان سال جاری به‌مشاهده پیوست سقوط بارز مکرطحال ومکرپرازیت وضخامه متوسط طحال ملاریارا در تمام نقاط تحت کنترول مملکت نشان‌میدهدکه‌این‌تفاوت بامقایسه سال جاری با گذشته مشهوداست .

نوت:

صورت مجادله ملاریا درشهرکابل باطرز مجادلهٔ ملاریاء درولایات مملکت فرق دارد یعنی درولایات علیه‌پشه کاهل‌مجادله میشود ازآنرو تمام منازل ذریعه‌دی.دی.تی‌دواپاشی‌میگرددچون اجرای‌این‌طریقه در شهر کابل مشکل‌ومصرف‌زیاد داردلذادرشهرکابل علیه لاروای پشه (چوچه‌پشه) مجادله به‌عمل‌می‌آید که بنام آنتی لاروایاد میشود وغرض ازان کنترول یعنی تیل‌پاشی‌آبهای ایستاده که منبع ومنشاءپرورش‌لاروای پشه‌است‌میباشد.

درسال ۱۳۳۵ مانندسالهای گذشته درشهرکابل و اطراف قریب آن‌علیه ملاریاوپشه مجادله به‌عمل آمده‌است که‌دراثرآن تمام‌آبهای ایستاده خندق ها بشمول جویها ودریای‌کابل وچمن‌های‌اطراف‌شهر کابل مانند چمن حشمت‌خان - چمن‌وزیرآباد-چمن‌بینی‌نیزار وغیره هفته یك‌بار دواپاشی گردیده وسطح مجموعی‌آب‌کنترول‌شده تقریبا ۱۰۶۹۹ ایکر میباشد وسه لك نفر ازملاریا وقایه‌گردیده‌است. شهرپلخمری نیز مانند شهرکابل بصورت انتی لاروکنترول میشود.

می‌آییم به‌مجادلهٔ توبرکلوز : این‌مؤسسه که اساس‌تاسیس‌آن بذات خود موفقیت بس‌بزرگی بوده ومرام آن‌طوریکه دربالا نیز گفته‌شد مجادله بمقابل مرض خانمانسوز سل‌است . تشخیص‌مرض سل بصورت‌صحیح تنها ذریعهٔ گوشکی های یك دکتور ممکن نیست بل‌وسائلی بکار دارد که ذریعهٔ آن بتوان

مریض سل را نسبت بدیگر امراض تشخیص نمود. ازینجاست وزارت صحیه لزوم تاسیس همچه یك مؤسسه راکه با وسائل تخنیکی عصری مجهز بوده و به تماما معنی بتواند بمقابل این مرض دشمن بشر مجادله نماید لازم دانسته و اینك مؤسسه متذکره به اساس این منظور داخل اقدامات وفعالیت بوده و اجراآتیرا که درظرف سال جاری بعمل آورده است ذیلا جهت مزید معلومات توضیح می گردد.

تعداد مراجعین که بالای شان تعامل توبرکولین اجرا شده است (۱۱۲۷۶) نفر.
کسانیکه از ششهای شان فلم کلان اخذ شده (۱۱۸۳) نفر.
مراجعینیکه فلور سکوبی شده اند: (۱۶۳۸) نفر.
زرع بلغم (۳۶۷) نفر
زرع مکروب از لعاب حنجره (۲۰۶۹) نفر.
تعداد مریضانیکه بلغم شان مثبت ثابت شده (۱۸۲) نفر
کسانیکه واکسین بی.سی.جی تطبیق شده اند (۲۲۰۲) نفر

علاوه بر اجراآت فوق موسسه مرکز مجادلهٔ توبرکلوز برحسب پلان توسعه وی دراین اواخر به تداوی خانگی نیز پرداخته و به این اساس در یکی از گوشه های شهر که مشتمل بر نواحی دروازهٔ لاهوری ـ شاه شهید (ع) و یك قسمت جادهٔ میوند میباشد سروی خود را نموده است قرار معلوم دراین نواحی (۷۱) نفر که بمرض مذکور مبتلا بوده واین اشخاص منبع انتشار انتان برای سائر خانواده ها و محیط میگردند از یك طرف درخانه های شان تحت تداوی مجانی قرار داده شده ـ روزانه یك مقدار ادویه ـ ویتامین و شیر ذریعه موظفین موسسهٔ درخانه ها یشان توزیع میگردد. واز طرف دیگر این نوع مریضان جهة معاینات مزید تردر مرکز مجادله خواسته میشوند. ناگفته نماند که درجمله وزیت کنندگان خانگی پرستار ودوکتور پبلك هلت سازمان صحی جهان نیز اشتراك داشته وادویهٔ که توزیع میگردد از طرف موسسه یونیسف پرداخته میشود.

دکرهڼې وزارت

تشکیل:

وزیر — ع،ج میر محمد یوسف

معین — ع،ص غلام صدیق

دقلم مخصوص مدیر:

ص،سید محسن

د نشر یاتو او د کرهڼې د مجلې مسؤل مدیر:

ص،حسن (پرویز)

د خارجي دارتباطاتو لوی مدیر:

ع غلام نقشبند

دمجادلې لوی مدیریت:

آمر:

ع،ص محمد کریم (ضیائی)

فني لوی مدیر ع مسجدی

اداري مدير ص محمد یوسف،

ع،ج میر محمد یوسف

دحیواناتو دروزنې او بیطارۍ لوی مدیریت:

آمر — ع،ص دادمحمد

د بیطارۍ مدیر — ص،میرك شاه (شریفی)

دا گرونومۍ لوی مدیریت:

داوی مدیر کفیل — ص،محمد یاسین (مائل)

اداري مدیر — ص،محمد هاشم

د زنبور عسل او پیله وری مدیر — ص،خواجه عبدالرؤف

داداری لوی مدیریت :

لوی مدیر	ع، عبدالقدیر
د محاسبی او لوازمو مدیر	ص، عبدالاحد
د جنسی مدیر	ص، غلام‌عباس
دذاتیـی مدیر	ص، محمداکبر
د پانړو مدیر	ص، غلام‌حسین
د ترانسپورت مدیر	ص، مسجدی

هیأتهای اتحاد شوروی وافغانستان قرار داد (مجادله علیه آفات زراعتی) را امضاء میکنند

جلالتمآب چوئن‌لای در موزیم کابل

امور وزارت زراعت

اصلاح وانکشاف امور زراعتی

بمنظور اصلاح جنس نباتات و مطالعات علمی و فنی و انکشاف امور زراعتی مملکت بصورت اساسی وزارت زراعت اولا تجربه گاه مرکزی کابل را جهت اصلاح نباتات که از حیث احتیاج زراعتی و اهمیت منطقه لازم میداند توسعه داده و برای تاسیس تجربه گاه ولایت قطغن مطالعات مقدماتی را تکمیل و عنقریت شروع بکار خواهد نمود تا هر کدام در شقوق مختلف زراعت وحیوان داری عملا بکار اقدام نماید. درین تجربه گاه که متدرجا امور علمی آن از قبیل تجارب و مطالعات وسعت اختیار خواهد نمود پس از اخذ نتایج مثبت تخم و بذرهای نباتات اصلاح شده وهم حیوانات نسلی بدسترس زارعین و مالداران مملکت گذاشته خواهد شد .

چنانچه در بارهٔ اصلاح و انکشاف زراعت و تربیه آن درسال ۱۳۳۵ اقدامات ذیل صورت گرفته :

الف :درتجربه گاه مرکزی علی آباد که توسط متخصصین امدادتخنیکی یونو و ادارهٔ همکاری بین المللی امریکا بکار انداخته شده تجارب ذیل بعمل آمد :

۱ــ بذر انواع غله از قبیل گندم ـ جواری ـ سبزی ها علوفه جهت خوراکهٔ حیوانات و بعضی نباتات مفیدهٔ دیگر بعمل آمده که در سال ۱۳۳۵ بتعداد (۲۶) نوع گندم داخلی و خارجی بمنظور مقاومت بمرض سرخی و موازنه حاصلات و به تعداد (۴۹) نوع جواری زود رس و دیر رس جهت تطبیق تجارب از حیث ازدیاد محصول و به تعداد (۴۰) نوع سبزی و (۲۵) نوع گیاه و (۱۶) نوع شبدر و رشقه جهت خوراکهٔ حیوانات در تجربه گاه بذر گردیده که مطالعات در اطراف مقدار حاصل و مطابقت آب و هوای محیط و غیرهٔ آنها جریان دارد .

۲ ـ یك تعداد زیاد تخم و خستهٔ اشجار مثمر وغیر مثمر داخلی وخارجی و بته‌های زینتی بمنظور استفادهٔ مردم بذر گردیده .
۳ ـ به تعداد (۱۰۰۰) نهال سیب از بهترین انواع سیب گرد و نواحی پیوند گردیده .
٤ـ به تعداد (٤٥۹۳۲) نهال اصلاح شده بمردم توزیع شده .
٥ـ مسایل آبیاری ـ طرز آبیاری ـ مقدار آب ـ تعداد آبیاری برای انواع مختلف غله‌جات ـ سبزیجات علوفه وغیره در تجربه‌گاه تحت مطالعه گرفته شده .
ب : در تجربه‌گاه قطغن که ط.ق پلان پنجساله در امور اصلاح پنبهٔ قندزی و لبلبوی بغلان بیشتر اهمیت داده شده وزارت زراعت در بارهٔ پنبه و لبلبو تجارب ذیل را بعمل آورده :

۱ـ تجارب جنس‌های پنبه در قندز :

چون ازیکطرف تقاضای بازار دنیا برای جنس‌های پنبهٔ اپلیندامریکائی بیشتر بوده و از طرف دیگر که آب و هوای شمال افغانستان برای زرع همچو جنس‌ها خیلی مساعد میباشد وزارت زراعت برای یافتن جنس بهتر و پر حاصل، یك‌سلسله تجارب را در قطغن ادامه داده چنانچه درسال ۱۳۳٥ شش جنس ذیل در تجربه‌گاه قندوز در محل تجربه قرار گرفته‌است :

۱ ـ اکالا نمبر ۱٥۱۷
۲ ـ کوکو نمبر ۱۰۰
۳ ـ دلتا پاین ایند نمبر ۱٥
٤ ـ امریکائی مروجه .
٥ ـ روسی نمبر ۱٦۰۲
٦ ـ اکالای نمبر ٤٤
۷ ـ اکالای نمبر ٤۲

پنبهٔ اکالای نمبر ٤٤ در سال ۱۳۳٥ که سال اول تجربه آن بود نسبت

به جنس امریکائی مروجه که بیست سال میشود در قطغن عمومیت دارد ۳۳ فیصد حاصلات بیشتر داده و این امر واضح است که یك سال تجربه کافی نبوده و برای نتیجهٔ مثبت آن اقلا سه سال تجربه باید شود علاوه بر کمیت جنسیت اکالای نمبر ٤٤ در اثرخواص تکنالوجی نسبت به‌امریکائی‌مروجه بهتر است برای اینکه تجارب این جنس پخته را تحت شرایط و وسایل در دست زارع نیز امتحان کرده بتوانیم مقدار دوتن ازین تخم برای سال ۱۳۳٦ به امریکا امر خریداری داده شده در حالیکه تجارب آینده نتیجه مثبت بدهد زرع نوع مذکور عمومیت داده میشود .

چون‌وقت بذر مناسب درحاصلات پنبه‌اثر بارزی‌داشته‌وجنس‌های پنبهٔ آپلیند امریکائی عموماً‌از ۱۸۰تا ۲۲۰روز برای‌پخته شدن خودضرورت دارد، لهذا لازم‌است‌وقت‌مساعدی برای بذرانتخاب گردد که خوف باران‌های متواتر بگذرد وهم‌این نکته فراموش نشود که‌اگروقت بذر به‌تعویق انداخته شود مدت کم برای نموی آن باقیمانده ودراثر برودت‌هوادر تیرماه اکثراً کوکله‌هادر بته‌ها خراب‌شده‌و به‌پخته شدن نمیرسد ودرحاصلات کسروارد‌میکند پس‌برای یافتن وقت مساعد به‌یك سلسله تجربه ضرورت است‌واین تجارب درقطغن چندیست دوام داشت درسال ۱۳۳۵ دراوقات مختلفهٔ ذیل بذرپنبه تحت تجربه گرفته شده بود :

۱ــ۱۵ حمل .
۲ــ۳۰ حمل .
۳ــ۱۵ ثور .
٤ــ۳۰ ثور .
۵ــ۱۵ جوزا .

درقطغن بذرپنبه ازاواسط حمل شروع وتا ۱۵ جوزا دوام میکند لاکن بذرپنبه دراواخرثور ـ بکثرت به نظر میخوردوحتی‌در جوزا نیز بذر مینمایند.

قراریکه درسال‌۳٤تجربه بعمل‌آمده‌اگر ۳۰ثوررامعیار مقایسهٔ خودقرار بدهیم زرع پنبه‌از ۱۵ثور۳٤ فیصد ، ۳۰ حمل ۵۲فیصدو ۱۵ حمل ۸٦ فیصد نسبت به بذر ۳۰ثور حاصلات بیشتر داده

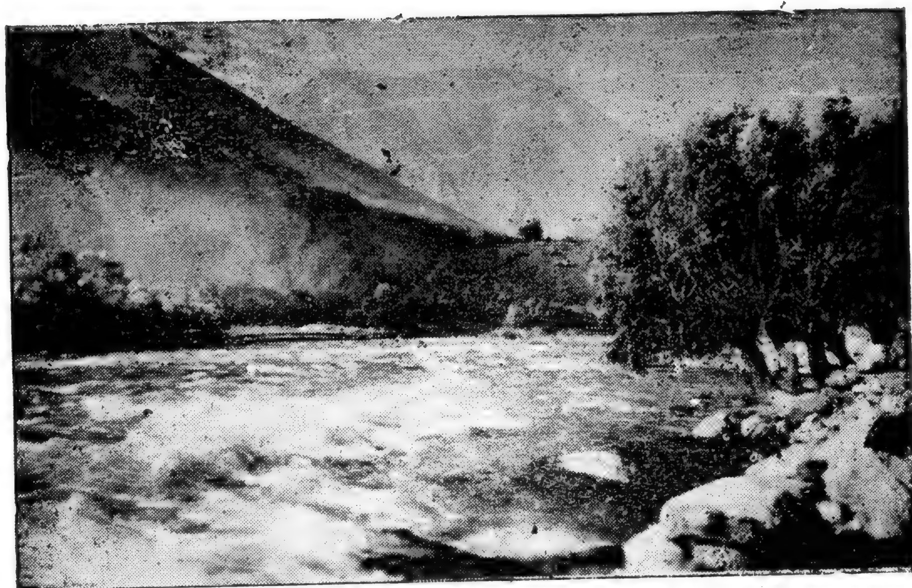
ازروی نتیجه فوق اهمیت زرع پنبه رادروقت مناسب حدس زده میتوانیم.

تجارب کودها :

چون قوای زمین دراثر بذرمتواترضعیف شده وبرای تقویه آن از استعمال انبار وکود کیمیاوی کار گرفته میشود برای اینکه استعمال «کود» درمزارع ترویج شود احتیاج به یکسلسله تجارب دارد که آیا کدام اقسام کود و چه مقدار وبکدام وقت استعمال گردد تا ازیکطرف حاصلات را بلند ببرد وازطرف دیگر درجاهائیکه کودرا ازخارج وارد مینمایند استعمال آن اقتصادی باشد روی این امر یك سلسله تجارب درفارم قندوز روی دست گرفته شده ونسبت باینکه زارعین مفاد کود کیمیاوی را بچشم سر ببینند و طریق استعمال آنرا بیاموزند وزارت زراعت در مزارع پنبه وبنقاط مختلف ازقبیل قندوز امام صاحب - تالقان - قلعه ذال - خواجه غار کود کیمیاوی را بطور رایگان بزارعین توزیع نموده که تحت مراقبت مامورین موظف توسط خود زارعین در زمین های شان تطبیق گردیده است.

بعد از گرفتن حاصلات و مقایسه با قطعات بدون کود باین نتیجه رسیدیم که در قندوز ٤٤ فیصد در خان آباد ۲۲ فیصد و در حضرت امام صاحب ۳٤ فیصد در تالقان ۱۷ فیصد در قلعهٔ ذال ٦۹ فیصد ودر خواجه غار ۱۷ فیصد حاصلات بلند رفته و در شش محال قطغن که مجموعاً به ٤۷۲ جریب کود استعمال شده بود ومقایستاً با ٤۷۲ جریب زمین قطعات همجوار زارعین که بدون کود بوده وحاصل آن نیز گرفته شده اگر از قرار ۲ افغانی فی کیلو کود از اصل مفاد زارع وضع گردیده و بطور اوسط تمام منطقه سنجیده شود علاوه بر مقدار فیصدی که حاصلات را استعمال کود بلند برده زارع بعد وضع قیمت کود فی جریب یکصد وهفتاد وچهار افغانی بیشتر بدست آورده.

تجارب فاصله: فاصله بین بوته‌ها وترتیب جویه وپشته از نگاه حاصلات اهمیت زیادی دارد زیرا جنس های پنبه در طریق نموی خود فرق دارند. بعضی انواع بلندنمو کرده شاخه وپنجهٔ پاشان کمتر زده وبرای نموی خود

یکی مناظر پنجشیر ودریای خروشان آن

....

دهقان آزادمنش افغان قبل از «درو» داسش رامعاینه مینماید.عکاسی «دشنه»

دهقان ورزيدهٔ پنجشير قلبه مینماید

حصهٔ کمتر را ضرورت دارد و برخی که شاخ و پنجهٔ غلوزده وجای بیشتر را احاطه میکند برای پخته شدن کوکله‌ها آفتاب کافی وساحهٔ بیشتر میخواهد. لهذا فاصلهٔ بین هرقطار تادیگرقطار وازیك بته تا دیگر بته درجنس های مختلف پنبه فرق میکند.

درقطغن زرع پنبه ازدیریست مروج میباشدزارعینیکه بصورت خطی ویا جویه ویشتهٔ اصولی بذر مینمایند عموماً فاصله بین بته تا بته ۲۰ سانتی واز قطار تا قطار ۹۰ سانتی میگذارند.

درسال ۳۵ یك سلسله تجربهٔ فاصله از قرار ذیل صورت گرفت :

ازیك قطار تا دیگر قطار و از یك بته تا دیگر بته.

۱ ـ ۹۰ سانتی ـ ۲۰ سانتی.

۲ ـ ۸۰ سانتی ـ ۲۵ سانتی.

۳ ـ ۴۰ سانتی ـ ۴۰ سانتی.

۴ ـ ۶۰ سانتی ـ ۲۰ سانتی.

قراریکه تجارب نشان میدهد اگر ۹۰ در ۲۰ را معیار مقایسه قرار بدهیم فاصلهٔ ۸۰ در ۲۵ حاصلات را ۵ر۳۲ فیصد وفاصلهٔ ۶۰ در ۲۰ حاصل را ۲ر۳۷ فیصد وفاصلهٔ ۴۰ در ۴۰ سانتی حاصل فی جریب را ۸ر۴۱ فیصد بلند برده.

۲ ـ تجارب لبلبو در بغلان وایبك :ـ تحت نظر متخصصین مربوطه تجارب انواع لبلبوی قندی تخم گیری لبلبو تحت اجراء گرفته شده ازجملهٔ (۹) قسم تخمهای لبلبوی قندی امریکائی، هالیندی، جرمنی ووطنی ایبك وغیره که تحت تجربه قرار گرفته درنتیجه جنس وطنی ایبك حاصلات بیشتر داده ومقدار فیصدی موادقندی آن ۸ر۱۶ بودهٔ نوع خارجی که تجربه شده فیصد موادقندی آن ۶ر۱۷ بوده اما حاصلات آن کمتر می باشد.

تجارب مذکور درسال آینده نیز برای تثبیت جنس بهتر وترویج در زمین زارعین تکرار میشود.

در اینك طریق زراعت برای بدست آوردن لبلبوی تخمی طور تجربه نسبت به‌سابق تعدیل گردیده ودر نتیجه طریقهٔ جدید که‌تطبیق گردیده بود نسبت به‌طرز معمول ومروجی خودزارعین منطقه سه تا چار چند حاصل بیشتر گرفته شده .

بنابرآن وزارت زراعت در نظردارد که‌همین طریقه را در بین زارعین معمول گرداند .

۳ ـ کودکیمیاوی که‌در مزارع‌دهاقین به‌زراعت لبلبو استعمال وتطبیق شده نتایج‌اطمینان بخش‌داده که‌طرف‌اطمینان خودزارعین واقع گردیده‌است.

بعلاوه درتجربه گاه بغلان‌از نظر تربیهٔ نهال‌وغیره‌اجراآت ذیل بعمل آمده .

از بذرخسته‌های زردآلو، شفتالو، بادام که تعداد (۶۰۰۰۰) نهال بدست آمده تماما برای سال ۳۶ آماده پیوند گردیده اند .

۲ـ درسال ۳۵از تخمیانه‌جات نم جاپانی ـ موربانی ـ ناجو ـ اکاسی ـ شنگك ـ توت‌وغیره نهال‌هائی‌که بدست آمده به (۳۴۹۰۰) نهال میرسد.

۳ ـ نهال‌های توت بغرض پیوند توت جاپانی تعیین‌شده (۱۲۴۸۰۰) .

۴ ـ نهال وقلمه هائی که در سال ۳۵ غرس ونموء کرده‌اند به تعداد (۲۹ ۱۰۰) میرسد .

تجربه‌گاه‌قندهار :ـ

در ولایت قندهار که از حیث میوه اهمیت زیاد دارد وزارت زراعت در دو نقطهٔ قندهار به‌تاسیس تجربه‌گاهائی اقدام نموده که درین دوحصه بطور عموم از نقطهٔ نظراصلاح اشجار نوع بهترین میوه تحت‌تربیه گرفته میشوند.

۱ ـ باغ‌موسوم به کوهکران که‌برای تجربه گاه انتخاب گردیده یك جوی جدید جهت‌آبیاری اراضی آن‌به‌طول چند کیلومتر حفر ودرحدود شش تاهفتصد جریب زمین برای تجربه گاه آماده ساخته‌شده که‌احاطهٔ‌آن تماماً دیوار گردیده وتعمیرات آن که‌برای لبراتوارها وتربیهٔ گوسفند مرینوس و غیره مدنظر است عنقریب تکمیل میشود .

۲ـ باغ دند :

منطقهٔ دند تاحدیکه امتحان گردیده زرع نباتات وتربیهٔ نهال های مختلفه درآن نتیجهٔ رضائیت بخشی داده وامید است درآینده محل استفاده اهالی قرار بگیرد .

دراین باغ که ازسابق اراضی آن بصورت خاره ولامزروع وکبل دار بود زمین آن اصلاح ودرآن انواع مختلف نهال‌های داخلی و خارجی تحت زرع وپیوند قرار گرفته که ازهمین جا به‌تمام محله‌های قندهار وگرشك ـ وادی هیرمند ـ ارغنداب، ولایت‌جنوبی، فراه، غزنی وغیره نهال های مثمر وغیرمثمر داده‌شده است . که مجموع عمومی نهال های توزیع شده از تجربه‌گاه دند (۵۲٤۳٤۰) اصله میشود .

تجربه‌گاه خوست سمت جنوبی :ـ

۱ ـ درولایت جنوبی مخصوصاً درمناطق خوست وجاجی‌میدان که جنگل های زیتون خوشبختانه به‌پیمانهٔ کافی موجود بوده یکی از منابع قابل ذکر وتوجه بحساب میرود که‌نظر به‌ارزش غذائی و ضمناً وضع تجارتی و طبی روغن‌زیتون که‌ازقرن‌ها به‌این‌طرف درممالك‌آسیا واروپا موقعیت اقتصادی خاصی‌را دارا است طوریکه دراطراف جنگلات زیتون سمت‌جنوبی ازطرف وزارت زراعت مطالعاتی بعمل آمده اشجار زیتون به اندازهٔ زیاد در سمت جنوبی وجود دارد .

این اشجار زیتون به‌اشجار زیتون دیگرممالك در نوعیت خود فرق دارد وفعلاً طوریکه دیده میشود دانهٔ آنها خورد و خوشهٔ آنها غیر منظم میباشد .

در سال ۳۵ وزارت زراعت درین مورد داخل فعالیت گردیده و موافق گردید یك تعداد شاخچه های پیوند زیتون از ترکیه وارد کند همان بود که در سال ۳۵ یك تعداد از درختان زیتون ذریعه یکنفر متخصص پیوند زیتون که از ترکیه برای مدتی استخدام گردیده بود پیوند شده وقراریکه در ظرف سال ۳۵ ثابت گردید نتیجه پیوند مذکور اطمینان بخش است .

لهذا طبق پلان پنجساله در بارهٔ استخدام متخصص مذکور برای مدت سه سال دیگر اقدام گردیده که در عین پیوند کاری مطالعات خویش را دوام بدهد در صورتیکه نتیجهٔ حاصل زیتون پیوندی مثبت ثابت گردد در سالهای آینده به پیمانه وسیع تراشجار زیتون راپیوند نماید که در مرور چند سال اگر خدا بخواهد تمام اشجار وحشی زیتون پیوندگردیده واز میوه آن در استحصال روغن زیتون که یکی از منابع مهم تولیدات زراعتی مملکت محسوب میشود موفقیت بار آید.

۲ــ منطقهٔخوست سمت جنوبی برای تربیهٔ اشجارمرکبات وتربیهٔحیوانات مساعد است تجربه گاه خوست بمنظور توسعهٔ اشجار مرکبات و تربیه نهال زیتون شروع بکار نموده و ساحه زراعتی آن طبق پلان پنج ساله نسبت به سابق وسعت داده شده ودر عین زمان بمنظور تربیهٔ اساسی وبلند بردن سویهٔ زندگی اهالی تربیهٔ زنبور عسل که در آنجا معمول استوهم به تربیه پیله ذریعه متخصصین فنی اقدامات بعمل آمده که در شروع سال جدید مراکز تربیه زنبور عسل وتربیه کرم پیله نیز در آنجا افتتاح میشود.

علاوةً وزارت زراعت جهت اصلاح نباتات هر منطقه وترویج جنس های اصلاح شده درهرولایت بمطالعات خویش دوام داده است که ترتیبات مقدماتی تجربه کارهاتکمیل وطبق پروگرام معینه بکار عملی نیز بالترتیب اقدامات بعمل می آید.

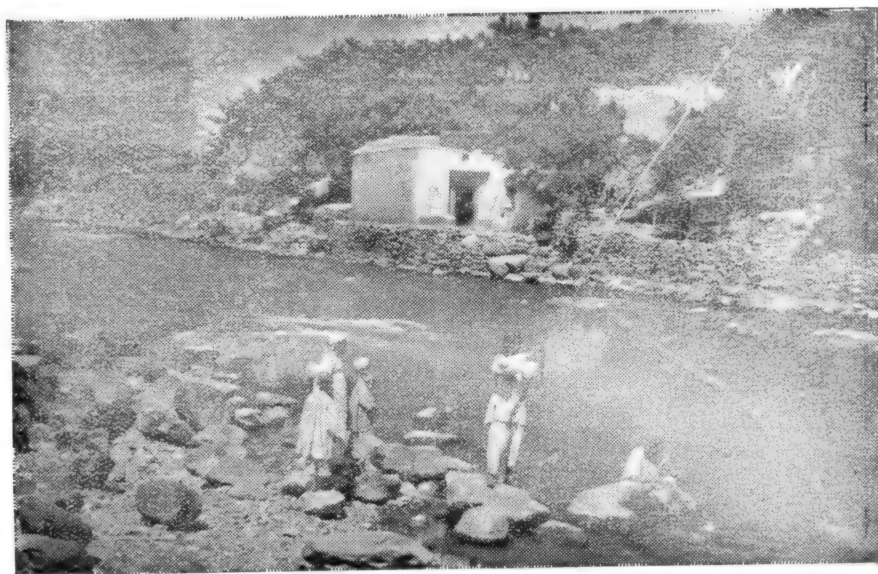
تربیهٔنسل حیوانات وتوسعهٔمالداری.

انسانها درهمه ادوار بحیوان ومحصولآن محتاج بودهوهمحیوانخوب آنست که کارخوب بکندومحصول بیشتر بدهد. متاسفانه حیوانات مملکت ما بنا برعدم مراعات قوانین علمی درست تربیهوپرورش نشده اند و زارت زراعت بمقصد اصلاحجنس حیوانات بیك سلسله اقدامات دست زده و برای همین منظور یكتعدادبیشتر گوسفند مرینوس ویك تعداد گو سفند موسوم به کوهبلولمبیا که ازحیثمحصول گوشتوپشم نسبت بهگوسفندان و طنی برتر

رمهٔ بز که تربیهٔ دست شبان دیده اند

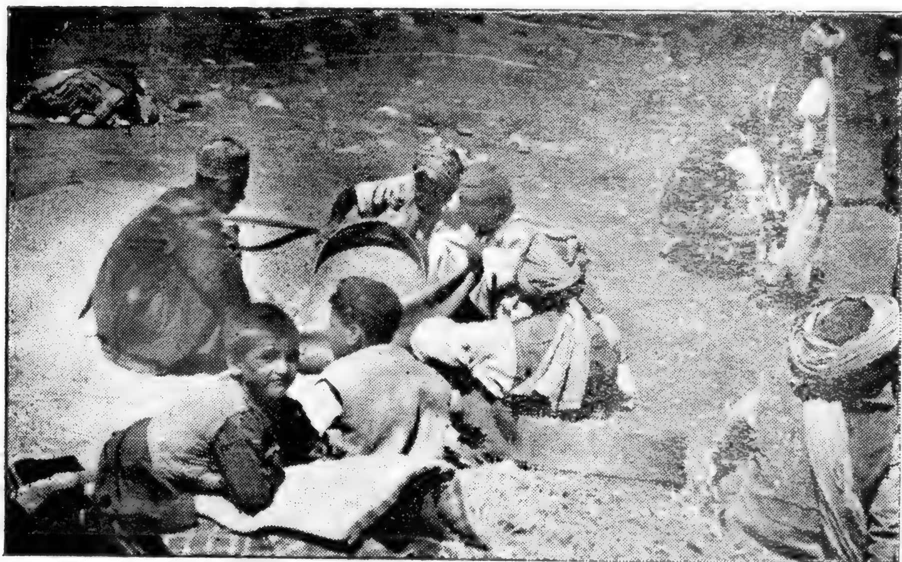
ماهیگری در پنجشیر از مشغولیتهای جالبست

پیرمرد « دروگر » بزیر آفتاب سوزان مصروف کار است

دهقان سالخورده محصولات مزرع خود را تقسیم مینماید

میباشد وهمچنین یك تعداد گاوهای خارجی از قبیل گاوهای «براون سویس» «الاته وسکایا» نیز تورید گردیده که با ین حیوانات، دو قسم اقدامات بعمل خواهد آمد: یکی تکثیر خودجنس ودیگری تخلیط باجنس‌های وطنی. البته متدرجاً حیوانات تخمی از نسل‌های مذکور بدسترس مالداران گذاشته میشود.

علاوه برآن درسال ۱۳۳۵ انواع مرغ هائی که تربیهٔ آنها از نقطهٔ نظر تخم و گوشت دوام داده شده به پنج نوع میرسد با آنکه درسال ۳۵ یك تعداد از انواع مرغ های مذکور بدسترس علاقمندان گذاشته شده لیکن مقصد اصلی وزارت زراعت درسال ۱۳۳۵ تکثیر درخود تربیه خانه وآمادگی برای تقسیم چوچه - مرغها به پیمانه وسیع برای سال آینده ودر نظر است که درسال ۳۶ یك تعداد کافی چوچه مرغها به مردم توزیع شود تا انواع خوب در وطن ترویج یابد برای اینکه تربیه انواع مرغها بیشتر انکشاف پیداء نماید چند عدد ماشین چوچه کشی برقی اتومات که هر کدام آن گنجایش دوهزار تخم رادارد از خارج تورید ودر ابتدای سال ۳۶ بکار انداخته میشود.

شق پیله وری:

چون تربیهٔ پیله در تولیدات زراعتی سهم بارزی داشته واز محصول آن پارچه‌های نفیسی بدست میاید وزارت زراعت جهت ترویج وتوسعهٔ آن نیز درضمن پروگرام‌های اصلاحی امور زراعت وحیوانداری داخل فعالیت گردیده است اگرچه درمملکت ماکم و بیش این حرفه از سابق مروج بوده درهرات مخصوصاً درولایت قطغن ومزارشریف ومشرقی نیز تااندازهٔ اهالی به تربیهٔ این کرم مفیده پرداخته وهمه ساله ازممالك خارجه تخم پیله را وارد ویادرداخل مملکت بطریقه‌های ابتدائی خودشان تخمها بدست می آورند بنابران وزارت زراعت بمقصود انکشاف پیله‌وری ازموسسه مواد خوراکه وزراعت جهان دونفر متخصص خواسته واز چهارسال باین طرف در موسسه انکشاف پیله‌وری شرکت قند سازی بغلان وموسسهٔ پیله‌وری وزارت زراعت

درکابل تحت نظر وراه نمائی متخصصین پیله‌وری تربیهٔ پیله با صول فنی وشرائط علمی شروع گردیده وتا امسال انکشاف اطمینان بخش د رآن ساحه بعمل آمده چنانچه چندین جنس تخمهای پیله چینائی وجاپانی که درجهان شهرت زیاد دارند وارد وتحت تربیه گرفته‌شده. ازجمله سه ـچهارجنس که بشرائط محیطی مملکت‌ما نتیجهٔ‌مثبت داده بودند تخلیط جنس گردیده وجنس‌های جدید بدست آمده ودرسال جاری متخصصین مربوط وزارت زراعت تهیهٔ‌هشت هزارجعبه۱۲گرامه تخم پیله درموسسه پیله وری بغلان وبتعداد(۳۰۰۰) جعبه‌درموسسه پیله وری‌مرکز موفق گردیده‌چنانچه درسائر نقاط مملکت‌مردم ازنتیجه تربیه‌محصول کرم پیله‌که درداخل‌مملکت بدست آمده راضی‌میباشند. درسال‌جاری بتعداد(٦۰۰۰)جعبه‌تخم ازموسسه پیله‌وری بغلان ودوهزار جعبه ازدستگاه مرکزی وزارت زراعت به‌هرات وهمچنین بمشرقی(٦۰۰)جعبه ویکصدجعبه تخم‌مادری ازدستگاه مرکزی وزارت زراعت بموسسه پیله‌وری بغلان ویکتعداد دیگر به‌وادی‌هیرمند وبانك زراعتی ارسال گردیده وبرای احتیاجات مردم شمالی‌ونواحی‌کابل و سمت جنوبی نیزیکمقدار کافی تخم بمردم‌توزیع گردیده روی همرفته فعلا در حد و د هشتادفیصد احتیاجات پیله وران درداخل مملکت‌تامین گردیده امید است موسسات‌وزارت‌زراعت‌درسالهای آینده‌موفق گرددتمام‌احتیاجات مملکت‌را تهیه وتکافو نموده مملکت‌را ازتوزید تخمهای خارجی بی‌نیاز سازد .

برای اینکه‌درآینده‌عوض‌متخصصین‌خارجی نفرداخلی ، ازخود مملکت تهیه گردد درموسسهٔ پیله‌وری بغلان وموسسه‌مرکزی یکتعدادفارغ‌التحصیلان ابتدائی ذریعهٔ کورسهای عملی ونظری‌تحت‌تربیه گرفته شده وبرای شان وسائل تعلیمات لازمه جهت تشویق فراهم گردیده‌تا بعد از ختم تحصیلات بمقصود انکشاف پیله‌وری‌وراهنمائی پیله‌وران درنقاط مختلف مملکت فرستاده شوند .

طوریکه همه‌میدانند خوراك کرم پیله برگ توت بوده وهرقدر برگ‌توت

نازك ونفيس ومغذي باشد كرمها بهتر وقوي تر پرورش يافته محصول بهتر وسالم تر ميدهند . گرچه در مملكت عزيز ما اين شجر مفيد در هر گوشه وكنار بوفرت وجود دارد وبرگ آن تا اندازه براي خوراكه كرم پيله مساعد ميباشد اما آن صفاتي راكه توت جاپاني دارا است ندارند ، لذا چندسال قبل يك تعداد نهال توت جاپاني ازجاپان وارد گرديده دراراضي موسسه پيله وري بغلان و استيشن پيله وري وزارت زراعت درد ار الامان غرس گرديده وبه تكثير آن مخصوصا در بغلان نسبت مساعدت آب وهوا ذريعه پيوند بالاي نهالهاي توت محلي اقدام وحاضراً در بغلان بهزاران نهال هاي پيوندي ذريعه موسسهٔ پيله وري وزارعين بغلان تربيه شده درنظر است كه درمواقع لزوم از نهالهاي مذكور در هرات مزارشريف ـ ميمنه ـ قندهار ـ مشرقي وجنوبي يك يك تعداد كافي فرستاده ودر زمين هاي مربوطه وزارت زراعت غرس وهم به اهالي توزيع شود .

تربيهٔ زنبور عسل:

زنبور عسل كه از يكطرف درعمل بار آوري نباتات خدمت زيادي كرده وازجانب ديگر كه محصول آن موم وعسل است زياده ترمورد استفاده قرار ميگيرد چنانچه انسانها ازاعصار قديم اين مادهٔ مفيده را ازلانه هائيكه بصورت طبيعي حشرات مذكور درسوراخ تنهٔ درختان بين ديوارها وجاهاي مساعد ميساختند بدست آورده واطباء بصورت يك مادهٔ شفاء بخش ودواي مجرب خواه بصورت خالص وياد رتركيب ادويه ديگر براي تداوي بعضي امراض استعمال ومورد استفاده قرار ميدادند ، مگر درعصر حاضر ممالك مترقي عسل را بحيث يك غذاي مقوي ومغذي وداراي ويتامين هاي مفيده شناخته به پيمانهٔ وسيع به تربيهٔ آن تحت شرايط علمي پرداخته ومي پردازند درمملكت ما نيز بمناطق ولايت مشرقي وولايت جنوبي مخصوصا كنرها ، حاجي وغيره اهالي به طريقه هاي بدوي اين حشرهٔ مفيده راتربيه ومحصول عسل آنرا به بازارها طور ناقص عرضه ميدارند كه با آنهم تربيهٔ گروه هاي زنبور عسل وحاصل آن خيلي محدوداست براي اينكه تربيهٔ زنبور عسل بصورت اساسي درمملكت ترويج يابد ازطرف وزارت

زراعت درین زمینه اقدامات اساسی تحت شرایط فنی بعمل آمده و یکتعداد زیاد گروه‌های زنبورعسل درسال ۱۳۳۵ بدست‌آورده شده که درلانه های اساسی وفنی تحت تربیه گرفته شده‌اند برای اینکه در سالهای آینده طبق پلان به‌شوق مندان آن توزیع‌و به‌تامین آن مساعی خودرا بخرچ بدهد، درعین حال یکتعداد لوازم ووسایل زنبور داری رانیزتهیه وهم‌یك‌تعداد طلاب‌ذریعهٔ متخصص مربوطه تحت تربیه گرفته‌شده‌اندوامیدمیرود که‌در آیندهٔ نزدیکی زنبور داری به راهنمائی وزارت زراعت صورت عام را در مملکت اختیار نموده اهالی ازمحصول آن که عسل‌وموم است طور اصولی عایداتی بدست آورند چنانچه درپروگرام پلان پنجساله که‌طرح گردیده درنظراست مراکز تربیهٔ اساسی زنبور داری درولایت مشرقی بمقصد بلند بردن سویهٔ اقتصادی اهالی بی بضاعت آنجا تاسیس گردیده متخصص‌ومعاونین بایك اندازه لوازم زنبور داری باخانه‌های اساسی آن به‌آن ولایت فرستاده شود.

تربیهٔ مرغابی :

جهت‌ازدیاد نسل‌مرغابی یکی‌ازانواع آن‌که‌بنام‌مرغابی‌پیکنگ موسوم‌واصلاً ازچین است وجسامت هرکدام آن به اندازه قاز میرسد، یکتعداد تخم‌آن توسط طیاره ازامریکا خواسته شده واز تخمهای مذکور یکتعداد چوچه بدست آمده چون مرغابی مذکور ازحیث‌مقاومت به‌امراض وجسامت اطمینان بخش میباشد لذا جهت ازدیاد نسل آن یکتعدادبیشترتخم‌ازامریکا خواسته شده تا بعد از ازدیاد نسل‌بدسترس مردم گذاشته شود .

تربیهٔ ماهی :

ماهی که یك غذای مفید بوده ودرمملکت‌ماانواع‌ماهی نسبتاً قلیل‌است وزارت زراعت یکمقدار تخم ماهی نوع (رن باوترایت) را که گوشت آن لذیذ ترین گوشت ماهی میباشد ازامریکا وارد ودر درهٔ پغمان که آب‌آن به‌تربیه این نوع ماهی سازش دارد وقبل‌ازتورید جهت‌تربیه آنها‌حوض‌های مخصوصی تهیه‌وآماده شده بود، جاداده شده‌که درحوض‌های‌مذکوریکتعداد

ماهی‌های کوچك ازتخم برآمده که بعد از تزیید در آبشارها وچشمه‌سارهای وطن جهت ازدیاد جنس‌ماهی مذکور رها میشوند تادرآب‌ها بصورت طبیعی تکثیر نمایند.

القاح مصنوعی: همچنانکه‌علم‌درساحه‌های مختلف‌روز بروزدرانکشاف میباشد، علما ودانشمندان جهان میکوشند تااسباب ووسایل سهل وآسانی برای رفاهیت بشر فراهم نمایند.چنانچه درساحۀ تربیه‌حیوان واصلاح‌وتکثیر آن‌ذریعه القاح مصنوعی نیز قدم‌های خوبی برداشته و ازین عملیات نتایج بس مفیدی بدست‌آورده‌اند. القاح مصنوعی درممالکی که جدیداً در اصلاح وتکثیر حیوانات خوب می‌کوشند زیادتر اهمیت داده میشود، زیرا هیچ یك مملکت نمی‌تواند برای اصلاح حیوانات خود آنقدر حیوانات‌جنس خوب‌که برای اصلاح حیوانات کفایت کند تورید‌نمایند. برای‌رسیدن باین هدف‌راه آسانترین آن اقدام باصول القاح مصنوعی واستفاده ازآن است درصورتیکه عمل القاح مصنوعی بصورت فنی تحت اجراء‌قرار گیردمثلا ازیك اسپ طرمی سالانه درحدود ۳ ـ ٤ صد چوچه بدست می‌آید اگر بصورجفت گیری این عمل اجراء گردد منتهی دریك سال اسپ طرمی زیاده «از ۵۰» چوچه بدست نخواهد آمد.

امروز دراکثرممالك‌جهان درازدیاد نسل حیوانات‌خوب ازالقاح مصنوعی کار گرفته میشود واین عملیات نتایج خوبی هم داده است.

روی همین نظریات وزارت زراعت برای‌تکثیر نسل حیوانات اصلاح شده و صرفه جوئی از تورید حیوانات تخمی اصیل چند دستگاه مکمل القاح مصنوعی حیوانات را (برای اسپ ـ گاو ـ گوسفند) از خارج تهیه وبطور امتحانی‌درسال ۳۵ به‌یك تعداد گوسفندان‌تطبیق نموده‌ودر نظراست درآینده به‌پیمانه وسیعتر این عمل تحت مطالعات قرار داده شود. درحالیکه از القاح مصنوعی نتیجه مطلوبه بدست آید از طرف وزارت زراعت این عمل در تمام مملکت عملی خواهد گردید.

موضوع پشم گیری:

پشم گیری درتربیهٔ گوسفند وحاصلات آن اهمیت زیادی دارد. اگر پشم گیری بصورت صحیح بعمل نیاید ازیکطرف جلد گوسفند دروقت پشم گیری ذریعه قیچی‌ها زخمی گردیده سبب سرایت بسا امراض میشود واز جانب دیگر طوریکه لازم است پشم گوسفند بدست نیامده وقت زیاد را در بر خواهد گرفت. بنابران وزارت زراعت ضمن اصلاح وتربیه حیوانات طبق پلان پنجساله درسال ۱۳۳۵ یك تعداد ماشین های پترولی ودستی پشم گیری را ازخارج وارد نمود وطوریکه درپشم گیری گوسفندان از آلات مذکور کار گرفته شده نتیجه اطمینان بخش بدست آمده است، درنظراست یك تعداد زیاد ازاین آلات تورید وبه استفاده مالداران گذاشته شود.

تاسیس لابراتوار تکنالوژی پشم:

تربیهٔ گوسفند وصنایع پشم که از حیث بازار تجارت اهمیت زیادی دارد دربازارهای خارج تا وقتیکه رنگ، طول الیاف وضخامت تار معلوم نباشد بقیمت اصلی آن قائل نمیشوند. نسبت به اهمیت این موضوع که جز ومهم پلان پنجساله زراعتی محسوب میشود وزارت زراعت درسال ۱۳۳۵ برای بکار انداختن لابراتوار تکنالوژی پشم یکنفر متخصص ازموسسه خوراکه وزراعت درخواست نمودکه طبق نظریات متخصص مذکور تمام سامان وآلات لابراتوار این موسسه ازخارج وارد وتعمیر آن تکمیل گردیده وامید است دراوائل سال ۳٦ بکار انداخته شود. برای اینکه درآینده طوریکه شاید وباید درموضوع صنایع پشم کامیابی حاصل گردد حاضراً چهارنفر ازفارغ التحصیلان زراعت بحیث معاونین متخصص مذکور موظف گردیده اند تا وقتیکه متخصص موصوف در افغانستان وظیفه دار میباشد تمام تخنیك این لابراتوار عملاً با آنها فهمانیده شود. در ظرف سال ۳۵ یکی ازین لابراتوار ها طبق پلان تهیه گردیده ودرسال آینده شروع بکار خواهدکرد و در ظرف سالهای آینده لابراتوار دیگر برای تکنالوژی پنبه نیز تکمیل وشروع بمطالعات خواهدنمود.

تاسیس لابراتوار مرکزی بکترولوژی حیوانی :

باساس این ماده کاریکه درسال ۱۳۳۵ انجام یافته قرار ذیل است :
برای افتتاح بکترولوژی حیوانی طبق پروگرام پنجساله زراعتی در سال ۱۳۳۵ (٦) تعمیر جدید عصری درخود علی آباد زیر کار گرفته شده که کار تعمیرات کاملا تکمیل وسامان فنی لابراتوار اکثراً ازخارج وارد وآماده شده که در سال ۱۳۳٦ این مؤسسه آبرومند با تمام تجهیزات بکار انداخته میشود .

این مؤسسه دارای شعبات ذیل است :

۱ـ لابراتوار عمومی تشخیص امراض
۲ـ واکسین سازی مکروبی
۳ـ « « ویروسی .
٤ـ سیروم سازی .
٥ـ پارازیتولوژی .
٦ـ فزیولوژی وپاتالوژی

مجادلهٔ ضد آفات و امراض حیوانی ونباتی :

مالداری که از جمله مشغولیت های مهم اهالی مملکت ما بوده ومحصولات آن در تزئید عایدات ملی رول مهم داردچنانچه ملیون هاحیوانی که موجود است بملیون ها افغانی از محصول آنها بدست می آید در حالیکه حیوانات سالم باشد محصولات آنها بیشتر بوده و رو به تزاید میگذارند و اگر دربین آنها کدام مرض ساری بروز نماید از یکطرف خساره زیادی در تولیدات حیوانی عاید گردیده ـ ازطرف دیگردرتعداد آنها تقلیل بعمل می آیدکه اینها همه به سرمایه ملی صدمه وارد میکند چنانچه چندسال قبل گاومرگی که در هرات پیدا گردیده بود تلفات آن به مردم خساره زیادی رسانید اگر بمقابل آن مجادله نمی گردید ممکن بود یك گاو هم در هرات زنده نمی ماند، مگر به مجردیکه وزارت زراعت از قضیه واقف گردید به مجادله آن پرداخت وجلو سرایت آنرا گرفت ودرظرف سه سال نه تنها گاومرگی ازهرات دفع گردید بلکه جسته جسته در بعضی نقاط دیگر هم که این مرض شیوع یافته بود از بین برده شد، چنانچه درظرف سال ۳۵

از فضل خداوند در هیچ نقطهٔ افغانستان مرض گاومرگی- (طاعون ویا وبای بقری) وجود نداشت . چون هرگونه امراضیکه در مملکت پیدا شود خساره آن زیاد است وزارت زراعت تا اندازهٔ که توان داشته ووسایل بدسترس دارد از یکطرف در موضوع تشخیص امراض حیوانی داخل فعالیت است واز جانب دیگر در تهیه واکسین های ضد امراض مصروف بوده در عین زمان بمجادله امراض حیوانی می پردازد و کوشش دارد تا اندازه لازم دامنه مجادله را وسیع گرداند تا تعداد امراض وخساره آن مرفوع گردد بنابران درسال ۳۵ اقداماتیکه در امور مجادله امراض حیوانی بعمل آمده ذیلاً توضیح میشود :

الف شق واکسین سازی :

۱- واکسین بلك لیك(سیاران) برای	(۵۱٤۵۵)	حیوان تهیه گردیده	
۲- واکسین مرغ مرگی «	(۵۵۲۵۰)	«	»
۳- واکسین سیاه رودهٔ گوسفند«	۱۰۰۰ راس	«	»
٤- واکسین انترکس «	۱۲۰۰۰	«	»
۵- واکسین چیچك «	۲۶۲۵۰۰	«	»
٦- واکسین گاومرگی(طوراحتیاطی) برای	۸۷۵۰	فرد گاو	«

ب- امورمجادله برضد امراض حیوانی :

۱- مرغ مرگی	۳۱۸۹۳	مرغ
۲- کرم جگر گوسفند	۳٤۱۹۶۲	گوسفند
۳- سیاران	۶۱۰۲۷	حیوان
٤- انترکس	۹۰۰۰	»
۵- کرم روده وغیره	۱۶۷۱	»

٦- حیوانا تیکه در معاینه خانه علی آباد معاینه و تداوی گردیده اند (۱۱۶۸) حیوان

۷- یك قسم مرض مخصوصا درگاوها که بنام طبق یاد میشود زیاد

پیدا میگردد که پیدا شدن این مرض اگرچه تلفات زیاد ندارد مگر از حیث اقتصاد زراعتی بخساره مالداران منجر میگردد یعنی در مواقعیکه این مرض پیدا میشود شیر گاو کم شده و گاوهای کار از کار بازمانده و در امور کشت وزراعت سکته عاید میسازد. بنا برانا زیکطرف درموسسه واکسین سازی برای ساختن واکسین آن مطالعات جاری است و هم با موسسات خارجی در بارهٔ مطالعات وتهیه واکسین درتماس بوده واز جانب دیگر در ظرف سال ۳۵ یکمقدار ادویهٔ (سلیفامیزتین) از خارج تهیه گردیده وطوریکه در بعضی مناطق ونواحی کابل بر ضد این مرض ادویه مذکور تطبیق گردید، نتیجه نیك داده است لهذا وزارت زراعت در مطالعات خویش برای ساختن واکسین و تطبیق ادویه مذکور دوام میدهد تا نتیجه حقیقی مطالعات خود را بدسترس مالداران گذاشته بتواند .

شق مجادلهٔ امراض وآفات نباتی :

همانطوریکه مجادله برضد امراض حیوانی از اتلاف حیوانات جلوگیری میکند اگر بمقابل امراض وآفات نباتی نیز مجادله بعمل نیاید در تولیدات زراعتی خساره زیادی وارد میکند. برای اینکه نباتات مملکت ازامراض وآفات مصئون بماند وزارت زراعت درسال ۱۳۳۵ درقسمت مجادله امراض وآفات زراعتی اجراآت ذیل را بعمل آورده است :

۱- نسبت بروز آفت جولاگك در غزنی و غوربند بتعداد (۲۲۹۷۱۳) درخت ادویه پاشی گردیده .

۲- بمقابل مور مضره وحشرات مضره که در پروان واطراف کابل، مزارشریف قطغن، و جنوبی پیدا گردیده بود (۴۵۱۷۳) درخت و (۱۹۴۳) جریب زمین ادویه پاشی گردیده .

۳- مجادله علیه آتشك تاك که در پروان وبعضی حصص کابل صورت گرفته (۳۰۸۴۴۴) تاك سلفر پاشی گردیده .

۴- اشجار باغهائی که از نقطه نظر موجودیت حشره جولاگك ومور پت دار

ومرض شکرک در مزار شریف و پروان و قلات سروی گردیده بتعداد (۹۸۴۲۴۰) درخت میرسد .

۵- مجادله بمقابل ملخ مراکشی وایتالوی .

تهیۀ لوازم وضروریات کار وتعمیم ماشین آلات زراعتی

۱- در سال ۱۳۳۵ طبق پلان پنجسالۀ زراعتی برای شروع مطالعات میکانیزشن زراعت چند عراده تراکتور باآلات زراعتی لازمه از قبیل قلبه‌ها، آلات‌خیشاوه، تخم‌افشان، راکول، آلات‌گندم دروی، خرمن‌کوبی وغیره از طرف ادارۀ همکاری بین‌المللی امریکا وارد و در زمین های تجربه‌گاه مرکزی آلات مذکور بکار انداخته شده دراین باره وزارت زراعت‌که اولاً مطالعات خویش‌را درقسمت ماشین‌های زراعتی‌به‌تجربه‌گاه مرکزی شروع نموده ازاین نقطۀ نظراست تاانواع ماشین‌آلات زراعتی‌را جهت ترویج در امور زراعت مملکت در اینجا مورد مطالعه قرار بدهد ، درصورتیکه ماشین وآلات ازحیث اقتصاد زراعتی وبهتر کار دادن به‌مفاد زارعین تمام شود در تورید مزید انواع ماشین آلات اقدام وحسب لزوم به مناطق مختلفه رواج داده خواهد شد . درعین حال آلات دستی عصری زراعتی برعلاوۀ استعمال‌درتجربه‌گاه مرکزی‌وولایات ونقاط مختلفه‌مملکت ذریعه متخصصین نیز بکار اندا خته شده چنانچه در ضمن استعمال آلات مذکورئه در بعضی مناطق ازقبیل قطغن، مزارشریف، میمنه، اطراف کابل میدان، لوگرد، سمت مشرقی‌عملاً به مردم دهاقین‌نشان داده شده ازداسهای گندم دروی‌که سرعت کارآن خیلی زیاد بوده نسبت به دیگر آلات‌بیشتر حسن استقبال کرده اند چنانچه درج های تطبیق شده یك تعداد زیادبمردم توزیع گردیده ودر بارۀ دیگر آلات نیز در مواقع لزوم درمناطق مختلفه تجارب دوام داده میشود .

امید است وزارت زراعت درظرف پنجسال پلان دوتطبیق آلات‌مختلفه ومطالعات وتجارب‌میکانیزشن زراعت وترویج‌آن بین‌زارعین موفق گردد.

پرسونل فنی:

امور زراعتی وحیوان داری بیشتر به اشخاص فنی احتیاج دارددرحالیکه نفرفنی به تعداد کافی موجود نباشد پروگرام اصلاحات وامورفنی زراعتی به سکته های مزیدی دچار میشود وزارت زراعت که تمام امور زراعتی وحیوان داری مملکت را طور عصری میخواهد اصلاح نموده و دامنهٔ فعالیت آنرا توسعه بدهد بیشتر از همه لازم است که نفر فنی بدسترس داشته باشد روی این مفکوره تا حال درتمام شقوق فنی زراعتی وحیوان داری با نفر موجوده که تماماً ازفارغ التحصیلان زراعتی ومتخصصین است کار گرفته شده برای اینکه در این زمینه بیشتر کامیابی حاصل گردد وزارت زراعت باوزارت معارف درتماس گردیده تاجهت تقویهٔ اشخاص فنی پوهنځی زراعت وپوهنځی بیطاری وښوونځی بیطاری تاسیس نمایند، چنانچه فعلاً پوهنځی زراعت تاسیس گردیده و پروگرام پوهنځی بیطاری و ښوونځی بیطاری روی دست است که آن هم در موقعش افتتاح میشود.

علاوتاً در سال ۱۳۳۵ یك تعداد متعلمین جهت فراه گرفتن تحصیلات عالی بمصرف وزارت زراعت وهم یك تعداد نفر به مصرف امداد تخنیکی امریکا طورفیلوشیپ وسکالرشیپ درشقوق مختلفه زراعت بممالك خارج اعزام گردیده اند قرار ذیل:

۱ـ درشق کیمیای زراعتی، بیطاری، میوه جات، جنگلات، بمصرف وزارت زراعت درامریکا (٦) نفر.

۲ـ درشق زراعت بمصرف امداد تخنیکی یونو دربیروت (۹) نفر.

۳ـ درشق احصائیه زراعتی، زراعت عمومی و آبیاری بمصرف امداد تخنیکی یونو درامریکا (٦) نفر.

٤ـ درشق علفچر بمصرف امداد تخنیکی یونو به ایران (۳) نفر.

۵ـ درشق مکانیزشن زراعتی بمصرف (موسسه خوراکه وزراعت) درهالیند (۲) نفر.

ازجملهٔ اشخاصیکه در سالهای گذشته درشقوق مختلفه زراعتی بخارج اعزام شده بودند یك تعداد آنها پس از تکمیل تحصیلات به مرکز وارد ودرشق فن ایشان بکار انداخته شده اند .

علاوتاً جهت تقویه و تربیه اشخاص فنی وزارت زراعت به اقدامات دیگری نیز دست زده است که آنهم درذیل خلاصه میگردد :

۱ـ کورس زمستانی مجادلوی حشرات .ـ بمنظوراینکه مامورین درقسمت حشرات مضره وامراض نباتات وطریق استعمال ادویه وبکار انداختن آلات و سامان مجادلوی معلومات بیشتری حاصل کرده بتوانند وزارت زراعت کورس مجادلوی‌را درایام زمستان درمرکز افتتاح نمود ومامورین مجادله ولایات درکورس مذکور شامل شده اند وتمام وسایل تعلیمی کورس ازطرف وزارت زراعت تهیه گردیده ومامورین به تعلیمات دوام داده که دربن اواخر موفقانه کورس مذکور خاتمه یافته امید است که دراثر این تجویز مامورین مجادله خوبتر کار نموده مشکلات مجادلوی آینده تاحدی مرفوع گردد .

۲ـ کورس پیله وری وزنبور عسل :

برای اینکه یك تعداد نفر در شق پیله وری وزنبور عسل تربیه گردند وزارت زراعت یك تعداد ازفارغ التحصیلان ابتدائی‌را درکورس پیله وری ویك تعداد نفررا درکورس زنبورعسل شامل گردانیده که ازیکطرف بدروس نظری مصروف بوده وازجانب دیگرعملاً به تربیهٔ پیله وزنبورعسل جداگانه مشغول میباشند درموقعیکه متعلمین کورس از تعلیمات نظری فارغ شوند درجاهائیکه وزارت زراعت لازم داند جهت کمك مردم فرستاده میشوند .

۳ـ افتتاح کورس انگلیسی : متعلمینیکه ازلیسهٔ زراعت فارغ التحصیل وبوزارت زراعت شامل‌خدمت میشوند علی‌العموم بمعاونت متخصصین مربوطه وزارت زراعت مؤظف گردیده اند. طوریکه درجریان کار معلوم گردیده سویهٔ انگلیسی آنها به اندازه نیست که بتوانند طور خاطر خواه از افکار ونظریات متخصصین استفاده بدارند وهم باصطلاحات علمی زراعتی بوره

معلومات ندارند. برای اینکه این مامورین درآینده بتوانند جای متخصصین خارجی را بگیرند وبکارهای زراعتی ادامه بدهند وزارت زراعت به موافقهٔ بناغلی رئیس تیم وایومنگ موفق گردید درمرکز وزارت زراعت یك کورس انگلیسی دایر نماید تا برای تقویهٔ زبان علمی زراعتی بمعاونین کمك کرده بتوانند. این کورس دراوایل جدی سال ۳۵ شروع گردیده که درهفته پنج روز جریان دارد. هدف وزارت زراعت از تاسیس این کورس محض تقویهٔ زبان مامورین فنی باصطلاحات علمی وفنی زراعتی است ودرنظر است که این کورس دوام داده شده وبه تعداد آن افزوده شود .

پنبهٔ صادراتی افغانستان

چون ساحهٔ پنبه کاری درمملکت عزیزما درصفحات شمالی مملکت زیاد صورت میگیرد درقسمت انتخاب تخم وطریق جلوگیری ازامراض وآفات پنبه وطرق اصلاح وترتیبات تزئید درتولیدات آن ازنقطهٔ نظر فن مربوط بوزارت زراعت است که همیشه مراقبت های علمی وفنی درآن باره بعمل می‌آید ؛ چنانچه تاکنون ازفضل خداوند کدام نوع پنبهٔ مرضی که درصدور آن به ممالك خارجه مشکلاتی پیش کند بوقوع نه پیوسته ودایماً پنبهٔ ولایات شمالی ازراه اتحاد شوروی به خارج صادر میگردد که درخط ترانزیت تاحال کدام سکتهٔ ازاین رهگذر واقع نگردیده زیرا ازنقطهٔ نظر علمی وفنی تماماً پنبهٔ که ازولایات شمالی بخارج صادر میشود به کدام نوع مرض و آفت دچار نیست که موانع درصدور آن پیش نماید چنانچه محصولات مذکور همیشه دارای سرتیفیکت شعبهٔ مجادلهٔ اینوزارت میباشد. درقسمت بعضی محصولات حیوانی ازقبیل پوست وپشم که بخارج صادرمیگردد ازطرف شعبات فنی وعلمی وزارت زراعت دایماً به تجار صادر کننده حین صدور تصدیق (سرتیفکیت) داده میشود که درصدور این نوع مواد نیز کدام مشکلاتی تاحال تولید نگردیده است .

دتجارت وزارت

تشکیل :

وزیر	ع،ج عبدالله (ملکیار)
معین	ع،ص عبدالوهاب

ع،ج عبدالله ملکیار

دمرافعه‌دمحکمې رئیس په (۲)رتبه:
ع، ص محمدحسن

د دهکدې رئیس په (۳) رتبه:
ع،ص نورالحق

دابتدائیه دمحکمې رئیس‌په(۲) رتبه:
ع،ص عبداللطیف

دابتدائیه دمحکمې غړی په(۳) رتبه:
ع، فقیرمحمد

د مرافعه دمحکمې غړی په (۳)رتبه:
ع ، محمدصدیق

دمرافعه د محکمې غړی په (۳)رتبه:
ع، عبدالخالق

دپلټنې لوی مدیر په (۳) رتبه	ع، عبدالکریم
دنرخو دکمیسیون رئیس په(۳) رتبه	ع، حبیب‌الله
دداخلي‌دتجارت لوی مدیر په (۳) رتبه	ع، غلام‌محمد
دتجارت داتاق لوی مدیر په (۳) رتبه	ع، عبدالرشید
دبازارو لوی مدیر په (۳) رتبه	ع، صوفی عبدالحکیم
دخارجي تجارت لوی‌مدیر په(۳) رتبه	ع، محمدرسول
داداري لوی مدیر په (۳) رتبه	ع، محمدفضل (عبادی)
دقلم مخصوص مدیر په (٤) رتبه	ص، عبدالرحیم‌غفوری

دداخلي نمايندګيو مدير په (٤) رتبه	ص، عبدالصمد
ديلتني دلوي مديريت غړي په (٤) رتبه	ص، ميرمحمدافضل
ديلتني دلوي مديريت غړي په (٤) رتبه	ص، مير حليم الدين
ديلتني دلوي مديريت غړي په (٣) رتبه	ص، محمدسرور
دابتدائيه دمحكمي غړي په (٤) رتبه	ص، محمد اكبر
دموسساتو مدير په (٤) رتبه	ص، امان‌الله كفيل
دقواردادو مدير په (٤) رتبه	ص، حميدالله طرزي كفيل
ديلتني دلوي مديريت غړي په (٥) رتبه	ص، حفيظ‌الله
دجواز نامې مدير په (٥) رتبه	ص، محمدسرور
دمحاكم او حكميت مدير په(٥)رتبه	ص، محمد انور
دداخلي بازارو مدير په (٥) رتبه	ص، عبدالقدوس
دداخلي بازارو مدير په (٥) رتبه	ص، عبدالستار
دستندرديزاسيون مدير په (٥) رتبه	ص، ګلباز
دواورداتو او صادراتو مدير په (٥) رتبه	ص، محمداكبر
دمحاسبه او لوازمو مدير په (٥) رتبه	ص، محمد ناصر
دداخلي نمايندګيو مدير په (٥) رتبه	ص، عبدالصمد
دخارجي نمايندګيو مدير په (٥) رتبه	ص، حيات‌الله كفيل
داتاق تجارت مدير په (٥) رتبه	ص، عبدالسميع كفيل

امور وزارت تجارت

وزارت تجارت که تاماه عقرب ۱۳۳۵ بحیث وزارت اقتصاد ملی در امور اقتصادی کشور مصروف کار وایفای وظیفه بود بعداز ماه عقرب ۱۳۳۵ بنام وزارت تجارت در تشکیلات اداری مملکت عرض وجود نمود. مهمترین وحساس ترین فعالیت این وزارت در سال مذکور به پنج حصه مهم منقسم میشود وآن عبارت است از :-

اول : تاسیس شرکتها و بکار انداختن سرمایه های مجموعی در ساحات فعال اقتصادی تجارتی حمل و نقل و غیره و تنظیم و ترتیب امور تجارتی واستقرار قیم .

دوم : انعقاد پیمانها و قرار داد های جدید تجارتی وتمدید موافقت نامه های منعقده با دول متحابه مخصوصا ممالك نزدیک و همجوار که از لحاظ روابط همسایگی داشتن راه های ترانزیتی و غیره حساسیت و اهمیت قابل ملاحظه در امور تجارتی و اقتصادی مملکت دارند .

سوم : شمولیت در کنفرانهای مهمه اقتصادی وتجارتی جهان و سهیم شدن در نمایشگاهای بین المللی بمنظور پیدا کردن بازار های جدید عرضه مال التجارهٔ صادراتی کشور و مطالعات در بارهٔ مال التجاره واردات جهان بطریق مساعد در افغانستان .

چهارم : وضع قوانین و تعلیمات نامه ها بر حسب ایجاب تعهدات بین المللی .

پنجم : ابراز فعالیت در بهبود و اصلاح بیلانس تجارتی مملکت و متوازی گردانیدن وضع صادراتی وواردات کشور. اینها رؤس اقدامات و فعالیت های سال ۱۳۳۵ وزارت تجارت است که بصورت عناوین ذکر شد. اکنون تفصیل این اقدامات را بمعرض مطالعهٔ خوانندگان میگذاریم :

سهم وزارت در ترتیب پلان پنجسالهٔ دولت

سهم وزارت تجارت در پلان اقتصادی مملکت فصل های جدا گانه دارد که عبارت از فصل معین تجارت و همکاری در

امور انکشاف دهکده می باشد .

اول - تجارت فصل :

از آن جائیکه مملکت ما مراحل مقدماتی انکشاف اقتصادی را می پیماید لهذا به توسعه و انکشاف تجارت بیشتر نیازمند میباشد زیرا وسیلهٔ تجارت است که میتوانیم به آن ذریعه ، قوهٔ خرید را در ممالك خارج پیدا کرده مواد طرف ضرورت مملکت را تولید و بیلانس تادیه‌جات را مساعد سازیم و باین وسیله از یکطرف حوایج داخلی را مرفوع گردانیم واز جانب دیگر اسباب و عوامل انکشاف وپیشرفت را در شقوق مختلفه اقتصادی فراهم سازیم‌که برای عملی ساختن این منظور در ظرف پنجسال پلان در بارهٔ مواد آتی به اقدامات و تشبثاتی متوسل خواهد شد ودر ساحات مذکور بذل مساعی بعمل خواهد آمد :

۱ـ تزئید وتنوع تولیدات اقلام صادراتی .

۲ـ اصلاح سورت وستاندارد امتعهٔ صادراتی .

۳ـ انکشاف بیمه

٤ـ کنترول واردات وتنظیم صادرات .

۵ـ مساعد ساختن بیلانس تجارتی .

٦ـ تسهیلات ترانزیتی .

۷ـ انکشاف تجارت داخلی .

۸ـ تاسیس بورسهای اسهام مواد تجارتی .

۹ـ توسعهٔ تعلیمات تجارتی .

۱۰ـ اصلاح و تدوین قوانین تجارتی .

علاوه بر این اهداف معینیکه در فصل تجارت برای ایجاد فعالیتهای تجارتی ونقش همکاری وزارت تجارت در پلان اقتصادی تعیین و تشخیص گردیده و وزارت تجارت وظیفه دارد در ظرف پنج سال آینده اهداف معینه متذکره را انجام دهد سهم این وزارت بمشورهٔ متخصصین داخل و

خارج در ترتیب پلان پنجساله انکشاف پروژه دهکده نیز نهایت حساس ومهم بود وامروز هم مراقبت ورسیدگی درامور اداری تشکیلاتی بود جوی وغیره اداره انکشاف پروژه دهکده باین وزارت مربوط میباشد که بهمکاری سایر وزارت خانه های مربوطه مطابق پروگرامهای معینه دهات در ساحات بلند بردن منابع عائداتی مردم دهات تشویق آنها برای پیدا کردن کار برای شان بذرایع وطریقیکه معین باشد، اصلاح وضع صحی مردم، ترقی وتوسعه معارف وتعلیم در دهات بذل مساعی می نمایند، وزارت تجارت دران سهم همکاری زیاد وحساس دارد .

اصلاح امور تجارتی و واردات و صادرات مملکت

تمام اقدامات و تشبثات وزارت تجارت در سال ۱۳۳۵ ودرخلال سالهای گذشته بمنظور اصلاح وبهبود وضع تجارت وارداتی وصادراتی مملکت بوده واین نقطه وهدفی است که تقریبا اساس کار وفعالیت وزارت تجارت را تشکیل میدهد. برای اینکه باین هدف اساسی ومهم خود نزدیکتر گردد بتمام اقدامات وتشبثاتیکه ارتباط مستقیم به اصلاح وبهبود وضع تجارتی مملکت دارد متشبث شده که آنرا به سه صورت خلاصه میکنیم :

۱ـ قسمت اصلاح تجارت وارداتی:

عقد قرارداد های تجارتی وضع وتعمیل تعلیماتنامه ها، تأسیس وتشکیل شعبت کنترولی، اشتراك در کنفرانسهای بین المللی وامثال آن عوامل اصلاح وبهبود وضع تجارت وارداتی شناخته میشود که هریك از اقدامات وزارت تجارت درجای آن توضیح میگردد واین اقدامات باعث تنظیم وتنسیق امور مذکور گردیده است:

۲ـ قسمت اصلاح تجارت صادراتی:

همچنان تمام اقداماتیکه مبنی بر تشبثات فوق از طرف وزارت تجارت چه در داخل وچه درخارج مملکت بعمل آمده است برای اصلاح وبهبود وضع تجارت

صادراتی مملکت، پیدا کردن بازارهای تجارتی ،عقد قرارداد های مواد صادراتی وانکشاف آن بوده است. مثلاوزارت تجارت برای اینکه تجارت موادواردداتی راتنظیم بخشد علاوه برعقدقرارداد ها با ممالك مبداء ترتیباتی درمورد توازن واردات وصادرات گرفته وهمیشه سعی کرده است تابیلانس تجارتی مملکت ازلحاظ واردات وصادرات حتی الامکان متوازن باشد. مواد وارداتی طرف احتیاج بهقدرکافی ونرخ های مناسب به دسترس استفادهو استهلاك مردم قرارداده شودعرضه اموال در بازار های تجارت وارداتی مطابق تقاضای مردم صورت بگیرد بالمقابل قیمت وقدرت خرید تقویه گرددوهکذا برای اینکه مواد صادراتی توسعه وانکشاف پیدا کند بازهم بعقد قرارداد های تبادله وی وتجارتی پرداخته است. موضوع سورت وستندردمواد صادراتی رامطابق تقاضای خرید وعرضهٔ بازار های ممالك راقیهٔ جهان مورد توجه قرارداده ومکلفیت های درین باره برای تجارصادرکننده وضع نموده، شعبات تاسیس نموده تاموضوع سورت وستندر درابراساس همان تقاضای بازار های خارج مورد مطالعه وتطبیق قراردهد. شرکتهای صادراتی را بادادن کریدت های تجارتی ذریعهٔ بانك تجارتی وغیره تقویت کرده است که اینها وامثال آن نزد وزارت تجارت عوامل انکشاف واصلاح وضع تجارت وارداتی وصادراتی مملکت شناخته شده و همیشه برای فراهم آوری آن ساعی و منهمك میباشد .

قسمت اصلاح تجارت داخل :

هکذا برای اصلاح وتنظیم تجارت داخل کشور اقدامات وتشبثاتی بعمل آمده که درجای آن ذکر میشود .

مساعدت وزارت تجارت درتأسیس شرکتها

البته واضح ومسلم است تأسیس شرکتها علاوه براینکه درتنظیم تجارت ایجادفعالیت های تجارتی، اقتصادي وغیره نقش حساس دارد درانکشاف مواد صادراتی ورسانیدن آن به نقاطاصلي استهلاك نیزموثرمیباشد . لذا وزارت

تجارت برای تاسیس شرکتهای جدید ومخصوصا بکارانداختن سرمایه‌های خارجی در شقوق مختلفه کشوری، اقدامات موثر نمودومطابق قانون سرمایه گذاری مملکت یك‌مقدار زیاد سرمایه های خارجی‌را به شکل شرکتها جلب کردوهم برای اینکه‌مواد صادراتی مملکت از نقاط پیداواراصلی در مراکز تجارتی بسهولت انتقال یابد ویامواد مابه لاحتیاج‌عامه دراوقات ضرورت در بازار های استهلاك داخلی عرضه‌شده بتوانددرسال ۱۳۳۵ علاوه برتأسیس چهار شرکت تجارتی وزارت تجارت تأسیس یك‌تعداد زیاد شرکتهای ترانسپورتی را الزم دانسته وبه تأسیس آنها نیزپرداخت بادادن اساسنامه ها فراهم ساختن‌سهمیه‌های صادراتی وغیره بانها کمك ومساعدت کرد.سرمایهٔ خارجی‌رابکارانداخت که‌درشفوق‌داخلی روی‌همرفته درسال ۱۳۳۵ چه‌درشق تجارتی وترانسپورتی بطورمجموعی‌تخمین ۶۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی‌سرمایه‌های را که‌در سرتاسر مملکت بکارافتید شرکت چهارگانه درداخل مملکت برای‌تجارت وتقویهٔ صنایع دستی‌روستائی‌وتعمیراتی‌تاسیس‌شدعبارت بوداز:

الف: - ۱- شرکت ماشین کاران پخته مزار شریف .

۲- شرکت تعمیراتی در مرکز کابل .

۳- شرکت سهامی پت در مرکز هرات .

٤- شرکت صنایع دستی در مشرقی .

ب : - شرکتهائیکه به منظور تنظیم امور ترانسپورتی تسهیل در حمل ونقل مال‌التجاره وارداتی و صادرتی تاسیس گردیده عبارت است از شرکتهای ذیل :

۱- دسمنگانو متوکلین ترانسپورت شرکت .

۲- دامین ترانسپورت .

۳- شینوار وترانسورت .

٤- کابل ترانسپورت .

۵- خیبر شینوار .

۶ـ سید کرم
۷ـ منگلو
۸ـ پامیر
۹ـ افریدی خیبر .
۱۰ـ قادری .
۱۱ـ دبدخشان تضامنی .
۱۲ـ افزودی دمرستی
۱۳ـ وطن یار .
۱۴ـ افزودی درنا .
۱۵ـ افزودی امید
۱۶ـ دقندهار سرویس لمتد .
۱۷ ـ دجنوبی
۱۸ـ علی خیل
۱۹ـ شرکت ماشینکاران پخته مزار .
۲۰ـ شرکت تعمیراتی
۲۱ـ شرکت سهامی پت
۲۲ـ شرکت سهامی صنایع دستی مشرقی .

ج:ـ سرمایه گذاری خارجی همه گان مستشعراندکه اکثر ممالك راقیهٔ جهان در امور مختلفهٔ اقتصادی ومدنی خود از جلب وبکار انداختن سرمایه های خارجی استفاده کرده وبرای اینکه ازقوه پولی تجارب تخنیکی تعالیم عصری وغیره عوامل ترقی و پیشترفت ممالك مذکور مستفید شود سعی کرده اندشرایط ومقررات مساعد ومفیدرا برای جلب سرمایه های مذکور درممالك خودفراهم سازندکه وزارت تجارت نیز بالنوبه ازبدوتدوین قانون سرمایه گذاری نساجی درافغانستان درین رشته بذل مساعی نموده ووقتا فوقتا به جلب این گونه سرمایه ها پرداخته است که روی هم رفته در سال ۱۳۳۵

بطور مجموعی تخمین ۱۸۰۰۰۰۰ لك دالر از ناحیهٔ سرمایه خارجی در شقوق ذیل بکار انداخته شده است :

۱- در سال ۱۳۳۵ فابریکهٔ چینی سازی جاپان بنام کمپنی ماروبینی باشتراك سرمایهٔ ۱۰۲٦۰٤۰-دالر بطورمشترك باشتراك دیبنتنی اتحادیه شرکت قندوز سرمایه گذاری نموده است واین موسسه فابریکهٔ چینی سازی رادر قندوز تأسیس وبکار خواهد انداخت .

۲- همچنان درسال۱۳۳۵ شرکت لیمتد آریانا ایرلین بهاشتراك ۵۱ فیصد بسرمایهٔ هشت لكدالر باکمپنی هوانوردی اندیمار طورمشترك سرمایه گذاری نموده ودر خطوط فضائی مصروف کارگردید که اخیراً موسسهٔمذکور تقویه یافته وکمپنی معروف هوانوردی پان امریکن عوض کمپنی اندیمار سرمایه گذاری کرده است .

۳ - هکذا برای جلب سرمایهٔ ماریو تراوسی یك نفر فابریکه دار ایتالیا درشق تأسیس فابریکهٔ سکرتسازی اقداماتی بعملآمدهاست .

٤- برایتنظیم وترتیب امور هوتل داری سیستم عصری وجلب سرمایهٔ خارجی درینرشته نیزاقداماتی صورت گرفته وقرارداد های سرمایه گذاری خارجی دران رشته منعقد گردیده است که عجالتاً یك نفر هندی بسرمایهٔ پنجاه هزار کلدار هندی درینساحه کارمیکند .

استقرارقیم دربازارهای داخلی :

اگرموضوع قیمتهای مواد ارتزاقیراکه به بلدیه هامربوط است مستثنی قرار دهیم باقی قیم ازلحاظ مالالتجاره دوجنبهدارد که آن عبارت ازقیممواد وارداتی وقیممالالتجارهٔ وارداتی وصادراتیاست . اگرچه قیممواد صادراتی نیز باقیمت های مالالتجارهٔ وارداتی ارتباط دارد و استقرارآن به استقرار قیم مواد وارداتی اثری وارد می نماید زیراتجارت بهذاتخود عبارت ازداد وستد میباشد معهذا چون استقرار قیممواد مذکور همیشه بهوضع بازارهای تجارت موادمذکوردرممالك استهلاك خارجیارتباط اساسیداردکه بادر نظر

گرفتن تاثیرات قیمت اسعاری هرقدر یکه تقاضای آن در ممالك مذكور بیشتر وبازار استهلاك آن مساعدباشد قیم آن نیز در ممالك استحصال بلند میرود وبالعکس هرقدر تقاضا وفروش آن دربازارهای استهلاك تنزیل کند قیمت خرید وفروش آن درممالك مستحصل سیرنزولی را می پیماید لهذا اقدام در تقرر وتثبیت قیم صادراتی ازنقطهٔ نظر توسعه صادرات چندان معروف به استفاده نیست وباین لحاظ برای استقرار قیم صادراتی کمتر سعی و اقدام میشود اما راجع به استقرار قیم مواد وارداتی که احتیاج مستهلکین است تاجائیکه ببازارهای موادوارداتی ارتباط دارد وزارت تجارت بهاقدامات ذیل پرداخته است :ــ

اول ــ درسال ۱۳۳۵ شعبهٔ کنترول ومراقبت نرخهای موادوارداتی را که عبارت از ریاست کمیسیون کنترول نرخها است تقویه نموده ازیك طرف اصلاحاتی درامور ارائه بلها وبیجك های خرید اموال ازبازارهای اصلی خرید بوجود آورده و نمایندگیهای تجارتی افغانی را درممالك مبداء موظف ساخته در بارهٔ صحت وسقم بلها وبیجك ها علم آوری نمایند وازطرف دیگر درمرکز نرخها دربازارهاحفظ گردد درمواقع ضروری ازقیمت بعضی ازمواد وارداتی نشرات لازمه شده است .

وزارت تجارت سعی کرده دستهای متعدد تجارتی را ازمال التجارهٔ وارداتی مملکت متدرجاً بازدارد وتجاررا به وسایل مختلف تشویق کنند مال التجارهٔ طرف ضرورت خودرا ازممالك مبداء یا ممالك اصلی استحصال وکمپنی های تولیداتی راساً و بدون وساطت وشامل شدن دستهای متعدد تجارتی دیگر خریداری نمایند تامنافع دست های تجارتی حتی الامکان ازان کوتاه گردیده واموال بهقیمت های مناسب تری بدست بیایدکه برای انجام این منظورتوجه شده است که تجارخود ببازارهای اصلی مراجعه کنند و علاوه براینکه ذریعهٔ شعبات موظف نرخهاراکنترول ومراقبت می نمایدوزارت تجارت درنظر دارد ازراه تنظیم ووفرت عرضه که بهترین اساس تنزیل قیم است نیز اقداماتی برای استقرار قیمتها بنماید چنانچه درین باره مطالعاتی

بعمل آمده ومیخواهد شرکتهائی تأسیس نماید که اموال طرف ضرورت عامه را بصورت بهتر دستیاب وبه نرخهای متناسب بصورت مستقیم به مستهلکین عرضه بنماید. هکذا در نظر است که دیپوی تعاونی و شرکت های وارداتی دخت وغیره مواد وارداتی به ترتیب منظم وارد و عرضه نماید تا ازراه تنظیم عرضه ووفرت مال نرخهارا تنزیل بدهد :

فعالیت وزارت تجارت در امور ترانزیتی

البته بامراجعه به سالنامهٔ سال ۱۳۳٤ وسالهای ماضی فهمیده میشود که وزارت تجارت درموضوع فراهم ساختن تسهیلات ترانزیتی راه‌های تجارتی سابقهٔ کشور ورفع مشکلات ومعضلات طبقهٔ تاجر افغانی از حیث راه ترانزیتی خارجی مثل راه ترانزیت پاکستان وگشودن راه جدید ترانزیتی برای تجارت مملکت از طریق روسیه شوروی ومطالعه دربارهٔ راه ترانزیت ایران پیوسته به اقدامات و تشبثات ممتد و دامنه داری متوسل شده و در هروقت و زمان در بارهٔ راه های ترانزیت تجارتی که عامل عمدهٔ انکشاف تجارت شناخته میشود سعی ومنهمك بوده است تا بهروسیلهٔ که باشد مشکلات ومعضلات وارده ازراه های ترانزیتی مملکت را رفع وبرای فراهم ساختن راه های جدید ترانزیت اقداماتی بنماید چنانچه شمولیت در کنفرانس‌های بین‌المللی تسهیلات تجارتی وترانزیتی مطالعات ومطالبات ازقوانین ومقررات بین‌المللی ترانزیت مربوط به این حساسیت است که باید درمورد ترانزیت ازطرف وزارت تجارت کمك ومساعدت های لازمه فراهم گردد. که این اقدامات را به دو صورت تذکر میدهیم :

الف :ـ در سال ۱۳۳۵ وزارت تجارت به ملحوظ استفاده از قوانین ومشوره های بین‌المللی در کنفرانس های ذیل شامل گردیده که اثرات آن برای بهبود وضع ترانزیتی مملکت درهمان کنفرانس‌ها مطالعه شده است اینك در ذیل از کنفرانس های که افغانستان در آن شامل شده با منظور ازشمولیت آن‌را تذکر میدهیم :

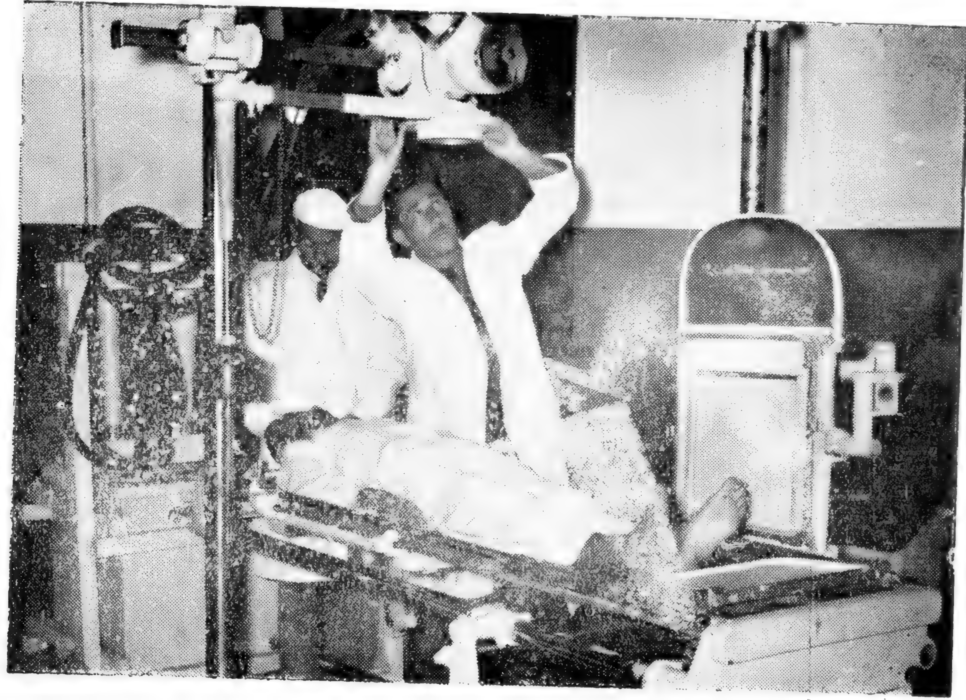
ذواتیکه در ترفیعات سنوی بیک رتبه ترفیع نایل شده اند

بناغلی محمد کریم « صمیمی » مامور ریاست دهکده برتبه ۲

بناغلی محمد اسمعیل رئیس محکمهٔ ابتدائیه تجارتی هرات برتبه ۳

بناغلی محمد رسول «یونسی» مدیر عمومی تجارت خارجی به رتبه ۳

شعبهٔ اکسریز معاینه خانهٔ مرکزی

۱- وزارت تجارت درسال ۱۳۳۵ درکنفرانس کمیته فرعی تجارت که درتوکیو منعقد گردید و در آن در باره مسائل تسهیلات ترانزیتی تصامیمی اتخاذ می‌شد هیئتی فرستاده ودرآنجا مسائل ترانزیت‌را مورد مطالعه‌قرارداد و باین نتیجه رسید تا نمایندگان افغانی مراتب ذیل را پیشنهاد واز طرف کمیته ها داخل ریکارد گردد .

الف :- بمنظور اینکه تسهیلات ترانزیتی برای ممالك عضو فراهم شده بتواند لازم است از طرف سکرتریت بر اساس ماده ۳۳ چارتر هوانا که با معاملات ترانزیتی ارتباط مشخصی دارد یك فرمول عمومی ترتیب شده ودر کمیتهٔ آینده صنعت وتجارت تقدیم شود .

ب :- هکذا درین کنفرانس فیصله شد سکرتریت ایکافی به مطالعات خود در موضوع ترانزیت ادامه داده وطرز عمل ترانزیتی ممالك منطقه را مورد غور قرار بدهد وراپور مطالعات خود را بطور مسلسل به کمیته صنعت وتجارت تقدیم نماید دوپیشنهاد بالاکه ازطرف هیئت افغانی به منظور فراهم شدن تسهیلات ترانزیتی درکنفرانس طرح گردید و موافقه شد تا در جلسه ۱۳ کمیته‌تجارت‌وصنعت ایکافی موردغورومداقه‌قرارگیرد.متعاقباً دربهارسال ۱۳۳۵ همین موضوع ترانزیت‌درکمیته صنعت‌وتجارت درجلسهٔ عمومی اکافی مورد غور قرار گرفت و برای اینکه موضوع تعقیب شود درین کنفرانس نیز هیئت افغانی اعزام شد وهیأت افغانی توانستند چه درکنفرانس مربوط به کمیته تجارت وچه در جلسه ۱۳ ایکافی در بنکاك پیشنهادات ونظریات خود را که طرفدار زیاد داشت بـه تائید و تصدیق هیأت ممالـك مشمول کنفرانس برسانند وتوجه‌ممالك راقیه‌را درباره منازعه ومشکلات ترانزیتی افغانستان درپاکستان جلب نموده وبالاخره موفق شدند مدعیات دولت افغانستان رادرخصوص تولید مشکلات پاکستان به مسئله ترانزیت‌این‌مملکت طوری‌درمجالس‌ومحافل بین‌المللی‌ارائه‌دهند که نمایندگان پاکستان‌رسماً وعده رفع مشکلات ومعضلات‌وارده خودرا درامورترانزیتی‌افغانستان به‌نمایندگان ممالك بدهند .

ج:ـ اقدامات دیگریکه بغرض فراهم شدن تسهیلات ترانزیتی بعمل آمده است البته موضوع تاسیس وکمك به شرکت ترانزیت می باشدکه درین شرکت که بمنظور تنظیم امور ترانزیتی ، رسانیدن مال التجاره ترانزیت به نقاط مطلوب وکمك به طبقات تاجر وغیره تاسیس شده است مساعدت ها وکمك های لازمه ذیل بعمل آمد :

۱ـ برای اینکه بیلانس عائدات و مصارف شرکت ترانزیت در برابر پرداخت های کرایه وغیره مصارف متوازن باشد و شرکت بتواند تعهدات پرداخت پولی خودرا باروسیهٔ شوروی وغیره ایفا نماید درسال ۱۳۳۵ سهمیهٔ صادراتی ازقبیل پشم پنبه وغیره به شرکت داده شده که ازتفاوت انتفاع آن جبیره مصارف شرکت بعمل آمده واین کمك بقدری مهم و مؤثر بوده است که شرکت توانسته تعهدات راکه به ملیون ها افغانی بالغ می شد بپردازد وسکته درامور ترانزیتی از لحاظ ایفا شدن تعهدات پرداخت کرایه وغیره وارد نگردد .

۲ـ هکذا کمك ها ومساعدتهای مالی و غیره از لحاظ پرنسیب های اداری نیز برای مؤسسهٔ ترانزیت بعمل آمده است .

سهم وزارت تجارت در اصلاح وتنظیم امور ترانسپورت

سهمیکه وزارت تجارت دراصلاح وتنظیم وبلکه اجناس امورترانسپورتی مملکت گرفته است نهایت مهم و بارز میباشد که قرار ذیل آنرا توضیح مینمائیم :

الف ـ تشکیل وتاسیس ریاست عمومی ترانسپورت :

وزارت تجارت امروزه ووزارت اقتصاد ملی دیروزه نظر به پیش بینی پلان پنجساله اقتصادی کشورکه تنظیم وترتیب امور ترانسپورتی مملکت را نظر به ضرورت محسوس ومبرم آن طرف توجه قرار داده اصلاحات فوری را درآن باره پیش بینی میکرد ووزارت تجارت مکلف گردید تا دربارهٔ تاسیس وتشکیل یك ادارهٔ بزرگ ومنظم مرکزی ترانسپورتی کشور اقدام نماید.

لهذا این‌وزارت بادر نظر گرفتن وضع منشتت و نامنظم نقلیات و ترانسپورت مملکت و طرز و طریقه اصلاح و تنظیم آن مطا لعاتی نموده نخست تشکیل ریاست عمومی ترانسپورت‌را با تهیه مدارك بودجهٔ‌آن وضع ووظا یفی از لحاظ احتیاج وضرورت آیندهٔ ترانسپورتی‌مملکت به‌آن مشخص نمود بالاخر تشکیلات بودجه ولا ئحه وظایف ریاست مذکور را به منظور مقا ما ت صلاحیت دار مملکت رسانیده متعاقباً ریاست عمومی ترانسپورت تشکیل گردید که ادارهٔ مذکور توانست بادر نظر گرفتن تمنیات اصلاحی دولت در امور ترانسپورتی مملکت مصدر کار وفعالیت خوبی شود .

۲ـ سهم دیگریکه وزارت تجارت در بارهٔ تنظیم و اصلاح ترانسپورتی مملکت دارد تاسیس و تشکیل شرکتهای ترانسپورتی میباشد که در بالا در مورد تاسیس شرکتهای جدید از آن تذکری بمیان آورده شد . البته نقش این شرکتها درتنظیم وترتیب امور نقلیات، تسریع مال‌التجاره صادراتی ووارداتی مملکت نهایت مهم وحساس میباشد این اقدامات‌هرچند به دوجمله خلاصه شده است ولی‌طوریکه خوانندگان‌گرامی ازآن استنباط مینمایند گویا شالوده و نظام ترانسپورتی مملکت بصورت مثبتی از طرف وزارت تجارت امروز ووزارت اقتصاد ملی دیروز ریخته شده و همان است که امروز براساس آن‌فعالیت ترانسپورتی جریان دارد .

قراردادهای اقتصادی وتجارتی باممالك خارج

طوریکه در بالا ذکرشد وزارت تجارت در خلال سال ۱۳۳۵ هم‌قرارداد های جدید اقتصادی وتجارتی رابا مما لك همجوار وممالك راقیه جهان عقد نموده وهم‌تمدید وتجدیدی درقرارداد های‌سابقه با مما لك‌مذکور بعمل‌آورده است که‌اینك درذیل‌از‌آن ذکر می نمایم:

الف ـ قراردادهای جدید :

۱ـ برای اینکه در زمرهٔ ممالك دیگر، با دولت جمهوری پولندنیز روابط تجارتی برقرار گردد واز صنایع آن کشور استفاده

بعمل آید در سال ۱۳۳۵ مطابق ماه اگست ۱۹۵٦ نخستین موافقه نامهٔ تجارتی تبادله اموال وموافقهٔ نامهٔ تادیه‌جات بین‌دولت شاهی افغانستان و جمهوریت تودهٔ پولیند عقدشد.

۲- بتاریخ ۱۲ جون ۱۹۵٦ پروتوکول دورهٔ دوم راجع به‌تبادلهٔ اموال وپروتوکول راجع به‌قیمت‌ها بین‌دولت شاهی افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا عقدو امضا گردید.

۳- هکذا بتاریخ ۷ جون ۱۹۵٦ پروتوکول دورهٔ ششم‌راجع به‌تبادلهٔ اموال وپروتوکول راجع به قیمت‌ها بین‌دولت شاهی‌افغانستان واتحادشوروی به‌امضاء رسید.

ب- تمدید موافقه‌نامه :

همچنان بتاریخ ۱٤جون ۱۹۵۷ موافقه نامهٔ‌تجارتی بین حکومت افغانستان ودولت‌جمهوری هندتمدید گردید تابراساس آن‌مملکتین بتوانند بیش ازپیش ازتسهیلات‌وموافقت‌های تجارتی یك‌دیگر مستفید گردند.

راجع به‌اینکه استفسار میشود نتائج این‌قرار دادها چه‌بوده است؟ باید متذکر شدکه منظوراز عقدقرار ها و مطالعه‌در اطراف شرایط تحکیم روابط تجارتی واقتصادی دول‌همانا پیداشدن واستحکام‌روابط تجارتی واقتصادی بین‌ممالك است‌که این مطلوب راهمیشه ممالك باطرح وترتیب قرارداد های تجارتی وامثال آن‌برای یك‌دیگرخودممکن ومیسرمیگردانند البته‌افغانستان نیز توانسته است‌با داشتن موافقه‌نامه‌هاوقرارداد های‌متذکره علاوه براینکه روابط باهمی اجتماعی واقتصادی رابا‌ممالك راقیهٔ‌جهان‌برقرار نمایددر راه توسعه وانکشاف امورتجارتی‌و اقتصادی مملکت نیز ازین قرارداد ها برخوردار گردد.

شرکت نمایندگان وزارت تجارت در کنفرانسهای اقتصادی

وزارت تجارت درسال ۱۳۳۵ دراکثر ازکنفرانسهای بین‌المللی که‌جنبهٔ اقتصادی‌وتجارتی داشته است اشتراك‌کرده وراپورهای مفصل دربارهٔ جریان

کنفرانسها ومطالب طرف علاقه ومطالعات امور بین المللی اقتصادی وتجارتی کنفرانسهای مذکور را برای اطلاع و بکار بردن آنها درامور مربوط باخود آورده که میتوان گفت که اکثر از کنفرانسهای مذکور واشتراك درآن استفاده های خوبی نصیب وزارت تجارت شده است اینك اسامی کنفرانسهای مهمهٔ مذکور را درذیل ذکر میکنم :ـ

۱ـ درکنفرانس کمیتهٔ فرعی تجارت که ازطرف ایکافی ملل متحد درتوکیو منعقد گردید نمایندگان افغانی شرکت کردند ودراین کنفرانس کمیتهٔ فرعی راجع به مشکلات تجارتی افغانستان پیشنهاداتی به کنفرانس تقدیم نمودند که در جملهٔ فقرات قابل ملاحظه ودقت ملل متحد قرار گرفته توانست .

۲ـ درکنفرانس پلان وانکشاف اقتصادی دربنکاك (۳) در کنفرانس عمومی سالیانه ملل متحد مربوط ایکافی دربنکاك .

اشتراك افغانستان درنمایشگاهای بین المللی

وزارت تجارت که برای مستفیدشدن از نمایشگاهای بین المللی همیشه سعی می نماید بهر صورت وترتیب باشد درنمایشگاهای مذکور اشتراك نمایدو مال التجارهٔ صادراتی ومواد خام پیداوار مملکت را در آنجا عرضه کرده و توجهٔ ممالك جهان رادربارهٔ پیداوار کشورجلب وبازارهای جدید تجارتی واستهلاك مواد صادراتی برای مملکت درخارج کشور فراهم سازد در سال ۱۳۳۵ نیزدر حالیکه همین منظور مطمح نظر این وزارت بوددر دونمایشگاه بین المللی اشتراك ورزید که آن عبارت بوده ازنمایشگاه مؤتمر اسلامی در مصر که درسال ۱۳۳۵ـ افتتاح شدوافغانستان دراین نمایشگاه اشتراك ورزید وهم موفق گردید طوری امتعه پیداوار مملکت وکولتور افغانی را درمعرض نمایش قراردهد که غرفهٔ افغانی نظربه غرفهٔ سائر ممالك همجوار به تصدیق وشایعهٔ اخبار وجرایدمصری بهتری وبرتری قابل ملاحظهٔ داشته باشد هکذا در سال ۱۳۳۵ برای شمولیت درنمایشگاهای فرانکفورت وهامبورگ نیز ترتیب وآمادگیهای ازطرف وزارت تجارت گرفته شد وامتعهٔ قابل عرضه را

به آنجا فرستاد که در این نمایشگاه نیز افغانستان موفقانه حصه گرفت البته مفاد یکه از اشتراك در نمایشگاه های مذکور بدست آمده همانا معرفی شدن مملکت افغانستان به حیث یك کشور دارای منابع و مواد سرشار اقتصادی وتجارتی برای ممالك جهان بود و اکثر ازممالك مشمول نمایشگاه ها به اکثریهٔ ازمواد پیداوار افغانی که مورد احتیاج آنها بود معرفت حاصل نمودند و باین موضوع ملتفت شدند که افغانستان میتواند بحیث یك مملکت عمده موادخام پیداوار خود را دراکثر ممالك جهان عرضه نماید همچنان افغانستان برای ملاحظهٔ نمایشگاه های بین المللی ومطالعه در بارهٔ مواد پیداوار خارجی بعضی ممالك نیز هیأت متتبع را درچین وبعضی ممالك اروپائی فرستاد که هیأت مذکور باثر دعوت ممالك مذکوره ومطالعه دربارهٔ اوضاع تجارتی و اقتصادی ممالك نمودند وراجع به امکان روابط تجارتی وپیداکردن بازارهای عرضه مال التجاره افغانی در بازارهای ممالك مذکوره تتبعاتی بعمل آوردند والبته این استفاده های است که معمولاً ازفرستادن هیأت در نمایشگاها ویاشمولیت در نمایشگاهای مذکور همیشه مطمح وملحوظ نظر میباشد البته نتیجهٔ عملی آن وقتی بدست می آید که مملکت مطابق به تقاضای بازارهای خارجی آماده گیها نموده ومال التجارهٔ طرف ضرورت ممالك رادرآنجا عرضه بتواند که البته این جنبهٔ آن هم مدنظر وزارت تجارت بوده ودراطراف آن مطالعات جریان دارد .

گوشه ای از قصر چهل ستون

اموال واشیای که درمیدان هوائی خواجه رواش برای صدور آماده گردیده .

دابن سینا ښوونځی

وقایع مهم داخلی درسال ۳۵

اول حمل : اعلیحضرت معظم همایونی به معیت علیا حضرت ملکهٔ معظمه از تاسیسات بندکجکی دیدن فرمودند .

۲ حمل : بناغلی میکویان وزیر تجارت خارجی و معاون صدراعظم اتحاد جماهیرشوروی با بناغلی رشیدوف رئیس هیأت رئیسهٔ شورای جمهوری ازبکستان شوروی از موزه کابل دیدن کردند .

۴ حمل : بازدید اعلیحضرت معظم همایونی از لشکرگاه .

ـ امضای موافقت نامه سرویس منظم هوائی بین افغانستان واتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی ازطرف بناغلی عبدالحی عزیز نماینده افغانستان و لفتننت جنرال ـ ا ـ ن ـ زخاروف نماینده اتحاد شوروی در کابل .

۷ حمل : ورود اعلیحضرت معظم همایونی ازقندهار بکابل .

ـ تطبیق وقت واحد درسرتاسر افغانستان .

ـ عقدقرارداد کلتوری بین دولتین پادشاهی افغانستان و جمهوریت مصر ازطرف بناغلی صلاح الدین سلجوقی سفیر کبیرافغانستان درمصروبناغلی محمود فوزی وزیر امور خارجه مصر .

۱۲ حمل : بناغلی سردارمحمد داؤد صدراعظم افغانستان دعوت دوستانه حکومت چکسلواکی را راجع به بازدید شان ازچکوسلواکی قبول کردند .

۱۵ حمل : انجمن دایرة المعارف به نشر او لین قاموس جغرافیائی افغانستان موفق گردید .

۱۸ حمل : هیأت نظامی افغانستان بعد از ختم باز دید از مؤسسات نظامی هند ومصر به چکسلواکی وارد گردیدند .

ـ والاحضرت شهزاده محمدنادر کپ قهرمانی پنگ پانگ سال **۱۳۳۵** را به بناغلی سمیعی تسلیم کردند .

٦ ثور : طی مراحل قانونی الحاق افغانستان به قرارداد بین المللی جلوگیری ژینوسید (۱۹۴۸)

۹ ثور: دعوت اعلیحضرت همایونی از اعلیحضرت پادشاه عربستان سعودی
۱۹ ثور: دعوت اعلیحضرت معظم همایونی از رئیس جمهوری پاکستان جهت بازدید از افغانستان .
۲۹ ثور: قبول دعوت ښاغلی جمال عبدالناصر صدراعظم مصر ازطرف ښاغلی سردار محمدداؤد صدراعظم افغانستان جهة بازدید ازمصر.
۳۰ ثور: افتتاح کورس رفریشر برای دوکتوران طبی افغانی دروزارت صحیه.
- دعوت ښاغلی صدراعظم از ښاغلی عدنان مندرس صدراعظم دولت جمهوری ترکیه جهت بازدید از افغانستان .
اول جوزا: امضای قرار داد تورید و نصب اولین فابریکهٔ سگرت سازی بین ښاغلی عبدالله یفتلی رئیس انحصارات دولتی وښاغلی ماریا تراورسی نماینده فابریکات سگرت سازی ایتالیا .
۷ جوزا: تصویب اساسنامهٔ جدید مطبعهٔ عمومی درمجلس عالی وزراء
- افتتاح نمایشگاه اسلامی درقاهره توسط ښاغلی انورالسادات وزیر دولت مصر وتمجید غرفه افغانستان ازطرف ښاغلی انورالسادات وزیر دولت وسرمنشی کانگرس اسلامی .
۱۵ جوزا: افتتاح کنفرانس محصلین ممالك اسیا وافریقا در لندن توسط ښاغلی دوکتور نجیب‌الله سفیر کبیر اعلیحضرت معظم همایونی .
- تاسیس کورس تدریس بوسایل سمعی و بصری برای معلمین مدارس ابتدائی ازطرف وزارت معارف.
۲۰ جوزا: الحاق حکومت افغانستان بچهار کنوانسیون مجروحین جنگ تاریخی ۱۲ اگست ۱۹۴۹ منعقده جینوا برحسب تصویب مجلس عالی وزرا ومجلس شورای ملی واعیان وصحه حضور ذات شهریاری.
۲۴ جوزا: آغاز برمه کاری پترول درسرپل ومزارشریف توسط وزارت معادن وصنایع .
- امضای پروتوکول تبادلهٔ مال‌التجاره بین حکومت افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا ازطرف ښاغلی محمدسرور رئیس تجارتی وزارت اقتصاد

ملی وښاغلی خیرمحمد کفیل بانک ملی وښاغلی جوزف اوریان رئیس هیئت تجارتی چکوسلواکی .

۲۴ جوزا : ابلاغیهٔ وزارت امورخارجه راجع بهرسمیت‌شناختن کامل سلطنت المغرب ومملکت تونس ازطرف حکومت افغانستان.

۴ سرطان: مواصلت هیأت امدادی هلال احمر ترکیه به میدان هوائی خواجه‌رواش .

۶ سرطان : امضای قرارداد پروژه‌حمل‌ونقل‌هوائی‌ملکی بین افغانستان وامریکا توسط ښاغلی عبدالحی عزیز مشاور وزارت خارجه وښاغلی (رابرت سنایدر) مدیر هیئت ادارهٔ تعاونی بین‌المللی اتازونی درکابل.

۱۳ سرطان : امضای موافقت نامهٔ معاونت اقتصادی جهت پروژهٔ حفظ ومراقبت انهار در وادی هیرمند بین ښاغلی عبدالله ملکیار رئیس عمومی وادی هیرمند وښاغلی (رابرت سنایدر) مدیرادارهٔ معاونت های بین‌المللی امریکا درافغانستان.

۱۶ سرطان : ښاغلی استاد صلاح‌الدین‌سلجوقی سفیرکبیر اعلیحضرت معظم همایونی متعین مصرباتفاق آراء وبه منظوری حکومت مصر به حیث عضو مجمع لغوی مصر که دانشمندان بزرگ مصر وجهان درآن عضویت دارد شناخته شد .

۱۷ سرطان : افتتاح پوهنځی حکام .

۱۹ سرطان : تاسیس شرکت‌جدید میوه قندهارازطرف‌وزارت‌اقتصاد ملی به‌سرمایه ۷۵۰۰۰۰۰ ـ افغانی منظور شد.

۳ اسد : ورود ښاغلی‌عدنان‌مندرس‌صدراعظم ترکیه‌باښاغلی‌ادهم‌مندرس وزیر داخله وکفیل وزارت خارجه آن‌مملکت به‌کابل.

۷ اسد : عزیمت ښاغلی عدنان مندرس باهمراهانش به‌صوب ترکیه.

۱۵ اسد : ورود جلالتمآب میجر جندال اسکندر میرزا رئیس جمهور پاکستان به‌کابل.

۱۷ اسد : مذاکرات روی مسایل مورد علاقه مندی مملکتین افغانستان وپاکستان درقصر دلکشا بین اعلیحضرت معظم همایونی و جلالتمآب رئیس جمهور پاکستان .
۳۰ اسد : شرکت نندارتون‌های بین‌المللی درجشن استقلال افغانستان
۱۰ سنبله : سالگرهٔ جشن پښتونستان درکابل .
۱۴ سنبله : مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی به‌سمت شمال مملکت .
۱۷ « : ورود یك هیأت بانك بین‌المللی توسعه وتعمیر مجدد بکابل
۲۴ « : تشریف فرمائی اعلیحضرت معظم همایونی ازورسج به بغلان
۳۱ « : موافقه نامه تجارتی، وتادیات پر و توکول قیمت واندازه مال التجاره را بین حکومت شاهی افغانستان ودولت جمهوی توده پولند بعد ازتصویب مجلس عالی وزرا به‌کمیسون خارجهٔ شورای ملی سپرده شده بود رئیس پلان وپروژه اقتصاد ملی اخذ نمود .
۹ میزان : تشکیل وزارت پلان در مجلس شورای ملی مور دغور قرار گرفت .
۱۴ میزان : امضای قرارداد خریداری ۷۲ خروار گندم ازامریکا بین‌ښاغلی محمدکبیرلودین سفیرکبیر اعلیحضرت معظم همایونی درواشنگتن وښاغلی (هالتر) مدیر اداره همکاری بین‌المللی امریکا .
۱۸ میزان : مواصلت ذات‌شاهانه بکابل به‌ساعت ۶ شام (ازسفرولایت جنوبی) .
۲۱ میزان : افتتاح سومین سرویس بین المللی افغانستان وهند از راه قندهار .
۲۳ میزان : سالگرهٔ تولدی اعلیحضرت معظم همایونی واستقبال این‌روز ازطرف مردم .
۲ عقرب : ښاغلی سردار محمدنعیم وزیر امور خارجه ووکیل صدارت عظمی به مناسبت یازدهمین سالگرهٔ ملل متحداز کابل رادیو بیانیه‌ای ایراد کردند . اینك چند قسمت مهم بیانیه :

«افغانستان به‌حیث یك‌عضو ملل متحده مقام حقیقی این سازمان جهانی را برای خدمت درراه ترقی وصلح جهان به درستی می‌شناسد.

افغانستان به حیث عضواین سازمان برای پیشبرد آمال‌آن خدمت‌کرده ودرراه تأمین صلح جهانی ازهیچ گونه کوشش دریغ نداشته‌است حکومت افغانستان خرسند است که باسایر اعضای موسسه برای پیشبرد منافع بشریت وصلح گیتی تشریك مساعی میکند»

۵عقرب : اظهار نگرانی عمیق افغانستان نسبت‌به اوضاع اخیرافریقای شمالی ازطرف‌ښاغلی سردار محمدنعیم وزیرامورخارجه وکفیل صدارت‌عظمی به نمایندهٔ آژانس باختر.

- شرکت هیأت افغانی درنهمین کنفرانس یونسکو دردهلی جدید.

۶عقرب : ورود مجدد ښاغلی صدر اعظم به مسکو.

۷عقرب : تعاطی بیانیه‌ها بین‌ښاغلی صدراعظم افغانستان وصدراعظم جمهوری اوکراین.

- آغاز مذاکرات بین‌هیأت های افغانی وروسی درکریملین.

- ابلاغ همدردی افغانستان به‌مردمان‌الجزایر توسط ښاغلی سلجوقی سفیر کبیر افغانستان در قاهره.

- تقدیم۱۰۲۵۴٤ افغانی اعانه مامورین پشتنی تجارتی بانك به مصر توسط سره میاشت.

۲۹عقرب : تبصره روزنامهٔ طلوع افغان برمظالم انگلو فرانس یهود برمصر.

۲قوس : عزیمت ښاغلی صدراعظم به کراچی.

۳قوس : افتتاح کورهٔ بخارفابریکه قندسازی جلال‌آباد.

۴قوس : تلگرام ښاغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر بحضور اعلیحضرت معظم‌همایونی راجع به‌همدردی صمیمانه وپشتیبانی ملت وحکومت افغانستان درقضیه تعرضات اجنبی برخاك مصر.

- رای نمایندهٔ افغانستان‌در م‌م‌م به شمول موضوع ار یان غربی

در مذاکرات اسامبله عمومی .

۵قوس : اظهارات صدراعظم افغانستان وصدراعظم پاکستان درباره روابط باهمی وعلایق افغانستان وپاکستان درکراچی .

۹قوس : تجدید مذاکرات در کراچی بین ښاغلی سردار محمد داؤد واولیای امور پاکستان .

۱۱ قوس : ورودښاغلی صدراعظم ازسفر کراچی به کابل .

۱۸قوس : خریداری یك دستگاه مکمل فابریکه برکت سازی برای مرکز کابل ازطرف وزارت معادن وصنایع .

۲۳قوس : افتتاح شفاخانه زایشگاه درمشرقی .

۲۵قوس : تصویب پیشنهاد افغانستان دربارهٔ حق کار دریازدهمین جلسهٔ مجمع عمومی سازمان ملل متحد .

۵ جدی : ترتیب پروگرام مخصوص کابل رادیو به مناسبت تخلیهٔ قوای متجاوز انگلیس وفرانسه ازخاك مصر .

۱۲ جدی : کمیتهٔ حقوقی موسسه ملل متحد پیشنهاد دکتورطبیبی نماینده افغانستان راکه باید سه نفر حقوق دان های دیگرآسیائی نیز درکمیسیون حقوق بین الدول موسسه ملل متحد شامل شوند، تصویب کرد .

۱۸ جدی : بازدید میدان هوائی ملکی جلال آباد توسط ښاغلی صدرعظم ـ امضای پروتوکول دورهٔ ٦ قرارداد تبادلهٔ اموال تجارتی ازطرف ښاغلی عبدالوهاب حیدر رئیس تجارتی وزارت تجارت و ښاغلی خیرمحمد کفیل بانك ملی به نمایندگی دولت شاهی افغانستان وښاغلی اینوتین مستشار تجارتی سفارت کبرای شوروی به نمایندگی دولت جماهیر اشتراکیه شوروی .

۲۶ جدی : نطاق وزارت خارجه افغانستان راجع به خرابی ها وخساراتیکه دراثر حملات متجاوزانه قوای انگلستان وفرانسه ویهود به پورت ـ سعید منطقه سینا وارد گردیده ، اظهار نموده است که مصرمستحق دریافت غرامت کامل این خسارات می باشد .

۲۹ جدی : ورود جلالتماب چوئن‌لای ـ صدراعظم جمهوریت مردم چین در کابل .

۴ دلو : اعلامیه مشترك بناغلی سردارمحمد داؤد صدراعظم افغانستان وبناغلی چو-ان-لای صدراعظم جمهوریت مردم چین .

۱۲ دلو : تصویب پیشنهاد بناغلی پـژواك نماینده افغانی هنگام بحث بر پیمان حقوق بشر درکمیته سوم مجمع عمومی ملل متحد .

۱۴ دلو : عزیمت اعلیحضرت معظم همایونی جانب ولایت مشرقی .

۱۵ دلو : بیانیهٔ بناغلی عبدالحمید عزیز نماینده دایمی افغانستان در م،م راجع به اخراج قوای یهود ازماوراء خطوط متارکه .

۱۷ دلو : امضاء اساسنامهٔ اداره بین المللی استعمال صلح آمیز نیروی ذروی توسط بناغلی عبدالحمیدعزیز نماینده دایمی افغانستان در موسسه ملل متحد .

۲۳ جدی : تصویب پیشنهاد نماینده افغانستان در کمیته ۳ اسامبلهٔ عمومی م،م راجع به وسایل تامین وحمایهٔ حقوق بشر .

۲۵ جدی : اظهار نطاق وزارت خارجه افغانستان به نماینده آژانس نسبت به وقایع سرحدی اخیرهٔ یمن وعدن تجاوزات و بمباری‌های قوای هوایی و زمینی انگلیس بر مردم بی دفاع یمن وعدن که موجب تأثر گردیده است

اول حوت: بازدیدذات شهریاری از فابریکهٔ قندو باغ جدید فرقه در جلال آباد

۵ حوت: بازگشت موکب شاهانه ازمسافرت بیست روزهٔ صفحات مشرقی .

۶ حوت: قرارداد بین وزارت مخابرات وکمپنی و ستورگ انتورگ اتحاد شوروی برای صدور یکمقدار سامان لین تیلفون مربوط دستگاه های چین سیستم برای کابل ومزار شریف وکابل وقندهار امضاء گردید .

۱۳ حوت: اعلیحضرت همایونی ازتمام قسمت های سیلو دیدن فرمودند

۱۷ حوت: بناغلی صدراعظم سرك سپین بولدك وتمام تاسیسات منزل باغ را ملاحظه فرمودند .

۱۹ حوت: بناغلی صدراعظم از قشلهٔ عسکری وامور عمرانی دوایر ملکی قندهار بازدید فرمودند .

ـ ښاغلی صدراعظم ازدهله وکجکی دیدن فرمودند .

۲۲ حوت: ښاغلی صدراعظم سنگ تعمیر ریاست عمومی وادی هیرمند را در لشکرگاه گذاشتند .

۲۳ حوت : ښاغلی صدراعظم از امور ریاست عمومی وادی هیرمند وارسی فرمودند .

۲۴ حوت : ښاغلی صدراعظم از پل جدیددریای خاشرود دیدن فرمودند

۲۶ حوت : افتتاح سرویس پښتوی موسسهٔ ملل متحد .

ـ ښاغلی صدراعظم موسسات صناعتی وننداړتون قندهارراmعاینه فرمودند .

ـ » » نهرجدیدقندهاررا افتتاح فرمودند .

نوټ:

چون اجراآت وزارت مالیه بوقت معین نرسید لهذا از نشر آن صرف نظر شد .

اصلاح
انیس
عرفان

مدیران روزنامه‌ها، جراید و مجلات

مرکز «کابل»

۱ـ بناغلی محمد ابراهیم صفا مدیر مسؤل روزنامهٔ اصلاح (سال تاسیس روزنامه ۱۳۰۸)
۲ـ بناغلی محمد قاسم واجد مدیر مسؤل روزنامهٔ انیس (سال تاسیس روزنامه ۱۳۰۴)
۳ـ بناغلی محمد یونس حیران مدیر مسؤل جریدهٔ زیری (سال تاسیس جریده ۱۳۴۳)
۴ـ بناغلی سید نذیر علوی مدیر مسؤل مجلهٔ ژوندون (سال تاسیس مجله ۱۳۲۷)
۵ـ بناغلی محمد یوسف آینه « « مجلهٔ برگ سبز (سال تاسیس مجله ۱۳۲۸)
۶ـ بناغلی محمد شفیع رهگذر مدیر مسؤل مجلهٔ ننداره (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
۷ـ بناغلی سید سلطان احمدی مدیر مسؤل جریدهٔ اقتصاد (سال تاسیس جریده ۱۳۱۹)
۸ـ بناغلی محمد ایوب کرك مدیر مسؤل مجلهٔ الفلاح (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
۹ـ بناغلی عبدالمنان دردمند مدیر مسؤل جریدهٔ پامیر (سال تاسیس جریده ۱۳۳۰)
۱۰ـ بناغلی غلام حبیب نوابی مدیر مسؤل مجلهٔ پښتو ږغ (سال تاسیس مجله ۱۳۱۶)
۱۱ـ سراج الدین وهاج مدیر مسؤل سالنامهٔ افغانستان (سال تاسیس سالنامه ۱۳۱۱)
۱۲ـ بناغلی محمد یونس خالص مدیر مسؤل مجلهٔ پیام حق (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
۱۳ـ بناغلی فیض محمد عاطفی مدیر مسؤل مجله اردو (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
۱۴ـ بناغلی محی الدین شیوا مدیر مسؤل مجلهٔ بغوارو بدان (سال تاسیس مجله ۱۳۳۲)
۱۵ـ بناغلی محمد سرور همایون مدیر مسؤل مجلهٔ آریانا (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
۱۶ـ بناغلی محمد بشیر رفیق مدیر مسؤل مجلهٔ وږمه (سال تاسیس مجله ۱۳۳۴)
۱۷ـ بناغلی غلام صدیق سیدالی مدیر مسؤل مجلهٔ سره میاشت (سال تاسیس مجله ۱۳۳۳)
۱۸ـ بناغلی محمد حسین بهروز مدیر مسؤل مجلهٔ معارف (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
۱۹ـ بناغلی محمد آصف عباسی مدیر مسؤل مجلهٔ روغتیا (سال تاسیس مجله ۱۳۱۰)
۲۰ـ بناغلی عبیدالله شیوا پایانا مدیر مسؤل مجلهٔ ادب (سال تاسیس مجله ۱۳۳۲)

مدیران مسؤلیکه موفق بدریافت فوتو های شان نشدیم

۱ـ بناغلی ایوبی مدیر مسؤل روزنامهٔ هیواد (سال تاسیس روزنامه ۱۳۲۸)
۲ـ بناغلی مولینا قیام الدین خادم مدیر مسؤل جریدهٔ زیری (سال تاسیس جریدهٔ ۱۳۳۱)
۳ـ بناغلی محمد حیدر ژوبل مدیر مسؤل مجلهٔ عرفان (سال تاسیس مجله ۱۳۱۶)

ومدیران مسؤل مجلهٔ حقوق، بزگر، تعلیم وتربیه، افغانستان، برید، ښیبګنه، هرا
دافغانستان بانك، کرهنه، طب پوهنځی، شورا، کابل، میرمن.

جهان در ۱۳۳۵

ملی کردن شرکت کشتی رانی کانال سویز، تجاوز یهود بر ممالک عربی، حملهٔ انگلو فرانس بر مصر مجادله برای آزادی الجزایر، اغتشاش در مجارستان، موفقیت حزب سوسیالست ملی در اردنیه هاشمیه، انتخاب مجدد آیزنهاور، مجاهدات مردم جزیرهٔ قبرس، استعفی ایدن، شورش در اندونیزی و پلان‌های آیزنهاور برای شرق میانه، مهمترین وقایع سال است.

بقلم: رستگار

در ۱۳۳۵ مرکز وقایع مهم سیاسی جهان را شرق میانه تشکیل داده بود ممالک شرق میانه درین سال در برابر مجادله بزرگی قرار داشتند، مجادلهٔ که ملل آزادیخواه مشرق زمین برای جبران خسارات وخطا های گذشته پیش گرفته اند.

این سال را سال آزادی باید گفت. سالیکه با پیام‌های تبریک آزادی آغاز شد و با مجادلات پیهم آزادی و آزادیخواهی خاتمه یافت.

درروز های اول سال مردم مشرق زمین آزادی ملت تونس را تبریک گفتند و باین وسیله در شادمانی این ملت شرقی سهم گرفتند. با میدحفظ تکامل وبقای آزادی که بمفهوم عصر به تقویه بنیه مادی ومعنوی ملل و مردم میسر میشود سعی و مجاهدت نمودند.

درین مجاهدات مصر بیشتر سهم گرفت ولهذا من هم از مصر شروع میکنم:

مصر:

دراوایل سرطان انتخابات عمومی جهت انتخاب رئیس جمهوری و فیصله دربارهٔ قانون اساسی مصر که از طرف جمال عبدالناصر تدوین شده بود شروع ودر اثر این انتخابات جمال ناصر یگانه کاندید ریاست جمهوری مصر ازطرف ملت مصر بحیث اولین رئیس جمهوری مصر انتخاب گردید و باین ترتیب یک قدم دیگر برای استقرار جمهوری متکی به تائید و پشتیبانی مردم

برداشته شد وجمال عبدالناصر موقع یافت برای برآوردن آرزوهای عمومی وتطبیق پلان‌های ملی قدم های موثری بردارد .

مهمترین پروژهٔ که جمال عبدالناصر پیش روداشت پروژه تعمیر بند عالی اسوان بود که مصرف ( )ملیون دالر راایجاب میکرد. برای انجام این پروژه مصر با کمک خارج نیازمند بود واین کمک را حکومت انگلستان وحکومت امریکا بمصر وعده داده بود.

وای عللی موجود بود که این کمک بتعویق می افتاد طوریکه دراواخر سرطان حکومت انگلستان وامریکا ازدادن کمک جهت تعمیر پروژه اسوان معذرت خواست. جمال عبدالناصر وقتی ازاین امتناع اطلاع یافت بروية این دومملکت انتقاد کرد واظهار نمود که پروژه اسوان را بدون کمک خارجی اجراء وعملی خواهد کرد وچندی نگذشت که تصمیم خودرا اعلان نمود .

ملی کردن شرکت کشتی‌رانی کانال سویز :

۲۶ اسد رئیس جمهوری مصرضمن بیانیهٔ بمناسبت چارمین سال خلع ملک فاروق تصمیم مصر رادایر برملی کردن شرکت کشتی‌رانی کانال سویز(۱) که تاکنون از طرف انگلستان، فرانسه ومصر اداره میشد اعلان نمود وگفت که برای آزادی سیاسی، اقتصادی واجتماعی مصر باین کار دست زده است وعوائد سالانه کانال راکه یکصدملیون پوند است برای تعمیر سدعالی اسوان بمصرف خواهد رساند .

---

(۱) کانال سویز ۱۰۳ میل طول داردو بحیره مدیترانه را با بحیره احمر وصل میکند وفاصله بین شرق وغرب رانسبت براه بحری جنوب افریقاخیلی کم نموده طوریکه فاصله بنادر عمده آسیائی افریقائی رابه بنادرغربی از ۲ تا ۱۳ هزار کیلومتر کوتاه میسازد .

فکر حفراین کانال درادوار قبل از یهودو بعددر دوره اسلامی موجود بود ولی بشکل موجوده توسط یك مهندس فرانسوی حفرودر ۱۷ نومبر ۱۸٦۹ افتتاح شد.

نشر این خبر ولوله عجیبی در عالم تولید ومخصوصا در مقامات انگلیسی و فرانسوی انعکاس بس شدیدی نمود وخبرهای تهدید آمیزی مبنی برجلوگیری ازاین اقدام حکومت مصر نشر شد.

رئیس جمهوری مصرضمن بیانیه یکباردیگر حق مصررا بحیث یك دولت حروآزاد دراین اقدام اظهار وامر احضارعمومی راداد باثر آن یك ملیون افراد مصری زیر پرچم مصر گرد آمدند.

انگلستان برای اینکه باین اقدام عکس العملی نشان داده باشد اولتر از همه معاملات پوندی مصررا درآن مملکت معطل کردو فرانسه نیزدرموردمعاملات فرانك مصردرفرانسه رویه انگلستان راتعقیب نمود.

پینوصدر اعظم فرانسه بلندن رفت تا باسلون لاید وزیر خارجه انگلیس ورابرت مرفی معاون وزیرخارجه امریکا ملاقات کند.

دول انگلوفرانس طبق پروگرامی برای پیشبرد مقاصد وحفظ منافع خود دوراه اختیار کردند. از یکطرف به تقویهٔ قوای نظامی خوددرمدیترانه وتمرکز قواء در جزیره قبرس شروع کردند وازطرف دیگر طرح تشکیل کنفرانس های بین المللی رابرای اقناع مصر ریختند. ۲٤ اسد حکومت انگلستان باساس این طرح دراولین کنفرانس روی فکر بین المللی ساختن کانال سویز از ۲٤ دولت دعوت نمود واین دعوت ازطرف ۲۲ مملکت پذیرفته شد. کنفرانس بتاریخ ۲۵ اسد در لندن به نطق ایدن صدراعظم انگلستان افتتاح گردید وجز اینکه یك کمیته ۵ نفری رابریاست منزیز صدراعظم استرالیا برای دریافت راه حل مسئله کانال تعیین کند کاری نتوانست وپس ازده روز خاتمه یافت و ناکام اعلان شد.

منزیز شروع بکار کرد ولی غیراز اینکه حق مصر رابرکانال سویز تائید کند کاری نتوانست.

باناکامی این مساعی دول غربی طرح نوی ریختند وبه فکر تشکیل اتحادیه استفاده کنندگان افتادند. کانال را که اعضای آن ۱۸ مملکت شامل پکت های اتلانتیك، بغداد، سیاتو خواهدبود بوجودآوردو کنفرانس دوم لندن تشکیل گردید

این کنفرانس دراطراف سه‌موضوع ذیل غور کرد :

۱ ـ مذاکره دراطراف راپور کمیته ۵ نفری تحت ریاست‌منزیز .

۲ـ غور درباره نظریه جمال‌عبدالناصردرباره تشکیل کنفرانس بین‌المللی شامل تمام ممالك جهان .

۳ـ غور درباره پلان دول غربی(اتحادیه استفاده کنندگان) .

پس ازختم این کنفرانس تصویب تشکیل اتحادیه استفاده‌کنندگان بغرض اداره امورکانال بعمل‌آمد. نمایندگان دول انگلیس و امریکا و ایتالیا شمول خود را به این اتحادیه اعلام و نمایندگان دیگرممالك‌موضوع‌شمول خود را به اجازه حکومات خود محول‌کردند .

چون مصر بهیچ‌یك ازین فیصله‌های یك‌جانبه وقعی‌نگذاشت باوجودیکه انگلستان و فرانسه بمجلس رجوع‌کردند در آنجا نیز نتوانستند کاری را از پیش ببرند و منافع خود را از آن راه برملت و دولت مصر بقبولانند بلکه مراجعه انگلوفرانس بمجلس سبب شد تا اختلاف نظریکه بین دول انگلوفرانس و امریکا در موضوع‌کانال‌سویز و سایر موضوعات‌شرق‌میانه وجود داشت، تبارزکند.

تجاوزیهود وانگلو فرانس :

درطول مدتی‌که ممالك عربی مصروف مجادله ملی ساختن کانال‌سویز بود، یهودچندین‌بار با عساکر مسلح به مدرن‌ترین وسایل‌جنگی بر خاك اردنیه‌هاشمیه تجاوز نمود و با این تجاوزات افکار عامه‌را در سر تاسر جهان مخصوصا ممالك اسلامی ، عربی تحریك نمود. ازهر طرف صدای همدردی با اردنیه‌هاشمیه بلند بود ، گویا یهود میخواست بااین‌اقدامات متجاوزانه ممالك عربی را اغفال کنند تا بتوانند پلان‌های تجاوز کارانهٔ خود را بکمك همکاران خود طور دلخواه پیش ببرد .

چنانچه در موقع‌که‌تجاوزات یهود اضطراب و ناآرامی عمیقی در دنیا ایجاد نموده بود ،آیزن‌هاور رئیس‌جمهور امریکا بدولت یهود پیامی

فرستاد تا از تولید تشنجات در دنیا خودداری کند. حکومت یهود امر احضار عساکر احتیاطی را صادر و متعاقبا بصورت فجیعانه به خاك مصر حمله کرد و در اولین حمله در شمال خلیج عقبه تا نیمه مسافت بین سرحدات یهود وکانال سویز پیش رفت و این پیشرفت تا ۷۰ میلی وادی سینا ادامه یافت.

گرچه در اول این اقدام یکطرفه تصور میشد ولی‌طوریکه معلوم گردید اقدام یهود براساس پلان مرتبی‌که مقاصد و منافع انگلو فرانس را تضمین میکرد طرح و ترتیب شده بود.

مردم صلح دوست ازین تجاوز سخت متأثر شدند و نفرت شدید خود را ازین عمل متجاوزانه ابراز داشتند در سرتاسر ممالك آزاد مشرق‌زمین‌مردم با برافروختگی تمام ازین تجاوز صریح به‌مظاهرات شدیدپرداختند و با ملت مصر اظهار همنوایی و همدردی کردند.

با نشر این خبر در امریکا آیزن‌هاور با وزیرخارجه آنکشور تماس گرفت. کابینه جلسه‌فوق‌العادهٔ تشکیل‌کرد پینو وزیر خارجه فرانسه بلندن رفت. هنوز بیش‌ازیك روز نگذشته بودکه حکومت انگلیس به‌دولت‌نام‌نهاد یهود و مصر اولتیماتوم دادکه باید در ظرف ۱۲ ساعت عساکر خود را آنطرف خط متارکه بکشند ورنه حکومت انگلیس و فرانسه‌که به اساس معاهده ۱۹۵۰ امنیت شرق میانه راضمانت‌کرده‌اند قوای‌خود رادرپورت‌سعید اسماعلیه و یك عده بنادر مهم دیگر مصر پیاده خوهندکرد. در همین وقت خبری نشر شدکه میرساند یك تعداد سفاین جنگی انگلوفرانس از قبرس بسوی نقطه نامعلومی حرکت‌کرد.

سوء قصد دول سه‌گانه وقتی‌پوره‌مسلم‌گردیدکه نماینده امریکادرمجلس امنیت پیش نهاد نمود تا مجلس به قوای یهود هدایت بدهدکه خاك مصررا ترك و آنطرف خط متارکه برود ولی این پیشنهاد از طرف انگلستان و فرانسه ویتو گردید.

در آخرین روز میزان قوای انگلوفرانس بحملات هوائی درخاك مصر آغاز کرد قوماندانی مشترك انگلوفرانس در قبرس که روی این منظور تشکیل گردیده بود خاتمهٔ این حملات را به قبول اولتیماتوم چند روز پیش دول انگلوفرانس وانمود میکرد .

اولتیماتوم حاوی اشغال کانال سویز ازطرف قوای انگلوفرانس وانصراف مصرمقاومت نظامی و قبول سیستم بین المللی در ادارهٔ کانال سویز بود . مصر که اصلا حفظ خاك و نوامیس ملی خود را وجیبهٔ خود میدانست در برابر این تهدیدات از جا نرفت.

ملت مصر که با امتحان بزرگی روبرو شده بود و ، زن و مرد پیر وجوان همه زیر برچم گردآمده علیهٔ تجاوزات وحملات وتخریبات هوایی مقاومت نمودند .

اسامبله عمومی در اثر پیشنهاد نماینده یوگوسلاویادر مجلس امنیه تشکیل جلسه داده فیصله صادر و ترك فوری جنگ رادرمصر تصویب نمود. همرشیولد سر منشی ملل متحد فیصله نا مه ملل متحد را به دول انگلیس و فرانسه و یهود ابلاغ کرد .

ولی علی الرغم این فیصله دول مذکور بجنگ علیه مصرادامه دادند واز امر موسسه ملل متحدسرباز زدند.انگلستان وفرانسه این فیصله موسسه ملل را بصراحت تام تردید کردند. درینوقت است (۱۱ عقرب) که مرحله اول تجاوز یعنی حملات هوائی برقاهره، اسکندریه، پورت سعیدوسویزخاتمه میبابدوخسارات وتخریبات مدهشی بمصر وارد میشودوبا پیاده نمودن قواء انگلوفرانس در بنادر مذکور بمقصد اشغال آنجا مرحله دوم تجاوز شروع میشود .

تمرد ممالك سه گانه از فیصله موسسه ملل متحدباعث انزجار عمیق درهمه نقاط جهان گردید. در انگلستان مخالفت جلسه های سیاسی غربی را بار آورد وصدای استعفای ایدن ازطرف گیتس کیل زعیم حزب مخالف بلندشد. ایدن صدراعظم انگلستان راجع به تمرد حکومت خود از این فیصله

در دارالعوام انگلستان توضیحات داد و شرایطی را برای قبول فیصله ملل متحد پیش نمود که این شرایط عبارت بود از موافقت مصر و دولت نام نهاد یهود به تشکیل پلیس بین المللی درآنجا وتضمین این قوهٔ پلیس از طرف موسسه ملل متحد تا وقت استقرار نظم ووجود این قواء درشرق میانه، تا وقت رفع اختلاف ممالك مذكور .

ممالك آسیایی و افریقایی در موسسه ملل متحد نظر به تمرد انگستان وفرانسه ویهوداز فیصله موسسه ملل خواهان مجازات برای ممالك مذكور شدند.

در اینجا یك یاد داشت اتحاد شوروی قابل تذکر است اینکه :

مارشال بولگانین صدراعظم اتحاد شوری مکتوبی به ایدن ومولی ارسال ودرآن تصریح نموده بودکه اگر از عملیات حربی در مصر دست نکشند حکومت شوروی مجبور است برای تأمین امنیت شرق میانه وحمایه حقوق مصر به سوقیات عسکری شروع کنند، همچنان به یهود اخطار داد تا قوای خود راازخاك مصر پس بکشد .

همچنین شپیلوف پیشنهادی برای ترك جنگ قوای انگلوفرانس درخاك مصر در ۱۲ ساعت واینکه درصورت تعلل قوای بری وبحری وهوایی شوروی تعلیمات نظامی آغاز و باین وضع خاتمه خواهند داد، بمجلس امنیت پیش کردکه ازطرف مجلس رد شد .

موسسه ملل متحد باعزام یك قوه پلیس بین المللی بغرض استقرارامن در مصر موافقت نمود .

پس از پیاده شدن قوای پاراشوتی وزمینی انگلوفرانس درمصر وجنگ سختی که بین قوای مصروقوای مهاجم صورت گرفت روز ۱۵ عقرب قوماندانی قوای انگلوفرانس اعلان نمود که چون منظور شان از حمله بر مصراشغال پورت سعید، پورت فواد ، اسماعیلیه بود واین منظور تأمین شده است لذا به قوای خود در مصر امر آتش بس دادند وضمناً انگلستان وفرانسه ازقوای یهود تقاضا کردند تا آنطرف خطه رکه عقب نشینی کنند. باین ترتیب یك صحنهٔ خونین

تجاوز انگلو فرانس، به‌مصرف ۲۵ ملیون پوند سترلنگ برای انگلستان وخسارهٔ‌میلون‌ها پوندوقربانی‌هزاران‌جوان‌مصری، خاتمه یافت.

ودراثر مساعی موسسهٔ ملل‌متحد پلیس بین‌المللی جهة‌استقرار نظم‌درشرق میانه‌عازم مصر گردید واولین‌دسته پلیس‌مذکور بتاریخ۱۹عقرب‌از ناپل بطرف قاهره حرکت کرد.

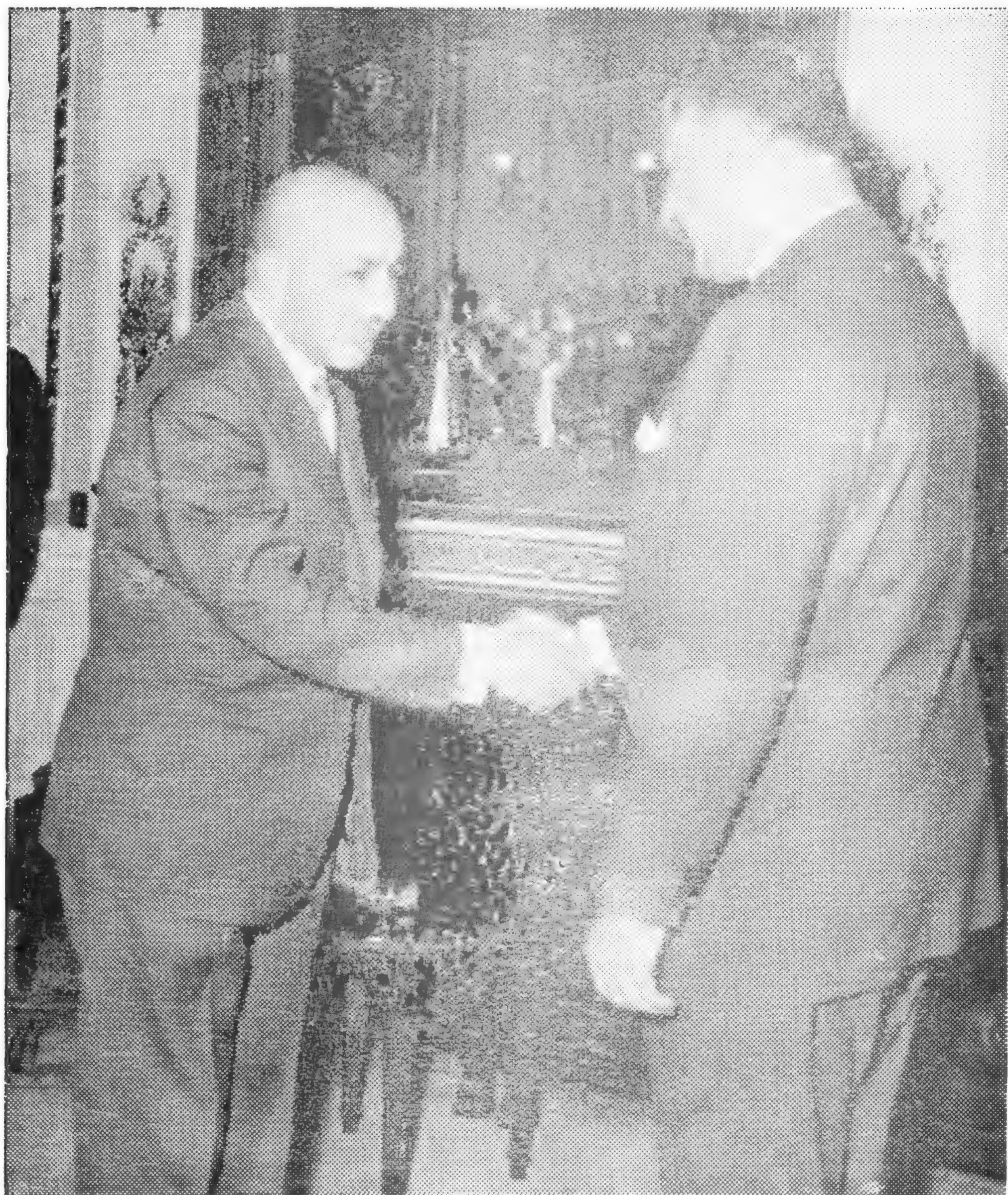
پلیس بین‌المللی موفق‌شددرماه‌قوس‌جای قوای انگلو فرانس رابگیرد. قوای انگلوفرانس خاك مصررا ترك گفتندولی معضلهٔ‌دیگری‌که تاآخرسال دوام‌کرد، تمرد، لجاجت ومقاومت یهود برای باقیماندن قوای یهود در خاك مصروعدم تخلیه‌شبیه‌جزیرهٔ سیناوعلاقهٔ‌غزه بودکه‌باعث انزجار وبرافروختگی عقاید‌عامه درسر تاسر جهان گردید وبالاخره حکومت یهود در اثـر فشار مؤسسهٔ ملل متحد و دول عالم مجبور گردید در اواخر حوت ۱۳۳۵ خاك مصررابکلی‌ترك بگوید وجای خود را به‌پلیس بین المللی بگذارد.

مجادله برای آزادی الجزایر:

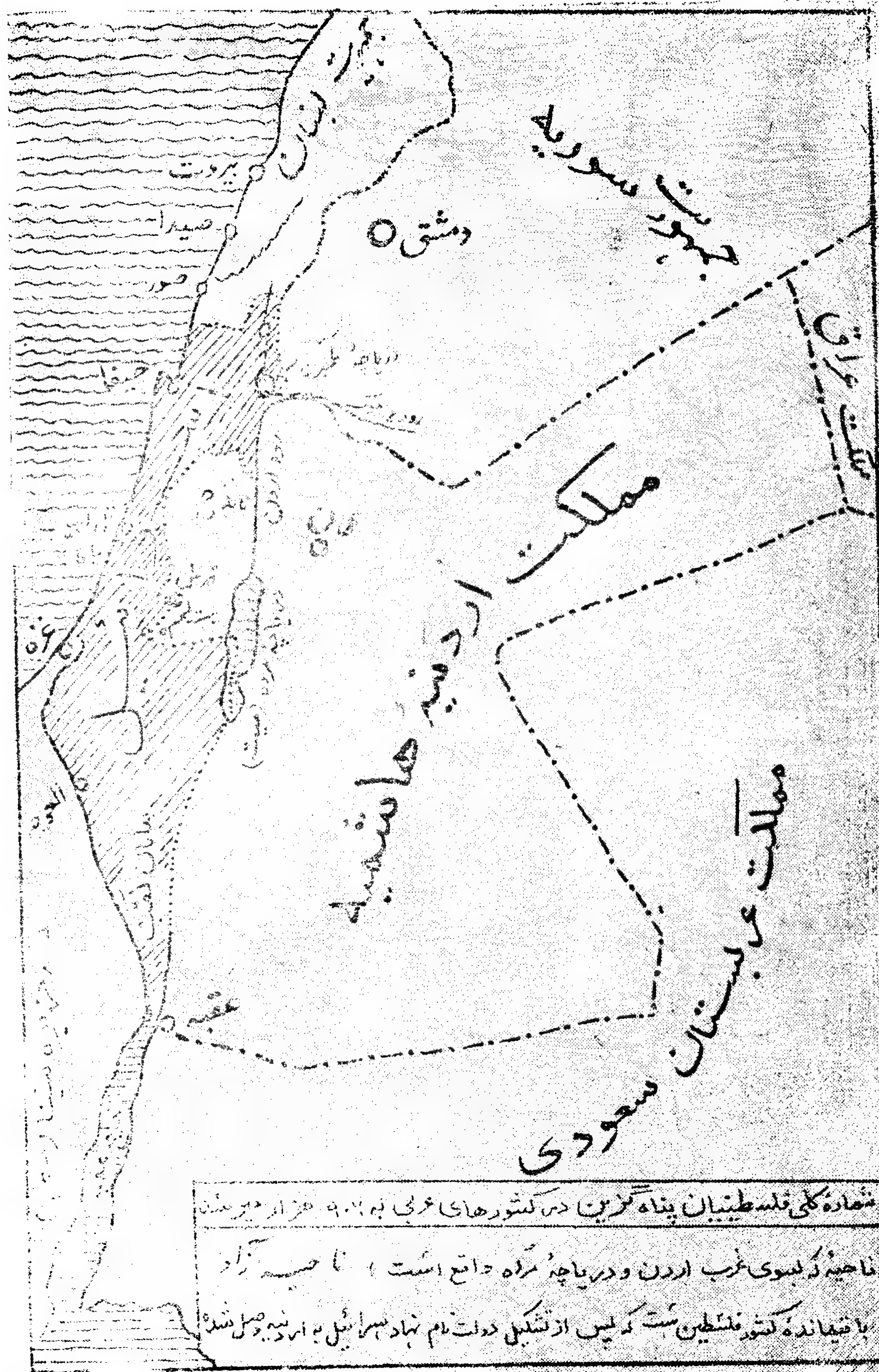
ملیون‌الجزایر درطول‌سال‌مجاهدات ملی‌خوراجهة حصول آزادی‌الجزایر وطرد اجانب موفقانه پیش بردند ولوکه دراین‌راه قربانی های بیشتری‌دادند وخسارات هنگفتی‌را متحمل شدند.

دراین‌سال بعضی‌علاقه‌مندان‌حق، آزادی‌وعدالت‌پیش گوئی میکردندکه‌شاید مولی صدراعظم سوسیالست فرانسه درروبهٔ آن حکومت به الجزایر تجدید نظرکند وبصدای حق خواهی الجزایریان جواب مثبت بدهد ولی بر عکس طوریکه دیده‌شدرویه فرانسه‌نسبت به‌الجزایردراین‌دوره‌شدیدترگردید وفشار نظامی فرانسه درالجزایر افزونی گرفت و ملیون بی وسیله الجزایر رنج وشکنجهٔ بیشتر بردند. ازجمله چیزهائیکه درالجزایر انظار جهان را بخود جلب‌کرد وباعث تاثر وتالم تمام آزادیخواهان‌درهمه‌نقاط جهان گردیدمسألهٔ گرفتاری۵تن اززعمای الجزایراست که‌درروزهای اول‌نیمه‌دوم‌سال ۱۳۳۵ توسط قوای فرانسوی صورت گرفت.

بقیه‌درصفحهٔ(۴۴۰)

از مناظر مسافرت والا حضرت سردار محمد داؤد صدر اعظم درمصر بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهوری مصر با بناغلی صدراعظم دیده می شوند

شمارهٔ کلی فلسطینیان پناه گزین در کشورهای عربی به ۹۰۰ هزار نفر میرسد

ناحیهٔ که بسوی غرب اردن و دریاچهٔ مرده واقع است، ناحیه آزاد باقیماندهٔ کشور فلسطین است که پس از تشکیل دولت نام نهاد اسرائیل به اردن ضمیمه شده

دمطبوعاتو مستقل ریاست

تشکیل :

مستقل رئیس	ج' سیدقاسم رښتیا
معاون	ښاغلی عبدالستار شالیزی

ښاغلی «رښتیا» دکار پهحال کښې

مشاور په دریمه رتبه	ښاغلی عبدالوهاب طرزی

د قلم مخصوص مدیریت :

مدیر	ښاغلی عبدالاحد لطیف زاده

د نشراتو لوی مدیریت :

د لوی مدیر کفیل	ښاغلی محمد خالد روښان

د داخلی نشراتو مدیریت :

مدیر	ښاغلی محمد ابراهیم عباسی

غړی او د جوایزو د خانګی آمر او دافغانستان کالنۍ مسؤل مدیر: سراج الدین وهاج

غړی په پنځمه رتبه او د تهیۍ دخانګی آمر	ښاغلی عبدالکریم روهینا
« « « اودمراودی دخانګی آمر «	محمدشریف نسیم
« « «	••••••

د خارجی نشراتو مدیریت :

د مدیر کفیل	ښاغلی عبدالحق واله
غړی په پنځمه رتبه	« محمدحسن فهیمی
« « «	« محمدشریف ایوبی
« « «	••••••
« « «	••••••

د مطبوعاتو لوی مدیریت :

لوی مدیر	ښاغلی فضل احمد زرمتی
غړی په پنځمه رتبه	« محمدانور مفتی
« « «	« جانباز کاپیسائی
« « «	« محمدحسن جدی
« « «	« مفتون

د فرهنګی روابطو لوی مدیریت :

لوی مدیر	••••••
دافغانستان دمعرفی دمدیر کفیل	ښاغلی محمدنجیم آریا

غړی په پنځمه رتبه	ښاغلی محمد نادر
» » »	......
» » »	.....
د سیاحانو د مدیریت کفیل	ښاغلی غلام عثمان علومی
غړی په پنځمه رتبه	......
» » »	......

د افکارو د روزنی لوی مدیریت :

لوی مدیر	ښاغلی شاه محمد رشاد
د پیام حق دمجلی مسؤل مدیر	» محمد یونس خالص

د کتابخانی مدیریت :

مدیر په دریمه رتبه	ښاغلی غلام جان
غړی په پنځمه »	» فدا محمد

د محاسبی او ذاتیی لوی مدیریت :

د لوی مدیر کفیل	ښاغلی رامچند
معاون او داداری مدیر	» حفیظ الله

د کابل راډیو ریاست :

رئیس	ښاغلی عبدالرؤف بینوا
معاون	» رستم علی سلطانی

د تهیی مدیریت :

مدیر	......
غړی په پنځمه رتبه	ښاغلی محمد نذیر ترنک وال
د پښتون ږغ دمجلی مدیر	ښاغلی غلام حبیب نوابی

د موسیقی مدیریت :

د مدیر کفیل	ښاغلی حفیظ الله «خیال»
غړی	......

د اداری مدیریت :

مدیر	ښاغلی محمد عثمان

امور ریاست مستقل مطبوعات

ریاست مطبوعات در ۱۳۳۵ اولتر ازهمه برای تنظیم بهبود وانکشاف امور نشراتی بغرض بلند بردن سطح مطبوعات کشور در مرکز و ولایات سعی نموده وقتاً فوقتاً بصورت غیرمستقیم دوائر روزنامه‌ها رارهنمائی کرده است در مرکز دانشمندان و نویسندگان برازنده راواداشته است با مطبوعات همکاری کنند درولایات زمینه‌را مساعد ساخته‌است تادوایر مطبوعاتی ولایات و موسسات نشراتی باهم همکاری قریبتر داشته‌و باشتراك مساعی انکشاف سویهٔ علمی‌و فرهنگی توده وحسن انجام خدمات مطبوعاتی دست بهم بدهند ضمنا برای اینکه‌در زمینهٔ رفع فقر علمی عامه درولایات بوسیلهٔ جرایدخدمتی کرده باشد همکاری و کمك نویسندگان مرکزراجلب و یك سلسله معلومات از تراجم ومقالات تهیه نموده پس از تدقیق بادرنظر گرفتن سویهٔ مردم و مراعات شرایط محیطی آن‌را بدسترس دوایرروزنامه ها گذاشته‌است ۰

همچنان برای اینکه نقاط دوردست مملکت از تازه ترین اطلاعات جهان درساحه های‌علم، هنر، انکشافات واختراعات وغیره‌مطلع واز معلومات تازه بی بهره نمانند برای بدست آوردن این‌معلومات ازمنابع اولیه سعی وکوشش نموده است، جراید ومجلات، ونشریه‌های علمی‌ومعتبر جهان‌را مستقیما بدست آورد وباترجمه ونشر مطالب‌مفیدهٔ آن‌در مطبوعات‌مملکت‌خدمتی نماید ۰

چون مردم درتمام نقاط کشور به‌کسب معلومات دربارهٔ پلانهای دولت‌و کارهائی که‌بغرض انکشاف سویهٔ‌حیاتی وبلندبردن سطح زندگی مردم در نقاط مختلف مملکت روزمره بعمل‌می آیدتمایل بیشتری دارندلذا بادوایروزارت خانه‌ها وموسسات مربوط تماس گرفته معلومات رافراهم وبه‌جراید مختلف مملکت توزیع نموده‌است دربن‌سال ازناحیهٔ نشر خبرهای تازه‌و اطلاعات آژانسی کوشش بیشتر بعمل آمده ودر پیمانهٔ خبرهای داخلی‌و نشر اطلاعات بیشتر دراطراف‌خبرها درجراید مرکز وولایات ورادیو کوشش‌شده است.

درقسمت تهیهٔ‌سامان ولوازم طباعتی‌وسایرامور مطابع جرایدولایات نیز

اقدامات مؤثری بعمل آمده است همچنان کوشش شده است روزنامه‌های ولایات بقطع، صحافت وطباعت بهتر نشر شود چنانچه این کوشش هم رویهمرفته نتیجه مثبت داده است.

برای تعلیم علم ومعرفت واستفاده از آثار علمی وقلمی نویسندگان و همچنان بغرض تشویق نویسندگان نوکار مثل سالهای گذشته در ترتیب جایزهٔ مطبوعاتی نیز سعی نموده وکتب وارده را به کمیسیونهای مربوطه بغرض تعیین ارزش ودرجهٔ علمی آن ارجاع نموده است که نظریات دانشمندان جمع و مراحل جوایز مطبوعاتی راطی کرده است.

برای ایراد کنفرانس ها وخطابه‌ها که بمنظور تبادل فکر ونظر کسب معلومات درموضوعات مختلف بهترین طریق میتواند شمرده شود همکاری علما وفضلای پایتخت ورجال دولتی جلب واز آن‌ها درفاصلهٔ هرپانزده روز دعوت بعمل آمده است تا با یراد کنفرانسها برای دفع عطش علمی و معلوماتی مردم بکوشند چنانچه این امر مورد دلچسپی علاقه‌مندان گردیده است.

تعمیم مطبوعات:

ریاست مطبوعات بغرض توسعه وانکشاف مطبوعات همچنانیکه به شعبات مرکزی واختصاصی خود توجه مبذول نموده است به تشویق وتعمیم مطبوعات درسایر دوائر ومؤسسات مملکتی نیز کوشیده است چنانچه درین سال بمجلات ونیوز بولتن‌های ذیل اجازهٔ نشر داده شده:

مجلهٔ بزگر برای بانک زراعتی (زراعتی وصنعتی ـ مجلهٔ سه ماهه)

مجلهٔ نیگهه « وزارت فوائد عامه (علمی، اجتماعی، ادبی، اخلاقی ـ مجلهٔ سه ماهه)

دکانو اوصنایع مجله « وزارت معادن وصنایع (علمی اجتماعی صنعتی ـ مجلهٔ سه ماهه)

دافغانستان بانک « دافغانستان بانک (بانکی اقتصادی ـ مجلهٔ سه ماهه)

اخبار پانزده روزهٔ معارف برای وزارت معارف

نیوز بولتن بزبان انگلیسی برای سفارت کبرای مصر مقیم کابل

« « « « « « « جمهوریت مردم چین

تشویق سیاحین :

درجریان سال ۱۳۳۵ به دوصد نفر سیاح ونماینده های مؤسسات خارجی که وارد افغانستان گردیده و خواهش عکاسی نموده اند کارت اجازهٔ عکاسی تهیه واعطا نموده ودیگر تسهیلات لازمه را فراهم کرده است.

تعمیم قانون مطبوعات:

مطابق قانون مطبوعات از ۲۲۵ رول فلم مختلف هندی ، امریکائی ، روسی چینی ، مصری وانگلیسی که سینماها وارد کرده اند بعداز سانسور ده رول آن مسترد و ۲۱۵ رول آن اجازهٔ نشر داده شده است.

همین قسم دارامهائیکه درمرور سال ۱۳۳۵ ـ ازطرف کابل ننداری و پوهنی ننداری بمعرض نمایش گذاشته شد سانسور واجازهٔ نشرداده شده است.

امتیاز تدویر سینماها به صاحبان سینمای شهرغزنی ، شیرشاه مینه کابل و پلخمری داده شده ، همچنان برای کتابفروشی های جاوید ، میوند ، خسته و پامیر اجازهٔ افتتاح داده شد وضمنا ازموسسات مذکور وقتاً فوقتاً مطابق باصولنامهٔ مطبوعات بررسی بعمل آمده است.

کمک عرفانی :

درسال ۱۳۳۵ ریاست مطبوعات برای تقویهٔ مؤسسات نشریاتی و مطبوعاتی درحدود (۶۵۶۴۲۶۶) افغانی با موسسات مذکور معاونت عرفانی کرده است که مبلغ مجموعی این معاونت نسبت به سه سال گذشته (۱۲۹۸۵) افغانی بیشتر است.

استحکام و توسعه روابط فرهنگی :

در سال ۱۳۳۵ روابط فرهنگی افغانستان بادنیای خارج نظر به سالهای گذشته انکشاف نموده باساس برقراری همین حسن روابط در سال ۱۳۳۵ تقریبا در حدود سه صدو بیست نفر سیاح ژورنالست باستان شناس از نقاط مختلف جهان وارد وطن عزیزما گردیده وازطرف ریاست مطبوعات درقسمت تهیه محل وسایل و لوازم طرف ضرورت باآنها کمک بعمل آمده وضمنا بغرض

رهنمائی آنها اعضای ریاست مطبوعات وقتاً فوقتاً همکاری و معاونت نموده اند که درین جمله چهار هیئت فلم گیری خارجی نیز شامل میباشند .

وقتی مدیریت معرفی افغانستان در اواخر سال ۱۳۳۵ تشکیل گردید بغرض معرفی مملکت بیك سلسله اقدامات مثبت دست زد که ازمهمترین آن تاسیس شعبه فوتوگرافی و فلمبرداری میباشد باین وسیله از رشته های مختلف مملکت مواد و معلومات لازمه را که در زمینهٔ معرفی افغانستان بدنیای خارج مؤثر ثابت شده بتواند جمع و به مراجعین جواب مثبت بدهد بهمین سلسله مدیریت معرفی افغانستان نشریه مصوری بنام افغانستان بزبان انگلیسی ترتیب و طبع نموده است که در آن علاوه بر ارائه معلومات راجع بافغانستان صفحات مختلف حیات هموطنان ذریعهٔ عکس ها و نقشه ها معرفی گردیده است . علاوةً یك تعداد پوست کارتها طور امتحان برای معرفی شئون مملکت طبع گردیده است و هم ترتیبی برای تهیهٔ فلم های دکومانتری (مستند) برای آینده اتخاذ گردیده است . برای تهیه مناظر و عکس ها ازکابل و نواحی آن وسایر بلاد افغانستان جهة ترتیب البم ها بغرض معرفی مملکت توسط شعبهٔ فوتوگرافی اقدامات بعمل آمده است همین قسم در جریان سال بمراجعات مؤسسات و اشخاص خارجی در زمینه های مختلف راجع به افغانستان جواب ومعلومات داده شد .

همچنین بغرض خدمت در راه معرفی افغانستان بخارج سه ادارهٔ اطلاعات در سه نقطه مهم دنیا یعنی قاهره لندن و دهلی تاسیس گردیده که فعلا هرسه مرکز مذکور برای نشر مجله ها و رساله ها داخل اقدامات شده اند .

ازفلم های افغانستان که تازه تهیه گردیده بود بغرض نمایش بهند، ایران و سیلون بوسایل ممکن فرستاده شده و همچنان در داخل مملکت هموطنان عزیز ما از آن استفا کرده اند .

هکذا بغرض ترتیب و نشر نشریه هائی که بتواند از پیشرفت های اخیر مملکت در ساحهٔ طب صحت عامه و پرستاری نمایندگی کند ازمؤسسات صحی

علی آباد ، شفاخانه‌های مردانه و زنانه‌وزاشپگاه کابل عکس‌هائی جمع آوری گردیده است و یکتعداد زیاد آن ذریعه مدیریت نشرات خارجی بنمایندگی های افغانستان در خارج فرستاده شده .

رادیو :

در پروگرام کابل‌رادیو بمقصد از یاد معلومات و بلند بردن سطح عرفانی محیط تجدید نظر بعمل آمده و مخصوصاً به پروگرام های اختصاصی در شقوق‌معارف ، صحیه ، زراعت توجه بیشتر صورت گرفته است بر علاوه برای بکار افتادن دستگاه موج‌کوتاه رادیو ترتیبات‌مقدماتی‌اتخاذو به‌تربیهٔ عملهٔ آن توجه بعمل آمده است ودرزمینه‌ازمشوره‌های‌متخصصین خارجی هم استفاده شده است .

تربیهٔ‌افکار :

جامعهٔ ماکه ازحیث‌مادیات و مدنیت امروزه‌پس‌مانده‌ومیخواهدقدمهای مثبتی در رشته‌های مختلفهٔ حیاتی بردارد خواهی‌نخواهی با ذهنیتهای منفی وافکار‌منحرف مواجه‌شده و محتاج تبلیغات‌صحیح‌میباشدروی همین احساس ریاست مطبوعات درین راه با مواظبت تامی کوشیده است همچنان برای استواری‌رابطهٔ‌ثقافتی‌و نشراتی باممالک ثقافتی‌و تبلیغاتی مصری اریان و غیره تماس بعمل آمده و تبادلهٔ نشراتی توسعه یافته است .

نشر وتوزیع‌رساله‌های‌کوچکی که‌از مدت پنجسال به‌آنطرف هرپانزده روز بشکل خطبه‌های نماز جمعه دوام دارد در مرکز وولایات‌بشکل جدی‌تر و جدیدتر تحول یافته‌است برای اینکه‌خطبه‌های متذکره در ولایات‌ومرکز درمساجد جامع به ترتیب منظم وصورت صحیح قرائت شودبانبازوالی های مربوط تماس بعمل آمده است .

در موعظه ها در اطراف رویدادهای مهم تشریحات مستند بـه آیات کریمه و احادیث شریفه از طرف انجمن تربیه افکارداده شده است .

انکشاف طباعت:

درین سال مطبعهٔ دولتی علاوه بر طبع جراید، مجلات کتب اصولنامه‌ها و لوایح واوراق طرف احتیاج دوایر وموسسات و اشخاص ۶۳ جلدکتاب

(جان سبا ستین) امریکائی بین یکدسته، از نوازندگان کابل رادیو

......(جان سباستین) موسیقی نواز همراه یکتعدادی از آرتستها و نوازندگان کابل رادیو

را در موضوعات مختلف به تیراژ از ۳۰۰ تا ٤٥ هزار نسخه بزبان فارسی پښتو ، انگلیسی بقطع و صحافت مختلف طبع نموده ضمنادر انجام رساله‌ها و نشرات فوق‌العاده اهتمام بخرچ داده است .

بعلاوه برای انکشاف طباعت در مملکت مساعی مبذول داشته است‌که از یکطرف قوهٔ تخنیکی مطبعه‌را تقویه و از طرف دیگر طباعت را شکل بهتری بدهد چنانچه از جملهٔ ماشین‌های وارده و خریداری شده یکپایهٔ آنرا بغرض تقویهٔ مطبعه ستوری به میمنه یکپایه ماشین روسی و یك پایه موتور برقی و یکپایه ماشین دیزل شصت‌کلیواته در مطبعه مرکز به‌کار افتاده است . همچنان برای مصور نمودن مجلات بصورت رنگه توسط متخصصین و اشخاص فنی مطبعه‌کوشش شده است .

سیستم‌های تخنیکی و فنی توسط متخصصین فنی بصورت آسانی جریان یافته‌و تطبیق اساسی و مراحل رسمی آن در آینده شروع میگردد .

پلان منظمی از طرف متخصصین خارجی برای انکشاف و توسعه یك مطبعهٔ‌عصری بصورت‌مکمل ترتیب گردیده‌وعنقریب مراحل‌خود راطی‌خواهد‌کرد .

دکابل ولایت

تشکیل :

دکابل والی	و،ج میر عبدالعزیز
اداری مدیر	ښاغلی عبدالباقی
مدعی العموم	« عبدالوکیل
دپوهنې لوی مدیر	« محراب الدین
دپلټنې مدیر	« محمدحسن
داحصائیې دمدیریت کفیل	« غلام حیدر
دفواید عامې لوی مدیر	« فضل حق

دعدلیې محاکم :

دمرافعې قاضي	ف مولوي غلام نبي
دوسایقو دمحاکم قاضي	ف « محمد شیرین
دابتدائیې دمحکمې قاضي	ف « محمد یوسف

مستوفیت :

مستوفي	ع،ص نوراحمد
دوارداتو لوی مدیر	ښاغلی محمد آصف
دوارداتومدیر	« نور احمد
دمحاسبې مدیر	« غلام فاروق
داملاکو دمدیریت کفیل	« محمد رسول
دتحصیلي مدیر	« محمدکریم
داسپکتور مدیر	« محمد اکبر

دامنیې قوماندانی :

دامنیه قوماندان	ح دین محمد

دپولیسو سرمامور	بناغلی عطاء الله	
دامنیی دمدیریت کـفیل	«	عبدالحمید
دحقوقو دمدیریت کـفیل	«	نوراحمد
دلوازمو دمدیریت کـفیل	«	محمدنبی کریم زاده
دذاتیی مدیر	«	محمد انور

لوی حکومتونه :

دلهوگرد لوی حاکم	ع ۴ ع	محمد اکبر
ددایزنګی « «	ع ۴ ع	محمد عثمان
دکوهدامن لمړی درجه حاکم	ع ۱ ۴	عبدالله
دکنلنـګـار حاکم	ع ۱ ۴	عبدالـکریم

امور ولایت کابل

الف ـ فوائد عامه:

۱ـ تکمیل تعمیر دومنزله درقسمت شمال سفارت فرانسه .

۲ـ تعمیروتکمیل عمارت تخنیک ثانوی واقع کارته ٤ دو تعمیری که در عقب فابریکهٔ اول ودوم بصورت دومنزله وفابریکهٔ نمبر ۲ وپنج اتاق صنفی که در سابق تاحصهٔ تهداب کارشده بود درسال ۳۵ بقیهٔ کار آن شروع وتا حصهٔ آهن پوش رسیده است وحویلی فابریکه نمبراول رویکش سنگ خشتی کار شده وهم ساختن سرك وپرکاری آن وکندن ارهت ورنگمالی عمومی رویکار وبعضی اتاقهای مکتب تخنیك ثانوی درسال ۳۵ صورت گرفته .

۳ـ قیرریزی سرکهای شفاخانه مستورات ونل دوانی بیست وچار تشناب شفاخانهٔ مذکور فرش آن ازخشت سمنتی ورنگمالی وهم منزل دوم تعمیر سمت جنوب شفاخانهٔ مذکور بامنزل اول ودوم سرطبابت رنگمالی و تکمیل کار تشناب های تعمیرسابقهٔ شفاخانهٔ مذکور .

٤ـ کانکریت صحن تهکوی ها ووایرنگ برق ورنگمالی عموم تعمیر فاکولتهٔ سیانس .

۵ـ تکمیل وتعمیر هشت اتاق تشناب لکس ودوازده اتاق تشناب عادی نل دوانی وتشناب های مذکور فرش خشت سمنتی سرویس جراحی شفاخانه .

٦ـ پیزارهٔ تعمیرمکتب خوشحال خان رویکش سنگ کشمیره ئی کار شده وسرك های مذکور باخیابانهای آن پخته کاری وسنگ فرشی نصب وتکمیل گردیده وهم یك دوره ارهت درمکتب مذکور بصورت پخته کاری حفر شده ورنگمالی تعمیرمذکور نیزدر همین سال بعمل آمده .

۷ـ احاطهٔ دیوار حکومتی ومکتب بگرامی شروع وتکمیل گردیده وهم حکومتی سروبی درسال ۱۳۳۵ ترمیم ورنگمالی شده است .

۸ـ کارهای باقیمانده کتابخانه معارف ازقبیل گچمالی ووایرنگ وفرش خشت سمنتی ورنگمالی منزل دوم تکمیل گردیده است .

۹ـ کار رنگمالی و بسته کاری و تشناب های هوتل استالف تکمیل و هوتل مذکور بشرکت هوتل ها تحویل داده شده است .

۱۰ـ آهن پوش دو منزلهٔ حکومت کلنگار و فرش خشت سمنتی و گچمالی آن .

۱۱ـ رنگمالی موسسات صحی علی آباد .

۱۲ـ تکمیل بعضی کار های لیسهٔ غازی ازقبیل ساختمان بیت الخلاها ورنگمالی بعضی اتاقها ورویکار مکتب مذکور .

۱۳ـ تکمیل وتعمیر تحویلخانه برای مستوفیت کابل شروع وپوشش و الماری های کتاب وبقیهٔ کار های مذکور تکمیل گردیده .

ب ـ مربوط مدیریت اداری ولایت :

۱ـ درمجلس مشوره (۲۸۰) فقرهٔ اداری و(۷۸۷) فقرهٔ جزائی و (۸٤) فقرهٔ محاکماتی درظرف سال فیصله گردیده .

۲ـ عرائض وارده در (۱۷٤۱) قطعه میباشد که نسبت سال ۳٤ (۱۸۱۵) قطعه تقلیل یافته .

د ښاروالۍ ریاست

تشکیل :

ښاروال

و،ج دکتور محمدآصف «سهیل»

دتشکیلاتو آمر په (۲) رتبه

ع،ص امیرالدین عبادی

د پلټنې آمر په (۲) رتبه

ع،ص عبدالغفور عرفانی

د اداری آمر په (۲) رتبه

ع، ص محمد نبی کفیل

دتخنیك اوساختمان آمر په(۲)رتبه

ع،ص عصمت الله عنایت سراج کفیل

د صحیی آمر په (۲) رتبه

ع،ص محمدعمر وردك «کفیل»

منشی په (۳) رتبه

ع، سید منور شاه

دعامو دخدماتو آمر په(٤) رتبه

ص، محمد عیسی یعقوبی

دتبلیغاتو مدیر په (٤)رتبه	ص، ښاغلی «نافذ» کفیل
دلوازمو مدیر « (٤) «	ص، صفر علی
دواردا تو « « (٤) «	ص، عبدالحمید
دمحاسبی « « (٤) «	ص، حاجی محمدانور
دمؤقت تصفیی مدیر په (٤)رتبه	ص، حاجی محمد
دفنی اوساختمان مدیر په (٤)رتبه	ص، رمضان مهندس
د کارد گروپ آمر په (٤) «	ص، محمدبصیر سمیعی

د ترافیك مدیر ش، امان الله کندك مشر
سر طبیب په (٤) رتبه ص، دکتور محمدصدیق
دقلم مخصوص مدیر په (٥) رتبه ص، سیدجلال الدین
د ذاتیی مدیر « (٥) « ص، نوراحمد ملال کفیل
دپامیردجریدی مدیر په (٥) رتبه ص، عبدالمنان «دردمند»
دتمثیل دصحتی مدیر « (٥) « ص، عبدالقیوم «بیسد» کفیل
د احصائیی مدیر « (٥) « ص، ضیاءالدین
د اوراقو « « (٥) « ص، حبیب‌الله
د خریداری « « (٥) « ص، غلام‌رسول
د معاینی « « (٥) « ص، محمد صدیق
دسرویس دتصدیو « « (٥) « ص، شیرمحمد «آسیابان»
د ساختمان « « (٥) « ص، حیدرعلی کفیل
دفلزاتو دکنترول « « (٥) « ص، محمدیوسف
دحفظالصحی مدیر « « (٥) « ص، عبدالرحمن
د آبرسانی « « (٥) « ص، عبدالمجید «اندیشه»
د لمړی ناحیی « « (٥) « ص، روح‌الله
د دوهم « « « (٥) « ص، محمدحیدر
د دریمی « « « (٥) « ص، عبدالغفار کفیل
د څلورمی « « « (٥) « ص، عزیزاحمد «
د پنځمی « « « (٥) « ص، محمد عمر «
د شپږمی « « « (٥) « ص، عبدالجلیل «
د اومی « « « (٥) « ص، رحمت الله «
د اتمی « « « (٥) « ص، محمدکبیر نورستانی کفیل
د نهمی « « « (٥) « ص، عبدالودود
د لسمی « « « (٥) « ص، عبدالرزاق

امور ریاست ښاروالی

بارزترین قسمت های کار ښاروالی را پروژه اول آبرسانی جدید کابل اسفلت جاده‌ها ـ ساختمان وتکمیل عمارات مساجد قهوه خانه ها و سینما ها وتمام نمودن نواقص باغهای عمومی شهرنو و بریکوت و تنظیف شهر، توجه بنرخ بازار، تنویرشهرـ آغاز بدررفت یك قسمت کابل ـ نقشه عمارت ښاروالی، ترتیب دفاتر وتنزئید عایدات ښاروالی ازقیمت جدید منازل، تشکیل مینماید.

چون تندرستی برای مردم از نعمای بزرگ وموقوف علیه تمام فعالیتها شمرده میشود لهذا ښاروالی کابل بموضوع بهبود وضع صحی مردم شهر ملتفت بوده کوشیده ومیکوشد تا درین باره خدماتی انجام دهد.

خاك وگرد جاده هاکه اکثر مریضی‌ها را سبب میگردید تقریباً دراثر اسفلت نمودن جاده‌های عمومی از بین برده شد بامورتنظیف توجه بیشتری بعمل آمد برای اینکه هوای شهر تصفیه وصاف گردد در هرگوشه و کنار به نهالشانی وسرسبزی صرف مساعی گردید. موضوع آب آشامیدنی که درصحت عمومی رول مهمی را ایفا مینماید مورد توجه قرار یافت و پروژه اول آن شروع گردید ازطرفی هم کابل ښاروال دردهلی به «دبلیواچ او» تماس مستقیم نمودکه دراثر آن یکنفر انجنیر صحی مستر موهیتار امسا عدتاً بښاروالی کابل فرستادند نامبرده در شعبه صحی ښاروالی ایفای خدمت مینماید ودر پرابلم‌های شهری بمنظورتامین صحت وقایوی ازنظریات وی استفاده میشود برای اولین بار زیر تدریس مشارالیه کورس صحی در ښاروالی افتتاح شد و مدیران نواحی شهر درآن شامل گردیدند. وموفقانه خاتمه یافت. کتابی نیز درموضوع صحت ترتیب نمود که بآینده نزدیك نشر میگردد موضوع دیگری که در تندرستی عامل موثر تلقی میشود طرد کثافات است که دوره دوم ښاروالی سروی آنرا از جاده جدیدالاحداث محمدجان وات آغاز نمود و نقشه‌آن باکمپنی کوکس المان قرارداد شد درسال آینده امید قوی داریم کارآن شروع‌شود. چون شهر کابل اساساً پرابلم های عمرانی عصری

نداشته وباین موضوع التفاتی نشده‌است رفع این مشکل برای فعلاً درکابل کار بسیط وساده نیست باآنهم طردکثافات ازتمام کابل نیز نظر عمومی گرفته، متخصصین مشغول کارمیباشند تانظرنهائی گرفته شود ممکن درآینده به آن موفقیت دست دهددر صفائی مارکیتهای فروش مواد خورا که نیز توجه بعمل آمده است وبرای آن ترتیبات صحی درنظر گرفته شده و جایگاهای تفریحی وباغ عمومی برای نشاط روحی ورفع خستگی عمران گردیده است .

درین سال ښاروالی درقسمت ساختمانها بیشتر به تکمیل عمارات نیمکاره پرداخته عمارت سینمای آریانا ـ اپارتمانهای بی بی مهروعلیها الرحمه ـ ساختمانهای مربوط به آبرسانی را تهداب گذاری کرده است .

عمارات بزرگ واساسی با فعالیت ممکنه، زمان میخواهد. کار تعمیر باشکوه وباعظمت مسجد شریف پلخشتی در ظرف این سال پیشرفت نموده و مناره پنجاه متره آن، تکمیل عمارت الحاقی آن نزدیك با تمام، خانه بزرگ وکم نظیر آن به پوشش آماده شده است .

مسجدشریف شهرنو قسمت، کثر کار آن تمام شده باشیوه دلفریب وقشنگی عمارت آن به پایه تکمیل رسیده است. آبده میوندکه تعمیر آن بیشتر محتاج سنگهای نفیس سیاه است تا اندازه که حجاری و نجاری همکاری نموده سنگکاری آن نزدیك تکمیل میباشد. قهوه خانه بریکوت تکمیل شده برای استفاده آماده می باشد .

قهوه خانه شهر نو نیز تکمیل گردید. سینمای شهرنو نزدیك تمام شدن لعمت درا ثر سیلاب نابهنگام تابستان که‌در پغمان خرابی زیادی نمود وپلهارا برد ومجدداً پل دره وپل جادهٔ سایه باغ و پل حلیمه خانم تهداب گذاری شده وکار آن جریان دارد .

قیرریزی :

شاروالی کابل درقیرریزی شهرکابل بامشکل عجیبی روبرو بود، زیرا درنظر بودکه حداعظم فعالیت فابریکهٔ قیر برای ازبین بردن گردو خاك کابل وآبرو مندشدن شهرمصروف گردد .

برای قیرشدن باید سرکها قبلاً آماده می‌شد یعنی بسیار جاده ها باید پخته‌کاری واسفلت،یگردید۰این موضوع سبب گردیدکه بصورت پرا گنده در سرتاسر شهر بسرك سازی واسفلت ریزی آغاز گردد بدینصورت اگر از بسیار جزئیات صرف نظر کنیم قسمتی‌ازسرکهای شهرکابل درنویکابل، شهرنو، شهرقدیم اسفلت ریزی گردید۰

همچنان طبقهٔ سوم اسفلت درمقابل وزارت دفاع ملی واز میدان هوائی تاکلوپ عسکری عملی شد۰

جاده‌های که‌درطی‌این سال پخته‌کاری واسفلت شده ازین قراراست:

۱ ـ مساحت عمومی قیر ریزی	۱۹۹۰۱۷	مترمربع
۲ ـ مقدار اسفلت ترکیب شده	۲۵٤٥۲	تن
۳ ـ مصرف قیر خالص	۱۸۰۳	تن

کنترول نرخها:

موضوع ارزاق کابل یکی ازمهم ترین وظائف ښاروالی بوده توجه جدی راایجاب میکند ۰ازین‌رو حتی‌الامکان درکنترول ارزاق توجه میشود درین امر ازهیچ گونه جرایم نظر بایجاب وقت مضایقه نشده‌است ۰

تاکنون نظربه نیاز مندیهای مهمتر کابل وفقر مالی ښاروالی کدام فعالتی شده نتوانست درسال ۳۵طورامتحانی یکمقدار ذغال چوب وگوسفند خریده شدکه درموقع نازك عرضه شود ۰راجع به‌روغن نیز دولت عنقریب روغن نباتی را تهیه می‌بیند درکنترول مندوی ازکمال جدیت‌کار گرفته شده ۰

وسایل تفریح مردم شهر :

نشاط روحی مایهٔ تندرستی است قومیکه ازین موهبت یزدانی محروم باشد زندگی شان گوارا نبوده و ناتوان هستند ۰

در ممالك پیشرفته مسئولین ښاروالی ها زحمت می‌برندتا وسائلی تهیه به بینند که مردم بوقت های فراغت بتوانند ساعاتی را بخوشی بگذرانند

به پیروی ازین اساسات برای آینده البته صحنه، سینماهای بیشتر، باغها، قهوه خانه‌ها ساخته خواهد شد .

ښاروالی بنوبهٔ خود بتنویر ـ تنظیف ـ تزئین، تهیهٔ مغازه های خارجی و داخلی پرداخته ـ ورقصای ملی سپورت ها تزئین کمپها وغیره وسایل راحت وسرگرمی هموطنان را آماده ساخته درجشن استقلال مردم ازهمه اکناف کشور وازممالك مختلف اشتراك ورزیده واظهار خوشی نمودند .

از طرفی امسال موفقیت حاصل شد که بغمان از سالهای گذشته نظیف تروبهتر برای زندگانی شهرنشینان ساخته شود تنظیم و بکار انداختن قهوه خانه‌ها هوتلها ودرصفائی ونزهت باغها وخیابانها سعی شد .

اما متاسفانه سیلاب تموز امسال خسارهٔ عجیبی وارد نمود پلهارا برد جاده‌ها راتخریب کرد نلهای آب نوشیدنی رامتضرر ساخت ومثل این بخیابانها وگلذارها خسارهٔ واردنمود ولی ښاروالی بجدیت کوشید آب رامجدداً بکابل جریان داد. جادهای عمومی راترمیم نمود . پلهارانقشه وکارآنرا آغاز کرد .

در داخل شهر باغهای قشنگ وزیبائی بنام ظاهر شاهی واحمد شاهی در شهرنو ونویکابل ساخته‌شده که زیر نگرانی ورسیدگی متخصص باغبانی جاپانی وباغبانان داخلی باغچه کشی آنها تکمیل گردیده برای نهالشانی وگل کاری آماده گردید .

باغچهٔ پامیر پر گردید وبرای آینده بغرض گل کاری آماده شد و بیشتر از هزار موتر خاك دران انداخته شد .

ازجانب دیگر ترمیم قهوه خانهٔ چمن تکمیل، سامان و لوازم آن تهیه گردیده درجشن وبعد ازجشن برای مراجعین مهیاشده قهوه خانه بریکوت در احمدشاهی پارك درمقابل آب روان خود تعمیر آن بسررسیده امید قوی میرود که سال آینده برای همشهریان عزیز نزهتگاهی شود، قهوه خانه شیرپور که مهندسین مکرر یاد میکنند که بااسلوب بسیار زیبا ساخته شده چیزی از کار آن نمانده است .

درین سال در وقت مساعد نهال شانی از میدان‌هوائی خو اجه ر واش دوطرفه سرک‌زیبای اسفلت شدهٔ‌آن منتظم نها لشا نی گردید ازشادو شمشیره علیه‌الرحمه الی میرویس میدان دوطرفه جاده مذکور مرتب نها لشا نی شد ازسینمای پامیر الی پل ارتن نیز سرسبز گردید .

هکذا دردیگر مواضع مناسب نیزنهالانی غرس گردیدکه باتنو مندشدن این نهالان امید قوی میرود سرسبزی وطراوت شهر روز افزون و اطمینان بخش باشد .

واردات ومصارف ښاروالی :

واردات : ـ

۱ ـ اجارهٔ سینمای پامیر	۱٤۸۱۳۷۰ افغـانی
۲ ـ باقیات	۹۵ ر ۳۰۳٤۹۰۷ »
۳ ـ تکس منازل	۷۰٤۸٦۱۰ »
٤ ـ فروش املاك	۲۵۹۰٤۱۵ »
۵ ـ کرائیهٔ شاهی	۱۹ر ۱۲۹۲۳۸۱ »
٦ ـ جواز صنفی	۲۰ر ۱۳۰۱۵۰ »
۷ ـ عـایدات سرطبا بت	۹۳٦۰۰ »
۸ ـ تـرافیك	۳۹۰۸۲٤٤ر۸۲ »
۹ ـ سایر تکسها	۱۰ر ۱۵۱۳٤۸۳ »
۱۰ ـ ازفروش تخریبات واموال‌جمله	۲۲ر ۱۸۷۸٦۵٤ »
۱۱ ـ معاونت دولت	۱۰۰۰۰۰۰۰ »
۱۲ ـ « برای مسجدپل خشتی «	۲۵۰۰۰۰۰ »
۱۳ ـ متفرقه	٤۱ر ٤۹۸۳۷۳۰ »
جمله	٤۰٤۲۵۵٤٦ر۸۹ »

مصارف :

۱ ـ قیمت‌سیخ گول وآهن چپات وغیره بحساب (۹۰۰٦) دیپوی‌تعاونی ٤۵ر ۳۵۸۷۵۱ ـ

قهوه خانهٔ چمن حضوری بزیر برف نمای جالبی دارد .

قهوه خانهٔ کارتهٔ نو که جدیداً اعمار گردیده .

از عمرانات جدید کارتهٔ ٤ .

دور نمای ریاست مستقل مطبوعات با قسمتی از بانک ملی .

۲ ـ قیمت سمنت بحساب دیپو پرداخته شده ۰ر۱۱۰۰۰۰۰ ـ
۳ ـ مصارف باغها ۵۰ر۳٦۹۲۷٤
٤ ـ « مسجد بزرگ پلخشتی ومسجدشریف شهر نو
۰ر ۱۸۵ ۲۵٤۱
۵ ـ « سینمای آریانا ۰ر ٦۰۸۵۱۷
٦ ـ « پروژه آبرسانی شهر ٤٤ر ۲۹۱۳۰۷۲ ـ
۷ ـ « درقهوه‌خانه‌شهر نو بریکوت ۵۲ ر ۱٤۳٤۹۰۵ ـ
۸ ـ « خریداری زمینهای پروان‌مینه جمال‌مینه وغیره قرضه‌های رعیتی
۹۳ر ۲٦۰٤٤۸۸ ـ
۹ ـ « خانه ها ودکاکین محمدجان خان‌وات
۷۷ر ۸۹۵۵۷۱۲
۱۰ ـ « متفرقه ۵۰ر ۵۱٤٤۷۷ ـ
۱۱ ـ « حمل ونقل سامان و قیراز سرحدات بحساب شرکت ترانزیت
۰۰ر ۱۳۰۰۰۰۰
۱۲ ـ « معاشات ماموربن ومستخدمین ښاروالی
۲۰ر ۵۷۳۳۲٤٦ ـ
۱۳ ـ « خریداری موتر وسامان فالتوکارآمد فابریکه قیردروجه حساب وهتوك انترك
۰ر ۱۰۵۳۹۹۵ ـ
۱٤ ـ « پخته کاری سرکها ۱۲ر ٤۸٤۱٦٦۷
۱۵ ـ « اسفلت ریزی سرکها ٦۰ر ۲۵۸۷۱۷۳ ـ
۱٦ ـ « اداری ازقبیل قرطاسیه ـ مفروشات ـ اثاثیه ـ کرائیه نواحی وغیره
٦۲ر ۵۷۸٤۹۷ ـ
۷ ـ « عیدین وجشن ۲۹ر ۵۸۵۸۲۵ ـ

۱۸-مصارف خریداری سامان تنویر از کمپنی زیمنس
۶۰ر ۱۳۲۹٤۱۶ -
جمله ٥٤ر ۳۹٤۱۰۲۰۶ -

تنظیف واصلاح شهر :

شهر کابل طوریکه معلوم است باساس اصول صحیح عمرانی آباد نشده مخصوصاً شهرقدیم که نواقص وخرابی های آن بی‌شماراست البته پروژهای مفصل که شاید درآینده بافعالیت شباروزی آغازشود سروصورت این‌قسمت شهررا رنگ بهبودی داده اصلاح وتنظیف اساسی آن مهیا گردد .

باآن تااندازهٔ توان اینموضوع مورد توجه قرارگرفته عملهٔ تنظیف به‌صفائی کوچه‌ها مصروف بوده‌اند درلای کشی وپاك نمودن آبروهای شهر کهنه نیز اقدامات مؤثری صورت گرفته است .

اما این اقدامات برای عاجل خوب ولی اساساً تاموضوع کانالیزاسیون یعنی بدررفت عمومی‌درتمام نواحی‌شهرعملی نگردد نمیتوان ازموضوع‌تنظیف بصورت اساسی‌مطمئن‌گردید اینموضوع‌درجادهٔ جدیدالاحداث محمدجان خان وات عملی می‌شود ودونفر متخصصین نیز باین منظور از خارج استخدام گردیده است .

تشبثات بغرض تقویه بنیهٔ مالی :

واضح است که اصلاحات شهرکابل بغرض اینکه آبرومند وحیثیت یك شهرآباد وقشنگ را بگیرد بمصارف گزاف پولی‌محتاج است .

ښاروالی دوره دوم‌ازین ناحیه‌سخت بمضیقه اقتصادی وآرزوهای وسیع وپهناور عمرانی گرفتار بود لذا برای اینمنظورتصمیم گرفته‌شد که‌خانه‌های شهر سرازنو ذریعهٔ هیئت های منصف قیمت گذاری وتعیین حدود و ثغور ملکیت وتنظیم دفاترتکس منازل عملی گردد . تاازین مدرك از یکطرف پهلوی اقتصادی‌ښاروالی تقویه گردد ازطرف دگر مشکلات مردم از ناحیهٔ دفتر بصورت منتظم واساسی حل وفصل گردد .

درظرف امسال درشش ناحیه قیمت منازل تکمیل گردید وا وراق قیمت کردگی مجدد که‌روی سنجش وانصاف وقناعت صورت گرفته بدفاتر اساس جدید که قبلاً تهیه دیده شده بود، بعد ازمقابله بدفاتر سابق و میزان نقل داده شد.

نتائج خوبیکه ازین اقدام حاصل شده :

۱ـ دفتر اساسی ومرتب برای هرناحیه بسیستم جدید و عصری .
۲ـ معلوم شدن احصائیهٔ خانواری حوزه هرناحیه .
۳ـ تثبیت سرجمع واردات تکس منازل نواحی .
٤ـ رفع مشکلات اهالی نظربه مغالطهٔ اسم وولد واینکه بدفاتر سابقه ازیك نام بدیگرنام سهواً ویا بطور غلط، معامله شده بود .

درقسمت کرائیهٔ شاهی نیزدقت بیشتری بعمل‌آمده است که‌موجب‌تزئید عایدات شده است .

هکذا بازنمودن‌شعبه خدمات‌عامه که‌ازیك‌طرف مشکلات ومنازعات‌وارده را مرفوع میدارد ازطرف دیگر منبع عایداتی برای آینده ښاروالی تامین گردید .

بمنظور آسایش همشهریان یك‌تعداد سرویسهای عصری با یك تعداد تاکسی خریداری شد که موجب رفاه‌همشهریان‌محترم شده ومنبع عایداتی برای ښاروالی نیزمیباشد.وهم‌عایدات قهوه خانه های ده مزنگ و شهرنو وسینمای شهرنو وسینمای آریانا برای ښاروالی چشمهٔ عایدات خواهد بود .

آب کابل :

مشکل ترین پرابلم شهرکابل مسئله آب نوشیدنی بود درین قسمت ښاروالی مجبورگردید ازیکطرف نلهای ضایع شده را که باثر سیلاب پغمان از بین رفته بود قرار داد ومخزن جدیدی نقشه وتعمیرآن را آغاز نماید وازجانب دیگربرای آوردن آب‌جدیدازچارچاه عمیق بیشتر مجاهدت شد چنانچه‌در پنج‌سنبله چاه اول‌آن تکمیل گردیدا ین‌پروژه را ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم افتتاح نمودحدس زده شده بود که‌ازهر چاه دو هزار

متر مکعب آب بیرون‌شود ، خلاف انتظار چهار هزار و پنجصد متر مکعب
چاه اول وچاه دوم نیز همین مقدار آب داد بامعاینات صحی که بعمل آمد
مرغوب بودن وصحی بودن آب تصدیق گردید . سا ما نهای کمبود باجاپان
قرار داد شد دردامنه جنوبی کوه آسمائی مطابق به‌نقشه و نظریه انجنیران
جاپانی وموافقت مقامات عالیه موضعی برای ساختمان یك مخزن آب صاف
که‌درشبانه روز مصارف آب مشروب تخمین ۱۶۰۰۰۰ نفوس شهررا که به
به‌حداوسط هر نفر تقریباً ۵۰ لیتر آب صرف کرده بتواند بطول ۶۰ر۵۰ متر
و بعرض ۶۰ر۳۰ و به‌ارتفاع ده‌الی ۱۵ متر مربع زمین انتخاب‌شدکه ازتاریخ
۵ جدی سنه ۳٤ بکندن آن آغاز گردیده سر نگ پرانی ـ تسطیح
واسفلت ریزی آن باکمال شدت درشب و روز ادامه داشته و یك قسمت
کار آن قبل‌ازحلول زمستان ۱۳۳۵ اکمال یافته وهم دربعضی‌ازروز های
زمستان که‌هوا مساعد بکار کردن بود بروی نقشه ونگرانی مهندسین
مربوط به‌لیول کاری چهار سمت دیوار های‌مخزن اقدام وسپس بکارهای
سیخ بندی وسیخ تاب دادن وتهیه و ترتیب قالبهای چوبی بغرض آمادگی
کانکریت شروع نموده و کنون هم این‌کار ها ادامه دارد و همینکه
هوا برای کانکریت ریزی مساعد شود بکانکریت دیوار ها اقدام
خواهدشد وناگفته نگذریم که ساختمان مخزن ـ امتداد نلدوانی تا پمپ
هاوس علاؤ الدین ـ حفر چارچاه عمیق وتعمیر پمپ هاوس ـ عمارت گدام
وساختمان گرارها همه جزو پلان و پروژه اول بشمار میروند که اجرا آب
از تاریخ پنجم جدی ۳٤ به‌ترتیب آتی آغاز یافته است:

الف‌ـ مخزن آب صاف:

۱ـ ساحه زمین مخزن صاف‌مجموعاً ۷۵۰۰۰ مترمکعب
۲ـ ظرفیت آب صاف مخزن ۷۵۰۰ مکعب‌متر مساوی به ۹۸۰۰۰۰ گیلن
۳ـ ارتفاع مخزن ازسطح سرك دارالامان‌ـ ۵۰ متر
٤ـ گل‌سخت کنده شده اززمین کوهی مخزن‌ـ ۱۵۰۰ متر مکعب

۵ـ سنگ نرم کنده شده ذریعه سرنگ پرانی ۲۵۰۰ مترمکعب
۶ـ « سخت « « « ۸۰۰۰ « «
۷ـ « برمه شده نیم متر ۲٤٦۹ « «
۸ـ « « یك متر و یکنیم متره ۳۱۰۰ « «
۹ـ « « دو متره ۱۲۰۰ « «
۱۰ـ توسط پتا قی باروت وغیره مواد منفجره سرنگ پرانده شده :
۶۷۶۹ سوراخ .
۱۱ـ ازپلیتهای برمه استفاده شده ـ ۷۰ عدد
۱۲ـ « میلهای « « ـ ۵۲ متر
۱۳ ـ سنگ های پارچه واسطه سرنگ که بتعمیرات بناروالی توسط تیکه داران برده شده تخمین ۵۵٤۹ متر.
۱٤ـ ازماشین برمه که درجریان عملیات سرنگ پرانی از آن استفاده شده است ٤ پایه
۱۵ـ از گرارهای کلان سنگ شکنی که استفاده شده ۱۰ عدد
۱۶ـ از جبل ۹ عدد
۱۷ـ ازقلم اهنی باخانه استفاده شده ـ ۲۸ عدد
۱۸ـ « ماشین کمپر یسور استفاده شده ـ یك پایه
۱۹ـ « « بلدوزر « « ـ ۱ «
۲۰ـ « موتر ووسایط نقلیه « « ـ ۷ عراده
۲۱ـ « مزدورکاران ـ « تخمین ـ ۲۶۲۱۱ نفر
۲۲ـ « سیم گل بمقصد کانکریت دیوار مخزن استفاده شده
۷۰۰۰ کیلو گرام
۲۳ـ نلهای که تاکنون ازمخزن به امتداد سرك دارالامان تاپمپ هاوس علاؤالدین امتداد یافته ۱۸۰ عدد
۲٤ـ طول هردانه نلچودنی ٤ متر
۲۵ـ قطر « « « ۳۵۰ ملیمتر

۲۶- جویچه های که برای حفر نلها کنده شده ازمخزن الی پمپ هاوس علاؤ الدین — ۲۷۵۶ متر

۳۷- ارتفاع جویچه های کنده شده یکنیم متر

متذکر باید شد درپروژه اول دستگاه آبرسانی که توسط سر انجنیر گومیاماطرح شده چهارچاه عمیق مدنظربود که اولی در بین احاطه عمارت پمپ هاوس ودومی در جلگه میرواعظ که این هر دواز داخل وخارج کارآن انجام یافته وصرف ازچاه دوم بواسطه ورود زمستان تعمیرا تاق توربین خانه آن باقی مانده که آنهم در زمان مساعد تکمیل می شود وحفرچاه سوم نیز درقریب وجوار چاه دوم در همین جلگه میرواعظ قبل از ختم ماه حوت ۳۵ تکمیل گردید راجع به چاه چهارم که دریك قسمت از زمینهای مزروعی حوالی سرك علی آباد عقب عمارت ریاست مجادله انتخاب گردیده کارآن نیز بعد از اکمال چاه سوم وانتقال سامان ومایلزم حفردرماه حمل ۳۶ آغاز وانشاء الله کار حفر چاه هاقبل ازورود جشن استقلال ۳۶ نیزانجام خواهدشد .

صورت استخراج آب:

ازچاه نمبر ۱-۲-۳-۴ به استقامت پمپ هاوس علاوالدین یعنی بمبه خانه عمومی نلهای سمنتی تمدید میشود وبهر جا یکدانه توربین (یکنوع ماشین آب کشی است) که ۴۰ هاوس پاور قوه دارد نصب میباشد که این توربین ها توسط موتر برقی چالان گردیده آبرا بجانب پمپ هاوس جریان میدهد وقتیکه داخل احاطه پمپ هاوس میشود اولاً درمقیاس خانه وارد واندازه وپیمانه آب درایموضع معلوم گردیده وبعداً به(ریزروار) یاتانك ذخیره که گنجایش ۳۵۰۰ مکعب مترآبرا دارد وارد شده وسپس ازهرچاه بخانه عمومی میرود .

۲- پمپ هاوس یابمبه خانه عمومی که وظیفه آن فرستادن آب درمخزن عمومی است وتعمیرآن (۲۵۶) مربع مترزمین رادرداخل احاطه احتوا نموده

شاغلی صدراعظم سنگ تهداب مخزن آب جدید شهر کابل را در علاءالدین میگذارند

دورنمای سیلوی مرکزی کابل

قالینچه موری گل ساخت هرات

در بین آن یك پایه ماشین جنریتر برقی ویك پایه دیگر بنام های نفت پمپ نصب است که توسط این دودستگاه آب مشروب درمغزن عمو می فرستاده میشود.

توضیح:

جنریتر یك پایه ماشین تولیدکننده برق بطاقت (۱۰۰) کلیوات است که دراوقاتیکه برق عمومی پرچاو میباشد یا به عللی برق نمی آید ازجنریتر مذکور استفاده وامداد میشود.

نفت پمپ یعنی بمبه فرستنده یا بلند کننده است که توسط موتر برقی چالان وپمپ مذکور (۷۵) هاوس پاور قوه دارد که میتواند به ارتفاع (۷۳) متر آب را درمنازل انتقال دهد.

چاها:

۱- دراخیر برج قوس الی اخیر ۳۵ مذکور محض بصورت امتحانی وتجربه آب وغیره ضروریات یك چاه حفر گردیده به عمق (۳۵) متر.

۲- ازتاریخ ۲۷ برج ثورسال ۳۵ الی ۸ جوزا سنهٔ مذکور انتقال ماشین مین بورنگ ازگدام ششدرك به علاوالدین اجراشد.

۳- ازتاریخ ۱۳ جوزای ۳۵ به بسته نمودن برج آهنی مین بورنگ شروع وبتاریخ ۳۷ جوزا کار آن انجال وانجن پترولی آن ازقندهار دستیاب شد،

٤- بتاریخ ٥ سرطان ۳۵ سه نفر انجنیران جاپانی بکابل وارد و بحفر چاه لوازم وسامان را آماده نمودند.

٥- بتاریخ ۱۹ سرطان ۳۵ انجن واصله ازقندهار نصب و بحفرچاه نمبر اول آغاز شد.

٦- ازتاریخ ۱۰ تا ۱۲ برج سنبله سامان وبرج آهنی ماشین مین برنگ ازپمپ هاوس علاوالدین درجلگه میرواعظ برای حفرچاه نمبر۲ انتقال یافت.

۷- بتاریخ ۲۸ سنبله کندن چاه (۲) آغاز بتاریخ ۳ برج قوس با تثبیت نلهای داخل چاه خاتمه یافت که عمق این چاه ٥٠ متر میباشد.

۸ـ در جریان حفرچاها تعمیر پمپ هاوس علاوالدین تحویلخانه گرارها واحاطه پمپ هاوس ادامه داشته بعضی تکمیل و برخی از باعث کانکریت وغیره معاذیرجوی تا موقع مساعدت هوا معطل شد ۰

۹ـ بتاریخ ۲۰ برج قوس کارکندن چاه نمبر۳ شروع وقبل‌ازختم ماه حوت ۳۵ انجام یافت ۰

توضیح :

۱ـ فوندیشن تهداب یا بنا

۲ـ ماشین مین بورنگ برمه‌کاری

۳ـ جنریتر تولیدکننده برق طوریکه در فوق ذکر شد این کار ها همه وهمه جزء پروژه اول دستگاه آبرسانی بوده و وقتیکه موفقت حاصل شده چاها تکمیل وآب‌درمخزن عمومی‌وارد گردد آنوقت موضوع شبکه‌شهری وتوزیع‌آب مشروب بمنازل‌کابل که جزوپروژه دوم است شروع خواهدشد برای انجام این امر یکنفر متخصص‌معروف جاپانی‌ازکمپنی کبوتا بمصارف خود کمپنی عنقریب برای دوماه بکابل وارد خواهد شد بعد از ابراز نظر متخصص‌مذکوردرقسمت پروژه دوم‌آبرسانی‌اقدامات مقتضیه بعمل‌خواهدآمد ۰

دور نمای قصر پارلمان

ازعمارات جدید در جنگلك

یکی از جاده های شهر ودورنمای بانک شاهی افغانستان .

یک حصه از جادهٔ معروف «میوند» وسینمای پامیر .

دسري میاشتې ریاست

تشکیل :

رئیس　　　　　　　ع،ص اختر محمد

معاون اودتبلیغاتو لوی مدیر :

ښاغلی غلام حضرت کوشان

دسره میاشت دمجلې مسؤل مدیر :

ښاغلی محمدصدیق سیدالی

دمحاسبې مدیر :

ښاغلی میر اسلام

دحفظالصحې مدیر :

ښاغلی دکتور محمدعلی زمان

داجرائیې سکرتر :

ښاغلی عبدالمحمد　　　　　　ع،ص اختر محمد

امور سره میاشت

انکشاف جمعیت سره میاشت :

همه میدانند که جمعیت افغانی سره میاشت عضویست درخانوادۀ بین المللی صلیب وهلال احمر وطبعاً کارهائی را باید بکند که اکثر جمعیت های هلال وصلیب احمر می کند .

ازجملۀ وظایف عمدۀ سره میاشت‌ها تاسیس جمعیت خرد سالان تاسیس کورس های پرستاری ومعاون پرستار تاسیس بانک خون وامثال آن است که

يك جمعيت بدون داشتن اين شقوق مانند طايری خواهد بود که بال نداشته باشد ۰همچنان انکشاف امور صحی ومعاونت به مقامات صحی مملکت چه دروقت صلح وچه دروقت جنگ ازوظايف عمدۀ سره‌مياشت‌ها است وهرقدر اقدامات شان درين امور توسعه وتحکيم بايد مبانی آن مستحکم ميگردد ۰

جمعيت افغانی سره مياشت برمسئوليت‌های خود درين باره مستشعراست وطوريکه اطلاع داريد يك کميسيون مرکب از ۳ نفر اعضای مجمع مرکزی برای تاسيس وانکشاف جمعيت خرد سالان کورس های پرستاری امداد اوليه ـ بانك خون وغيره موظف شده تا با وزارت معارف ـ دفاع ملی ـ ښاروالی وغيره مقامات مربوطه به تماس آمده وهرچه زودتر داخل اقدام شده قسمت مقدماتی مذاکرات انجام يافته واخيراً يك‌اندازه متون لازمه‌به صورت اساسنامه وکتب‌درسی‌ازترجمه وتاليف توسط مشق تبليغات جمعيت نيزفارغ شده‌واميدواريم بعدازاينکه‌کتب مذکورچاپ شودومراحل باقيمانده طی گردد به‌زودی‌سره‌مياشت به‌وظايف‌اساسی‌خود شروع نمايد ۰

اعضای دائمی و افتخاری سره میاشت

تعداد اعضای جمعيت روز به‌روز روبتزايداست واين‌البته‌ثمرۀ جهدی‌است که مادرشناسائی مرام سره مياشت به‌مردم ازطرق مختلفه می‌کنيم ۰ اعضای موسس آنهائی اند که درتاسيس وتحکيم جمعيت اثر بارز داشته باشند ۰

اعضای افتخاری ـ دايمی وعمومی ماکه علی الترتيب ده هزار افغانی برای يك‌بار ده‌افغانی درهرماه وبيست افغانی‌درهرسال می پردازند درسال های اخير به‌هزارها نفر زيادشده ودرکابل وولايات شمارآن اضافه‌از۱۵ هزارنفر ميرسد ؛ زيرا کسانی هم که ٤ جلد پوست گوسفند ودو پوست گاوقربانی خود را درايام جمع آوری پوست های قربانی به جمعيت بدهند عضو مؤسسه شناخته ميشود ۰

مساعدت به سره میاشت

دوچیز سبب زیادشدن مساعدت‌های اشخاص به‌سره میاشت میگردد یکی تنوروسویه علمی مردم ـ دوم تبلیغات جمعیت وهردو الحمدلله درحال انکشاف است . ازین‌سبب مساعدت‌مردم نیزروز بروز با مؤسسه‌زیاد می‌شود نه‌تنها اشخاص بلکه‌مؤسسات ازقبیل بانکها شرکت‌ها ودوایر هم کمک‌می‌کنند . نه‌تنها کمك نقدی بلـکه جنسی هم‌میدهند .

برای جمعیت قابل تذکار است‌که وقتی برای اعانت مصیبت زدگـان زلزله سیغان و کهمرد صدا بلند شد و منظرهٔ چشم دید آن جا ذریعهٔ رادیو توسط شعبه تبلیغات به مردم تصویر شد صباح آن دخترکـان مکاتب حتی الوسع پارچه های کوچك (نیم‌متر ویك متر) بموسسه فرستادند. اشخاص بزرگی هم‌وجود دارد‌که باغ وملك‌خودرا به‌سره‌میاشت وقف کرده وخواهش نموده‌اند که‌اسم‌شان هم نشرشود . این‌مثال‌ها بدان‌سبب آورده شد تادیده شود که‌حب‌خیر درنهاد این‌ملت کریم‌الطبع چطوراز‌طفولیت ریشه‌میدواند تاپایان عمردوام میکند مردم به این‌جمعیت‌پول میدهند ـ آرد میدهند ـ بوره میدهند ـ دوامیدهند ـ رخت‌میدهند ـ پوست قربانی میدهند ـ شال‌میدهند ـ خیمه‌میدهند وحتی در اعانهٔ مصر کسی هم (کتاب مقدس آسمانی) قرآن داد .
وقتی گـفته‌می‌شود مردم به‌جمعیت سره‌میاشت چیزی میدهد مقصد عموم طبقات است . زیرا درجمله محسنین عسکر ـ مامور ـ کارگر ـ تاجر ـ معلم ـ متعلم ـ دکاندار وحتی جمعیت سره میاشت های ممالك خارجه و اشخاص خـارجی نیز شامل‌است .

درسال ۳۵ نقد و جنسی که از داخل و خارج رسید در حدود نه ملیون افغانی است .

کمك سره‌میاشت درسال ۱۳۳۵ :

نه‌ملیون افغانی چه‌شد؟ سره‌میاشت‌درسال ۱۳۳۵ بیش‌از ۹ ملیون راصرف کرده‌که ازین کمك‌ها مصیبت رسیده‌های واقعه زلزله‌مدهش سیغان وکهمرد سیلاب دوم‌فراه، چخانسور، بینوایان‌کابل‌وولایات‌اشخاص انفرادی مستحق

و به‌مصیبت رسیدهای‌خارجی مثل مظلومین تجاوزقوای انگلستان، فرانسه ودولت نام‌نهاد اسرائیل برخاك مصر ـ سیلاب‌هند وغیره استفاده کرده اند این کمك ها در داخل به صورت رخت ـ گندم ـ نان پخته ـ دوا بوده و به‌خارج بصورت کمك نقدی بوده‌است .

اقدامات موسسه برای‌جلب مساعدت مردم :

جلب مساعدت مردم اساساً مربوط به‌این‌است که ذهن آن ها تا کجا روشن شده و برای قبول ندای موسسه که اغلباً فداکاری مادی است آماده شده میباشد . پیشرفت سایرموسسات عرفانی ـ اجتماعی و حتی اقتصادی نیز به‌آن ربط تام دارد.

با انکشاف‌معارف‌ـمطبوعات و بهبودحال مردم طبعاً مساعدت زیاد ترمردم جلب می‌شود . البته موسسهٔ‌هم‌تبلیغاتی دارد. ازجمله هفته مخصوص سره میاشت است که اگر ظاهراً بنام جمع آوری اعانه است امابه اثر خطابه های‌که ازذوات بزرگ درراديو صورت‌می‌گیرد مردم را به اهمیت سره‌میاشت‌ووظایف آن‌ملتفت‌می‌سازد. مجله‌سره‌میاشت‌سه‌ماه به‌سه‌ماه نشرمی‌شود. درآن‌فعالیت های جمعیت ومقالات اجتماعی وصحی‌نشر می‌شود ـ اخبار اعانه های وارده مرتبا درراديو وجرايد نشر می شود ـ واین یك کنترول هم هست برای آنهائیکه اعانه میدهند سره میاشت در راديو نیز وقتاً فوقتاً مضامینی میدهدوعواطف‌مردم را می‌انگیزد .

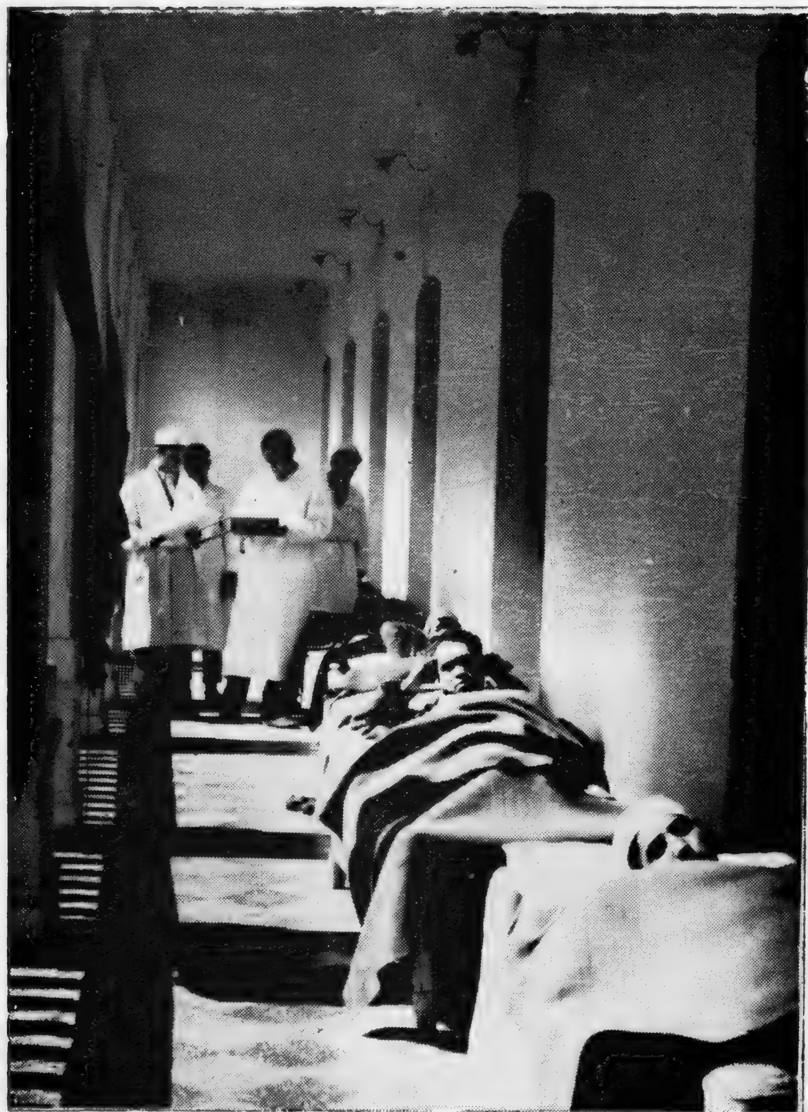
مجموع دارای سره میاشت :

دارائی سره میاشت البته روز افزون‌است اما نباید ازین‌جمله استنباط کرد که مثل سیل پول می آید . پول هاى که می آید کم کم میباشد ومعهذا این‌دارائی هنوز به‌موسسه سره‌میاشت‌همین‌قدر مجال نمیدهد که حتی به‌تعمیر و به‌کار انداختن یك‌شفاخانه هم اقدام کند .

حصه زیاد تر دارائی سره میاشت به صورت اسهام در بانك ها عمارات ووسایل است‌وچیزی هم پول‌نقد. مجموع این دارائی که عبارت ازمنقول وغیرمنقول جنس و نقداست‌که درحدود۲۵ ملیون‌افغانی‌میشود .

امداد ترکیه بمصیبت رسیدگان زلزلهٔ سیغان وکهمرد

دکتوران درشفاخانهٔ علی‌آباد مشغول معاینات صحی

دقندهار ولایت

تشکیل :

نایب الحکومه	ع،ش،س، ع عبدالغنی
مستوفی	ع،ص عبدالغفور
اداری مدیر	ص عبدالرحمن
امنیه قوماندان	ح عبدالعزیز
دژاندارم قوماندان	ح محمد یعقوب
دگمرك رئیس	ع،ص خواجه‌عبدالقیوم
دمرافعی قاضی	ف مولوی محمد ابراهیم کاموی
دابتدائی قاضی	ف محمد نوروز
دمطبوعاتو مدیر	ص محمد ولی لحلمی
دمکلفیت «	ح مخمد آصف
دمخابراتو «	ع محمد ایوب
دمعارف «	ص محمد آصف
دقلم‌مخصوص «	ص محمد انور
دفواید عامی «	ع عبدالرب
دزراعت «	ص علی احمد
دمحاسبی «	ع صالح محمد
دواردادتو «	ص سید حسن
دانحصاراتو «	ع محمد اعظم
دشاهی بانك «	ع سید اسحق
داملاکو «	ص محمد صدیق
دروغتیا «	ص محمد اسلم

امور ولایت قندهار

فعالیتهای عمرانی :

وضعیت عمرانی قندهار نسبت به پنج سال سابق تحول بارزی نموده که ذیلاً ارقام میابد: در قسمت شرق قندهار از حصه تا ناك به تعداد (۲۸۰) اپارتمان اعمار گردیده که همه قابل رهایش بوده وتحت استفادهٔ مامورین وسائر افراد قرار گرفته است. وهم درحصص جنوبی شهرجاده هاوسرك های متعددی از قبیل شاه اشرف واټ، ظاهرشاهی واټ، شاه محمود واټ، غنی واټ، میوند واټ، داؤد واټ، نادر واټ، کشیده شده که فعلاً مورد استفادهٔ عابرین و ترافیك قرار گرفته است . همچنان قهوه خانهٔ باشکوهی برای مسافرین وتوریستها نزدیك پل ارغنداب واقع سنگری اعمار گردیده است قهوه خانهٔ باباولی علیه رحمه جدیداً تحت ترمیم گرفته شده وباسنگ های خوش‌ساخت مزین گردیده است وبرای پذیرفتن مهمانان عالی رتبهٔ خارجی اختصاص یافته است جادهٔ مکملی‌هم بطرف جنوبی شهر امتداد یافته‌که این جاده بزیبائی قندهار افزوده است. درجناح کلیه جاده‌ها نهال های ناجو ومورفان غرس گردیده .

انکشاف امور اقتصادی

الف-۱- ولایت قندهار از نقطهٔ نظر صادرات میوهٔ تازه وخشك مقام برجستهٔ را حایز بوده وسالیانه مقدار زیادی میوهٔ تازه وخشك را به نقاط مختلف دنیا صادر می‌نماید بناءً جهة بهبودی وضع فروش میوه در بازار های خارج بصورت فنی واساسی لازم دیده شد تایك فابریکه مکمل تعقیم میوه تعمیر شود. روی این‌منظور هدایتی‌ازوزارت جلیله تجارت واصل‌وشروع‌ساختمان فابریکه را بابن ریاست‌محول نمودند که کار تعمیر مذکور دربرج سرطان ۱۳۳۴ درجوار «منزل باغ» طبق نقشهٔ مرتبه درمحل‌اجرا قرار گرفت‌وفعلاً ساختمان مذکور تقریباً به پایه تکمیل رسیده و عنقریب ماشین های لازم نصب وازخساره الك ها پول که نسبت عدم تعقیم میوهٔ افغانی وارد میاید ، جلوگیری خواهد نمود .

۲ـ یکی از اقدامات دیگر این ولایت تاسیس شرکتی بنام (دمیوی سهامی صادراتی شرکت) می باشد که به سرمایه ابتدائی هفتادو پنج لك افغانی تحت اساسنامه مرتبه ومنظوری مقامات صالحه بامریت بناغلی حاجی حبیب الله بامیزائی شروع بکار وفعالیت نموده است که تاسیس این موسسه در امور صادراتی میوه خشك قندهار رول بزرگی را بعهده داشته و عنقریب باساس پلانهای مرتبه خویش و همکاری اولیای امور یکی از موسسه های عمده صادراتی کشور خواهدشد. مرام شرکت را در سطور ذیل خلاصه مینمائیم :

۱ـ صادرات میوهٔ تازه وخشك .

۲ـ انتظام بازار میوه ازنظر صادرات وایجاب بازار های صادراتی .

۳ـ تدارك مارکیت های فروش درخارج .

۴ـ تورید ماشین های پاك کردن میوهٔ خشك وتعقیم میوهٔ تازه وپیکنگ وکانسروان .

۳ـ یکی ازموسسات جدیدالتاسیس که دررشتهٔ صنعت پلاستیکی درهذا سنه عرض‌وجود نموده است موسسه ایست باسم (دقندهار پلاستیکی موسسه) که به سرمایه ابتدائی یك لك افغانی و منظوری مقامات صالحه از تاریخ ۴ جدی **۱۳۳۵** به سرپرستی بناغلی حاجی عبدالحی شروع بکار و فعالیت نمود . گرچه این موسسه فعلاً خیلی کوچك و منحصر به‌چهار عددماشین‌های دستی‌می باشدمگرطوریکه طرزکار وفعالیت آن ملاحظه می‌شود شاید به‌مدت کوتاهی ترقی شایانی نموده وازتورید بعضی اشیای پلاستیکی از خارج جلوگیری واکثراحتیاجات‌توده راباشیای ساختهٔ‌خویش مرفوع نماید وتاجائیکه معلومات دردست‌است مؤسسهٔ مذکور درجریان این چند روز فعالیت خود مقدار یکصد گرس واسلین واشیای مختلف النوع پلاستیکی تهیه وبه قیمت خیلی نازل ببازار عرضه نموده‌است .

۴ ـ ازتاسیس‌ریاست کمیسیون میوه‌تازهٔ قندهارهمه‌مطلع‌اندواجراآتیکه این‌مؤسسه درقسمت‌صدور میوهٔ‌تازه به‌خارج وفراهم نمودن بازارهای بهتری

جهة عرضه‌میوهٔ افغانی نموده حاجت به‌توضیح بیشتری ندارد و میوه جاتیکه تحت رهنمائی کمیسیون ذریعهٔ تجار درین سال به‌خارج صادر گردیده است حسب آتی است :

۱ ـ زردآلو	۱۹٦۲۸	بارمساوی		۳۹۲۵٦ کواره
۲ ـ سیب	۱۳۲۹	«	«	۲٦۵۸ »
۳ ـ شفتالو	۱٤۸	»	»	۳٦۸ »
۵ ـ انگور	٦۲۳٤۵	»	»	۱۲٤٦۹۰ »
٦ ـ خربوزه	۲٤۱۰	»	»	٤۸۰۰ »
۷ ـ تربوز	۲۰۰	»	»	٤۰۰ »

ب ـ فقراتیکه درین سال نسبت رفع مشگلات تجارتی واقتصادی درمجلس ریاست اتاق تجارت فیصله شده حسب ذیل است :

۱ ـ تصویب مورخ ۸ جوزا ۳۵ از قسمت بیجك های اموال وار داتی وصادراتی وموضوع کنترول نرخها درقندهار

۲ ـ تصویب مورخ ۱۳جوزا ۳۵ نظر به‌عریضه تاجران راجع به حمالی گمرك تحت چهارمواد و نظرمجلس دران قسمت .

۳ ـ تصویب مورخ ۲٦ ر ۵ـ ۱۳۳۵ در قسمت مکاتبه کمیسیون نرخهای وزارت تجارت راجع به نرخهای اموال معافی که بکابل و دیگر ولایات میرود ونظر یه مجلس راجع به‌تسهیلات آن .

٤ ـ تصویب مورخ ۳ر ۷ر ۳۵ راجع به اعانهٔ مرستون و فیصله مجلس دران قسمت .

۵ ـ تصویب مورخ ۳ر ۷ر ۳۵ درقسمت صدورمیوهٔ خشك توسط دپښتنی تجارتی بانك ورای مجلس دران باره

٦ ـ تصویب مورخ ۱٤ر۷ر ۳۵ راجع به‌اعانهٔ مرستون‌و فیصله مجلس راجع به‌بهبود امورخیریه وپیشرفت امور مرستون .

۷ ـ تصویب مورخ ۱۵ر ۸ر ۳۵ در قسمت تعیین هیئت مدیره ور ای مجلس وتعین امضای هیئت مدیره مرستون

۹ ـ تصویب (۱۷) فقره امور اداری ریاست اطاق تجارت .

تیلگرافخانهٔ جدیدالتعمیر در جادهٔ منز اباغ قندهار •

....

یکی از تعمیرات شهر جدید قندهار •

ز تعمیرات جدید شهر جدید قندهار

نمونهٔ از اپارتمانهای اهالی تیرون .

ج ـ فعالیت ریاست انطباعات :

۱ ـ تهیه راپورهای اوضاع زراعتی وفلاحتی قندهار در هرپانزده روز
۲ ـ تهیه وترتیب راپور های اوضاع تجارتی درهر پانزده روز
۳ـ تهیه راپورهای موادارتزاقیه وتبصره درقسمت تنزیل وترتیبد نرخها ـ
٤ ـ تهیه راپور فعالیت شرکتها درهرپانزده روز

فعالیتهای عرفانی

الف ـ معارف :

۱ـ درین سال نظر به تطبیق پلان وپروژه مرتبه پنج ساله توسعه وانکشاف معارف درولایت قندهار وهم نظر به احساس ضرورتیکه به معلمین تعلیم یافته درپیش بود اخیراً لیسهٔ میرویس قندهار باسم (میرویس دارالمعلمین) مبدل و غرض تربیه معلمین لایق برای مناطق جنوب غرب افغانستان که حاوی دوقسمت لیلی ونهاری بوده به شمول طلاب فارغ التحصیل صنف شش مکاتب اطرافی قندهاروحکومت اعلی گرشك وفراه تاسیس گردید طلاب لیلی ازطرف دارالمعلمین مذکور اعاشه واباته شده و هکذا مضامین معینهٔ تدریسی آن مکتب مضامین اجتماعیات بشری وروحیات جوانان افغان نیز در پروگرام صنوف ۱۱و۱۲ دارالمعلمین افزوده است .

۲ ـ درقریه جات چارده مربوط حکومت محلی دند یك باب مکتب اساسی بنام (بارك نیکه) بشمول ۱۰۳ نفرطلبه تاسیس وهمچنان در قریه سنځری مربوط حکومت محلی ارغنداب یکباب مکتب رسمی بشمول ۹۰ نفر طلبه نیز جدیداً تاسیس و افتتاح گردیده است .

ب ـ زراعت :

در لیسهٔ احمد شاه با با فارم زراعتی بنا یافته که تحت نظارت ومراقبت یکنفر معلم امریکائی متخصص زراعت اداره شده وطلاب از دروس نظری وتطبیقات عملی آن مستفید میگردند . ازآلات عصری زراعتی درفارم مذکور استفاده شده اصول های جدید فن زراعت به آنها تفهیم می شود تادر آینده بادهاقین جامعه افغانی درتماس بوده ونقایص زراعتی مملکت عزیز مرتفع گردد .

ج - مطبوعات

مطبوعات برای پیشبرد سویه عرفانی وجه اشتراك روزنامهٔ طلوع افغان راپائین آورده وباین‌ترتیب درحدود (۱۲۰۰) نفردرجملهٔ مشترکین روزنامه افزوده است . و هم سه‌اثرمهم پښتنی هڅی، رویداد های لویه جرگه، آمدن زعمای اتحاد شوروی به افغانستان نشرنموده که ازطرف علاقمندان بکمال خوشی استقبال گردیده است .

مطبوعات جهت رفع رسوم مضره به همکاری بلدیه در صحایف خود به تعداد بیش‌ازدوصد مقالهٔ اصلاحی نشر نموده که در محیط خیلی مؤثر ثابت گردیده است .

د هرات ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه	و،ج محمد اسمعیل
مستوفی	ع،ص حافظ امیر محمد
د مرافعې قاضی	ف مولوی غلام ایشان
دامنیه قوماندان	ح عبدالعزیز
دژاندارم قوماندان	ح عبدالرحیم
د گمرک رئیس	ع،ص حاجی احمد قلی
د پوهنې لوی مدیر	ع، عبدالغفور (احمدی)
د مخابراتو لوی مدیر	ع عبدالمجید
د مطبوعاتو لوی مدیر	ع محمدعلم (غواص)
د تجارتی محکمې رئیس	ع محمداسمعیل
د اداری مدیر	ص میر محمداعظم
د تفتیش آمر	ص غلامرسول نیکزاد
د زراعت مدیر	ص میر سیف الدین
د ابتدائیې قاضی	ف محمد یوسف
د مکلفیت مدیر	ش عبدالکریم
د صحیه مدیر	ص دکتور محمد عظیم
د فوائد عامې مدیر	ص محمد حسین
د قلم مخصوص د مدیر کفیل	ص شیخ محمد اعظم
د احصائیې مدیر	.....
مدعی العموم	ص عبدالواحد (بهره)
د ترانسپورت دولتی مدیر	ص احمدضیاء

امور ولایت هرات

اجراآت عرفانی :

درین سال مقدمات تاسیس دارالمعلمین هرات تکمیل گردیده ومکتب هاتفی برای تطبیق حرفت نساجی و مکتب سروستان برای حرفت نجاری آماده ومعلمین مسلکی همجهت پیشبرد این‌دو حرفت مؤظف گردیدند ودر قسمت جنوب شهر یك مکتب ابتدائی نسوان تاسیس شد .

درین سال مکاتب دهاتی وکورس های اکابر در مواضع آتی افتتاح گردید :

الف- مکاتب دهاتی :

١ـ درمار آباد مربوط حکومت (پښتون زرغون) یك باب
٢ـ در معلومه « « (کرخ) « «
٣ـ « سرآسیاب « « (انجیل) « «
٤ـ « خیفان « « (شین‌دند) « «
٥ـ « چیشت شریف « « (اوبه) « «
٦ـ « گناباد « « (اوبه) « «
٧ـ « کوچه‌ماروای جوند مربوط حکومت کلان (بادغیسات) یك باب
٨ـ « گلمیر مربوط حکومت کلان (پښتون زرغون) یك باب

ب- کورس های اکابر :

١ـ کورس اکابر درمرستون (یك باب)
٢ـ « « درمنطقه بلدیه برای استفاده اصناف واهالی (دو باب)
٣ـ « « برای استفاده خانمهای کلان سال درمکتب متوسط مهری (دو باب)
٤ـ « « « « « « « درمکتب جدید نسوان (یك باب)

مجموعاً هشت باب مکتب دهاتی وشش باب کورس اکابر افتتاح شد.

طبق مقررات تعلیماتنامه مکاتب ابتدائی برای مکاتب مرکز ومکاتب مربوطه زیر نظر حکام و مفتشین مربوطه بتعداد (۱۳٦۹) نفر طلبه باشرایطی که در مقررات لایحه اخذ جدید الشمول تذکر یافته است انتخاب وشامل مکاتب شده اند در سال ۱۳۳۵ قسمتی از لوازم تحصیل توسط مدیریت معارف تهیه و ما بقی از وزارت معارف بطلاب توزیع شد .

برای مدرسهٔ جامع هرات یک تعداد کتب مورد ضرورت خریداری وبدسترس شان گذاشته شد .

درترتیب وتنظیم لابراتوار لیسه سلطان واصلاح وتکمیل آن اقدام شد .

از امور تدریسی و اداری لیسه ها ، مدارس ، مکاتب نسوان ، مکاتب دهاتی و کورس های اکابر توسط مفتشین و مدیر ومعاون معارف وارسی بعمل آمد و معلمین ومنسوبین معارف نظر بنتائج مفتش طرف مکافات یامجازات قرار گرفتند .

تدابیری برای پیشرفت سریع کارهاورفع نواقص اتخاذ گردید .

کورس های پښتو تمام حکومت های کلان، حکومت های محلی وعلاقه داری ها در تمام مکاتبیکه زمین های مزروعی موجود بود تعلیمات نامه زراعتی تطبیق وبرای پیشرفت زراعت طبق تعلیماتنامه مقرره مساعی بعمل آمد .

در تمام مکاتب طبق تعلیماتنامه وزارت جلیله معارف بروز های معین کنفرانس های علمی ، تربیوی ، و اخلاقی جریان داشته از جمله کنفرنسهای پانزده روزه لیسه سلطان غیاث الدین غوری لیسه جامی ، فخرالمدارس، مدرسه جامع و مکتب مهری بیشتر قابل تذکر است .

بازی ها وسپورت ها درتمام مکاتب طبق لایحه مقرره جریان داشته علاوه بر آن جهت اشتراک مکاتب مرکز لیسه سلطان و لیسه جامی تورنمنتی در سپورت ها و بازی های اتلتیک ترتیب یافت و هم

ورزشکاران معارف درنمایشهای جشن استرداد آزادی افغانستان ، روز پښتونستان و روز اطفال سهم بارزی داشتند و در مراسم رسم گذشت سپورت مین ها روز دوم جشن استقلال (۱۲۰۰) نفر ورزشکاران از لیسه ها و مکاتب مرکز اشتراك ورزیدند برای پیشرفت سپورت ها در مکاتب مدیریت عمومی معارف پلانی روی دست گرفته و جمعیتی تحت نظارت یکنفر مفتش کار میکنند .

در ین سال (۱۱۱) نفر از مامورین معلمین و سر معلمین ولایت هرات بیك رتبه ترفیع نایل گردیدند و امتحان سالانه مکاتب تحت نظر مفتشین ونگرانهائیکه از معلمین انتخاب شده بودند گرفته شد وهمدر جریان امتحان سالانه لیسه ها (از صنف هفتم تا یازدهم) علاوه بر مفتشین ومعلمین بعضی ازذوات عالم، فاضل، روسای دوایرواولیای اطفال هم شرکت نمودند امتحان صنف ۱۲ لیسه سلطان غیاث الدین غوری طبق مقررات مخصوص امتحان بکلور یا تحت نظر شخص مدیر عمومی معارف و نماینده های وزارت معارف اخذ گردید .

درسال ۱۳۳۵ قبل از امتحان سالانه از صنوف ششم مکاتب ابتدائیه تحت نظرقوماندان حربی ښوونځی به اشتراك مدیرعمومی معارف پنجاه ودو نفر طلبه انتخاب وجهت تحصیل در حربی ښوونځی اعزام شدند .

در همین سال بعد از امتحان سالانه به ترتیب آتی شاگردان لیسه ها ، مکاتب ابتدائی جهت ادامه تحصیل بمکاتب کابل اعزام شده اند .

۱ـ جهت ادامه تحصیل در فاکولته ها ۹ نفر فارغ التحصیل های صنف ۱۲ لیسه سلطان غیاث الدین غوری .

۲ ـ جهت ادامه تحصیل در مکتب تخنیك ثانوی ۱۱ نفر از متعلمین لیسه ها .

۳ـ جهت ادامهٔ تحصیل در مکتب زراعت یکنفر از متعلمین لیسه سلطان غیاث الدین غوری .

٤ــ ۳۵ نفر از فارغ التحصیلان مکاتب ابتدائی جهت ادامه تحصیل در لیسه ابن سینا بعد از طی امتحان کانکور وطی مراتب قانونی انتخاب واعزام شدند وعده از طلاب صنوف هفتم و هشتم و نهم برای انکشاف امور دبوتو سهامی شرکت بموسسه مذکور معرفی شدند درین سال یکعده معلمین بشمول معلمین سپورت جهت استفاده ازروش های نو آموزش وپرورش و بلند بردن سطح معلومات مسلکی خود شان مطابق نظریه وزارت معارف عازم مرکز شدند، حین مراجعت معلمین مذکور برای استفاده سایرین متنا و باً کنفرانس های ایراد نمودند.

فعالیت های زراعتی

از جمله فعالیت های زراعتی سال ۳۵ این ولایت، موضوع قابل ذکر همانا تاسیس یك موسسه پیله وری میباشد و اجراآت بعدی که در تربیهٔ کرم ابریشم به عمل آمده، نتیجهٔ درست ومثبت داده است.

همچنان مدیریت زراعت این ولایت جهت سرسبزی شهر مساعی بیشتری بعمل آورده و درین سال بتعداد ۳٦ هزار اصله نهال مثمر و غیر مثمر بقیمت های خیلی نازل باهالی توزیع کرده است.

اجراآت متفرقه

الف: شعبهٔ اجرائیه :

اجراآتیکه در ظرف سال ۳۵ درین شعبه به عمل آمده قرار ذیل است :

۱ــ تصاویب اقتصادی (۱۵) فقره .

۲ــ قیمت اسعار خارجهٔ را از مرجعش بدست آورده هفته وار به مدیریت پلان وپروژهٔ وزارت جلیله تجارت و بریاست عمومی اتاقهای

تجارت و نمایندگی د افغانستان بانك ، ریاست گمرك ، مدیریت واردات مستوفیت ولایت قندهار ماهواره راپور داده است .

۳ـ اوامر واصله وزارت جلیلهٔ تجارت و مقام ریاست‌عمومـی اتاقهـای تجارت ودوایر مرکزی بمرجع‌که امر داده شده اطلاع و جواب لازمه اخذ و بمرکز مخابره شده است .

٤ـ قیمت اشیای صادراتی ازقبیل پوست قره‌قل ، پشم، قالین وغیره از بازار خارج بدست‌آمده به تجار اطلاع گردیده وهم تجارمذکور بصادرات بعضی اقلام تاکید وتوصیه گردیده اند .

٥ـ قبل از شروع جشن صنعت کاران ولایت تشویق وتوصیه شده اند تا صنعت دستی شانرا درننداری‌تون جشن استقلال وطن عـزیز برای نمایش وخریداری عرضه دارند .

٦ـ درهر پانزده روز راپورت های اقتصادی ولایت ترتیب و بریاست عمومی اتاقهای تجارت تقدیم گردیده .

۷ـ هئیتی برای‌کنترول اشیای بازار از دوایرمختلفه و اتاق تجارت تعین شده است .

۸ـ قیمت اشیای وارداتی وصادراتی لازمه دوایرمرکزی وداخل ولایت بوسائل لازمه بدست‌آمده بدسترس آنها گذاشته شده .

۹ـ اموال‌وارده معافی ولایت‌که ازمرکز وسایرولایات‌میرسد درقسمت تعین‌قیمت‌آن‌رسیده گی وجهت استفاده مشتریان‌درروزنامه اعلان گردیده‌است.

ب ـ شعبه محاسبه :

۱ـ تـرتیب وتنظیم‌حسابات معاش و مصارف بودجوی اتاق تجارت .

۲ـ عوایدجوازنامه های تجارتی‌که بسلسله گمرك ازتجار اخذ وبحساب اتاق تجارت شامل و راپورآن وقتاً فوقتاً بمرکز تقدیم میگردد .

۳ـ خریداری یکمقدار اموال و امتعه ساخت هرات وارسال آن بمرکز جهت ننداری‌تون در جشن استقلال سال ۳٥

٤ـ در سال ۳٥ تاکنون بـه تعداد (٤۰٦) جلد دفاترازموسسات ملی بمهر و نشان اتاق تجارت رسیده و کـذا به تعداد (٤٥۳) جلد دفتر های تجارتی از (۱٥۰) نفر تاجر در اتاق تجارت مهر ونشان گـردیـده است.

دمزار شریف ولایت

تشکیل:

نائب الحکومه	و، ج، س، ع غلام رسول
مستوفی	ع، ص عبدالاحد
دامنیه قوماندان	ج، عبدالقادر
دژاندارم قوماندان	ح، سراج الدین
دمرافعی قاضی	ف، مولوی ابو القاسم
دابتدائی قاضی	ف، مولوی ضیاءالدین ضیائی
دمطبوعاتو مدیر	ع، عبداللطیف نشاط ملك خیل
دمکلفیت مدیر	ښاغلی غند مشر اول نیاز محمد
دمخابراتو مدیر	ښاغلی گل احمد
د پوهنی مدیر	ښاغلی محمدعمر نفیس زاده
د کرهنی مدیر	ښاغلی «عبدالغفور زارع»
د معدن «	« «محمدامین ریاض»
د گمرك «	« «سیدمحمدنبی بهار»
د تفتیش آمر	« «عبدالروف طالع»
د فوائد عامې مدیر	« عبدالاحد

امور ولایت مزار شریف

درسال **۱۳۳۵** جهة توسعه وترقی معارف ومجادله با بی سوادی مـر دم درولایت مزارشریف گامهای سریع برداشته شده اوینك خلاصه اجرآت مهم عرفانی ولایت موصوف ذیلاً نگاشته میشود :

الف ـ تاسیسات وتوسعهٔ عرفانی :

۱) به لیسهٔ باختر درسال ۳۵ صنف دهم تشکیل ومتعلمین مصروف اخذ تعلیمات عالی شدند .

۲) مکتب ابتدائیهٔ سلطانه رضیه درسال ۳۵ به متوسط دارالمعلمات تعدیل و متعلمات به صنف هفتم به ادامهٔ تحصیلات بلندتر مشغول گردیدند .

۳) تاسیس وافتتاح یك باب مکتب ابتدائی اساسی درقره درزندان مربوط حکومت کلان سمنگان بنام مکتب ابتدائیه نمبرسوم سمنگان .

٤) تاسیس و افتتاح یك باب مکتب دهاتی در قریه ده حسن مربوط حکومت خلم .

۵) « « « « « در قریه دلخکی « « کلان سمنگان .

٦) « « « « « « « چکش « « آقچه .

۷) « « « « « « « توخته « « نهرشاهی .

۸) « « « « « « « حیاتان « « دولت آباد .

۹) « « « « « « « ابلقچی « « کلان بلخ .

۱۰) « « « « « « « حیدرآباد « « آقچه .

۱۱) « « « « « « « بیدو « « دولت آباد .

۱۲) افتتاح یك کورس اکابر در مرکز حکومت کلان سمنگان .

۱۳) « « « « « « « « « شبرغان .

۱٤) « « « « « « « « « بلخ

۱۵) « « « « « « « « « محلی آقچه .

۱٦) افتتاح یك کورس پښتو به شرکت ماشین کاران مزارشریف .

۱۷) داخل نمودن حرفه نساجی در پروگرام مکتب نادر شاهی مرکز شهر .

۱۸) « « « قالین بافی درپروگرام مکتب مرکز آقچه .

ب ـ اجراآت متفرقه عرفانی:

۱) درسال ۱۳۳۵ به تعداد (۳۳۷) نفرازصنوف شش مکاتب فارغ التحصیل وپس ازاخذ شهادتنامه یك عدهٔ آن جهة ادامهٔ تحصیلات بلندترمکاتب مسلکی کابل اعزام وعدهٔ از آن برای شمول به کورس آفات زراعتی بمدیریت

زراعت ولایت معرفی و بعضی آنها به شعبات دوائر ولایت داخل مامو ریت گردیدند .

۲) درسال مذکور در عموم مکاتب ابتدائیه توسط هیأت ها به تعداد (۱۵۲۲) نفرجهة فراگرفتن تعلیم ابتدائی شامل شدند .

۳) یك تعداد زیاد طلاب ازمکاتب دهاتی فارغ و به‌اخذ تصدیق نامه موفق گردیده اند .

٤) مکاتب ولایت مزار شریف درطول‌سال ازطرف‌مفتیشین مدیریت عمومی معارف دومرتبه معاینهٔ اصلاحی ویك‌مرتبه تفتیش‌اصولی به‌عمل آمده وعلاوه‌برآن ازجانب مدیریت عمومی نیز یکمرتبه دیدن گردیده که معلمین لایق وزحمت کش طرف تمجید ونوازش ومعلمین سهل انگار مجازات شده اند .

٦) ازسمسترهای ششم کورسهای پښتوی‌مامورین مرکزواطراف ولایت بواسطه هیئت ممتحنه مدیریت تدریسات پشتوی وزارت معارف امتحان اخذ وبه‌یك تعداد مامورین شهادتنامه فراغت لسان پښتو اعطاء گردید .

ه) مکتب نمونه وتجربوی مولینا جلال الدین که‌درسال ۱۳۳٤ طور امتحانی جهة پیشبرد اصول تدریسی فعال و گروپی تجویز شده بود درسال مذکور مراحل مقدماتی خودراطی‌ودرسال ۱۳۳۵ مصدر فعالیت‌های بیشتری گردیده‌است که‌عموماً معلمین‌آن طرف نوازش مقامات صالحه‌واقع گردیده اند .

٦) بادرنظر گرفتن تاسیسات جدیدعرفانی سال۳۵ احصائیه مکاتب ولایت مزار شریف قرار آتیست :

لیسه‌یك باب ـ متوسط نسوان باابتدائیه‌آن یك‌باب ـ مکاتب ابتدائیه اساسی (۳۱) باب ـ دارالعلوم اسدیه یك باب ـ دارالحفاظ دوباب ـ مکاتب دهاتی (٤۷) باب .

ج ـ تعمیرات مربوط معارف :

۱) تعمیردو اتاق کار بمعهٔ تشناب وغیره‌درجنب مدیریت‌عمومی معارف.

۲) تکمیل تعمیر الحاقیه مکتب سرپل که‌درسال ۳٤شروع گردیده بود.
۳) تعمیر دیوار احاطه‌مکتب خلم .
٤) ترمیم دیوار احاطه‌مکتب سلطان غیاث الدین .
٥) تکمیل کارهای نیم کارهٔ اقامتگاه مدیر عمومی معارف .

فعالیتهای زراعتی

الف ـ امور مجادله نباتی وحیوانی :

۱ـ بسلسلهٔ مجادلهٔ امراض زراعتی اقدامات لازمه بعمل آمده و علاوه بران بامور ادویه‌پاشی امراض اشجارمثمراقدام وتوسط ماشین‌های مخصوص درختهای که‌مواجه به‌امراض بود ادویه‌پاشی بعمل‌آمد که‌جمعاً ۲۷۶۹٥ اصله اشجار مثمر دراطراف ونواحی مزارشریف ادویه‌پاشی شده چون نتیجهٔ کار مجادله اطمینان بخش بودحسب پیشنهاد مدیریت‌زراعت، یك‌تعدادماشینهای ادویه پاشی باادویه لازمه ازطرف زراعت ار سال گردید تاامور مجادلهٔ امراض اشجار مثمردرسال ۱۳۳٦ به‌پیمانهٔ‌وسیع‌تری انجام گردد وهم چنین یك تعداد مامورین فنی را که‌درمدیریت زراعت بامور مجادلهٔ مصروف اند برای تحصیل کورس واخذ تعلیمات مزید وآشنائی به‌امراض وطرز مجادلهٔ آن بمرکز اعزام گردید .

درامور امراض حیوانی از قبیل کرم جگر گوسفند ومرض تارك وغیره امراض‌حیوانی ذریعه‌هیئت مجادلهٔ‌امراض حیوانی‌اقدامات‌شده وبگوسفندهای مال‌داران ولایت مزارشریف کپسول کرم جگر وادویه مرض تارك وغیره تطبیق گردید تاحال در حصهٔ حکومت کلان بلخ دولت آباد هفتاد هزار گوسفند تحت تداوی ومعالجه گرفته شده است .

ب ـ امورجنگلهای طبیعی ومصنوعی :

۱ ـ درموضوع حفاظهٔ جنگلهای طبیعی وتوسعهٔ آن ترتیبات لازمه گرفته شده ویکمقدار پسته‌هم در جنگل سمنگان وجنگل‌سرپل‌زرع گردیده علاوهً

برای حفاظه جنگلهای ارچه توجه شده و یك موضع برای استحصال زغال ارچه معین شده تا دیگر مواضع ازضررقطع اشجار مصئون بماند در عین حال پروگرام پیشرفت امور مذکور وطرزاداره وغیره امورجنگلها بعدازتصویب ولایت به‌مقام وزارت تقدیم شد. اگر نظریات مذکور قبول و عملی میشود جنگلات طبعی از بربادی محفوظ مانده بلکه وسیع و سرسبز میگردد.

۲ـ درجنگلهای مصنوعی‌هم‌توجه زیاد بعمل‌آمد وقوریه های نهالهای مثمر وغیر مثمر ترتیب گردیده تا درآینده بدسترس اهالی گذاشته شود همچنین ازچوب های قابل تعمیر جنگلات‌مصنوعی یك تعداد چوب برای تعمیرات ریاست‌تفحصات درحکومت‌سرپل ویك تعداد زیاد چوب برای پایهٔ تیلفون ازجنگل بلخ برای مدیریت عمومی‌مخابرات وهمچنین‌یك تعداد چوب تعمیر برای شفاخانه مستورات ولایت مزارشریف‌ازجنگلهای‌مذکور دربدل قیمت داده شده است.

ج-تهیهٔ آلات زراعتی :

ازآلات زراعتی که توسط کمپنی اتریشی بوزارت زراعت و از آنجا بمدیریت های زراعت فرستاده شده استفادهٔ شایانی بعمل‌آمده و طرز کار آلات زراعتی مخصوصا داسهای درو ،را باهالی فهمانیده ومتوجه گردیده تا اهالی در راه استفاده از آلات مذکور بلدیت حاصل نمایند چنانچه یك تعداد از اهالی‌حکومتکلان بلخ وحکومت کلان‌شبرغان وآقچه به‌آلات‌مذکور بلدیت حاصل‌ویك تعدادآن را خریداری نموده‌اند که در موقع ضرورت از آلات مذکور استفاده نمایند.

پروگرام امور نهال‌شانی وجنگل شانی نیزاز طرف مدیریت زراعت ساخته شده وبه حکومات محلی خبر داده شده تا بروی پروگرام مذکور حکام وعلاقدارها ومامورین بلدی ومامورین زراعت در امور نهال شانی حکومتی ورعیتی واهالی زمین دارتوجه نمایند.

اجراآت مخابراتی :

۱ـ از حصه محکمه الی کلفت که (۵۰) کیلومتر مسافه دارد لین تیلفون طور اساسی تمدید گردیده .

۲ـ یك پسته خانهٔ جدید در بندر کلفت دایر گردید .

۳ـ یکپایه سوچبورد پانزده لینه در کلفت نصب گردیده .

٤ـ یکپایه سوچبورد (۳۰) لینه در آقچه نصب و مخابرات تیلفون توسعه داده شده .

۵ـ یك لین تیلفون تخمین دو کیلومتر به علاقه داری دهدادی تمدید شده است .

دمشرقي ولايت

تشکيل:

نائب الحکومه	ع،ج،س،ا، غلام فاروق (عثمان)
مستوفي	ع،ص،محمد جان کريمزاده
دامنيي قوماندان	ح عبدالمجيد
دژاندارم قوماندان	ح محمد ظريف
دمرافعي قاضي	ف مولوي محمد صديق (کباري)
دابتدائيي قاضي	ف مولوي محمد عالم
داداري مدير	ص کمال الدين (عبادي)
دقلم مخصوص مدير	ص محمد امان (حيدرزي)
دقبائلو دلوي مدير کفيل	ش شاپور (احمدزائی)
دگمرك مدير	ص عليخان
داحصائيي دمديريت کفيل	ص سيد مقيم
دمکلفيت مدير	ح محمد اياز
دفوايدعامي مدير	ص حفيظ الله
د پوهني دلوي مديريت کفيل	ع عبدالسلام
دمطبوعاتو مدير	ص عبدالباقي باغوانيوال
دتفتيش مدير	ص عبدالهادي
دمخابراتو مدير	ص امير محمد
دصحيي مدير	ص دکتور حاجي محمد اسمعيل
دانحصاراتو مدير	ص محمد رسول
دکرهني مدير	ص حسن علي
داستخباراتو دمديريت کفيل	ص محمد آصف

امور ولایت مشرقی

فعالیت عرفانی :

حکومت در حصهٔ پیشبرد سویهٔ علمی وعرفانی ولایت مشرقی توجه زیادی دارد واهالی ولایت مشرقی نسبت به هرامری درین ولایت به بسط معارف احتیاج دارند لذاعلاوه برتوجه خاص دایمی دولت درین اواخر طبق پلان پنجساله معارف سهم بزرگی به این ولایت رسیده درسال ۳۵ به معاونت وزارت معارف یك لیسه ویك مکتب متوسطه و(۳) مکتب اساسی و(۸) مکتب دهاتی بموا فقت مردم در نقاط مختلف ولایت تاسیس شد ودر اکثر مکاتب پروگرام حرفوی بادر نظر گرفتن شرایط حیاتی مناطق شامل گردید که پروگرام مذکور در حیات عملی با طلاب ومردم کمك شایانی میکند برای تحصیلات متوسطه دربعضی مناطق مکاتب ابتدائی به متوسطه تبدیل ودرمرکز لیسهٔ دارالمعلمین لیلیه ساخته شد تاشاگردان اطرافی مشرقی هم بتوانند درمرکز ولایت تعلیمات عالی را فرا گیرند هم چنین دوکورس اکابر درشهر جلال آباد در اواخر سال جاری افتتاح شده است که برای باسواد ساختن اکابر شهر خیلی مفید است ومدنظر است این چنین کورس ها باهمکاری وزارت معارف بتعداد زیادی توسعه داده شود .

فعالیت های عمرانی:

درولایت مشرقی عمارات و مخصوصا تعمیر ابنیهٔ بزرگ دریکسال اختتام پذیرفته نمیتوانند زیراامور تعمیراتی درشدت گرما یکمدت زیاد متوقف میباشد . با این تذکر لازم است توضیحات بیشتری داده شود:

۱- تعمیر جدید محکمهٔ عدلیه مرافعه که کار آن در برج جدی سال ۳٤ شروع وسنگ کاری دیوار های آن به کرسی رسیده ومناصفهٔ تعمیر مذکور خشت کاری شده الی سرطاق تکمیل وکار متباقی آن جاریست .

۲- تعمیر جدید فوائد عامه : کاردیوار احاطهٔ طرف جنوب وشرقی آن که (۱۸۰) مترطول دارد شروع وطرف جنوب دیوار آن بامناصفهٔ دیوار شرقی مذکور سنگ کاری وخشت کاری آن هم تکمیل شده است .

۳ـ کار تعمیر تلگراف خانه تکمیل ومحض آهن پوش آن مانده وتحت کار است .

٤ـ کار عمارت گدام‌ها وملحقات وتعمیر گمرك جلال آباد جاری است وقسمت بزرگ آن تکمیل شده است .

٥ـ عمارت الحاقیه اپارتمان نمبر٦ نیز اکمال گردیده ومورد استفاده است .

٦ـ تعمیر مدیریت قبایل کاملا تکمیل وامور جزئی آن الی اخیر سال ۳۵ انجام میشود فعلا مورد استفادهٔ دوائر است .

۷ـ عمارت قوماندانی ژاندارم امسال تکمیل وکار تعمیر الحاقیه آن نیمکاره است

۸ـ تعمیر ستیشن جدید برق جلال آباد توسط ریاست بنار والی عنقریب تکمیل شدنی است فعلا ماشین‌ها دران نصب است .

۹ـ تعمیر سرحدداری تکمیل گردیده .

قلعهٔ ژاندارم تورخم نیم کاره بوده ممکن است بعد از اسد تکمیل شود.

۱۰ـ تعمیر سرحدداری بریکوت به‌سرطاق رسیده است .

آنچه با تعمیر عمارات جدید اهمیت مساوی وبلکه اهمیت بیشتر دارد امور ترمیم عمارات وباغ‌های سابقهٔ جلال آباد است که در سال جاری باحاصل نمودن يك اندازه پول از دولت به‌ترمیم عمارت بزرگ باغ شاهی پرداخته شد که اکنون تمام امور آن تکمیل گردیده است هم‌چنین ترمیم عمارات باغ کوکب جاری است . کار دیوار باغ دارالحکومگی که (۲۳۲) متر طول دارد در آخر سال ۳۵ شروع وعنقریب تکمیل میشود . وهم قسمت بیشتر کار دیوار احاطهٔ جنوبی سرك باغ سراج العمارت، ترمیم عمارت نایب الحکومگی، عمارت دارالمعلمین، عمارت پوستهٔ شهری تکمیل گردیده . هم‌چنین سفیده کاری وترمیمات کمپ وملحقات دروازه نیز انجام یافته است وترمیم عمارات باغ تاریخی غله قریب به‌اختتام است . علاوةً امور

تعمیری عمارت بزرگ مستوفیت بجزامور زینتی آن کاملاً ختم و مورد استفادهٔ دوائر قرار گرفته وکار عمارت گمرک دکههم تکمیل شده است .

فعالیت دراصلاح وضع اجتماعی مردم :

درولایت مشرقی در حصهٔ اصلاحات وضع اجتماعی مردم دو چیز خیلی قابل‌اهمیت‌است؛ رفع‌رسوم وعادت منفی وازبین بردن گوندی ها ومخالفت های محلی اولسی . برای اصلاح رسوم‌وعادت منفی ازیکطرف توسط‌حکام ومحاکم عدلی عملاً اقدامات جاری‌است وکوشش میشود ازیکطرف تطبیق اصولنامه های دولت درحصهٔ عزاداری‌ها ختنه‌سوری‌ها ونکاح ازدواج‌های نامشروع ومصارف سنگین اقدام شود واز طرف دیگر توسط منو رین قوم واولس مردم به‌مضرات وعواقب بداین‌چنین‌رسوم فهمانیده شوند وتعهدهای قومی بعمل آورند.

هم چنین برای رفع و مخالفت‌های محلی درمشرقی توسط مصاحبه ها به‌اهالی حکومتی‌های مختلف اقدامات بعمل‌آمد اهالی‌هرمنطقه برای اتحاد واتفاق اولسی‌درتمام امورحیاتی خویش تعهدات سنگینی نموده‌اند وتاکنون بروفق آن حیات بسرمی برند . دربعضی مناطق درحصهٔ رفاه واتحاد مر دم مجاهدت هائی صورت گرفته ونتایج مفیدی بارآورده است .

ناگفته نباید گذشت طوریکه راپور های قوماندانی امنیه ومدیریت اداری نشان میدهند تعدادمراجعین درسال جاری نسبت به‌سال گذشته کم است ومراجعه‌ها بیشتر جنبهٔ حقوقی دارد .

اقدامات برای انکشاف‌وضع‌اقتصادی مردم:

مردم مشرقی بطورعموم ازحیث اقتصاد ضعیف میباشند ودولت ازراهای مختلف سعی دارد تا به‌حالت اقتصادی مردم انکشاف داده شود وبرای این کار درولایت مشرقی ازطرف کوپراتیف چوب (جنگلات) از طرف دیگر مؤسسهٔ صنایع دستی وهم شعبهٔ بانک زراعتی وصنایع‌دستی داخل اقدامات اند مؤسسهٔ‌صنایع دستی‌درمشرقی موفق‌شده‌است تاصنایع‌دستی‌ومورد احتیاج

اهالی را بصورت بهتر درآورده وآنرا ازهرحیث تکامل وانکشاف بدهد.
مرکز این مؤسسه درثمرخیل تعین شده است. هرچند این مؤسسه درسال جاری
تشکیل شده است ولی به همکاری بانك زراعتی وغیره مؤسسات موفق شده
است درثمرخیل دستگاهای متعدد بافت را بکار بیاندازد ویك تعداد بافندگان
رااز نواحی ولایت گردآورده وباراهمنائی های خویش رونقی به صنایع دستی
این ولایت بدهد. ازیکطرف توسط ماشین های ساده ودستی محصولات بیشتر
وخوبتری تولید و بقیمت ارزانتر بدسترس مردم بگذارد و از طرف دیگر
یك تعداد زیاد بافندگان راتربیه وبطرق جدید بکار اندازد. همچنین درمناطق
مختلفهٔ ولایت مثل رودات غازی آباد، بالا باغ، چغه سرای، مزینه وغیره
باصانعین وکارگرهای اموردستی کمك شایانی بنماید که دراثر آن وکمیت وکیفیت
صنایع تغیر رخ داده وهم به حیات اقتصادی صانعین مساعدت های لازمه نموده است
ودر نظر است که درین ولایت تأسیسات مختلف ومتنوع صنایع دستی بعمل آید
که این کار البته درحیات اقتصادی مردم وصانعین انکشاف مهمی بوجود خواهد
آورد. این موسسه اسهام می پذیرد ودر نقاط مختلف ولایت شرکاء دارد.
اکنون یك مغازهٔ مصنوعات این مؤسسه در جلال آباد ویك مغازهٔ دیگر آن
درتیگری لغمان افتتاح شده است.

جنگلهای مشرقی منابع طبیعی ثروتی این ولایت است. درسال گذشته
شرکت یووالی به شرکت تعاونی چوب تحول نمود ولی بااین هم تا اندازهٔ زیادی
توانسته است که مردم گرد ونواح مناطق جنگل هارا بکار انداخته ومعاونت
های مادی باوشان بکند. این مؤسسه هم اسهام می پذیرد و در صدد از دیاد
شرکای خوداست. درنظر است به مساعدت اهالی وشرکای این مؤسسه امور
آن رو بانکشاف رفته وتأثیر خوبی دربلند بردن سویهٔ زندگی مردم ببخشد
وحالت اقتصادی ایشان رابهتر نماید.

همچنین نمایندگی بانك زراعتی وصنایع روستائی ملیونها افغانی قرضه
به زمینداران ومالداران وصنعت کاران مشرقی پرداخته است که توسط آن

وضع اقتصادی خویش را موازنه بخشیده و درترقی حقیقی خویش بپردازند این قرضه‌ها برای حفرکاریز ها آبادی املاك وامور آبرسانی وترقی وانکشاف صنایع پرداخته شده و مردم مشرقی ازان استفاده های خوبی نموده اند که‌این همه‌درحیات اقتصادی‌مردم این‌جا تأثیر خوبی بخشیده است وامیداست به‌جریان این‌مساعدت‌ها اوضاع‌اقتصادی اهالی‌مشرقی تغیر بسزائی نموده وسویهٔ حیات خوبتر شده برود .

همچنان درکار تمدیدسرك اساسی بین تورخم وسروبی هزارهانفر مسکونین ولایت مشرقی مشغول‌کار بوده وبه پیمانهٔ کافی ازتعداد بیکاران ولایت کاسته شده است .

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

تمثال فرخندهٔ اعلیحضرت همایونی ـ کار (نوک آهنی) پاغلی جان‌محمد

گوشه‌ای از « تنگی‌سیدان » کار بناغلی عبدالحسین رشیدی

دقطغن ولایت

تشکیل:

نائب الحکومه	و، ج محمدجمعه «صدیقی»
مستوفی	ع.ص محمد ابراهیم
دمرافعی قاضی	ف، فضل کریم
دامنیې قوماندان	ح، محمد زمان
دژاندام قوماندان	ح، عبدالواحد
دمکلفیت مدیر	ح، عبدالمجید
دمطبوعاتو مدیر	ع، میر امین الدین «انصاری»
دمخابراتو مدیر	ع، عبدالواحد
دمعارف مدیر	ص، امیرمحمد
داداری مدیر	ص، محمدعثمان
داحصائیې مدیر	ص، میراحمد
دپلټنې مدیر	ص، سیدمحمد
دگمرك مدیر	ص، محمد رفیق
دروغتیا مدیر	ص، عبدالواحد
دفوایدعامې مدیر	ص، عبدالرزاق

امور ولایت قطغن

فعالیت عرفانی:

برای پیشرفت سویهٔ علمی و عرفانی مردم ولایت قطغن یکباب مکتب رسمی وهشت باب مکتب دهاتی وچهار کورس اکابر افتتاح گردیده ویکی دوباب دیگرهم درشرف تاسیس است.

هیأت های تدریسی وتعلیمی مکاتب در نقاط مربوط علیه بی‌سوادی

وبی علمی مجادله و مجاهده مینمایند ، امور اداری و تدریسی مکاتب وقتاً فوقتاً باز دید و ذریعهٔ مفتشین تفتیش و هدایات لازمه در حصه ترقی تعلیم داده شده کذا یك باب مکتب لیلیه تاسیس و افتتاح شده است .

عمرانات :

یکتعداد عمارت در شهر جدید بغلان ، قندوز ، خان آباد ، قزل قلعه ، پلخمری ساخته شده و هنوز هم‌فعالیت‌های عمرانی در سرتا سر ولایت جاریست .

رفع‌عادات منفی‌مردم :

همیشه طورمستقیم یاغیرمستقیم ازطریق تبلیغ ونشر اعلانات ومضامین در روزنامه اتحاد ، طرق صلاح و مزایای مدنی به اهالی گوشزد و توصیه های لازمه شده که رسوم وعادات منفی را ترك بگویند .

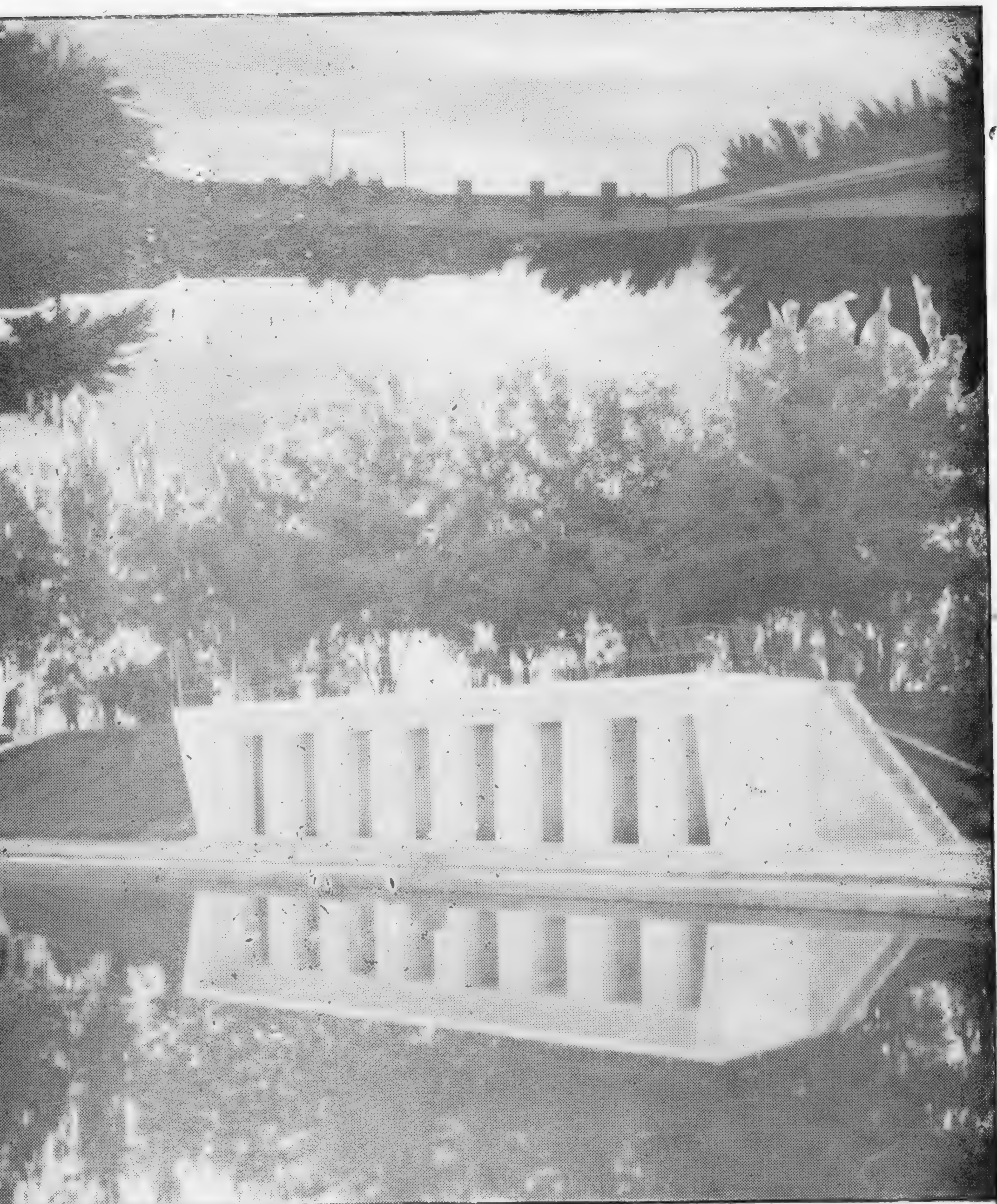
امور اقتصادی :

برای انکشاف وتقویهٔ امور اقتصادی‌مردم ازطرف‌شرکت قندتقاوی به لبلبوکارها و از شرکت پخته پول تقاوی بزارعین پخته و از بانك زراعتی پول برای آبادی زمین وباغهای خرابه داده شده .

صنایع :

جهت پیشرفت و تقویه صنایع عصری ، حرفه های محلی در مکتب سرای سنگ پروگرام نجاری ودر مکتب چاه آب پروگرام الچه‌بافی تطبیق درمحل‌اجرا گرفته است .

نسبت بسالهای گذشته یك اندازه زمین های مخروبه جنگل با طلاق بلند آبه بیك تعداد اشخاص بی زمین داده شده که قابل زراعت و استفاده ساخته تامین معیشت بدارند .

(بالا) یکی از مناظر زیبای قندوز
(پائین) حوض «آببازی» عصری قندوز

عدلهای پختهٔ فابریکهٔ قندوز، آمادهٔ صدور گردیده ست

تمدید راه ها:

راه قزل قلعه جدیداً ساخته شده و کذا سرك عموعی بسط و توسعه داده شده بعضی پوزه های کوه که سرك را تنـگ ساخته بود و موتر ها در حین تردد تصادف میکردند و بخوبی گـذشته نمی توانستند تسطیح و اصلاح شده از کیله گی به کـو تل بیش گـزه به طرف نهرین سرك جدید برای رفت وآمد عراده جات تحت ساختمان گرفته شده .

میدان طیاره جهت فـرود آمدن و پرواز طیـاره در قندوز ساخته شده است .

دجنوبی ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه	و، ج، س، ع فیض محمد
دنایب الحکومگی مرستیال	ع، ص محمد شریف
مستوفی	ع، ص نصرالله
دامنیی قوماندان	ح، سردار محمد
دمرافعی قاضی	ف، مولوی محی الدین
داداری مدیر	ص، محمد طاهر
دپوهنی دلوی مدیریت کفیل	ص، عبدالشکور
دمطبوعاتو مدیر	ص، فدامحمد « صارم »
دمخابراتو مدیر	ص. محمد نعیم
دکرهنی مدیر	ص، محمدانور
دروغتیامدیر	ص، عبدالرشید
دفوایدعامی مدیر	ص، محمد یوسف

امور ولایت جنوبی

افتتاح مکاتب :

باثر مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی درین ولایت وارشادات ذات‌شاهانه‌اهالی‌جداً خواهش تاسیس وتشکیل‌مکاتب را نموده ودر نتیجه مکاتب ذیل امسال از طرف دارالحکومگی جدید تاسیس و افتتاح شد :

۱ـ در منطقه دم وغندی منگل یکباب

۲ـ در منطقهٔ غځی منگل یکباب .

۳ـ در منطقهٔ چرلگی منگل یکباب .

ازمسافرت اعلیحضرت معظم همایونی در ولایت جنوبی بنباغلی صدراعظم نیز در مسافرت
با اعلیحضرت معظم همایونی همراه بودند

جلالتمآب عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه در دعوت
بنباغلی صدراعظم افغانستان

از مناظر دعوت بناغلی عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه در پغمان ۰

۴ـ درمنطقهٔ چمکنی یك باب
۵ـ « حصارك تنی « «
۶ـ « صادق « «
۷ـ « قدم « «
۸ـ « گیان جدران « «
۹ـ « پشتی جدران « «

چون بنیه اقتصاد اهالی طوریکه لازم است پیش نرفته وعدم علاقمندی شان به معارف از همین ناحیه نشأت کرده بود لذا بمنظور تنویر و تقویه علمی واقتصادی مردم دو باب مکتب ایلی که مصارف تعلیمی، اغذیه والبسهٔ آنرا دولت میپردازد درخوست منظوری شده یك مکتب تخنیکی که درآن فارغ التحصیلان صنوف ششم که قبلاً از مکاتب فارغ شده اند، شامل میشوند دومی بصورت کورسی است که طلاب بین سنین ۱۳ الی (۱۶) ساله را بطرز زندگانی وسواد خوانی آشنا میگردانند .

همچنان درمکتب رحمان با با که قبلبرین سهمیه طلاب اینولایت کمتر بود، سهمیه بیشتر گرفته شده .

تعمیرات :

درسال گذشته بعضی بناءها درگردیز، خوست ومربوطات آن درشقوق مختلف آغازشده بود که امسال کار تعمیرآن پیشرفته است .

۱ـ تعمیر دارالحکومه گی واقع گردیز کار های آهن پوش و نجاری وپلستر کاری آن انجام گردیده ودرجناح سالون بزرگ قسمت شرقی تعمیر نزدیك به تکمیل است .

۲ـ کلب عصری درگردیز اعمار وتا حد لازمه تعمیرآن پیشبرده شده.

۳ـ تعمیر تعمیر تلگرافخانه گردیز ختم شده .

۴ـ درخوست تعمیر بزرگ حکومت کلان وملحقات آن کار شده.

۴ـ کار سینمای خوست بسرعت جاری است .

۵ـ تعمیر مسجد شریف واقع خوست آهن پوش وپلستر کاری شده .

۶ـ تعمیر حکومت جاجی میدان بهسرعت بیشبرده شده.

۷- کلپ خوست به پایه‌ختم رسیده ·
۸- تعمیر حکومت محلی سید کرم بسرعت پیشبرده شده ·
۹- کلپ خته کندو که کار آهن پوش و نجاری آن باقی بود، کار شده است.

فعالیت جهت رفع عادات و رسوم بی مورد:

رسوم شومی که درین منطقه رواج داشت کم کم از بین برداشته شده که مهمترین آن حسب ذیل است :

۱- طرز ازدواج درین محیط شکلی داشت که بسا دختران بدون ازدواج بخانه می‌ماندند پسران جوان نیز به نسبت ولورسنگین ازدواج نمیتوانستند، مردم بحقایق ملتفت گشته واکنون این نقیصه نسبتاً رفع شده است ·

گندو گند بازی که بزرگترین آن تور گند وسپین گند نامیده میشد واختلافات زیادی را سبب میگشت از دیر است کم کم رفع شد، ·

۳- یك رسم دیگر نیز وجود داشت که بعض برای همکار ساختن دیگران در یکی از مقاصد خود از قبیل دعاوی وغیره بخانه اشخاص مراجعه کرده و به ذبح گوسفند میپرداختند بمردم تلقین شد تا موافقه وعهد نمایند که ازین گونه اعمال خودداری کنند

فعالیتهای متفرقه:

این سرزمین را که جبال سرسبز دارای انواع اشجار فرا گرفته درا کثر مناطق تأمین معیشت مردم ازراه قطع اشجار وعرضهٔ آن به بازارها صورت میگرفت بعضی نقاط که دارای زمین زراعتی بود فاقد آب کافی بود ·

برای جلوگیری از قطع اشجار بصورت نا منظم، اقدامات موثری گردیده به بذر انواع تخم اشجار کوهی مبادرت گردیده است ·

درقسمت زمینهای بی‌آب به اعمار بندهای تحت الارضی وحفر کاریزها اقدام شده که همه بفضل خداوند نتائج مؤثر داده و تقریباً (۲۵) کاریز در مربوطات آن بعضاً به پول قوم و اکثر در برابر پول تقاوی که از طرف حکومت داده شده حفر گردیده که آب کافی داده وبسیار زمین ها تحت آب آمده است ·

حکومت متبوع مصروف مطالعات طرق انکشاف حیاتی اهالی میباشد.

درجملهٔ مواد صنعتی اینولا بتهٔ مرزی میباشد که از آن بساختن بوریا و انواع رسمان وغیره میپردازند قبل از ین فعالیت شان داخل چوکات فنی نبوده بعد از دادن نمونه ها ورهنمونی به طرق اساسی، موفقت کاملی دستداده که حالا ازمقدار کم اشیای خوبتر و بهتر ساخته میشود .

پیله وری که بصورت نادر در بین مردم رایج بود درپیشرفت آن توجه کافی شده که (٦) نفر طلبه برای تحصیل عملی این رشته در بغلان صنعتی اعزام ومقدار زیاد تخم توت زمینی بدسترس مردم گذاشته شده وهم از نوع بهترین تخم پیله باهالی توزیع گردیده است .

و در سائر صنایع از قبیل نجاری وغیره در بعضی مکاتب اقسام صنعت عملی، موقع داده شده .

شهر های باستانی این ولا اگر یگان یگان جلو نظر قرار داده شود هر کدام تفصیلی دارد که قدامت آبادی وعمرانی را بخاطر می آورد. اما گذشت زمانه موجب نیستی آن ها گردیده لذا موافق به عصر کنونی در تعمیر شهرها پرداخته شده که حاضراً شهر خوست مورد نظر بوده وتا حدامکان جاده های منظم وعمارات ومارکیت عصری و باغچه های تفریح اعمار گردیده و بدرجهٔ دوم شهر نو گردیز میباشد که اساسات آن طرح خیابانها و باغچه ها ترتیب وعمارات هالی اساس گرفته شده .

فعالیت زراعتی :

در فعالیت زراعتی یك تغیر قابل ذکری رخ داده که آن عبارت از کاشتن انواع سبزی جات ودستیابی محصولات خوب بوده ودر سال گذشته بذریعهٔ یك نفر متخصص ترکی اشجار وحشی زیتون پیوند گردیده و پیوند نتیجه خوبی داده واکنون درنظر است که متخصص دائمی استخدام شود تا بخواست خداوند وفعالیت جوانان از اشجار کوهی حاصل قابل ملاحظهٔ بدست آورده شود .

مطالعات راجع به اعمار بندهای تحت الارضی وحفر کاریزهای زیادشده وامید است هرکدام نتائجی بدهد .

سرکهاوراهها:

خطوط مواصلات که درحیات اجتماعی وانفرادی رول مهم دارد هما نادر اکثر نقاط سرکهای منظمی ممتد گردیده که کلانترو قابل ذکرآن سرکی است که گردیز را به زرمت وزرمت را بهغزنیوارگون وصلمیسازد این سرک بعرض (۸) متر بوده و همچنان سرکی که گردیز ومیرزکه راازبین آبادیها بهم متصل ساخته عرض آنهم (۸) متراست وبرای اتصال جاجی وگردیز ازمیرزکه منگل اساس امتداد سرکی گذاشته شده که اکثر قرا منگل را عبور نموده ودر شرف تکمیل است. درراه جلوگیری ازشیوع مرض ملاریا جداً اقدام شده وهم حشرات مضره که در هر منطقه دیده شده بدفاع آن قیام گردیده .

دمیمنی اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع، ص، غلام حیدر «عدالت»
مستوفی	ع، نوراحمد
امنیه قوماندان	ش، محمد رفیق
حدودی قوماندان	.....
دمرافعی قاضی	ف، مولوی فضل‌حق
دمطبوعاتو دمدیر کفیل	ص، حفیظ‌الله «شهید»
دپوهنی مدیر	ص، قربانعلی
دروغتیا مدیر	ص، عبدالشکور «نیازمند»
دمخابراتو مدیر	ص، عبدالقیوم «حمیدی»
دگمرکو مدیر	ص، غلام فاروق
دابتدائی قاضی	ف، عبدالکریم
دمکلفیتو مدیر	ش عبدالشکور
دکرهنی مدیر	ص، عبدالصمد
دفواید عامی مدیر	ص، عبدالستار «وردکی»

امور حکومت اعلی میمنه

فعالیتهای عرفانی:

بمنظور توسعهٔ معارف چنین فیصله شدکه در تمام قریه‌ها ودهات ، مکاتب دهاتی افتتاح وعجالتاً که بودجهٔ وزارت معارف ازعهدهٔ همچو مصارف برآمده نمیتوانند بهمکاری مردم از ملاامامها بحیث معلم کار گرفته شده ودرمکاتب مذکور ازهمان کتب درسی وزارت معارف که درمکاتب دهاتی رسمی تدریس

میشود استفاده بعمل آید، این مکاتب قلیلادر سال یکبار ازطرف مفتشین مدیریت معارف تفتیش میشوندو تاحال برای اجرای این منظور یکتعداد لستهااز ملاامامهای قریه‌جات ودهات بحکومت اعلی مواصلت کرده باقیمانده هم‌تا اواخراین‌ماه‌خواهدرسید وانشاءالله‌سراز بهارسال آینده برای افتتاح مکاتب مذکورشروع بکارخواهد شد، درقسمت‌مردم کوچی نیز که درمواسم بهارو تابستان به کهستانات پراگنده میشوند چنین‌تجویز بعمل‌آمدتا درموسم زمستان که آنان در چند نقطهٔ معین جمع میشوند نظر بکمی وقت همان کتاب در ظرف (۵) سال بالای اطفال آنها تدریس شود برای تشویق اطفال واولیای آنها بمعارف درسال‌جاری جشن اطفال بصورت بیسابقه وخیلی با شکوه گرفته‌شد وجوائز گران‌بهائی بیک‌تعدادزیاد پسران ودختران‌توزیع گردیدهمچنین درمحفل‌توزیع‌شهادتنامه‌های فارغ‌التحصیلان دورهٔ اول مکتب‌نسوان میمنه که ازطرف (خانم‌عدالت) ترتیب گرفته‌شده ودر آن عدهٔ زیادی ازخانمهاو مادرهای متعلمات حضور بهمرسانیده بودند سخنرانی های مفصلی‌در اطراف فوایدعلم ودانش ایرادو بفارغ‌التحصیلان انعامات لازمه نیزداده‌شد، هکذا ترتیب گرفته‌شده‌اگر وزارت‌معارف‌منظور نمایندانشاءالله درشروع سال‌آینده‌دوباب‌مکتب‌نسوان یکی در حکومت‌محلی اندخوی ودیگری درگذر عربخانهٔ شهر تشکیل میشود. نسبت به پروگرام تعلیمی‌مدرسهٔ ظاهرشاهی که‌ازمدت (۲۰) سال‌باین طرف‌هنوز نتوانسته حتی یکدوره فارغ‌التحصیلی هم‌بجامعه تقدیم‌ویالااقل مراحل تدریسی‌را بصورت صحیح پیشبرد، باتفاق علمای جید ترتیبات اساسی گرفته شده ونیز جهت مزیدمعلومات محصلین مضمون پداگوژی نیزدر زمرهٔ مضامین درسی شامل وبرای بلندبردن سویهٔ تعلیمی وتشکیل‌صنوف‌عالی هم‌تدابیرلازمه‌اتخاذ گردید.

درسال جاری برای‌تقویه سپورت در مکاتب مساعی لازمه بعمل آمده‌و کنفرانس های‌علمی نیزدر مکاتب ومدارس درمواقع مناسب‌جریان داشت، ازاول سال‌تا (۱۵) عقرب(۸) باب مکاتب دهاتی درمربوطات میمنه افتتاح ودر آن (۲۳۰) نفرطلبه مشغول‌تحصیل‌اند.

یك کورس اکابر درسال جاری تاسیس گردیده ودومکتب حرفه‌وی نیز قبل‌ازاتمام سال‌جاری‌شروع بکارخواهد کردکه قالین‌بافی آن درددولت‌آباد ونجاری آن‌در قیصار ترتیب گرفته‌شده، یك مکتب ابتدائی درشهر میمنه‌و چندمکتب دهاتی در نقاط مختلف‌اینولا درشروع‌سال‌تعلیمی یعنی بعداز (۱۵) حوت افتتاح ومتعلمین بفراگرفتن‌تعلیم‌شروع مینمایند، درجریان سالجاری که از تمام مکاتب ومدارس‌مربوط اینولا بازدید‌بعمل‌آمد‌یکتعداد ازمعلمین‌و متعلمین که‌درپیشبرد سویهٔ‌تعلیمی زحمت کشیده‌بود بدریافت انعامات لازمه موفق شدند، قرار معلوم امسال بیشتر از سال های گذشته مردم برضائیت خود اطفال خودرا بمکاتب شامل کرده اند.

تیراژ طبع‌جریدهٔ ستوری نیزدر سال۳۵ از(٤٥٠) به(۱۱۲۵) نسخه بالارفت در قریه‌و دهات یکتعداد مشترکین برای اولین بار بخواندن ستوری آشنا شدند‌وهم برای استفادهٔ بیشتر مردم درسال آینده ازستوری وسویهٔ نشراتی آن‌ترتیبات مناسبی گرفته شده ویکپایه‌ماشین جدید طبع که جدیداً ازمطبعهٔ‌دولتی آورده شده بوددر تعمیرجدید مطبوعات نصب گردید امید است‌این پروگرام ها برای‌توسعهٔ معارف‌و‌باسواد ساختن‌تمام طبقات مردم وپیشبرد مرام‌مطبوعات ودیگر اموراجتماعی اینولا که‌درسال جاری سردست گرفته ونسبت بکمی وقت ومشکلات پولی وبرخی‌موانع دیگر متاسفانه باجرای‌همهٔ‌آنها‌توفیق‌حاصل‌شده نتوانست درسال آینده عملی گردد

فعالیتهای عمرانی :

از عمارات و آبادیهائیکه درظرف ۹ماه‌سال‌جاری روی‌دست گرفته‌شده یك قسمت آن تکمیل و قسمت دیگر آن بواسطهٔ زمستان بیسابقهٔ امسال و سردی طاقت‌فرسای شتاو مشکلات پولی ،کمیابی ، مواد تعمیراتی وغیره عجالةً کار آن به تعویق افتاد آنچه بپایهٔ اکمال رسیده میتوانیم به ترتیب آتی از آن تذکری بدهیم :

الف: عمارات:

تعمیر مدیریت جریدهٔ ستوری میمنه از سرمایهٔ موسسه که یکحصهٔ تهداب آن در سال ۱۳۲۸ گذاشته شده و تا حلول سال جاری بهمان ترتیب باقیمانده بود در اوائل تابستان کار آن شروع شدکه اکنون تقریبا بیش از (۲) ثلث کارآن بپایهٔ تکمیل و پوشش رسیده و بمحض مساعدت هوا کار باقیماندهٔ آن نیز بکمترین‌وقت تکمیل میشوداین عمارت دارای (۱۲) اتاق‌وکتابخانه میباشد .

۲ : تعمیر مدیریت مخابرات که دارای (۱۵) اتاق است کارِ آن تاکرسی رسیده .

۳ : ـ تعمیر مکتب نسوان که دارای (۱۸) اتاق میباشد یك قسمت آن تاکرسی‌کارشده و یك قسمت آن تهداب‌گذاری شده است .

٤ : ـ تعمیر ادویه خانهٔ مدیریت زراعت که عبارت از (۷) اتاق و دو طبقه ئی میباشدکاملا بپایهٔ تکمیل رسیده است .

۵: ـ تعمیر گلخانهٔ فارم زراعتی و پیله خانهٔ آن بپایهٔ تکمیل رسیده .

٦:ـ تعمیر نیمکارهٔ سابق مترولوژی باکمی تعدیل تکمیل و جهت کتابخانه تخصیص داده شده .

۷:ـ تعمیرحکومتی تگاب‌شیرین‌که دارای (۲۲) اتاق میباشد (۱۲) اتاق آن بپایهٔ‌پوشش رسیده .

۸:ـ تعمیر علاقه داری کوهستان بپایهٔ تکمیل رسیده .

۹: ـ تعمیرمکتب علاقه داری درزاب به پوشش رسیده .

۱۰: ـ تعمیر اساسی سینمای جوزجان به پوشش اول رسیده تا سرطان سال آینده تکمیل می شود .

۱۱ـ : تعمیر موقتی سینمای جوز جان تمام شده .

۱۲ : ـ عمارات گدامهای حکومات قیصار ، بلچراغ و تگاب شیرین به پوشش رسیده و حصهٔ‌کم کار داخلی‌آن باقیمانده .

۱۳: ـ تعمیر مهمانخانهٔ حکومت اعلی به پوشش رسیده .

۱٤ : ـ تشناب هوتل با تمام وسائل آن بصورت عصری تکمیل شده .

۱۵ : ـ کناره های دو طرفهٔ سرك مقابل حکومت اعلی از شرق بغرب بطول تقریبا (یك) کیلو متر بصورت خیلی زیبا و پخته کاری جدیداً احداث وتکمیل شده .

۱٦ : ـ تعمیر گدام پشم درحصهٔ دولت آباد که گنجایش (۱۰) هزار عدل پشم را دارد تکمیل گردیده .

ب: پلها ومعابر

۱ : ـ پل رودخانهٔ قیصار که دارای سه رواق و به طول (۲٤) متر است تقریبا تکمیل شده عرض هر رواق این پل (۹) متر ، ضخامت هر پایه (٦) متر و بلندی پایه ها (۲) متر و (٦۰) سانتی است که تنها کار بستن کمان آن باقیمانده .

۲ : ـ پل رودخانهٔ چیچکتو (مربوط قیصار) که (۳۲) مترطول دارد کار آن تمام شده تنها اتاق بندی آن بواسطهٔ برودت و قبل از وقت رسیدن زمستان شدید، بسال آینده موکول گردید .

۳ : ـ معبر دریای المار بطول (۸٤) متر و بعرض (۸) متر و عمق (۳) متر کاملا پخته کاری و کار آن تمام شده .

ناگفته نماند که دریاهای قیصار ، چیچکتو و المار در موسم آب خیزی مشکلات زیادی به عبور و مرور عراده ها و مردم پیش میکرد بناءاً با تکمیل پلها و معبرمذکور آن تکالیف کاملا مرتفع و باعث رفاهیت زیاد خلق الله می گردد .

امور تسطیح وترمیم:

۱ : ـ میدان طیارهٔ جدید بطول (۱٦۰۰) متر و عرض ۱۰۰ متر تسطیح و (۸۰) فیصد کار آن تمام و جغلهٔ آن بالای کار آورده شده و تا اخیر حوت باقیمانده کار آن نیز تمام میشود درین کار در حدود (۵۰) هزار متر مکعب خاك برداشته شده .

۲ : ــ تخریب و تسطیح تپه سیف‌الملوك و دیگر تپه‌هاو خندق‌های اطراف بالاحصار بمنظور احداث باغ عمومی که در حدود (٤٦) هزار متر مکعب خاك آن بگرد نواح بالاحصار هموار شده .

۳ ــ تخریب و تسطیح حویلی‌ها ئیکه تحت نقشهٔ تعمیر مسجد عید گاه واقع شده و تهداب گذاری دیوار احاطهٔ تعمیر مذکور درحصهٔ غربی شهر میمنه

٤ ــ تخریب تمام دکاکین بازار کهنه و انتقال دکانداران به‌جاده های نادرشاهی و ظاهرشاهی .

٥ ــ تخریب و تسطیح یك تعداد خانهائیکه در اطراف بالا حصار تحت نقشهٔ باغ عمومی آمده .

٦ ــ تهداب گذاری دیوار احاطهٔ باغ عمومی شهر میمنه .

۷ ــ ترمیم قشلهٔ ژاندارم حدودی و مسجد آن .

۸ ــ ترمیم سقف حوض آقینه و نصب کلکین‌های آهنی به آن جهت مسدود شدن راه‌ادخال پرندگان که آب حوض را کثیف میساختند .

۹ ــ سقف‌های عمارات مکتب متوسط ابو عبید جوزجانی و مدرسهٔ ظاهرشاهی برداشته شده و مجدداً بصورت خوبی پوشیده شد .

۱۰ ــ یکتعداد دکاکین باقیماندهٔ جاده‌های ظاهرشاهی و نادر شاهی

۱۱ : ــ ترمیم تعمیر و رنگ‌آمیزی کلکین‌ها و دروازه ها ی هو تل و تجدید تیراس آن .

۱۲ : ــ ترمیم حرمسرای حکومت اعلی و احداث یك تیراس بزرگ از سنگ تراشیده و خشت پخته‌وخشت‌کاری جویچه های آن .

۱۳ : ــ در داخل شهر میمنه‌از اطراف بالاحصاربه تعداد (٥۲) نمره زمین جهت‌اعمار منازل‌شخصی بحکم قرعه‌بمردم تقسیم شد تابصورت عصری آباد نمایند که‌ازآنجمله یکتعدادآن‌تکمیل‌وقسمتی‌تحت کار وکارباقیماندهٔ آن هم از ابتدای سال آینده شروع میشود .

۱٤ : ــ تکمیل‌تعمیر یك‌مسافرخانهٔ‌عصری در وسط جادهٔ سردار محمد عزیز مرحوم .

۱۵ :ــ ترمیم عمومی تعمیر و دیوارهای احاطهٔ شفاخانه بصورت اساسی.
۱۶ :ــ ساختمان اتاق لابراتوار شفاخانه بصورت مکمل و اساسی
۱۷:ــ حفر یك چاه بعمق (۲۰) متر برای آب مشروب شفاخانه بصورت پخته کاری .
۱۸ ــ سنگ کاری دیوار احاطهٔ هوتل که به کرسی رسیده .
۱۹ــ یك تعداد زیاد حویلی های مخروبه وغیر مسکون کنار سرك عمومی اندخوی تخریب وتسطیح ودو طرفهٔ سرك مذکور نهال شانی شده .
۲۰ــ تعمیر مستوفیت ترمیم شد .

اقدامات برای اصلاح وضع اجتماعی مردم :

در یکی از جرگه‌های قومی موضوع اصلاح وضع اجتماعی مردم ورهنمائی آنها بمزایای تمدن کنونی، مطرح بحث قرار گرفته و در نتیجه فیصله شد تا بعد ازین رسوم وعادات منفی از قبیل مراسم تعزیه داری، ختنه سوری، عروسی وغیره موافق احکام دین مبین اسلام ومقررات دولت صورت بگیرد ومتخلفین قانوناً مجازات میشوند . همچنین جهت تشویق مردم باعمار منازل عصری، ترتیب کتابخانه ها مطالعهٔ جرائد ، تماشای صحنه وسینما و اشتراك در کنفرانس های عرفانی وهمچو امور مدنی امروزی ترتیبات و اقدامات لازمه به عمل آمد که اکنون مردم تا اندازهٔ باآنها علاقه مند و دست بکار شده‌اند امید می رود که در یکی دوسال آینده تمام رسوم وعادات منفی از بین برود .

امور اقتصادی مردم :

دراوائل امسال بمناسبت حفظ ماتقدم ونگهداشت مواشی که مهمترین منبع اقتصادی اینولایت را تشکیل می‌دهد امر اکیدی به‌سلسلهٔ حکام وعلاقداران مربوط صادر شد تاهریك ازمالدارها به اندازهٔ کافی علوفهٔ زمستانی تهیه نماید وهم یك اندازهٔ زیاد ادویهٔ ضدمرض کرم جگر ویك اندازه جو، به مالداران توزیع شد. قرار معلوم این ترتیبات مقدماتی باوصف برفباریهای مسلسل و سردی بیسابقهٔ زمستان امسال نتیجهٔ اطمینان بخشی داده است . همچنین

نسبت بمراقبت جدی که درین سال درجمع آوری وجلوگیری ازقاچاق وصدور هنگ ، پوست قره قل ، پشم و غیره بعمل آمدتزئید قابل ملاحظهٔ رخ داه وهم برای اولین بار ازصدور پوست بصورت قاچاق جلوگیری و باندازهٔ زیادی جمع آوری شد .

هکذا بمنظور کمك بوضع اقتصادی مردم ومفاد دولت درحدود بیش از یك ونیم ملیون متر اموال دیپوکه درسال های گذشته در تحویلخانه ها بصورت راکدباقیمانده بود ذریعهٔ تجار عمده وپرچون ومغازهٔ جداگانه در بازار کشیده شد که باین ترتیب ازیك طرف بازار سیاه روبه سقوط گذاشت وازجانب دیگر ملیون ها افغانی پول را که دولت بدوران چلند افتاده نسبت به بازشدن بندر تجارتی آقینه واقع اندخوی (سرحد افغانستان وشوری) وهم برای بهبودی اوضاع بازار پست قره قل وحصول امتیاز یك اندازهٔ اسعار برای صادر کنندگان نیز توسط مکاتیب جداگانه بوزارت های مالیه وتجارت پیشنهادهایی ارسال شد که اگراین پیشنهاد ها منظور میشود یقیناً در وضع اقتصادی مردم اینولا تحول بزرگی واردوسطح زندگی مردم فوق العاده بلند میرود.

فعالیت درتقویهٔ صنایع :

جهت تقویهٔ بنیهٔ مالی صنعت کاران قالین بشرکت پشم امر داده شدتا پشم مورد ضرورت آنهارا بهراندازهٔ که باشد بقیمت تمام شد کارسازی نمایند توسط قالین بافان قریهٔ شاخ قیصار که به سیستم قالین های موری قالین میبافند باتهیه اموال مورد احتیاج شان قالین های بسیار زیبا ونفیسی بافته شد که یك مقدار جزئی آن درغرفهٔ شرکت صناعتی دستی میمنه وانداخوی درننداری تون سال جاری کابل درمعرض نمایش قرارگرفت . به حکام مربوط امراکید صادرشد تا از استعمال رنگ های خام در صنعت قالین جداً جلوگیری نمایند ونیز به صنعت کاران قالین امرداده شد که بعد ازین درقالین ها ، سال بافت ونام بافندهٔ آن نقش شودتادرآینده اگرقالین مذکوردربازار

های فروش داخل و یا خارج کشور ارزش خودرا ازدست می دهد با فندهٔ آن شناخته شده بتواند .

برای تقویه شعبهٔ صناعتی محبس باندازهٔ کافی آلات وافزار حجاری ونجاری ازخارج وارد ویك تعداد چوب جاغور وچارمغز تهیه ومعدن سنگ رخام الما ربکار انداخته شد که اکنون یك تعداد از نجاران وسنگ تراشان مصروف کار بوده وعدهٔ از محبوسین بی بضاعت باینوسیله اعاشه می شوند وهم ضرورت حاجتمندان ازدرك لوازم سنگی ازقبیل سنگ های روی میز ، غوری، کاسه وغیره و همچنین انواع سامان فرینچر بصورت خیلی زیبا وقشنگ و نفیس ذریعهٔ شعبهٔ مذکور تهیه میشود .

اموال بافت دستگاهای شرکت صناعتی دستی میمنه واندخوی که از سالیان متمادی فروخته نشده بود درقبال اموال دیپو به تجار توزیع و نیز جهت ضرورت دستگاها و تقویهٔ آن شرکت یك اندازه سهمیه نخ پلخمری ازوزارت تجارت حاصل شد .

برای توسعهٔ صنعت پیله وری هم (۶۵) جعبه کرم پیله وارد و به اهالی توزیع گردید .

جاده های جدید الاحداث :

۱ــ سرك «نادم» :

این سرك که ازمنتهای جادهٔ ظاهر شاهی درکنار دریای میمنه و کوچه باغها بطول ۱۴ کیلو متر وعرض هفت متر جانب سرحوض جدیداً امتداد یافته بصورت خوبی جغله وریگ اندازی نیز شده وبرای عبور ومرور عرادها کاملا مساعداست این سرك مخصوصاً درموسم بهار منظرهٔ دل فریب وتماشائی دارد .

۲ــ سرك درهٔ زنگ بلچراغ که بعرض ۷ متروطول ۱۴ کیلو متر تا پای آبشار معروف و قشنگ درهٔ زنگ جدید امتداد داده شده .

۳ سرك جدید درهٔ شاخ بلچراغ که بطول ۵ کیلومتر وعرض (۷) متر تا پای آبشار اول نظر بای درهٔ شاخ امتداد یافته .

٤ـ سرك دشت لیلی که میمنه را ازراه دولت آباد به شبرغان مزار شریف وصل و نسبت به سرك ریگزار اندخوی خیلی کوتاه و بی تکلیف می باشد به طول ٤١ کیلو متر وعرض ٨ متر جدید تمدید شد که برای عبور ومرور ترافیك مساعد است .

٥ ـ توسیع عرض سرك های سمت جنوبی وشرقی حکومت اعلی از ١٦ متر به ٢٤ متر و بطول تخمینا (٢) کیلو متر .

٦ـ سرکی ازشهر میمنه تا فارمهٔ زراعتی بطول «٢» کیلو متر وعرض ٧ متر جدیداً تمدید شده .

فعالیتهای زراعتی :

١ـ در سمت جنوبی شهر میمنه بوسعت بیست جریب زمین خریداری وبرای اولین بار فارم زراعتی تاسیس گردید که در آن انواع اشجار میوه دار ، حبوبات ، سبزیجات ، گل ها واشجار زینتی که قسما نها لها وقلمه های آن از هرات وبغلان به اندازهٔ کافی وارد وغرس گردیده وقسماً تخم های آن بذر شده وباوصف گذشتن فصل آن نتیجهٔ اطمینا ن بخشی ازآن بدست آمده ، د رحدود (٣٠٠) اصله توت جاپانی نیز از بغلان وارد وجهت پیوند تربیه شده و همچنین در حدود چند ملیو ن نهال توت وطنی که فعلا از ٢٥ تا ٥٠ سانتی ارتقا دارد جهت تربیه وتکثر کرم پیله درفارم مذکور که دراول سال بذر شده بود وجود دارد .

٢ـ در قریهٔ قره شیخی تگاب شیرین نیز بهمکاری ښاغلی غلام نبی «باهر» یك فارم پیله وری تاسیس شد که فعلا درحدود ١٠ هزار اصله از توت بغلان وچند ملیون اصله از توت وطنی بمنظور تربیهٔ کرم پیله وتوسعهٔ این صنعت در محیط موجود است .

٣ـ قوریهٔ از نهالهای ناجو و سرو علاوه از فارم زراعتی در حصهٔ غربی شهر ساخته شده که از آن در کنار سرکهای شهر غرس واستفاده میشود .

۴ـ در باغ های قوریهٔ قیصار ، تگاب شیرین و بلچراغ بیك تعداد کافی اشجار مثمر و غیر مثمر و انواع گلاب از ولایت هرات وارد و غرس گردیده است تا عندالمراجعه به مردم نیز توزیع شود .

۵ـ جهت تجربه یکمقدار پنبه در اراضی للمی بذر و از آن نتیجهٔ مثبتی گرفته شد .

۶ـ (۸۹۱۵) جریب زمین ملخ دار خاکپوشی (۵۰۰) جریب ادویه پاشی و (۸۴۹۹) جریب زهگذاری ملخ کشف و راپور آن بو زارت زراعت ارسال شد .

۷ـ در کنار دو طرفه سرك های داخل منطقهٔ بنار والی نهال ناجو و سرو و در سرك بیرون دروازهٔ هرات الی تور پاختو نهالهای توت وچنار غرس وپیاده روهائی نیز بعرض دومتر در دوطرف سرك مذکور جدیداً تمدید شده .

۸ـ تا (۱۵) دلو برای آبادی (۳۴۵) جریب و ده بسوه زمین مبالغ (۶۲۳۳۰۰) افغانی از طرف نمایندگی بانك زراعتی بمردم قرضه داده شد .

۹ـ دهاقین برای اولین بار به ترتیب درو جو و گندم ذریعهٔ داس‌های اتریشی آشنا شدند و از این داس ها که نسبت به داس های معمولی بیشتر و راحت تر درو میشود ، یکتعداد زیاد بمردم توزیع شد .

۱۰ـ به زارعین پنبه، یك‌مقدار کافی پنبه دانهٔ اعلی عندالمراجعه شان توزیع و همچنین نسبت تشویق اهالی به زراعت پنبه و ترياك اوامر اکید بحکام مربوطه صادر و بسران قوم نیز درین موردهدایات لازمه داده شد .

فعالیتهای متفرقه :

۱ـ برای شهر میمنه یکپایه ماشین دیزلـی بقوهٔ (۲٦۵) کیلووات وهمچنان چهار عدد پمپ آب‌کشی که از چاه های بسیار عمیق آب میکشد جهت آب مشروب شهر میمنه توسط وزارت معادن وصنایع بیکی ازفابریکه های چکو سلواکیا آر در دا ده شد .

۲ـ یکباب دواخانهٔ مکمل جدید برای رفاهیت اهالی افتتاح شد .

۳ـ صحنهٔ بنام « دجوز جان ننداری » باتکمیل تمام و سایل‌ضروریه آن تاسیس وستیج آن هم بصورت خوبی درست شده که در مواقع مناسب درامهای‌دلچسپی نمایش داده میشود .

٤ـ مو بل و فرینچر هو تل به صورت آبرو مندی باظروف طعام و چای و میوه برای (۲٤) نفر از خارج خریداری و تکمیل شد و نیز ده دست بسترهٔ مناسب و مکمل جدیداً برای رهایش‌مسافرین تهیه گردیده .

۵ـ یك پا یه ماشین فریژیدور (یخچال) برای حفاظت وا کسین ها مخصوصا وا کسین چیچك ار خارج وارد وبه شفاخانه سپرده شده .

٦ ـ عجالةً یك لك افغانی برای تورید و خریداری یکپایه ماشین اکسریز تهیه گردیده .

۷ـ تجدید ده دست بستره مکمل برای مریضان بستری شفاخانهٔ ملکی .

۸ـ پودر پاشی عمومی برای دوبار .

۹ـ ترمیم و ریگ اندازی تمام سرك های داخل شهر و اطراف از حد فاصل ولایت مزار شریف تا حد فاصل ولایت هرات .

۱۰ـ تورید اضافه از (۱۰) هزار اصله نهال ناجو و سرو از هرات و بغلان و غرس آن در دو طرف جویچه های سرک های شهر .

۱۱ـ مبارزهٔ مثبت علیه «گاو زنبور» در حصهٔ تگاب شرین که در سال های گذشته خسارهٔ زیادی از این ناحیه به باغ های انگور وارد می گردد .

۱۲ـ تهیهٔ یك تعداد مادیان های اصیل جهت نسل گیری به قوماندانی حدودی .

۱۳ـ تشویق اهالی بتهیهٔ اسپ ها و مادیانهای اصیل و نسل گیری از آنها که تاکنون نتیجهٔ خوبی از این اقدام بدست آمده .

۱٤ـ درسال جاری به سپورت بزکشی که یکی از سپورتهای باستانی این ولا بشمار می رود اهمیت بیشتر قائل و به تربیه کنندگان اسپ های اصیل بزکش ونیز بچاپ اندازان لائق وماهر انعامات وجوائز لازمه داده شد. مسابقات بزکشی تا هنوز بین چاپ اندازان شهر واطراف دوام دارد .

۱۵ ـ انتخاب رئیس و وکلای دورهٔ دوم شاروالی که ازچندسال باینطرف متنازع فیه باقیمانده بود .

۱٦ـ لین‌های تیلفون ازحصهٔ قیصار الی غورماچ حد فاصل میمنه وهرات که سیم باریك بود عوض آن سیم لك نمبر ۱۰ تمدید شد .

۱۷ـ درحدود دوهزار عدد پایهٔ چوبی جدیداً به لین تیلفون حصهٔ تگاب شیرین و بین اندخوی وشبرغان نصب گردید .

۱۸ ـ پسته خانهٔ جدیدی جهت رفاهیت مردم در حصهٔ چیچکتوی قیصار گشوده شد .

۱۹ـ لین‌های تیلفون آقینه وجلاجین ترمیم و یکپایه لودسپیکر بقشلهٔ عسکری نصب ولین آن تمدید شد .

۲۰ـ سپورت بزکشی که تاکنون تحت کدام دستوراساسی درنیامده بود لایحهٔ بداخل (۲۷) مواد ترتیب و بریاست المپیك ارسال گردید .

۲۱ـ لین‌دوانی تنویر شهر اندخوی که ماشین دیزلی (۱۰۰) کلیواتهٔ آن خریداری شده و تا یك ماه دیگر وارد و بکار می‌افتد ذریعهٔ انجنیر مربوط سروی شد .

۲۲ـ پل شوردریا واقع سرك عمومی در بین تگاب شیرین و اندخوی که اخیراً ترمیم طلب شده بود بصورت فنی ترمیم شد .

۲۳ـ برای رفع حوائج مردم اندخوی که چونهٔ کارآمد خود را از حصهٔ خم‌آب وارد میکردند یك داش چونه درقره تپه ساخته شد که اکنون با ندازهٔ کافی چونه مورد نیازمندی مردم ذریعهٔ آن تهیه میشود .

۲٤ـ نسبت به‌قلت وقیمت روزافزون نرخ تیل‌خاك در بازار سیاه که فی پاو تا (۲۵) افغانی رسیده بود به‌تعداد (پنجصد) چیلك ۱۳ گیلنه تیل‌خاك از ولایات دیگر بمیمنه وارد وقیمت فی پاو (از ٤ تا ٥) افغانی درشهر واطراف بدسترس استفادهٔ اهالی گذاشته شده .

۲۵ـ درحدود (شش‌هزار) قطعه کوپون طبع وخانه پری آن‌سردست است که‌ازاول سال آینده بمردمان شهر توزیع میشود تامردم بصورت صحیح وعادلانه از مواد اولیهٔ حیاتی مواد ضرورت خود مرفه تر استفاده نمایند.

۲٦ـ راجع به‌جلو گیری ازشکستاندن اراضی علفچرها تکثر اصلاح نسل گوسفند قره قل وشامل شدن مالدار ها به‌کوپراتیف مالداری و حفاظت جنگلات اوامرلازمه صادر وعندالموقع ازآنها مراقبت ووارسی شده‌است.

۲۷ـ ذریعهٔ‌شرکت ترانسپورت میمنه که دراواخر سال ۳٤ تاسیس شده به‌تعداد (۱۱) عراده موتر لاری و(٤ عراده) تیز رفتار جیپ روسی وارد وبکرایهٔ مناسب طرف استفادهٔ مسافرین سمت‌مزار وهرات قرار داده شد، درده‌ماه گذشتهٔ امسال ذریعهٔ موترهای مذکوردرحدود (۵۰۰۰) نفرمسافرین سفرکرده و ۳۲۰۰ عدل پشم و۱۱٤۰۰۰ سیر گندم نقل داده شده .

عجالةً درحدود دوصد وپنجاه نوع نمونهٔ نباتات‌طبی‌اقتصادی وصناعتی پیداوارمیمنه جمع آوری و بریاست دپوتوسهامی شرکت فرستاده شد، ونیز یك‌مقدار تریاك بشرکت مذکور خریداری شد .

دبدخشان اعلی حکومت

تشکیل:

اعلی حاکم	ع، ع، ص عبدالرحمن پوپل
مستوفی	ع، محمدعمر
دمرافعی قاضی	ف، عبیدالله صافی
دژاندارم قوماندان	ح، مسجدی
دامنیه قوماندان	ش، نورمحمد
دابتدائی قاضی	ف، محمدایوب
دمطبوعاتو مدیر	ص، محمداکبرارفاقی
دمکلفیت مدیر	ش، گل‌محمد
دمخابراتو مدیر	ص، شمس‌الحق
دپوهنی مدیر	ص، محمد فاضل
دکرهنی مدیر	ص، محمدنعیم
دفوایدعامی دمدیریت کفیل	ص، عبدالحمید
دروغتیا مدیر	ښاغلی علی احمد دکتور

امور حکومت اعلی بدخشان

فعالیتهای عرفانی :

برای پیشرفت سویهٔ علمی وعرفانی مردم درسال ۳۵ حسب ذیل اقدامات شده :
پنج باب مکاتب دهاتی قرارذیل درمواضع آتی دایر گردیده است :

۱ـ مکتب دهاتی درکنده کول
۲ـ مکتب دهاتی در «شدوج» شغنان
۳ـ مکتب دهاتی درقریه چارمغز

۴ـ مکتب دهاتی درقریهٔ جامرج علیا
۵ـ مکتب دهاتی درقریه مظفری

ب:ـ دو کورس اکابر یکی درجرم و دیگر آن در بهارك تاسیس گردیده است .

ج ـ یك باب مکتب ابتدائیه بدرایم تاسیس گردید که تعداد داخل آن به ۱۲۰ نفر میرسد .

د:ـ درمکتب بهارك حرفه نجاری ودرمکتب شغنان حرفه بافت برعلاوه تدریس شامل پروگرام گردیده است .

هـ ـ مجلهٔ بخوان‌وبدان که ماهوار به تعداد چهار صد جلد وارد میشود باشخاصیکه خواسته باشند ازین مجله مستفید شوند، توزیع میشود قراریکه ملاحظه میشود تعداد مراجعه کنندگان مجله مذکور روز بروز درتزاید است .

انکشاف امور اقتصادی:

برای انکشاف امور اقتصادی مردم، یك شرکت کوچك ترانسپورت تاسیس وبکارافتاده است .

همچنان، برای تقویه وپیشرفت صنایع ، درسال ۳۵ درحکومت محلی کشم شرکتی بنام «شرکت پیله‌وری» تأسیس وبکار آغاز نمود .

فعالیت‌های زراعتی

الف ـ درقسمت باغهای ذخیره:

۱ـ باغ ذخیرهٔ «کوتی»: این باغ بوسعت ده جریب زمین بغرض تجربهٔ زراعتی مساعدگردیده، زمین مذکورهموار وخیابانهای آن تکمیل شده علاوه برتهیهٔ قوریه‌ها وکشت سبزیجات وغیره، بتعداد کثیری نهالهای مثمروغیرمثمر درآن غرس گردید .

۲ـ باغ ذخیرهٔ «کشم»: این باغ که ۵۰ جریب زمین رااحتواء کرده، هموار وبرای کشتکاری مساعدگردیده نهالهای زیادی درآن غرس گردید .

۳- باغ ذخیرهٔ مربوط مدیریت زراعت: دیوار های این باغ در ین سال اعمار گردیده خیابانهای آن تکمیل و منظم گردید. قوریهٔ ناجو وغیره در باغ مذکور غرس گردید.

٤- باغ ذخیرهٔ «دشت فراخ»: نهالهای زیاد مثمر وغیر مثمر غرس گردید ازجملهٔ شصت جریب زمین باغ مذکور، قسمتی برای قوریه، نهال وسایر فعالیتهای زراعتی تخصیص داده شده ودریك قسمت دیگر آن یك عمارت اساسی بناء گردید.

ب- جنگلات:

درکوهستانهای بدخشان، جنگلهای طبیعی زیادی بوجود آمده که در آن ازهر نوع اشجار بکثرت دیده میشود. محافظین جنگلهای مذکور جداً بمحافظهٔ آن پرداخته وبالخاصه درختهای پسته وبادام کوهی که حاصلات آن بمفاد ملت است، بیش از پیش تقویه ومحافظه گردیده است.

ج- ییلاقها، علفچرهای کوهی، باساس هدایت مرکز و مصوبهٔ مجلس مشوره درین سال مربوط «زراعت» گردیده که البته درشروع سال ۳۶ از شق املاك مجزاء واحصائیه آن درمدیریت زراعت خواهدشد.

د- مأموریت کنترول زرع تریاك، که زمین زراعتی تریاك را درقید جریب درآورده اند، باندازهٔ تقریبا ۱۵۰۰ جریب زمین بذر تریاك را راپور داده اند.

هـ- فعالیت مجادلهٔ امراض حیوانی: نظر براپور مدیریت زراعت، یك هیأت مجادلهٔ امراض حیوانی ازوزارت زراعت مواصلت ورزیده ودرقریه جات مربوط مرکز بدخشان نسبت بمرض «گاومرکی» مجادلات خویش را آغاز و بمدافعه پرداخته اند.

فعالیتهای عمرانی

۱- تعمیر تلگرافخانهٔ علاقداری بهارك که دارای ده اتاق است، تکمیل تماما پخته کاری وآهن پوش گردیده است.

د فراه اعلی حکومت

تشکیل :

حاکم اعلی	ع، ع، ص محمدصدیق
مستوفی	ع، عبدالغفور «احمدزی»
امنیه قوماندان	ش، عبدالغنی
دژاندارم قوماندان	ح، محمدعزیز
دمرافعی قاضی	ف، مولوی خمارالدین
دابتدائیې قاضی	ف، عبدالحنان
دمطبوعاتو مدیر	ص، عبدالقادر «بلیغ»
دمکلفیت مدیر	ح، محمد نبی
دمخابراتو مدیر	ص، نورالدین
دپوهنی مدیر	ص، غلام نبی
د فوایدعامی مدیر	ص، عبدالسلام
د روغتیا مدیر	ص، عبدالشکور
دمستوفیت دمحاسبی مدیر	ص، عبدالقیوم
دکرهنی مامور	ص، عزیزالله

امور حکومت اعلی فراه

فعالیت عرفانی :

علاوه بر مکاتبیکه سالهای گذشته درمرکز حکومت اعلی ، حکومات محلی وعلاقه داری ها مربوط تاسیس و جریان داشته در طول سال ۱۳۳۵ مکاتب ذیل جدیداً افتتاح گردیده است .

۱ــ یکباب مکتب دهاتی در علاقه داری میل کرکی واقع

قریه حاجی آقامحمد سیخسر .

۲- یك باب مکتب دهاتی در قریه فیض آباد جوین .

۳- یك باب مکتب دهاتی در قریهٔ کاهدانك .

٤- یکباب مکتب دهاتی درقریه سور وشوراب .

۵- یکباب مکتب دهاتی در قریه کرجی .

٦- افتتاح کورس اکابر در مرکز حکومتی چخانسور .

۷- افتتاح کورس اکابر درمرکز حکومت اعلی .

۸- افتتاح کورس اکابر در مدیریت مطبوعات .

۹- یکباب مکتب دهاتی درعلاقه‌داری نادعلی ونهرشاهی مربوط حکومت چخانسور درقریه کنگ دین محمد .

۱۰ - یك باب مکتب دهاتی در علاقه داری چهار برجك واقع گدری قلعهٔ فتح .

فعالیت های عمرانی :

در سال ۱۳۳۵ تعمیرات ذیل جدیداً بنا وکار آن به پایهٔ تکمیل رسیده است :

۱- تعمیر الحاقیه حکومت اعلی مطابق به نقشه. تهداب آن سنگ کاری و باقی کار آن خشت کاری خام و پخته ، بریگ وچونه‌و گل‌کاری تکمیل گردیده است .

۲- تعمیر باغ جدید زراعت که طبق نقشه پای دیوار از خشت پخته بریگ وچونه بلند گردیده قسمت زیادتعمیر بحد پوشش است وبعضی پوشش آن پخته وگچ کرده شده .

۳- از تعمیرات تلگراف خانه بی سیم تعمیر انتقالی اش که از خشت پخته بریگ وچونه کار شده بود تاسر طاق ها رسیده است واز تعمیر آخذه آن که عموماً تعمیر بوده اکثریه سرطاق هایش کانکریت و برخی خانه های آن پوشش شده .

اصلاح وضع اجتماعی :

از آنجا که جراید و روز نامه ها غرض تنویر افکار عامه انتشار می یابد مدیریت مطبوعات فراه نیز در طول سال ۱۳۳۵ توسط جریده سیستان مطابق مسلك نشراتی جریده به نشر مضامین اجتماعی ، سیاسی ، اخلاقی ، تاریخی ، ادبی ، دینی و تحکیم روابط بین ملت و حکومت و وحدت ملی و همچنان برای اصلاح وضع اجتماعی از قبیل رسوم و عادات منفی ورهنمائی مردم به مزایای امور مدنی و عرفانی بوقت و موقع آن اقدام و این پالیسی را تعقیب نموده ومی نماید؛ علاوتاً غرض تبادل افکار وپیشرفت سویهٔ علمی و حیاتی توده و بلند بردن سطح نشراتی جریده در مواقع لازمه بعضی کنفرانسها بشمول روسای دوائر ، نویسندگان اعزه و معاریف انعقاد یافته است .

مزید بران در جریان سال به مواقع باز دید امور حکومات محلی و علاقه داری مربوطه راجع به رسوم ختنه سوری ، عروسی و تعزیه داری و غیره حسب ارشادات شرعی و ایجابات اصولی بمضرات و نتائج و خیم مصارف کمر شکن رسوم مذکور بمردم توصیه نموده وبرای علما و خطبا ومعززین تفهیم گردید که درین باره همیشه از طریق تبلیغ و موعظه و نصایح مجاهده نمایند قرار معلومات موثقی که در دست است نتائج آن مثبت بوده و اکنون در بین مردم عروسی وختنه سوری ساده وفاتحه داری بمساجد گرفته میشود .

انکشاف امور اقتصادی:

منطقه فراه از حیث تجارت نسبت بهمه ولایات عقب مانده است با آنهم باتاجران فراه درباره پیشبرد امور تجارت وقتاً فوقتاً مذاکره بعمل می آید علاوتاً در نظر است برای بلند بردن وضع اقتصادی مردم تصمیمات لازمه ایکه اتخاذ گردیده ، در آیندهٔ قریب جامهٔ عمل بپوشد .

تقویه و پیشرفت صنایع:

جریان حرفه‌های صناعتی محبس قوماندانی امنیه که از هفت سال باینطرف معطل بود درسال ۱۳۳۵ مجدداً شروع وفعلا برعلاوه قالین بافی و گلیم بافی هر نوع تکه‌های خوب نیز بافته و بدسترس استفاده اهالی گذاشته میشود .

جاده‌های که جدیداً ساخته شده:

سرك سابق چخانسور که دراثر سیلابها اکثر حصص آن تحت آب آمده باخیر سنه ۱۳۳۵ سرك جدیدی که بجنوب سرك سابقه واقع و ازقریه تویساك شروع بسرکنگ، نادعلی ومرکز چخانسور خاتمه می یابد ازطرف مدیریت فوائدعامه خط اندازی وبسال ۳۶ ذریعه عمله مربوط بکارآن آغاز میشود .

علاوتاً راجع به عمران وآبادی پل فراه رودوخاشرود حسب نظریات حکومت اعلی وصوابدید مقامات صالحه اقدامات گردیده است .

فعالیت های زراعتی:

فعالیت‌های زراعتی سال ۳۵ بدوحصه تقسیم میشود . قسمت اول مربوط ماموریت زراعت ودومی متعلق نمایندگی بانك زراعتی وصنایع روستائی بوده خلاصهٔ آن قرار ذیل است :

الف ـ ماموریت زراعت:

۱ـ دراوایل برج حمل ۱۳۳۵ بتعداد ۹۶۰۰ اصله نهال مثمروغیرمثمر زینتی ازقندهار وهرات وارد وبباغهای مربوطه غرس گردیده است .

۲ـ مقدار ٤٥٦ کیلو ادویه هسکوخلوران غرض محوساختن گاوزنبور وجلوگیری ازخسارهٔ آن به میوه‌جات باغها واشجار بباغداران توزیع گردیده ودرمقابل مقدار یك خروارو هفده سیرو پنج پاوودوخورد مرده زنبور ازطرف اهالی وباغداران بماموریت زراعت سپرده شده است .

۳ـ بتعداد (۱٦۸۱۰) اصله نهال ناجو وبتعداد (۳۳۰۰) نهال سرو از قوریه‌جات باغهای ماموریت زراعت بدوائر مربوط حکومت اعلی و باغهای حکومات محلی چخانسور و بکواه واهالی مرکز فراه و مربوطات طور رایگان برای تشویق اهالی داده شده‌است .

ب- نمایندگی بانك زراعتی وصنایع روستائی:

نمایندگی بانك‌زراعتی وصنایع‌روستائی در طـول سال ۱۳۳۵ مبلـغ (۳۸۰۲٤۹) افغانی برای خریداری ارهت و حفرآن ، آبادی باغ ونهر، آبادی‌زمین‌های، مخروبه وگروی به‌اهالی پرداخته است .

علاوتاً غرض پیشرفت امور زراعتی اینولا و غرس نهالها و اشجار تشکیل قوریه‌ها وحفاظت جنگلها باهالی توصیه‌های لازمه بعمل‌آمده است.

دگرشك اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع،ص، سعادت
مستوفی	ع، ص، محمد رسول
امنیه قوماندان	ش، محمدمیر
دژاندارم قوماندان	. . . . . .
د مرافعی قاضی	ف، مولوی عبدالرحمن
د ابتدائی قاضی	ف، مولوی لعل‌محمد
دمطبوعاتو مدیر	ع، محمدیوسف ایازی
د مکلفیت «	ش، نورالهداء
دمخابراتو «	ص، محمدامین
د پوهنی «	ص، عبدالرشید
دکرهنی «	. . . .
دفوایدعامی‌دمدیریت کفیل	ص، محمد حسن

امور حکومت اعلی گرشك

اجراآت عرفانی :-

درسال ۳۵قدم‌های وسیعی درامورعرفانی حکومت‌اعلی گرشك برداشته شده چنانچه مکاتب ذیل‌درمربوطات حکومت اعلی‌تاسیس گردیده است:

۱ـ مکتب لشکرگاه
۲ـ « قریهٔ خلج ناوه
۳ـ « « کتوزائی سنگین
٤ـ « « ده آدم خان

۵ـ درقلعهٔ گز گرشك هم‌مکتب رسمی تاسیس شده است .
مکاتب دهاتی که‌تاسیس گردیده قرار ذیل‌است:
۱ـ مکتب دهاتی‌درقریهٔ لکی گرمسیر
۲ـ » » » » آخندزو ناوه
۳ـ » » هزار اسپ ناوه
٤ـ » » درقریه گوهرگین ناوهٔ
۵ـ » » » نیمك ناوه
٦ـ » » » مالمتد سنگین
۷ـ » » » » شوره‌کی
۸ـ یك مکتب اناثیه درلشکرگاه
۹ـ مکتب ابتدائیه«ابوالفتح بستی» درمرکز گرشك بمکتب متوسطه تبدیل شده است

فعالیتهای زراعتی:ـ

کاریز های حکومت موسی قلعه و حکومت نوزاد در علاقه داری زمین داور و یا غران وعلاقه داری واشیر که از عرصهٔ چند سال است خشك گردیده بوددرسال ۱۳۳۵ باثر بارانهای متواتر ومساعی مردم سیراب وقابل زراعت گردیده است وباین ترتیب زراعت مناطق گرشك نسبت به سال ۱۳۳٤ خیلی بلند رفته وامید بخش گردیده است وهم باستثنای امورزراعتی وادی هیرمند که کار زراعتی آن بشدت جریان دارد درمرکز ومحالات مربوطهٔ حکومت اعلی گرشك به‌تعداد دوصد هزار نهال مثمروغیر مثمرغرس گردیده است همچنان بغرض تشویق زارعین این منطقه مبلغ ۱۸ر٤۲۸۳۷۵ـ افغانی از طرف بانك زراعتی باهالی قرضه داده شده است .

فعالیت عمرانی:ـ

تعمیرات نشیمن علاقه‌داری سنگین وعلاقه‌داری ناوهٔ درسال ۱۳۳۵ تکمیل و بدسترس علاقه‌داریهای مربوطه گذاشته شد وهم کار تعمیر نشیمن حکومت موسی قلعه وتهانه جات سرحدات حکومت گرمسیر بشدت جریان

داشته ودرسال ۱۳۳۶ بپایهٔ تکمیل خواهد رسید. تعمیر حکومت نوزاد وهم جدیداً نقشه گردیده وتحت کار است.وهم یك سرك بطــول بیست میــل از مرکز گرشك الی قلعهٔ گز احداث گردیده است. علاوةً جادهٔ جدیدی که ازهرحیث مرغوب است از «تا نك تیل» گرشك الی موضع «زیارت سیدمیرداؤد» احداث گردیده است .

دغزنی اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع، ص، سیدعباس
مستوفی	ع، عبدالقدیر
دمرافعی قاضی	ف، ملا محمد علی
دابتدائیی قاضی	ف، ملا محمد گل
دامنیی قوماندان	ح، محمد اکبر
دژاندارم قوماندان	ح، عبدالله
دمطبوعاتو مدیر	ع، غلام جیلانی «جلالی»
دمکلفیتو مدیر	ش، میر غلامحضرت
دپوهنی مدیر	ص، عبدالعزیز
دگمرکو «	ص، میر محمد کاظم
دفوایدعامی مدیر	ص، عبدالهادی
دمخابراتو مدیر	ص، رجب علی
دمحاسبی مدیر	ص، عبدالشکور
دروغتیا مدیر	ص، عطا محمد

امور حکومت اعلی غزنی

فعالیتهای عمرانی:

مکاتب وکورسهای ذیل تاسیس وبکار آغاز نموده است :

۱ - تاسیس مکتب اساسی ابتدایی « ملی زایی » ویکخیل در مرکز حکومت کلان کتواز یکباب.

۲- کورسهای اکابر درمرکز حکومت اعلی-درحکومت قره باغ ودرحکومت مقر۳ باب

۳ـمکاتب دهاتی درهودقل جاغوری ـدریرکات خواجه عمری ـ درمت شرن درقریه روضه‌درتاوه مقرـدرده‌حاجی غزنی ـ درسه‌گانه کتواز ۷باب

ب ـ اجراآت عمرانی:

۱ـترمیم ۱۶۲ کیلومتر سرك بین‌خاك‌خیر وکندیش .
۲ـجریان‌کار بندهای نیم کاره پالتوـزنه‌خان موزیم سلطان محمود
۳ـتعمیرکافی خواجه بلغار علیه‌الرحمه ادامه دارد
٤ـتعمیر دوباب‌مکتب ابتدائی درکتواز وقره‌باغ
٥ـ ترمیم مقرمخابرات ومستوفیت وتکمیل حصص نیمکاره آن
٦ـتکمیل بخش نیمکاره شفاخانه‌ملکی غزنی
۷ـپل‌های کلاخیل ـ پل‌عسکر کوت پل شنکی وآغوجان بقدر چهل‌متر سنگکاری .

۸ـجغله اندازی سرك غزنی بقدر ـ٤٥ کیلومتر
۹ـتعمیرمجدد پل۹برجه غزنی که‌قبلاً شکست‌کرده بود.

فعالیتهای‌زراعتی:

پیمانهٔ قرضه ایکه‌ازطرف بانك‌زراعتی به‌اهالی توزیع گردیده :

۱ـ قرضه گروی	الی برج قوس		۱۲۹۲۹۲۸ر۹٤	افغانی
۲ـقرضه زراعتی	«	«	٤۲٦٦۳۰٥ر۳۳	«

سایر اجراآت:

۱ـ مجادله بامورجولاگك ونجات‌اشجارآلوبخارا ازضررآن به‌تعداد ۱۰۲۷۷٤

۲ـ «	«	«	«	سیب	۲۸۱۸٥
۳ـ «	«	«	«	بادام	٤۷٥

همچنان صورت استعمال داشهاوطریق «درو» ذریعه متخصص اتریشی به‌اهالی وزارعین تفهیم گردید .

اجرآآت متفرقه :

الف ـ صحیه

۱ـ معالجه مرض ساری پیچش درحکومت اندر وقره باغ

۲ـ استعمال وتزریق واکسین ضدمحرقه وپودرپاشی درتمام حکومت اعلی

۳ـ بکار انداختن دستگاه لابراتور ـ ومعالجه یومي درخود شفا خانه

ب ـ مخابرات:

۱ـ تمدید لین تیلفون بحکومت جدید التاسیس ـ تاهور وعلاقه داری خواجه عمری

۲ـ اخذمنظوری لین پسته بین غزنی وزرغون شهر ـ وتهیه خط بر

ج ـ گمرك :

درعایدات گمرك غزنی نسبت بهسال گذشته ۲۷۳۱۹۰ر۰۷ افغانی تزئید بعمل آمده است.

دپروان اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع، ص سیدغلام رسول
« مستوفی	ع عبدالمجید
دامنیی قوماندان	ش محمدهاشم
دمرافعی قاضی	ف ملا عبدالرؤف
دابتدائی «	ف ملاجانان
دمطبوعاتو مدیر	ص محمدشاه
دمکلفیتو «	ش فیض الله
دمخابراتو «	ص خبیب الله
دمعارف «	ص میرمحمود
دفوائدعامې «	ص فضل احمد
دصحیی «	ص علی احمد
د زراعت مامور	ص محمدعظیم
دتفتیش آمر	ص محمداشرف
داداری مامور	ص عبدالشکور
داحصائیی «	ص محمد طاهر دمامور کفیل

امور حکومت اعلی پروان

توسعه وانکشاف امور عرفانی :

درقسمت توسعه امور عرفانی پروان اقدامات ذیل صورت گرفته است :
الف ـ ازسال ۳۲ باینطرف (۳۰) باب مکتب دهاتی درقراء متعدد پروان بنا یافته وعلاوه ازآن در سال ۱۳۳۵ مکاتب دهاتی ذیل تاسیس شده :

۱ـ بقریهٔ تو بدره یکباب
۲ـ « قلعه نصرو «
۳ـ « قلعهٔ یوز باشی «
٤ـ « درنامه «
٥ـ « دشت کوهستان «
٦ـ « دکانی بامیان «
۷ـ « نرخ‌سرخ‌وپارسا «
۸ـ بدر و تگاب «
۹ـ « فولادی بامیان «

ب ـ مکاتبیکه ازدهاتی بمکتب شش‌صنفی ابتدائی در سال ۳٥ ارتقاء یافته :

۱ـ مکتب قریهٔ ده قاضی چهاریکار یکباب .

۲ـ مکتب قریهٔ سرخ مربوط حکومت سرخ پارساء یکباب .

ج ـ درپروگرام‌های تدریسی وتعلیمی مکاتب تزئیدات بعمل‌آورده شده که‌در ذیل توضیح میشود .

۱ـ درپروگرام مکتب جبل‌السراج یك‌صنف بافت پارچه‌جات نخی جدیداً علاوه شده .

۲ـ در پروگرام مکتب تتمدره یك صنف نجاری جدیداً علاوه شده . که‌با تذکر وضع‌فوق باشتیاق اهالی افزوده اولاد شان پس از فراغت مکتب‌علاوه ازباسوادشدن بامور عملی‌نیز پرداخته میتوانند .

بمنظور تعمیم باسوادی بین‌کلان سالان یك‌کورس اکابر در سال۳٥ بشهر چهاریکار افتتاح گردیده است .

درموضوع بکارانداختن فارغ‌التحصیلان ابتدائی بعدمشوره باوزارت‌معارف ترتیب گرفته شدکه‌طبق خواهش‌شان‌درمکاتب مسلکی‌وژاندارم وغیره‌شامل گردند.
این‌امر درروحیهٔ اهالی‌تاثیر خوبی واردکرد وفارغ‌التحصیلان ابتدائی

عموماً خوش برضاء بسوی علم و معارف مراجعه نموده کوشان دیده میشوند .

فعالیتهای عمرانی :

نقشهٔ شهر جدید چاریکار هنوز تثبیت نشده ولی باز هم با در نظر داشتن سویهٔ اقتصادی مردم و توان بودجهٔ مربوطه در حصص مختلف پروان درمورد تعمیرات اقدامات ذیل بعمل آمده است :

۱ـ در شهر موجودهٔ چاریکار از حصهٔ چهارراهی الی حصهٔ مکتب یعنی دوطرفهٔ جاده که طرف گلبهار امتداد دارد بتعداد (۳۲) دکان و اپارتمانها تعمیر و کار آن تمام شده و یکتعداد دکانهای دیگر نیز آباد و یا تحت کار میباشد .

۲ـ تعمیر موقتی رهایش دوایر مامورین موظف بگرام که دارای ده اطاق بوده به پایهٔ تکمیل و پوشش رسیده تنها پلستر کاری و فرش صحن اطاقها باقیمانده عنقریب آنهم تکمیل خواهد شد .

۳ـ دوازده اطاق کار قوماندانی امنیه و دوایر مربوطهٔ آن سر از نو تعمیر شده .

٤ـ در حصهٔ جنگل قریه چهارده غوربند برای رهایش محافظین آن مطابق به نقشهٔ مهندسی دو تعمیر که هر کدام دارای چهار اطاق و یك برنده و یك دهلیز میباشد جدیداً اعمار و پوشش شده .

۷ـ در جنگل دوآب طبق تعمیر چهارده غوربند یك تعمیر تکمیل و پوشش شده .

۸ـ در جنگل شیخ علی طبق تعمیر چهارده غوربند یك تعمیر تکمیل و پوشش شده .

۹ـ همچنان در جنگل غندك طبق تعمیر چهارده غوربند یك تعمیر تکمیل و پوشش شده .

۱۰ـ شهر قره باغ نیز مانند چهاریکار تحت نقشه بوده اهالی زیاد مراجعه وخواهش دارند تا بزودی آباد گردد و قرار معلوم نقشهٔ آن تثبیت شده و بوزارت

فوائدعامه رویت‌داده‌شده امیداست درسال ۳۶ عملی شود .

۱۱ـ چون در نظراست که مواضع تاریخی مملکت دوباره اهمیت سابقهٔ خودرا حاصل کنند از آن‌رو تجویز گرفته‌شده درمنطقهٔ بگرام که یك موضع تاریخی بشمار میرود درسال ۳۶ یك سرك عصری دروسط آن تمدید وعمارات مکفی درجاهای لازمه اعمار گردد چنانچه نقشهٔ آن ازحالا تحت کار بوده عنقریب شروع بـکار مینماید .

اصلاح وضع اجتماعی :

غرض اصلاح وضع مردم ومجادلهٔ برای از بین بردن رسوم وعادات منفی شاید راه های محدودی باشد ولی آنچه درین جا مورد تطبیق قرار داده شده این است که چون شیوع این گونه امراض اخلاقی از بیکاری و بیعلمی نشئت میکند صرف مساعی درانـکشاف علم‌ومعارف درتقلیل اینگونه معایب اجتماعی بکمك شایانی خواهد نمود وهمچنان درمقابل عامل‌دوم (بیکاری) مجادلات جاریست که ازیکطرف احداث سرکهای جدید وتوسیـع جاده‌ها ومعابر عمومی بـکار انداختن پروژه های عمرانی این‌ولا مانـند تعـمیر فابریکه نساجی گـلبهار که بادستگاه های مکمل تولید برق ترمیم کـاری ماشین ها وسـاختن پرزه های لازمه ونجاری ودستگا های نختابی وبافت ورنـگ مالی‌وغیره درجریان است‌وهکذا تعمیرفابریـکه سمنت سازی کـه آنهم دارای دستگا های مکمل میباشد بهزاران نفردرآن شامل‌کـار شده ازتعداد اشخاص بیکار کـاسته میرود وبرای نشو ونمای مکروب رسـوم وعادات منفی موقع کمتر مانده وامید است آهسته‌آهسته بصورتیکه ازبین‌رفته ونامی ازآن باقی نماند حکومت‌اعلی پروان درخور قدرت وتوان خوددرراه رفع بیکاری صرف‌مساعی کرده است ضمناً دراثر مراقبت جدی ازتطبـیق مقررات اصولنامه تعزیت داری واصـولنامه نـکـاح وختنه سوری هاوغیره درزمینه ازبین بردن رسوم وعادات منفی تاثیر مهمی بخشیده .

انکشاف امور اقتصادی:

راجع به تنظیم برداشت حاصلات‌میوه که‌از پیداوار مهم این ناحیه‌شناخته‌میشود

وهکذا تهیه وسایل حمل و نقل و اصدار آن بخارج و انتظام فروش آن در بازارهای خارج پس از مفاهمات با اهالی با مراجع مربوط تماس گرفته شده و از طرف مراجع مربوطه تحت بررسی فنی قرار داده شده ممکن است در اوایل سال ۱۳۳۶ عملی شود تا ازین ناحیه درراه اصلاح وضع اقتصادی مردم و بدست آوردن منافع بیشتر اقدامی شده باشد علاوةً برای اصلاح وضع زراعتی این ناحیه که دراصلاح وضع اقتصادی اهالی رول مهمی بازی میکند مبلغ (۷۸۰۳۲۹۵،۰۰) افغانی بغرض حفر کاریزها و آبادی زمینهای مخروبه و توسعه باغهای انگوری توسط بانك زراعتی به اهالی توزیع شده است.

تقویه و پیشرفت صنایع :

مهمترین امری که برای تقویه صنایع درینجا پیش رواست مسئله تهیه اشخاص فنی و تربیه صنعتگران بصورت فنی است. نسبت به اشخاص فنی بوزارت معارف مفاهمه و اولتر درپروگرام تدریسی مکتب تجدید نظر و یك مضمون مسلکی زیاد شد تا اولادوطن بتوانند برموز کار آشنا و بعداز فراغ مکتب آماده باشند.

ودر حصه صنایع (محلی و محیطی) چون در مناطق پروان بافندگی و نساجی بیشتر رایج است با اهالی توسط حکام در فروش اموال آنها کمك و مطابق استعداد مالی به تشویق اوشان افزوده شده است.

جاده های جدیدالاحداث :

ازآنجاکه منطقه پروان اکثراً کوهستانی بوده وهمیشه دراثر سیلاب وغیره حوادث درسرك عمومی که یکراه ترانزیتی مملکت بوده وهم صفحات شمال را بمرکز وصل مینماید، صدمه می بیند وترمیم و ریگ اندازی آن یك امر حتمی هم محسوب میشود لذا به ترمیم وجغله اندازی آن از حصه کلکان کوهدامن الی پل ایشپشته آخرین نقطه پروان دراوقات لازم اقدامات مقتضی شده سرك برای همیش برای رفت و آمد عراده جات مساعد بوده است.

۱ــ راه درهٔ شکاری که در اثر وقوع زلزله در چند نقطه مسدود و تردد معطل شده بود بزودی اصلاح و اکثر حصص هم فراخ و وسیع گردید.

۲ـ سرکیکه ازدوآب میخ زرین بطرف حکومتی کهمرد ودرهٔ آجر بحدود (۵۲) کیلومتر امتداد داشت دراثروقوع زلزله خراب شده بود مجدداترمیم وبرای ترافیک مساعد شده.

۳ـ سرك بامیان که اکثر حصص آن تنگ ودارای گولایی های زیادوهم ترمیمات وجغله اندازی بیشتری راایجاب مینمود در سال ۳۵ بیشتر قسمت تنگی های آن وسیع وگولایی های آن اصلاح وترمیم وجغله اندازی شد.

٤ـ همچنان باصلاح وترمیمات سرك سرخ وپارسأ از دوآب لولنج الی مرکز حکومت اقدامات مقتضی شده ،

۵ـ درحدود (۱۸) کیلو متر سرك جدید ازمرکز حکومتی سرخ پارسأ الی درهٔ سرخ که یك درهٔ خیلی سرسبز وشاداب مملکت وقابل دیدمیباشد تمدید شده .

٦ـ یك سرك جدید که درحدود (۱۰) کیلومتر مسافه دارد از دهنه مدر کهمرد الی قریه مدر که ازآنجا برف دوآب ودرهٔ صوف مزار شریف میرود نواحداث گردیده وهم در فرازیك شیله واقع زرین راه پل جدیدی ساخته شده که برای رفت وآمدهر نوع عراده ها ازدهنه مدر که درسرراه کهمرد واقع است تاقریه مدر مساعد ساخته است .

۷ـ کار تمدید سرکهای بزرگ موتررو درمواضعی مانند علاقه داریهای حصه اول وحصهٔ ۲ پنجشیر ذریعهٔ عملهٔ مربوطه خیلی پیشرفته است باین سرك مواضع مذکور الی پریان و انجمن که آخرین نقطهٔ حکومت اعلی پروان نزدیك کوتل خاواك است وصل مینمود.

۸ـ کار تمدید واصلاح سرکهای فرعی که درقریه های مربوطه برای رفت وآمد عراده ها جهت حمل ونقل میوه وغیره مساعد شده بتواندشروع وکار آن ادامه دارد .

۹ـ برای ترمیمات پلهای راه از قبیل پل جبل السراج آش آوه ـ پل قلعهٔ گودر وغیره وتعمیر یك پل جدید اساسی پخته کاری درسنگ سفید غوربند اقدامات جدی بعمل آمده .

فعالیت های متفرقه:

الف- چیزیکه در سال ۱۳۳۵ همه افراد مملکت وخصوصا اهالی پروان را متاثر ساخته همانا وقوع زازله در سیغان وکهمرد و بامیان، دره شکاری و سرازیر شدن سیلاب در کهمرد بوده که دراثر آن یك تعداد زیاد ازافراد مناطق مذکور تلف وخسارات بیشتر مادی ومعنوی عائد حال شان گردید. حکومت اعلی درسال ۳۵ درراه تامین آسایش ودل جوئی مردمان مصیبت دیده ورفع مشکلات وتهیه وسایل حیاتی مردم آن سامان مساعی زیادی نموده وتاجای ممکن درمواقع بسیار نازك وخطیر ازوشان دستگیری ووسایل حمایت وتأمین معیشت شان فراهم شده است.

ب- درانکشافات دیگر تمدید لینهای تلفون به مواضع زیر بوده است:

۱- علاقه داری روئی دوآب کهمرد.
۲- « « حصهٔ اول پنجشیر.
۳- « « « دوم «
٤- « « ازمرکز حکومتی بگرام الی قریه «قلعه کاریز»
۵- لین مرکز چهاریکار الی گلبهار طور اساسی ودو لینه.
٦- لین ازگلبهار الی کاپیسا اصلاح و ترمیم شده است.
۷- درمرکز های گلبهار -پنجشیر -جبل السراج- بگرام- کاپیسا، سوچ- بورد های جدید نصب شده.

ج- درامور صحت عامه هم توجه خاصی بکار برده شده و بامور شفاخانه وتنظیم وترمیم وصفائی اطاق های مریضان واحاطه شفاخانه ورنگ مالی آن واعاشه مریضان نسبت بگذشته فعالیت خوبی شده که مورد رضائیت بیماران ومراجعین قرار گرفته.

د- راپوریکه ازشق گمرکی بدست آمده نشان میدهد که در سال ۳۵ نسبت سال ۳٤ مبلغ (۸۵۹۱۱٤ر٦٦) افغانی تزئید بعمل آمده وهم درشق محصول مالیات برعائدات نسبت به سال ۳٤ مبلغ (۳۳۵٤۷۵ر۲۰) افغانی تزئید شده است.

فعالیتهای زراعتی:

ازروی مقایسه احصائیه که بدست آمده معلوم میشود که درظرف سال ۳۵ در حدود شش صدهزار اسلحه تاك انگوری ازعدهٔ زیاد درخت مثمر وغیر مثمرت دربسا نقاط این حکومت اعلی غرس وسلسلهٔ این اقدامات اکنون هم درمواسم معینه ادامه دارد .

۲ـ نسبت تشکیل قوریه ها فارمهای زراعتی واداره جنگلات طبیعی محیط، توسعه و ترویج کرم پیله وزنبور عسل درمنطقه پروان که ازحیث آب وهوا ومحیط موقعیت خوبی داشته درسال ۳۵ بقسم تجربه اقدام شده است .

۳ـ درسنه ۳۵ به تشویق وترغیب مردم به تربیه حیوانات وغرس اشجار وبذرتخم حبوبات وگلها ونمایش آن درمواقع لازمه نسبت بسالهای ماضی فعالیت بیشتری بکار برده شده .

٤ـ در خلال سال ۳۵ قرار احصائیه مرتبه در قوریه های موضوعه غرس قلمه وبذرتخمینی ذیل بعمل آمد:

۱ـ درجنگل چهارده غوربند، قلمه بیدوچنار غرس شده (۶۰۰۰) قلمه
۲ـ « دوآب « « « (٤۰۰۰) «
۳ـ « شیخ علی « « « (۳۰۰۰) «
٤ـ « بامیان « « « (۲۵۰) «
۵ـ « غندك وجلدمیش « « « (۲۰۰۰) «

ب ـ بذرتخمینا نه درجنگل چهارده غور بند درخت مثمر:

۱ـ خسته شفتالوزرع شده درپنج بسوه.
۲ـ « بادام « « « ۵ «
۳ـ « زردآلو « « « ۲ «
٤ـ تخم ناجو زرع شده ۳ پاو

ج ـ علاوتا دربیست ودو موضع باغهای قوریه دکه های آب که از صدمه سیلاب وغیره باغها را محافظت میکرد ساخته شده وهم در هفت موضع برای آبیاری باغهای مذکور سه بند ساخته شده است .

د- غرض مجادله وجلوگیری ازامراض نباتی وحیوانی ذریعهٔ هیأت‌های فنی بصورت ذیل اقدامات شده :

١- درمنطقه حکومت غوربند ادویه‌پاشی شده (٩٨٢٧٤) اصله‌درخت بادام.

٢- علیه (آتشك) در قریه جات مربوط حکومت اعلی ادویه پاشی شده (٣٥٤٦٥) اصله تاك.

٣- علیه‌ملخ درمناطق حکومتی بامیان (١١٣٠) جریب‌زمین.

٤- مجادله بامرض گاوها در منطقه کاپیسا (١٠٠٠) فرد گاو پیچکاری شده.

٥- سروی نمودن باغ‌های رعیتی حکومتی سرخ‌وپارسا بعمل‌آمده‌است (١٣٢٨) باغ.

٦- نهرخواجه کوهستان که‌یك قسمت زمین های مربوطه را آبیاری مینمود یك‌قسمت زیاد زمین‌های دیگر هم بایرمانده وباید ازین‌نهر آبیاری شود بناءً حکومت اعلی تصمیم گرفت‌تادهنه های نهر مذکور را پخته و بتوسعه وامتدادآن بیفزاید که‌این کارفعلا شروع ودرجریان است.

٧- برای آبیاری منطقه بگرام که یك موضع تاریخی مملکت است وقسمت بیشترآن دشت لامزروع وبایر میباشد سروی کشیدن نهر های توپ ونهر ارزاق که بموضع مذکور بدرستی آب رسانیده می‌تواند ، شروع وتحت مطالعه مهندسین میباشد.

ښاغلی احمدعلی کهزاد

گزارشهای باستانشناسی *

در

افغانستان

در جریان سال ۱۳۳۵

ششمین دوره حفریات سرخ کوتل - هفتمین دورهٔ حفریات منديگـك هیئت ایطالوی ونقشه حفریات غزنی - هیئت هندی و باز دید باستان شناسی از نقاط مختلف افغانستان - کاوش مقدماتی پای دیوارهای حصار کهن بلخ .

اول- آتشگاه بغلان :

در شماره ۲۹۰ سال (٥) مجله هفته وار ژوندون که بتاریخ دوشنبه ۷ جدی ۱۳۳۲ نشر شده است تحت عنوان « کشف اولین آتشکده در باختر » خبر این اکتشاف مهم وبی سابقه را در افغانستان باطلاع علاقمندان رسانیدیم ، در همین مقاله و مقاله دیگری که تحت عنوان « آتشگاه عصر کوشانی » در شماره ۱۳ سال ٦ مجلهٔ مذکور بتاریخ ۹ سرطان ۱۳۳۳ منتشر شده است ، راجع بظهوروشیوع آئین (مزدیسنا) یا به اصطلاح عوام (آتش پرستی) مختصر تحقیقاتی بعمل آمده وبشهادت منابع تاریخی وادبی معلوم میشود که از زمان ظهور (زراتشترا) تازمان مقارن ظهور دین مقدس اسلام حتی بعد تر ازان آئین آتش پرستی موازی با سایر ادیان که بحثش اینجا مورد ندارد در افغانستان وجود داشت .

مقارن هزار ق - م (با ساس نظریه اروپائیان در حوالی قرن ٦ یا ۷ ق - م) حکیم ومبلغ و رهبری بنام (زراتشترا) در دربار کشتاسپ

در بلخ بامی پدیدار شد ودر معتقدات عناصر پرستی قدیم دورهٔ (ویدی)
اروپائی رفورمی وارد کرد مبنی بر یگانه پرستی که احترام و تقدیس
آتش بحیث یك عنصر پاك در آن نقش بزرگ بازی میکرد ، آتش در
دورهٔ ویدی در کانون خانوادهٔ اروپائی در افغانستان جنبهٔ تقدس پیدا
کرد و بنام (اگنی) ربالنوعی داشت چون (زراتشترا) یگانه پرستی‌را
اعلام کرد باساس سنن باستانی آتش و اجاق در کانون خانواده جنبهٔ
تقدس خودرا محافظه کرد وچون اساس نظریات زردشت بر پاکی وصفائی
ظاهری وباطنی استوار بود و آتش محو کنندهٔ ناپاکی ها تلقی می‌شد
اجاق محل افروختن آتش جایگاه پاك شمرده میشد واین مفکوره طوری
تقویت یافت که مراسم مذهبی را در اطراف کانون ومحل افروختن آتش
بجا می‌آوردند و بدین ترتیب آتش کانون خانوادهٔ آتشکده و آتشگاه
محل رجوع مذهبی گردید . در تاریخ ادوار اسلامی افغانستان و منابع
ادبی شواهدی موجوداست که باوصف تاخیرخودبوجودآتشکدهٔ در افغانستان
در ادوار پیشین شهادت میدهد : دقیقی شاعر نام آور بلخی میگوید که
گشتاسپ آتشکدهٔ بنام (مهر برزین) یا (برزین مهر) در خراسان فراز
کوهی آباد نموده بود، بشهادت بنداهش میدانیم که (آتش فروبه) که
مخصوص موبدان و روحانیون بود از خوارزم به کابلستان آورده شده
به اساس نوشته های (ویلیم جکسن) میدانیم که : در (بلخ بامیك)
در محلی موسوم به (نوازك) آتشکدهٔ بزرگی بنام (آتشکدهٔ وهران)
بنا نهاد ، علاوه برین آتشکدهٔ بنام (نوش آذر) در بلخ بود و زرتشت
ازطرف یکنفر پهلوان تورانی اروپائی درآنجا کشته شد. فردوسی اززبان
زن گشتاسپ درین موارد گوید :

شهنشاه لهراسپ در شهر بلخ
بکشتند و شد روز ما تار وتلخ
وزآنجا بنوش آذراندرشدند
ادو هیربد را همه سر زدند

این واقعه در موقعی واقع شده که گشتاسپ در سیستان مسافرت نموده و پدر پیرش لهراسپ در بلخ بود و در اثر حمله تورانیان کشته میشد و بسیاری از موبدو موبدان در آتشکده (نوش آذر) در بلخ کشته میشوند. آخرین خبری که درمنابع اسلامی راجع به آتشکدهٔ در افغانستان داریم ذکر صاحب تاریخ سیستان است و میگوید که آتش در (کرکویه) در حوالی یکی از دروازه های شهر (زرنج) پایتخت قدیم سیستان وجود داشت وحتی با انتشار دین فرخنده اسلام هم به موبدان وآتشکدهٔ مذکور خسارهٔ وارد نشد زیرا آتش پرستان جزیه را قبول کرده و باحفظ آئین و آتشکده خود باقی ماندند.

با این همهٔ شواهد میتوان تاریخی وادبی تا چندسال قبل اثری از کدام آتشکده وآتشگاه در افغانستان سراغ نداشتیم تااینکه در سال(   )
در نقطهٔ موسوم بسرخ کوتل در(۱۵) کیلومتری شمال غرب پلخمری سرراه هیبك (سمنگان) ومزار شریف آتشکده ای کشف شد .

به‌اساس تحقیقات علمی و در اثر کشف مسکوکات کوشانی وهیکل های شهزادگان این دودمان بلاشبهه گفته میتوانیم که آتشکدهٔ سرخ کوتل مربوط به عصر کوشانی های بزرگ است و به اواخر قرن اول مسیحی تعلق میگیرد. در میان مسکوکات، سکه های (هوویشکا) بیشتر دیده شده ولی قراین حکم می‌کند که این آتشکدهٔ بزرگ و باشکوه درزمانه های مقدمتر وبا اکثر احتمال در عصر کوشانشاه بزرگ (کنیشکا) در قرن اول عهد مسیح بنا یافته باشد.

قراریکه در سالنامه پارسال شرح دادیم پنج دورهٔ حفریات سرخ کوتل درطی سالهای گذشته عملی شد، امسال (سال ۳۰   ) بهفتمین دورهٔ حفریات تحت سرپرستی « موسیو شلوم برژه » مدیر هیئت حفریات فرانسوی و همراهی و معاونت بناغلی محمدابراهیم عضو نماینده موزه کابل صورت گرفت. حفریات از ۲۷ ثور الی ۳۰ سرطان در حدود دو ماه

دوام کرد و قسمت های ممیزهٔ اکتشافات این دورهٔ حفریات را مختصراً شرح می‌دهیم .

قبل از اینکه به ذکر توسعهٔ عملیات حفاری امسال بپردازیم بیک نکتهٔ دیگر توجه خوانندگان را جلب میکنیم وآن کشف نام آتشکده است که از بسا نقاط نظر تاریخی، ادبی، جغرافیائی اهمیت خاص دارد .

قبل برین در سالهای گذشته کتیبهٔ از این آتشکده بدست آمده بود روی پارچهٔ سنگ که سه‌سطر نوشته داشت به رسم الخط یونانی کوشانی شده این کتیبه قبل برین از طرف « مو سیو شلوم برژه » و مخصوصا ازطرف موسیو کوریل یکی ازاعضای هیئت باستان شناسی فرانسوی مطالعه شده بود در طی سال جاری یکنفر از علمای فیلو لوژی که اصلا المانی است در انگلستان اقامت دارد و بنام (و ، ب هنیگ) مشهوراست کتیبهٔ مذکور را تحت مطالعه قرار داده وبه نتیجهٔ بسیاردلچسپی رسیده است که قراریکه شرح می‌دهیم موفق به خواندن نام قدیم و اصلی آتشکده شده است.

پروفیسر(هنیگ) به این‌عقیده است که‌در کتیبه‌صدسطره سرخ‌کوتل‌سطر آخرش به‌زبان‌یونانی‌است وماهیت زبان دوسطراول هنوزپوره معلوم نمیشود. درسطر دوم کتیبه یك کلمه‌جلب نظرمیکندوان کلمه(بگولانگو) یا (بغولانگو) است‌که شکل قدیم کلمهٔ (بغلان) را معرفی میکند .

بعقیدهٔ پروفیسر(هنیگ) به‌اساس قوانین فق اللغة اگر(واو) های که درین کلمه‌دردوجا آمده حذف شود کلمهٔ‌مذکور به‌شکل(بغلانگ)درمی آیدوچون حرف‌آخر کلمه یکنوع (گ) است که با یک نقطه ئی که‌بالای خود دارد (ن)هم‌تلفظ شده میتواند. خودبخود کلمهٔ (بغلان) بدست می آید .

به‌اساس تحقیقات همین مدقق (بغدانکه) یا(بغه‌دانکه) درفارسی قدیم به‌معنی(آتشگاه) و(آتش کده) و(کانون‌آتش) آمده واحتمال بسیار میرود که‌در زبان محلی علاقه بغلان (د) به(ل) ابدال شده وهمچنین (آنکه) به (آنگ)و(آن)تبدیل شده باشد وبدین صورت ضبط‌جدید کلمهٔ(بغلان) بدست

می آید . فراموش نباید کرد که شکل سغدی این کلمه (بغدانك) یا (بغدانغ) بود واگر(د) را به (ل) تبدیل کنیم (بغلانگ) میشود وچون که آخر یکنوع کافی است که محل صدقی آن دردماغ بصورت (ن) هم تلفظ میشود دراینجا (ن)و (ك) هردوشکل یك کلمه بخود گرفته (بغلان) میشود .

خلاصه آنچه ازتحقیقات فیلولوژی امثال ظاهروهویدا گردید همین نام آتشکده است که(بغولانگو) بوده ومنتهی به بغلان گردیده آتشکده(بغو لانگو) آتشکدهٔ بسیار مهم یك ایالت وسیع بوده چنانچه ازدوره های قدیم تاامروز نام(بغلان) ازبین نرفته وعلاقهٔ بزرگی رادر ولایت قطغن امروزی ازنظر ساحهٔ جغرافیائی اشغال کرده است .

دراثر بسط حفریات امسال در آتشکدهٔ بغلان زینهٔ بزرگ آتشکده بصورت کامل ظاهر گردید . این زینه درحدود ۳۰یا ۳۵ متر یا بیشتر بلندی داشت ودرزمان آبادی در حدود (۱۵۰) پته داشته حصص فوقانی آن دراثر کاوشهای قبلی هویدا شده بود ولی پته ها حد به حد خرابی هائی داشت امسال درقسمت های پایان ترازسطح سرك عمومی مزارشریف که ازپای تپه میگذرد حفریات بعمل آمد. سرك دران حدود تخریب شدوتقریباهفده پته دیگر پایان تراز سطح سرك وسطح جلگه کشف گردید که خوشبختانه بخوبی محافظه شده است پته های این زینه بزرگ هفت متر عرض دارد واز سنگهای آهك سفیدحجاری شده .

موضوع مهم دیگر که دراثرحفریات امسال بشهود پیوست کشف دیوار بزرگ و ضخیم سمت شرقی آتشکده است که متصل سرك موجوده مزارشریف آشکار گردید وواضح ساخت که آتشکدهٔ بغلان ازچهار سمت بادیوارهای بزرگ و ضخیم محاط بوده حدبه حد برج های متعدد داشت ودیوار برج ها و کنگره ها ازخارج شکل حصار یا قلعهٔ مستحکم به آتشکدهٔ مذکور داده بود .

دوم ـ حفریات مندیگك :

در ۵۰ کیلومتری شمال غرب قندهار درعلاقهٔ (خاکریز) درسمت شرقی

(شاه‌مقصود) درحوزه رودخانه (کشك‌نخود) که جریان سیلابی دارد عمـو ما خشك‌میباشد تپه ئی افتاده بنام (مندیگك) که حفریات قبل التاریخ از طرف موسیو «کزال» عضوهیئت باستان‌شناسی فرانسوی در افغانستان درانـجا شروع‌شده واینك امسـال دورهٔ هفتم حفریات آن به‌پایان رسیده‌تپه (مندیگك) درحدود ۳۰ متراز سطح جلگه ماحول بلندی دارد واین بلندی تپه در نتیجهٔ یك سلسله‌آبادی ها وخرابی ها وآبـادی های مجدد دردوره های‌طولانی قرون هزاران سال گذشته بمیان‌آمده زیرا(مندیگك) روی‌همرفته‌از۱۳طبقه آبادی‌های اعصارمختلف نمایندگی‌میکند که‌به احتمال قوی از۵ هزار سال ق-م شروع وبه‌یکنیم هزارسال ق‌م خاتمه یافته و مراتب مختلف دورهٔ بروز یا (مفرغ) رانشان میدهد .

راجع به آغاز حفریات وکاوش مقدماتی بصورت یك‌شق‌عمودی وتسلسل آبـادی‌های‌مختلف این‌تپه مطالبی درسالنامه سال گذشته نشرشده . روزنامه تایمزلندن درشمارهٔ ۳۰دسامبر ۱۹۵۵ خودبقلم نامه‌نگار مخـصوص خویش مقاله ای تحت عنوان (نظری به اوضاع ماقبل تاریخ‌درافغانستان) نشرکرده ومقاله‌نویس در آغازمقاله خویش نوشته‌بود که (مندیگك) درمسیرر ودخانه (کشك‌نخود) که‌فعلا خشك وبی آب است‌واقع‌شده و چندین قلعه ودهکده‌ها هم‌دران نواهی است که آب مورد احتیاج خویش وچاره زمین‌های زراعتی خود را از نهر های زیرزمینی میگیرند که‌در افغانستان آنـرا (کـاریز) میگویند .

ازقرائن‌چنین معلوم می شودکه‌زمانی‌این‌وادی های‌لم‌یزرع‌آبـادومعمور بوده‌باغ‌ها بسیار وزمین های‌زراعتی‌ساحه وسعی رااشغال کرده بود رودخانه کشك نخود در بستر وسیع تری جریان‌داشت وآب‌بیشتربودوزمین‌های‌زیادی رادر اطراف مسیرخود سیرآب میکرد سپس زمانی‌رسید که آب‌کم‌شد و در نتیجه این‌علاقه حاصل‌خیز رو به خشکی گذاشت ومردم مجبور به‌نقل مـکان شدند . احتمال بسیارمیرود که این کوایف جوی‌درحدود یکنیم هزار سال

قم صورت گرفته باشد زیرا آخرین مرحلهٔ اشغال مندیگک مقارن همین زمان است .

هفتمین دورهٔ حفریات مندیگک امسال درخزان ازاول میزان شروع و به ۲۶قوس خاتمه یافت. درین دوره هم درخود تپه کلان ومرکزی مندیگک وهم دریك سلسلهٔ تپه های کوچك دیگر که اصلا ارتفاعی ازسطح جلگه نداشته ودراثر مرور زمان وآب بردگی‌ها به زمین هموارشده اندوعلی العموم در سمت جنوب غربی تپه مرکزی واقع شده اند حفریات وکاوش‌های امتحانی بعمل آمد. نتیجه ئی که ازین کاوش ها بدست آمدعبارت ازین است که علاوه براصل تپه مندیگک دامنه رهایش وزندگانی مردمان در ادوارقبل التاریخ درحوالی ۳هزارسال ق،م درنقاط دورونزدیك ما حول تپه انبساط داشت .

قراریکه درسالنامه سال گذشته شرح دادم ازتپهٔ مندیگک عمارت بسیار بزرگ با تعبیهٔ قطار نیمه ستون‌ها یاپایه‌ها که ازخشت ساخته شده کشف گردید. وجوداین عمارت که ازعمرآن هزارسال ازامروز میگذرد درادوار قبل التاریخ این مناطق بی‌سابقه است. بی‌سابقه ازین‌جهت که عمارت اصلا بزرگ وبایك نقشه وپلان معین ومرتبی ساخته‌شده. هنوز واضح گفته نمیتوانیم که مفکورهٔ اداری،اجتماعی،مذهبی کدام یك این بنارا بمیان آورده ولی‌خود بنا بذات خودیك‌مرکزیت ویك‌قدرت ویك‌آمریت راثابت میسازد. دراثر حفریات امسال آثار دیواری بزرگ وضخیم به‌طول تقریباً یك کیلو متر دردورادور این بناء ظاهرشده است واثبات میکند که‌عمارت‌فوق‌الذکر یا حصار خودشکل یك(قلعهٔ مستحکم) داشته وعمارت مرکزی رادیواری با کنگره ها محافظه میکرد. این عمارت بااین حصار روی‌تپه ئی که‌از خرابی های آبادی های گذشته تشکل نموده است نشان‌میدهد که مردمان دورهای قبل‌التاریخ از روز ورود خود دراینجا (شاید در حوالی ده‌هزار سال ق،م‌آمده باشند) به‌ساختن‌آبادی‌های پرداخته ودوره به‌دوره به عصری رسیده اند که زندگانی ایشان داشتن مرکز مستحکمی را ایجاب

میگرد. این مرکز مستحکم درحوالی ۳هزار سال‌قبل روی تپه بمیا ن آمد و مردم دراطراف آن‌مسکون شدندچنانچه شواهد و بقایای رها یشگاه ابنا در نقاط متعدد مخصوصا درساحهٔ جنوب غربی‌تپه مرکزی بکشف گرد ید . پس همان طور که نامه نگار لندن نیوز سال گذ شته حدس زده بود در نتیجه کاوش‌های امسال واضح‌شدکه درمندیگک‌وما حول آن‌مردمان زیادزندگانی داشتند وکثرت اهالی دلالت به‌سرسبزی وشادابی این‌علاقه میکندوشادابی علاقه بسته به‌آب فراوان است ودرنتیجه حتما رودخانه‌کشك‌نخود که‌حالا تقریبا خشك‌است درحوالی ۳هزار سال ق،م‌آب فراوان‌داشته‌وشاید این‌آب تاحوالی ۱۵۰۰سال ق،م‌هم به‌اندازهٔ کافی بوده وبعدطوری کم‌وخشك‌شده که‌مردم مجبور به‌ترك مساکن خویش‌گردیده انـد و مندیـگك متـرو ك گر دیده است.

سوم:ـ هیأت ایتالوی ونقشهٔ حفریات آینده در غزنی:

قراریکه دراخباروجراید نوشته شده است ازچندسال باینطرف در اثر خواهش دولت جمهوری ایطالیا بالاخره حکومت افغانستان به دانشمندا ن ایتالوی اجازه اجـرای بعضی کاوش‌های علمی در برخی نقاط افغانستـا ن اعطا کرده است حقیقت امراین است‌که موزهٔ‌کابل بـه‌موافـقت وزارت معارف ومجلس‌عالی وزراء وصحهٔ ذات اشرف ملوکانه باپرو فیسر تو چی رئیس انجمن ایطالوی مخصوص مطالعات شرق‌میانه وشرق دور قراردادی به‌امضاء رسانیده که‌قرارآن دانشمندان این‌موسسه دردونقطه افغانستان‌غزنی ولغمان مخصوصاً درخرابه‌های شهرغزنی پایتخت غـز نـو یان حفر یـا ت کر ده میـتو ا نـند.

امسال (۱۳۳۵)درماه سنبله پروفیسر توچی‌رئیس انجمن شرق ایطا لیا و قبل از پروفیسر (بومبیاچی) یکی‌ازهمکاران اوکه درآینده سمت مدیری هیئت باستان شناسی ایطا لوی رادر افغانستان خواهدداشت بکا بل آمده واینجانب باایشان گردش‌ها ئی به‌غزنی بعمل‌آوردم دریـن گـرد ش ها

هدف دو چیز بود: یکی مطالعهٔ آبدات روی خاکی و بیشتر دقت در کتیبه های کوفی و دیگر تعین محل حفریات آینده .

شبهٔ نیست که در غزنی در بقایای آبدات عصر غزنویان چه در منار ها و چه در سنگ نبشته های مقابر نوشته ها به رسم الخط عربی و کوفی باقی مانده همان طور که کتیبه های عربی متنوع و از نظر سبك بـه دور های مختلف تعلق میگیرد سنگ نبشته های کوفی هم متنوع است و خاطره هائی تقریباً از آغاز سلطنت دودمان ال ناصر را تا اخیر آن دوره بیاد میدهد. موسیو بومپاچی درچند روز محدود اقامت خود در غزنی در برخی از کتیبه ها دقت بعمل آورد و برخی کتیبه های دیگر را بار اول مطالعه نمود.

همه میدانیم که در غزنی هنوز دو منار موجود است که قسمت استوانه ئی شکل فوقانی آنها در عصر امیر حبیب الله خان شهید افتاده و حصص ستاره ئی شکل آن باقیمانده . این دو منار هر کدام در حصص فوقانی ۱۶ پهلوی هشت رخ خود کتیبه هائی به رسم الخط کوفی دارد .

مدققان افغانستان (مخصوص مرحوم شیخ محمد رضا) از حوالی تقریباً چهل سال قبل که به مطالعهٔ آبدات غزنی متوجه شده اند بدون اشتباه یکی از منارها (آنرا که به شهرك غزنی نزدیك است) به بهرامشاه غزنوی و دیگری را که (به روضهٔ سلطان محمود قریب است) به سلطان مسعود یا مسعود سوم بن ابراهیم نسبت داده اند .

مدققان خارجی که از سالهای جنگ اول افغان و انگلیس (۱۸۳۹) باینطرف در اطراف غزنی و آبدات آن تحقیقات کرده اند در خواندن کتیبه ها دچار اشتباهات زیادی شده اند . «راونسن» انگلیس کتیبه های منارهای غزنی را در ۱۸۳۹ طوری خوانده که با حقیقت امر بسیار دور است . موسیو گودار که در ماه جولائی ۱۹۲۳ مدت کوتاهی در غزنی اقامت داشت محض بعلت اینکه لقب (یمین الدوله) را در کتیبهٔ اول الذکر دید آنرا به یمین الدوله ابوالقاسم محمود نسبت داد و اشتباه او موسیو فلوری را هم بیراهه برد حال آنکه مسئله بسیار واضح است که لقب (یمین الدوله) بین محمود و بهرامشاه مشترك بوده و بالاتر

ازهمه خودنام بهرامشاه در کتیبه واضح خوانده میشود . بهر حال موسیو (سوردل) یکنفر ازدانشمندان دیگرفرانسوی که ٥-٦ سال قبل برای مطالعهٔ مسکوکات اسلامی موزهٔ کابل به افغانستان آمده بودمختصر مطالعه‌ئی درباب منارهای غزنی ومنار دولت آباد بلخ هم بعمل آورد واشتباه موسیو گودارو فلوری‌راتصحیح کرد . قراریکه اینجانب باموسیو بومپاچی کتیبهٔ مناراولی را مطالعه کردیم مضموق نوشته کوفی آن بدون چون‌وچرا قرارآتی است :

«بسم‌الله الرحمن‌الرحیم . السلطان الاعظم ملـك الاسلام یمین‌الدوله وامین‌الملة ابوالمظفر بهرامشاه خلدالله ملکه . »

منار دوم که‌از شهرك‌غزنی‌دورتر و به‌روضهٔ سلطان محمود نزدیکتر است بصورت متفق‌القول به‌علامه الدوله مسعود ابن‌ابراهیم یعنی‌مسعود سوم نسبت داده‌شده است . اسم‌ولقب مسعود وپدرش ابراهیم واضح در کتیبه خوانده میشود. معذالك از ١٨٣٩ باینطرف که «راول نسن» انگلیس باراول این کتیبه راخوانده تاامسال که با پروفیسرایطالوی‌موصوف به‌غزنی‌رفتم درتمام‌نشرات داخلی‌وخارجی کسی‌در ترتیب‌صحیح کلمات دقت‌بعمل نیاورده بود وبگمان اینجانب ودانشمندایطالوی موسیو بومپاچی هنوزهم سه‌کلمه‌در کتیبهٔ مذکور بست‌که درخواندن آن اطمینان نداریم .

این‌منار مانندمنار بهرامشاه هشت‌رخ‌دارد وهررخ‌دارای دوپهلو میباشد اینك بـا نهادن‌ارقام مضمون هررخ را در میان قوسین میگیریم به این ترتیب صورت قرائت وکتیبه باترتیب کلمات و کلماتیکه مشکوك است واضح خواهد شد .

(١) (بسم‌الله) (٢)(الرحمن‌الرحیم) (٣) (السلطان)(٤) (الاعظم) (٥) (ملك‌الاسلام) (٦) (علاءالدوله) (٧) (ابوسعد)(٨) (مسعود) (٩) (بن‌ظهیر) (١٠) (الدوله) (١١) (بی مظفر) (١٢) (ابراهیم) (١٣) (+ +) (١٤) (+ امیر) (١٥) (المومنین خلدا) (١٦) (الله ملکه) علاوه بر تجدید نظردر متن‌کتیبه‌های منارها نوشته های کوفی بعضی محراب‌ها والواح بعضی مقابر

هم‌طرف مطالعه قرار گرفت . درمسجد جمع اولیا محراب بسیارقشنگی ازسنگ مرمر موجوداست ، نوشتهٔ کوفی آن از نظر روش رسم الخط برای خواندن کتیبهٔ منار مسعود سوم کمك زیادمیکند . این‌محراب‌درعصر سلطنت‌سلطان ابراهیم پدرمسعود سوم‌ساخته شده دراین‌منار کلمهٔ شریفه :
لااله‌الاالله‌محمدالرسول‌الله وآیهٔ‌شانزدهم‌سورهٔ‌عمران: بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم شهدالله‌انه‌لااله‌الاهووالملئکةواولوالعلم‌قائماً بالقسط‌لااله‌الا هوالعزیزالحکیم تا«سریع الحساب» خوانده می‌شود هکذا بخط رقاع بسم‌الله الرحمن الرحیم انمایعمر مساجدالله من‌امن بالله والیوم الاخر و اقام‌الصلوة وآتی الـذکـوة هم نقر است .

بفاصلهٔ تقریباً ۵۰ متری جنوب شرق منارمسعودسوم دربقعه ئی موسوم به‌سلطان حلقوم که عملاً آنجارا آرامگاه سلطان ابراهیم می پندارند در قسمت فوقانی محرابی که در زمین گور است مضمونی به این عبارت : (وانصرالسلطان الاعظم‌ابوسعدمسعودخلدهه) خوانده شده‌این‌مضمون قبل‌برین هم‌خوانده شده بود ولی‌آنچه موردتوجه واقع‌شد این‌است که‌عین این مضمون درمنار مسعودسوم هم‌موجوداست اززمان‌همین‌سلطان ابراهیم محراب دیگری درسمت غرب‌شهرك موجودهٔ غزنی‌در محلی‌موسوم به«بام بهشت» بمطالعه‌رسید که دران این عبارت مرقوم است : «معین‌الدین مغیث المسلمین ابی مظفر ابراهیم .»

پارچهٔ سنگ دیگر درانبار سنگ نبشته‌های قدیمه بنظررسید که درآنهم نام سلطان ابراهیم موصوف به عبارت ذیل آمده است : « محمد السلطان قاهرالملوك سعیدالسلاطین ابوالمظفرابراهیم»چون سلطان ابراهیم‌بن‌مسعود بن‌ابوالقاسم محمود درحدود ( ) سال سلطنت کرده و دورهٔ سلطنت او بسیار طولانی بوده آثارعمرانی بخصوص بصورت محراب ها بیشتر درغزنی بنظر میخورد و چند پارچهٔ فوق چند نوته ایست که این مطلب را تائید می نماید .

درطی همین مسافرتها ضمناً به تشکیل‌وافتتاح موزهٔ کوچکی هم‌درغزنی در باغچهٔ آرامگاه سلطان محمود توفیق دست داد این موزه مخصوص هنر ومظاهر هنری اسلامی عصر غزنویان است . درین موزهٔ کوچك دو پارچهٔ حجاری بسیار مهم‌به معرض نمایش گذاشته‌شد : یکی لوحه ایست که سه نفر سپاهیان یاغلامان خاص سلطانی رابا لباس وسلاح‌عصر نشان میدهد و اهمیت آن‌دراین است‌که پیکرها شباهت‌کـلی به‌تصاویر رنگی دیواری دارند که چندسال قبل‌از «لشکرگـاه» ازجوار شهر تاریخی بست‌از کنار های مسیر هیرمند کشف گردیده وغلا مان خاصه یا اخص الخاص سلطانی را معرفی می نماید .

پارچهٔ دیگر لوحه‌مرمرینی است بطول ۱٫۶۰ (یك متر وشصت سانتی) وعرض (۸۰) سانتی . این‌لوحه سنگ بزرگ دردوروی خود نقوش برجسته داردکه‌به سبك بسیار قشنگ حیوانات تخیلی‌شیرهای بالداروحیواناتدیگر نشان میدهد . در شمارهٔ ۳۹ سال ۷ مجلهٔ ژوندون در مقاله ئی تحت عنوان «پیکرسازی در عصر غزنویان» راجع به‌این سنگ هم چند سطری نوشتم ، این‌لوحه وبسیار لوحه‌های دیگردرغزنی بمشاهده‌رسیدکه‌دردوروی آن‌مجالس شکاریا اشکال حیوانات وپرندگـان حجاری شده و طبعاً در قصرهای سلطنتی درهر محلی‌که مورد استعمال داشته‌اند در جاهائی بکـار میرفتند که ناظرین ازهردوطرف نقوش‌را دیده میتوانستند . مطالعهٔ این‌لوحه قشنگ والواح‌دیگر مطالعه کننده‌را متقاعد میسازد که‌در پیکرسازی عصر غزنوی نفوذ هندی وایرانی مشهور است وروش پیکر سازی دورهٔ ساسانی تاثیر زیاددارد وهر قدر نفوذ صنعتی هندی و ایرانی بیشتر وخـوبتر بهم ترکیب‌شده باشد خوبتر روش ممیزهٔ سبك هنری غزنوی را درپیکر سازی وانمود میکند .

چیز دیگری که امسال درطی همین مسافرت هادر غزنی مکـشوف شد دروازهٔ ضخیم وکـلفت وکهنی است آهن کوب و میخ کوب و خوشبختانه بااین کـتیبه ئی کـه روی یکی از نوار های آهنی مـوجود است (شهر

ربیع الاول من مشهور سنه خمس وار بعین وسماة) معلوم میشود که دروازهٔ مذکور درسال (۶۴۵) هجری قمری درحدود ۷۴۱ سال قبل ساخته شده و این تاریخ ما را به سال های بین وفات چنگیز وسلطنت هلاکو قرار میدهد و چنین استنباط میشود که دروازهٔ مذکور که در مدخل باغچه آرامگاه سلطان محمود تازمان سلطنت امیر حبیب الله خان شهید قرار داشت در دورهٔ سلطنت اولادهٔ چنگیز ساخته شده است . این دروازه نفاست ندارد، ضخیم و کلفت وسنگین است و آهن کوبی و گل میخکوبی طبق مقتضیات عصر مفکورهٔ محکم بندی مدخل یك محوطه ویایك بنا را نشان میدهد .

هیأت باستان شناسی ایطالوی بعداز مطالعهٔ اوضاع خرابه های غزنی برای کاوش های مقدماتی سال آینده سه نقطهٔ ذیل را تعین کردند : (۱) محوطهٔ اطراف بقعهٔ سلطان حلقوم (بقعهٔ سلطان ابراهیم) که متن کتیبهٔ کوفی محراب داخل بقعه را قبل برین دادیم احتمال میرود در اینجا بقایای مسجدی از بنا های عصر سلطان مسعود سوم پسر سلطان ابراهیم ظاهر گردد . (۲) در جناح شرقی بقعهٔ سبکتگین درامتداد تپه ئی که در حاشیهٔ شمالی منار ها حائل است برجستگی موجود است که دست نخورده بصورت امتحانی کاوشی در اینجا هم بعمل خواهد آمد . (۳) درسمت غرب شهرك موجودهٔ غزنی عقب عمارت حاضرهٔ هوتل درمجاورت بقعهٔ امام حداد غندی هائی است که مجموع آنرا امروز (بام بهشت) گویند . درمجاورت قریب بقعهٔ امام حداد یکی ازین غندی ها برای حفریات انتخاب شده روی این غندی از پارچه های سفالی شواهد زیاد دیده میشود و تاجائی که دقت بعمل آمد پارچه های سفالی مذکور به دور کوشانی های بزرگ (قرن اول ودوم وسوم) مسیحی تعلق دارد.

چهارم۔ هیأت باستان شناسی هندی و معاینه آثار تاریخی و باستان شناسی در امتداد ٤ هزار کیلو متر در افغانستان در ماه ثور سال ۱۳۳۵ هیئت باستان شناسی هندی تحت ریاست (داکتر راما چندرا) بکابل آمده و بعداز تماس وکسب اجازه ازوزارت معارف

بغرض معاینه و مطالعه نقاط تاریخی و باستان‌شناسی افغانستان به‌مسافرت طولانی بشکل یك دورهٔ مفصل در تمام افغانستان اقدام کردند. ښاغلی محمدسرور نادری عضو و نماینده موزهٔ کابل هیئت مذکور را در این گردش علمی همراهی کرد. هیئت هندی درحدود دو نیم ماه در افغانستان ماند و مسافرت ایشان درحدود چهار هزار کیلو متر رادر بر گرفت شبهه‌ئی نیست که میان افغانستان و هند در ین سال‌های اخیر هیئت‌های فرهنگی و باستانشناسی تبادله شده موزهٔ کابل پارچه هائی از آثار انتخابی موزه در کلکته و دهلی جدید بغرض نمایش گذاشت و ازطرف هند یك دفعه (داکتر ویلر) مدیر عمومی سرویس باستان شناسی هندی در راس هیئتی در١٩٤٦ بکابل آمده بعد از استقلال هند که باستان شناسی آن مملکت هم در دست دانشمندان خود هندوستان افتاد هیئتی تحت ریاست (داکتر راماچندرا)معاون مدیر عمومی باستان شناسی هند درماه ثور ١٣٣٥ وارد کابل گردید مقصود این هیئت مطالعه آثار هنری و تاریخی افغانستان و نتیجه اکتشافات باستان‌شناسی در موزهٔ کابل بود زیرا موزهٔ کابل با آثار قیمتدار خود از نظر مکاتب هنری و آثار هیکل تراشی و مسکوکات وقطعات عاج وغیره اشیای منحصر بفردی دارد که مطالعه آن برای مدققان کشور های همسایه ضمناً هند بسیار مفید است.

خلاصه هیئت مذکور در گردش‌های خود از نقاط تاریخی ذیل دیدن کرد:
در هده، هفت میلی جلال آباد خرابه‌های معابد بودائی واستوپه ها تپه کلان هده، برج کافرها (بقایای استوپه‌های بودائی) درغزنی مقبره حضرت حکیم سنائی، مناره‌ها، مقبره سبکتگین آرامگاه محمود مطالعه سنگ نبشته‌ها درتحویلخانه موقتی درجوار موی مبارك وعکس برای ابدات وسنگ نبشته‌ها وغیره

در بین راه غزنی وقندهار برج تیرانداز شهر صفا ، تپه‌ئی به ارتفاع ٧٠ فت.

درقندهار چهل زینه خرابه‌های شهر قدیم قندهار، ده‌مراسی غندی درپنج وائی درفاصله ١٦ ملی جنوب قند هار ، شمشیر غار تپه سپروان، سنگ های

منقش با اشکال آهوها درحکومت دهله در ۱٦ ملی شمال شرق قندهار مندیگک بفاصله ۲۰ میلی قندهار. این مندیگک همان تپه است که در آن شواهد قبل التاریخ مربوط به ۳ هزار سال ق م کشف شده است بین قندهار و گرشك تپه‌های کشك نخود لشکرگاه وبقایای آبادی‌های عصر غزنویان کمان معروف بست خرابه‌ها وبالاحصار ویرانه بست در خود گرشك بالا حصار آن که بنام (قلعه کهنه) یاد میشود.

بین گرشك وفراه تپه‌های قدیم دل‌ارام درفراه قلعه وبروج کك کهزاد در ۱۲ ملی شمال شرق فراه - تپهٔ برنتوت - بقایای شهرمتروك وقدیمی فراه درشین‌دند یاسبزاوار قلعه دختر که برفاصله چهار میلی شرق شین دند بر فراز کوه واقع است ودیوارها وبروج آن قابل ملاحظه است.

درهرات- مسجد جامع هرات، گنبد سبز، منار های مصلای هرات.

گازرگاه، مزار حضرت خواجه عبدالله انصاری مزار ملا حسین واعظ کاشفی وفخر رازی ومولینا عبدالرحمن جامی ودیگر آبدات ومتروکات آن شهر تاریخی دراطراف هرات تپه های اسلام قلعه ودر ۷۰ میلی غرب شهر درحکومت غوریان ازتپه‌های پل گرد.

درچشت آبدات دورهٔ غوری ودر ۵۰ میلی جنوب شرق او به از کتیبه معروف تنگی ازو(تنگی عذاب) دیدن کرد این کتیبه مورد توجه جمعی ازدانشمندان قرار گرفته ولی هنوز واضح نشده است که به رسم الخط ارامی یاکدام رسم الخط قدیمی دیگر میباشد.

درمیمنه- بقایای نیمه ویران بالاحصار بین آقچه ومزارشریف تپه‌های مختلفی درعرض راه موجود است منجمله ازتپه (نملك) که در آنجا مختصر کاوش ازطرف هیئت فرانسوی بعمل آمده مطالعاتی نمود.

دربلخ : بقایای معابد واستوپه‌های بودائی توپ رستم و تخت رستم بقایای آثار اسلامی اخیر تیموری مثل مسجد خواجه محمد پارسا درعرض راه بلخ ومزارشریف بقایای استوپه ئی معروف به (چرخ فلك)

درمزار شریف : ازروضه مبارك حضرت علی کرم‌الله‌وجه عکس برداری بعمل آمد وازموزه شهر دیدن نمودند هکذا ازتپه زاهدان (۵ میلی شهر) تپه‌های اطراف نایب آباد (۲۵ میلی شرق شهر) در خلم قدیم (تاشقرغان) ازتپه‌های شهربانو درسمنگان (هیبك) ازمغاره قره‌کمر (۱۵ میلی شمال غربی مرکز سمنگان) ازاستوپه سنگی ومعابد بودائی (۵میلی جنوب غربی شهر) بین راه هیبك وپل خمری هیأت هندی وارد سرخ کوتل شده و آتشکدهٔ بغلان رامعاینه نمود بین‌پل خمری وقندوز ازتپه ناقلین (۲۸ میلی پل‌خمری) وبین قلعه (۱۸میلی جنوب قندز) را دیدن نمود.

درگرد ونواح قندز ازنقاط دیگری هم مطالعه بعمل آورد مثل‌تپه های شاخ تپه بالاحصار قندز تپه های پوربینی وغیره.

دربامیان - اثار بودائی، وهیکل های بزرگ ۳۵ر۵۲ متری بقایای معابد خرابه های شهرغلغله وضحاك مورد توجه هیأت مذکور واقع گردید هیئت هندی بعد از بامیان ازبعضی مجسمه های که اخیراً درشیخان‌خیل گل‌بهار ۸۰ کیلومتری شمال کابل کشف شده، دیده نموده وبکابل‌عودت نموده درکابل محتویات موزه کابل ومطالعهٔ مسکوکات وآثارومجموعه‌های عاج چندین روز هیئت هندی رامصروف ساخت. راپورت مقدماتی گردش ها ومطالعات هیأت باستان شناشی هندی بصورت رسالهٔ به ماشین گستدنر تحت عنوان (مشاهدات باستان شناسی درافغانستان) به‌چاپ رسیده است.

پنجم- کاوش‌های مقدماتی درپای دیوار کهن بلخ :

چندسال‌قبل هیأت‌باستان‌شناسی امریکائی که‌ازطرف موزه پنسلوانیای شهر فیلادلفیا وارد افغانستان شده کاوش های درپای دیوارهای کهن‌بلخ بعمل آمده موسیو لو برمهندس هیئت حفریات فرانسوی امسال بهارکاوش مختصری دریکی ازنقاط‌دیوار مذکور که‌به (برج‌عیاران)متصل میباشد بعمل آورد :مقصد ازین کاوش ها تحقیق درباب شکل ساختمان دیوار حصار مخصوصاً تعین عصر وزمان ساخت آنست وامروز در ماحول نقطهٔ که بلخ

خوانده میشود بخصوص درضلع جنوبی آن بقا یای دیوار و برج کهنی موجود است که‌در یك نقطهٔ محل عبور و مرور راکه برج های هم به دوطرف خود دارد دروازهٔ نوبهار گویند. در اثر تحقیقاتی که‌ازطرف موسیو لوبر مهندس هیأت باستان شناسی فرانسوی بعمل آمدچنین استنباط میگردد که این دیوار های ضخیم وکلفت موجوده در دروازه های اسلامی ساخته شده ولی یك‌نکته قابل دقت است که دیوار های عصر اسلامی روی تهداب وبقایای دیوار عصر کوشانی بنا یافته یعنی دیوار های حصار کهن بلخ‌موجوده به عصر کوشانی های بزرگ پی‌ریزی‌وساخته شده و در ادوار اسلامی روی بقایای همان دیوارها حصار جدیدی بلند کرده‌اند. البته این مطالعه فقط در یك نقطهٔ محدود در حوالی‌متصل برج عیاران بعمل آمده وتعین قدامت دیوار ها وچگونگی ساخت‌آن مطالعات مبسوطی میخواهد.

بنا غلی کهزاد

نی نواز تاریخ

پیام شاعر افغانی پروانه پروان بزندان خان بزرگ
پیشوائی آزادگان. سلام به عبدالغفارخان به مظهر
آزادی ویاران وی که دربند افتاده اند .

دریکی ازقلل خیبر که چون گرهی مرموز بررشتهٔ لیل ونهار پیچ خورده ومانند مشتی پولادین درقبال حوادث گره گردیده ، درآنجا برتارك خاره سنگی سیاه وعنود شاهبازی آشیان بسته است .

آنجاکه همیشه سنگهای آن با ستاره وسپهر درستیز می باشد .

آنجا که همیشه حوادث، آشفته وبیباك، دیوانه وسرکش هجوم آورده ولی درپای خاره سنگهای ثابت واستوارآن خرد ومتلاشی شده نالان وگریزان بازگشته است .

برتارك آن سنگ سیاه، درآن فضای خاموش وآرام، شهباز کهن سال، قرنها با شمال های سرد وگرم خوگرفته وبا ابرهای دریا بارستیزه کرده ودرتابش گرمای سوزان آفتاب بسر برده است .

پرهایش ازپیری فروریخته ولی هنوز درکاسهٔ فرورفتهٔ چشمانش دوتار نگاه مانند دومشعل فروزان می درخشد وبر حوادث چنان خیره نگاه میکند که مردی معمر ومنحنی بربازی کودکانهٔ اطفال خویش خیره شده باشدواو فرزند قرون وزادهٔ اعصار است . افسانهٔ روزگار را شنیده و فریب جهان را دیده است .

او تاریخ خیبر است وخیبر معبر تاریخ حوادث بزرگ مشرق است . و مشرق سرچشمه تاریخ جهانست .

او بیاد داردکه سواران ناصردین الله سبکتگین، چون شمال های تندجبال هندوکش ازگردنه های خیبر سرازیر می شدند .

بیاد داردکه جهانگشای زابلی ویمین الدوله وامین الملة، خداوند گار دوهزارو پنجصد پیل جنگی، وفرماندهٔ صدهزار نیزه دار بستی، وبلخی وطخاری وزابلی وخراسانی از دره های آن عبور می کرد .

نی نواز تاریخ

پیام شاعر افغانی پروانه پروان بزندان خان بزرگ
پیشوائی آزادگان. سلام به عبدالغفارخان به مظهر
آزادی ویاران وی که دربند افتاده اند .

دریکی ازقلل خیبرکه چون گرهی مرموز بررشتهٔ لیل ونهار پیچ خورده ومانند مشتی پولادین درقبال حوادث گره گردیده ، درآنجا برتارك خاره سنگی سیاه وعنود شاهبازی آشیان بسته است .

آنجاکه همیشه سنگهای آن با ستاره وسپهر درستیز می باشد .

آنجاکه همیشه حوادث، آشفته وبیباك، دیوانه وسرکش هجوم آورده ولی درپای خاره سنگهای ثابت واستوارآن خرد ومتلاشی شده نالان وگریزان بازگشته است .

برتارك آن سنگ سیاه، درآن فضای خاموش وآرام، شهباز کهن سال، قرنها با شمال های سرد وگرم خوگرفته وبا ابرهای دریا بارستیزه کرده ودرتابش گرمای سوزان آفتاب بسر برده است .

پرهایش ازپیری فروریخته ولی هنوز درکاسهٔ فرورفتهٔ چشمانش دوتار نگاه مانند دومشعل فروزان می درخشد وبر حوادث چنان خیره نگاه میکند که مردی معمر ومنحنی بربازی کودکانهٔ اطفال خویش خیره شده باشد واو فرزند قرون وزادهٔ اعصار است . افسانهٔ روزگار را شنیده و فریب جهان را دیده است .

او تاریخ خیبر است وخیبر معبر تاریخ حوادث بزرگ مشرق است . و مشرق سرچشمه تاریخ جهانست .

او بیاد داردکه سواران ناصردین الله سبکتگین، چون شمال های تندجبال هندوکش ازگردنه های خیبر سرازیر می شدند .

بیاد داردکه جهانگشای زابلی ویمین الدوله وامین الملة ، خداوندگار دوهزاروپنجصد پیل جنگی، وفرماندهٔ صدهزار نیزه دار بستی، وبلخی وطخاری وزابلی وخراسانی از دره های آن عبور می کرد .

بیاد دارد که روزی از این راه پیکر بخون آغشتهٔ سلطان بزرگ فرمانفرمای فیروزکوه وفیروز کاخ ، خدیو بحروبر شهاب‌الدین غازی را درمیان نیزه های خون‌آلودو نگونسار سالاران وسپهبدان غضبناک وی بغزنه می بردند .

بیاد داردکه لشکریان‌خستهٔ خوار زمشاه درزیرعلم‌غبار آلودوی درپناه سنگهای این سرزمین در مقابل خان خونخوار مغل از مدنیت عظیم و مردم نیم‌جان و شهرهای سوخته ودولت های ویران مسلمانان مدافعه میکردند .

بیاد داردکه روزی محمد ظهیرالدین بابر درغرور فتح وجهانگیری بافر وجلال سلطنت‌ازاین‌جا عبور کردوازسرهای مردمان‌آزادکله‌منارهابرافراخت و روزی دیگر تابوت وبرا باسرافکندگی وسکوت از آگره بشیر دروازه نقل دادند .

بیاد داردکه همایون، شاهنشاه مغل، درمقابل حمله های مردانهٔ شیرشاه بزرگ چگونه از پادرافتاد وراه ملتان گرفت وآنکه خود رافرمانده‌ٔ دریا و زمین میدانست فراری ومتواری شد .

هنوز صدای تازیانهٔ پردلان‌نیروی‌احمدشاه، شاهنشاد درانی که شبگیر از معبر خیبر میگذشتند درگوش وی باقیست .

تا اینجاآنچه گفتیم شمهٔ از ماجرای جهانکشایان بود .

اما بیاد دارد که روزی ازهمین راه شیخ هجویری چراغ توحید را از غزنه به لاهور می برد .

ابوریحان فلسفه وحکمت را، معین‌الدین چشتی‌خرقه وسجاده‌را، اقضی‌القضات میراسلم هراتی‌شرع وعدالت‌را، میرزاهد پسرش منطق وجدل را، امیر خسرو شعر وسماع را ، ملا عبدالحکیم کاکروقطب‌الدین کاکی طریقت‌وتصوف‌را از این طریق بشهرستانهای لاهوروامثال آنانتقال‌میدادند.

اکنون که دیگر شهباز خیبر از پرواز مانده ــ تاریخ زمانه درجامهٔ نی نوازی کهن‌سال اخبار وحوادث پښتونستانرا با نوای نی درگوش وی می رساند .

او بازاین نوا آشناست چه بسا شبانگاه و بامداد که این نوا را از شبانان شمشاد شنیده و اسرار آنرا دریافته است .

امشب شنیدن این نوای حزن انگیز درشهباز بلندپرواز آزاد منش گردون خرام گیتی نور درازآشنای خیبر تأثیر دیگر دارد و از خشم منقار بزمین می‌کوبد و بال می افشاند زیرا از این نوا بوی خون می‌آید ـ آهنگ ماتم دارد ـ پیغام حبس آزادگانست . خبر اسارتست، اسارت مردم سرزمینی که آزادی مطلع صبح واسارت مقطع شام زندگی آنهاست. مردمیکه تاریخ آنها بخون دشمنان آزادی رنگین بوده وهرسنگ آن لوح مزار آقائی مستعمران گردیده است .

این است نغمه‌های حزن انگیز نی نواز تاریخ که بگوش شهباز کهن سال خیبر میرساند واز زبان مردم پښتونستان حرف میزند. بشنواز نی چون حکایت میکند:

برشکنج وچین خیبر پهن کرد شامگاهان ، پردهٔ ابر سیاه
پردهٔ تاریک‌تر از شام مرگ ظلمتی آشفته تر از دود آه
درخلال آن غبار مرگ خیز در دل آن ظلمت غم آفرین
نالهٔ از دور می آید به گوش جانگداز وسینه سوز و آتشین
نی نوازی پیش پیش کاروان سوز ها آمیخته با ساز ها
میکند با کلك لرزان آشکار از دل اعصار رفته راز ها
همچو شمعی در هجوم تند باد قامت رعنای او لرزنده بود
برف پیری ازسرورویش عیان در نوایش آتش دل زنده بود
آتشست این بانگ نای و نیست باد جان فدای کشتن ودل بردنش
«هرکه این آتش ندارد نیست باد» خوشتر است از زندگانی مردنش
از گداز آن نوای آتشین در نهاد خیبر آتش درگرفت
سر زمین شیر و اقلیم عقاب مشتعل شد گونهٔ دیگر گرفت
شاهبازی بر فراز قله ئی هر پرش میداد ازعصری نشان
عمر ها با چرخ گردان هم‌نبرد قرن ها با ماه وانجم هم‌قران

بناغلی سید فقیر علوی

حوادث سیاسی بحدی فکر مردم عادی گیتی را بخود مشغول و منهمك ساخته که کمتر متوجه می‌شوند، درین جهان عجیب، اتفاقات و حوادث شگفت آور دیگری هم اتفاق می‌افتد که مردم بدان علاقمندی و دلچسپی بیشتر نسبت به موضوعات سیاسی نشان میدهند. مطالبی که در زیر این کلیشه میخوانید درعین حالیکه عجیب است، دلچسپ و سرگرم کننده نیز می باشد و امیدواریم بهمه حال مورد توجه خوانندگان ارجمند قرار بگیرد :

صرفه‌جوئی

انا کریستین ساکن جزیرهٔ موئن دنمارك، جلوغرفه‌خزانه یکی از شهرهای وطنش شد و کتابچه ذخیره‌ای دردستش بود که حساب آن درسال ۱۸۵۶ گشوده‌شده و حاوی پنجاه ودو تالر (مسکوك دنمارکی) بوده، با ید بخاطر آورد که این پنجا ودو تالر درطول این مدت دردوران بانکی قرارداشت اینك ازان تاریخ این پول با ربع واصل پولش به ۵۲۵۲ کرون دنمارکی

گردیده بود. بانك مذکور نه تنها دارائی صدسالـه‌اش را با احترام زیاد به‌دارندهٔ حساب تقدیم کرد بلـکه جایزهٔ هنگفتی نیز ضمیمهٔ آن ساخت .

يك قدم دیگر برای دانش آموزان

شاگردان پوهنتون «مینی‌زوتا» واقـع ایالات‌متحدهٔ امریـکا حالا می‌توانند، درخلال ایرادکنفرانس پروفیسر پوهنتون، باخاطرآرام بخوابند بدون آنـکه کوچکترین خللی درفراگرفتن‌درس‌شان اتفاق بیفتد، قصه‌ازین قراراست که شاگرد همینکه سرش را به‌پشت چوکی‌صنف‌تکیه‌داد، بصورت اتومات، دستگاهی بـکار می افتد وهمه تقاریر پروفیسررا ثبت می نماید . همینکه شاگرد ازخواب برخاست، نواررا دومرتبه‌میگذاردومطالب‌ازدست رفته را در حافظه می‌سپارد .

سیاحت بدورجهان

بشر، مخلوق عجیبی است، همیشه میکوشدطرق جدید وتازه ای ایجاد

کـنند تا بدو نام مبتکر ومبدع بـگزارند. ازان جمله، آنچه دلچسپی بشررا پیوسته تحریك‌کرده، سیاحت وجا نـگردی است. درین جاست‌که ذوق ها وقریحه ها تغییر می کـنند وهریك برای خاموش ساختن این‌هوس بـه طرق مختلفی توسل می‌جوید .

یک اجتماع از نمایندگان جهان در موسسه ملل متحد

از اختراعات سال

رادیو ی جدیدالاختراعیکه توسطشعاع آفتاب چارج شده و مورد استفاده قرار میگیرد .

دور جهان پیمودن ذریعه کشتی ویا هواپیما، امروز بحدی موضوع پیش پاافتاد وعادی شده است که مردم ماجراجو، دگر حاضر نیستند بوسیله این چیزها تصمیم به سفری بگیرند. روی این حساب است که هر هفته نمی گذرد که جهانگردان درپی آن می شوند ازمظاهر زیبائی جهان بوجه شایسته وکاملی مستفید شوند ولهذا ذریعه بایسکل، موترسایکل و امثال آن بچنین سیاحت ها می پردازند. اما ینک دوتن ازجوانان کانادائی بنام روجربرتواند (عکس طرف چپ بعمر ۲۹ سالگی) وژان پاول برنو به عمر بیست وچارسالگی ذریعه اسپ بسیاحت دورجهان شروع کرده اند وشما حیرت خواهید گرداگر بفهمید که تاکنون چلهزار کیلو متر را طی نموده اند.

سفرشان ازمونتریال آغاز یافت وازاوتاوا که گذشتند تصمیم گرفتند دوقارهٔ امریکا را طولاً بپیمایند.

اسپهای ایشان ناپلیون وکوکیت نام دارد وروزانه بیش ازسی وسه کیلو مترراطی کرده نمی توانند، سفردورجهان خودرا درحدود پنج سال تخمین زده اند.

دلچسپ تر ازهمه این است که آن ها عزم قطعی کرده اند روزانه بیش ازپوند صرف نکنند.

مکاتبه باشرلوك هولمس

اتفاقات بسیاری رخ میدهد که حتی امروز نیزدرلندن نامه های میرسد که به عنوان شرلوك هولمس خفیه پولیس معروف لندن معنون شده است.

نویسندگان این مکتوب غالبا ازان اشخاصی بشمار میروند که نمی توانند باورکنند که آخر شرلوك هولمس قهرمان داستانهای پولیسی کانن دایل نویسنده رومان های جنائی است که در سال ۳۰ چشم ازجهان پوشیده.

چون پسته خانه ها تکلیف خودرا دربرابر چنین نامه ها درست نمیدانند لاجرم آنرا به شعبه دارالانشای یکی ازشرکت های چاپ کتب رویت میدهد وخواهش می نماید تاپاسخی بدین نامه ها رقم کنند.

جواب این نامه ها غالبا با این جمله آغاز می یابد .

« باوصف آنکه نمی‌دانم فعلاً آقای شرلوك هولمس در کجا زندگی می کنند... »

يك خانواده اصیل انگلیسی

خانواده « ویبرو » بهترین شانس دارند که نماینده واقعی و درست امپراطوری برتانیه شوند . یعنی هرکدام از اعضای این خانواده از يك کشور کامنوالت نمایندگی کنند. مادر و پدر این خانواده وپسر بزرگ شان که گاوین نام دارد و بر فراز پنج خواهر اوسترلیائی خود قراردارد ، در برتانیه چشم بدنیا کشوده ، وآن دوطفل خوردسالی که در آغوش مادر و پدر شان دیده می‌شود ، در ملایا تولد شده اند وحالا خانواده « ویبرو » به شهر دماغه امیدپرواز

می کنند تا نوزاد جدید شان افر یقائی باشد و بعد به استثنای کانادا و نیوزیلند چند نقطه مستعمره دیگر هنوز برای آن‌ها «غیر مکشوفه» باقی میماند.

حیواندوستی انگلیس ها

اخیراً درمورد حیواندوستی انگلیس‌ها مقاله‌ای دریکی‌ازجراید انگلیسی بچاپ رسیده‌که توجه تمام محافل را بخود جلب کرده است به این وجه که جمعیت عمومی انگلستان به ۵۱ ملیون نفر بالغ میگردد، درحالیکه شش ونیم ملیون گربه شش ملیون سگ، چهار ملیون پرندهٔ کاناری و یك ملیون ماهی اکباریوم جزءحیواناتی است که مردم انگلستان برای تربیت ونگهداری آن لایسنس گرفته اند. واین برعلاوه آن یکعده حیوانات ازقبیل‌شادی ، عقاب خرس، شیر، پلنگ وتمساح است که بصورت خصوصی تربیت میکنند و شاید تعداد آن به صدها هزار برسد .

ریکارد درپیانو نوازی

« ولادیمیروسانتی‌وانینی » ایطالوی اخیراً موفق شده است ریکارد جهانی پیانورا بشکندوریکارد جدید وضع کند. تا اکنون یکتن امریکائی شیام بیرد، موفق شده بود چهل‌وهشت ساعت تمام پیانو بنوازد، بدون آنکه تعطیل وتوقفی دران صورت بگیرد. اما اینك این‌ایطالوی توانست ۴۹ساعت ویك دقیقه و۲۷ ثانیه بطورلاینقطع پیانو بنوازد و محض با نوشیدن قهوه وعصاره لیمو وآب معدنی تغذیه نماید . اما هیئت قضاوت بیچاره تر از همه بودند چونکه درفاصله هر هفت ساعت عوض می‌شدند وجای شان را قضات جدید میگرفت .

یك دستور تازه

وزارت معارف جاپان دستورداده است‌که هیچ معلم نباید طول قامتش از یك متر و ۵۲ سانتی‌کوتاه ترباشد . وزارت معارف در اعلامیه که بدین مناسبت نشرکرده، توضیح داده‌که معلمان کوتاه قد، دونقص وارد می‌کنند یکی اینکه‌قدشان به‌تختهٔ سیاه صنف نمیرسد ودیگر ازمتعلمین فرق نمی‌شوند وگذشته ازآن ، حیثیت وشئون معلمی باچنین قدوقواره جریحه‌دار میگردد.

س. هنرمند

درطی سال گذشته، مانند همه‌سالهای دیگر، دانشمندان برای رفاهیت وآرامش بشر، قدمهای مؤثری برداشتند و به اختراعات بزرگی نایل گردیده‌اند که مهمترین آن انکشاف درساحهٔ استفاده ازنیروی آتومی در امور صلح است، چنانچه همین‌حالا پروژ های روی دست گرفته شده که بر وفق آن‌از انرژی آتومی برای تنویر شهرها وتدویر فابریکه ها استفاده بعمل آرند وشاید چندسالی نگذرد که درین‌راه پیشرفت های مزید نصیب آدمی شود.

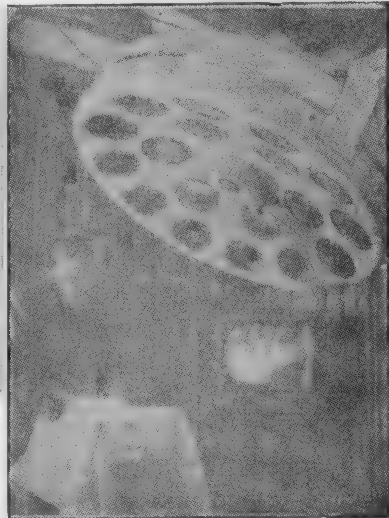
بهمه‌حال برای سرگرمی خوانندگان‌عزیزخود، بصورت مختصر به ذکر چند اختراع می‌پردازیم:

عملیات جراحی ذریعهٔ تلویزیون

چون محل ایراد باقی‌نمانده که نفوذ به‌حقایق، ساحهٔ عمل‌را ازیك جانب وساحهٔ‌قضاوت‌را ازجانب‌دیگرتوسعه میبخشد، از ان جمله موضوع طبابت درزندگی بشراست، و شك نیست که بشریت درساحهٔ طبابت به پیشرفتهایی نایل گردیده است. حالامیخواهندشاگردان فاکولتهٔ‌طب، وقتی‌عمل‌جراحی بالای مریضی‌تطبیق میگردد، بهتر ازجریان آگاه شوند و به این ترتیب خوبتربه‌این رازآگاه گردند. طوریکه درتصویر (صفحهٔ بعد) می بینید عمل جراحی در تلویزیون منعکس گردیده است.

اعصاب از اورلون

راجع به قلب مصنوعی مطالب بیشماری خوانده‌اید اینك در این ساحه قدم جدیدی برداشته شده. قصه ازینقرار است که یکتن از دانشمندان امریکائی بنام پروفیسر شین ازدارالفنون «ریلی» تجارب طولانی بعمل آورد تا اعصاب آدمی را از نسج مصنوعی اورلون بسازد. وی امیدوار است روزی فرا برسد که عصب بزرگ قلب، بیماران قلبی با چنین یك نسج، مجدداً شروع بفعالیت نماید.

مخصوصاً این اختراع، وقتی بدرد میخورد که آدمی مواجه با عوارض پیری وکهولت شود و اینکه شخص مصاب به بیماری قلب گردد وقلب وی نتواند خدمت خودرا بوجه شایسته انجام بدهد. درعکس فوق پروفیسر شین مشغول ساختن نسج اورلون دیده میشود.

امور منزل در دست خانم‌های ماشینی

پیوسته این سوال طرح میگردد که اتومات شدن امور منزل تاچه مقدار پیش خواهد رفت. در صورتیکه همین اکنون نیزماشین‌های متعددی بجای خانمها، امورمنزل را انجام میدهند. چنین یك سؤالی را موریس هوون، انجنیر ماشینهای منزل امریکا نیز بعمل آورده است. اینکه گرم ساختن آب گرم واتاق بصورت اتوماتیکی پیش میرود. اینکه لباس اتوماتیکی پاك وتمیز میشود، اینکه هوا اتوماتیکی تجدید وتصفیه میگردد، حالا برای با نوان منزل ازمسایل عادی وپیش پا افتاده تلقی میگردد.

موریس هوون معتقد است که در آیندهٔ نزدیک هیچ منزلی سراغ نخواهد شد تا اینکه در آن دستگاه برقی برای تنظیم و تدویر فعالیت های مختلف، که همه در راه اتوماتیکی ساختن کار های منزل تخصیص یافته، نصب نباشد. خانم منزل، فقط عقربه یا عقربه هار اروی وقت مشخصی و معینی دور میدهد و دیگر کارش در آن فرصت معین انجام میپذیرد. مثلا از بیدار شدن اعضای خانواده در یعهٔ صدای مخصوص آغاز میگردد. یعنی هر یکی از منسو بین خانواده را برحسب تقاضایش از خواب بیدار میسازد، به تناسب تشخیص وقتهای متفاوت، آب تشناب گرم میگردد، در ماشین تماما اتومات، قهوه جوش میخورد، کلکین اتاق خواب باز میشود، ووقتی شب دومرتبه فرا برسد همه دروازه ها بصورت اتومات قفل میگردد. برای مردمنزل دروازه گاراج بازمیشود وهنوزدرموترش درست جای نگرفته باشد که موتر بحرکت می افتد.

خانم منزل وقتا فوقتا باید ببیند که این «دختر همه کاره اتوماتش» درست کار میکند یاخیر؟

سوراخ های که درپائین دیوار اتاق ها تعبیه شده باقوت تمامی کثافات وگرد وخاك روی زمین را جذب می کند وبعد درمرکز تجمع کثافات سوق میدهد.

ماشین ظرف شوری ظروف ناپاک استفاده شده، ناشتای صبح را بسوی خود میکشد سوچ بورد مرکزی هوارا نیز تنظیم میکند و پنجره را به تناسب گرمی وسردی اوضاع جوی بازوبسته میکند و وقتی آفتاب تابستان شروع به درخشیدن کند پرده‌هارا پائین می‌اندازد. درزمستان‌ها حرارت‌را به اتاقها پخش مینماید .

موریس‌ها فن اطلاع میدهد که امروز همه مقدمات برای اتومات شدن امور منزل بشکلی مهیا گردیده است . در بیست سال آینده بقرار تخمینی که کرده، زندگی مودرن امروزه بشکل تعجب آوری تغیر خواهد نمود .

یك سوال ، با مطالعهٔ این اختراعات، درذهن همه خطور میکند و آن اینکه آیا با نفوذ اینچنین یك دستگاه واتوماتیکی شدن امورمنزل، زن خانواده رئیسهٔ خانواده باقی خواهدماند ویا اینکه کنیز آن ماشین خواهد شد .

طبخ ذریعهٔ انرجی آفتاب

درپنجاه هزار خانهٔ مسکونی واقع فلوریدا، ایالت متحدهٔ امریکا، اگرچه هنوزهم غذا، باانرژی آفتاب پخته نمیشود، لاکن آب گرم خودرا ازبایلر های

که ازانرژی خورشید گرم میشود ، بدست می آورند . بخاری های آفتابی ، جزصفحات سیاه رنگ فلزی نیست که روی آنرا باشیشه پوشانیده اند که درزیر آن آب رو به گرمی میگذارد . بعد از گرم شدن آب درتانکهای مختلف میریزد.

درشهر آفتابی اریزونا اخیراً مجلس برای استفاده ازانرژی آفتاب تشکیل یافته که در آن هشت صد تن ازدانشمندان جهان شرکت ورزیده بودند درین مجلس در اطراف موقف امکان استفاده ازانرژی آفتاب ، درساحه وسیع تر بحث ومذاکره بعمل آید مساعد ترین وسیله استفاده از انرژی آفتاب تولید برق است چنانچه کمپنی درصدد انکشاف بتری آفتابی است .

برای معاینهٔ دندان ها

طبابت ماشینی ، روز بروز توسعه یافته میرود واین امر ، کاراطبای دندانرا

بی نهایت آسان ساخته است. حالا آله جدید برقی اختراع کرده اند که معاینه دندان ذریعه آن صورت می پذیرد .

میگویند، این آله جدید برقی تکلیف درد را ازمریض دفع می سازد .

بایسکل قاتکی

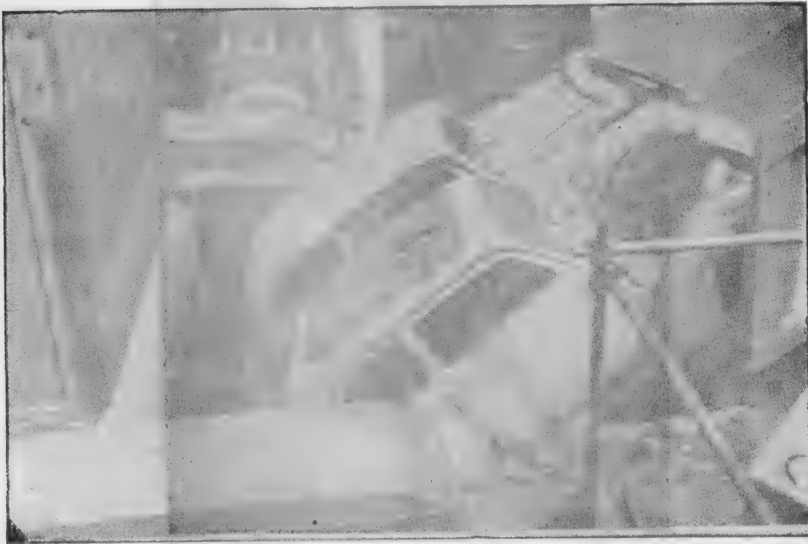
بایسکل یکی از ارزان ترین ومعمول ترین وسیله نقلیه جهان امروزی است که حتی کشور ها لیندرا کشور بایسکل مینامند . درین مملکت بحدی بایسکل عمومیت دارد که ملکهٔ هالیند، روی جادها اکثیراً بسواری بایسکل دیده شده است .

حالا برای اینکه، امکان استفادهٔ این وسیلهٔ نقلیه عادی، بیشتر گردد ، اخیراً بایسکل قاتکی اختراع کرده‌اند .

این بایسکل در حدود شصت دالر قیمت دارد و میتواند در طول بکس موتر گنجانده شود .

این اختراع، مژده برای موترداران است ، زیرا همینکه موتر خراب شد واز کار افتاد، بایسکل فوراً بکار انداخته میشود .

ماشین بزرگ و قوی

اخیراً ماشینی اختراع کرده اند که نیروی آن عجیب و شگفت انگیز میباشد . چنانچه دو موتر تیزرفتار را در آن واحد بصورت یک صفحهٔ فلزی درآورد . میگویند این ماشین کار حمل و نقل را در بریکه های مذوب آهن خیلی آسان ساخته است .

کوچکترین رادیو

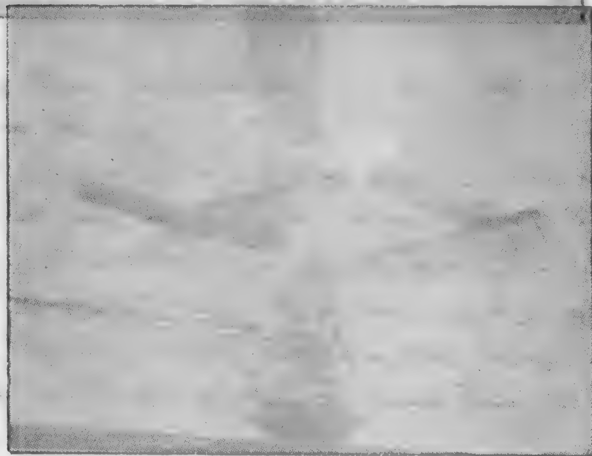
اخیراً یکتن از شاگردان یونیورستهٔ باستلر در سلسلهٔ مسابقهٔ که بعمل آمده بود، موفق به اختراع کوچکترین رادیو گردیده است. این رادیو از جعبهٔ تشکیل یافته که خیلی شفاف است واز خلال آن می توان آدم پرزه ها وقسمت های حساس رادیورا دید.

میگویند، این رادیو با همه سادگی خود، کار مطلوب میدهد.

درین فوتو رادیوی جیبی با مخترعش دیده میشود.

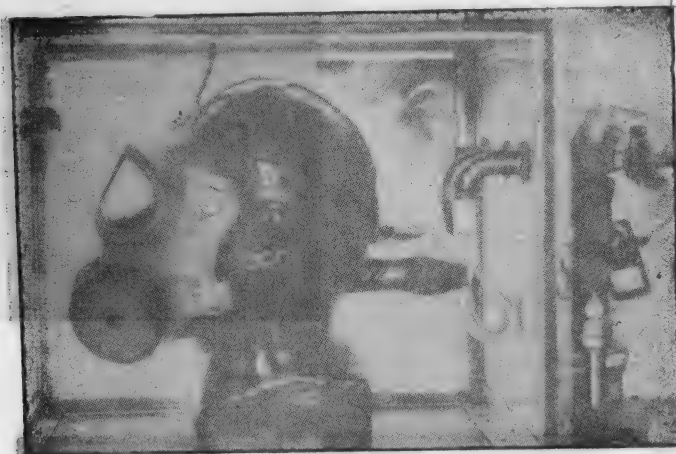

هیلو کوپتر جدید:

این هیلو کوپتر که از لوله‌های فولادی و پلاستیک ساخته شده، موتر آن ۱۰ ـ اسب قوه دارد ومیتواند ۱۰۵ کیلو وزن را با خود بردارد. کسیکه این هیلوکوپتر را اختراع کرده رودولف روب نام دارد که امروز دروبا نا بسر میبرد واختراع را «هیلو کوپتر طیاره» نام گذاشته است.

امتحان شرط است

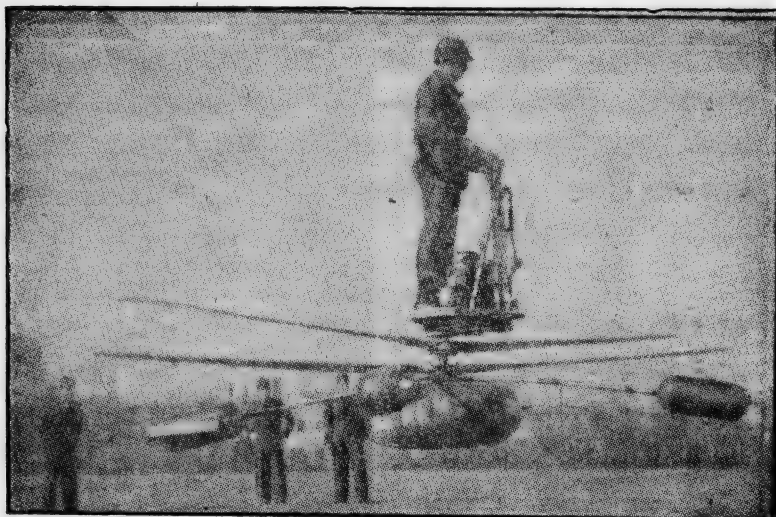

علیه رادیو اکتیف، یک سلسله مطالعاتی جریان دارد تا آدمی را از خطر سرایت آن محافظت نماید.

چنانچه ازان جمله فابریکه های پلوتونیوم شهرهانفورد ایالات متحدهٔ امریکا ماسک‌ها تحفظی اختراع کرده‌اند. اما فیصله شده است که تمام ماسک‌ها را پیش ازاستفاده ذریعهٔ این سر پلاستیکی تجربه میکنند تاباری متیقن گردند که میتواند کار مطلوب ازان گرفته‌شود. ذریعهٔ پمپ هوا را بمانند تنفس آدمی بدرون، استنشاق میکند و بعد یک فلتر که‌درجهاز تنفس وضع گردیده، تمام گرد خاک خطرناک را که ازماسک گذشته باشد مانع میگردد.

بایسکل طیار یکنفره

در آزمونگاه کامپ کیلمر واقع ایالت نیوجرسی امریکا، از طرف افسر پیاده نظام بایسکل طیار یك نفره اختراع گردیده است .

این ماشین عجیب که ده کیلو وزن دارد ذریعهٔ یك پایه موتر که ٤٤ـ اسپ قوت آن است، به هوا بحرکت می افتد ومیتواند بسرعت هشتاد کیلومتر فی ساعت به پرواز درآید . شعاع دید رانندهٔ آن درحدود دوصد کیلومتر است که آنرا برای این ماشین خیلی کافی میشمارند .

یاد داشتهای مفید

پتکری سفید

هر گاه خواسته شود که منسوجات فللینی وسایر پارچه‌های نازک نخی چنین خاصیتی را حایز گردند که بسهولت آتش بآن تأثیر نکند، برای انجام این مرام پتکری سفید استعمال شود. برعلاوه، پتکری سفید برای حفاظت لباسهای اطفال ودریشی‌های لوکس ازخطر سوختن نیزمفیداست بعدازاینکه لباس شسته شدآب آن فشرده وبعد دربین محلول آب وپتکری سفید فرو برده شود. برای محلول مذکور ۲ اونس پتکری در ۱ بر ٤ گیلن آب جوش حل گردد حینیکه محلول سرد شد، بعد ازآن استعمال شود.

بنزین

بنزین برای زایل کردن لکه های گریس چربی، وهم بغرض پاک کردن دستکش های پوستی نهایت مناسب است. چون این ماده نسبت به پترول معمولی موتروطیاره گران‌تراست، لـذا پاک کردن دریشی ها واثاثیهٔ خانه بـآن مناسب نبوده ولازم است که اینگونـه چیز ها عوض بنزین درسپریت فرو برده شود.

طریق پاک کردن کمپل هـای جدید

برای لکه برداری کمپل های جدید، سرش استعمال میشود وسرش علاوه برپاک کردن آنرا نرم میسازد.

برای هریک کمپل یک‌اونس سرش خالص انگریزی بین ۱ بر ۸ گیلن آب گرم حل گردد و بعد در بین ظرفی انداخته شود که قبلاً سه گیلن آب شیر گرم در آن موجود باشد بعد کمپل توسط آن شسته شود.

ازالهٔ لکه هـای خون

قبلاً لکه های خشک خون که روی پارچه‌ها دیده میشود توسط مالیدن دست زایل شود. هرگاه این لکه بین آب سردیکه اندکی نمک داشته باشد، مرطوب گردد، ملایم گردیده وخوبتر زایل خواهد شد. بعداً درآب سرد صابون دار

شسته شود لکه های که خیلی سخت چسپیده است، بین اسپریت میتیلت شده مرطوب گـر دیـده بعد شسته شود و در اخیر آب جاری گردد . در مورد لکه‌های خون از استعمال آب گرم و پترول اجتناب شود زیرا که اررفع کردن لکه‌ها را مشکل می سازد .

تازه کردن رنگ قالین

هر گاه در بین پت قالین (بی کار بونات اف سودا) مالش گردد، و بعد توسط یك برس درشت برس شود ، رنگ قالین روش و تازه خواهد شد .

گاچ مخمل

گاچ مخمل باید خشك شویی، یعنی لکه برداری گـردد زیرا نسبت به نازکی تاب شستن را نـدارد اینگونـه رختها بهتر است به پاك کنند های فنی ارسال شود .

اتو کردن اشیـای گل دوزی

زیبائی هرنوع پارچه های گلدوزی منوط به این است که به احتیاط اتو شود. اتوکاری برخ معکوس پارچه بفشارصورت بگیرد بشرطیکه بزیر پارچهٔ که اوتو می‌شود کمپل دولا هموار گردد .

(بقیهٔ صفحه ۳۰۰)

این پنج زعیم آزادیخواه الجزایر که از رباط حرکت نموده می‌خواستند جهة مفاهمه ومذاکره به‌تونس بروند توسط قوای فرانسه از طیاره پائین و بفرانسه نقل داده‌شدند .

با نشر این خبر مقامات مسئول تونس سفیرخودرا از فرانسه خواست وبنای قطع‌روابط‌سیاسی را بافرانسه گذاشت‌حکومت اردنیه نیزسفیرخودرااز فرانسه خواست. صدراعظم‌ووزیرخارجه بپاریس‌رفتند تاراجع برهائی زعمای‌مذکور بامقامات فرانسوی‌مذاکره کنند . سرتاسرجهان عرب اوضاع غیر عادی بخود گرفت ودرهرکجا علیه‌این اقدام فرانسه اعتصابات ومظاهرات خیلی شدید رخ‌داد مردم به‌اعانه وبازنمودن صندوق‌های اعانه برای کمك بالجزایریان همدردی خودرا باین‌ملت مظلوم نشان دادند. سران دول عربی اعلیحضرت ملك سعود پادشاه عربستان سعودی جمال عبدالناصر رئیس جمهوری مصر وشکری القوتلی، درین باره باهم‌مذاکرات تلفونی نمودند .

درمظاهراتی که باین مناسبت درالمغرب رخ‌داد یك‌عده سربازان فرانسوی بقتل‌رسیده ولی با نهم فرانسه دروضع خودمقابل الجزایریان تغیری واردنکرد وبلکه بیشتر از بیشتر به شدت خود ادامه داد .

موقعیت دیگری که‌درسال ۱۳۳۵ نصیب الجزایریان گردید شمول‌مسئلهٔ الجزایر درآجنده اسامبله‌عمومی‌موسسه ملل‌متحدوفیصله اسامبلهٔ‌عمومی است که حل مسئله الجزایر را مطابق منشور ملل متحد بفرانسه توصیه میکرد .

اغتشاش هنگری : در اوقاتیکه در مصر اوضاع تیره وتیره تر میشد ومتجاوزین برحملات خود می‌افزودند کارگران هنگری در مغشوش ساختن اوضاع میکوشیدند و علیه وجود قوای شوروی در هنگری احتجاج میکردند و هم خواهش مینمودند کابینهٔ مجارستان بشکل یك کابینه‌ملی در آورده شود ، اغتشاشیون چندین شهر راتصرف کرده در اعلامیهٔ خود بحکومت اخطار میدادند که فقط در صورت بر آوردن قوای شوروی از خاك هنگری از اغتشاش دست خواهند گرفت .

ناژ صدراعظم هنگری بقبول عدهٔ ازاشخاص غیرکمونست درکابینه وعده اصلاحات وهمکاری بااغتشاشیون داده می‌خواست اغتشاشیون رامتقاعد گرداند اغتشاش درهنگری توجه دول غربی را جلب نمود ودول انگلیس، امریکا وفرانسه از مجلس امنیت خواهش کردند موضوع اغتشاشات در هنگری را داخل بحث شورای امنیت گردانند. حکومت هنگری که با مقامات روسی برای اخراج قوای شان یعنی قوای که‌در اثرپیمان وارسا درشوروی متمرکز گردیده در تماس آمد و تخلیه خاك هنگری از طرف قوای روسی شروع شد. متعاقب این ناژ صدر اعظم هنگری پیشنهاد مبنی بر سمیت شناختن هنگری‌را بحیث یکدولت بیطرف بمجلس امنیت پیش‌نمود. شورای امنیت بتائید دول سه گانه بزرگ غربی علی الرغم مخالفت شدید شوروی این پیشنهاد را موردغور قرار داد.

ناژ باغتنام موقع شکایتی از اینکه میدانهای هوائی و ایستگاه‌های ریل هنگری توسط قوای شوروی اشغال شده است، بمجلس ارائه نمود. هنوز این اقدامات بجائی نرسیده بود خبرهائی نشرگردیدکه قوای‌شوروی بعداز یك التیماتوم برای ٤ ساعت بوداپست و دیگر نقاط حساس هنگری رامورد حمله قرارداد. ناژ صدر اعظم هنگری را با اعضای کابینه اش توقیف ومنشی حزب کمونست هنگری کادار بحیث صدر اعظم هنگری تعین گردید، بوصول این اطلاع بمجلس امنیت مجلس فیصله نموده بحکومت شوروی اطلاع داد تا قوای خود را از هنگری اخراج کند و همچنین فیصله نمود تا همرشیولد کمیته را جهت تحقیق موضوع تعین و به هنگری بفرستند.

موضوع اعزام کمیته و بازدید همرشیولد و موافقت دولت هنگری جهت بازدید همرشیولد از هنگری تا اخیر سال ادامه داشت.

اردنیه هاشمیه :

نهضت تأمین مصالح ملی در سر تاسر ممالك عربی بخصوص مصروجود

قوه متجاوز یهود در جوار اردنیه هاشمیه و تجاوزات پیهم آن احساسات ملی را در مردم اردنیه هاشمیه بیش از پیش تحریک نمود و حس مخالفت با نفوذ و سلطه اجنبی و پکت های خارجی در اردنیه هاشمیه روز افزون گردید این احساسات وقتی خوبتر تبارز کرد که در نیمهٔ دوم سال ۱۳۳۵ انتخابات در اردنیه صورت گرفت و در اثر انتخابات حزب سوسیالست ملی که مخالف معاهدات با دول غربی و اتحاد بیشتر با اعراب بود موفق شد. سلیمان نابلسی زعیم این حزب به تشکیل کابینه اردنیه هاشمیه پرداخت.

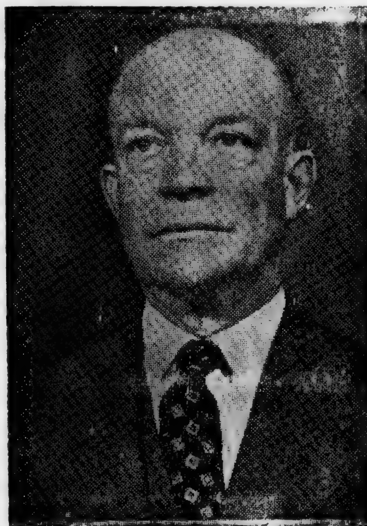
طوریکه مبصرین سیاسی در موقع موفقیت این حزب در انتخابات حدس میزدند در سیاست خارجی حکومت اردنیه هاشمی تغییر قابل ملاحظهٔ رخ داد و اردنیه هاشمیه باممالك عربی بیش ازپیش نزدیکتر گردید، وحکومت اردنیه توانست با تحکیم بیشتر روابط خود با ممالك عربی بیك سلسله اقدامات ملی دست بزند چنانچه در اثر مذاکراتی که در ماه دلو بین اعلیحضرت حسین پادشاه اردنیه هاشمیه وسران سوریه وعربستان سعودی در قاهره رخ داد بامضای معاهدهٔ در مورد سیاست دول مذکور موفق شدند ودربارهٔ تشکیل اتحادیه بین ٤ کشور مذاکره نمودند.

طوریکه متعاقبا اعلان شدممالك عربستان سعودی، مصروسوریه بحکومت اردنیه هاشمیه وعده دادند درصورتیکه اردنیه هاشمیه عساکر انگلیس را از خاك خود خارج ومعاهده ۱۹۴۸ رابا انگلستان لغو کند دول مذکور حاضرند برای ۱۰ سال، سالانه ۱۲ ملیون پوند به اردنیه کمك مالی بدهند درین کمك مصر ۵ ملیون، عربستان سعودی ۵ ملیون و سوریه دو نیم ملیون پوند سهم خواهد گرفت.

پارلمان اردنیه هاشمیه این پیشنهاد را منظور کرد و در روزهای اخیر سال پیش از یك سلسله اقدامات حکومت اردن سلیمان نابلس اعلان فسخ قرار داد ۱۹۴۸ اردنیه وانگلستان را نمود وتصریح کرد که تا ٦ ماه عساکر انگلیس خاك اردن را ترك بگوید.

انتخابات مجدد آیزنهاور در امریکا :

انتخابات ریاست جمهوری در امریکا از موضوعاتیست که از نظر خود امریکا وهم از نظر سیاست بین المللی از حیث اینکه امریکا از دول معظم جهان میباشد، قابل ملاحظه است. جنرال آیزنهاور زعیم حزب جمهوری خواه که در عقرب ۱۳۳۱ در اثر شکست حزب دیموکرات امریکا بحیث رئیس جمهوری امریکا برای ٤ سال انتخاب گردیده بود باز هم از طرف حزب جمهوری خواه بریاست جمهوری امریکا کاندید گردید. درمقابل ادلی ستیون سن از طرف حزب دیموکرات بحیث کاندید ریاست جمهوری انتخاب شده بود .

آیزنهاور

گرچه در اوایل یکعده نفری به این عقیده بودند که حالا وقت آن رسیده است که نتیجه انتخابات به نفع حزب دیموکرات تمام شده وادلی ستیوانسن ازطرف مردم امریکا بمقام ریاست جمهوری نایل شود ولی در اثر نتیجه انتخابات که بتاریخ ۱۵ عقرب اعلان شد باردیگر جنرال آیزنهاور به اکثریت قابل ملاحظهٔ بحیث رئیس جمهوری امریکا انتخاب گردید.

عدهٔ ازمبصرین، در انتخاب مجدد جنرال آیزنهاور باین عهده، روش سیاسی جنرال آیزنهاور را در مسئله کانال سویز وحملهٔ انگلو فرانس را در مصر نیز ذیدخل میدانند .

مجاهدات مردم قبرس :

مردم قبرس درطول سال مجاهدات خودرا برای خاتمه دادن تسلط انگلیس دراالجزیره ادامه دادند حکومت انگلستان دراثر این مجاهدات در نیمه سال ۱۳۳۵ مجبور شد بمردم قبرس تاحدی موقع بدهد که ازامور خودوا رسی کنند یعنی انگلستان در صدد افتاد قانونی برای قبرس تدوین کند که باساس آن غیر از اموردفاعی وخارجی جزیره قبرس سایروظایف اداری را بمردم خود جزیره تفویض کند .

باید گفت که درطول سال برای گرفتاری ملیون جزیره اضمحلال احزابی که در جزیره قبرس برای حصول حقوق خود مجاهده می نمودند و همین قسم تحریك الحاق قبرس به یونان ومساعی ترکیه جهت الحاق آن جزیره به ترکیه ادامه داشت .

استعفی ایدن و تعیین مك میلن :

ایدن زعیم حزب محافظه کار صدراعظم انگلستان ازمردان پخته انگلستان بشمار میرود که سالها در امور سیاسی سهم بزرگی داشته ورول سیاست انگلستان را درمواقعی مهم بحیث وزیر خارجه پیش برده است .

ایدن پس از چرچل صدر اعظم حزب محافظه کار بزرگترین شخصیت این حزب شناخته میشد که بحیث صدر اعظم زمام حکومت محافظه کار را دردست داشت ولهذا برکناری ایدن ازصدارت انگلستان مخصوصا درصورتیکه پس ازیك شکست فاحش درسیاست خارجی صورت میگیرد ازوقایعی است که در تاریخ انگلستان اهمیتی خاصی دارد .

گرچه مقامات انگلیسی علت استعفا ایدن را علالت مزاج وا نمود کردند ولی مبصرین سیاسی باتفاق هم اظهار نظر مینمودند که استعفی ایدن از ریاست وزرای انگلستان وهمین قسم استعفی ازعضویت پارلمان که از ۳۰ سال باینطرف دران عضویت داشت واسترداد لقب لارد که ازطرف ملکه انگلستان جهت عضویت درپارلمان باو داده شده بود بامسئله ملی ساختن شرکت کشتی

رانی کانال سویز وافشای طرحی که جهت حمله برمصر به اتفاق فرانسه و یهود ریخته بودند و ناکامی مطلق سیاست حکومت انگلستان در مورد مسألهٔ مصر و بعضا موفقیت حکومت امریکا برای اشغال مقام انگلستان در شرق میانه مستقیما مربوط میدانست . پس از استعفی ایدن که به تاریخ ۲۳ قوس اعلان گردید، مکمیلن وزیر مالیه حکومت ایدن که اززعمای حزب محافظه کار است ومرد ۶۳ ساله میباشد بحیث صدراعظم انگلستان تعیین شد.

شورش در اندونیزیا :

درسه ماه اخیر سال اوضاع سیاسی اندونیزی مغشوش بنظر میرسد باین شرح که احزاب سیاسی اندونیزی تقاضا میکردند که علی ساسترومی جویو صدراعظم اندونیزی استعفی بدهد وجای بمعاون سابق ریاست جمهوری دکتور محمدعطا داده شود این اغتشاشات دراکثر نقاط اندونیزی شروع گردید و بلکه افواهاتی موجود بوده که صاحبمنصبان اردو نیزدرین اغتشاشات دست دارند و بلکه می خواهند حکومات مستقل درداخل اندونیزی تشکیل کنند گفتند در یك جزیره بنام سلیب دراثر بغاوت ها واغتشاشات درحدود ۳۰ هزار عمارات ومنازل طعمه حریق گردید . بالاخره ساسترومی جویو مستعفی شد و دراثر تدابیر رئیس جمهوری اندونیزی اغتشاشات پایان یافت .

پلان های آیزن هاور :

پس از اخراج قوای متعرض انگلو فرانس ازمصر خبرهای نشر گردید که میرساند آیزن هاور رئیس جمهور امریکا برای پر نمودن خلاء که (بتعبیر خود شان) درشرق میانه بوجود آمده پلان‌های طرح نمود. گفتند باساس این پلانها حکومت امریکا یك دسته قوای نظامی خود را در شرق میانه تمرکز خواهد داد و هم برای تقویه بنیه مالی ممالك شرق میانه وبلند بردن سطح حیات مردم این منطقه به کمك های مالی و اقتصادی بممالك مذکور خواهد پرداخت بعداً گفته شد که امریکا هیچگاه در شرق میانه به تمرکز قواء نخواهد پرداخت تاموافقت ممالك شرق میانه راحاصل نکند و همچنین

بمنظور کمك اقتصادی بـه شرق میانـه رئیس جمهور امریکا از کـانگرس منظوری(۴۰۰) ملیون دالر راخواهش نمود برای تثبیت حوایج ممالك شرق میانه ومقدار کمکی که بایشان داده شود وهمین قسم مفاهمه وموافقه بالای شرق میانه ازطرف آیـزن هاور سناتور جمزریچارد بحیث سفیر فوق العاده وسیار تعین گردید. ریچارد برای اجرای این امر بممالك شرق میانه مسافرت کرد وبا اولیای امور این ممالك از نـزدیك تماس گرفت البته نتیجه این دید وبازدید ها مساعدت های است که بعداً باثر پلان مرتبه بممالك شرق میانه بعمل آمده است.

سایر وقـایع :

شمول ممالك المغرب تونس و سودان وگانا بعضویت ملل متحد ، انتخاب شهزاده وان وزیرامور خارجه تایلند بحیث رئیس یازدهمین اجلاس اسامبله عمومی ، استقرار روابط سیاسی بین اتحاد شوروی و جاپان ، آزادی کشور گولدگوست بنام گـانا نهضت برای احراز آزادی کامل سیاسی ملایا ، تجاوز قوای انگلیس در سرحدات یمن والغای قراردادهای ۱۹۴۲و۱۹۵۱ باانگلستان فیصله اسامبله عمومی راجع به شمول موضوع ایریان غربی و موضوع قبرس باثـر پیشنهاد اندونیزی ویونان در پـروگـرام مباحث اسامبله لاینحل ماندن مسأله کشمیر وافزونی اختلافات بین هند و پاکستان روی این مسأله استعفی شیپلوف وتقرر گـرو میکو بحیث وزیر خارجه در اتحاد شوروی ، انتخاب ماون یکی از وزرای سابق برماعوض باااو بحیث رئیس جمهوری برما ، استعفی چودری محمدعلی صدراعظم پاکستان وانتخاب شهیدسهراوردی بعوض او ، گرفتاری وحبس خان عبدالغفارخان زعیم بـزرگ پښتونستان دراثر احساسات آزادی خواهی در پښتونستان ومحاکمه و برائت مذکور ازوقایع قابل ملاحظهٔ سال است .

فهرست مندرجات

موضوعات	صفحه
دمخابراتووزارت «تشکیل»	۱۷۰ - ۱۷۱
امور وزارت مخابرات	۱۷۲ - ۱۷۹
دفوائد عامی وزارت «تشکیل»	۱۸۰ - ۱۸۲
امور وزارت فواید عامه	۱۸۳ - ۱۹۷
دمعادن او صنایعو وزارت «تشکیل»	۱۹۸ - ۱۹۹
امورووزارت معادن وصنایع	۲۰۰ - ۲۱۶
د روغتیا وزارت «تشکیل»	۲۱۷ - ۲۱۸
امور وزارت صحیه	۲۱۹ - ۲٤٤
دکرهنی وزارت « تشکیل »	۲٤۵ - ۲٤٦
امور وزارت زراعت	۲٤۷ - ۲٦۷
دتجارت وزارت «تشکیل»	۲٦۸ - ۲٦۹
امور وزارت تجارت	۲۷۰ - ۲۸٤
وقایع مهم داخلی	۲۸۵ - ۲۹۲
جهان در ۱۳۳۵	۲۹۳ - ۳۰۰
دمطبوعاتو مستقلریاست «تشکیل»	۳۰۱ - ۳۰۳
امورریاستمستقلمطبوعات	۳۰٤ - ۳۰۹
دکابل ولایت تشکیل	۳۱۰-۳۱۱
امور ولایت کابل	۳۱۲-۳۱۳
دښار والی ریاست «تشکیل»	۳۱٤-۳۱۵
امور ریاست ښاروالی	۳۱٦-۳۲۸
دسری میاشتی ریاست	۳۲۹ - ۳۳۲
دقندهار ولایت	۳۳۳ - ۳۳۸
دهرات ولایت	۳۳۹ - ۳٤٤
دمزارشریفولایت	۳٤۵ - ۳۵۰
دمشرقی ولایت	۳۵۱ - ۳۵٦
دقطغن ولایت	۳۵۷ - ۳۵۹
دجنوبی ولایت	۳٦۰ - ۳٦٤

. . . .

فوتوی صفحهٔ اول پشتی — زراعت ماشینی دروادی هیرمند

فوتوی صفحهٔ چهارم پشتی — یکی ازمناظر زیبای استالف

دو قطعه فوتوها یکه در متن به سه رنگ

چاپشده نمونه‌ای ازفعالیتها ورنگه

کاری‌های اخیر مطبعهٔ دولتی ذریعه

متخصیصن فنی آنست .

مطبعهٔ دولتی

3020 60

30 | 2

15

30 | 2
10

25

د افغانستان کالنۍ

۱۳۳۵

د افغانستان کالنی

۱۳۳۵

د مطبوعاتو مستقل ریاست

د داخلی نشراتو مدیریت

مسئول مدیر :

سراج الدین وهاج